

CASPIAN LLOYD

Polad Gövdəli Gəmilərin Təsnifatı Qaydaları

HİSSƏ A – TƏSNİFAT VƏ YOXLAMALAR

iyun 2022

Tel: + 99412 465 18 41

E-mail: info@caspianlloyd.az

GƏMİLƏRİN TƏSNİFATI ÜÇÜN QAYDALAR

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ YOXLAMALAR

Fəsil 1 2 3 4 5 6

Fəsil 1	TƏSNİFAT PRİNSİPLƏRİ VƏ SİNİF NİŞANLARI
Fəsil 2	SİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ, SAXLANMASI, DAYANDIRILMASI VƏ ÇIXARILMASI (GERİ GÖTÜRÜLMƏSİ, LƏĞV EDİLMƏSİ)
Fəsil 3	YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ (Bütün gəmilər)
Fəsil 4	GƏMİLƏRİN MÜXTƏLİF XİDMƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏDAR YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ
Fəsil 5	ƏLAVƏ SİNİF NİŞANLARI İLƏ ƏLAQƏDAR YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ
Fəsil 6	MÖVCUD GƏMİLƏR ÜÇÜN RETROAKTİV TƏLƏBLƏR

Digər hal nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, bu qaydalar müqavilələri 1 iyun 2022-ci il tarixindən sonra imzalanmış gəmilərə tətbiq edilir. Cəmiyyət zəruri və ya məqsədəuyğun hesab edildikdə, 1 iyun 2022-ci il tarixinədək bu sənədin məzmununa istinad edə bilər.

MÜNDƏRİCAT

FƏSİL 1 TƏSNİFAT PRİNSİPLƏRİ VƏ SİNİF NİŞANLARI	23
BÖLMƏ 1 TƏSNİFATIN ÜMUMİ PRİNSİPLƏRİ	24
1. TƏSNİFAT PRİNSİPLƏRİ	24
1.1. QAYDALARIN MƏQSƏDİ.....	24
1.2. ÜMUMİ ANLAYIŞLAR	24
1.3. TƏSNİFATIN MƏNASI, ƏHATƏ SAHƏSİ VƏ MƏHDUDIYYƏTLƏRİ.....	25
1.4. XİDMƏTLƏR ÜÇÜN MÜRACİƏTLƏR.....	26
1.5. GƏMİLƏRİN REYESTRİ.....	26
2. QAYDALAR.....	26
2.1. QÜVVƏYƏ MİNMƏ TARİXİ	26
2.2. EKİVALENTLİK.....	27
2.3. YENİLİYİN XASSƏLƏRİ	27
2.4. FİKİR AYRILIĞI VƏ ŞİKAYƏT	27
3. MARAQLI TƏRƏFLƏRİN ÖHDƏLİKLƏRİ.....	27
3.1. BEYNƏLXALQ VƏ MİLLİ NORMATİVLƏR.....	27
3.2. MÜFƏTTİŞİN MÜDAXİLƏSİ	27
3.3. GƏMİLƏRİN İSTİSMARI VƏ TEXNİKİ XİDMƏTİ	28
3.4. LİMAN DÖVLƏTİ NƏZARƏTİ VƏ BAYRAQ DÖVLƏTİ NƏZARƏTİ ÜZRƏ YOXLAMALAR	28
3.5. ÖLÇMƏ AVADANLIQLARINDAN VƏ XİDMƏT TƏCHİZATÇILARINDAN İSTİFADƏ	28
3.6. EHTİYAT HISSƏLƏR	29
3.7. KEYFİYYƏT SİSTEMİNİN AUDİTLƏRİ.....	29
4. QANUNLA MÜƏYYƏN EDİLMİŞ TƏLƏBLƏRİN CƏMİYYƏT TƏRƏFİNDƏN TƏTBİQİ.....	29
4.1. BEYNƏLXALQ VƏ MİLLİ NORMATİVLƏR.....	29
BÖLMƏ 2 TƏSNİFAT NİŞANLARI	31
1. ÜMUMİ.....	31
1.1. TƏSNİFAT NİŞANLARININ MƏQSƏDLƏRİ.....	31
1.2. TƏYİN OLUNMUŞ NİŞANLARIN NÖVLƏRİ.....	31
2. SİNİF SİMVOLU.....	32
2.1. ÜMUMİ.....	32
3. İNŞA NİŞANLARI	32
3.1. ÜMUMİ.....	32
3.2. İNŞA NİŞANLARININ SİYAHISI.....	32
4. XİDMƏT NİŞANLARI VƏ MÜVAFIQ ƏLAVƏ XİDMƏT XASSƏLƏRİ.....	33
4.1. ÜMUMİ.....	33
4.2. YÜK GƏMİLƏRİ	44
4.3. QALAMA ŞƏKLİNDƏ YÜK DAŞIYAN, FİLİZ DAŞIYAN VƏ KOMBİNƏ EDİLMİŞ GƏMİLƏR	45
4.4. MAYE HALINDA OLAN YÜKLƏRİ TÖKMƏ ÜSULU İLƏ DAŞIYAN GƏMİLƏR.....	50
4.5. SƏRNIŞIN DAŞIYAN GƏMİLƏR.....	54
4.6. YERQAZAN GƏMİLƏR.....	55
4.7. YEDƏK GƏMİLƏRİ	55
4.8. İŞÇİ GƏMİLƏRİ.....	56
4.9. DƏNİZDƏ ƏMƏLİYYATLAR APARMAQ ÜÇÜN NƏZƏRDƏ TUTULMUŞ GƏMİLƏR.....	57
4.10. ÖZÜ YERİMƏYƏN QURĞULAR, KÖMƏKÇİ VASİTƏLƏRLƏ HƏRƏKƏTƏ GƏTİRİLƏN QURĞULAR VƏ DİGƏR QURĞULAR.....	60
4.11. BALIQÇI GƏMİLƏRİ.....	61
4.12. YÜKSƏK SÜRƏTLİ KATERLƏR (HSC)	61
4.13. QAZLAR VƏ YA ALIŞMA TEMPERATURU AŞAĞI OLAN DİGƏR NÖV YANACAQDAN İSTİFADƏ EDƏN GƏMİLƏR	62
4.14. BUZQIRAN GƏMİLƏR.....	63

4.15	VAL XƏTTİ VƏ STRUKTUR UYGUNLUQ ÜÇÜN ELASTİK VALIN TƏNZİMLƏNMƏSİ.....	63
4.16	DİGƏR QURĞULAR	63
4.17	DİGƏR XİDMƏT XASSƏLƏRİ	66
5.	NAVİQASIYA VƏ İSTİSMAR SAHƏSİ ÜZRƏ NİŞANLAR	68
5.1	NAVİQASIYA NİŞANLARI.....	68
5.2	NAVİQASIYA NİŞANLARININ SİYAHISI.....	69
5.3	İSTİSMAR SAHƏSİ ÜZRƏ NİŞANLAR.....	69
6.	ƏLAVƏ SİNİF NİŞANLARI	70
6.1	ÜMUMİ.....	70
6.2	CASPIAN LLOYD NİŞANI	80
6.3	MAŞINLARIN MÖVCUDLUĞU (AVM)	81
6.4	AVTOMATLAŞDIRILMIŞ MAŞIN SİSTEMLƏRİ (AUT).....	82
6.5	İNTEQRASIYA EDİLMİŞ GƏMİ SİSTEMLƏRİ (SYS).....	83
6.6	MONİTORİNG AVADANLIĞI (MON)	84
6.7	GƏMİLƏRDƏ RAHATLIQ (COMF)	84
6.8	ÇİRKLƏNMƏNİN QARŞISININ ALINMASI	85
6.9	SOYUDUCU QURĞULAR.....	87
6.10	BUZLU SULARDA NAVİQASIYA	88
6.11	QÜTB SULARINDA NAVİQASIYA	89
6.12	QALDIRICI QURĞULAR.....	90
6.13	FÖVQƏLADƏ HALLARA CAVAB XİDMƏTİ (ERS)	90
6.14	DİGƏR ƏLAVƏ SİNİF NİŞANLARI	91
6.15	SİSTEM QURADIRILIB, LAKİN QAYDALAR BUNU TƏLƏB ETMİR.....	104
7	DİGƏR NİŞANLAR	105
8	DALĞIC SİSTEMLƏRİ	105
8.1	ÜMUMİ.....	105
ƏLAVƏ 1 QAYDALARIN 2000-Cİ İL İYUN AYINDAN ƏVVƏLKİ NƏŞRLƏRİNƏ MÜVAFİQ TƏYİN EDİLMİŞ NİŞANLAR.....		106
1.	YOXLAMALAR ÜÇÜN MÜRACİƏT VƏ CARİ NİŞANLARLA UYGUNLUQ	106
1.1.	ÜMUMİ.....	106
1.2.	ƏVVƏLKİ NİŞANLARDAN CARİ NİŞANLARA KEÇİD	106
1.3.	YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİNİN TƏTBİQİ.....	106
1.4.	KEÇMİŞ VƏ CARİ NİŞANLAR ARASINDA UYGUNLUQ	106
FƏSİL 2 SİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ, SAXLANMASI, DAYANDIRILMASI VƏ ÇIXARILMASI (GERİ GÖTÜRÜLMƏSİ, LƏĞV EDİLMƏSİ)		114
BÖLMƏ 1 SİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ.....		115
1.	ÜMUMİ.....	116
2.	YENİ İNŞA PROSEDURU	116
2.1.	İNŞAAT ZAMANI CƏMİYYƏT TƏRƏFİNDƏN YOXLANILAN GƏMİLƏR.....	116
2.2.	DİGƏR HALLAR	116
2.3.	SƏNƏDLƏR	116
2.	İNŞA EDİLDİKDƏN SONRA TƏSNİF EDİLƏN GƏMİLƏR.....	117
3.	İLKİN TƏSNİFATIN TARİXİ.....	121
3.1.	ANLAYIŞLAR	121
4.	SİNİN YENİDƏN TƏYİN EDİLMƏSİ	122
4.1.		122
BÖLMƏ 2 SİNİN SAXLANMASI		123
1.	YOXLAMALARIN ÜMUMİ PRİNSİPLƏRİ.....	123
1.1.	YOXLAMANIN NÖVLƏRİ.....	123
1.2.	YOXLAMALARIN DÖVRİLİYİNİN DƏYİŞDİRİLMƏSİ, TƏXİRƏ SALINMASI VƏ YA KEÇİRİLMƏ TARİXİNİN İRƏLİYƏ ÇƏKİLMƏSİ.....	125
1.3.	YOXLAMANIN ƏHATƏ DAİRƏSİNİN GENİŞLƏNDİRİLMƏSİ.....	125

1.4.	YOXLAMANIN ÜMUMİ PROSEDURU	125
1.5.	DİGƏR MÜFƏTTİŞİN TƏYİN EDİLMƏSİ	126
2.	YOXLAMALARLA ƏLAQƏDAR ANLAYIŞLAR VƏ PROSEDURLAR.....	126
2.1.	ÜMUMİ.....	126
2.2.	GÖVDƏ YOXLAMASI İLƏ ƏLAQƏDAR TERMİNOLOGİYA.....	126
2.3.	QALINLIĞIN ÖLÇÜLMƏSİ ÜÇÜN PROSEDURLAR.....	129
2.4.	SUDAXİLİ YOXLAMA ÜÇÜN FİRMALARIN MÜQAVİLƏSİ	130
2.5.	YOXLAMALAR ÜÇÜN HAZIRLIQLAR VƏ ŞƏRTLƏR	130
2.6.	STRUKTURLARA GİRİŞ.....	132
2.7.	YOXLAMALAR ÜÇÜN AVADANLIQ.....	133
2.8.	QƏZA-XİLASETMƏ AVADANLIĞI	133
2.9.	DƏNİZDƏ VƏ LÖVBƏRDƏ YOXLAMALAR	133
2.10.	SƏYAHƏT ZAMANI TƏMİR VƏ TEXNİKİ QULLUQ.....	133
2.11.	TƏMİR İŞLƏRİ	134
2.12.	MƏSAFƏDƏN MÜAYİNƏ ÜSULLARI (RİT)	134
3.	TƏSNİFAT ŞƏHADƏTNAMƏSİ: VERİLMƏSİ, ETİBARLILIĞI, TƏSDİQ EDİLMƏSİ VƏ YENİLƏNMƏSİ.....	135
3.1.	TƏSNİFAT ŞƏHADƏTNAMƏSİNİN VERİLMƏSİ	135
3.2.	TƏSNİFAT ŞƏHADƏTNAMƏSİNİN ETİBARLILIĞI, SİNFİN SAXLANMASI	135
3.3.	TƏSNİFAT ŞƏHADƏTNAMƏSİNİN TƏSDİQİ.....	136
3.4.	YOXLAMALARIN VƏZİYYƏTİ VƏ SİNF ŞƏRTLƏRİ.....	136
4.	SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI.....	136
4.1.	ÜMUMİ PRİNSİPLƏR	136
4.2.	NORMAL YOXLAMA SİSTEMİ (SS)	136
4.3.	FASILƏSİZ YOXLAMA SİSTEMİ (CS)	137
4.4.	MAŞINLAR ÜÇÜN PLANLAŞDIRILMIŞ TEXNİKİ QULLUQ YOXLAMA SİSTEMİ (PMS)	138
5.	DİGƏR DÖVRİ YOXLAMALAR	138
5.1	ÜMUMİ.....	139
5.2	İLLİK YOXLAMALAR.....	139
5.3	ARALIQ YOXLAMALAR.....	139
5.4	DİB YOXLAMASI	139
5.5	AVARLI VALIN YOXLANMASI.....	140
5.6	QAZANIN YOXLANILMASI	144
5.7	ŞƏHADƏTNAMƏNİN İLİNİN TAMAM OLDUĞU TARİXLƏRİ İLƏ İLLİK YOXLAMALAR, ARALIQ YOXLAMAMALAR VƏ SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMALARI ARASINDA ƏLAQƏ.....	144
6.	TƏSADÜFİ HALLARDA YOXLAMALAR.....	145
6.1.	ÜMUMİ	145
6.2.	ZƏDƏ VƏ TƏMİR YOXLAMALARI.....	145
6.3.	LİMAN DÖVLƏT NƏZARƏTİ YOXLAMASI	145
6.4.	KONVERTASIYALAR, DƏYİŞİKLİKLƏR VƏ TƏMİRLƏR.....	145
6.5.	KEYFİYYƏT SİSTEMİNİN AUDİTLƏRİ.....	146
6.6.	PLANDAN KƏNAR YOXLAMALAR.....	146
7.	MÜLKİYYƏT HÜQUQUNUN DƏYİŞDİRİLMƏSİ	146
7.1.		146
8.	MÜVƏQQƏTİ DAYANMIŞ VƏZİYYƏT VƏ YENİDƏN İSTİSMARA VERİLMƏ	146
8.1.	ÜMUMİ PRİNSİPLƏR.....	146
9.	TƏHLÜKƏSİZLİK İDARƏETMƏ SİSTEMİ.....	148
9.1.		148
BÖLMƏ 3	SİNFİN DAYANDIRILMASI VƏ SİNFİDƏN ÇIXARILMA.....	149
1.	ÜMUMİ.....	149
1.1	SİNFİN TAMAMILƏ DAYANDIRILMASI.....	149
1.2	SİNFİN DAYANDIRILMASI	149

1.3	SİNİFDƏN ÇIXARILMA	150
1.4	ƏLAVƏ SİNİF NİŞANLARININ DAYANDIRILMASI/ÇIXARILMASI.....	150
	ƏLAVƏ 1 PLANLAŞDIRILMIŞ TEXNIKI QULLUQ YOXLAMA SİSTEMİ	151
1.	ÜMUMİ.....	151
1.1.		151
2.	SİSTEMİN NƏZƏRDƏN KEÇİRİLMƏSİ ŞƏRTLƏRİ VƏ PROSEDURLARI.....	151
2.1.	ÜMUMİ.....	151
2.2.	SƏNƏDLƏR	152
2.3.	GƏMİDƏKİ MƏLUMATLAR.....	152
2.4.	ELEMENTLƏRİN SİYAHISI	152
3.	SİSTEMİN TƏTBİQİ.....	152
3.1.		152
4.	SİSTEMİN SAXLANMASI VƏ ÇIXARILMASI.....	158
4.1.		152
5.	YOXLAMALAR.....	153
5.1.	İCRA YOXLAMASI.....	153
5.2.	İLLİK AUDİT VƏ TƏSDİQEDİCİ YOXLAMALAR.....	153
5.3.	ZƏDƏLƏNMƏ VƏ TƏMİRLƏR.....	154
	ƏLAVƏ 2 CSM VƏ PMS SİSTEMLƏRİ: BAŞ MEXANİK TƏRƏFİNDƏN APARILAN	
	YOXLAMALAR	155
1.	ŞƏRTLƏR	155
1.1.		155
2.	MÜDAXİLƏLƏRİN HƏDLƏRİ.....	155
2.1.		155
3.	YOXLAMALARIN APARILMASI ÜÇÜN PROSEDURLAR.....	155
3.1.	ÜMUMİ.....	155
3.2.	ƏSAS DİZEL MÜHƏRRİKLƏRİ.....	156
3.3.	KÖMƏKÇİ DİZEL MÜHƏRRİKLƏRİ.....	156
3.4.	PORŞENLİ KOMPRESSORLAR.....	156
3.5.	SOYUDUCULAR, KONDENSATORLAR, QIZDIRICILAR.....	156
3.6.	ELEKTRİK ŞİTİ	156
3.7.	A.C. (DƏYİŞƏN CƏRƏYAN) VƏ D.C. (SABİT CƏRƏYAN) GENERATORLARI.....	156
3.8.	DİGƏR ELEMENTLƏR (NASOSLAR, ELEKTRİK MÜHƏRRİKLƏRİ VƏ S.).....	157
4.	YOXLAMALARIN QEYDLƏRİNİN APARILMASI.....	157
4.1.		157
5.	TƏSDİQEDİCİ YOXLAMA	157
5.1.		157
6.	BAŞ MEXANİKİN İCAZƏSİNİN DAYANDIRILMASI	158
6.1.		158
	ƏLAVƏ 3 QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ: MÜDDƏTİ, MƏKANLARIN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ,	
	QƏBUL MEYARLARI	159
1.	ÜMUMİ.....	159
1.1.	ƏLAVƏNİN MƏQSƏDİ	159
1.2.	ƏLAVƏNİN ƏHATƏ DAİRƏSİ.....	159
2.	ÖLÇMƏLƏRİN HƏCMİNƏ DAİR TƏLƏBLƏR	159
2.1.	ÜMUMİ.....	159
2.2.	SİNİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI: ESP VƏ YA ONUN EKVİVALENTİNƏ TƏQDİM EDİLMİŞ GƏMİLƏR	
	İSTİSNA OLMAQLA, BÜTÜN GƏMİLƏR.....	163
2.3.	SİNİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI: ESP-YƏ TƏQDİM EDİLMİŞ GƏMİLƏR VƏ YA EKVİVALENTİ	163
3.	ÖLÇMƏLƏRİN SAYI VƏ YERLƏRİ	163
3.1.	ÜMUMİ.....	163
3.2.	NÖQTƏLƏRİN YERLƏŞDİYİ YERLƏR	163

4. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİNİN QƏBULU ÜÇÜN MEYARLAR	184
4.1. ÜMUMİ.....	184
4.2. MEYARLAR	184
4.3. YERLİ VƏ QLOBAL GÜC MEYARLARI.....	184
4.4. BÜKÜLMƏ MÜQAVİMƏTİ MEYARI.....	197
4.5. ÇOPURLUQ	198
4.6. YEDƏYƏ ALMA VƏ YANALMA İLƏ ƏLAQƏLİ GÖYƏRTƏ AVADANLIQLARININ GÖVDƏ DAYAĞI KONSTRUKSİYASI	200
4.7. QÜTB SULARINDA NAVİQASIYA ÜÇÜN ƏLAVƏ SİNİF NİŞANI TƏYİN EDİLMİŞ GƏMİLƏR ÜÇÜN BUZA QARŞI MÖHKƏMLƏNDİRİLMİŞ KONSTRUKSİYALAR	200
4.8. CSR GƏMİLƏRİ ÜÇÜN QƏBUL MEYARLARI.....	200
4.9. KONTEYNER DAŞIYAN GƏMİLƏR ÜÇÜN QƏBUL MEYARLARI	204
ƏLAVƏ 4 ŞƏRAİTİN (TEXNİKİ VƏZİYYƏTİN) MONİTORİNQİ VƏ ŞƏRAİT (TEXNİKİ VƏZİYYƏT) ÜZRƏ TEXNİKİ QULLUQ	206
1. ÜMUMİ	206
1.1. TƏTBİQ	206
1.2. ANLAYIŞLAR	206
1.3. VƏZİYYƏTİN MONİTORİNQİ (CM).....	206
1.4. VƏZİYYƏTƏ ƏSASLANAN TEXNİKİ QULLUQ (CBM)	207
2. CM VƏ CBM-NİN TƏSDİQİ ÜÇÜN PROSEDURALAR VƏ ŞƏRTLƏR	207
2.1. GƏMİDƏ VƏZİFƏ VƏ ÖHDƏLİKLƏR	207
2.2. AVADANLIQ VƏ SİSTEMLƏRƏ DAİR TƏLƏBLƏR.....	208
2.3. SƏNƏDLƏR VƏ MƏLUMATLAR	208
2.4. TƏSDİQİN ETİBARLILIĞI	208
3. YOXLAMALAR	209
3.1. QURAŞDIRMA YOXLANIŞI.....	209
3.2. İCRA YOXLAMASI.....	209
3.3. İLLİK AUDİT.....	209
3.4. ZƏRƏR (ZƏDƏLƏNMƏ) VƏ TƏMİR	210
FƏSİL 3 YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ (HƏCMI) (BÜTÜN GƏMİLƏR)	211
BÖLMƏ 1 İLLİK YOXLAMA	212
1. ÜMUMİ	212
1.1.....	212
2. KÖRPUZ (GÖVDƏ)	212
2.1. GÖVDƏ VƏ GÖVDƏ AVADANLIĞI.....	212
2.2. SUKEÇİRMƏYƏN KABEL TRANZİTLƏRİNİN YOXLANMASI	214
2.3. LYUK QAPAQLARI VƏ KOAMİQSLƏR	214
3. MAŞIN VƏ SİSTEMLƏR	215
3.1. ÜMUMİ MAŞIN QURĞULARI.....	215
3.2. QAZANLAR.....	216
3.3. ELEKTRİK MAŞIN VƏ AVADANLIQLARI	217
3.4. YANĞINDAN MÜHAFİZƏ, AŞKARLANMASI VƏ SÖNDÜRÜLMƏSİ.....	218
3.5. ÜMUMİ QƏZA SİQNALİZASIYA SİSTEMİ.....	220
BÖLMƏ 2 ARALIQ YOXLAMASI	221
1. ÜMUMİ	221
1.1.....	221
2. GÖVDƏ (KÖRPUZ)	221
2.1.....	221
BÖLMƏ 3 SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI	223
1. ÜMUMİ	223
1.1.....	223
2. GÖVDƏ VƏ GÖVDƏ AVADANLIĞI	223

2.1.	QURU VƏZİYYƏTDƏ DİBİN YOXLANILMASI	223
2.2.	GÖYƏRTƏLƏR, LYUKLARIN QAPAQLARI VƏ AVADANLIQLARI.....	224
2.3.	SUKEÇİRMƏYƏN KABEL KEÇİDLƏRİNİN (TRANZİTLƏRİNİN) YOXLANMASI.....	225
2.4.	ANBARLAR VƏ DİGƏR QURU ŞÖBƏLƏR	226
2.5.	TANKLAR (ÇƏNLƏR)	227
2.6.	QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	229
2.7.	MÜSTƏQİL YÜK ÇƏNLƏRİ.....	232
3.	MAŞIN VƏ SİSTEMLƏR.....	233
3.1.	ÜMUMİ.....	233
3.2.	ƏSAS VƏ KÖMƏKÇİ MÜHƏRRİKLƏR VƏ TURBİNLƏR	233
3.3.	REDUKTOR QURĞULARI, ƏSAS VİNT AND ARALIQ VALI (LARI).....	234
3.4.	NASOSLAR VƏ DİGƏR MEXANİZMLƏR	234
3.5.	MAŞIN ŞÖBƏLƏRİNDƏ SİSTEMLƏR.....	235
3.6.	ELEKTRİK AVADANLIQLARI VƏ QURĞULARI.....	236
3.7.	İDARƏETMƏ ELEMENTLƏRİ.....	237
3.8.	YANGİNDAN MÜHAFİZƏ, YANGİNİN AŞKARLANMASI VƏ SÖNDÜRÜLMƏSİ.....	238
3.9.	ANBAR, BALLAST VƏ QURU YÜK OTAQLARI ÜÇÜN SU SƏVİYYƏSİNİ AŞKARLAYAN DETEKTORLAR	239
3.10.	NASOS SİSTEMLƏRİNİN MÖVCUDLUĞU	239
BÖLMƏ 4	DİBİN YOXLANILMASI	240
1.	ÜMUMİ.....	240
1.1.		240
2.	QURU VƏZİYYƏTDƏ DİBİN YOXLANILMASI	240
2.1.	ÜMUMİ TƏLƏBLƏR.....	240
2.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI ÇƏRÇİVƏSİNDƏ KEÇİRİLƏN DİB (ALT) YOXLAMASI	241
3.	DİBİN SU DAXİLİNDƏ YOXLANMASI	241
3.1.	ÜMUMİ.....	241
BÖLMƏ 5	AVARLI VALIN YOXLANILMASI	243
1.	AVARLI VALLARIN YOXLANILMASI	243
1.1.	ÜMUMİ.....	243
1.2.	TAM YOXLAMA	243
1.3.	DƏYİŞİKLİK EDİLMİŞ YOXLAMA.....	243
2.	DİGƏR HƏRƏKƏTVERİCİ SİSTEMLƏRİN DÖVRÜ YOXLANILMASI.....	250
2.1.	FİRLANAN VƏ AZİMUT SÜKAN VİNT KOMPLEKSİ.....	250
2.2.	ŞAQLI OXLU AVAR VİNTLƏRİ.....	250
2.3.	HİDRO-REAKTİV NASOS SİSTEMLƏRİ	250
2.4.	FİRLANAN HƏRƏKƏTVERİCİ SİSTEMLƏR.....	251
3.	AVAR VİNTİ VALLARININ VƏ DEYDVUD VALLARININ YOXLANMASI	251
3.1.	ÜMUMİ.....	251
3.2.	YAĞLA YAĞLANAN VALLAR VƏ YA QAPALI DÖVRƏLİ SİSTEMLİ ŞİRİN SU İLƏ YAĞLANAN VALLAR (QAPALI SİSTEM)	251
3.3.	SU İLƏ YAĞLANAN VALLAR (AÇIQ SİSTEMLƏR).....	252
BÖLMƏ 6	QAZANIN YOXLANILMASI	256
1.	BUXAR QAZANLARI.....	256
1.1.		256
2.	TERMAL YAĞ QIZDIRICILARI	257
2.1.		257
BÖLMƏ 7	YENİ İNŞA OLUNAN GƏMİNİN KORPUSUNUN MÜAYİNƏSİ.....	258
1.	ÜMUMİ.....	258
2.	GƏMİNİN İNŞASI ZAMANI MÜFƏTTİŞİN MÜVAFİQ SƏNƏDLƏRƏ ÇIXIŞI TƏMİN OLUNMALIDIR.	258
2.1.		258
3.	GƏMİNİN İNŞA QOVLUĞU.....	258

3.1.	[1.1.3] BƏNDİNDƏ GÖSTƏRİLƏNLƏR İSTİSNA OLMAQLA BÜTÜN GƏMİLƏR ÜÇÜN İNŞA QOVLUQLARI (GİQ)	264
4.	YENİ GƏMİ İNŞA OLUNARKƏN APARILAN MÜAYİNƏLƏRİN PLANLAŞDIRILMASI.....	272
4.1.....		272
5.	YENİ GƏMİNİN İNŞASI ÜZRƏ FƏALİYYƏTƏ DAİR YOXLAMA VƏ SINAQ PLANI	273
5.1.	BÜTÜN GƏMİLƏRƏ AİD TƏLƏBLƏR.....	273
5.2.	[1.1.3] BƏNDİNDƏ GÖSTƏRİLƏN GƏMİLƏRƏ AİD TƏLƏBLƏR.....	274
6.	LAYİHƏLƏNDİRMƏDƏ ŞƏFFAFLIQ	275
6.1.	[1.1.3] BƏNDİNDƏ GÖSTƏRİLƏN GƏMİLƏRƏ AİD TƏLƏBLƏR.....	275
BÖLMƏ 8	SUKEÇİRMƏZ KABEL KEÇİDLƏRİNİN MÜAYİNƏSİ	275
1.	ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	275
1.1.	TƏTBİQ SAHƏSİ	275
2.	KABEL KEÇİDLƏRİNİN KIPLƏŞDİRİCİ SİSTEMLƏRİNİN REYESTRİ.....	275
2.1.	YENİ GƏMİNİN İNŞASI	275
2.2.	İSTİSMARDA OLAN GƏMİ.....	275
3.	SUKEÇİRMƏZ KABEL KEÇİDLƏRİNİN QURASHDIRILMASI VƏ TEXNİKİ XİDMƏTLƏ TƏMİN OLUNMASI	275
3.1.....		275
ƏLAVƏ 1	KÖRPÜYƏ BAĞLANMIŞ GƏMİLƏRİN SİNFİNƏ DAİR TƏLƏBLƏR VƏ HƏMİN GƏMİLƏRİN MÜAYİNƏSİ.....	276
1.	ÜMUMİ.....	276
1.1.....		276
2.	TƏHLÜKƏSİZLİK ŞƏRTLƏRİ.....	276
2.1.....		276
3.	KONSERVASIYA VƏ TEXNİKİ XİDMƏTLƏ ƏLAQƏDAR QORUYUCU TƏDBİRLƏR	277
3.1.	ÜMUMİ.....	277
3.2.	KORPUSUN TƏSİRƏ MƏRUZ QALAN HİSSƏLƏRİ.....	277
3.3.	DAXİLİ MƏKANLAR	277
3.4.	GÖYƏRTƏDƏKİ KÖMƏKÇİ ARMATURA VAHİDLƏRİ	278
3.5.	MAŞINLAR.....	278
3.6.	ELEKTROTEXNİKİ QURĞULAR.....	280
3.7.	SÜKAN QURĞUSU	280
3.8.	QAZANLAR.....	280
3.9.	AVTOMATLAŞDIRILMIŞ QURĞULAR.....	281
4.	KONSERVASIYA ZONASI VƏ YANALMA/LÖVBƏR QURĞULARI	281
4.1.	ÜMUMİ.....	281
4.2.	KONSERVASIYA ZONASI İLƏ BAĞLI TÖVSIYƏLƏR.....	281
4.3.	YANALMA/LÖVBƏR QURĞULARI İLƏ BAĞLI TÖVSIYƏLƏR.....	281
4.4.	YANALMA/LÖVBƏR QURĞULARININ YOXLANMASI.....	282
5.	MÜAYİNƏLƏR.....	282
5.1.	GƏMİ KONSERVASIYAYA QOYULDUQDA APARILAN MÜAYİNƏ.....	282
5.2.	KONSERVASIYADAKI GƏMİNİN VƏZİYYƏTİNİN İLLİK MÜAYİNƏSİ.....	282
5.3.	TƏKRAR İSTİSMARA BURAXILIŞ MÜAYİNƏSİ.....	283
FƏSİL 4	GƏMİLƏRİN GÖSTƏRDİYİ MÜXTƏLİF XİDMƏTLƏR ÜZRƏ MÜAYİNƏLƏRİN ƏHATƏ DAİRƏSİ	285
BÖLMƏ 1	ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	286
1.	ÜMUMİ.....	286
1.1.....		286
2	ƏLAVƏ MÜAYİNƏ TƏLƏB EDƏN XİDMƏT NİŞANLARI VƏ/VƏ YA ƏLAVƏ XİDMƏT FUNKSIYALARI	286
2.1.....		286
BÖLMƏ 2	BİRQAT BORTLU VƏ İKİQAT BORTLU QALAMA YÜK DAŞIYAN GƏMİLƏR.....	290

1. ÜMUMİ.....	291
1.1. TƏTBİQ SAHƏSİ	291
1.2. GÖYƏRTƏDƏKİ SƏNƏDLƏR	293
1.3. MÜAYİNƏLƏRİN NƏTİCƏLƏRİ BARƏDƏ HESABATIN HAZIRLANMASI VƏ MÜAYİNƏLƏRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	293
1.4. MÜAYİNƏ İLƏ ƏLAQƏDAR YERİNƏ YETİRİLMƏLİ OLAN ŞƏRTLƏR.....	293
1.5. KONSTRUKSİYALARA ÇIXIŞ İMKANLARI	293
2. İLLİK MÜAYİNƏ	295
2.1. ÜMUMİ.....	295
2.2. LYUKLARIN QAPAQLARI VƏ QAPAQLARIN ƏTRAFINDAKI RAMALAR, YUXARI GÖYƏRTƏLƏR	295
2.3. YÜK YERLƏRİ	296
2.4. BALLAST ÇƏNLƏRİ	298
3. ARA LIQ MÜAYİNƏ.....	298
3.1. YAŞI 10 VƏ YA DAHA YENİ GƏMİLƏR.....	298
3.2. YAŞI 10 - 15 IL ARASINDA OLAN GƏMİLƏR.....	298
3.3. YAŞI 15-İ KEÇMİŞ GƏMİLƏR	298
4. SİNİF YENİLƏMƏ MÜAYİNƏSİ.....	303
4.1. MÜAYİNƏ PROQRAMI VƏ MÜAYİNƏ ÜÇÜN HAZIRLIQ	303
4.2. MÜAYİNƏNİN PLANLAŞDIRILMASI ÜZRƏ YIĞINCAQ	304
4.3. MÜAYİNƏNİN ƏHATƏ DAİRƏSİ.....	304
4.4. LYUKLARIN QAPAQLARI VƏ QAPAQLARIN ƏTRAFINDAKI RAMALAR.....	305
4.5. ÜMUMİ BAXIŞ VƏ ƏSASLI MÜAYİNƏ	305
4.6. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	306
4.7. ÇƏNLƏRİN SINAQDAN KEÇİRİLMƏSİ	307
BÖLÜM 3 NEFT TANKERLƏRİ VƏ KOMBİNƏ EDİLMİŞ YÜK GƏMİLƏRİ.....	327
1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	327
1.1. TƏTBİQ SAHƏSİ	327
1.2. GÖYƏRTƏDƏKİ SƏNƏDLƏR	327
1.3. MÜAYİNƏLƏRİN NƏTİCƏLƏRİ BARƏDƏ HESABATIN HAZIRLANMASI VƏ MÜAYİNƏLƏRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	329
1.4. MÜAYİNƏ İLƏ ƏLAQƏDAR YERİNƏ YETİRİLMƏLİ OLAN ŞƏRTLƏR.....	329
1.5. KONSTRUKSİYALARA ÇIXIŞ İMKANLARI	329
2. İLLİK MÜAYİNƏ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	330
2.1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	330
2.2. YUXARI GÖYƏRTƏLƏR	330
2.3. YÜK VURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ VƏ BORU XƏTTİ TUNELLƏRİ	330
2.4. BALLAST ÇƏNLƏRİ	330
2.5. QƏZA ZAMANI YEDƏKLƏMƏ QURĞUSU.....	331
2.6. TANKERLƏRİN BURUN HİSSƏLƏRİNƏ TƏHLÜKƏSİZ ÇIXIŞ	331
2.7. ÇIXIŞ VASİTƏLƏRİ.....	331
2.8. ÖRTÜK SİSTEMLƏRİ.....	331
3. İLLİK MÜAYİNƏ – YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA MEXANİZMLƏRİ.....	331
3.1. YÜK SAHƏSİ VƏ YÜK VURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	331
3.2. NƏZARƏT-ÖLÇMƏ CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK VASİTƏLƏRİ.....	332
3.3. YÜK SAHƏSİNDƏKİ YANGİNSÖNDÜRMƏ SİSTEMLƏRİ.....	332
3.4. TƏSİRSİZ QAZ SİSTEMİ.....	332
4. ARA LIQ MÜAYİNƏ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	334
4.1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	334
4.2. YAŞI 5 - 10 IL ARASINDA OLAN GƏMİLƏR.....	334
4.3. YAŞI 10 - 15 IL ARASINDA OLAN GƏMİLƏR.....	334
4.4. YAŞI 15-İ KEÇMİŞ GƏMİLƏR	334
5. ARA LIQ MÜAYİNƏ – YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA MEXANİZMLƏRİ	334

5.1.	YÜK SAHƏSİ VƏ YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	335
5.2.	Təsirsiz QAZ SİSTEMİ.....	335
6.	SİNİF YENİLƏMƏ MÜAYİNƏSİ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	335
6.1.	KORPUSUN MÜAYİNƏSİNİN PROQRAMI VƏ MÜAYİNƏ ÜÇÜN HAZIRLIQ.....	335
6.2.	MÜAYİNƏNİN PLANLAŞDIRILMASI ÜZRƏ YİĞİNCAQ	336
6.3.	MÜAYİNƏNİN ƏHATƏ DAİRƏSİ.....	340
6.4.	ÜMUMİ BAXIŞ VƏ ƏSASLI MÜAYİNƏ	341
6.5.	QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	344
6.6.	ÇƏNLƏRİN SINAQDAN KEÇİRİLMƏSİ	354
6.7.	YÜK BORULARI, YÜK SAHƏSİ VƏ YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	356
6.8.	QƏZA ZAMANI YEDƏKLƏMƏ QURĞUSU.....	356
7.	SİNİF YENİLƏMƏ MÜAYİNƏSİ – YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA MEXANİZMLƏRİ	356
7.1.	YÜK SAHƏSİ VƏ YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	356
7.2.	YÜK SAHƏSİNDƏKİ YANGİNSÖNDÜRMƏ SİSTEMLƏRİ.....	357
7.3.	Təsirsiz QAZ SİSTEMİ.....	357
BÖLMƏ 4	KİMYƏVİ MADDƏ DAŞIYAN TANKERLƏR.....	358
1.	ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	358
1.1.	TƏTBİQ SAHƏSİ	358
1.2.	GÖYƏRTƏDƏKİ SƏNƏDLƏR	358
1.3.	MÜAYİNƏLƏRİN NƏTİCƏLƏRİ BARƏDƏ HESABATIN HAZIRLANMASI VƏ MÜAYİNƏLƏRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	359
1.4.	MÜAYİNƏ İLƏ ƏLAQƏDAR YERİNƏ YETİRİLMƏLİ OLAN ŞƏRTLƏR.....	359
1.5.	KONSTRUKSİYALARA ÇIXIŞ İMKANLARI	359
2.	İLLİK MÜAYİNƏ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	360
2.1.	ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	360
2.2.	YUXARI GÖYƏRTƏLƏR	360
2.3.	YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ VƏ BORU XƏTTİ TUNELLƏRİ	360
2.4.	BALLAST ÇƏNLƏRİ	360
2.5.	QƏZA ZAMANI YEDƏKLƏMƏ QURĞUSU.....	361
3.	İLLİK MÜAYİNƏ – YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA MEXANİZMLƏRİ.....	361
3.1.	YÜK SAHƏSİ VƏ YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	361
3.2.	NƏZARƏT-ÖLÇMƏ CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK VASİTƏLƏRİ.....	361
3.3.	YÜK SAHƏSİNDƏKİ YANGİNSÖNDÜRMƏ SİSTEMLƏRİ.....	362
3.4.	Təsirsiz QAZ SİSTEMİ VƏ TƏSİRSİZ QAZ/YASTIQ QAZI/QURUDUCU QAZ.....	362
4.	ARALIQ MÜAYİNƏ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	362
4.1.	ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	362
4.2.	YAŞI 5 - 10 IL ARASINDA OLAN GƏMİLƏR.....	362
4.3.	YAŞI 10 - 15 IL ARASINDA OLAN GƏMİLƏR.....	363
4.4.	YAŞI 15-İ KEÇMİŞ GƏMİLƏR	363
5.	ARALIQ MÜAYİNƏ – YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA MEXANİZMLƏRİ	363
5.1.	YÜK SAHƏSİ VƏ YÜKVURMA NASOSU ŞÖBƏLƏRİ.....	363
5.2.	Təsirsiz QAZ SİSTEMİ.....	363
5.3.	HEYƏT ÜZVLƏRİNİN QORUNMASI.....	364
6.	SİNİF YENİLƏMƏ MÜAYİNƏSİ – KORPUSUN KONSTRUKSİYALARI	364
6.1.	MÜAYİNƏ PROQRAMI VƏ MÜAYİNƏ ÜÇÜN HAZIRLIQ	364
6.2.	TƏDQIQATIN PLANLAŞDIRILMASI ÜÇÜN TOPLANTI.....	365
6.3.	TƏDQIQATIN HƏCMI	369
6.4.	ÜMUMİ VƏ YAXIN TƏDQIQATLAR.....	373
6.5.	QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	373
6.6.	ÇƏNİN SINAĞI.....	379
6.7.	YÜK BORULARI, YÜK NASOS OTAQLARI VƏ YÜK ÇƏNLƏRİ	380
6.8.	QƏZA BUKSİR QURĞUSU	381

7. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT – YÜK TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ.....	381
7.1. YÜK BÖLMƏSİ VƏ YÜK NASOS BÖLMƏLƏRİ.....	381
7.2. YÜK BÖLMƏSİNDƏ YANĞINLA MÜBARİZƏ SİSTEMLƏRİ.....	382
7.3. İNERT QAZ SİSTEMİ.....	382
7.4. HEYƏTİN MÜDAFİƏSİ.....	382
BÖLMƏ 5 DURULAŞDIRILMIŞ QAZLARIN DAŞINMASI ÜÇÜN GƏMİLƏR.....	383
1. ÜMUMİ.....	383
1.1. TƏTBİQ.....	384
2. İLLİK TƏDQİQAT – KORPUS ELEMENTLƏRİ	384
2.1. ÜMUMİ.....	384
2.2. ÜST GÖYƏRTƏLƏR VƏ ŞÜBHƏLİ ZONALAR.....	384
2.3. YÜKLƏRİN EMALI ÜÇÜN OTAQLAR VƏ BORU KƏMƏRLƏRİ.....	384
2.4. DİGƏR QURĞULAR VƏ YA CİHAZLAR.....	385
2.5. BALLAST ÇƏNLƏRİ	385
2.6. QƏZA BUKSİR QURĞULARI.....	385
3. İLLİK TƏDQİQAT - YÜK TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ	386
3.1. YÜK ƏRAZİSİ VƏ YÜK NASOS OTAQLARI	386
3.2. ÖLÇÜ-NƏZARƏT CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK MEXANİZMLƏRİ.....	386
3.3. YÜK BÖLMƏSİNDƏ YANĞINLA MÜBARİZƏ SİSTEMLƏRİ.....	387
3.4. YÜK SAXLAMA SİSTEMLƏRİN ÜÇÜN EKOLOJİ NƏZARƏT	387
4. ARALIQ TƏDQİQATI - KORPUS ELEMENTLƏRİ	387
4.1. ÜMUMİ.....	387
4.2. ÜST GÖYƏRTƏLƏR, YÜK EMALI OTAQLARI VƏ BORULAR	387
4.3. BALLAST ÇƏNLƏRİ	388
5. ARALIQ TƏDQİQATI – YÜK TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ.....	388
5.1. ÜMUMİ.....	388
5.2. YÜK BÖLMƏSİ VƏ YÜK NASOS OTAQLARI.....	390
5.3. ÖLÇÜ-NƏZARƏT CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK MEXANİZMLƏRİ.....	390
5.4. İNERT QAZ SİSTEMİ.....	391
5.5. HEYƏTİN MÜDAFİƏSİ.....	391
6. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT – KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	391
6.1. TƏDQİQAT ÜÇÜN HAZIRLIQ.....	391
6.2. TƏDQİQAT PROQRAMI.....	391
6.3. TƏDQİQATIN HƏCMİ.....	391
6.4. ÜMUMİ VƏ İRİMİQYASLI TƏDQİQATLAR.....	393
6.5. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	394
6.6. ÇƏNİN SİNAĞI.....	396
6.7. YÜK ÇƏNİNİN KONSTRUKSIYASI	396
6.8. ÜST GÖYƏRTƏLƏR, YÜKLƏRİN EMALI ÜÇÜN OTAQLAR VƏ BORULAR	398
6.9. QƏZA BUKSİR QURĞULARI.....	398
7. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT - YÜK TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ.....	398
7.1. YÜK ƏRAZİSİ, YÜK NASOS OTAQLARI, YÜK KOMPRESSOR OTAQLARI.....	398
7.2. YÜK BÖLMƏSİNDƏ YANĞINSÖNDÜRMƏ SİSTEMLƏRİ	399
7.3. İNERT QAZ SİSTEMİ.....	399
7.4. HEYƏTİN MÜDAFİƏSİ.....	400
8. DURULAŞDIRILMIŞ TƏBİİ QAZI (LNG) PARTİYALARLA DAŞIYAN GƏMİLƏRİN İLK YÜKLÜ SƏFƏRİ	400
8.1.....	400
9. TƏKRAR BUXARLANMA QURĞUSUNUN QURULAŞDIRILMASI	400
9.1. TƏTBİQ.....	400
9.2. İLLİK TƏDQİQAT	400
9.3. ARALIQ TƏDQİQAT	401

9.4. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	402
10. STL-SPM	403
10.1. TƏTBİQ	403
10.2. İLLİK TƏDQİQAT	403
10.3. ARALIQ TƏDQİQATI	404
10.4. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	405
10.5. DİB TƏDQİQATI	405
BÖLMƏ 6 RO-RO YÜK GƏMİLƏRİ, PCT DAŞIYICILARI, SƏRNIŞIN GƏMİLƏRİ, RO-RO SƏRNIŞIN GƏMİLƏRİ	407
1. ÜMUMİ	407
2. RO-RO YÜK GƏMİLƏRİ VƏ PCT GƏMİLƏRİ - İLLİK TƏDQİQAT	407
2.1. YÜK QAPILARI VƏ DAXİLİ QAPILAR	407
2.2. DAXİLİ PLATFORMALAR VƏ KÖRPÜCÜKLƏR	407
2.3. YANGINDAN MÜHAFİZƏ, YANGININ AŞKARLANMASI VƏ SÖNDÜRÜLMƏSİ	409
3. “RO-RO” YÜK GƏMİLƏRİ VƏ PCT DAŞIYICILARI - SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	409
3.1. KÖRPUS VƏ DAXİLİ QAPILAR	409
3.2. DAXİLİ PLATFORMALAR VƏ KÖRPÜCÜKLƏR	410
3.3. YANGINDAN MÜHAFİZƏ, YANGININ AŞKARLANMASI VƏ SÖNDÜRÜLMƏSİ	410
4. SƏRNIŞIN GƏMİLƏRİ - İLLİK TƏDQİQAT	410
4.1. HERMETİK ARAKƏSMƏLƏR	410
4.1.1. HERMETİK ARAKƏSMƏLƏR VƏ QURĞULARIN TƏDQİQATINA AŞAĞIDAKILAR DAXİL OLMALIDIR	410
4.2. KÖRPUS ÖRTÜYÜNDƏ DƏLİKLƏR	410
4.3. DİGƏR MÜDDƏALAR	411
5. SƏRNIŞIN GƏMİLƏRİ - SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	411
5.1.	411
6. “RO-RO” SƏRNIŞIN GƏMİLƏRİ- İLLİK VƏ SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQATLAR	411
BÖLMƏ 7 ÜMUMİ YÜK GƏMİLƏRİ	412
1. ÜMUMİ	412
1.1. TƏTBİQ	412
1.2. HESABAT VƏ TƏDQİQATLARIN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	413
2. İLLİK TƏDQİQAT	413
2.1. ÜMUMİ	413
2.2. LYUK QAPAQLARI VƏ KOMİNQSLƏR	414
2.3. YÜK ANBARLARI	414
2.4. BALLAST ÇƏNLƏRİ	414
3. ARALIQ TƏDQİQATI	415
3.1. ÜMUMİ	415
3.2. YAŞI 15 VƏ YA DAHA AZ OLAN GƏMİLƏR	415
3.3. YAŞI 15-DƏN ÇOX OLAN GƏMİLƏR	415
4. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	416
4.1. TƏDQİQAT ÜÇÜN HAZIRLIQ	416
4.2. TƏDQİQATIN HƏCMİ	417
4.3. LYUK QAPAQLARI VƏ KOMİNQSLƏR	418
4.4. ÜMUMİ VƏ YAXIN (İRİMİQYASLI) TƏDQİQATLAR	418
4.5. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ	418
4.6. ÇƏNLƏRİN SINAĞI	418
BÖLMƏ 8 DİGƏR XİDMƏTİ ADLAR	425
1. ÜMUMİ	425
1.1.	425
2. KONTEYNER GƏMİSİ VƏ YA KONTEYNERLƏRİN DAŞINMASI ÜÇÜN TƏCHİZ EDİLMİŞ GƏMİ	425

2.1.	İLLİK TƏDQIQAT	425
2.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	425
3.	MAL-QARA DAŞIYAN GƏMİLƏR.....	426
3.1.	İLLİK TƏDQIQAT	426
3.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	426
4.	FLS TANKERİ	426
4.1.	İLLİK TƏDQIQAT - KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	427
4.2.	İLLİK TƏDQIQAT - YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	427
4.3.	ARALIQ TƏDQIQAT- KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	428
4.4.	ARALIQ TƏDQIQAT- YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	428
4.5.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT - KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	428
4.6.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT - YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	429
5.	DİBQAZMA MAŞINLARI.....	429
5.1.	İLLİK TƏDQIQAT	429
5.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	430
6.	BUKSİR, XİLASEDİCİ BUKSİR, MÜHAFİZƏ GƏMİSİ.....	430
6.1.	İLLİK TƏDQIQAT	430
6.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	431
7.	TƏCHİZAT GƏMİSİ	431
7.1.	ÜMUMİ	431
7.2.	İLLİK TƏDQIQAT - KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	431
7.3.	İLLİK TƏDQIQAT - YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	432
7.4.	ARALIQ TƏDQIQAT- KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	433
7.5.	ARALIQ TƏDQIQAT- YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	433
7.6.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT – KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	433
7.7.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT - YÜK TEXNİKASI ELEMENTLƏRİ.....	434
8.	YANGİNSÖNDÜRMƏ GƏMİSİ.....	434
8.1.	İLLİK TƏDQIQAT	434
8.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	435
9.	YAĞ TOPLAMA GƏMİSİ	435
9.1.	İLLİK TƏDQIQAT	435
9.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	436
10.	LÖVBƏR QURAŞDIRMA GƏMİSİ	437
10.1.	İLLİK TƏDQIQAT.....	437
10.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	437
11.	KABEL ÇƏKMƏ GƏMİSİ.....	437
11.1.	İLLİK TƏDQIQAT.....	437
11.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT.....	438
12.	YÜKQALDIRMA	438
12.1.	ÜMUMİ.....	438
12.2.	İLLİK TƏDQIQAT.....	438
12.3.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	438
13.	İNTEQRASIYA EDİLMİŞ DALĞIC DƏSTƏYİ VƏ PORTATİV DALĞIC DƏSTƏYİ	438
13.1.	İLLİK TƏDQIQAT.....	438
14.	BALIQÇILIQ GƏMİSİ	439
14.1.	İLLİK TƏDQIQAT.....	439
14.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT.....	439
15.	REZERV VƏ XİLASETMƏ GƏMİSİ.....	440
15.1.	İLLİK TƏDQIQAT - XİLASETMƏNİN TƏŞKİLİ, SAĞ QALANLARIN YERLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK AVADANLIQLARI.....	440
15.2.	İLLİK TƏDQIQAT - BUKSİR QURĞULARI.....	440

15.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT - XİLASETMƏNİN TƏŞKİLİ, SAĞ QALANLARIN YERLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK AVADANLIQLARI.....	440
15.4. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT – BUKSİR QURĞULARI.....	440
16. YAXTA VƏ ÇARTER YAXTASI.....	440
16.1. ARALIQ TƏDQİQATI.....	440
16.2. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT.....	440
17. YARİMDALMA YÜK GƏMİSİ.....	440
17.1. İLLİK TƏDQİQAT.....	440
17.2. ARALIQ TƏDQİQATI.....	441
17.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT.....	441
18. DALĞIC SİSTEMLƏRİ.....	441
18.1. TƏDQİQATLAR.....	441
19. BORUDÜZÜCÜ GƏMİ.....	441
19.1. İLLİK TƏDQİQAT.....	441
19.2. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT.....	441
BÖLMƏ 9 AŞAĞI ALIŞMA NÖQTƏLİ MAYE VƏ YA QAZ YANACAQLARINDAN İSTİFADƏ EDƏN GƏMİLƏR	443
1. ÜMUMİ.....	443
1.1. Tətbiq	443
2. İLLİK TƏDQİQAT - KORPUS ELEMENTLƏRİ	443
2.1. ÜMUMİ.....	443
2.2. QAZLA ƏLAQƏLİ OTAQLAR, YANACAĞIN HAZIRLANMASI, YANACAQ ÖTÜRMƏ OTAQLARI VƏ BORU KƏMƏRLƏRİ.....	443
2.3. YANACAQ SAXLAMA, BUNKERLƏMƏ VƏ TƏCHİZAT SİSTEMLƏRİ.....	443
3. İLLİK TƏDQİQAT - QAZ YANACAQ TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ.....	445
3.1. NƏZARƏT, MONİTORİNG VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK SİSTEMLƏRİ.....	445
3.2. YANACAQ ÖTÜRMƏ BORULARI, MAŞIN VƏ AVADANLIQLAR.....	445
3.3. VENTİLYASIYA SİSTEMLƏRİ	446
3.4. TƏHLÜKƏLİ ƏRAZİLƏR.....	446
4. ARALIQ TƏDQİQAT.....	446
4.1. ÜMUMİ.....	446
5. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT - KORPUS ELEMENTLƏRİ.....	446
5.1. ÜMUMİ.....	446
5.2. YANACAĞIN ÖTÜRÜLMƏSİ VƏ BORULAR	446
5.3. YANACAQ KLAPANLARI.....	447
5.4. Təzyiq boşaldıcı klapanları.....	447
5.5. YANACAQ SAXLAMA ÇƏNLƏRİ.....	447
6. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT - QAZ YANACAQ TEXNİKASININ ELEMENTLƏRİ.....	448
6.1. YANACAQ BOŞALTMA ÜÇÜN AVADANLIQLAR	448
6.2. ELEKTRİK AVADANLIQLARI.....	448
6.3. TƏHLÜKƏSİZLİK SİSTEMLƏRİ.....	448
ƏLAVƏ 1 UZUNUNA MÖHKƏMLİYİNİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	449
1. ÜMUMİ.....	449
1.1.....	449
2. UZUNUNA MÖHKƏMLİYİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	449
2.1. KÖNDƏLƏN SEKSIYA ƏRAZİLƏRİ	449
2.2. KÖNDƏLƏN ƏSAS MÜQAVİMƏT MOMENTİ	449
2.3. ƏSAS MÜQAVİMƏT MOMENTİNİN HESABLAMA MEYARLARI.....	449
3. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİNİN NÜMUNƏVİ METODU.....	449
3.1. QİYMƏTLƏNDİRMƏNİN SƏVİYYƏSİ	449
3.2. QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİNİN SEÇİM ÜZRƏ GÖTÜRÜLMƏSİ.....	450

3.3.	ƏLAVƏ ÖLÇMƏLƏR.....	450
3.4.	TƏMİR METODLARI.....	450
FƏSİL 5 ƏLAVƏ SİNİF ADLARI/SİMVOLLARI İLƏ ƏLAQƏDAR TƏDQİQATLARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ 452		
1.	ÜMUMİ.....	453
1.1.		453
2.	ƏLAVƏ TƏDQİQATLARI NƏZƏRƏ ALAN ƏLAVƏ XİDMƏTİ ADLAR.....	453
2.1.		453
BÖLMƏ 2 CASPIAN LLOYD XİDMƏTİ ADLARI.....457		
1.	ÜMUMİ.....	457
1.1.	TƏTBİQ	457
2.	CASPIAN LLOYD-HULL SIS.....	457
2.1.	ÜMUMİ.....	457
2.2.	SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	457
3.	CASPIAN LLOYD-HULL	458
3.1.	ÜMUMİ.....	458
3.2.	SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	459
3.3.	XİDMƏTİ ADIN TƏXİRƏ SALINMASI VƏ GERİ GÖTÜRÜLMƏSİ.....	460
4.	CASPIAN LLOYD -MACH SIS	461
4.1.	ÜMUMİ.....	461
4.2.	İLLİK AUDİT VƏ TƏSDİQLƏYİCİ TƏDQİQATLAR.....	461
4.3.	TEXNİKİ XİDMƏT PLANININ TƏKRAR TƏSDİQLƏNMƏSİ	461
BÖLMƏ 3 MAŞIN VƏ AVADANLIQLARIN MÖVCUDLUĞU463		
1.	ÜMUMİ.....	463
1.1.		463
2.	İLLİK TƏDQİQAT	463
2.1.		463
3.	SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	463
3.1.		463
BÖLMƏ 4 AVTOMATLAŞDIRILMIŞ MAŞIN VƏ AVADANLIQLAR SİSTEMİ.....464		
1.	ÜMUMİ.....	464
1.1.		464
2.	İLLİK TƏDQİQAT	464
2.1.		464
3.	SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	464
3.1.		464
BÖLMƏ 5 KOMPLEKS GƏMİ SİSTEMLƏRİ465		
1.	ÜMUMİ.....	465
1.1.		465
2.	İLLİK TƏDQİQAT	465
2.1.	BÜTÜN XİDMƏTİ ADLAR	465
2.2.	SYS-NEQ VƏ SYS-NEQ-1 XİDMƏTİ ADLARI	465
2.3.	SYS-COM ADI	466
2.4.	SYS-IBS VƏ SYS-IBS-1 XİDMƏTİ ADLARI	466
3.	SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	466
3.1.	BÜTÜN ADLAR.....	466
BÖLMƏ 6 MONİTORİNG AVADANLIQLARI.....467		
1.	ÜMUMİ.....	467
1.1.	TƏTBİQ	467
2.	MON-HULL.....	467
2.1.	İLLİK VƏ SİNİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQİQAT	467
3.	MON-SHAFT	467

3.1.	ARXA VALIN TƏDQIQI.....	467
4.	MON-ICE L(İ) VƏ MON-ICE G	467
4.1.	İLLİK TƏDQIQAT	467
BÖLMƏ 7	ÇİRLƏNMƏNİN QARŞISININ ALINMASI.....	468
1.	ÜMUMİ.....	468
1.1.	TƏTBİQ	468
2.	DƏNİZDƏ ÇİRLƏNMƏNİN QARŞISININ ALINMASI	468
2.1.	İLK İLLİK TƏDQIQAT.....	468
2.2.	İLLİK TƏDQIQAT	468
2.3.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	469
3.	HAVANIN ÇİRLƏNMƏSİNİN QARŞISININ ALINMASI	469
3.1.	İLLİK TƏDQIQAT	469
3.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	471
3.3.	ULTRA-AŞAĞI EMISSİYA GƏMİSİ (ULEV)	471
3.4.	DAVAMLI EMISSİYA MONİTORİNG SİSTEMİ (CEMS).....	472
4.	GƏMİDƏ ENERJİ EFFEKTİVLİYİNİN İDARƏETMƏ PLANI (SEEMP).....	472
4.1.	ARALIQ VƏ SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQATLAR	472
BÖLMƏ 8	SOYUDUCU QURĞULAR.....	473
1.	ÜMUMİ.....	473
1.1.		473
2.	İLLİK TƏDQIQAT	473
2.1.	ÜMUMİ.....	473
2.2.	SOYUDUCU QURĞULAR.....	473
2.3.	SOYUDUCU MƏKANLAR.....	474
2.4.	NƏZARƏT-ÖLÇÜ CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK MEXANİZMLƏRİ.....	474
2.5.	AIRCONT xidməti ADI.....	474
3.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	475
3.1.	ÜMUMİ.....	475
3.2.	SOYUDUCU QURĞU.....	475
3.3.	SOYUDUCU ƏRAZİLƏR.....	475
3.4.	NƏZARƏT-ÖLÇÜ CİHAZLARI VƏ TƏHLÜKƏSİZLİK MEXANİZMLƏRİ.....	476
3.5.	AIRCONT xidməti ADI.....	476
BÖLMƏ 9	BUZDA NAVİQASIYA ÜÇÜN QURĞULAR.....	477
1.	ÜMUMİ.....	477
1.1.		477
2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	477
2.1.	QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ.....	477
2.2.	KİNGSTON QUTULARI	477
BÖLMƏ 10	DİGƏR XİDMƏTİ ADLAR.....	478
1.	ÜMUMİ.....	478
1.1.		478
2.	STRENGTHBOTTOM.....	478
2.1.	QURU DOKUN MÜAYINƏSİ.....	478
3.	QREYFERLEYÜKLƏMƏ VƏ QREYFER.....	479
3.1.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	479
4.	SPM.....	479
4.1.	İLLİK TƏDQIQAT	479
4.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	479
5.	DYNAPOS	479
5.1.	İLLİK TƏDQIQAT	479
5.2.	SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	480
6.	VCS	481

6.1. İLLİK TƏDQIQAT	481
6.2. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	481
7. COVENT	481
7.1. İLLİK TƏDQIQAT	481
7.2. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	481
8. YÜKƏ NƏZARƏT (CARGOCONTROL)	481
8.1. İLLİK TƏDQIQAT	481
8.2. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	482
9. COLD DI, COLD (H T_{DH}, E T_{DE})	482
9.1. ÜMUMİ	482
9.2. İLLİK TƏDQIQAT	482
9.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	483
10. COLD CARGO	483
10.1. ÜMUMİ	483
10.2. İLLİK TƏDQIQAT	483
10.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	484
11. HABITABILITY, COMF-NOISE-SIS, COMF-VIB-SIS, COMF+-SIS, COMF- NOISE-PAX-SIS, COMF-NOISE-CREW- SIS, COMF-VIB-PAX-SIS, COMF-VIB- CREW-SIS	484
11.1. ÜMUMİ	484
11.2. İLLİK TƏDQIQAT	484
11.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	484
12. DAİMİ GİRİŞ VASİTƏLƏRİ (ACCESS)	484
12.1. İLLİK TƏDQIQAT, ARALIQ TƏDQIQAT VƏ SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	484
13. DƏNİZ YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA SİSTEMLƏRİ (OHS)	485
13.1. TƏTBİQ	485
13.2. DÖVRİ TƏDQIQATLAR	485
14. HELIDECK (HEL)	485
14.1. TƏTBİQ	485
14.2. İLLİK TƏDQIQATLAR	485
15. AKKUMULYATOR SİSTEMİ (BATTERY SYSTEM)	486
15.1. ÜMUMİ	486
15.2. İLLİK TƏDQIQAT	486
15.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	487
16. OFŞOR DAXİLƏLMA SİSTEMİ (OAS)	487
16.1. TƏTBİQ	487
16.2. DÖVRİ TƏDQIQATLAR	487
17. KİMYƏVİ, BİOLOJİ, RADİOLOJİ VƏ YA ATOM TƏHLÜKƏLƏRİ	487
17.1. ÜMUMİ	487
17.2. İLLİK TƏDQIQAT	487
17.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	488
18. ELECTRIC HYBRID (ELEKTRİK HİBRİD)	488
18.1. ÜMUMİ	488
18.2. İLLİK TƏDQIQAT	488
18.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT	489
19. CYBER MANAGED VƏ CYBER SECURE	490
19.1. ÜMUMİ	490
19.2. İLLİK TƏDQIQATLAR	490
19.3. ARALIQ TƏDQIQATLAR	490
19.4. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQATLAR	490
20. KURSUN İDARƏ EDİLMƏSİ	491
20.1. ÜMUMİ	491
20.2. İLLİK TƏDQIQAT	491

20.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT.....	491
21. KONTEYNER GƏMİLƏRİNDƏ YÜKLƏRİN YANĞINDAN GÜCLƏNDİRİLMİŞ MÜHAFİZƏSİ.....	491
21.1. ÜMUMİ.....	491
21.2. İLLİK TƏDQIQAT.....	491
21.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT.....	492
22. BİOLOJİ RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ.....	492
22.1. ÜMUMİ.....	492
22.2. BIORISK MANAGED.....	492
22.3. BIORISK SECURED.....	492
23. HİBRİD MEXANİKİ MÜHƏRRİKİ.....	493
23.1. ÜMUMİ.....	493
23.2. İLLİK TƏDQIQAT.....	493
23.3. SİNFİN YENİLƏNMƏSİ ÜÇÜN TƏDQIQAT.....	493
24. GÜCLƏNDİRİLMİŞ YANĞINDAN MÜHAFİZƏ.....	493
24.1. ÜMUMİ.....	493
24.2. İLLİK TƏDQIQAT.....	493
FƏSİL 6 MÖVCUD GƏMİLƏR ÜÇÜN RETROAKTİV TƏLƏBLƏR.....	494
BÖLMƏ 1 ÜMUMİ.....	495
1. ÜMUMİ.....	495
1.1.....	495
1.2. RETROAKTİV QAYDALAR VƏ TƏLƏBLƏRİN SİYAHISI.....	495
BÖLMƏ 2 QURU YÜK, FİLİZ VƏ QARIŞIQ YÜK GƏMİLƏRİ.....	497
1. ÖN YÜK ANBARLARININ TƏLƏBLƏRİ.....	497
1.1. Tətbiq.....	497
1.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	497
1.3. İKİ ƏSAS YÜK ANBARI ARASINDA ŞAQLI BÜZMƏLİ ENİNƏ SUKEÇİRMƏZ ARAKƏSMƏLƏRİN ÖLÇÜLƏRİ.....	498
1.4. EYNİ ANBARI SU BASANDA ƏN QABAQCIL YÜK ANBARININ İCAZƏ VERİLƏN YÜKLƏNMƏSİ.....	498
1.5. ZƏDƏLƏNMƏLƏRƏ QARŞI MÜQAVİMƏT.....	499
2. YÜKLƏMƏ ALƏTLƏRİ VƏ YÜKLƏMƏ TƏLİMATLARI.....	500
2.1. YÜKLƏMƏ ALƏTLƏRİ.....	500
2.2. YÜKLƏMƏ TƏLİMATLARI.....	500
3. ÖN GÖYƏRTƏNİN FİTİNQ VƏ AVADANLIQLARI, AÇIQ ÖN GÖYƏRTƏDƏ KİÇİK LYUKLARIN MÖHKƏMLİYİ VƏ BƏRKİDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI TƏLƏBLƏR.....	500
3.1. Tətbiq və tələblər.....	500
3.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	501
4. BALKER GƏMİLƏRİNDƏ YÜK LYUKUNUN QAPAĞININ BƏRKİDİLMƏSİ ÜÇÜN MEXANİZMLƏR.....	501
4.1. Tətbiq və tələblər.....	501
4.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	501
5. TƏKBORTLU BALKER GƏMİLƏRİ VƏ TƏKBORTLU OBO (FİLİZ) DAŞIYICILARINDA YAN KARKASLAR VƏ MÖHKƏMLİK BRAKETİNİN YENİLƏNMƏ MEYARLARI.....	502
5.1. Tətbiq və tələblər.....	502
5.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	502
5.3. YAN KARKASLAR VƏ KORPUSUN MÖHKƏMLİK BRAKETLƏRİNİN ÖLÇÜLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏBLƏR.....	503
6. ANBAR, BALLAST VƏ QURU ƏRAZİDƏ SU SƏVİYYƏ DATÇIKLƏRİ.....	507
6.1. Tətbiq və tələblər.....	507
6.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	507
7. NASOS SİSTEMLƏRİNİN ƏLÇATANLIĞI.....	508
7.1. Tətbiq və tələblər.....	508
7.2. İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	508
8. BOŞ YÜK BÖLMƏSİ İLƏ ÜZMƏ İLƏ BAĞLI MƏHDUDİYYƏT.....	508

8.1.	TƏTBİQ VƏ TƏLƏBLƏR.....	508
BÖLMƏ 3 “RO-RO” SƏRNİŞİN GƏMİLƏRİ.....		510
1.	ÜMUMİ.....	510
1.1.	Tətbıq	510
2.	YÜKSƏK STABİLLİK VƏ SUKEÇİRMƏZLİYİN TAMLIĞI	510
2.1.		510
BÖLMƏ 4 YÜK GƏMİLƏRİ		512
1. ÖN GÖYƏRTƏNİN FİTİNG VƏ AVADANLIQLARI, AÇIQ ÖN GÖYƏRTƏDƏ KİÇİK LYUKLARIN MÖHKƏMLİYİ VƏ BƏRKİDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI TƏLƏBLƏR.....		512
1.1.	Tətbıq və tələblər	512
1.2.	İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	512
2. BALKER GƏMİLƏRİNDƏN FƏRQLİ OLAN TƏK YÜK BÖLMƏLİ YÜK GƏMİLƏRİNDƏ SU SƏVIYYƏSİNİN DATÇIKLARI		513
2.1.	Tətbıq və tələblər	513
2.2.	İCRA ÜÇÜN QRAFİK.....	513
BÖLMƏ 5 BUZ SİNFİNƏ AİD GƏMİLƏR.....		514
1.	ÜMUMİ.....	514
1.1.	Tətbıq	514
2.	BUZ SİNFLƏRİNİN SAXLANMASI ÜÇÜN TƏLƏBLƏR	514
2.1.		514
3.	BUZ SİNFİNİN OTURUM NİŞANLARI.....	515
3.1.		515
ƏLAVƏ 1 BALKER VƏ DİGƏR GƏMİ TIPLƏRİ ÜÇÜN RETROAKTİV TEXNİKİ TƏLƏBLƏR		516
1.	ÜMUMİ.....	516
1.1.		516
2. İKİ ÖN YÜK BÖLMƏLƏRİ ARASINDA KÖNDƏLƏN SUKEÇİRMƏYƏN VERTİKAL NOVŞƏKİLLİ ARAKƏSMƏLƏRİN TİRLƏRİNİN ÖLÇÜLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ....		516
2.1.	Tətbıq və təriflər	516
2.2.	YÜK MODELİ.....	516
2.3.	ARAKƏSMƏ BÜZMƏLƏRİNDƏ ƏYİLMƏ MOMENTİ VƏ KƏSMƏ GÜCÜ	520
2.4.	GÜC MEYARI.....	522
2.5.	LOKAL DETALLAR.....	531
2.6.	POLADIN YENİLƏNMƏSİ.....	531
3. İKİ ƏSAS YÜK ANBARI ARASINDA ENİNƏ SU KEÇİRMƏYƏN ŞAQUQLI BÜZMƏLİ ARAKƏSMƏNİN YENİLƏNMƏSİ / MÖHKƏMLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT		533
3.1.		533
4. EYNİ YÜK BÖLMƏSİNİN DAŞMASINDA ÖN YÜK BÖLMƏSİNİN YOL VERİLƏN YÜKLƏNMƏSİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ		535
4.1.	Tətbıq və təriflər	535
4.2.	YÜK MODELİ.....	535
4.3.	ÖN YÜK BÖLMƏSİNİN QOŞA DİBİNİN YERDƏYİŞMƏ QABİLİYYƏTİ.....	537
4.4.	YOL VERİLƏN ANBAR YÜKLƏNMƏSİ.....	537
5. QAYDALARIN 1 APREL 1998-Cİ İL NƏŞRİNİN HİSSƏ II, FƏSİL 8, BÖLMƏ 8-03-Ə VƏ SONRAKİ BURAXILIŞLARA UYGUN OLARAQ İNŞA EDİLMƏYƏN BİR TƏRƏFLİ BALKER GƏMİSİ VƏ BİR TƏRƏFLİ OBO DAŞIYICILARINDA YAN KORPUS ÇƏRÇİVƏLƏRİ VƏ MÖHKƏMLİK BRAKETLƏRİ ÜÇÜN YENİLƏNMƏ MEYARLARI		541
5.1.	Tətbıq və simvollar.....	541
5.2.	BUZ MÖHKƏMLƏNDİRİLMƏLƏRİNƏ MALİK GƏMİLƏR	542
5.3.	YENİLƏNMƏ ÜÇÜN MEYARLAR	542
5.4.	DİGƏR TƏDBİRLƏR.....	547
5.5.	MÖHKƏMLİYİN YOXLANILMASI İLƏ BAĞLI MEYARLAR	550

6. BÖLMƏ B, FƏS. 9, FƏS. 7-YƏ MÜVAFİQ OLMAMAQLA İNŞA EDİLMİŞ BALKER GƏMİLƏRİNİN YÜK LYUKLARININ QAPAQLARININ BƏRKİDİCİ MEXANİZMLƏRİ556

6.1. TƏTBİQ556

6.2. BAĞLAYICI MEXANİZMLƏR556

6.3. STOPORLAR.....557

6.4. MATERIALLAR VƏ QAYNAQ557

7. YÜKLƏMƏ/BOŞALTMA ARDICILLIQLARINA DAİR TƏLİMAT.....558

7.1.....558

8. BALKER GƏMİLƏRİNDƏN BAŞQA TƏK ANBARLI YÜK GƏMİLƏRİNDƏ SU SƏVİYYƏ DATÇIKLƏRİ.....558

8.1. TƏTBİQ558

8.2. SU SƏVİYYƏ DATÇIKLƏRİ.....558

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ YOXLAMALAR

FƏSİL 1	TƏSNİFAT PRİNSİPLƏRİ VƏ SİNİF NİŞANLARI
BÖLMƏ	1 ÜMUMİ TƏSNİFAT PRİNSİPLƏRİ
BÖLMƏ	2 TƏSNİFAT NİŞANLARI
ƏLAVƏ	1 QAYDALARIN 2000-ci il İYUN AYINDAN

BÖLMƏ 1 TƏSNİFATIN ÜMUMİ PRİNSİPLƏRİ

1. Təsnifat Prinsipləri

1.1. Qaydaların məqsədi

1.1.1 Cəmiyyət tərəfindən dərc edilən Qaydalar dəniz gəmiləri üçün təsnifatın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələbləri müəyyən edir.

Qeyd 1: Təsnifatın ümumi şərtləri Dənizçilik və Dəniz üzrə Ümumi Şərtlərində müəyyən edilib.

1.1.2 Bu Qaydaların müxtəlif hissələrinin tətbiqi meyarları aşağıdakılardır:

- Hissə A - Təsnifat və Yoxlamalar bütün gəmilərə tətbiq edilir.
- Hissə B - Gövdə və Sabitlik, Hissə C - Maşınlar və Sistemlər, Hissə E və Hissə E - Xidmət nişanları gövdəsi qaynaq edilmiş polad konstruksiyadan hazırlanmış dəniz gəmilərinə tətbiq edilir. Zəruri hallarda tətbiqin müddəti Qaydaların bu hissələrinin hər bir fəslində daha dəqiq müəyyən edilir.
- Hissə F - Əlavə Sınıf Nişanları Maraqlı Tərəfin tələbi ilə bütün gəmilərə tətbiq edilir.

Yuxarıda qeyd olunan B, C, D, E və F hissələrində deyilənlərdən başqa gəmilərin təsnifatı Cəmiyyət tərəfindən dərc edilən konkret Qaydalarla əhatə olunur.

1.1.3 Dalğıc sistemlərinin təsnifatı

Dalğıc sistemlərinin təsnifatı Qayda Qeydi - Dalğıc Sistemlərinin Təsnifat Qaydaları ilə əhatə olunur. Əgər başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, bu Qaydaların müddəaları tətbiq edilir, “gəmi” dedikdə “dalğıc sistemi” başa düşülür.

1.2. Ümumi anlayışlar

1.2.1. Bu Qaydalarda aşağıdakı ümumi anlayışlardan istifadə olunur:

- Cəmiyyət dedikdə, gəminin təsnif edildiyi Təsnifat Cəmiyyəti nəzərdə tutulur
- Qaydalar dedikdə, bu Gəmilərin Təsnifat Qaydaları və Cəmiyyət tərəfindən eyni məqsədə xidmət edən sənədlər nəzərdə tutulur
- Müfəttiş dedikdə, təsnifat və yoxlama vəzifələri ilə bağlı vəzifələri yerinə yetirmək üçün Cəmiyyət adından çıxış edən texniki işçilər nəzərdə tutulur
- Yoxlama dedikdə, A Hissəsinin 2-ci Fəslində müəyyən edilmiş sinfin təyin edilməsi və ya saxlanması üçün Müfəttişin müdaxiləsi və ya Administrasiyalar tərəfindən həvalə edilmiş tapşırıqlar çərçivəsində Müfəttişin müdaxiləsi nəzərdə tutulur
- Administrasiya dedikdə, bayrağı altında gəmisini üzmək hüququna malik olan müvafiq Dövlətin Hökuməti və ya konkret halda, səlahiyyəti altında gəmisinin işlədiyini Dövlət nəzərdə tutulur
- Maraqlı Tərəf dedikdə, Cəmiyyətdən başqa, gəminin təsnifatına görə məsuliyyət daşıyan tərəf nəzərdə tutulur, məsələn, gəminin sahibləri (mülkiyyətçiləri) və onun nümayəndələri, yaxud Gəmiqayırma zavodu, Mühərrik istehsalçısı və ya sınaqdan keçiriləcək hissələrin Təchizatçısı nəzərdə tutulur
- Mülkiyyətçi (sahib) dedikdə, A Hissəsinin 2-ci Fəslində göstərilən sinfin saxlanması ilə bağlı müddəaları xüsusi şəkildə nəzərə alaraq, Qeydiyyatdan keçmiş Sahib və ya Disponent Sahib, yaxud Operator və ya gəmini dənizə yararlı vəziyyətdə saxlamaq üçün cavabdehlik daşıyan hər hansı digər tərəf nəzərdə tutulur.
- Təsdiqləmə (təsdiq) dedikdə, sənədlərin, prosedurların və ya təsnifatla bağlı digər maddələrin Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilməsi, onların yalnız müvafiq Qaydaların tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılması və ya tələb olunduqda digər istinad sənədləri nəzərdə tutulur.
- Zəruri xidmət dedikdə, gəminin dənizdə hərəkət etməsi, idarə olunması və ya manevr edilməsi və ya onun istismarı ilə bağlı fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi və sinif baxımından həyatın təhlükəsizliyi üçün zəruri olan xidmət nəzərdə tutulur.

1.2.2. “İnşa müqaviləsinin tarixi” anlayışı:

Gəminin “inşa müqaviləsinin tarixi” Sahib ilə Gəmiqayırma zavodu arasında gəminin inşasına dair

müqavilənin imzalandığı tarixdir. Bu tarix, adətən, yeni gəmiyə sinif təyin etmək üçün müraciət edən Maraqlı Tərəf tərəfindən Cəmiyyətə elan edilmə tarixidir. 2006-cı il aprel 1-də və ya ondan sonra “inşa müqaviləsi bağlanmış” gəmilər üçün bu tarix və müqaviləyə daxil edilmiş bütün gəmilərin inşa nömrələri (yəni gövdə nömrələri) Maraqlı Tərəfin müraciəti əsasında yeni gəmiyə sinif təyin etmək üçün Cəmiyyətə elan edilməlidir.

Seriya gəmilərin, o cümlədən bu variantın son nəticədə həyata keçirildiyi müvafiq seçim əsasında tikilən gəmilərin “inşa müqaviləsi”nin tarixi, gəmi sahibi ilə gəmiqayırma zavodu arasında bu seriyanın inşasına dair müqavilənin imzalandığı tarixdir.

Bu anlayışın məqsədləri üçün inşa üçün vahid müqavilə əsasında tikilmiş gəmilər, təsnifat məqsədləri üçün eyni təsdiq edilmiş planlara uyğun inşa edildikdə, “gəmilər seriyası” hesab edilir. Bununla belə, seriyaya daxil olan gəmilərdə təqdim olunan orijinal dizayndan fərqli dizayn dəyişiklikləri aparıla bilər:

- Sözügedən dəyişikliklər təsnifatla bağlı məsələlərə təsir etmir və ya
- Əgər bu dəyişikliklər təsnifat tələbləri əsasında aparılırsa, bu dəyişikliklər potensial Sahib və Gəmiqayırma zavodu arasında dəyişikliklərə dair müqavilənin bağlandığı tarixdə qüvvədə olan təsnifat tələblərinə uyğun olmalıdır və ya dəyişikliklərə dair müqavilənin olmadığı təqdirdə isə bu dəyişikliklərin təsdiq üçün Cəmiyyətə təqdim edilən tarixdə qüvvədə olan təsnifat tələblərinə əməl edilməlidir.

Əgər seçim müvafiq seriyanın inşasına dair müqavilə imzalandıqdan sonra 1 ildən gec olmayaraq həyata keçirilərsə, seçim üzrə tikilən gəmiləri eyni gəmi seriyasının bir hissəsi hesab ediləcəkdir.

Inşa müqaviləsinə sonradan əlavə gəmilər və ya əlavə seçimlər daxil edilməklə dəyişikliklər edilərsə, sözügedən gəmilər üçün “inşa müqaviləsi”nin tarixi Mülkiyyətçi ilə Gəmiqayırma zavodu arasında müqaviləyə edilən dəyişikliyin imzalandığı tarix hesab olunur. Müqaviləyə edilən dəyişiklik yuxarıda qeyd olunanların tətbiq edildiyi “yeni müqavilə” kimi qəbul edilməlidir.

Gəminin növünü dəyişdirmək üçün inşa müqaviləsinə dəyişikliklər edilərsə, bu dəyişdirilmiş gəminin və ya gəmilərin “inşa müqaviləsi”nin tarixi, Sahib və ya Sahiblər və gəmiqayırma zavodu arasında yenidənəşlənmiş müqavilənin və ya yeni müqavilənin imzalandığı tarixdir.

1.3. Təsnifatın mənası, əhatə sahəsi və məhdudiyyətləri

1.3.1. Təsnifat prosesi aşağıdakılardan ibarətdir:

- gəmiyə, struktura, materiala, avadanlıqlara, maşınlar və bu sənədlərin əhatə etdiyi digər elementlərə aid edilən Qaydaların, təlimat qeydlərinin və digər sənədlərin hazırlanması
- planların və hesablamaların və gəminin Qaydalara cavab verdiyini nümayiş etdirmək üçün nəzərdə tutulmuş yoxlamaların, baxışların (müayinələrin) və sınaqların nəzərdən keçirilməsi (Bax: Fəsil 2, Bölmə 1)
- yuxarıda göstərilən Qaydalara uyğunluq aşkar edildikdə, sinfin təyin edilməsi (bax: Fəsil 2, Bölmə 1) və Təsnifat Şəhadətnaməsinin verilməsi;
- istismarda olan gəminin sinfin saxlanması şərtlərinə cavab verdiyini qeyd etmək üçün həyata keçirilən dövrü, təsadüfi və sinfi yeniləmə yoxlamaları (bax: Fəsil 2, Bölmə 2).

1.3.2. Qaydalar, yerinə yetirilən yoxlamalar, hesabatlar, şəhadətnamələr və Cəmiyyət tərəfindən verilən digər sənədlər heç bir şəkildə Administrasiyalar, Konstruktorlar, Gəmiqayırma zavodları, İstehsalçılar, Təmirçilər, Təchizatçılar, Podratçılar və ya Subpodratçılar, faktiki və ya potensial sahiblər və ya operatorlar, kirayəçilər, brokerlər, yük sahibləri və anderrayterlər kimi digər tərəflərin vəzifə və öhdəliklərini heç bir şəkildə əvəz etmək və ya yüngülləşdirmək məqsədi daşmır.

Bu Qaydalarda göstərilən təsnifatın əhatə sahəsindən kənara çıxan sözügedən tərəflərin dizayn, mühəndislik, istehsal, istismar alternativləri, maşın və avadanlıqların növünün və gücünün seçilməsi, ekipaj və ya əməliyyat heyətinin sayı və ixtisası, gəminin xətləri, gövdə vibrasiyası, ehtiyat hissələri, o cümlədən onların sayı, yeri və bərkidici qurğuları, xilasedici avadanlıqlar və texniki xidmət avadanlığı kimi fəaliyyətləri bu məsələlər gəminin növünə və ya təyin edilmiş əlavə sinif nişanına görə təsnifat üçün nəzərə alınarsa da belə, bu səbəbdən həmin tərəflərin öhdəliyində qalır.

1.3.3. Əgər başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, Maraqlı Tərəfin yangından mühafizə və gəminin ümumi gücü kimi bəyan etdiyi təsnifatla bağlı məsələlərə təsiri istisna olmaqla bu Qaydalar daimi quraşdırılmayan və yalnız dib dərinləşdirmə (yerqazan) və ya ağır yüklərin qaldırılması, emalatxanalar və ya qaynaq avadanlığı kimi operativ fəaliyyətlər üçün istifadə edilən konstruksiyalara, yüksək təzyiqli konteynerlərə, maşın və avadanlıqlara tətbiq edilmir.

İnşa, modifikasiya və ya təmir müddətində qurğu yalnız zavodun və ya təmir meydançasının cavabdehliyi altındadır. Nümunə olaraq, gəmiqayırma zavodu və ya təmir meydançası inşa, modifikasiya və ya təmir fəaliyyətlərinin gəminin layihə gücünə uyğun olmasını və heç bir daimi qalıcı deformasiyanın olmamasını təmin etməlidir.

Qeyd 1: Sınfın saxlanması ilə əlaqədar gəminin təmiri və istismarı üzrə Sahibin cavabdehliyi ilə bağlı [3.3]-ə baxın.

1.3.4. Cəmiyyətin müdaxiləsindən sonra gəmiyə təyin etdiyi sinif Təsnifat Şəhadətnaməsində əks olunur və gəmilərin reyestrində qeydə alınır.

Müəyyən bir tarixdə gəminin sinfi saxlanır və ya heç bir yoxlamanın vaxtı keçmədikdə, sinfin dayandırılması şərtləri yerinə yetirilmədikdə və sinfi geri götürülmədikdə və ya dayandırılmadıqda müntəzəm olaraq saxlanır. Əks halda, sinif qeyri-müntəzəm mövqedə saxlanır. Etibarlı Təsnifat Şəhadətnaməsinə malik olan gəminin qeyri-müntəzəm sinif mövqeyində ola biləcəyinə diqqət yetirilir.

1.4. Xidmətlər üçün müraciətlər

1.4.1. Cəmiyyət tərəfindən inşa zamanı yoxlamalar, istismarda olan gəmilərin yoxlanılması, sınaqları və s. kimi müdaxilələrə dair müraciətlər prinsip etibarilə yazılı şəkildə təqdim edilməli və Maraqlı Tərəf tərəfindən imzalanmalıdır. Sözügedən müraciət ərizəçinin Qaydaların bütün müvafiq tələblərinə, o cümlədən Dənizçilik və Dəniz üzrə Ümumi Şərtlərinə əməl edəcəyini nəzərdə tutur.

Cəmiyyət Qaydaların hər hansı müvafiq tələbinə əməl olunmayan istənilən gəminin sinfindən imtina etmək və ya geri götürmək hüququnu özündə saxlayır.

1.5. Gəmilərin reyestri

1.5.1. Gəmilərin Reyestri Cəmiyyət tərəfindən vaxtaşırı nəşr olunur. Cəmiyyət tərəfindən yenilənən bu nəşrdə Təsnifat Şəhadətnaməsi almış gəmilərin adları, həmçinin təyin olunmuş sinfin təfərrüatları və hər bir gəmi haqqında məlumatlar yer alır.

2. Qaydalar

2.1. Qüvvəyə minmə tarixi

2.1.1. Qaydalara edilən hər hansı dəyişikliyin qüvvəyə minmə tarixi Qaydaların içərisində ilk səhifədə və ya müvafiq Bölmədə göstərilir.

2.1.2. Prinsip etibarilə, yeni gəmiyə sinif təyin edilməsi üçün tətbiq olunan Qaydalar inşa müqaviləsinin bağlandığı tarixdə qüvvədə olanlarla eynilik təşkil edir.

2.1.3. Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən və aşağıdakı hallarda inşa müqaviləsinin bağlandığı tarixdən sonra qüvvəyə minmiş yeni və ya dəyişdirilmiş qayda tələblərinin tətbiqinə xüsusi diqqət yetirilə bilər:

- təsnifat üçün müraciət edən tərəfdən əsaslandırılmış yazılı müraciəti əsasında
- kil hissəsinin əsası hələ qoyulmadıqda və inşa müqaviləsinin imzalanmasından bir ildən çox vaxt keçdikdə
- yeni müqavilə üçün əvvəllər təsdiq edilmiş mövcud planlardan istifadə etmək nəzərdə tutulduqda.

2.1.4. Qaydaların tətbiqi üçün yuxarıda göstərilən prosedurlar, prinsip etibarilə, böyük konversiyalar

zamanı mövcud gəmilərə və dəyişikliklər zamanı gəminin dəyişdirilmiş hissələrinə də tətbiq edilir.

2.1.5. Hissə A, Fəsil 2-dən Hissə A, Fəsil 5-dək təfərrüatlandırıldığı kimi, istismarda olan gəmilər sinfinin təyin edilməsi, saxlanması və geri götürülməsi ilə bağlı qayda tələbləri onların qüvvəyə mindiyitarixdən etibarən tətbiq edilir.

2.2. Ekvivalentlik

2.2.1. Cəmiyyət bu Qaydalara alternativlərin Cəmiyyəti qane etmək üçün Qaydalara bərabər olması şərtilə qəbul edilməsini nəzərdən keçirə bilər.

2.2.2. Əgər zəruri hesab edilərsə, Cəmiyyət mühəndis təhlili, qiymətləndirilməsi və alternativ dizayn və quruluşun təsdiqinin müvafiq dəyişiklik edilən və tətbiq edilən IMO MSC.1/Circ.1002, IMO MSC/Circ.1212 və IMO MSC.1/Circ.1455 -ə uyğun olaraq həyata keçirilməsini tələb edə bilər.

2.3. Yeniliyin xassələri

2.3.1. Cəmiyyət gəmilərin təsnifatını təcrübələr, hesablamalar və ya Cəmiyyətə təqdim edilən digər köməkçi məlumatlar əsasında Qaydaların birbaşa tətbiq olunmadığı yeni dizayn prinsipləri və ya xassələrinə əsaslanan və ya tətbiq edildiyi gəmilərin təsnifatını nəzərdən keçirə bilər. Daha sonra memorandumda konkret məhdudiyyətlər göstərilə bilər.

2.4. Fikir ayrılığı və şikayət

2.4.1. Vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar Müfəttişlə hər hansı texniki fikir ayrılığı Maraqlı Tərəf tərəfindən mümkün qədər tez müddətdə aradan qaldırılmalıdır.

Maraqlı Tərəf sonradan məsələyə baxacaq və müəyyən edilmiş qaydada qərarını elan edəcək Cəmiyyətə yazılı müraciət edə bilər.

3. Maraqlı Tərəflərin öhdəlikləri

3.1. Beynəlxalq və milli normativlər

3.1.1. Gəminin təsnifatı Maraqlı Tərəfi Administrasiyalar tərəfindən verilən hər hansı tələblərə riayət etmək öhdəliyindən azad etmir.

Qeyd 1: Gəmilərdə azbestin (yeni gəmilər, mövcud gəmilərin dəyişdirilmiş hissələri) istifadəsinin qadağan edilməsinə və müvafiq olaraq digər Milli normativ sənədlərin tələblərinə riayət edilməsinə diqqət yetirilir.

3.2. Müfəttişin müdaxiləsi

3.2.1. Müfəttişlərə sinfə tətbiq edilən və ya təsnif edilən gəmilərə gəmiqayırma zavodlarına və işlərə Administrasiyalar adından səlahiyyət verildikdə hər zaman sərbəst daxil olmaq, sinfin təyin edilməsi və ya saxlanması çərçivəsində müdaxilələrini həyata keçirmələri və ya müvafiq qaydada həyata keçirilən müdaxilələr çərçivəsində işlərin aparılmasına icazə verilməlidir.

Auditlər çərçivəsində Cəmiyyətin Müfəttişlərini müşayiət edən auditorlara Cəmiyyətin daxili Keyfiyyət Sisteminin tələblərinə uyğun olaraq və ya kənar təşkilatların tələblərinə uyğun olaraq sərbəst giriş imkanı da verilməlidir.

3.2.2. Maraqlı tərəflər Müfəttişlərin yoxlama və sınaqlarının təhlükəsiz şəkildə aparılması üçün lazımı tədbirlər görməlidirlər. Cəmiyyətin Müfəttişləri və ya onun adından çıxış edən digər şəxslər tərəfindən göstərilən xidmətin xarakterindən asılı olmayaraq Maraqlı tərəflər sözügedən Müfəttişlərlə münasibətdə

işəgötürənin işçi qüvvəsi üçün qüvvədə olan qanunvericiliyin müddəalarına əməl olunması kimi bütün cavabdehliyi öz üzərlərinə götürürlər. Müfəttiş bir qayda olaraq yoxlamalar zamanı maraqlı tərəfin əməkdaşları tərəfindən daim müşayiət olunmalıdır.

Maraqlı tərəflər siniflə əlaqədar qüsurlar və ya problemlər barədə Müfəttişləri dərhal məlumatlandırmalıdır.

Həmçinin bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [2.5] - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.9].

3.2.3. Təsnifat şəhadətnaməsi və/və ya Cəmiyyət tərəfindən verilmiş digər sənədlər Cəmiyyətin mülkiyyətində qalır. Müfəttişin müdaxiləsi üçün lazım olan bütün şəhadətnamələr və sənədlər Maraqlı Tərəf tərəfindən Müfəttişin tələbi əsasında təqdim edilməlidir.

3.2.4. Gəminin layihələndirilməsi və inşası mərhələlərində sinif yoxlamalarının aparılması məqsədilə məkanlara və tikililərə giriş üçün bütün zəruri tədbirlərlə əlaqədar qayda tələbləri lazımi şəkildə nəzərə alınmalıdır. Xüsusi xarakterli tədbirlər Cəmiyyətin diqqətinə çatdırılmalıdır.

3.3. Gəmilərin istismarı və texniki xidməti

3.3.1. Gəminin təsnifatı gəminin səriştəli və ixtisaslı ekipaj və ya istismar heyəti tərəfindən ətraf mühit, yükləmə, istismar və təsnifatın əsaslandığı digər meyarlara uyğun şəkildə və lazımi qaydada yüklənməsi və istismar edilməsinin başa düşülməsinə əsaslanır.

Xüsusi olaraq, gəminin istismar şəraitində suya oturma dərəcəsinin təyin edilmiş suüzəri bortuna uyğun olandan və ya təsnifat məqsədilə təsdiq edilmiş maksimumdan artıq olmayacağına, gəminin həm dayanıqlığına, həm də konstruksiyalarına düşən gərginliklər nəzərə alınmaqla onun lazımi qaydada yüklənməsinə, yüklərin lazımi qaydada yığılmasına və lazımi şəkildə bərkidilməsinə və gəminin sürətinin və kursunun mövcud dəniz və hava şəraitinə uyğunlaşdırılmasına, normal və ehtiyatlı dənizçilik təcrübəsinə uyğun olaraq təmin edilməsinə diqqət yetirilməsi öhdəliyinə əməl edilməsi nəzərdə tutulmalıdır.

3.3.2. Gəmilər hər zaman Sahiblərin səyi ilə beynəlxalq təhlükəsizlik və çirklənmənin qarşısının alınması qaydalarına uyğun olaraq lazımi vəziyyətdə saxlanmalıdır.

3.3.3. Cəmiyyətin müdaxilələri ilə bağlı verdiyi hər hansı sənəd yoxlama zamanı və yoxlamanın əhatə sahəsi daxilində aşkar edilmiş gəminin vəziyyətini əks etdirir. Qaydaların tələb etdiyi növbəti yoxlamaya qədər gəmiyə lazımi texniki qulluq göstərilməsinə Maraqlı Tərəf cavabdehdir. Müfəttiş gəmiyə minərkən sinifə təsir edən hər hansı hadisə və ya vəziyyət barədə məlumat vermək maraqlı tərəfin vəzifəsidir.

3.4. Liman dövləti nəzarəti və bayraq dövləti nəzarəti üzrə yoxlamalar

3.4.1. Liman Dövlət Nəzarəti və ya buna bənzər proqramların icrası məqsədilə Administrasiya tərəfindən aparılan yoxlama nəticəsində qüsurlar aşkar edildikdə, Sahiblər aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirməlidir:

- gəminin sinfi və ya bayraq Administrasiyası adından Cəmiyyət tərəfindən verilmiş qanuni şəhadətnamələrlə bağlı hər hansı nöqsanlar barədə Cəmiyyəti məlumatlandırmaq və bu nöqsanların aradan qaldırılması üçün onun fəaliyyət planını təqdim etmək. Müfəttişlərin növbəti iştirakı zamanı nöqsanların aradan qaldırılmış olması və/və ya lazımi təmir işlərinin müəyyən olunmuş müddətdə aparılmış olması ilə bağlı mövcud vəziyyət yoxlanılacaqdır.
- gəmi saxlanıldığı təqdirdə bu nəzarət yoxlamasının nəticəsi barədə dərhal Cəmiyyətə məlumat vermək və Cəmiyyətdən vaxtaşırı yoxlama keçirməyi tələb etmək.

3.5. Ölçmə avadanlıqlarından və xidmət təchizatçılarından istifadə

3.5.1. Ümumi

Nəticələri Müfəttişin qərarları üçün əsas ola biləcək təhlükəsizlik sistemləri və avadanlıqlarının ölçülməsi, sınaqları və xidmət göstərilməsi kimi Maraqlı Tərəfin adından xidmətlər göstərən firmalar zəruri hesab edildikdə Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilir.

Nəticələri Müfəttişin qərarları üçün əsas ola biləcək emalatxanalarda, gəmiqayırma zavodlarında və gəmilərdə sınaq və yoxlamalar zamanı istifadə olunan avadanlıqlar aparılacaq yoxlamalar üçün uyğun olmalıdır. Firmalar sözügedən avadanlığın hər bir hissəsini fərdi qaydada müəyyən etməli və milli və ya beynəlxalq standartda uyğun olaraq kalibrləməlidir.

3.5.2. Sadə ölçmə avadanlıqları

Müfəttiş Sadə ölçmə cihazlarını (məsələn, xətkəşlər, lent ölçüləri, qaynaq ölçmə cihazları, mikrometrlər) fərdi identifikasiya və ya kalibrləmə təsdiqi olmadan, standart kommersiya dizaynı, lazımi qaydada saxlanması və vaxtaşırı digər oxşar avadanlıq və ya sınaq alətləri ilə müqayisə edilməsi şərti ilə qəbul edə bilər.

3.5.3. Göyörtədə ölçmə avadanlıqları

Müfəttiş gəminin göyörtəsində quraşdırılmış ölçmə avadanlıqlarını (məsələn, təzyiq, temperatur və ya rpm (dəqiqə/dövrə) ölçmə cihazları və sayğaclar) və ya kalibrləmə qeydlərinə əsaslanan göyörtə maşınları və/və ya avadanlıqlarının yoxlanılmasında və ya göstəricilərin çoxsaylı alətlərlə müqayisəsində istifadə oluna bilər.

3.6. Ehtiyat hissələr

3.6.1. Göyörtədə hansı ehtiyat hissələrin daşınacağına qərar verməyə Sahib cavabdehlik daşıyır.

3.6.2. Ehtiyat hissələri təsnifatın əhatə sahəsindən kənarda olduğu səbəbindən Müfəttiş onların gəmidə saxlanmasını, qənaətbəxş şəraitdə texniki qulluq göstərilməsini və ya lazımi qaydada qorunduğunu və bərkidilyini yoxlamayacaqdır.

Bununla belə, təmir və ya dəyişdirmə zamanı istifadə olunan ehtiyat hissələr mümkün qədər Qaydaların tələblərinə cavab verməlidir; bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [6.4.2].

3.7. Keyfiyyət sisteminin auditləri

3.7.1. Cəmiyyətdən kənar auditorların Cəmiyyət tərəfindən aparılan yoxlama və auditlərdə iştirak edə bilməsinə şərait yaradıldığına və onların bu fəaliyyətlərdə iştirakına maneçilik törədilməsi ehtimalının yaranmamasına diqqət yetirilir.

4. Qanunla müəyyən edilmiş tələblərin cəmiyyət tərəfindən tətbiqi

4.1. Beynəlxalq və milli normativlər

4.1.1. SOLAS, ILLC, MARPOL, ILO və ya IMO Assambleyasının Qətnamələri kimi Beynəlxalq Konvensiyaların tələbləri sitat gətirildikdə, onlar “Administrasiya” sözü “Cəmiyyət” sözü ilə əvəz edilməklə kursiv şriftlə çap olunur.

Bu tələblər istinadın asanlıq üçün verilib.

4.1.2. Müvafiq Administrasiya tərəfindən səlahiyyət verildikdə, Cəmiyyət onun adından bu səlahiyyət çərçivəsində fəaliyyət göstərəcəkdir. Bununla əlaqədar olaraq, Cəmiyyət müvafiq milli tələbləri nəzərə alacaq, gəmini yoxlayacaq, hesabat verəcək və müvafiq şəhadətnamələri verəcək və ya verilməsinə köməklik göstərəcəkdir.

Əhatə sahəsi qismən üst-üstə düşə bilər və sinfin təyin edilməsi və ya saxlanması üçün yoxlamalarla eyni vaxtda həyata keçirilə bildiyinə baxmayaraq, yuxarıdakı yoxlamalar gəmilərin təsnifatının əhatə sahəsinə daxil deyil.

4.1.3. Tətbiq olunan beynəlxalq və milli normativlərin müddəaları ilə Qaydaların müddəaları arasında uyğunsuzluq yarandıqda, bir qayda olaraq, birinciyə üstünlük verilir. Bununla belə, Cəmiyyət bu Qaydaların məqsədini qorumaq və ya [1.4.1]-in müddəalarını tətbiq etmək üçün lazımi uyğunlaşma tələb etmək hüququnu özündə saxlayır.

4.1.4. Qanunla müəyyən edilmiş məsələlərdə aidiyyəti Administrasiya tərəfindən icazə verildiyi

təqdirdə və onun adından çıxış etdikdə, Bayraq Administrasiyası tərəfindən fərqli şərhin tətbiqi üçün yazılı göstəriş verilmədiyi halda Cəmiyyət mövcud IACS Vahid Şərhlərini (UI-lar) tətbiq edir.

1. Ümumi

1.1. Təsnifat nişanlarının məqsədləri

1.1.1. Təsnifat nişanları gəminin sinfinin əsaslandığı əhatə sahəsini verir və onların təyin edilməsi üçün riayət edilməli olan konkret Qayda tələblərinə istinad edir. Xüsusi olaraq, təsnifat nişanları təsnifat üçün müraciət edərkən maraqlı tərəfin təqdim etdiyi gəminin növünə, xidmətinə və naviqasiyasına və digər meyarlara uyğun olaraq təyin edilir.

Cəmiyyət təsnifat nişanlarını istənilən vaxt, mövcud məlumat tələb olunan və ya artıq təyin edilmiş nişanların nəzərdə tutulan xidmətə, naviqasiyaya və təsnifat zamanı nəzərə alınan digər meyarlara uyğun olmadığını göstərdikdə dəyişdirə bilər.

Qeyd 1: Təsnifat məhdudiyyətləri və onun mənası haqqında məlumat almaq üçün baxılmalıdır: Fəsil 1, Bölmə 1, [1.3].

1.1.2. Gəmiyə təyin edilmiş təsnifat nişanları Təsnifat şəhadətnaməsində, habelə Cəmiyyət tərəfindən dərc edilən Gəmilərin Reyestrində əks edilir.

1.1.3. B, C, D, E və F hissələrində nəzərdə tutululardan başqa, Cəmiyyət tərəfindən dərc edilən konkret Qaydalara uyğun gələn gəmi və qurğulara təyin edilmiş təsnifat nişanları Fəsil 1, Əlavə 1-də verilib.

1.1.4. Mövcud gəmilərə tətbiq edilən təsnifat nişanları Fəsil 2, Bölmə 1-də göstərildiyi kimi, sinfin təyin olunduğu tarixdə qüvvədə olan Cəmiyyətin Qaydalarına uyğundur. Bununla belə, mövcud gəmilərin təsnifat nişanları mövcud Qaydalara uyğun olaraq müvafiq şəkildə yenilənə bilər.

1.1.5. Dalgıç sistemlərinə tətbiq edilən təsnifat nişanları, Dalgıç Sistemlərinin Təsnifat Qaydalarında müəyyən edilib. [1.2]-də [2] –dən [7] –dək Maddələrdəki tələblər dalgıç sistemlərinə tətbiq edilmir.

1.1.6. Dalgıç sistemləri [8]-də müəyyən edilmiş xidmət nişanlarından biri ilə təyin edilir.

1.2. Təyin olunmuş nişanların növləri

1.2.1. Gəmiyə təyin edilmiş təsnifat nişanlarının növləri aşağıdakılardır:

- a) sinif simvolu
- b) inşa nişanları
- c) müvafiq olaraq əlavə xidmət xassələri ilə xidmət nişanları
- d) naviqasiya nişanları
- e) istismar sahəsi üzrə nişanlar (qeyri-məcburi)
- f) əlavə sinif nişanları (qeyri-məcburi).

Fərqli təsnifat nişanları və onların təyin edilməsi şərtləri növlərinə görə [2]-dən [6]-dək Maddələrdə verilib.

1.2.2. Nümunə olaraq, gəmiyə təyin edilmiş təsnifat nişanları aşağıdakı kimi ola bilər :

I və ya II , sonra **DT©, DT*, (DT)*- DY©, DY*, (DY)* - D©, D*, (D)***

Nümunə: **I DT© N1 II DY© N2**

(sinif simvolu, inşa nişanları)

neftdaşıyan tanker kimyəvi maddələr daşıyan tanker ESP-Alışma dərəcəsi > 60°C (xidmət nişanı və əlavə xidmət xassələri)
N1, N2 (naviqasiya nişanı)
AUT, DP
(əlavə sinif nişanı).

2. Sinif simvolu

2.1 Ümumi

2.1.1. Sinif simvolu gəminin inşası və saxlanması ilə bağlı qayda tələblərinə uyğunluq dərəcəsini ifadə edir. Hər sinifli gəmi üçün məcburi olan bir sinif simvolu var.

2.1.2. Sinif simvolu **I**, Qaydaların və ya ona bərabər hesab edilən digər qaydaların tələblərinə uyğun tikilmiş və Cəmiyyət tərəfindən qənaətbəxş hesab edilən şəraitdə saxlanan gəmilərə təyin edilir. Sinif simvolu I gəmilərinə təyin edilmiş sinif müddəti (və ya sinfin yenilənməsi yoxlamaları arasındakı interval) maksimum 5 ildir, bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [4].

Qeyd 1: I sinif simvolu Cəmiyyət tərəfindən verilən ən yüksək sinif kimi başa düşülməlidir.

2.1.3. Sinif simvolu **II** sinif simvolu I üçün bütün tələblərə cavab verməyən, lakin Gəmilərin Reyestrinə daxil edilməsi üçün məqbul hesab edilən gəmilərə verilir.

Sinif simvolu II gəmilərinə verilən sinif müddəti maksimum 3 ildir, bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [4].

2.1.4. Xüsusi hallar istisna olmaqla, sinif yalnız gəminin gövdəsi, güc mexanizmi və köməkçi maşın qurğuları və zəruri xidmətləri göstərən avadanlıqlar bu Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq nəzərdən keçirildikdə verilir.

3. İnşa nişanları

3.1 Ümumi

3.1.1. İnşa nişanı sinfin ilkin təyin edilməsi üçün gəminin və onun əsas avadanlıqlarının və ya qurğularının yoxlanılması prosedurunun müəyyən edir. Gəmiyə inşa nişanlarından birinin təyin edilməsi prosedurları Fəsil 2, Bölmə 1-də ətraflı təsvir edilib.

3.1.2. Aşağıda müəyyən edilmiş inşa nişanlarından biri gəminin gövdəsinə və onun əlavələrinə, maşın qurğusuna və əlavə təsnifat nişanı (bax: [6] aşağıda) təyin edilən bəzi qurğulara ayrıca təyin edilir.

Qeyd 1: xidmət nişanı yaxtası və ya çarter yaxtası ilə təyin edilmiş və uzunluğu 24 m-dən az olan gəmilər üçün -də müəyyən edilmiş əlavə tələblərə baxın.

3.1.3. İnşa nişanları gəminin ilkin vəziyyətinə aiddir. Bununla belə, Cəmiyyət gəminin təmirə, konvertasiyaya və ya dəyişikliklərə məruz qaldığı yerlərdə inşa nişanını dəyişdirə bilər.

3.2 İnşa nişanlarının siyahısı

3.2.1. **DT©, DT*, (DT)***- özü üzən (mühərrikli) gəmilər

DY©, DY*, (DY)* - köməkçi mühərriklərin ümumi gücü 100 kVt və ya daha çox olan özü üzməyən gəmilər

D©, D*, (D)*— Digər özü üzməyən, baş mühərriksiz gəmilər

Bundan əlavə:

DT©, DY©, D© — Gəmi CL qaydalarının uyğun və texniki nəzarəti altında tikilmişdir.

3.2.2. **DT*, DY*, D*** — Gəmi tamamilə və ya qismən tanınmış təsnifat Cəmiyyətinin nəzarəti altında və qaydalarına uyğun olaraq tikilir

3.2.3. **(DT)*, (DY)*, (D)***— Gəmi tamamilə və ya qismən tanınmış Təsnifat Cəmiyyətinin nəzarəti olmadan və ya ümumiyyətlə Təsnifat Cəmiyyətinin nəzarəti olmadan tikilib.

DT©, DY©, D© — gəmi CL və başqa təsnifat cəmiyyətinin (ikili sinif) qaydalarına və texniki nəzarətinə uyğun tikilmişdir.

4. Xidmət nişanları və müvafiq əlavə xidmət xassələri

4.1 Ümumi

4.1.1. Xidmət nişanları Maraqlı Tərəfin imzaladığı təsnifat yoxlamasına uyğun olaraq təsnifatına baxılan gəminin növünü və/yaxud xidmətini müəyyən edir. Hər sinifli gəmiyə ən azı bir xidmət nişanı təyin edilməlidir.

Qeyd 1: Mövcud gəmilərə tətbiq edilən xidmət nişanları sinfin təyin olunduğu tarixdə qüvvədə olan Cəmiyyətin Qaydalarına uyğundur. Bununla belə, mövcud gəmilərin xidmət nişanları Maraqlı Tərəfin tələbi ilə mövcud Qaydalara uyğun olaraq yenilənə bilər.

4.1.2. Hər hansı bir xidmət nişanının yeni gəmiyə təyin edilməsi bu Qaydaların Hissə B və Hissə C və Materiallar və Qaynaqda müəyyən edilmiş ümumi qayda tələblərinə və bəzi xidmət nişanları üçün Hissə D və Hissə E-nin müvafiq Fəsillərində göstərilən əlavə tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır.

Qeyd 1: Qayda Qeydində müəyyən edilmiş xidmət nişanı üçün bu xidmət nişanının yeni gəmiyə təyin edilməsi bu Qaydaların Hissə B və Hissə C-də və Materiallar və Qaynaqda göstərilən ümumi qayda tələblərinə və müvafiq Qayda Qeydi ilə müəyyən edilmiş əlavə tələblərə və müvafiq olduqda, aşağıda göstərilən tələblərə uyğun olmalıdır:

- 65 m-dən az yük gəmilərinin və 90 m-dən az olan Qeyri-Yük Gəmilərinin Təsnifatı üçün Korpusun Strukturu və Təsnifatı
- 500 GT-dən az olan gəmilər üçün Korpusun Yerləşdirilməsi, Sabitlik və Sistemlər.

4.1.3. Gəmiyə bir neçə müxtəlif xidmət nişanları təyin edilə bilər. Belə olduğu halda, hər bir xidmət nişanı üçün tətbiq olunan konkret qayda tələblərinə əməl edilməlidir. Bununla belə, müxtəlif xidmət nişanlarına tətbiq edilən tələblərin tətbiqində hər hansı ziddiyyət yaranarsa, Cəmiyyət ən uyğun tələbləritətbiq etmək və ya müraciət edilən xidmət nişanlarından birinin təyin edilməsindən imtina etməkhüququnu özündə saxlayır.

4.1.4. Xidmət nişanı konkret qayda tələblərinin tətbiq olunduğu gəminin xidmət növü ilə bağlı əlavə dəqiqliyi verən bir və ya bir neçə əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

4.1.5. Gəmiyə təyin edilə bilən müxtəlif xidmət nişanlarının siyahısı aid olduqları kateqoriyaya uyğun olaraq [4.2]-dən [4.17]-dək Maddələrdə verilib. Bu xidmət nişanları həmçinin Cədvəl 1 və Cədvəl 2-də verilib, burada Cəmiyyət tərəfindən təyin edilmiş xidmət nişanı ilə Beynəlxalq Konvensiyalarla müəyyən edilmiş gəmi növü arasındakı uyğunluq da məlumat üçün verilir.

Bir qayda olaraq, [4.2], [4.3], [4.4] və [4.5]-dəki bütün nişanlar yalnız özü üzən qurğulara tətbiq edilir.

Cədvəl 1 : Xidmət nişanlarının siyahısı və əlavə xidmət xassələri

Xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	İstinad mənbəyi İstinad mənbəyi	Konvensiyalara və/yaxud Məcəllələrə uyğun olaraq müvafiq gəmi növü
Lövbər vasitələri [4.8.2]	Hissə E, Fəsil 2	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Bitum tankeri [4.4.3]	Hissə D, Fəsil 7	
Barja [4.10.1] kombinə edilmiş yedək gəmisi yükün növü (1)	Hissə D, Fəsil 14 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4 -	
Qalama (balker) yük gəmisi [4.3] ESP BC-A və ya BC-B və ya BC-C (2) bir-birinə bənzəri olmayan yük (3) CSR GRAB [X] (4) CPS(WBT) (5) ağır yük [AREA1, X1 kN/m² - ..]	Hissə D, Fəsil 4 Hissə D, Fəsil 4 SOLAS, Qayda IX/1.6 SOLAS, Qayda XI-1/2 Hissə D, Fəsil 4 - (10) (10) Fəsil 12, Bölmə 1 Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g)) Qalama (balker) yük gəmisi (SOLAS, Qayda XII/1)
Kimyəvi maddələr daşıyan tanker [4.4.4] ESP IMO Tip 1, IMO Tip 2, IMO Tip 3 yükün növü (1)	Hissə D, Fəsil 8	Kimyəvi maddələr daşıyan tanker (SOLAS, Reg.II-2/3.11, Reg.VII /8.2) Kimyəvi maddələr daşıyan tanker (MARPOL Əlavə II, Reg 1/16.1) maye halında olan zərərli maddələr yükləndiyi zaman
Kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP [4.3.4]	Hissə D, Fəsil 6	Kombinə edilmiş gəmi (SOLAS, Qayda II-2/3.14) Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) Qalama (balker) yük gəmisi (SOLAS, Qayda IX/1.6, Qayda XII/1) Neft daşıyan tanker - Kombinə edilmiş gəmi (MARPOL Əlavə I, Qayda I/1.8)

Kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP [4.3.5]	Hissə D, Fəsil 6	Kombinə edilmiş gəmi (SOLAS, Qayda II-2/3.14) Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) Qalama (balker) yük gəmisi (SOLAS, Qayda IX/1.6, Qayda
		XII/1) Neft daşıyan tanker - Kombinə edilmiş gəmi (MARPOL Əlavə I, Qayda I/1.8)
Sıxılmış təbii qaz daşıyan gəmi [4.16.5]		
Konteyner daşıyan gəmi [4.2.6] WhiSp1 və ya WhiSp2	Hissə D, Fəsil 2	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Heyət daşıyan gəmi [4.16.4]		
Göyərtə gəmisi [4.2.8]	-	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş [4.8.5] Dalğic dəstəyi-funksional [4.8.5] Dalğic dəstəyi-portativ [4.8.5] DD və ya SD	Hissə E, Fəsil 7 -	
Yerqazan [4.6.2]	Hissə D, Fəsil 13	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Mühafizə yedək gəmisi [4.7.4] kombinə edilmiş barja (layihə üzrə dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t) (layihə üzrə maksimum əyləc gücü = $[T_{X,MAX}/9,81]$ t) (layihə üzrə maksimum mühafizə sürəti = $[V_{MAX}]$ kN) (layihə üzrə maksimum sükan gücü = $[T_{Y,MAX}/9,81]$ t) (layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t)	Hissə E, Fəsil 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))

Xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	İstinad mənbəyi İstinad mənbəyi	Konvensiyalara və/yaxud Məcəllələrə uyğun olaraq müvafiq gəmi növü
Yanğın söndürən [4.8.3] 1, 2, 3 və ya E su çiləyən	Hissə E, Fəsil 4 Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 3 Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 4	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Balıqçı gəmisi [4.11.1] F ED TORRE	Hissə D, Fəsil 15 Hissə D, Fəsil 15, Bölmə 6 Avropa Direktivi 97/70/EC dəyişikliklərlə Balıqçılıq Gəmilərinin Təhlükəsizliyi üzrə Torremolinos Beynəlxalq Konvensiyası dəyişikliklərlə	Balıqçı gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(i)). Qeyd edək ki, SOLAS Konvensiyası belə gəmilərə tətbiq edilmir
Üzən dok [4.10.5]		
FLS tankeri [4.4.7] alışma dərəcəsi > 60°C yükün növü (1)	Hissə D, Fəsil 7 Hissə D, Fəsil 7	Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) NLS Tankeri (MARPOL, Əlavə II, Qayda 1/16.2), maye halında olan zərərli maddələr yükləndiyi zaman
FSRU [4.16.9] FSU-LNG [4.16.9] ([yükün növü], [gəminin növü], [P_{dizayn}], [T_{min}])	-	
Ümumi yük gəmisi [4.2.2] konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş bir-birinə bənzəri olmayan (3) yük təsadüfi hallarda quru qalama yük ağır yük [AREA1, X1 kN/m² - ..]	- Hissə D, Fəsil 2 Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3 IMO Qətn.MSC 277(85) para. 1.6 və 1.7 Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan, Süxurları öz bunkerinə yığan qurğu [4.6.2]	Hissə D, Fəsil 13	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))

HSC, HSC-CAT A, HSC-CAT B [4.12.1]	(6)	Yüksək sürətli kater (SOLAS, Fəsil X), 2000 HSC Məcəlləsi
Buzqıran z [4.14]		z bərabərdir: 1, 2, 3, 4, 5, 6 və ya 7
Buraxılış, Dənizə buraxılış [4.16.2]		(ticarət gəmisi)
Yüksüz gəmi [4.12.2]	(6)	Hissə B və Hissə C və ya və , Fəsil 3 və Fəsil 6
Maye qaz daşıyan gəmi [4.4.5] ([yükün növü], [gəminin növü], [P_{dizayn}], [T_{min}]) BOG-təkrar mayeləşmə LNG-natamam soyutma REGAS STL-SPM	Hissə D, Fəsil 9 - Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [7] Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [7] , Bölmə 10 Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [8]	Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) Qaz daşıyan gəmi (SOLAS, Qayda II-1/3.20, Qayda II-2/3.25, Qayda VII /11.2)
Maye qaz daşıyan gəmi - FSRU [4.16.9] Maye qaz daşıyan gəmi - FSU [4.16.9] ([yükün növü], [gəminin növü], [P_{dizayn}], [T_{min}])	-	
İribuynuzlu mal-qara daşıyan gəmi [4.2.7]	Hissə D, Fəsil 3	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
LNG bunker gəmisi [4.4.6] RE İlkin-CD IG-Təchizatı BOG ([yükün növü], [gəminin növü], [P_{dizayn}], [T_{min}])	-	Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) Qaz daşıyan gəmi (SOLAS, Qayda II-1/3.20, Qayda II-2/3.25, Qayda VII /11.2)

Xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	İstinad mənbəyi İstinad mənbəyi	Konvensiyalara və/yaxud Məcəllələrə uyğun olaraq müvafiq gəmi növü
Dəniz inşa-quraşdırma barjı () [4.9.2]	(11)	
Dəniz təchizatı gəmisi () [4.9.4]	(11)	
Dəniz inşa-quraşdırma gəmisi() [4.9.3]	(11)	
Neft yığan [4.8.4] OILTREAT SECOND-LINE	Hissə E, Fəsil 5	
Neft saxlama xidməti [4.4.10]	-	
Neft daşıyan tanker [4.4.2] ESP alışma dərəcəsi > 60°C bitum tankeri CSR CPS (WBT) (5)	Hissə D, Fəsil 7 Hissə D, Fəsil 7 SOLAS, Qayda II-1/2.22 SOLAS, Qayda XI-1/2 Hissə D, Fəsil 7 Hissə D, Fəsil 7 (10)	Tanker (SOLAS, Qayda I/2(h)) Neft daşıyan tanker (MARPOL Əlavə I, Qayda I/1.5)
OPV [4.16.7]	Hissə D, Fəsil 16	
Filiz daşıyan gəmi ESP [4.3.3]	Hissə D, Fəsil 5	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g)) Qalama (balker) yük gəmisi (SOLAS, Qayda IX/1.6, Qayda XII/1)
Sərnişin daşıyan gəmi [4.5.2] ≤ 36 sərnişin SRTP	Hissə D, Fəsil 11 Hissə D, Fəsil 11	Sərnişin daşıyan gəmi (SOLAS, Reg. I/2(f))
PCT daşıyıcı gəmisi [4.2.4]	Hissə D, Fəsil 1	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Panton, Panton - kran [4.10.2]	Hissə D, Fəsil 14	
Soyuducu sistemli yük gəmisi [4.2.5] konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş	(7) Hissə D, Fəsil 2	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Ro-ro yük gəmisi [4.2.3] konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş	Hissə D, Fəsil 1 Hissə D, Fəsil 2	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Ro-ro sərnişin daşıyan gəmi [4.5.3] ≤ 36 sərnişin SRTP	Hissə D, Fəsil 12 Hissə D, Fəsil 12	Sərnişin daşıyan gəmi (SOLAS, Reg. I/2(f)) Ro-ro sərnişin daşıyan gəmi (SOLAS, Qayda II-2/3.42)
Xilasedici yedək [4.7.3] kombinə edilmiş barja (layihə üzrə dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t) (layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t)	Hissə E, Fəsil 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))

Özü boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP [4.3.6] ağır yük [AREA1, X1 kN/m² - ..] (3) bir-birinə bənzəri olmayan yük	Hissə D, Fəsil 4 Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6 -	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g)) Qalama (balker) yük gəmisi (SOLAS, Qayda IX/1.6, Qayda XII/1)
Yarımdalma yük gəmisi [4.16.8] ağır yük [AREA1, X1 kN/m² - ..]	Hissə E, Fəsil 9 Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Xüsusi xidmət[4.16.1] (6)	(8)	
Yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan, Yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan qurğu [4.6.2]	Hissə D, Fəsil 13	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Tanker [4.4.8] (1) yükün növü	Hissə D, Fəsil 10	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))

Xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	İstinad mənbəyi İstinad mənbəyi	Konvensiyalara və/yaxud Məcəllələrə uyğun olaraq müvafiq gəmi növü
Yedək [4.7.2] kombinə edilmiş barja (layihə üzrə dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t) (layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü = $[T_{BP}/9,81]$ t)	Hissə E, Fəsil 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1	Yük gəmisi (SOLAS, Qayda I/2(g))
Külək stansiyalarına xidmət gəmisi - Xi [4.16.6] $X = S, M$ və ya $L ; i = 0, 1$ və ya 2		
Yacht, Çarter yaxtası [4.16.3] mühərrikli və ya yelkənli S və ya C və ya A və ya W (9)		
ƏLAVƏ XİDMƏT XASSƏLƏRİ		Qeydlər
Ammoniafuel [4.13.1]		Xidmət xüsusiyyəti aşağıdakı nişanlardan biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir: tek ya, ikiliyanacaq Xidmət xüsusiyyəti aşağıdakı nişanlardan biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir: -aux, - prop.
LNGfuel və ya CNGfuel və ya LFPfuel [4.13.1]	Hissə D, Fəsil 9	
LPGfuel [4.13.1]	Hissə D, Fəsil 9	
methanolfuel [4.13.1]		
köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən [4.10.4]	-	
CBM və ya [CBM] [4.17.9]	-	
CPS (WBT) [4.17.6] (5)		
ESA [4.15.1]		
fuelcell [4.13.2]	NI547 or Hissə D, Fəsil 9	
ağır yük [AREA1, $X1 \text{ kN/m}^2$ - ..] [4.17.4]	Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6	
heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan [4.10.3]	Hissə D, Fəsil 14	Barj və pantondan başqa hər hansı özü yeriməyən qurğular
POLAR CAT-A və ya POLAR CAT- B və ya POLAR CAT-C [4.17.3]		Qütb sularında istismar edilən gəmilər üçün məcburidir (SOLAS və MARPOL-da müəyyən edildiyi kimi)
POWERGEN(OIL) və ya POWERGEN(LNG/NG) və ya POWERGEN(DUALFUEL) [4.17.7]		
SMART() [4.17.8]		Xidmət funksiyası mötərizələr arasında aşağıdakı qeydlərdən ən azı biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir: H1 və ya H2, M1 və ya M2, N1 və ya N2
SPxxx [4.17.1]	-	
SW-Reyestr [4.17.5]	Hissə C, Fəsil 3, Bölmə 3	

Mərhələ III [4.17.2]	-	
(1) Yalnız bir növ yük daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün. (2) Əlavə göstərişlər: BC-A üçün: (a, b, ..., .. yük anbarı (tryum), boş ola bilər) və (Blokun yüklənməsi) əgər tətbiq edilərsə; BC-A və ya BC-B üçün və əgər x.y bu cəkidən az olarsa: 3 t/m^3: (maksimum yük sıxlığı x.y t/m^3); BC-A, BC-B və ya BC-C üçün: (heç bir MP), əgər tətbiq edilərsə. (3) Hər bir yük anbarında icazə verilən və lazım olduqda boş ola bilən müxtəlif maksimum yüklərin göstərilməsi tərəfindən yerinə yetirilir. (4) Qalama (balker) yük gəmiləri CSR BC-A və ya CSR BC-B üçün əlavə xidmət xassəsi kimi məcburidir. (5) inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı tarixdə, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış və əlavə xidmət xassəsi olan KSM təyin edilmiş gəmilər üçün məcburidir. (6) Xidmətin növü xidmət nişanından sonra müəyyən edilə bilər, yəni yüksüz gəmi/sürətlisənişin gəmisi, yüksüz gəmi/sürətli yük gəmisi, yüksüz gəmi/sürətli patrul gəmisi. (7) Hissə D-də bu xidmət nişanı üçün heç bir əlavə tələb göstərilir; lakin əlavə sinif nişanı REF-CARGO təyinatı üçün Hissə F, Fəsil 7 tələbləri tətbiq edilir. (8) Bu gəmilərə xidmət növünə görə Cəmiyyət tərəfindən ayrı-ayrılıqda baxılır. (9) -də müəyyən edildiyi kimi gövdə materialına uyğundur. (10) İnşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış əlavə xidmət xassəsi təyin edilmiş Qalama (balker) yük gəmiləri və Neft tankerləri Qalama (balker) yük gəmiləri və Neft Tankerləri üçün Ümumi Struktur Qaydalarının tələblərinə uyğun olmalıdır. (11) Bu nişanlar texniki tələblərlə əlaqələndirilmir, lakin [4.9]-də müəyyən edilmiş və Cədvəl 2-də siyahısı verilmiş müvafiq tələbləri müəyyən etmək üçün həmişə digər xidmət nişanı(lar)ı tərəfindən yerinə yetirilir.		

Cədvəl 2 : Dənizdə əməliyyatlar aparmaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün xidmət nişanlarının siyahısı və əlavə xidmət xassələri

Xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	Əlaqələndirilən xidmət nişanı [bax: Hissə A] Əlavə xidmət xassəsi	İstinad mənbəyi İstinad mənbəyi
Dəniz inşa-quraşdırma barjı [4.9.2]	yerləşdirmə [4.9.5] SPxxx və ya SPxxx-MOU-ya qadir	Hissə E, Fəsil 11
	yük qaldıran [4.9.6]	Hissə E, Fəsil 8
	boru düzən [4.9.7]	Hissə E, F əsil 12
Dəniz inşa-quraşdırma gəmisi[4.9.3]	yerləşdirmə [4.9.5] SPxxx və ya SPxxx-MOU-ya qadir	Hissə E, Fəsil 11
	kabel çəkən [4.9.8] (1)	Hissə E, Fəsil 6
	dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş [4.8.5] dalğic dəstəyi-funksional [4.8.5] dalğic dəstəyi-portativ [4.8.5] DD və ya SD	Hissə E, Fəsil 7
	yük qaldıran [4.9.6]	Hissə E, Fəsil 8
	boru düzən [4.9.7]	Hissə E, Fəsil 12
Dəniz təchizatı gəmisi [4.9.4]	yerləşdirmə [4.9.5] SPxxx və ya SPxxx-MOU-ya qadir	Hissə E, Fəsil 11
	lövbar vasitələri [4.8.2]	Hissə E, Fəsil 2
	dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş [4.8.5] dalğic dəstəyi-funksional [4.8.5] dalğic dəstəyi-portativ [4.8.5] DD və ya SD	Hissə E, Fəsil 7
	yanğın söndürən [4.8.3] (1) 1, 2, 3 və ya E su çiləyən	Hissə E, Fəsil 4 Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 3 Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 4
	yük qaldıran [4.9.6]	Hissə E, Fəsil 8
	neft yığan [4.8.4] OILTREAT SECOND-LINE	Hissə E, Fəsil 5
	qəza-xilasetmə [4.9.9] gəminin əməliyyat apardığı ərazidə xilas edilmiş şəxslərin sayı	Hissə E, Fəsil 10
	təchizat [4.9.10] (1) HNLS və ya WELLSTIM (6)	Hissə E, Fəsil 3

	yedək [4.7] (layihə üzrə dartma gücü = [T_{BP}/9,81] t) (layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü = [T_{BP}/9,81] t)	(1)	Hissə E, Fəsil 1 Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 1
ƏLAVƏ XİDMƏT XASSƏLƏRİ (2)			
heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan [4.10.3]	(3)		Hissə D, Fəsil 14
özüqalxan [4.9.2], [4.9.3] və ya [4.9.4]			Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 7
külək turbini quraşdırılması [4.9.2], [4.9.3] və ya [4.9.4]	(4)		
SRTP [4.17.1]	(5)		Hissə D, Fəsil 11
(1) Xidmət nişanı verilmiş kabel çəkən, yanğın söndürən, təchizat və ya yedək gəmiləri üçün - SOLAS (Reg 1/2(g))-ya uyğun olaraq müvafiq gəmi növü yük gəmisi ola bilər. (2) Cədvəl 1-də siyahısı verilmiş digər əlavə xidmət xassələri dənizdə əməliyyatlar aparmaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilə bilər. (3) Yalnız xidmət nişanı dəniz inşa-quraşdırma barjı üçün. (4) Yalnız xidmət nişanı dəniz inşa-quraşdırma barjı və dəniz inşa-quraşdırma gəmisi üçün. (5) Yalnız [4.17.1]-də müəyyən edilmiş şərtlər yerinə yetirildikdə, əlavə xidmət xassəsi SPxxx-in yerinə yetirilməsi. (6) Aşağıdakı nişan(lar) tərəfindən yerinə yetirilə bilər: - FP ≤ 60°C, - zəhərli, - turşular, - LG.			

4.2 Yüklər gəmiləri

4.2.1. Yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən gəmilərə aid xidmət nişanları [4.2.2]-[4.2.7]-də verilib.

4.2.2. Ümumi yüklər gəmisi - ümumi yükləri daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün nəzərdə tutulub.

Bu xidmət nişanı müvafiq olaraq aşağıdakı əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- gəminin sabit qurğuları Hissə D, Fəsil 2-də tətbiq olunan qayda tələblərinə cavab verən **konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmə**
- **ağır yüklər** [AREA1, X1 kN/m² - AREA2, X2 kN/m² - ..], burada müəyyən edildiyi kimi: [4.17.4].
- **bir-birinə bənzəri olmayan yüklər daşıyan gəmi** - gəmi, yüklərinin bir-birinə bənzəri olmayan, o cümlədən bəzi ambarların boş ola biləcəyi hallar da daxil olmaqla, suya oturma dərəcəsinin ölçülərinə qədər olan suya oturma dərəcəsində bir-birinə bənzəri olmayan yüklərin yüklənməsi üçün nəzərdə tutulduqda və ümumi möhkəmlik üçün müvafiq qayda tələblərini yerinə yetirdikdə və müvafiq yükləmə şərtləri nəzərdən keçirilən yükləmə təlimatında qeyd edildikdə. Bu nişan hər bir anbarda icazə verilən müxtəlif maksimum yüklərin və uyğun olduqda, hər hansı anbarın boş olduğu göstəricisi tərəfindən yerinə yetirilə bilər.
- **təsadüfi hallarda quru yükləri qalama şəklində daşıyan gəmi** - 2010-cu il iyulun 1-də və ya ondan sonra kil hissəsinin təməli qoyulmuş və ya eyni inşa mərhələsində olan və IMO Qətn.MSC 277(85), 1.6 və 1.7-ci bəndlərdə təsvir olunduğu kimi, təsadüfi hallarda quru yükləri qalama şəklində daşıyan gəmilər

Fəsil 4, Bölmə 7-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.2.3. Ro-ro yüklər gəmisi - nəqliyyat vasitələrini, qatarları və ya yükləri təkərli arabalarda daşımaq üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər. Bu gəmilərə Fəsil 4, Bölmə 6 və Hissə D, Fəsil 1 əlavə tələbləri tətbiq edilir. Gəminin sabit quruluşları Hissə D, Fəsil 2-nin tətbiq olunan tələblərinə uyğun olduğu təqdirdə xidmət nişanı konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

4.2.4. Avto nəqliyyat vasitələrini yüklər kimi daşımaq üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş və çoxlu sayda göyertəsi olan gəmilər - PCT daşıyıcı gəmisi (Yalnız Avtomobil və Yüklər maşını daşıyan gəmi). Fəsil 4, Bölmə 6 və Hissə D, Fəsil 1 əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.2.5. Soyuducu sistemli yüklər gəmisi - soyudulmuş yüklərin daşınması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər. Hissə D-də bu xidmət nişanı üçün heç bir əlavə tələb göstərilməyib; lakin əlavə sinif nişanı REF-CARGO-nun təyin edilməsi üçün Hissə F, Fəsil 7 tələbləri tətbiq edilməlidir. Gəminin sabit quruluşları Hissə D, Fəsil 2-də tətbiq olunan qayda tələblərinə uyğun olduğu təqdirdə xidmət nişanı konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

4.2.6. Konteyner daşıyan gəmi - anbarlarda və ya göyertələrdə konteynerləri daşımaq üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər Fəsil 4, Bölmə 8, [2] və Hissə D, Fəsil 2-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Qamçı və yay xassəli zərbələrinin qiymətləndirməsinin tələblərinə cavab verən konteyner daşıyan gəmilər üçün xidmət nişanı WhiSp1 və ya WhiSp2 əlavə xidmət xüsusiyyətləri ilə yerinə yetirilməlidir.

4.2.7. İribuynuzlu mal-qara daşıyan gəmi - iribuynuzlu mal-qara daşımaq üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər. Fəsil 4, Bölmə 8, [3] və Hissə D, Fəsil 3-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.2.8. Göyertəli gəmi - xüsusi olaraq yükləri göyertədə daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər.

Qeyd 1: Xidmət nişanı göyertəli gəmi adətən məhdudiyyətsiz naviqasiya üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən qurğudur, lakin bu, mütləq deyil.

4.3 Qalama şəklində yük daşıyan, filiz daşıyan və kombinə edilmiş gəmilər

4.3.1. Quru yüklərin qalama şəklində daşınması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş özüyəriyən gəmilərə aid xidmət nişanları [4.3.2] - [4.3.6]-də və ya qalama (balker) yük üçün Hissə D, Fəsil 4-də siyahısı verilib (sözügedən gəmi qarşıdakı şərtlərə cavab vermədikdə).

[4.3.2] - [4.3.6]-də təsvir edilən xidmət nişanları həmişə əlavə xidmət xassəsi ESP tərəfindən yerinə yetirilir, yəni bu gəmilər Fəsil 4, Bölmə 2-də göstərildiyi kimi Gücləndirilmiş Yoxlama Proqramına təqdim edilir.

Nümunə: **filiz daşıyan ESP.**

Qeyd 1: Özüyəriyən gəmilər normal istismar zamanı başqa gəminin köməyinə ehtiyacı olmayan mexaniki hərəkət vasitələrinə malik gəmilərdir.

4.3.2. Qalama (balker) yük gəmisi ESP, əsasən tək göyertəli, iki dibli, bunker yan çənləri və üst yan çənlərinə malik olan və yük uzunluğunda bir və ya ikitərəfli bort konstruksiyası olan və əsasən quru yüklərin qalama şəklində (və ya tökmə üsulu ilə) daşınması üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən dəniz gəmiləridir. Tipik orta gəmi bölmələri Şəkil 1-də və ya Cəmiyyət tərəfindən ekvivalent hesab edilən orta səviyyəli bölmədə təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 4-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Yeni inşa müqaviləsi 1 iyul 2003-cü il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış, uzunluğu 150 m-dən çox və ya ona bərabər olan qalama (balker) yük gəmisi ESP üçün xidmət nişanı həmişə aşağıdakı əlavə xidmət xüsusiyyətlərindən biri tərəfindən yerinə yetirilir:

- Sıxlığı 1.0 t/m^3 və daha çox olan quru yükləri qalama şəklində daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş, BC-B şərtlərinə əlavə olaraq, maksimum suya oturma dərəcəsində müəyyən edilmiş boş anbarlara malik olan qalama (balker) yük gəmiləri üçün BC-A.
- Yüklənmiş bütün yük anbarları ilə birlikdə sıxlığı $1,0 \text{ t/m}^3$ və daha çox olan quru yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş, BC-C şərtlərinə əlavə olaraq qalama (balker) yük gəmiləri üçün BC-B
- Sıxlığı 1.0 t/m^3 -dən az olan quru yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş qalama (balker) yük gəmiləri üçün **BC-C**.

Əlavə xidmət xassəsi BC-A müəyyən edilmiş boş anbarların icazə verilən kombinasiyası ilə aşağıdakı kimi yerinə yetirilir: (a, b, ..., .. boş ola bilər).

Əgər əməliyyat zamanı məhdudiyyətlərə əməl olunarsa:

- BC-A və BC-B əlavə xidmət xassələri, yükün maksimal sıxlığı 3.0 t/m^3 -dən az olduqda, gəminin daşımağa icazə verilən yükün maksimum sıxlığı aşağıdakı kimi göstərilməklə yerinə yetirilir: (maksimum yük sıxlığı $x.y \text{ t/m}^3$)
- BC-A, BC-B və BC-C əlavə xidmət xassələri gəmi bir neçə limanda yükləmə və boşaltma üçün nəzərdə tutulmadıqda aşağıdakı göstərici tərəfindən yerinə yetirilir: (Heç bir MP).
- Qalama (balker) yük gəmiləri və Qoşa Gövdəli Neft Tankerləri üçün Ümumi Struktur Qaydalara uyğun olaraq, gəmi alternativ blok yükü şəraitində işləmək üçün nəzərdə tutulduqda, əlavə xidmət xassəsi BC-A nişanı (Blok yükləmə) tərəfindən yerinə yetirilir (Qayda Qeydi), Hissə 1, Fəsil 1, Bölmə 1, [3.2.1]. (Blok-yükləmə) nişanına tələblər , Hissə 1, Fəsil 4, Bölmə 8, [4.2.3]-də müəyyən edilib.

Nümunələr:

Qalama (balker) yük gəmisi BC-A (maksimum yük sıxlığı 2.5 t/m^3 ; 2, 4, 6 anbar boş ola bilər) ESP

Qalama (balker) yük gəmisi BC-B (maksimum yük sıxlığı 2.5 t/m^3 ; heç bir MP) ESP

Qalama (balker) yük gəmisi BC-C (heç bir MP) ESP

Yeni inşa müqaviləsi 1 iyul 2003-cü il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün və ya yeni inşa müqaviləsi 1 iyul 2003-cü il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış, lakin uzunluğu 150 m-dən az olan gəmilər üçün xidmət nişanı **qalama (balker) yük gəmisi ESP** əlavə xidmət

xüsusiyyətləri **ağır yük** və ya **bir-birinə bənzəri olmayan yük** tərəfindən yerinə yetirilə bilər ([4.2.2] əsasında müəyyən edilmiş).

Xidmət nişanı qalama (**balker**) **yük gəmisi ESP** həmişə yeni inşa müqaviləsi 1 aprel 2006-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış, uzunluğu 90 m-dən çox və ya ona bərabər olan qalama (balker) yük gəmiləri üçün əlavə xidmət xassəsi **CSR** tərəfindən yerinə yetirilir.

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin olunmuş qalama (balker) yük gəmiləri aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar - inşa müqaviləsi 1 aprel 2006-cı il tarixində və ya ondan sonra və 1 iyul 2015-ci il tarixindən əvvəl bağlandıqda. Müzakirə olunmayan elementlər Polad gövdəli gəmilərin təsnifatı qaydaları, Hissə B, Hissə C və Hissə D tələblərinə uyğun olmalıdır.

Qeyd 1: Hibrid qalama (balker) yük gəmiləri, ən azı bir yük anbarının bunker çəni və üst çən ilə tikildiyi yerlərdə ilə əhatə olunur. Bunker çəni və/və ya üst çənsiz tikilmiş tanklardakı elementlərin struktur gücü müəyyən edilmiş möhkəmlik meyarlarına uyğun olmalıdır.

- Qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar (Qayda Qeydi) inşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixində və ya ondan sonra bağlandıqda qeyd olunmayan elementlər Polad gövdəli gəmilərin Hissə B, Hissə C və Hissə D tələblərinə uyğun olmalıdır.

Qalama (balker) yük gəmiləri - əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş və maksimum konkret çəkisi [X] tona qədər olan tutacaqlara malik olan yükləmə/boşaltma üçün nəzərdə tutulmuş dayaqlarla nişan GRAB [X] təyin edilir ((Bunlar əsasında: (Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar), Fəsil 1, Bölmə 1, [3.2.1] və ya (Qalama (balker) yük gəmiləri və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar), Hissə 1, Fəsil 1, Bölmə 1, [3.2.2], müvafiq qaydada)). GRAB [X] nişanı üçün tələblər, Fəsil 12, Bölmə 1 və ya , Hissə 2, Fəsil 1, Bölmə 6, müvafiq qaydada verilib.

Qalama (balker) yük gəmiləri üçün - əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş və əlavə xidmət xassələrindən biri BC-A və ya BC-B - bu əlavə xidmət xassələri həmişə əlavə xidmət xassələri GRAB tərəfindən yerinə yetirilir [X]. Bu gəmilər üçün GRAB [X] nişanının tələbləri 20 tona bərabər və ya daha çox yüksüz vəziyyətdə ağırlığı tutub saxlama parametri X üçün yerinə yetirilməlidir.

Qalama (balker) yük gəmiləri üçün - əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş , yuxarıdakılardan başqa, əlavə sinif nişanı GRAB [X] könüllülük əsasında təyin edilə bilər (bax: [6.13.2], bənd a)).

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş qalama (balker) yük gəmiləri Fəsil 13 və ya , Hissə 1, Fəsil 13, müvafiq qaydada verilmiş sinfin saxlanması tələblərinə, qalınlıq ölçülərinə və qəbul meyarlarına uyğun olmalıdır.

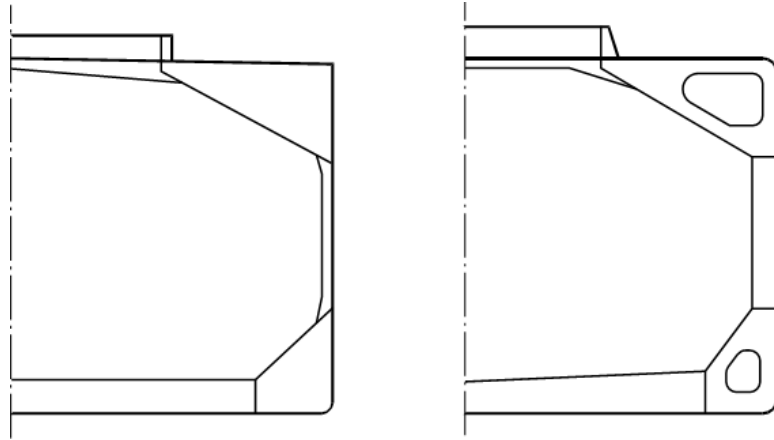
Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş və inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış qalama (balker) yük gəmiləri üçün bu əlavə xidmət xassəsi həmişə bu əlavə xidmət xassəsi **CPS(WBT)** tərəfindən yerinə yetirilir və onun üçün isə Təbəqə Xassələri Standartının tələbləri tətbiq edilir (sözügedən standart qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydaların və ya qoşa örtüklü Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydaların tələblərinə uyğun olan gəmilərə və ümumi tutumu 500-dən az olmayan gəmilərin dəniz suyu üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş ballast çənlərinin qoruyucu təbəqələri üçün və 150 m və daha uzun olan qalama (balker) yük gəmilərində qoşa örtüklü bortları olan otaqlara tətbiq edilir)

Nümunə:

Qalama (balker) yük gəmisi **CSR CPS(WBT)** BC-A (maksimum yük sıxlığı 2.5 t/m³; 2, 4, 6 anbarlar boş ola bilər) ESP GRAB [20]

Qeyd 2: İstismarda olan gəmilər üçün Fəsil 4, Bölmə 2-nin tələblərinə uyğun olaraq tədqiq edilən təbəqənin vəziyyətinə diqqət yetirilir.

Şəkil 1 : Xidmət nişanı qalama (balker) yük gəmisi ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi

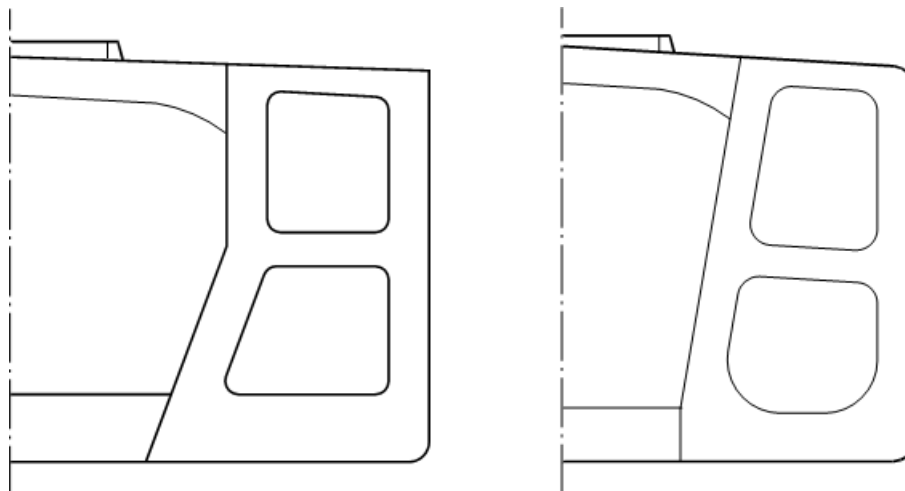


Solda: Tək örtüklü bort konstruksiyası

Sağda: Qoşa örtüklü bort konstruksiyası.

4.3.3. Filiz daşıyan gəmi ESP- adətən yük uzunluğu boyunca bir göyərtəli, iki uzununa arakəsməli və qoşa dibli inşa edilən və əsasən mərkəzdə yalnız filiz yüklərinin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş anbarlara malik olan, dənizdə özüyəriyən gəmilər üçün. Tipik gəminin orta hissələrinin kəsikləri və ya Cəmiyyət tərəfindən gəminin orta hissəsinə ekvivalent hesab edilən tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 2-də təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 5-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

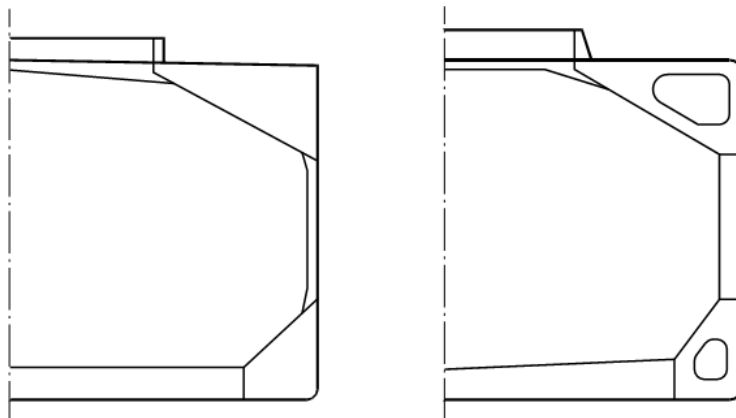
Şəkil 2 : Xidmət nişanı filiz daşıyan gəmi ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi



4.3.4. Kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP - adətən tək göyərtəli, iki dibli, bunker yan çənləri və üst çənlərinə malik olan və yük uzunluğu sahəsində tək və ya qoşa örtüklü bort konstruksiyası olan və əsasən qalama şəklində (tökmə üsulu ilə) neft və quru yüklərin, o cümlədən filizin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş dənizdə özüyəriyən gəmilər üçün. Tipik gəminin orta hissələrinin kəsikləri və ya Cəmiyyət tərəfindən gəminin orta hissəsinə ekvivalent hesab edilən tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 3-də təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 6-nın əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Qeyd 1: MARPOL I/19-a uyğun gəlməyən xidmət nişanı **kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP** təyin edilmiş gəmilərə mərhələli şəkildə ləğv edilməsini tələb edən Beynəlxalq və/və ya Milli normativlər tətbiq edilə bilər.

Şəkil 3 : Xidmət nişanı kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi



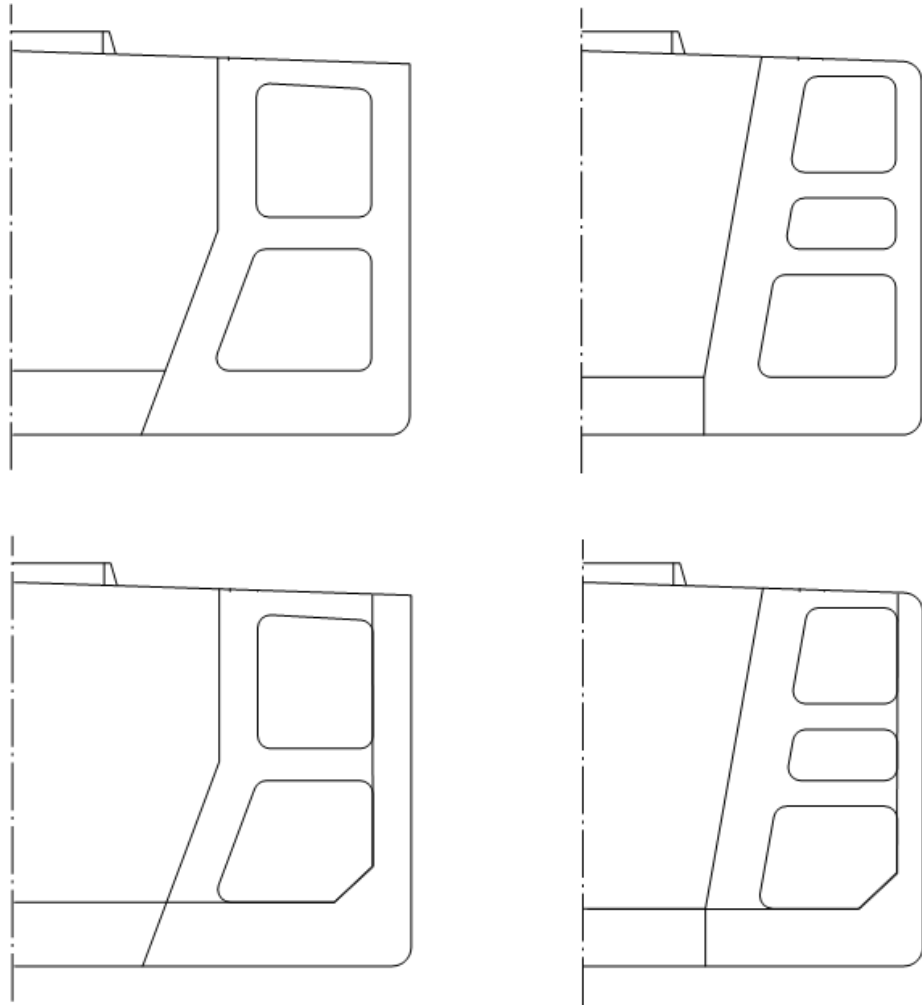
Solda: Tək örtüklü bort konstruksiyası

Sağda: Qoşa örtüklü bort konstruksiyası.

4.3.5. Kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP – adətən yük uzunluğu sahəsi boyunca tək göyərtəli, iki uzununa arakəsməli və qoşa dibli inşa edilən və ilk növbədə mərkəzdə filiz yüklərinin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş anbarları olan və qol tanklarına malik dənizdə özüyəriyən gəmilər üçün. Tipik gəminin orta hissələrinin kəsikləri və ya Cəmiyyət tərəfindən gəminin orta hissəsinə ekvivalent hesab edilən tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 4-də təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 6-nın əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Qeyd 1: “Kombinə edilmiş gəmi” həm neft, həm də quru yüklərin qalama (tökmə) şəkildə daşınması üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə tətbiq edilən ümumi termindir; çirkli neft məhsulları çənlərində saxlanan neft qarışığı istisna olmaqla, bu yüklər eyni vaxtda daşınmır.

Qeyd 2: MARPOL I/19-a uyğun gəlməyən xidmət nişanı kombinə edilmiş gəmi /OOC ESP təyin edilmiş gəmilərə mərhələli şəkildə ləğv edilməsini tələb edən Beynəlxalq və/və ya Milli normativlər tətbiq edilə bilər.

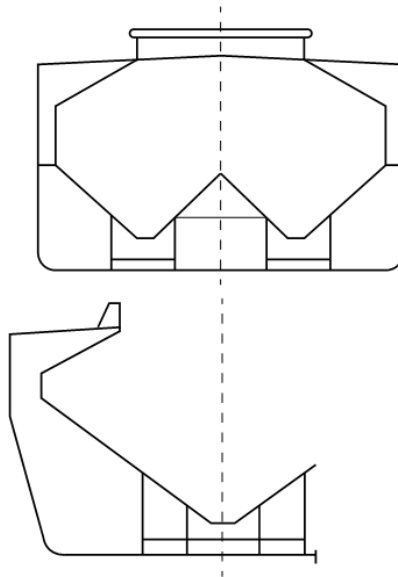


Şəkil 4 : Xidmət nişanı kombinə edilmiş gəmi/ OOC ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi

4.3.6. Özü boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP - adətən tək göyərtəli, ikiqat dibli, bunker yan çənləri və yük yerində tək və ya qoşa örtüklü bort konstruksiyasına malik üst çənlərlə inşa edilən və əsasən quru yüklərin qalama şəklində daşınması və özü boşaldılması üçün nəzərdə tutulmuş dənizdə özüyəriyən gəmilər üçün. Tipik gəminin orta hissələrinin kəsikləri və ya Cəmiyyət tərəfindən gəminin orta hissəsinə ekvivalent hesab edilən tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 5-də təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 4-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

The xidmət nişanı **özü boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP** [4.2.2]-də müəyyən edilmiş əlavə xidmət xassəsi **ağır yük** və ya bənzəri olmayan yük tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Şəkil 5 : Xidmət nişanı özü boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi



4.4 Maye halında olan yükləri tökmə üsulu ilə daşıyan gəmilər

4.4.1 Maye halında olan yüklərin tökmə üsulu ilə daşınması üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən gəmilərə aid xidmət nişanları [4.4.2] - [4.4.10]-da siyahısı verilir.

4.4.2 **Neft daşıyan tanker** - dənizdə özüyəriyən gəmilər, adətən gövdənin özündə inşa edilmiş çənlərə malik olan və əsasən xam neftin, digər neft məhsullarının və ya hər hansı alışma qabiliyyətinə malik neftəbənzər maddələrin atmosfer təzyiqində və ətraf mühitin temperaturunda (və ya bu məqsədlə qızdırılmaqla bu temperaturda saxlanan) maye halında daşınması üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən gəmilər üçün. Bu nişan həm tək, həm də iki korpuslu konstruksiyaya malik tankerlərə, eləcə də alternativ konstruktiv quruluşa malik tankerlər (məs. orta göyərtə konstruksiyalı) tərəfindən təyin edilə bilər.

Gəmi müəyyən şərtlər altında yalnız bu cür məhsulları daşımaq üçün nəzərdə tutulduğu təqdirdə bu xidmət nişanı əlavə xidmət xassəsi **alışma dərəcəsi > 60°C** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Xidmət nişanı müəyyən şərtlərlə gəminin bu tip məhsulları daşımaq üçün nəzərdə tutulduğu əlavə xidmət xassəsi bitum daşıyan gəmi tərəfindən yerinə yetirilə bilər. Yükün maksimal temperaturu Təsnifat Şəhadətnaməsində göstərilməlidir.

Hissə D, Fəsil 7-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Gövdənin özündə inşa edilmiş yük çənləri olan gəmilər üçün xidmət nişanı **neft daşıyan tankeri**həmişə əlavə xidmət xassəsi **ESP** (yəni **neft daşıyan tanker ESP**) tərəfindən yerinə yetirilir, bu o deməkdir ki, bu gəmilər Fəsil 4, Bölmə 3-də göstəriləndiyi kimi Gücləndirilmiş Yoxlama Proqramına təqdim olunur. Tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 6-da təsvir edilib.

Xidmət nişanı neft **daşıyan tanker ESP** həmişə uzunluğu 150 m-dən çox olan və yeni inşa müqaviləsi 1 aprel 2016-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış iki korpuslu neft tankerləri üçün əlavə xidmət xassəsi **CSR** tərəfindən yerinə yetirilir.

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş neft daşıyan tankerlər aşağıdakıların tələblərinə uyğun olmalıdır:

- İnşa müqaviləsi 1 aprel 2016-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra və 1 iyul 2015-ci il tarixdən sonra bağlandığı təqdirdə iki korpuslu Neft Tankerləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar Qayda Qeydində nəzərdə tutulmayan elementlər Polad gövdəli gəmilərin Təsnifatı Qaydalarının Hissə B, Hissə C və Hissə D-nin tələblərinə uyğun olmalıdır.

- İnşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış Qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar Qayda Qeydində nəzərdə tutulmayan elementlər Polad gövdəli gəmilərin Təsnifatı Qaydalarının Hissə B, Hissə C və Hissə D-nin tələblərinə uyğun olmalıdır.

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya Hissə 1, Fəsil 13, gövdə strukturu üçün icazə verilən qalınlığın azaldılması ilə əlaqədar qaydada verilmiş gəminin istismarda olan yenilənməsi meyarlarına uyğun olmalıdır.

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş və inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış neft daşıyan tankerlərdə bu əlavə xidmət xassəsi həmişə Təbəqə Xassələri Standartının tələblərinə cavab verən əlavə xidmət xassəsi **CPS(WBT)** tərəfindən yerinə yetirilir ((Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydaların və ya qoşa örtüklü Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydaların tələblərinə uyğun olan gəmilərə, həmçinin, ümumi tutumu 500-dən az olmayan gəmilərin dəniz suyu üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş ballast çənlərinin qoruyucu təbəqələri üçün və 150 m və daha uzun olan qalama (balker) yük gəmilərində qoşa örtüklü bortları olan otaqlara və onlarla əlaqədar tətbiq edilir.)).

Nümunə:

Neft daşıyan tanker CSR CPS(WBT) ESP

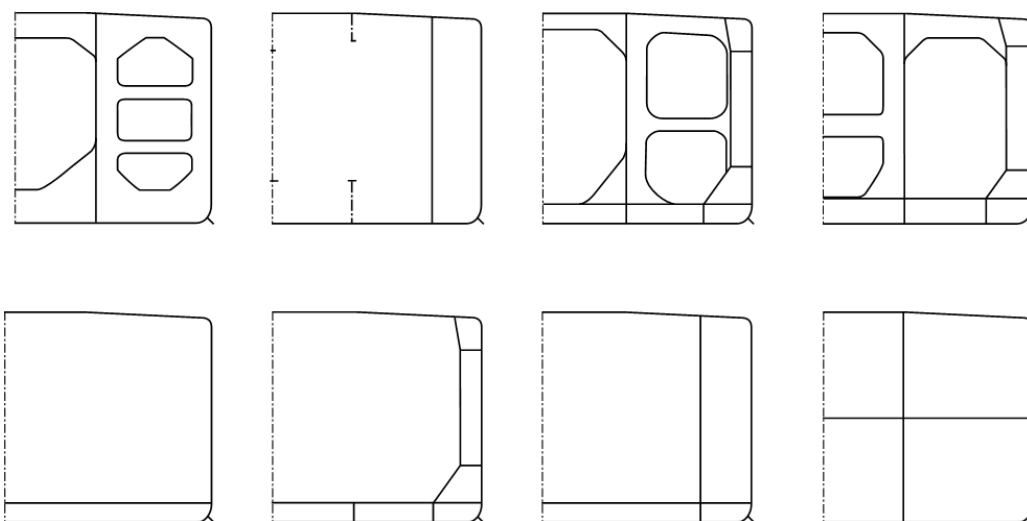
Qeyd 1: İstismarda olan gəmilər üçün Fəsil 4, Bölmə 3 tələblərinə uyğun olaraq tədqiq edilən təbəqənin vəziyyətinə diqqət yetirilir.

Qeyd 2: MARPOL I/19-a uyğun gəlməyən xidmət nişanı **neft daşıyan tanker ESP** təyin edilmiş gəmilərə MARPOL I/20 və/və ya MARPOL I/21-ə uyğun olaraq Beynəlxalq və/və ya Milli normativlər tətbiq edilə bilər.

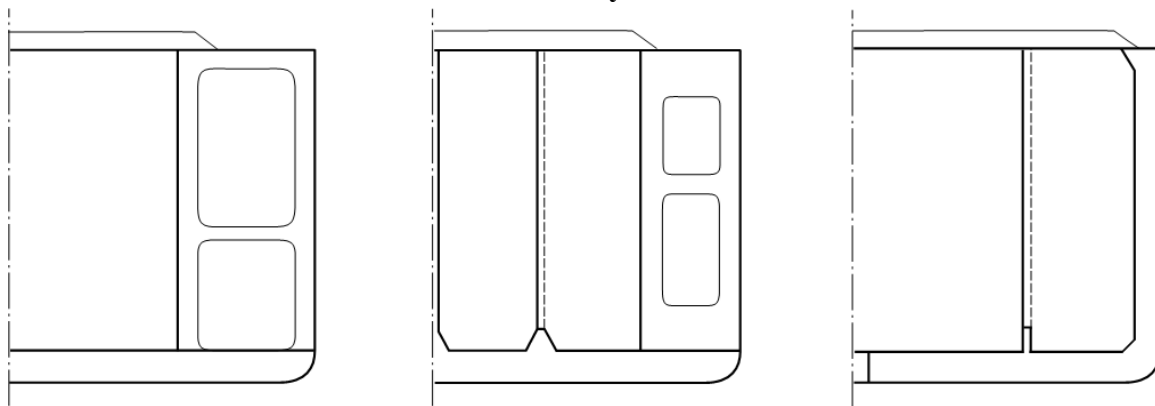
4.4.3 **Bitum tankeri** - müstəqil (gövdənin özündə inşa edilməmiş) yük çənləri ilə tikilmiş, müəyyən şərtlər altında yalnız bu növ məhsulları daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş özüyəriyən dəniz gəmiləri üçün. Hissə D, Fəsil 7-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Yükün maksimal temperaturu Təsnifat Şəhadətnaməsində göstərilməlidir.

Şəkil 6 : Xidmət nişanı neft daşıyan tanker ESP olan ipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi



Şəkil 7 : Xidmət nişanı kimyəvi maddələr daşıyan tanker ESP olan tipik gəminin orta hissələrinin kəsiyi



4.4.4 Kimyəvi maddələr daşıyan tanker - adətən gövdənin özündə inşa edilmiş tanklarla tikilən və ilk növbədə kimyəvi maddələri tökmə üsulu ilə daşımaq üçün nəzərdə tutulan, dənizdə özüyəriyən gəmilər üçün. Bu nişan həm tək və ya iki korpuslu tipli tankerlərə, həm də alternativ konstruktiv quruluşa malik tankerlərə təyin edilə bilər. Tipik gəminin orta hissələrinin kəsikləri və ya Cəmiyyət tərəfindən gəminin orta hissəsinə ekvivalent hesab edilən tipik gəminin orta hissəsinin kəsiyi Şəkil 7-də təsvir edilib. Hissə D, Fəsil 8-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Gəminin daşınmasına icazə verilən məhsulların siyahısı Təsnifat Şəhadətnaməsinə və ya Cəmiyyət tərəfindən verilən, o cümlədən, zəruri hallarda, icazə verilən maksimum xüsusi çəki və/və ya temperaturla birgə Yararlılıq Şəhadətnaməsinə əlavə edilir.

Yalnız bir növ yük daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün xidmət nişanı daşıyan məhsulun növü göstərməklə əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Nümunə:

kimyəvi maddələr daşıyan tanker - Ərimiş Kükürd

Gövdənin özündə inşa edilmiş yük çənləri olan gəmilər üçün xidmət nişanı **kimyəvi maddələr daşıyan tanker** həmişə əlavə xidmət xassəsi **ESP** (yəni **kimyəvi maddələr daşıyan tanker ESP**) tərəfindən yerinə yetirilir, yəni bu gəmilər Fəsil 4, Bölmə 4-də göstəriləndiyi kimi Gücləndirilmiş Yoxlama Proqramına təqdim edilir.

Xidmət nişanı **kimyəvi maddələr daşıyan tanker** müvafiq gəmi tipli **IMO Tip 1, IMO Tip 2** və ya **IMO Tip 3**, müvafiq və dəyişiklik edilmiş IMO IBC Məcəlləsində müəyyən edildiyi kimi yerinə yetirilməlidir.

4.4.5 Maye qaz daşıyan gəmi – Bu Qaydaların Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1-də siyahısı verilən maye qazları və ya digər maddələri daşımaq üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün. Fəsil 4, Bölmə 5 və Hissə D, Fəsil 9-un əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Gəminin daşınmasına icazə verilən məhsulların siyahısı Təsnifat Şəhadətnaməsinə və ya Cəmiyyət tərəfindən verilən Yararlılıq Şəhadətnaməsinə, o cümlədən, zəruri olduqda, daşınma şərtləri (təzyiq, temperatur, doldurma hədləri) əlavə olunur.

Xidmət nişanı yük növünü, IMO kodu gəmi tipini, yük tankının layihə təzyiqini P_{design} və minimum temperaturunu T_{min} : ([yükün növü], [gəminin növü], [P_{design}], [T_{min}]) göstərən aşağıdakı əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- [yükün növü] aşağıdakılardan biri kimi qəbul ediləcək: **LNG, LEG** və ya **LPG**
- [gəminin növü] aşağıdakılardan biri kimi qəbul ediləcək: **IMO Tip 1G, IMO Tip 2G, IMO Tip 2PG** və ya **IMO Tip 3G**
- [P_{design}] maksimum buxar təzyiqinin qiyməti, bar ilə
- [T_{min}] minimum yük temperaturunun qiyməti, °C ilə.

Bu xidmət nişanı müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **BOG-təkrar mayeləşmə** - gəmi təkrar mayeləşmə qurğusu ilə təchiz edildikdə. Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün tələblər Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [7]-də verilib.
- **LNG-natamam soyutma**, gəmi yükün temperaturunun azaldılmasına yönəlmiş soyuducu qurğu ilə təchiz edildikdə. Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün tələblər Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [7]-də verilib.
- **REGAS** - gəmi mayeləşdirilmiş təbii qazın yenidən buxarlanması üçün qurğu ilə təchiz edildikdə. Bu əlavə xidmət funksiyasının təyin edilməsi üçün tələblər Bölmə 10-da verilib.
- **STL-SPM** - gəmi yenidən qazlaşdırma terminalı kimi istifadə olunur və qeyri-daimi yanalma üçün avadanlıq və ya tək buy ilə təchiz edildikdə. Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün tələblər Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [8]-də verilib.

Nümunə:

maye qaz daşıyan gəmi (LNG, IMO Tip 2G, 0,35 bar, -163°C) REGAS STL-SPM

4.4.6 LNG bunker gəmisi - mayeləşdirilmiş təbii qaz (LNG) daşıyan və LNG-ni yanacaq kimi istifadə edən gəmilərə LNG-nin ötürülməsini təmin etmək məqsədi daşıyan gəmilər.

Fəsil 4, Bölmə 5 və Qayda Qeydi LNG Bunker gəmisinin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Xidmət nişanı [4.4.5]-də müəyyən edildiyi kimi əlavə xidmət xassəsi (**[yükün növü]**, **[gəminin növü - IGC Məcəlləsi]**, **[yük tankının layihə təzyiqi]**, **[minimum temperatur]**) tərəfindən yerinə yetirilməlidir.

Xidmət nişanı müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **RE** - gəminin LNG yanacaq çənlərinin boşaldılmalı olduğu qazla işləyən gəmidən LNG qəbul etmək üçün nəzərdə tutulduğu halda
- **İlkin-CD** - gəmi qazla işləyən gəmi LNG yanacaq çəninin ilkin soyudulması üçün nəzərdə tutulduqda
- **IG-Təchizatı** - gəmi IGF Məcəlləsinin 6.10.4-cü bəndinə uyğun olaraq qazla işləyən gəmiyə inert qaz və quru hava vermək, qazın sərbəst buraxılmasını və aerasiyasını təmin etmək üçün nəzərdə tutulduqda.
- **BOG** - gəmi bunkerləmə əməliyyatı zamanı yaranan qaynama qazını yığmaq və idarə etmək üçün nəzərdə tutulduqda.

4.4.7 FLS tankeri - tökmə üsulu ilə alışıq maye məhsulların daşınması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilər (**neft daşıyan tanker, kimyəvi maddələr daşıyan tanker və ya maye qaz daşıyan tanker** xidmət nişanlarında nəzərdə tutulanlardan başqa)

Gəminin daşınmasına icazə verilən məhsulların siyahısı, o cümlədən, zərurət olduqda, maksimum icazə verilən xüsusi çəki və/və ya temperatur Təsnifat Şəhadətnaməsinə əlavə oluna bilər.

Gəmi müəyyən şərtlər altında yalnız bu qəbildən olan məhsulları daşımaq üçün nəzərdə tutulduqda əlavə xidmət xassəsi **alışma dərəcəsi > 60°C** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Yalnız bir növ yük daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün xidmət nişanı daşınan məhsulun növü göstərilməklə əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Fəsil 4, Bölmə 8, [4] və Hissə D, Fəsil 7-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.4.8 Tanker – [4.4.2]-[4.4.7]-də göstərilən xidmət nişanları ilə əhatə olunanlardan başqa, alışmayan maye yükləri (məsələn, su) tökmə üsulu ilə daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün.

Gəminin daşınmasına icazə verilən yüklərin siyahısı Təsnifat Şəhadətnaməsinə əlavə edilə bilər.

Yalnız bir növ yük daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün xidmət nişanı daşınan məhsulun növünü göstərən əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər, məsələn: **tanker-su**.

Hissə D, Fəsil 10-un əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.4.9 Həmçinin bax: [4.3.4] və [4.3.5] - alternativ olaraq neft məhsulları və quru yükləri yük anbarlarında/çənlərində qalama şəklində (tökmə üsulu) ilə daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş **kombinasiya edilmiş gəmi**.

4.4.10 Əvvəllər xidmət nişanı **neft daşıyan tanker ESP** ilə verilmiş və aşağıdakı məhdudiyyətlərlə neft anbarı kimi istifadə edilməsi nəzərdə tutulmuş gəmilərə ayrı-ayrılıqda və bayraq müqaviləsi

əsasında təyin edilmiş **neft saxlama xidməti**:

- gəminin bir yerdə, tranzitsiz və ya limanlar arasında yük daşınması və ya müxtəlif yerlər arasında dayanması
- gəminin istifadəsi xüsusi ayrılmış bir yerdə saxlama ilə məhdudlaşacaq. Bu yer mühafizə olunan ərazidə və ya gəminin sərt hava şəraitindən sürətlə uzaqlaşmasına imkan verən bir ərazidə yerləşməlidir
- gəminin saxlanma xidməti müddətində olduğu zaman nəzərdə tutulan müddəalar, daha sərt hava şəraitindən uzaqlaşma istisna olmaqla, gəmi xüsusi saxlama xidməti yerini tərk edərsə, tətbiq edilmir
- sərt hava şəraitindən sığınacaq limanına sığınacaq axtararkən, gəmiqayırma zavodunda təmirin tələb olunduğu hallar istisna olmaqla, gəminin yükü terminala boşaldılmasına icazə verilmir.
- gəmi ayrı-ayrı hallarda təmir obyektlərinə və ya yerləşdirmə sahəsinə yüksüz hərəkət edə bilər
- **ESP** nişanı gəmi neft anbarı kimi yerləşdirildiyi müddətdə geri götürüldükdə və gəmi ticarəti davam etdirmək üçün anbar sahəsini tərk edən kimi əvvəlki şəkildə bərpa olunacaq.

Dövri alt yoxlamalar suda həyata keçirilə bilər və bu məqsədlə [6.14.3]-də müəyyən edilmiş əlavə sinif nişanı **INWATERSURVEY** verilməlidir.

Maşın hissəsi sinifli qalmalıdır və [6.6.3]-də müəyyən edilmiş **MON-SHAFT** əlavə sinif nişanı verilməlidir.

Xidmət nişanı **neft saxlama xidməti** verilərkən aşağıdakıları qeyd etmək üçün memorandum təsdiq edilməlidir:

- xidmət nişanında dəyişikliyin tarixi,
- Bayraq müqaviləsi istinadları ilə birlikdə ESP nişanının geri götürülmə tarixi,
- naviqasiya nişanı ilə birlikdə qurğunun yerləşdiyi yer.

Gəmi anbar xidməti kimi öz müddətinə başladıqda, normal yoxlama tələbləri aşağıdakı kimi hələ də tətbiq oluna bilər:

- Gövdə sinfinin yenilənməsi yoxlaması Fəsil 4, Bölmə 3, [6]-da göstəriləndiyi kimi ESP tələblərinə uyğun olaraq, Fəsil 3, Bölmə 4, [3] -də göstərilən şərtlərə əməl etməklə eyni vaxtda dib müayinəsini həyata keçirmək imkanı ilə həyata keçirilir.
- digər dövri yoxlamalar müvafiq olaraq Hissə A, Fəsil 3 qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

Saxlama xidməti müddəti başa çatdıqda və ticarətə başlamazdan əvvəl gəminin saxlanma müddətində bütün yoxlamaları, o cümlədən quru körpü vəziyyətində mümkün yoxlamalar aparılmalıdır; qənaətbəxş yoxlamaların yerinə yetirilməsindən sonra xidmət nişanı **neft daşıyan tanker ESP** gəmi üçün bərpa ediləcək və əlaqədar yoxlamalar tam tətbiq oluna biləcəkdir.

Qeyd 1: gəminin yanalma avadanlıqları, o cümlədən onların hər hansı bir orqanın tələbinə uyğunluğu, xidmət nişanı **neft saxlama xidməti** göstərildikdə sahibinin cavabdehliyinə buraxılır.

4.5 Sərnişin daşıyan gəmilər

4.5.1. Sərnişinlərin daşınması üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş gəmilərə aid xidmət nişanlarının siyahısı [4.5.2]-[4.5.3]-də verilib.

4.5.2. Sərnişin gəmisi – 12-dən çox sərnişin daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün. Fəsil 4, Bölmə 6 və Hissə D, Fəsil 11-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Gəmi yalnız belə məhdud sayda sərnişin daşımaq üçün nəzərdə tutulduğu halda bu xidmət nişanı əlavə xidmət xassəsi ≤ 36 **sərnişin** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Xidmət nişanı Hissə D, Fəsil 11-in müddəalarına uyğun gələn gəmilər üçün əlavə xidmət xassəsi **SRTP** tərəfindən yerinə yetirilməlidir.

4.5.3. Ro-ro sərnişin gəmisi - 12-dən çox sərnişin daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş və qatarları və ya təkərli nəqliyyat vasitələrini yükləmək üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilər üçün. Fəsil 4, Bölmə 6 və Hissə D, Fəsil 12-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Gəmi yalnız belə məhdud sayda sərnişin daşımaq üçün nəzərdə tutulduqda bu xidmət nişanı əlavə

xidmət xassəsi ≤ 36 **sərnişin** tərəfindən yerinə yetirilə bilər

Xidmət nişanı Hissə D, Fəsil 12-nin müddəalarına uyğun olan gəmilər üçün əlavə xidmət xassəsi **SRTP** tərəfindən yerinə yetirilməlidir.

4.6 Yerqazan gəmilər

4.6.1. Xüsusi olaraq dib qazma (dib dərinləşdirmə) işləri üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə aid xidmət nişanlarının siyahısı [4.6.2]-də verilib. Fəsil 4, Bölmə 8, [5] və Hissə D, Fəsil 13-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.6.2. Aşağıdakı nişanlar verilir:

- Yerqazan** - yalnız Yer qazma (dibdərinləşdirmə) işləri üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilər (dibdərinləşdirilən materialın daşınması istisna olmaqla) üçün
- süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan** - dibdərinləşdirmə işləri üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş və qazılmış süxurlar və ya dibdən çıxarılmış material daşıyan gəmilər üçün
- süxurları öz bunkerinə yığan qurğu** - qazılmış süxurların və ya dibdən çıxarılmış materialın daşınması üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilər
- yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan qurğu** - qazılmış süxurları və ya dibinə çəkilmiş materialı daşımaq üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş və şarnirlərlə uzununa açılan gəmilər
- yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan** - dibdərinləşdirmə və qazılmış süxurların daşınması üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş və şarnirlərlə uzununa açılan gəmilər.

4.6.3. Konkret məhdudiyyətlər çərçivəsində dənizdə fəaliyyət göstərə bilən bu gəmilərə müəyyən şərtlər daxilində istismar sahəsi üzrə nişan verilə bilər. İstismar sahəsi üzrə nişanın izahı üçün baxılmalıdır: [5.3].

4.7 Yedək gəmiləri

4.7.1. Ümumi

Digər gəmiləri yedəyə almaq və/və ya itələmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə və ya qurğulara [4.7.2], [4.7.3] və ya [4.7.4]-də müəyyən edilmiş xidmət nişanı təyin edilir.

Fəsil 4, Bölmə 8, [6] və Hissə E, Fəsil 1-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Bu xidmət nişanları qurğular barjlarla birləşərək Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4-ün müvafiq tələblərinə cavab verdiyi halda əlavə xidmət xassəsi **kombinə edilmiş barja** tərəfindən yerinə yetirilə bilər. Yedək gəmisinin qoşula biləcəyi barjlar memorandumda göstərilir.

Bu xidmət nişanları həmişə əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilir (**layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü** = $[T_{BP/9,81}]$ t).

Qeyd 1: İnşa müqaviləsi 1 iyul 2020-ci il tarixindən əvvəl bağlanmış və əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün dartma gücü test tələblərinə (**layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü** = $[T_{BP/9,81}]$ t) cavab verməyən gəmilərə əlavə xidmət xassəsi (**layihə üzrə dartma gücü** = $[T_{BP/9,81}]$ t) təyin edilir və onlar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilən prosedura uyğun olaraq həyata keçirilən dartma gücü testlərinə cəlb olunur.

Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə E, Fəsil 1 və Fəsil 4, Bölmə 8, [6]-da verilib.

Əlavə xidmət xassəsi (**layihə üzrə dartma gücü** = $[T_{BP/9,81}]$ t) verilmiş gəmilərə Hissə E, Fəsil 1, Əlavə 1-də göstərilən dartma gücü testini qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirdikdən sonra əlavə xidmət xassəsi (**layihə üzrə standartlaşdırılmış dartma gücü** = $[T_{BP/9,81}]$ t) verilə bilər.

Dənizdə xüsusi sərhədlər daxilində fəaliyyət göstərə bilən bu gəmilərə müəyyən şərtlər daxilində istismar sahəsi üzrə nişan verilə bilər. İstismar sahəsi üzrə nişanın izahı üçün baxılmalıdır: [5.3].

4.7.2. Yedək gəmisi

Xidmət nişanı **yedək gəmisi** yedəkləmə və/və ya itələmə üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: Xidmət nişanı **yedək gəmisi** dəniz gəmisi ilə birlikdə əlavə xidmət nişanı kimi də istifadə edilə bilər.

4.7.3. Xilasedici yedək gəmisi

Xidmət nişanı **xilasedici yedək gəmisi** yedəkləmə və/və ya itələmə üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş, xilasetmə üçün konkret avadanlığı olan gəmilərə təyin edilir.

4.7.4. Mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi

Xidmət nişanı **mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi** yedəkləmə və/və ya itələmək üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilərə və naviqasiya zamanı gəmiləri və ya qurğuları mühafizə etmək üçün konkret avadanlığı olan gəmilərə təyin edilir.

Xidmət nişanı **mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi** həmişə aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **(layihə üzrə maksimum əyləc gücü = $[T_{X,MAX}/9,81]$ t)**

burada $T_{X,MAX}$ dəyəri tətbiq olunan yükləmə şərtləri və mühafizə sürətləri diapazonunda ən yüksək qiymətləndirilmiş əyləc gücüdür

- **(layihə üzrə maksimum mühafizə sürəti = $[V_{MAX}]$ kn)**

V_{MAX} dəyərinin mühafizə əməliyyatlarını yerinə yetirmək üçün mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi hesab edilən ən yüksək mühafizə sürəti olduğu yerdə

- **(layihə üzrə maksimum sükan gücü = $[T_{Y,MAX}/9,81]$ t)**

burada $T_{Y,MAX}$ qiyməti tətbiq olunan yükləmə şərtləri və mühafizə sürətləri diapazonunda ən yüksək qiymətləndirilmiş sükan qüvvəsidir.

4.8 İşçi gəmiləri

4.8.1. Ümumi

Xüsusi olaraq müxtəlif iş xidmətləri üçün

nəzərdə tutulmuş gəmilərə aid xidmət nişanlarının siyahısı [4.8.2]-[4.8.5]-də verilib. Bu xidmət nişanları birbaşa gəmiyə təyin edilə bilər və ya [4.9]-də müəyyən edilmiş xidmət nişanları dəniz gəmisi və ya dəniz inşa-quraşdırma gəmisi çərçivəsində birləşdirilə bilər.

4.8.2. Lövbər vasitələri gəmisi

Xidmət nişanı **lövbər vasitələri** lövbərlərin idarə olunmasına imkan verən bucurqadlarla təchiz edilmiş yedək gəmilərinə və/və ya təchizat gəmilərinə təyin edilir. Bu gəmilər lövbərlərin yerləşdirilməsinə imkan verən açıq kormaya və nəzərdə tutulmuş lövbər salma əməliyyatlarını icra etmək üçün müvafiq vintə malik olur və lövbərlərin və qazma qurğularının və ya digər gəmilərin əlaqədar yanılma iplərinin yerləşdirilməsi, açılması və yerlərinin dəyişdirilməsindən ibarət fəaliyyətləri yerinə yetirir. Fəsil 4, Bölmə 8, [10] və Hissə E, Fəsil 2-nin əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Qeyd 1: Bir qayda olaraq, xidmət nişanı **lövbər gəmisi** ilə birlikdə xidmət nişanı lövbər vasitələri gəmisi də təyin edilməlidir; Fəsil 4, Bölmə 8, [6] və Hissə E, Fəsil 1-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir

4.8.3. Yanğınsöndürən gəmi

Xidmət nişanı **yanğınsöndürmə xidməti** yanğınla mübarizə üçün xüsusi olaraq nəzərdə tutulmuş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir. Fəsil 4, Bölmə 8, [8] və Hissə E, Fəsil 4-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Xidmət nişanı müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **1** və ya **2** və ya **3** - gəmi Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 3 tələblərinə uyğun olduqda
- **E** – su ilə yanğınsöndürmə sisteminin xassələri əlavə xidmət xassələri **1, 2** və ya **3** təyin edilməsi üçün tələb olunan xassələrə malik olmadıqda və sistem Cəmiyyət tərəfindən xüsusi olaraq nəzərdə tutulduqda
- **su çiləmə** - gəmi Hissə E, Fəsil 4, Bölmə 4, [3] tələblərinə cavab verən su çiləmə sistemi ilə təchiz edildikdə.

4.8.4. Neft yağan gəmi

Neftin dəniz səthindən çıxarılması və onun borda saxlanması, daşınması və sonradan boşaldılması üçün stasionar qurğular və/və ya səyyar avadanlıqlarla xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilərə xidmət nişanı **neft yağan gəmilər** təyin edilir. Fəsil 4, Bölmə 8, [9] və Hissə E, Fəsil 5-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Xidmət nişanı müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **OILTREAT** - nefti çirklənmiş sudan ayırmaq üçün kimyəvi və/və ya fiziki təmizləmə üsulları tətbiq edilən çirklənmiş suyun yığılması üçün nəzərdə tutulmuş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər. Ayrılan neft xüsusi olaraq təyin edilmiş çənlərdə saxlanmalı və daşınmalıdır
- **SECOND-LINE** - yığılma zamanı 60°C-dən çox alışma qabiliyyətinə malik olan net dağılmaları baş verdiyi halda çirklənmiş suyun yığılması üçün nəzərdə tutulmuş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər (qapalı fincan testi). Bu xidmət xassəsi alışma dərəcəsi 15°C civarında olan qızdırılaraq yığılan neftləri daşıyan neft yağan gəmilərə təyin edilməməlidir.

4.8.5. Dalğic dəstəyi

Aşağıdakı xidmət nişanları xüsusi olaraq dalğic əməliyyatlarının dəstəklənməsi üçün nəzərdə tutulmuş qurğulara təyin edilir:

- a) **Dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş** - daimi dalğic sistemi quraşdırılmış gəmilər və qurğular
- b) **Dalğic dəstəyi-funksional** - daimi olmayan dalğic sisteminə malik gəmilər və qurğular (dalğic avadanlığı quraşdırılmadıqda)
- c) **Dalğic dəstəyi-portativ** - daimi olmayan dalğic sisteminə malik gəmilər və qurğular (dalğic avadanlığı quraşdırıldıqda).

Bu xidmət nişanlarının təyin edilməsinə dair tələblər Hissə E, Fəsil 7-də verilib.

Xidmət nişanları **dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş** və **dalğic dəstəyi-portativ** aşağıdakı əlavə xidmət xassələri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- a) **DD** - gəmi dərin dalğic sistemi ilə təchiz edildikdə
- b) **SD** - gəmi dayaz dalğic sistemi ilə təchiz edildikdə.

Fəsil 4, Bölmə 8, [13] əlavə tələbləri xidmət nişanları **dalğic dəstəyi-inteqrasiya olunmuş** və ya **dalğic dəstəyi-portativ** təyin edilmiş gəmilərə və ya qurğulara tətbiq edilir.

Qeyd 1: Dalğic dəstəyinin təsnifatı üçün qurğular və dalğic sistemlərinin təsnifatı müstəqildir. Dalğic sistemləri Dalğic Sistemlərinin Təsnifatı üçün Qaydalar tərəfindən əhatə olunur.

Qeyd 2: Daimi olmayan **dalğic dəstəyi-funksional** hər hansı bir dalğic əməliyyatı aparmazdan əvvəl müvəqqəti nişan **dalğic dəstəyi-portativ** ilə əvəz olunmalıdır. Xidmətin tam effektivliyini təmin etmək üçün nu məqsədlə Hissə E, Fəsil 7 tələbləri yerinə yetirilməlidir.

4.9 Dənizdə əməliyyatlar aparmaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər

4.9.1. Ümumi

Aşağıdakı xidmət nişanları xüsusi olaraq dəniz əməliyyatları üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər və ya qurğulara təyin edilir:

- **dəniz inşa-quraşdırma barjı ()**, burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.2]
- **dəniz inşa-quraşdırma gəmisi ()**, burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.3]
- **dəniz təchizatı gəmisi ()**, burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.4]

mötərizələr arasında [4.7.2], [4.8] və [4.9.5] - [4.9.10]-da müəyyən edilmiş müvafiq birləşdirilmiş xidmət nişanları göstərilir.

Xidmət nişanları **dəniz inşa-quraşdırma barjı**, **dəniz inşa-quraşdırma gəmisi** və **dəniz təchizatı gəmisi** həmişə [4.9.5] - [4.9.10]-da siyahısı verilən və [4.9.2], [4.9.4] və [4.9.3]-də göstərildiyi kimi bir və ya bir neçə digər xidmət nişanı(lar)ı ilə əlaqədar olur.

[4.9.5]-[4.9.10]-da siyahısı verilən xidmət nişanları müstəqil xidmət nişanları hesab edilmir və aşağıdakı xidmət nişanlarından biri ilə əlaqəsi olmadıqda verilə bilməz: **dəniz inşa-quraşdırma barjı**, **dəniz inşa-quraşdırma gəmisi** və **dəniz təchizatı gəmisi**.

Xidmət nişanı **dəniz inşa-quraşdırma barjı, dəniz inşa-quraşdırma gəmisi və ya dəniz təchizatı gəmisi** təyin edilmiş və Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 7 ilə uyğun gələn ayaqlar ilə təchiz edilmiş gəmilər nişanın özüqalxan təyinatı üçün uyğundur.

Xidmət nişanları **dəniz inşa-quraşdırma barjı və ya dəniz inşa-quraşdırma gəmisi** külək stansiyalarında işləmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün **külək turbinlərinin quraşdırılması** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

4.9.2. Dəniz inşa-quraşdırma barjı

Xidmət nişanı **dəniz inşa-quraşdırma barjı** dənizdə inşa işlərinin aparılması üçün nəzərdə tutulan özü yeriməyən qurğulara təyin edilir.

Xidmət nişanı mötərizələr arasında yerinə yetirilməli və nöqtəli vergüllə ayrılmalıdır (bir və ya bir neçə aşağıdakı xidmət nişanları və onların müvafiq əlavə xidmət xassəsi ilə):

- **yerləşdirilmə (otaqlar)** - (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.5])
- **yük qaldırma** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.6])
- **boru düzən** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.7]).

Bu xidmət nişanı **dəniz inşa-quraşdırma barjı** [4.10.3]-də müəyyən olunmuş bu əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir: **heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan**.

Ayaqlarla təchiz olunmuş dəniz inşa-quraşdırma barjlarına Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 7-nin müvafiq tələblərinə uyğun olduğu aşkar edildikdə, əlavə xidmət xassəsi **özüqaldıran** verilir. Bu nişanın saxlanması dair tələblər Dəniz Qurğularının Təsnifatı üçün Qaydalar, Hissə A, Fəsil 2, müvafiq qaydada verilib.

Dəniz inşa-quraşdırma barjlarına xüsusi olaraq təyin edilmiş külək turbinlərinin quraşdırılması əməliyyatları üçün əlavə xidmət xassəsi təyin edilə bilər - **külək turbinlərinin quraşdırılması**.

Nümunə: **dəniz inşa-quraşdırma barjı (yerləşdirilmə SP150; yük qaldırma) -heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan**.

4.9.3. Dəniz inşa-quraşdırma gəmisi

Xidmət nişanı **dəniz inşa-quraşdırma gəmisi** is dənizdə inşa işlərini yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulan gəmiş formalı, özüyeriyən qurğulara təyin edilir.

Xidmət nişanı mötərizələr arasında yerinə yetirilməli və nöqtəli vergüllə ayrılmalıdır (bir və ya bir neçə aşağıdakı xidmət nişanları və onların müvafiq əlavə xidmət xassəsi ilə):

- **yerləşdirilmə** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.5])
- **kabel düzücü** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.8])
- **dalgıç dəstəyi** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.8.5])
- **yük qaldırma** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.6])
- **boru düzən** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.7]).

Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 7-nin müvafiq tələblərinə uyğunluğu aşkar edildikdə, ayaqlar ilə təchiz olunan dəniz inşa-quraşdırma gəmilərinə əlavə xidmət xassəsi **özüqaldıran** verilir. Nişanın saxlanması üçün tələblər Dəniz Qurğularının Təsnifatı üçün Qaydalar, Hissə A, Fəsil 2, müvafiq qaydada verilir.

Xüsusi olaraq Külək turbinlərinin quraşdırılması əməliyyatlarına təyin edilmiş dəniz inşa-quraşdırma gəmilərinə əlavə xidmət xassəsi **külək turbinlərinin quraşdırılması** təyin edilə bilər.

Nümunə: **dəniz inşa-quraşdırma gəmisi (yük qaldırma ; dalgıç dəstəyi integrasiya olunmuş - DD) - külək turbinlərinin quraşdırılması**.

4.9.4. Dəniz təchizatı gəmisi

Xidmət nişanı **dəniz təchizatı gəmisi** dənizdə quraşdırma üçün yoxlama, texniki xidmət, təmir və ya təchizat əməliyyatlarını yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmi formalı, özüyeriyən qurğulara təyin edilir.

Xidmət nişanı mötərizələr arasında yerinə yetirilməli və nöqtəli vergüllə ayrılmalıdır (bir və ya bir neçə aşağıdakı xidmət nişanları və onların müvafiq əlavə xidmət xassəsi ilə):

- **yerləşdirilmə** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.5])
- **lövbər vasitələri** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.8.2])
- **dalgıç dəstəyi** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.8.5])
- **yanğın söndürən** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.8.3])

- **yük qaldırma** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.6])
- **neft yığan** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.8.4])
- **qəza və xilasetmə** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.9])
- **təchizat** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.9.10])
- **yedək** (burada müəyyən olunduğu kimi: [4.7.2]).

Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 7, müvafiq tələblərə uyğun olduğu aşkar edildikdə, ayaqlarla təchiz olunmuş dəniz təchizatı gəmilərinə əlavə xidmət xassəsi özüqaldıran verilir. Nişanın saxlanması üçün tələblər Dəniz Qurğularının Təsnifatı üçün Qaydalar, Hissə A, Fəsil 2, müvafiq qaydada verilir.

Nümunə: **dəniz təchizatı gəmisi (təchizat HNLS; yanğın söndürən 2; neft yığan OILTREAT) özüqaldıran.**

4.9.5. Yerləşdirilmə qurğusu

[4.9.2], [4.9.3] və [4.9.4]-ə uyğun olaraq, dənizdə işləyən personalın yerləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə xidmət nişanı **yerləşdirilmə** təyin etmə təyin edilir.

Gəmi on iki (12)-dən çox xüsusi heyət daşıyan Xüsusi Təyinatlı Gəmilər üçün İMO-nun Təhlükəsizlik Məcəlləsinə uyğun olduqda, bu xidmət nişanı həmişə aşağıdakı əlavə xidmət xassələrindən ən azı biri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **SPxxx** - yerləşdirilmə obyektləri gəmidə daimi quraşdırıldıqda və gəmidə olan insanların cəmi sayı xxx olduqda - burada müəyyən olunduğu kimi: [4.17.1]
- **SPxxx-funksional** - gəminin istismar müddəti ərzində yerləşdirilmə obyektlərinin ayrıca modullar kimi əlavə olunması mümkün olduqda və modullar əlavə edildikdən sonra gəmidə olan insanların cəmi sayı xxx olduqda - burada müəyyən olunduğu kimi: [4.17.1].

SPxxx ilə birlikdə **SPxxx-funksional** verilmiş gəmilər üçün modullar əlavə edildikdə və ya çıxarıldıqda, xidmət xassələri müvafiq olaraq tənzimlənməlidir. Məsələn, **SP100** ilə **SP200-funksional** verilmiş gəmi üçün 50 nəfərlik modullar əlavə edildikdə, xidmət xassələrinə **SP150** və **SP200-funksional** üçün dəyişiklik edilməlidir və ya 100 nəfərlik modullar əlavə edildikdə, yalnız **SP200**-yə uyğun dəyişiklik edilməlidir.

Yalnız **SPxxx-funksional** verilmiş gəmilər üçün modullar əlavə edilərkən xidmət xassələri müvafiq olaraq tənzimlənməlidir. Məsələn, **SP100-funksional** verilmiş gəmi üçün 50 nəfərlik modullar əlavə edildikdə, xidmət xassələrinə **SP50** və **SP100-funksional** üçün dəyişiklik edilməlidir və ya 100 nəfərlik modullar əlavə edildikdə, yalnız **SP100**-yə uyğun dəyişiklik edilməlidir.

Bu xidmət nişanı, gəmi Hissə E, Fəsil 11, Bölmə 1-də müəyyən edildiyi kimi, MODU Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olduqda, əlavə xidmət xassəsi **MOU** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə E, Fəsil 11 verilib.

4.9.6. Yük qaldırma qurğusu

[4.9.2], [4.9.3] və [4.9.4]-ə uyğun olaraq, xidmət nişanı **yük qaldırma** dənizdə bucurqadlar, kranlar, A çərçivələri və ya digər yük qaldırma qurğuları vasitəsilə şaquli qüvvə tətbiq etməklə obyektlərin qaldırılması və ya endirilməsi əməliyyatlarını yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə və ya qurğulara təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə E, Fəsil 8 və Fəsil 4, Bölmə 8, [12]-də verilib.

Qeyd 1: Xidmət nişanı **yük qaldırma** gəmiyə yalnız müvafiq yük qaldırma qurğusu əlavə sinif nişanları **ALM** və ya **OHS** ilə əhatə olunduğu halda verilə bilər.

4.9.7. Boru düzən qurğu

[4.9.3]-ə uyğun olaraq xidmət nişanı **boru düzən** dəniz dibinə sərt və ya elastik boru kəmərlərinin yığılması və quraşdırılması üçün istifadə olunan avadanlıqla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə E, Fəsil 12 və Fəsil 4, Bölmə 8, [19]-də verilib.

4.9.8. Kabel çəkən gəmi

[4.9.3]-ə uyğun olaraq xidmət nişanı **kabel çəkilişi** sualtı kabellərin daşınması və/və ya çəkilməsi, yerləşdirilməsi və təmiri üçün xüsusi olaraq təchiz olunmuş gəmilərə təyin edilir. Fəsil 4, Bölmə 8, [11] və Hissə E, Fəsil 6-nın əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.9.9. Qəza və xilasətmə gəmisi

[4.9.4]-ə uyğun olaraq, Hissə E, Fəsil 10 tələblərinə cavab verən gəmilər xidmət nişanı **qəza-xilasətmə** təyin edilmə hüququna malikdirlər.

Bu xidmət nişanı gəminin daşınması nəzərdə tutulan xilas olanların sayı tərəfindən yerinə yetirilə bilər. Gəminin istismar sahəsindən asılı olaraq Cəmiyyət bu tələbləri xilas olanlara və/və ya təhlükəsizlik avadanlığına dair uyğunlaşdırıla bilər. Bu halda, bu xidmət nişanı, nümunədə olduğu kimi, gəminin daşınması nəzərdə tutulan xilas olanların sayı və gəminin istismar sahəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

qəza-xilasətmə (150 xilas olanlar, Qvineya körfəzi)

Fəsil 4, Bölmə 8, [15] əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.9.10. Təchizat gəmisi

[4.9.4]-ə uyğun olaraq xidmət nişanı **təchizat** alışma dərəcəsi 60°C-dən aşağı olmayan, qalama şəklində (tökmə üsulu ilə) göyərtə yükləri və neft məhsulları (MARPOL Əlavə 1), göyərtəaltı çənlərdə sement, qazma məhlulu üçün quru xammal, təhlükəli olmayan maye şəklində qazma məhlulu daşımağı nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilir.

Müvafiq hallarda, xidmət nişanı **təchizat** aşağıdakı əlavə xidmət xassələrindən biri və ya bir neçəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **WELLSTIM** - quyu stimullaşdırıcı gəmilər üçün
- **HNLS** - quyuların stimullaşdırılmasından gəmilər istisna olmaqla, zərərli maddələri tökmə (tökmə) üsulu ilə daşıyan dəniz platformalarına xidmət və yenidən təchiz edən, səyyar dəniz qazma qurğuları və digər dəniz qurğuları, o cümlədən dənizin dib hissəsindən karbohidrogenlərin axtarışı və çıxarılmasında istifadə olunan gəmilər üçün.

Əlavə xidmət xassələri **HNLS** və **WELLSTIM** aşağıda göstərilən məhsulların daşınması nəzərdə tutulduqda aşağıdakı nişanlardan biri və ya bir neçəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **FP≤60°C**: gəmi alışma dərəcəsi 60°C-ə bərabər və ya ondan aşağı olan məhsulları daşıya bildikdə
- **-zəhərli**: gəmi zəhərli məhsullar daşıya bildikdə
- **-turşular**: gəmi turşu məhsulları daşıya bildikdə.
- **-LG**: gəmi maye karbon dioksid və maye azot daşıya bildikdə.

Fəsil 4, Bölmə 8, [7] və Hissə E, Fəsil 3-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.10 Özü yeriməyən qurğular, köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən qurğular və digər qurğular

4.10.1. Barja

Xidmət nişanı **barja** Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1-də siyahısı verilən mayeləşdirilmiş qazlar və digər maddələr istisna olmaqla, çənlərin içərisində quru və ya maye yükləri daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş özü yeriməyən qurğulara təyin edilir.

Hissə D, Fəsil 14-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Yalnız bir növ yük daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün xidmət nişanı daşıyan məhsulun növünü göstərən əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər, məs. **barja - neft, barja - ümumi yük, barja - kimyəvi**.

Bu xidmət nişanı, qurğular yedək gəmiləri ilə birləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulduqda və Hissə E, Fəsil 1, Bölmə 4-ün müvafiq tələblərinə uyğun olduqda, əlavə xidmət xassəsi **kombinə edilmiş yedək** tərəfindən yerinə yetirilə bilər. Barjin qoşula biləcəyi yedək gəmiləri memorandumda müəyyən edilir.

4.10.2. Ponton

Xidmət nişanı **ponton** yalnız göyərtədə yük və/və ya avadanlıq daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş özü yeriməyən qurğulara təyin edilir. Göyərtədə daimi kran quraşdırıldıqda, bu kran sertifikatlaşdırılmalı və xidmət nişanı **ponton - kran** verilməlidir. Hissə D, Fəsil 14-ün əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.10.3. Digər qurğular

[4.10.1] və [4.10.2]-də siyahısı verilən xidmət nişanları ilə əhatə olunanlardan başqa hər hansı özü yeriməyən qurğulara əlavə xidmət xassəsi **heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan** təyin ediləcək və öz xidmət nişanına əlavə ediləcəkdir, məs. **yerqazan - heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan**.

4.10.4. Köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən qurğular

Qısa tranzit reyslər üçün istifadə olunan, 7 uzeldən çox sürətlə hərəkət etməyə imkan verməyən hərəkətverici sistemə malik hər hansı qurğular əlavə xidmət xassəsi **köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən** təyin ediləcək və öz xidmət nişanına əlavə ediləcəkdir, məs., **yerqazan (dibdərinləşdirən) - köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən**.

4.10.5. Üzən dok

Tələblərə cavab verən üzən doklara “**üzən dok**” xidmət nişanı təyin edilir.

Qeyd 1: Bu qurğulara naviqasiya nişanı **örtülü sahə** təyin edilir. Dok yedəyə alınmaq üçün nəzərdə tutulduqda,

naviqasiya nişanı **müvəqqəti məhdudiyyətsiz naviqasiya** da təyin edilməlidir.

4.11 Balıqçı gəmiləri

4.11.1. Xidmət nişanı **balıqçı gəmisi** balıqların və dənizin digər canlı ehtiyatlarının tutulması və saxlanması üçün xüsusi olaraq təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir. Fəsil 4, Bölmə 8, [14] və Hissə D, Fəsil 15-in əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Bu xidmət nişanı müvafiq olaraq aşağıdakı əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **F** - gəmi yanğının qarşısının alınması, havalandırma sistemləri və xilasetmə vasitələri ilə əlaqədar Hissə D, Fəsil 15, Bölmə 6 tələblərinə cavab verdikdə
- **TORRE** - Cəmiyyət Balıqçı gəmilərinin Təhlükəsizliyi üzrə Torremolino Beynəlxalq Konvensiyasının (dəyişiklərlə) balıqçı gəmilərinin inşası və avadanlıqla təchizatı ilə bağlı tələblərinə uyğunluğunu yoxladıqda
- **ED** - Cəmiyyət 97/70/EC Avropa Direktivinin balıqçı gəmilərinin inşası və avadanlıqla təchizatı üçün tələblərə uyğunluğunu yoxladıqda.

Qeyd 1: Balıqların soyuducuda saxlanması və/və ya transformasiyası yolu ilə balıqçılıq flotiliyasında xidmət göstərilməsi üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş qurğular xidmət nişanı **balıqçı gəmisi** ilə əhatə olunmur. Onlar üçün xidmət nişanı **xüsusi xidmət** nəzərdə tutulacaqdır.

4.12 Yüksək sürətli katerlər (HSC)

4.12.1. Yüksək sürətli katerin Təsnifatı və İnşası üçün Qaydaların tələblərinə cavab verən tam sürətli katerlərə aşağıdakı xidmət nişanları verilir:

- Sığınacaq yerindən istismar sürəti ilə səfəri dörd saatdan çox davam etməyən gəmilər üçün:
- **HSC-CAT A** (və ya **yüksək sürətli kater-CAT A**) - Yüksək sürətli katerlər üzrə IMO Beynəlxalq Təhlükəsizlik Məcəlləsinə münasibətdə “A kateqoriyalı gəmi” kimi müəyyən edilmiş sərnəşin gəmiləri üçün
- **HSC-CAT B** (və ya **yüksək sürətli kater-CAT B**) - Yüksək sürətli katerlər üzrə IMO Beynəlxalq Təhlükəsizlik Məcəlləsinə münasibətdə “B kateqoriyalı gəmi” kimi müəyyən edilmiş sərnəşin gəmiləri üçün
-
- Dəniz gəmilərindən başqa və tam yüklü olduqda, sığınacaq yerindən istismar sürəti ilə səfəri 8 saatdan çox davam etməyən gəmilər üçün:
- **HSC** (və ya **yüksək sürətli kater**)

Nişandan sonra xidmət növü göstərilə bilər.

4.12.2. Xidmət nişanı **yüksüz gəmi** Fəsil 3 və Fəsil 6-ya uyğunluğuna və Yüksək Sürətli Katerin Təsnifatı Qaydalarına uyğun olaraq gəmilərə təyin edilir:

- Ümumi tutumu 500 GT-dən çox gəmilər üçün: sabitlik və mexanizmlərin quraşdırılması ilə əlaqədar bu Qaydaların Hissə B və Hissə C-si
- Ümumi tutumu 500 GT-dən az olan gəmilər üçün: 500 GT-dən az Gəmilər üçün Korpusun Yerləşdirilməsi, Sabitlik və Sistemlər.

Xidmətin növü xidmət nişanından sonra göstərilə bilər, yəni:

yüksüz gəmi/sürətli sərnəşin gəmisi

yüksüz gəmi/sürətli yük gəmisi

yüksüz gəmi/sürətli patrul gəmisi.

Konkret məhdudiyyətlər çərçivəsində dənizdə fəaliyyət göstərə bilən bu gəmilərə müəyyən şərtlər daxilində istismar sahəsi üzrə nişan verilə bilər. İstismar sahəsi üzrə nişanın izahı üçün baxılmalıdır: [5.3].

4.13 Qazlar və ya alışma temperaturu aşağı olan digər növ yanacaqdan istifadə edən gəmilər

4.13.1. Xidmət nişanı aşağıdakı əlavə xidmət xassələrindən biri və ya bir neçəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **LNGfuel** - mayeləşdirilmiş formada saxlanan yanacaq kimi təbii qazdan istifadə edən mühərrikləri və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün
- **CNGfuel** - yanacaq kimi sıxılmış təbii qazdan istifadə edən mühərriklər və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün
- **LPGfuel** - mayeləşdirilmiş neft qazından yanacaq kimi istifadə edən mühərrikləri və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün, maye və ya qaz şəklində
- **methanolfuel** - yanacaq kimi metanoldan istifadə edən mühərriklər və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün
- **ammoniafuel** - yanacaq kimi ammoniyakdan istifadə edən mühərriklər və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün
- **LFPfuel** - yuxarıda qeyd olunan yanacaqlardan fərqli aşağı alışma dərəcəsinə malik yanacaq istifadə edən mühərriklər və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün.

Qeyd 1: Təbii qaz dedikdə, əsasən metandan ibarət olan və daha az miqdarda etan, propan və butan da ola bilən qazlı qarışıq nəzərdə tutulur.

Qeyd 2: Neft qazı dedikdə əsasən propan və butandan ibarət qazlı qarışıq nəzərdə tutulur.

Hər bir əlavə xidmət xassəsi aşağıdakı nişanlardan biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **singlefuel** - mühərrikləri və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün yalnız nəzərə alınan yanacaq
- **dualfuel** - mühərrikləri və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün həm nəzərdə tutulan yanacaq, həm də duru yanacaq istifadə olunur.

Nişanlar **singlefuel** və ya **dualfuel** aşağıdakılar tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **-aux**, gəmi yalnız generator dəsti üçün nəzərdə tutulan yanacaqdan istifadə etdikdə
- **-prop**, gəmi yalnız hərəkət sistemi üçün nəzərdə tutulan yanacaqdan istifadə etdikdə.

Qeyd 3: Həm köməkçi, həm də əsas hərəkət qurğusu qeyd olunan eyni yanacaqdan istifadə edildikdə - **aux** və **-prop** bunlara əlavə edilmir: **singlefuel** və ya **dualfuel**.

Bu əlavə xidmət xassələrinin təyin edilməsi üçün tələblər verilib:

- Hissə D, Fəsil 9, Bölmə 1, [1.1.6] - qaz daşıyan gəmilər üçün
- Qaz yanacağı ilə işləyən gəmilər
- LPG-yanacağı ilə işləyən gəmilər
- Metil/etil spirti Yanacağı ilə işləyən gəmilər
- Ammoniyak-yanacağı ilə işləyən gəmilər.

Fəsil 4, Bölmə 9-un əlavə tələbləri, yükündən yanacaq kimi istifadə edən qaz daşıyan gəmilər istisna olmaqla, bu gəmilərə tətbiq edilir, onlar üçün müvafiq tələblər Fəsil 4, Bölmə 5-də verilib.

Əlavə xidmət xassəsi **LFPfuel**, Cəmiyyət tərəfindən xüsusi olaraq nəzərdə tutulduğu halda, yuxarıda qeyd olunan yanacaqlardan fərqli aşağı alışma dərəcəsi olan maye yanacaq və ya qaz istifadə edən mühərriklər və ya qaz turbinləri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Nümunələr:

CNGfuel singlefuel -prop ammoniafuel dualfuel

methanolfuel dualfuel -aux LNGfuel singlefuel -prop

4.13.2. Yanacaq elementli elektrik enerjisi qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilər

The əlavə xidmət xassəsi **fuelcell** yanacaq elementli elektrik enerjisi qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin ediləcəkdir.

Bu əlavə xidmət funksiyasının təyin edilməsi üçün tələblər ticarət gəmilərində yanacaq elementi sistemləri üçün NI 547 Təlimatlarında verilib.

Fəsil 4, Bölmə 9-un əlavə tələbləri, yükündən yanacaq kimi istifadə edən qaz daşıyan gəmilər istisna olmaqla, bu gəmilərə tətbiq edilir, onlar üçün müvafiq tələblər Fəsil 4, Bölmə 5-də verilib.

4.14 Buzqıran gəmilər

4.14.1. Xidmət nişanı **Buzqıran** gəmi mühafizə və ya buzlaqları idarəetmə funksiyalarını özündə birləşdirən istismar profilinə malik, buzla örtülmüş sulara müstəqil əməliyyatlar aparmağa imkan verən güc və ölçülərə malik gəmilərə təyin edilir.

[4.14.2]-də bəhs edilən xidmət nişanları buzla örtülü qütb sularında naviqasiya üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə aiddir.

Bu xidmət nişanlarının təyin edilməsinə dair tələblər QÜTB SİNFİ və BUZQIRAN gəmilərin Təsnifatı üçün Qaydalarda verilib.

-nin tələblərinə cavab verən və əlavə xidmət nişanlarından biri təyin edilmiş gəmilər də [6.14.12]: **COLD (H t0H , E t0E)**-də müəyyən edilmiş əlavə sinif nişanı **Buzqıran** təyin edilməsi üçün tələblərə cavab verməlidirlər.

4.14.2. Aşağıdakı xidmət nişanları təyin edilir:

- **Buzqıran 1** - məhdudiyyətsiz yay/payız əməliyyatları və maksimum buz qalınlığı 3,0 m olan çoxillik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 2** - Maksimum buz qalınlığı 3,0 m olan çoxillik buzda yay/payız əməliyyatları üçün və maksimum buz qalınlığı 2,5 m olan iki illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 3** - maksimum buz qalınlığı 2,5 m olan iki illik buzda yay/payız əməliyyatları üçün və maksimum buz qalınlığı 1,8 m olan bir illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 4** - maksimum buz qalınlığı 1,8 m olan bir illik buzda yay/payız əməliyyatları üçün və maksimum buz qalınlığı 1,2 m olan orta ölçüdə bir illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 5** - maksimum buz qalınlığı 1,2 m olan orta ölçüdə bir illik buzda yay/payız əməliyyatları və maksimum buz qalınlığı 1,0 m olan orta ölçüdə bir illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 6** - maksimum buz qalınlığı 1,0 m olan orta ölçüdə bir illik buzda yay/payız əməliyyatları üçün və maksimum buz qalınlığı 0,8 m olan orta ölçüdə bir illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün
- **Buzqıran 7** - maksimum buz qalınlığı 0,8 m olan orta ölçüdə bir illik buzda yay/payız əməliyyatları üçün və maksimum buz qalınlığı 0,6 m olan nazik bir illik buzda qış/yaz əməliyyatları üçün.

4.15 Val xətti və struktur uyğunluq üçün elastik valın tənzimlənməsi

4.15.1. Elastik valın tənzimlənməsi (ESA)

Əlavə xidmət xassəsi **ESA** Elastik valın tənzimlənməsi (ESA)-da müəyyən edilmiş kateqoriyalara daxil olan hərəkət qurğusu val xətti(lər)i ilə konstruksiya edilmiş yeni gəmilərə təyin edilməlidir.

Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün meyarlar və tələblər qayda qeydində verilib.

4.16 Digər qurğular

4.16.1. Xüsusi xidmət

Xidmət nişanı **xüsusi xidmət** fəaliyyətin özünəməxsus xassələrinə görə yuxarıda qeyd olunan nişanların heç biri ilə əhatə olunmayan gəmilərə təyin edilir. Bu cür qurğuların təsnifat tələbləri Cəmiyyət tərəfindən ayrı-ayrılıqda nəzərdə tutulur.

Bu xidmət nişanı, məsələn, tədqiqat, ekspedisiya və yoxlama ilə məşğul olan gəmilərə, dəniz heyətinin hazırlanması üçün gəmilərə, ovla məşğul olmayan balina və balıq fabriki gəmilərinə, dənizin digər canlı ehtiyatlarını emal edən gəmilərə və eyni gəmilər qrupuna təyin edilə bilən xassələr və iş rejimlərinə uyğun konstruksiya edilən digər gəmilərə tətbiq edilə bilər.

Gəminin ticarət üçün nəzərdə tutulduğu xüsusi xidməti müəyyən etmək üçün nişandan (məs., **xüsusi xidmət-təlim, xüsusi xidmət-balıq fabriki**) sonra əlavə xidmət xassəsi müəyyən edilə bilər. Bu cür qurğuların təsnifatının əhatə dairəsi və meyarları memorandumda göstərilir.

4.16.2. Buraxılış

Uzunluğu 24 m-dən çox olmayan və həm də ümumi tutumu 500 GT-dən az Gəmilər üçün Korpusun Yerləşdirilməsi, Sabitlik və Sistemlərin, həm də Gövdəsinin Quruluşunun və 65 m-dən az Yük gəmilərinin və 90 m-dən az Qeyri-yük gəmilərinin Təsnifatı və Tənzimlənməsinin tələblərinə cavab verən suya buraxılan və ya motorlu qayıqlara aşağıdakı xidmət nişanları təyin edilir:

- **dənizdə buraxılış** - Bofort şkalası üzrə 6 baldan çox olmayan külək gücü ilə məhdudlaşan dəniz xidməti üçün nəzərdə tutulmuş qurğular üçün
- **buraxılış** - Bofort şkalası üzrə 4 baldan çox olmayan küləyin gücü ilə məhdudlaşan limanlarda, reydlərdə, buxtalarda və adətən sakit su sahələrində işləmək üçün nəzərdə tutulmuş qurğular üçün.

Qeyd 1: Xidmət nişanı **buraxılış** və ya **dənizdə buraxılış** təyin edilmiş gəmilərə naviqasiya nişanı təyin edilmir.

4.16.3. Yaxta və çarter yaxtası

Xidmət nişanı **yaxta** və ya **çarter yaxtası** aşağıdakı kimi əyləncə gəzintisi üçün nəzərdə tutulmuş gəmiyə təyin edilir:

- **yaxta** - gəmi ticarətlə məşğul olmadıqda
- **çarter yaxtası** - gəmi ticarətlə məşğul olduqda.

Xidmət nişanı **yaxta** və ya **çarter yaxtası** həmişə müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələrinin biri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **mühərrik** - hərəkət qurğusu mühərriki ilə hərəkət edən qurğular üçün
- **yelkən** - yelkənli hərəkət qurğusu olan qurğular üçün, o cümlədən köməkçi hərəkət qurğusu mühərriki ilə hərəkətə gətirilən.

Nümunələr:

yaxta-mühərrik yaxta-yelkən

çarter yaxtası-mühərrik

çarter yaxtası-yelkən

Xidmət nişanı **yaxta** və ya **çarter yaxtası** həmişə müvafiq qaydada aşağıdakı əlavə xidmət xassələrinin biri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **S** - gövdə polad materialdan hazırlandıqda
- **C** - gövdə kompozit materialdan hazırlandıqda
- **A** - gövdə alüminiumdan hazırlandıqda
- **W** - gövdə taxta materialdan hazırlandıqda.

Nümunə:

yaxta-mühərrik-S

Bu nişanların təyinatına dair tələblər, Yaxtaların Təsnifat və Sertifikasiyası üçün Qaydalarda verilib.

Bu nişanların saxlanması üçün tələblər, Yaxtaların Təsnifat və Sertifikasiyası üçün Qaydalarda və Fəsil 4, Bölmə 8, [16]-də verilib.

4.16.4. Heyət daşıyan gəmilər

Xidmət nişanı **heyət daşıyan gəmi** ümumi tutumu 500 GT-dən az olan, dəniz personalının limanlardan tərpənməz lövbər salıb dayanmış dəniz qurğularına və ya gəmilərə daşınması üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş və sığınacaq yerindən istismar sürəti ilə səfəri dörd saatdan çox davam etməyən və Heyət daşıyan gəmilər üzrə Təsnifat Qaydalarına, tələblərinə cavab verən gəmilər üçün təyin edilir.

Bölmə 1, [1]-də verilmiş minimum sürət meyarlarına cavab verməyən gəmilərə yuxarıda göstərilən xidmət nişanı təyin edilmir.

Dənizdə konkret məhdudiyyətlər çərçivəsində işləyə bilən bu gəmilərə müəyyən şərtlər daxilində istismar sahəsi üzrə nişan verilə bilər. İstismar sahəsi üzrə nişanın izahı üçün baxılmalıdır: [5.3].

4.16.5. Sıxılmış təbii qaz daşıyan gəmi

Xidmət nişanı **sıxılmış təbii qaz daşıyan gəmi** Sıxılmış təbii qaz daşıyan gəmilərin Təsnifatı,

tələblərinə cavab verən, sıxılmış təbii qaz (CNG) daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün təyin edilir.

4.16.6. Külək stansiyalarına xidmət gəmisi

Xidmət nişanı **külək stansiyalarına xidmət gəmisi** - **Xi** tipik olaraq aşağıdakı vəzifələr üçün dənizdə külək stansiyalarında işləmək üçün nəzərdə tutulmuş konkret olaraq gəmiləri əhatə etmək üçün təyin edilir:

- personalın sahildən dənizdə külək stansiyalarına və ya ana gəmilərdən və ya sahədəki yerləşdirmə qurğularından dənizdə külək stansiyalarına köçürülməsi
- külək turbinlərinə yardım üçün tələb olunan yük qaldırma əməliyyatları (külək turbinləri platformalarında materialların köçürülməsi).

Xidmət nişanı aşağıdakı hallarda əlavə xidmət xassəsi **Xi** tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

X : Aşağıdakı qiymətlərdən birinə malik olan tutum parametri: **S, M** və ya **L**

i : Aşağıdakı qiymətlərdən birinə malik olan gəmi parametrinin tipi: **0, 1** və ya **2**.

Bu xidmət nişanının təyin edilməsi üçün tələblər Külək stansiyalarına xidmət gəmiləri haqqında Qayda Qeydində verilib.

4.16.7. Dəniz patrul gəmisi (OPV)

Xidmət nişanı **OPV** yüngül silah sistemi ilə təchiz olunmuş və adətən heç bir əməliyyat məhdudiyyəti olmayan (nə hava şəraiti, nə də HS məhdudiyyəti) patrul missiyası (məsələn, qaçaqmalçılıq, balıqçılıq təsərrüfatlarının yoxlanılması, gömrük sərhədinin mühafizəsi...) üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş gəmilərə təyin edilir. Bu gəmilər həm aşağı, həm də yüksək sürətlə patrul fəaliyyəti göstərmək imkanına malikdirlər.

Hissə D, Fəsil 16-nın əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

Qeyd 1: Yalnız yüksək sürətlə hərəkət edən patrul gəmisi üçün nişan **OPV**-nin əvəzinə xidmət nişanı yüksüz gəmi/sürətli patrul gəmisi təyin edilməlidir və [4.12.2] və [5.2.8]-də göstərilən müvafiq qaydalar tətbiq edilir.

4.16.8. Yarımdalma yük gəmisi

Xidmət nişanı **yarımdalma yük gəmisi** Hissə E, Fəsil 9-un tələblərə uyğun olaraq suüzəri bort göyərtəsini suya daldırmaqla üzən yükün yükləmə-boşaltma əməliyyatlarını yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilir.

Xidmət nişanı **yarımdalma yük gəmisi** əlavə xidmət xassə **ağır yük [AREA 1, X1 kN/m² - ...]** tərəfindən yerinə yetirilir - burada müəyyən olunduğu kimi: [4.17.4].

Əlavə sinif nişanlarından biri **LI-HG-S2** və ya **LI-HG-S3** təyin edilməlidir.

Yarımdalma yük gəmisi xidmət nişanı hər zaman əlavə sinif nişanı **SDS** tərəfindən yerinə yetirilir.

Fəsil 4, Bölmə 8, [17] əlavə tələbləri bu gəmilərə tətbiq edilir.

4.16.9. FSRU-lar və FSU-lar

Üzən anbar və yenidən qazlaşdırma qurğuları (FSRU-lar) və Üzən qaz anbarı qurğuları (FSU-lar) üçün xidmət nişanının təyin edilməsinə dair tələblər Qayda Qeydi Üzən anbar və yenidən qazlaşdırma qurğuları və Üzən qaz anbarı qurğuları haqqında Təsnifat Qaydalarında verilib.

Aşağıdakı xidmət nişanları müvafiq olaraq FSRU və FSU-lara təyin edilə bilər:

- **maye qaz daşıyan gəmi** - **FSRU**, üzən qurğu naviqasiya rejimində LNG ticarəti imkanı ilə yenidən qazlaşdırma qurğusu kimi işləmək üçün nəzərdə tutulduqda
- **maye qaz daşıyan gəmi** - **FSU**, üzən qurğu naviqasiya rejimində LNG ticarəti imkanı ilə saxlama qurğusu kimi işləmək üçün nəzərdə tutulduqda
- **FSRU**, üzən qurğu LNG ticarəti olmadan daimi olaraq bağlanmış yenidən qazlaşdırma qurğusu kimi işləmək üçün nəzərdə tutulduqda
- **FSU-LNG**, üzən qurğu LNG ticarəti aparmadan daimi olaraq tərpənməz lövbər salıb dayanan saxlama qurğusu kimi işləmək üçün nəzərdə tutulduqda.

Qeyd 1: Xidmət nişanlarını yerinə yetirmək üçün təyin ediləcək tipik nişanlar qeydlərdə təsvir edilib. Bu xidmət nişanları əlavə xidmət xassəsi tərəfindən yerinə yetirilməlidir (**[yükün növü]**, **[gəminin növü - IGC Məcəlləsi]**, **[yük tankı layihə təzyiqi]**, **[minimum temperatur]**) burada müəyyən olunduğu kimi: [4.4.5].

Bu nişanların saxlanması da tələblər aşağıda verilib:

- Fəsil 4, Bölmə 5, maye qaz daşıyan gəmi ilə verilən qurğular üçün
- **FSRU və ya maye qaz daşıyan gəmi - FSU nişan**
- Dəniz Qurğularının Təsnifatı üçün Qaydalar - **FSRU** və ya **FSU-LNG** nişanı verilmiş qurğular üçün müvafiq qaydada.

4.16.10. Digər qurğular

Digər xidmət nişanları ilə təsnif edilməsi üçün nəzərdə tutulan gəmilər və ya digər üzən qurğular üçün Cəmiyyətin xüsusi Qaydalarına istinad edilməlidir və xüsusilə:

- Hərbi Gəmilərin Təsnifatı üçün Qaydalar
- Dəniz Qurğularının Təsnifatı üçün Qaydalar

4.16.11. Daxili sularda üzən gəmilər

Daxili sularda naviqasiya üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər və qurğular üçün Qaydalar və Daxili sularda üzən gəmilərinin İnşası və Təsnifatı Qaydalarına istinad edilməlidir.

4.17 Digər xidmət xassələri

4.17.1. Xüsusi təyinatlı gəmilər (SPxxx)

Xüsusi Təyinatlı Gəmilər üçün IMO-nun Təhlükəsizlik Məcəlləsinə uyğun olan gəmilərə on iki (12)-dən çox xüsusi personalı daşıyan gəmilər əlavə xidmət xassəsi **SPxxx** təyin edilməlidir, burada **xxx** ekipaj, xüsusi heyət və sərnəşinlər daxil olmaqla, gəmidəki şəxslərin cəmi sayıdır (maksimum on iki).

Bu əlavə xidmət xassəsinin təyin edilməsi üçün tələblər aşağıdakılardan ibarətdir:

- bu Qaydaların ümumi tələbləri və
- aşağıda verilmiş əlavə tələblər:
- Hissə B, Fəsil 2, Bölmə 1; Hissə B, Fəsil 2, Bölmə 2; Hissə B, Fəsil 3, Bölmə 1; Hissə B, Fəsil 3, Bölmə 3 və Hissə B, Fəsil 3, Əlavə 2 -sabitlik üçün
- Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 10 və Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 11 -maşın və sistemlər üçün
- Hissə C, Fəsil 2, Bölmə 3 - elektrik qurğuları və avtomatlaşdırma üçün və
- Hissə C, Fəsil 4, Bölmə 1 - yanğından mühafizə, aşkarlanması və söndürülməsi üçün.

Əlavə xidmət xassəsi **SPxxx** əlavə xidmət xassəsi **SRTP** tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **xxx** 240-dan böyük olduqda və
- Hissə B, Fəsil 1, Bölmə 2, [3.2]-də müəyyən edildiyi kimi, L_{LL} 120 m-ə bərabərdir və ya ondan böyükdür və ya gəmiyə Hissə C, Fəsil 4, Bölmə 1, [3.25]-də müəyyən edilmiş üç və ya daha çox sayda vertikal zona daxildir.

4.17.2. Mərhələ III

Əlavə xidmət xassəsi **Mərhələ III** əsas mühərriki və köməkçi mühərrikləri Marpol Konvensiyasının müvafiq tələblərinə uyğun olaraq Mərhələ III-ə uyğunluğu bildirən EIAPP sertifikatı (Atmosfer havasının mühərriklər tərəfindən çirklənməsinin qarşısının alınmasına dair beynəlxalq sertifikat) verilmiş gəmilərə təyin edilir.

4.17.3. Qütb sularında işləyən gəmilər

Aşağıdakı əlavə xidmət xassələri Qütb sularında işləyən gəmilər üçün IMO Beynəlxalq

Məcəlləsinə (Qütb Məcəlləsi) uyğun olaraq müvafiq gəmi kateqoriyasına uyğun gələn gəmilərə təyin edilir:

- **POLAR CAT-A** - IMO –nun Qütb sularında işləyən gəmilərə dair Beynəlxalq Məcəlləsi ilə əlaqədar “A Kateqoriyası” gəmiləri kimi müəyyən edilmiş gəmilər üçün
- **POLAR CAT-B** - IMO –nun Qütb sularında işləyən gəmilərə dair Beynəlxalq Məcəlləsi ilə əlaqədar “B Kateqoriyası” gəmiləri kimi müəyyən edilmiş gəmilər üçün
- **POLAR CAT-C** - IMO –nun Qütb sularında işləyən gəmilərə dair Beynəlxalq Məcəlləsi ilə əlaqədar “C Kateqoriyası” gəmiləri kimi müəyyən edilmiş gəmilər üçün.

Bu əlavə xidmət xassələrinin təyin edilməsinə dair tələblər Qütb sularında və buzlu sularda işləyən gəmilərin təsnifatı üzrə Qaydalar sənədində ətraflı şəkildə verilib.

4.17.4. Ağır yük daşıyan gəmi

Ağır yükləri daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş ikiqat dib və/və ya lyuk örtükləri və/və ya digər yük sahələri müvafiq qaydanın tələblərinə cavab verdikdə, əlavə xidmət xassəsi **ağır yük [AREA1, X1 kN/m² - AREA2, X2 kN/m² - ...]** gəminin xidmət nişanını yerinə yetirə bilər. Xi qiymətləri yükün yerləşdirilməsinin nəzərdə tutulduğu AREAi müxtəlif zonalarında icazə verilən maksimum yerli təzyiqləri göstərir.

Bu əlavə xidmət funksiyasının təyin edilməsi üçün tələblər Hissə B, Fəsil 5, Bölmə 6, [4.1.2]-də verilib.

4.17.5. Kompüterləşdirilmiş sistemlər

Əlavə xidmət xassəsi **SW-Registry** inşası üçün 1 iyul 2017-ci il tarixindən sonra müqavilə bağlanmış və tapşırıq üçün Hissə C, Fəsil 3, Bölmə 3-də və proqram reyestrinin saxlanması üçün Fəsil 3, Bölmə 1 və Fəsil 3, Bölmə 3-də yer alan müvafiq tələblərə cavab verən proqram reyestri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu əlavə xidmət xassəsi **SW-Registry** Hissə C, Fəsil 3, Bölmə 3-də göstərilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq proqram təminatı reyestri ilə təchiz edilmiş mövcud gəmilərə təyin edilir; nişanın saxlanması dair tələblər Fəsil 3, Bölmə 1 və Fəsil 3, Bölmə 3-də göstərilir.

4.17.6. Təbəqə Xassələri Standartı

Əlavə xidmət xassəsi **CPS(WBT)** aşağıdakı gəmilərə təyin edilir:

- Əlavə xidmət xassəsi CSR təyin edilmiş və inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış qalama (balker) yük gəmiləri üçün: bu gəmilər üçün Təbəqə Xassələri Standartının tələbləri tətbiq edilir (sözügedən standart qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydaların və ya qoşa örtüklü Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydaların tələblərinə uyğun olan gəmilərə və ümumi tutumu 500-dən az olmayan gəmilərin dəniz suyu üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş ballast çənlərinin qoruyucu təbəqələri üçün və 150 m və daha uzun olan qalama (balker) yük gəmilərində qoşa örtüklü bortları olan otaqlara tətbiq edilir)
- Əlavə xidmət xassəsi CSR təyin edilmiş və inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış neft daşıyan tankerlər üçün: bu tankerlər üçün Təbəqə Xassələri Standartının tələbləri tətbiq edilir (sözügedən standart qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydaların və ya qoşa örtüklü Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydaların tələblərinə uyğun olan gəmilərə və ümumi tutumu 500-dən az olmayan gəmilərin dəniz suyu üçün xüsusi olaraq təyin edilmiş ballast çənlərinin qoruyucu təbəqələri üçün və 150 m və daha uzun olan qalama (balker) yük gəmilərində qoşa örtüklü bortları olan otaqlara tətbiq edilir)
- İnşa müqaviləsi 1 iyul 2008-ci il tarixindən sonra IMO-nun MSC.215(82) qətnaməsinə (dəyişikliklərlə) uyğun gəmilər.

Qeyd 1: Təbəqə Xassələri Standartının tələblərinə uyğun gələn digər gəmilər üçün əlavə sinif nişanı **CPS(WBT)** mümkün təyinatı üçün bax: [6.15.4].

4.17.7 Elektrik enerjisi istehsalı

Bu əlavə xidmət xassələri:

- **POWERGEN(OIL)**
- **POWERGEN(LNG/NG)**

- **POWERGEN(DUALFUEL)**

elektrik enerji istehsalı resursu kimi xidmət etmək üçün elektrik enerjisi istehsal edən avadanlıqla təchiz olunmuş qurğulara təyin edilir.

Bu əlavə xidmət xassələrinin təyin edilməsi üçün tələblər qeydlərdə verilib.

4.17.8. Smart sistemləri

Əlavə xidmət xassəsi **SMART()** məlumatların toplanması, ötürülməsi, təhlili və vizuallaşdırılması funksiyalarını özündə birləşdirən kompüterləşdirilmiş sistemlə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu smart funksiyalar gəmilərin istismarı və ya texniki xidməti ilə əlaqədar ola bilər və monitoring, qərar qəbul etmə dəstəyi, məsafədən monitoring, sahildən texniki xidmət və ya sistemlərin məsafədən idarə edilməsi işlərini əhatə edə bilər.

Əlavə xidmət xassəsi **SMART()** aşağıdakı nişanlardan ən azı biri tərəfindən yerinə yetirilir:

- **H1** və ya **H2** - gövdə elementləri ilə əlaqədar olan smart funksiyaları üçün
- **M1** və ya **M2** – Maşın komponentləri ilə əlaqədar olan smart funksiyası üçün
- **N1** və ya **N2** naviqasiya sistemləri ilə əlaqədar smart funksiyalar üçün.

Nümunələr:

SMART(H1) SMART(M2, N2)

H1 və ya H2, M1 və ya M2 və N1 və ya N2 nişanlarının verilməsi “Əlavə xidmət xassəsi SMART” də müəyyən edilmiş konkret əlavə sinif nişanlarının və/və ya əlavə xidmət xassələrinin təyin edilməsi tələblərinə uyğunluqdan asılıdır.

Qeyd 1: Əlavə xidmət xassəsi **SMART()** verildiyi zaman sözügedən smart funksiyaları qeydə almaq, əlavə xidmət xassəsi **SMART()** çərçivəsində nəzərdə tutulan əlavə xidmət nişanlarını, əlavə xidmət xassələrini və verilmiş hər hansı digər rəqəmsal həlləri müəyyən etmək məqsədilə memorandum təsdiqlənməlidir.

Əlavə xidmət funksiyasının **SMART()** təyin edilməsi üçün tələblər qeydlərdə verilib.

Əlavə xidmət funksiyasının **SMART()** saxlanması üçün tələblər aşağıdakılara uyğundur:

- nişanlar **H1** və ya **H2**, **M1** və ya **M2** və **N1** və ya **N2** ilə əlaqəli olaraq təyin edilmiş hər bir əlavə sinif nişanı və ya əlavə xidmət xassəsi
- və/yaxud kompüter əsaslı sistemlərdən istifadə edən nişanlar üçün müvafiq qaydada Fəsil 3, Bölmə 1, [3.3] və ya Fəsil 3, Bölmə 3, [3.6]-da yer alan tələblər.

4.17.9. Texniki vəziyyətinə uyğun texniki qulluq

Bu əlavə xidmət xassələri **CBM** və **[CBM]** maşınlar üçün Planlı Texniki Qulluq Yoxlama sisteminin (PMS) tətbiq olunduğu və ən azı bir maşın elementinin Texniki vəziyyətinə uyğun texniki qulluq sxemi əsasında yoxlanılacağı gəmilərə təyin edilir (Fəsil 2, Bölmə 2, [4.4]) və Fəsil 2, Əlavə 4-ün tələblərinə uyğun olaraq).

Əlavə xidmət xassəsi **[CBM]** Fəsil 2, Əlavə 4, [3.2]-də göstərilən şərtlərə uyğun olaraq həyata keçiriləcək yoxlamadan əvvəl gəmilərə təyin edilir.

Tətbiq yoxlaması aparıldıqda və qaydada aşkar edildikdə, əlavə xidmət xassəsi **[CBM]** isə **CBM** ilə əvəz olunur.

Bu əlavə xidmət xassələrinin təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər Fəsil 2, Əlavə 4-də verilib.

5. Naviqasiya və istismar sahəsi üzrə nişanlar

5.1 Naviqasiya nişanları

a. Hər bir təsnifatlı gəmiyə [5.2]-də siyahısı verildiyi kimi bir naviqasiya nişanı təyin edilməlidir, xidmət nişanları **buraxılış** və ya **dənizə buraxılış** istisna olmaqla.

b. Naviqasiya nişanının təyin edilməsi, o cümlədən kiçik nişanların azaldılması və ya məhdud naviqasiya nişanları üçün konkret tədbirlər Materiallar və Qaynaq bölməsində Qaydaların Hissə B, Hissə C, Hissə D və Hissə E-də müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olmalıdır.

c. Naviqasiya nişanının təyin edilməsi Maraqlı Tərəfi milli sularda, konkret ərazidə və ya naviqasiya zonasında fəaliyyət göstərən gəmi üçün Administrasiyalar tərəfindən müəyyən edilmiş hər hansı beynəlxalq və milli qaydalara riayət etməkdən azad etmir. O, Fəsil 1, Bölmə 1, [3.3.1]-dəki tələblərdən də imtina etmir.

5.2 Naviqasiya nişanlarının siyahısı

5.2.1 Bu Qaydaların tələblərinə cavab verən gəmilər yalnız istismarda olan gəmilər üçün nəzərdə tutulmuşdur, naviqasiyanın məhdud ərazilərində aşağıdakı fərqləndirici nişanlardan biri verilir: N1,N2, N2-ÇDN, N2-ÇDN(4,5), N3-ÇDN və ya N3 təsnifat xarakterini aydınlaşdırmaq üçün əlavə edilmişdir. gəminin naviqasiyasına məhdudiyyətlər aşağıdakı kimidir:

5.2.2 **N1** — dalğanın hündürlüyü 8,5 m olan dənizlərdə və sığınacaq yerindən 200 mildən çox olmayan məsafədə hərəkət edən gəmilərin səviyyəsini 3% keçmə ehtimalı ilə dəniz ərazilərində və sığınacaq yerləri arasında 400 mildən çox olmayan icazə verilən məsafə ilə naviqasiya

5.2.3 **N2-** dalğanın hündürlüyü 7.0 m olan dənizlərdə və sığınacaq yerindən 100 mildən çox olmayan məsafədə hərəkət edən gəmilərin səviyyəsini 3% keçmə ehtimalı ilə dəniz ərazilərində və sığınacaq yerləri arasında 200 mildən çox olmayan icazə verilən məsafə ilə naviqasiya

5.2.4 **N2-ÇDN-** Dalğanın hündürlüyü 6,0 m olan dənizlərdə sığınacaq yerindən hərəkət edən gəmilərlə səviyyəni 3% keçmə ehtimalı ilə çay-dəniz naviqasiyası: açıq dənizlərdə 50 milədək və sığınacaq yerləri arasında icazə verilən məsafə 100 mildən çox olmayan; qapalı dənizlərdə 100 milədək və sığınacaq yerləri arasında icazə verilən məsafə 200 mildən çox olmayan;

5.2.5 **N2-ÇDN(4.5)** - Dalğanın hündürlüyü 4,5 m olan dənizlərdə sığınacaq yerindən hərəkət edən gəmilərlə 3 % ehtimalla çay-dəniz naviqasiyası: açıq dənizlərdə 50 milədək və sığınacaq yerləri arasında icazə verilən məsafə 100 mildən çox olmayan; qapalı dənizlərdə 100 milədək və sığınacaq yerləri arasında icazə verilən məsafə 200 mildən çox olmayan

5.2.6 **N3-ÇDN-** dalğanın hündürlüyü 3,5 m olan dənizlərdə hövzələrin külək və dalğa şəraitindən yaranan ərazi və naviqasiya şəraitinə xüsusi məhdudiyyətlər nəzərə alınmaqla, səviyyəni 3% keçmə ehtimalı ilə maksimum həddi müəyyən edilməklə sığınacaq yerindən heç bir halda 50 mildən çox olmayan icazə verilən məsafədə çay-dəniz naviqasiyası

5.2.7 **N3-** uyğun olaraq sığınacaq yerindən hərəkət edən və ya təyin edilmiş gəmilərlə 3% səviyyəni aşmaq ehtimalı ilə dalğanın hündürlüyü 2,5 m-ə qədər olan 20 millik sahil zonasında, xüsusi məhdudlaşdırılmış dəniz ərazilərində külək və dalğa şəraiti ,CL-ə təqdim edilən əsaslandırma nəzərə alınmaqla Liman, Lövbərdə və sahil boyu naviqasiyası
Üzən kranların istismarı üçün xüsusi məhdudiyyətlər (göyertdə və/və ya ambarda yüklərin daşınması ilə yükdaşıma əməliyyatları və naviqasiya) hər bir konkret halda CL tərəfindən müəyyən edilir.

5.3 İstismar sahəsi üzrə nişanlar

5.3.1. İstismar sahəsi üzrə nişan adı naviqasiya şəraitindən fərqli olan konkret məhdudiyyətlər daxilində bəzi xidmət qurğularının dənizdə fəaliyyət göstərə biləcəyi müəyyən edilmiş ərazini ifadə edir.

[5.3.2]-də müəyyən edilmiş istismar sahəsi üzrə nişanlar, prinsip etibarilə, yalnız yerqazan gəmilərə verilir - burada müəyyən olunduğu kimi: [4.6].

[5.3.3]-də müəyyən edilmiş istismar sahəsi üzrə nişanlar prinsip etibarilə, yalnız yedək gəmilərinə verilir - burada müəyyən olunduğu kimi: [4.7].

[5.3.4]-də müəyyən edilmiş istismar sahəsi üzrə nişan prinsip etibarilə, [4.16.4], [4.16.6] [4.12.2] [4.16.4]-də müəyyən edildiyi kimi, yalnız heyət daşıyan gəmilərə, külək stansiyalarına xidmət edən gəmilərə və yüngül gəmilərə verilir.

Bu istismar sahəsi üzrə nişanı naviqasiya nişanından sonra göstərilir.

Nümunə:

məhdudiyyətsiz naviqasiya - “istismar sahəsi üzrə nişan”

5.3.2. Yerqazanlar (dibdərinləşdirənlər) üçün istismar sahələri

Aşağıdakı istismar sahəsi üzrə nişanlar təyin edilə bilər:

- sahildən 8 mil məsafədə dib dərinləşdirmə
- sahildən 15 mil məsafədə və limandan 20 mil məsafədə dib dərinləşdirmə
- sahildən 15 mil-dən çox dərinlikdə dib dərinləşdirmə.

[4.6]-da göstərildiyi kimi ilk iki kateqoriyanın istismar sahəsi müvafiq olaraq 8 və ya 15 mil uzadıla bilər. Bu halda istismar sahəsi üzrə nişan aşağıdakı kimi xidmət zamanı maksimum əhəmiyyətli dalğa hündürlüyü tərəfindən yerinə yetirilir:

$H.S. \leq \dots m$ ilə sahildən 8 (və ya 15) mil dərinlikdə dərinləşdirmə.

Xidmət nişanı yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan qurğu və süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan təyin olunan gəmilər üçün istismar sahəsi üzrə nişan mötərizə arasında göstərməklə xidmət zamanı dalğaların icazə verilən maksimum xarakterik yüksəkliyi tərəfindən yerinə yetirilə bilər, yəni. (**$H.S. \leq \dots m$**).

5.3.3. Yedək gəmilərinin istismar sahələri

Aşağıdakı istismar sahəsi üzrə nişanlar təyin edilə bilər:

- **sahildən 5 mil məsafədə istismar edilən** - limana daxil olarkən və ya limanı tərk edərkən gəmilərə və/yaxud üzən qurğulara kömək etmək üçün xüsusi olaraq təchiz edilmiş, sahildən 5 mil məsafədə olan və tək və sabit limandan istismarı məhdud olan **yedək gəmisi** və ya **mühafizə yedək gəmisi**.
- **sığınacaq yerindən ≤ 4 saat istismar edilmə** - təhlükəsizliyinə təhlükə yarada biləcək şəraitdə yedək gəmisi tərəfindən sığınacaq kimi istifadə oluna bilən hər hansı təbii və ya süni sığınacaq sahəsindən istismar sürəti ilə dörd saatdan çox hərəkət etməyən, xidmət nişanı **yedək gəmisi** və ya **mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi** verilmiş gəmilər üçün.
- **açıq olmayan su sahəsində məhdudlaşan mühafizə xidməti** - xidmət nişanı **mühafizə (eskort) tipli yedək gəmisi** verilmiş gəmilər üçün (mühafizə xidmətinin ətraf mühitə təsirinin cüzi olduğu açıq olmayan sulara istismar olunan). Ümumiyyətlə, küləyin sürəti 6 dəniz milindən çox olmayan və xarakterik dalğa hündürlüyü 1,0 m-dən çox olmayan sular adətən açıq olmayan sular hesab olunur.

5.3.4. Heyət daşıyan gəmilər, külək stansiyalarına xidmət gəmiləri və yüngül gəmilər üçün istismar sahəsi

Aşağıdakı istismar sahəsi üzrə nişan xidmət nişanı **heyət daşıyan gəmi, külək stansiyalarına xidmət gəmiləri** və ya **yüksüz gəmilərə** təyin edilə bilər:

- **Yardımcı istismar sahəsi** - marşrutun istənilən nöqtəsində evakuasiya zamanı bütün səfərinlərin və ekipajın 4 saat ərzində təhlükəsiz şəkildə xilas edilməsi ehtimalının yüksək olduğu, Cəmiyyəti qane edən bir ərazidə fəaliyyət göstərən gəmilər üçün . Sərt ekoloji şəraitdə işləyən gəmilər üçün Cəmiyyəti qane edəcək qədər qısaldılmış xilasetmə vaxtı tələb oluna bilər.

Istismar sahəsi təsnifat üçün müraciət edən tərəf tərəfindən müəyyən edilməli və memorandumda göstərməlidir.

6. Əlavə sinif nişanları

6.1 Ümumi

6.1.1. Əlavə sinif nişanı Maraqlı Tərəfin tələb etdiyi əlavə avadanlığın təsnifatını və ya konkret qurğuları ifadə edir.

6.1.2. Belə bir əlavə sinif nişanının təyin edilməsi Qaydaların Hissə F-də təfərrüatlı şəkildə verilmiş əlavə qayda tələblərinə riayət olunmaqla həyata keçirilir.

6.1.3. Bəzi əlavə sinif nişanlarına [3.1.2]-də verilmiş prinsiplərə uyğun olaraq inşa nişanı verilir. Bu, müvafiq əlavə sinif nişanlarının tərifində göstərilir.

6.1.4. Gəmiyə təyin edilə bilən müxtəlif əlavə sinif nişanlarının aid olduqları kateqoriyaya uyğun olaraq [6.2]-dən [6.15]-dək siyahısı verilir. Bu əlavə sinif nişanları da Cədvəl 3-də əlifba sırası ilə verilib.

Cədvəl 3 : Əlavə sinif nişanlarının siyahısı

Əlavə sinif nişanı	İzahı burada	Qayda Qeydlərinə istinad	Qeydlər
ACCESS	[6.14.29]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 19	
ALM (1) (ALM) (1) ALM-EN (1) ALM-SUBSEA (1) ALP (1) (ALP) (1)	[6.12]		ALP, ALM, ALM-EN və ALM-SUBSEA bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: -MR
AMMONIA-PREPARED	[6.14.54]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 35	AMMONIA-PREPARED mötərizədə aşağıdakı nişanlardan 1-dən 5-ə qədər yerinə yetirilə bilər: S, T, H, P, B
AUT-CCS (1)	[6.4.3]	Hissə F, Fəsil 3, Bölmə 2	AUT-IMS bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: -HWIL
AUT-IMS (1)	[6.4.5]	Hissə F, Fəsil 3, Bölmə 4	
AUT-PORT (1)	[6.4.4]	Hissə F, Fəsil 3, Bölmə 3	
AUT-UMS (1)	[6.4.2]	Hissə F, Fəsil 3, Bölmə 1	
AVM-APS (1)	[6.3.2]	Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 1	AVM-DPS və AVM-IPS bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: əlavə suffiks /NS
AVM-DPS (1)	[6.3.3]	Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 2	
AVM-IPS (1)	[6.3.4]	Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 3	
AVM-FIRE (1)	[6.3.5]	Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 4	AVM-FIRE təkcə və ya AVM- APS və ya AVM-DPS -ya əlavə olaraq təyin edilir
AWT-A AWT-B AWT-A/B	[6.8.4]	Hissə F, Fəsil 9	
BATTERY SYSTEM	[6.14.36]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 21	
BIORISK MANAGED BIORISK SECURED	[6.14.50]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 31	

Əlavə sinif nişanı	İzahı burada	Qayda Qeydlərinə istinad	Qeydlər
BLUS SLUS	[6.14.24]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 17	
BWE	[6.8.5]	Hissə F, Fəsil 9	
BWT	[6.8.6]	Hissə F, Fəsil 9	
CARGOCONTROL	[6.14.9]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 9	
CBRN CBRN-WASHDOWN	[6.14.39]	Hissə F, Fəsil 10	
CLEANSHIP	[6.8.2]	Hissə F, Fəsil 9	CLEANSHIP və CLEANSHIP SUPER () bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: CEMS .
CLEANSHIP SUPER ()	[6.8.3]		Mötərizələr arasında, aşağıdakılar arasından ən az 3 uyğun nişanlar təyin edilir: AWT-A, AWT- B, AWT-A/B, BWT, EGCS-SCRUBBER, GWT, HVSC, NDO -x days, NOX-x%, OWS-x ppm, SOX-x%
COLD CARGO	[6.14.13]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 11	
COLD DI COLD (H t_{DH}, E t_{DE})	[6.14.12]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 11	
COMF+	[6.7.4]	Hissə F, Fəsil 6	COMF+ seçilmiş məhsuldarlıq indeksləri tərəfindən yerinə yetirilə bilər (Səs izolyasiyası indeksi/ Təsir indeksi/ Yaranma/ Fasiləli səs-küy/ Anlaşılma) y dərəcəsi 1, 2 və ya 3-ə bərabərdir y' dərəcəsi 1, 2, 3-ə bərabərdir, 1PK, 2PK və ya 3PK COMF nişanları bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: -SIS .
COMF-NOISE y	[6.7.2]		
COMF-VIB y'	[6.7.3]		
COMF-NOISE-Crew y	[6.7.5]		
COMF-NOISE-Pax y COMF-VIB-Crew y' COMF-VIB-Pax y'			
COVENT	[6.14.8]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 8	
CPS(COT)	[6.15.6]		5 000 ton dedveytli (DWT) və ondan yuxarı xam neft daşıyan tankerlərin yük neft çənləri
CPS(VSP)	[6.15.5]		
CPS(WBT)	[6.15.4]		inşa müqaviləsi 8 dekabr 2006-cı il tarixindən sonra bağlanmış qalama (balker) yük gəmiləri CSR və ya neft daşıyan tankerlərdən CSR başqa digər gəmilər üçün könüllü əsasla
CYBER MANAGED CYBER MANAGED PREPARED	[6.14.43]		
CYBER SECURE (1) CYBER SECURE	[6.14.43]		

PREPARED	(1)			
DYNAPOS SAM	(1)	[6.14.6]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 6	DYNAPOS AM və DYNAPOS AT bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: R və ya RS DYNAPOS AM/AT bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: R və ya RS və ya (xx ; xx) (ESKI Ekoloji Stansiya Saxlama İndeksi üçün iki ədədli vektora uyğundur) DYNAPOS nişanlar bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: -HWIL DYNAPOS AM/AT-R və ya DYNAPOS AM/AT-RS ola bilsin ki, bunun tərəfindən yerinə yetirilsin: -EI DYNAPOS nişanları bunun tərəfindən yerinə yetirilə bilər: -DDPS
ECFP-1		[6.14.48]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 30	ECFP-2 və ECFP-3 bu nişan tərəfindən yerinə yetirilməlidir (Area 1, X_{1m} ; ... ; Area n, X_{nm})
EFP-A		[6.14.18]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 15	
EFP-M				
EFP-C				
EFP-AMC				
EGCS-SCRUBBER		[6.8.12]	Hissə F, Fəsil 9	

Əlavə sinif nişanı	İzahı burada	Qayda Qeydlərinə istinad	Qeydlər
ELECTRIC HIBRID ()	[6.14.40]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 22	Mötərizələr arasında ən azı 1 uyğun nişan aşağıdakılar arasından təyin edilməlidir: PM, PB, ZE
ELECTRIC HIBRID PREPARED ()	[6.14.45]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 29	Mötərizələr arasında ən azı 1 uyğun nişan aşağıdakılar arasından təyin edilməlidir: PM, PB, ZE
ERS-H ERS-M ERS-S [ERS-H] [ERS-M] [ERS-S]	[6.13.2]		
ESA	[6.14.30]		
ETA	[6.15.3]	Hissə B, Fəsil 9, Bölmə 4, [3]	
EWCT	[6.14.15]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 12	
FORS	[6.14.19]		bu nişanı bu nişan tərəfindən yerinə yetirmək olar - NS
FSRU READY	[6.14.53]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 33	mötərizələr arasında nişan bir, daha çox və ya aşağıdakı nişanların hamısı tərəfindən yerinə yetirmək olar: P, R, I
GAS-PREPARED GAS-PREPARED ()	[6.14.35]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 25	mötərizələr arasında nişan bir, daha çox və ya aşağıdakı nişanların hamısı tərəfindən yerinə yetirmək olar: S, P, ME-DF, AE, B
GRAB [X]	[6.14.2]	Fəsil 12	könüllülük əsasında qalama (balker) yük gəmiləri üçün; bundan başqa CSR BC-A və ya CSR BC-B
GRABLOADING	[6.14.2] b)	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 2	
GREEN PASSPORT GREEN PASSPORT EU	[6.14.14]		
GWT	[6.8.7]	Hissə F, Fəsil 9	
HABITABILITY	[6.14.26]		
HEADING CONTROL-DS HEADING CONTROL-IS	[6.14.46]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 28	
HEL	[6.14.22]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 20	
HEL (Y)	[6.14.23]		
HVSC	[6.14.20]		
HIBRID MECHANICAL PROPULSION	[6.14.49]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 32	
IATP ()	[6.14.17]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 14	Mötərizələr arasında bu nişanı aşağıdakı nişanlardan biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir: dual set- ting,

			boil-off və ya dual setting və boil-off.
ICE	[6.10.4]	Hissə F, Fəsil 8	
ICE CLASS IA SUPER	[6.10.2]		
ICE CLASS IA			
ICE CLASS IB			
ICE CLASS IC			
ICE CLASS ID	[6.10.3]		
IG	[6.15.2]	Hissə D, Fəsil 7, Bölmə 6 və Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9	
INWATERSURVEY	[6.14.3]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 3	
LASHING LASHING-WW LASHING (konkret area)	[6.14.5]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 5	

Əlavə sinif nişanı	İzahı burada	Qayda Qeydlərinə istinad	Qeydlər
LI-H G LI-S1 LI-S2 LI-S3 LI-S4 LI-HG-S1 LI-HG-S2 LI-HG-S3 LI-HG-S4 LI-LASHING	[6.14.27]	Hissə B, Fəsil 10, Bölmə 2	
MANOVR	[6.14.10]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 10	IMO Qətnaməsi MSC 137(76)
MOB	[6.14.44]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 27	
MON-HULL	[6.6.2]	Hissə F, Fəsil 5, Bölmə 1	
MON-ICE	[6.6.4]		MON-ICE bu meyar tərəfindən yerinə yetirilməlidir L(i) , burada i I-dən VII-yə qədər və ya/və G olan Roma rəqəmlərinin (siyahısı)
MON-SHAFT	[6.6.3]	Hissə F, Fəsil 5, Bölmə 2	
NDO-x days	[6.8.8]	Hissə F, Fəsil 9	
NOX-x%	[6.8.9]	Hissə F, Fəsil 9	
OAS (1)	[6.14.38]		
OHS (1)	[6.14.33]		
OPEN-HATCH	[6.14.51]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 33	bu xidmət nişanı verilmiş gəmilərə təyin oluna bilər general yük gəmisi
OWS-x ppm	[6.8.10]	Hissə F, Fəsil 9	
PaRoll1 PaRoll2	[6.14.47]		konteyner daşıyan gəmilərə təyin edilə bilər
POLAR CLASS z	[6.11]		z bərabərdir: 1, 2, 3, 4, 5, 6 və ya 7
PROTECTED FO TANK	[6.14.16]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 13	
REF-CARGO (1)	[6.9.2]	Hissə F, Fəsil 7, Bölmə 2	bu nişanı bu nişan tərəfindən yerinə yetirmək olarlar: -AIRCONT, -PRECOOLING və/və ya -QUICKFREEZE
REF-CONT (A) (1) REF-CONT (E) (1)	[6.9.3]	Hissə F, Fəsil 7, Bölmə 3	bu nişanları bu nişanlar tərəfindən yerinə yetirmək olar -PRECOOLING və/və ya -QUICKFREEZE REF-CONT (A) bu konkret nişan tərəfindən yerinə yetirmək olar - AIRCONT
REF-STORE (1)	[6.9.4]	Hissə F, Fəsil 7, Bölmə 4	bu nişanı konkret bu konkret nişan tərəfindən yerinə yetirmək olarlar - PRECOOLING və/və ya -

			QUICKFREEZE
SAFE-LASHING	[6.14.37]	-	
SAS	[6.14.25]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 18	
SDS	[6.14.11]	Hissə B, Fəsil 3, Bölmə 3	
SCRUBBER READY	[6.8.14]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 24	
SEEMP	[6.8.13]		
SINGLEPASSLOADING	[6.14.21]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 16	bu əlavə sinif nişanı saatda tonlarla hesablanmış yükləmə sürəti ilə yerinə yetirilə bilər məsələn: SINGLEPASSLOADING [xxxxx t/h]
SOX-x%	[6.8.11]	Hissə F, Fəsil 9	alternativ olaraq, ekvivalent normativlər(məsələn, işlənmiş qazların normativləri sistemləri) qəbul edilə bilər
Spectral Fatigue ()	[6.14.32]		Mötərizələr arasındakı məlumat spektral yorğunluq təhlili üçün nəzərdə tutulan marşrutların və/və ya sahələrin qısa təsviri və bununla əlaqədar konstruksiya yorğunluğu müddətidir.
SPM	[6.14.4]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 4	
STABLIFT	[6.14.41]	Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 3	

Əlavə sinif nişanı	İzahı burada	Qayda Qeydlərinə istinad	Qeydlər
STAB-WIND	[6.14.31]		
CL-CARGO (1)	[6.2.9]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 5	
CL –REGAS (1)	[6.2.8]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 4	
CL SIS (1)	[6.2.7]		Bu nişanlar birlikdə CL SIS bu nişanlardan üstündür: CL-HULL və CL -MACH SIS
CL –HULL (1)	[6.2.4]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 2	
CL –MACH (1)	[6.2.5]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 3	
CL -MACH SIS (1)	[6.2.6]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 3	
STRENGTHBOTTOM	[6.14.1]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 1	
SUSTAINABLESHIP-1 SUSTAINABLESHIP-2	[6.14.55]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 36	
SYS-COM (1)	[6.5.4]	Hissə F, Fəsil 4, Bölmə 3	SYS-IBS yalnız bu nişan təyin edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər: SYS-NEQ SYS-IBS-1 yalnız bu nişanlar təyin edilən gəmilərə təyin edilə bilər SYS-NEQ-1 və AUT-UMS SYS-IBS və SYS-IBS-1 bunun tərəfindən yerinə yetirmək olar - HWIL
SYS-IBS (1)	[6.5.3]	Hissə F, Fəsil 4, Bölmə 2	
SYS-IBS-1 (1)	[6.5.2]	Hissə F, Fəsil 4, Bölmə 1	
SYS-NEQ (1)	[6.5.2]	Hissə F, Fəsil 4, Bölmə 1	
SYS-NEQ-1 (1)	[6.5.5]		
SYS-NEQ-OSV (1)			
ULEV	[6.8.15]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 26	
UNSHELTERED ANCHORING	[6.14.42]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 23	
URN	[6.14.34]		
VCS	[6.14.7]	Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 7	bu nişanı bu konkret nişan tərəfindən yerinə yetirmək olar - TRANSFER (bax: [6.14.7])
Caspian Lloyd (1)	[6.2.2]	Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 1	bu nişanları bunlar tərəfindən yerinə yetirmək olar FAT və ya FAT xx years , bununla: $25 \leq xx \leq 40$ (3)
Caspian Lloyd CM (1)	[6.2.3]		
Caspian Lloyd SIS (1)	[6.2.3]		
WhiSp1 WhiSp2 WhiSp3	[6.14.28]		
WPS1 və ya WPS2 (1)	[6.14.52]		
YOUNG ICE 1 YOUNG ICE 2	[6.10.3]	Hissə F, Fəsil 8	
(1) Bu nişana inşa nişanı əlavə olunur. (2) Qalama (balker) yük gəmiləri və Neft daşıyan tankerlər - əlavə xidmət xassəsi CSR təyin edilmiş, yeni inşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixindən sonra bağlanmış və Qalama (balker) yük gəmiləri üçün və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydaların tələblərinə cavab verən.			

(3) Müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixindən əvvəl bağlanmış gəmilər üçün nişan **FAT xx years** əvəzinə, **DFL xx years** təyin edilmiş ola bilər

6.2 Caspian Lloyd nişanı

6.2.1. Ümumi

Caspian Lloyd nişanı layihələndirmə mərhələsində və ya inşadan sonra rəşional təhlili və ola bilsin ki, planlaşdırılmış yoxlama və gəmi təmiri ilə əlaqədar istismarda olan gəmilərin məlumatlarını və qeydlərini inteqrasiya edir.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq, bu nişanlara Maddə [3]-də müəyyən edildiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyin edilməsinə dair tələblər Hissə F, Fəsil 1-də verilib.

6.2.2. Caspian Lloyd CM və Caspian Lloyd

Əlavə sinif nişanı **Caspian Lloyd CM** inşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixindən sonra bağlanmış, layihələndirmə mərhələsində Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq 3D FEM hesablama proqramı ilə struktur vəziyyəti yoxlanılmış, yeni inşa üçün gövdə yoxlamaları Fəsil 3, Bölmə 7, Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 1 tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilmiş yeni gəmilərə təyin edilə bilər.

Inşa müqaviləsi 1 iyul 2015-ci il tarixindən əvvəl bağlanmış və layihələndirmə mərhələsində Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq 3D FEM hesablama proqramı ilə struktur vəziyyəti yoxlanılmış mövcud gəmilərə **Caspian Lloyd** nişanı verilə bilər.

Caspian Lloyd CM və **Caspian Lloyd**, Hissə B tələblərinə uyğun olaraq seçilmiş konstruksiya detalları üzərində aparılan yorğunluğun qiymətləndirilməsini əhatə edir.

Bu nişanların təyin edilməsinə dair tələblər Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 1-də verilib.

Əlavə sinif nişanları **Caspian Lloyd CM** və **Caspian Lloyd**, müvafiq olduqda Hissə B, Fəsil 7, Bölmə 4 və Hissə D və ya Hissə E-yə uyğun olaraq seçilmiş struktur detalları üzərində yorğunluq qiymətləndirməsi aparıldıqda **FAT** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Nişan **FAT**, qiymətləndirilmiş layihə üzrə yorğunluq müddəti xx ildən az olmadıqda, 25 ilə 40 arasında qiyməti olmaqla **xx ilə** kimi yerinə yetirilə bilər.

Əlavə sinif nişanları **Caspian Lloyd CM**, **Caspian Lloyd**, **Caspian Lloyd CM FAT** və **Caspian Lloyd FAT**, Cəmiyyət tərəfindən xüsusi olaraq nəzərə alınmaqla, uzunluğu 170 m-dən az olan gəmilərə təyin edilə bilər.

Qeyd 1: Müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixindən əvvəl bağlanmış gəmilər üçün nişan **FAT xx years** əvəzinə nişan **DFL xx years** təyin edilmiş ola bilər.

6.2.3. Caspian Lloyd SIS

Əlavə sinif nişanı **Caspian Lloyd SIS**, yoxlama məlumatlarından istifadə etməklə struktur vəziyyəti yenidən qiymətləndirildikdə **Caspian Lloyd CM** və **Caspian Lloyd** nişanlar əvəzinə gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 1 və Fəsil 5, Bölmə 2-də verilib.

Bu nişan gəmilərə tətbiq edilmir - əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmişdir.

Bu nişan [6.2.2]-də təfərrüatlı olduğu kimi **FAT** və ya **FAT xx years** ərzində yerinə yetirilə bilər.

Qeyd 1: müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixindən əvvəl bağlanmış gəmilər üçün nişan **DFL xx years FAT xx years** əvəzinə təyin edilə bilər.

6.2.4. CASPIAN LLOYD -HULL

Əlavə sinif nişanı **CASPIAN LLOYD-HULL**, əlavə sinif nişanı **Caspian Lloyd SIS**-in təyin edilməsi üçün tələblərə əlavə olaraq, Sahib tərəfindən gövdə üçün Müəyinə və Texniki qulluq Planının həyata keçirildiyi gəmilərə təyin edilir.

Əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilmiş gəmilərə bu nişan tətbiq edilmir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 2 və Fəsil 5, Bölmə 2-də verilib.

6.2.5. CASPIAN LLOYD -MACH

Əlavə sinif nişanı **CASPIAN LLOYD-MACH** - inşa edildikdən sonra istismar şəraitində Texniki qulluq Planını dəstəkləmək və təsdiqləmək məqsədilə gəminin hərəkət mexanizmi, sükan qurğuları və

əlaqəli köməkçi sistemləri (maşın, elektrik) üçün risk təhlili aparılmış gəmilər üçün təyin edilə bilər. Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 3-də verilib.

6.2.6. CASPIAN LLOYD -MACH SIS

Əlavə sinif nişanı **CASPIAN LLOYD -MACH SIS** – gəminin hərəkət mexanizmi, sükan qurğuları və əlaqəli köməkçi sistemlərinə (maşın, elektrik) dair Texniki qulluq Planı risk təhlili yeniləməsi əsasında dövrü şəkildə yenidən təsdiqlənən, Fəsil 2, Bölmə 2, [4.4]-ün tələblərinə uyğun olaraq maşınlar üçün Texniki qulluq Planı sisteminin (PMS) həyata keçirildiyi gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 3 və Fəsil 5, Bölmə 2-də verilib.

6.2.7. CASPIAN LLOYD SIS

Gəmilərə nişanlar **CASPIAN LLOYD-HULL** və **CASPIAN LLOYD -MACH SIS** təyin edildikdə, iki ayrı nişan birlikdə əlavə sinif nişanı **CASPIAN LLOYD SIS** ilə əvəz olunur.

6.2.8. CASPIAN LLOYD -REGAS

Əlavə sinif nişanı **CASPIAN LLOYD -REGAS** – inşa edildikdən sonra istismar şəraitində texniki xidmət planını dəstəkləmək və təsdiq etmək məqsədilə yenidən qazlaşdırma qurğularına və əlaqəli köməkçi sistemlərinə dair risk təhlili aparılmış, həm xidmət xassəsi **mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi**, həm də əlavə xidmət xassəsi **REGAS** olan (əlavə xidmət xassəsi STL-SPM ilə və ya onsuz) gəmilər üçün təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 4-də verilib.

6.2.9. CASPIAN LLOYD -CARGO

İnşa edildikdən sonra istismar şəraitində texniki qulluq planını dəstəkləmək və təsdiqləmək məqsədilə yük daşıma qurğusu və onun əlaqəli köməkçi sistemləri üçün risk təhlili aparılmış, yüklərin daşınması öhdəliyi olan gəmilər üçün təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 5-də verilib.

6.3 Maşınların mövcudluğu (AVM)

6.3.1. Ümumi

Bu başlıq altında bəhs edilən nişanlar tək nasazlıq hərəkətə və ya köməkçi maşınlara təsir etdikdə və ya yangın və ya maşın şöbələrini əhatə edən daşqın kimi xarici hadisə mövcud vəziyyətə təsir etdikdə gəmiyə məhdud əməliyyatlar aparmağa imkan yaradan sistemlərə və/yaxud qurğulara aiddir. - mexanizmlərin xassələri.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişanlara Məddə [3]-də göstərildiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 2 və Fəsil 5, Bölmə 3-də verilib.

6.3.2. Alternativ hərəkətverici sistem (AVM-APS)

Əlavə sinif nişanı **AVM-APS** - hərəkət mexanizmi və enerji istehsal sistemi ilə əlaqədar elementlərin bir dəfə sıradan çıxdığı təqdirdə sürət, diapazon və rahatlıq baxımından bəzi məhdudiyyətlərlə istismar şəraitini qorumağa imkan yaradan sistemlər və/yaxud qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın əhatə etdiyi istismar məhdudiyyətləri və bir dəfə sıradan çıxma hallarının növləri Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 1, [1.2]-də göstərilir.

6.3.3. Təkrarlanan hərəkətverici sistem (AVM-DPS)

Əlavə sinif nişanı **AVM-DPS** - hərəkət mexanizmi və enerji istehsal sistemi ilə əlaqədar elementlərin bir dəfə sıradan çıxdığı təqdirdə sürət, diapazon və rahatlıq baxımından bəzi məhdudiyyətlərlə (lakin əsas enerjinin 50%-i saxlanmalıdır) istismar şəraitini qorumağa imkan yaradan hərəkətverici sistemə malik gəmilər üçün təyin edilir.

Bu nişanın əhatə etdiyi istismar məhdudiyyətləri və sıradan çıxma hallarının növləri Hissə F, Fəsil 2,

Bölmə 2, [1.2]-də göstərilir.

Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 2, [4]-ün müddəalarına uyğun olaraq gəmi istismardan çıxmış hərəkətverici sistem ilə normal istismar üçün nəzərdə tutulduqda bu nişana əlavə NS şəkilçisi əlavə oluna bilər.

Qeyd 1: Yanğın və ya daşqın nəticəsində bir bölmənin itirilməsi tək sıradançıxma halı hesab edilmir.

6.3.4. Müstəqil hərəkətverici sistem (AVM-IPS)

Əlavə sinif nişanı hərəkət mexanizmi AVM-IPS - hərəkət mexanizmi və enerji istehsal sistemi ilə əlaqədar elementlərin bir dəfə sıradan çıxdığı təqdirdə sürət, diapazon və rahatlıq baxımından bəzi məhdudiyyətlərlə (lakin əsas enerjinin 50%-i saxlanmalıdır) istismar şəraitini qorumağa imkan yaradan müstəqil hərəkətverici sistemə malik gəmilər üçün təyin edilir.

Bu nişanın əhatə etdiyi istismar məhdudiyyətləri və sıradan çıxma hallarının növləri Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 3, [1.2]-də göstərilir.

Hissə F, Fəsil 2, Bölmə 3, [4]-ün müddəalarına uyğun olaraq gəmi bir hərəkətverici sistem ilə istismardan çıxmış normal istismar üçün nəzərdə tutulduqda bu nişana əlavə NS şəkilçisi əlavə oluna bilər.

Qeyd 1: Yanğın və ya daşqın nəticəsində bir bölmənin itirilməsi tək sıradançıxma halı hesab edilmir.

6.3.5. Əsas dizel-generator otaqlarında yanğının qarşısının alınması (AVM-FIRE)

Əlavə sinif nişanı **AVM-FIRE** - əsas dizel generator otağının yanğın nəticəsində itkisi baş verdiyi təqdirdə hərəkət, təhlükəsizlik, naviqasiya və sükanın idarə edilməsi ilə əlaqədar kifayət qədər istismar funksiyasını və müəyyən edilmiş yaşayış şəraiti xidmətlərinin göstərilməsi üçün minimum 50% işləmə qabiliyyətini təmin etməyə imkan yaradan, ən azı iki əsas dizel-generator otağında paylanmış elektrik enerjisi istehsal edən qurğu ilə təchiz olunmuş gəmilərə təyin edilir.

Əlavə sinif nişanı **AVM-FIRE** fərdi qaydada təyin olunur və ya əlavə olaraq əlavə sinif nişanı AVM-APS və ya AVM-DPS.

6.4 Avtomatlaşdırılmış maşın sistemləri (AUT)

6.4.1. Ümumi

Bu başlıq altında bəhs edilən nişanlar gəmilərdə quraşdırılmış avtomatlaşdırılmış maşın sistemlərinə aiddir.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişanlara Maddə [3]-də göstəriləndiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 3 və Fəsil 5, Bölmə 4-də verilib.

6.4.2. Növbə çəkilməyən Maşın Şöbəsi (AUT-UMS)

Əlavə sinif nişanı AUT-UMS, manevrlər də daxil olmaqla, bütün üzmə şəraitində vaxtaşırı maşın şöbələrində növbə çəkilməməsinə imkan yaradan avtomatlaşdırılmış qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.4.3. Mərkəzləşdirilmiş idarəetmə stansiyası (AUT-CCS)

Əlavə sinif nişanı **AUT-CCS** mərkəzləşdirilmiş idarəetmə stansiyasından idarə olunan və nəzarət edilən maşın qurğuları ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.4.4. Limanda istismarın avtomatlaşdırılması (AUT-PORT)

Əlavə sinif nişanı AUT-PORT - istismarda olan maşınların növbəsini çəkmək üçün xüsusi olaraq ayrılmış işçi heyəti olmadan gəminin limanda və ya lövbərdə işləməsinə təmin edən avtomatlaşdırılmış qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.4.5. İnteqrasiya edilmiş maşın sistemi (AUT-IMS)

Əlavə sinif nişanı **AUT-IMS** - avtomatlaşdırılmış qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir ki, bu da maşın şöbələrinin manevrlər daxil olmaqla, bütün üzmə şəraitində vaxtaşırı nəzarətsiz qalmasına imkan yaradır və əlavə olaraq maşınların idarə edilməsi, təhlükəsizliyi və monitoringini həyata keçirməyə imkan yaradan inteqrasiya edilmiş sistemlərlə təmin edilir.

Nəzarət sistemi, Proqram və texniki test tələblərinə uyğun olaraq yoxlanıldıqdan sonra nişan **-HWIL** əlavə **AUT-IMS** sinif nişanına əlavə edilir.

6.5 İnteqrasiya edilmiş gəmi sistemləri (SYS)

6.5.1. Ümumi

Bu başlıq altında müzakirə olunan nişanlar naviqasiya, maşın, rabitə və konkret yük, müvafiq şəkildə əlaqədar inteqrasiya olunmuş sistemlərin istismarına uyğundur.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişanlara Maddə [3]-də göstərildiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu əlavə sinif nişanlarının təyin edilməsi və saxlanması müvafiq şəkildə üçün tələblər verilir:

- **SYS-NEQ-OSV nişanı üçün**
- Hissə F, Fəsil 4 və Fəsil 5, Bölmə 5, müvafiq olaraq, digər nişanlar üçün SYS.

6.5.2. Mərkəzləşdirilmiş naviqasiya avadanlığı (SYS-NEQ və SYS-NEQ-1)

Əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ** mərkəzləşdirilmiş naviqasiya idarəetmə sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir ki, o, iki nəfərin birlikdə gəminin normal naviqasiyası və manevr fəaliyyətini təmin etsin.

Əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ-1** o zaman təyin edilir ki, yuxarıda göstərilənlərə əlavə olaraq, qurğu elə qurulur ki, gəminin naviqasiyası və manevri normal şəraitdə bir nəfər tərəfindən, dövrü olaraq bir nəfərlik saat üçün idarə oluna bilsin. Bu nişana

operatorun yararsızlığı nəticəsində baş verən qəzaların qarşısının alınması üçün konkret tələblər daxildir.

6.5.3. İnteqrasiya edilmiş körpü sistemi (SYS-IBS və SYS-IBS-1)

Əlavə sinif nişanı **SYS-IBS** inteqrasiya edilmiş körpü sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir ki, bu da Hissə C, Fəsil 3-ə uyğun olaraq naviqasiya, manevr və rabitənin əsas funksiyalarının sadələşdirilmiş və mərkəzləşdirilmiş körpü istismarına, habelə keçidin icrası, marşruta nəzarət və maşınların quraşdırılmasına nəzarət və monitorinq ilə əlaqədar digər funksiyaların körpüdən monitorinqinə imkan yaradır.

Nişan **SYS-IBS** yalnız əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ** təyin olunan gəmilərə təyin edilir.

Əlavə sinif nişanı **SYS-IBS-1** - Hissə C, Fəsil 3 və Hissə F, Fəsil 3, Bölmə 1 (**AUT-UMS** nişanı)-ə uyğun olaraq naviqasiya, manevr və rabitənin əsas funksiyalarının sadələşdirilmiş və mərkəzləşdirilmiş körpüdə istismarına, habelə körpüdən digər funksiyalara nəzarət etməyə imkan yaradan inteqrasiya olunmuş körpü sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bundan əlavə, aşağıdakı funksiyalar **SYS-IBS-1** nişanının bir hissəsi ola bilər:

- xarici/daxili rabitə sistemi
- konkret yük əməliyyatlarının monitorinqi
- çirklənmənin monitorinqi
- sərnəşin gəmiləri üçün isitmə, havalandırma və kondisionerin monitorinqi

Nişan **SYS-IBS-1** yalnız əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ-1** təyin olunan gəmilərə təyin edilir.

Nəzarət sistemi, Proqram və texniki test tələblərinə uyğun olaraq yoxlanıldıqdan sonra nişan **-HWIL** əlavə sinif nişanları **SYS-IBS** və **SYS-IBS-1**-ə əlavə edilir.

6.5.4. Rabitə sisteminin təhlükəsizliyi və mühafizəsi (SYS-COM)

Əlavə sinif nişanı **SYS-COM** gəmi ilə sahil arasında məlumat mübadiləsini həyata keçirmək, sahilə məsafədən monitorinq aparmaq, təhlil və nasazlıqların aradan qaldırılması, gəminin etibarlılığının artırılması və daha çox avtomatlaşdırmadan istifadə etməklə, vəziyyəti/profilaktik təmiri dəstəkləmək və təkmilləşdirməklə istismar edilməsi məqsədilə rabitə vasitələri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyinedilir.

Qeyd 1: **CYBER-SECURE** nişanı ilə təyin edilmiş gəmilərin adətən **SYS-COM** nişanı ilə təyinedilməsi tələb olunmur. Daha sonra Qayda Qeydin tələbləri tətbiq edilir.

6.5.5. Körpünün dizaynı və cihazlarla təchizatı (SYS-NEQ- OSV)

Əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ-OSV** körpünün dizaynı və cihazlarla təchizatı üçün konkret tələblərə cavab verən gəmilərə təyin edilə bilər və əlavə olaraq bütün sularda, o cümlədən Şimal dənizi kimi ağır istismar və ətraf mühit şəraiti olan ərazilərdə təhlükəsiz istismar üçün əlavə vasitələrlə təmin edilə bilər. Əlavə sinif nişanı **SYS-NEQ-OSV**-nin məqsədi körpünün istismarı zamanı toqquşma, təmas və saya oturmağa səbəb olan nasazlıq riskini azaltmaqdır.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Qayda Qeydində verilib.

6.6 Monitoring avadanlığı (MON)

6.6.1. Ümumi

Bu başlıqda bəhs edilən nişanlar gəmilərin göyertəsində quraşdırılmış gövdə və avarlı valın monitoringi avadanlığına aiddir.

6.6.2. Gövdə gərginliyinin monitoringi (MON-HULL)

Əlavə sinif nişanı **MON-HULL** dalğalardakı hərəkətlərin və gövdə strukturunda gərginliklərin/deformasiyaların ölçülməsi yolu ilə gəminin dinamik yüklərinə fasiləsiz şəkildə nəzarət edən avadanlıqla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 5, Bölmə 1 və Fəsil 5, Bölmə 6-da verilib.

6.6.3. Avarlı valın monitoringi sistemi (MON-SHAFT) Əlavə sinif nişanı **MON-SHAFT** avarlı valın diyircəkli yastıqları üçün yağ və ya su ilə yağlanan sistemlərlə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir. Bu nişanın təyin edilməsi gəmiyə tam avarlı val yoxlamaları üçün azaldılmış iş həcmi üçün verilməsinə imkan yaradır,

bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5.3] və Fəsil 5, Bölmə 6, [3].

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 5, Bölmə 2 və Fəsil 5, Bölmə 6-da verilib.

6.6.4. Buz yükünün monitoringi sistemi (MON-ICE)

Əlavə sinif nişanı **MON-ICE**, buzların yaranması ilə gəminin gövdəsinə təsir edən buz yüklərini fasiləsiz şəkildə izləmək üçün avadanlıqla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

MON-ICE nişanı **L(i)** və **G** meyarlarından biri ilə aşağıdakı kimi yerinə yetirilməlidir:

- **MON-ICE L(i)** - yerli buz yükünün monitoringi sistemi ilə təchiz olunmuş gəmilər üçün, burada **i**, dizayn ssenarisindən asılı olaraq **I**-dən **VII**-yə qədər olan rum rəqəmlərinin (siyahısından)dır
- **MON-ICE G** - buzlaqları qıraraq keçmək üçün nəzərdə tutulmuş və gəminin korpusunun buz yükünün monitoringi sistemi ilə təchiz edilməli olan gəmilər üçün.

Qeyd 1: Yuxarıdakı hərflər və rəqəmlər sensorların yerini (yəni əraziləri və bölgələri) və qarşılıqlı əlaqə ssenarisini bildirir və iki nişan birlikdə verilib.

Nümunələr: **MON-ICE L(I, III, VI)**, **MON-ICE G** **MON-ICE L(II)**, **MON-ICE G**

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər müvafiq olaraq Buz Yüku Monitoring Sistemində (MON-ICE) və Fəsil 5, Bölmə 6-da verilib.

6.7 Gəmilərdə rahatlıq (COMF)

6.7.1. Ümumi

Bu başlıq altında müzakirə olunan nişanlar səs-küy və/və ya vibrasiya ilə əlaqədar gəmilərdə rahatlığın qiymətləndirilməsinə aiddir.

Rahatlığın qiymətləndirilməsi üçün nəzərdə tutulan parametrlər, məsələn, səs-küy səviyyəsi, vibrasiya səviyyəsi memorandumda əks etdirilə bilər.

COMF nişanları, [6.7.2] - [6.7.5]-də müəyyən edildiyi kimi, dizayn nişanları hesab edilməlidir.

Bu nişanların təyin edilməsinə dair tələblər Hissə F, Fəsil 6-da verilib.

İlkin yoxlama ilə müqayisədə göyertədə səs-küy və vibrasiya səviyyələrində əhəmiyyətli dəyişikliklərə

səbəb ola biləcək dəyişikliklər, əvəzətmələr və ya təmir, o cümlədən əsas mexanizm elementlərinin dəyişdirilməsi barədə Cəmiyyətə məlumat vermək üçün Sahib cavabdehlik daşıyır. Belə olan halda, Mülkiyyətçi ilə Cəmiyyət arasında razılaşdırılmış ölçmə proqramına uyğun olaraq yenilənmə yoxlaması aparıla bilər.

İstismardaxili qiymətləndirmə üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün [6.7.2]-[6.7.5]-də müəyyən edilmiş nişanlar COMF-dən sonra -SIS nişanı qoyulur. Bu nişanların saxlanması dair tələblər Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.7.2. Səs-küylə bağlı rahatlıq (COMF-NOISE)

COMF-NOISE əlavə sinif nişanı Hissə F, Fəsil 6-da müəyyən edilmiş səs-küy səviyyələrinin tələblərini təmin edən gəmilərə təyin edilir. Səs-küy səviyyələrinin qiymətləndirilməsi liman və dəniz sınaqları zamanı ölçmələr vasitəsilə həyata keçirilir.

Nişan 1, 2 və ya 3 tərəfindən yerinə yetirilir və bu, nişanın təyin edilməsi üçün əldə edilən rahatlıq səviyyəsini təmsil edir. Aşağı qiymət (1) daha yüksək rahatlıq sinfinə uyğundur.

Nümunə:

COMF-NOISE 2

6.7.3. Vibrasiya ilə əlaqədar rahatlıq (COMF-VIB)

COMF-VIB əlavə sinif nişanı Hissə F, Fəsil 6-da müəyyən edilmiş vibrasiya səviyyələrinin tələblərini təmin edən gəmilərə təyin edilir. Vibrasiyanın qiymətləndirilməsi liman və dəniz sınaqları zamanı ölçmələr vasitəsilə həyata keçirilir.

Nişan bir qiymət tərəfindən yerinə yetirilir:

- 1, 2 və ya 3 ümumi tezlik meyarlarına əsaslanan qiymətləndirmə üçün və ya
- 1PK, 2PK və ya 3PK tək amplituda pik meyarlarına əsaslanan qiymətləndirmə üçün.

Bu qiymət nişanın təyin edilməsi üçün əldə edilən rahatlıq səviyyəsini əks etdirir. Aşağı qiymət (1 və ya 1PK) daha yüksək rahatlıq sinfinin tələblərinə uyğun gəlir.

Nümunə:

COMF-VIB 1PK

6.7.4. Səs-küyə münasibətdə yüksək rahatlıq səviyyəsi (COMF+)

COMF+ əlavə sinif nişanı Hissə F, Fəsil 6, Bölmə 5-də müəyyən edilmiş səs-küy səviyyəsinin tələblərini təmin edən xidmət nişanı yaxta və ya çarter yaxtası olan gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: Əlavə sinif nişanı xüsusi olaraq nəzərə alındıqdan sonra COMF+ həmçinin xidmət nişanı Sərnişin gəmisi təyin edilmiş gəmilərə tətbiq edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Yaxtaların təsnifatı və sertifikatlaşdırılması qaydalarında verilib.

6.7.5. Sərnişin və ekipaj sahəsi üçün rahatlıq səviyyəsi

Əlavə sinif nişanları COMF-NOISE-Pax, COMF- NOISE-Crew, ardınca bu qiymətlər: 1, 2 və ya 3 və COMF-VIB- Pax və COMF-VIB-Crew, ardınca bu qiymətlər 1, 2 və ya 3 və ya 1PK, 2PK və ya 3PK, Hissə F, Fəsil 6, sərnişin və ya ekipaj sahəsi üçün müəyyən edilmiş səs-küy/vibrasiya səviyyələrinin tələblərini təmin edən gəmilərə təyin edilir (müvafiq qaydada).

Nümunə:

COMF-VIB-Crew 3

6.8 Çirklənmənin qarşısının alınması

6.8.1. Ümumi

Bu başlıq altında bəhs edilən nişanlar dənizə və havaya çirkləndirici maddələrin atılmasına nəzarət etmək və onları məhdudlaşdırmaq imkanı verən avadanlıq və qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə tətbiq edilir.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 9 və Fəsil 5, Bölmə 7-də verilib.

6.8.2. Çirklənmənin qarşısının alınması (CLEANSHIP)

CLEANSHIP əlavə sinif nişanı Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 2-nin müddəalarına uyğun olaraq dənizə və havaya çirkləndirici maddələrin atılmasına nəzarət etmək və məhdudlaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.8.3. Çirklənmənin qarşısının alınması (CLEANSHIP SUPER)

CLEANSHIP SUPER əlavə sinif nişanı Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 2-nin müddəalarına uyğun olaraq dənizə və havaya çirkləndirici maddələrin atılmasına nəzarət etmək və məhdudlaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: Aşağıdakılar arasında ən azı 3 uyğun nişan təyin edilməlidir:

AWT-A, AWT-B, AWT-A/B, BWT, EGCS-SCRUBBER, GWT, HVSC, NDO-x days, NOX-x%, OWS-x ppm, SOX-x%

Nümunə:

CLEANSHIP SUPER (AWT, NOX-80%, SOX-60%)

6.8.4. Təkmilləşdirilmiş tullantı sularının təmizlənməsi (AWT)

Aşağıdakı əlavə sinif nişanları Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq Təkmilləşdirilmiş Çirkab Su Təmizləmə qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir:

- **AWT-A** - Alyaskanın konkret tələblərinə cavab verən gəmilər üçün
- **AWT-B** - IMO Qətnaməsinin MEPC.227(64) 4.2-ci bəndinin xüsusi zonalarda işləyən gəmilərə tətbiq edilən konkret tələblərinə cavab verən gəmilər üçün
- **AWT-A/B** - yuxarıda qeyd olunan 2 konkret tələblərə cavab verən gəmilər üçün.

Qeyd 1: yalnız IMO-nun MEPC.227(64) Qətnaməsinin ümumi tələblərinə cavab verən gəmilərə heç bir konkret nişan verilmir.

6.8.5. Ballast suyunun mübadiləsi (BWE)

Əlavə sinif nişanı **BWE** dəniz də ballast suyunun mübadiləsi üçün nəzərdə tutulmuş və dizaynı BWM Konvensiyasının (2004), D-1 Qaydasının texniki müddəalarına və 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olan gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: əlavə sinif nişanı **BWE** gəmini onun üçün tətbiq olunan hər hansı qanuni və ya yerli tələblərə uyğun olmaqdan imtina etmir.

6.8.6. Balast suyunun təmizlənməsi (BWT)

Əlavə sinif nişanı **BWT** Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq Balast Su Təmizləyici qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.8.7. Məişət tullantı sularının təmizlənməsi (GWT)

Əlavə sinif nişanı **GWT** Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq məişət tullantı suları üçün təmizləyici qurğu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.8.8. Boşaltma əməliyyatı yoxdur (NDO-x days)

Əlavə sinif nişanı **NDO-x days (günlər)** Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq x gün ərzində heç bir boşaltma əməliyyatı aparmamaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: **x gün** - gəminin dənizə hər hansı bir maddənin axıdılmasına ehtiyac olmadan, ekipaj və sərnəşinlər də daxil olmaqla, göyertədə olan insanların tam tərkibi ilə işləyə biləcəyi ardıcıl günlərin sayıdır. Bu rəqəm bir gündən (24 saat) az ola bilməz.

6.8.9. NOx emissiyalarına nəzarət (NOX-x%)

Əlavə sinif nişanı **NOX-x%**, Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq mühərriklərinin orta NOx emissiyaları IMO Tier II limitinin x%-dən çox olmayan gəmilərə təyin edilir.

6.8.10. Yüksək məhsuldarlığa malik neft-su ayırıcısı (OWS-x ppm)

Əlavə sinif nişanı **OWS-x ppm**, Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq karbohidrogen tərkibi x ppm-dən (hər milyona düşən hissə) çox olmayan tullantılar istehsal edən neft-su ayırıcısı ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.8.11. SO_x emissiyalarına nəzarət (SOX-x%)

Əlavə sinif nişanı **SOX-x%**, Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq, SECA-ların daxilində və xaricində istifadə edilən neft yanacaqlarının tərkibində kükürdün müvafiq IMO limitinin x%-dən çox olmadığı gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: Alternativ olaraq, ekvivalent qurğular (aqreqatlar) (məsələn, işlənmiş qazların təmizlənməsi sistemləri) qəbul edilə bilər.

6.8.12. Tullantı qazların təmizlənməsi sistemi-SCRUBBER (EGCS-SCRUBBER)

Əlavə sinif nişanı **EGCS-SCRUBBER**, Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 1 və Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-ün müddəalarına uyğun olaraq quraşdırılmış Skrubber(lər)dən istifadə edərək İşlənmiş Qaz Təmizləmə Sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

6.8.13. Gəminin enerji səmərəliliyinin idarə edilməsi planı (SEEMP)

Əlavə sinif nişanı **SEEMP** aşağıdakı iki mərhələnin qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirilməsindən sonra təyin edilir:

- Sahibi və ya Gəmi operatoru tərəfindən **SEEMP**-nin hazırlanması
- Cəmiyyət tərəfindən **SEEMP**-nin nəzərdən keçirilməsi.

Əlavə sinif nişanı **SEEMP** şirkətə ISO 50001-in quruluşuna uyğun olaraq Enerji İdarəetmə metodunu vermək məqsədi ilə xüsusi strukturlaşdırılmış **SEEMP** məsələsini əhatə edir.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Gəmi Enerji Səmərəliliyi üzrə İdarəetmə Planında verilib.

6.8.14. SCRUBBER READY

Əlavə sinif nişanı **SCRUBBER READY** gələcəkdə işlənmiş qazların təmizlənməsi sisteminin quraşdırılması planlaşdırılan gəmilərə təyin edilir. Bu əlavə sinif nişanları əsaslı təmir dövründə yeni gəmiyə və ya istismarda olan gəmiyə verilə bilər. Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 24-də verilib.

6.8.15. Ultra aşağı emissiya gəmisi (ULEV)

Əlavə sinif nişanı **ULEV** dəniz gəmilərinə təyin edilə bilər. Əlavə sinif nişanı **ULEV** Aİ-nin 2016/128 sayılı Qaydalarının əhatə dairəsinə daxil olan daxili su yollarında (o cümlədən estuarlar, çaylar, estuar və göllər) istismar edilməsi üçün ayrılmış gəmilərə təyin edilə bilməz.

Əlavə sinif nişanı **ULEV** qazlı çirkləndiriciləri və xüsusi çirkləndiriciləri çox aşağı səviyyədə xaric etmək qabiliyyətinə malik gəmidə quraşdırılmış daxili yanma mühərriklərinə aid edilir.

Əlavə sinif nişanı **ULEV** verilərkən əhatə olunan mühərriklərin siyahısını, onların sınaqdan keçirildiyi yanacaq(ları) və əgər varsa, onların **ULEV** rejimini qeyd etmək üçün memorandum təsdiq edilməlidir.

Bu nişanın təyin edilməsinə və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 26 və Fəsil 5, Bölmə 7-də verilib.

6.8.16. Fasiləsiz emissiya monitoring sistemi (CEMS)

Əlavə sinif nişanları **CLEANSHIP** və **CLEANSHIP SUPER ()** gəmi Hissə F, Fəsil 9, Bölmə 3-də göstərilən tələblərə uyğun olaraq hava emissiyalarının ölçülməsi, monitoringi, qeydə alınması və ötürülməsi avadanlığı ilə təchiz edildikdə nişan **CEMS** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Bu nişanın saxlanmasına dair tələblər Fəsil 5, Bölmə 7-də verilib.

6.9 Soyuducu qurğular

6.9.1. Ümumi

Bu başlıq altında bəhs edilən nişanlar gəmilərdə quraşdırılmış soyuducu qurğulara, o cümlədən maşın

və anbar avadanlıqlarına və ya qurğularına uyğundur.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişanlara Maddə [3]-də göstərildiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 7 və Fəsil 5, Bölmə 8-də verilib.

6.9.2. Yük üçün soyuducu qurğular (REF-CARGO)

Əlavə sinif nişanı **REF-CARGO** soyuducu qurğular və yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş anbarlarla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir, bir şərtlə ki, bu soyuducu aqreqların sayını və gücünü müəyyən edilmiş temperaturları bir aqreqla gözləmə rejimində təmin etmək mümkün olsun.

Nişan **-AIRCONT** soyuducu qurğu idarə olunan atmosfer qurğuları ilə təchiz edildikdə əlavə olunur.

6.9.3. İzolyasiya edilmiş konteynerlər üçün soyuducu qurğular (REF-CONT)

Əlavə sinif nişanı **REF-CONT**, konteyner daşıyan gəmilərin ambarlarında daşınan izolyasiya edilmiş konteynerlər üçün soyuducu qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Əlavə sinif nişanı **REF-CONT** –dən sonra bu şəkildə gəlir:

- **(A)** konteynerlərin konteyner gəmilərinin anbarlarında daşınan izolyasiya edilmiş konteynerlərə soyuducu hava vermək üçün nəzərdə tutulmuş daimi quraşdırılmış soyuducu qurğu tərəfindən soyudulduğu halda, bir şərtlə ki, soyuducu qurğuların sayı və gücü müəyyən edilmiş temperaturların gözləmə rejimində olan bir qurğuda saxlanması mümkün olsun
- **(E)** gəmi yalnız öz-özünə soyudulmuş konteynerlərə elektrik enerjisi vermək üçün nəzərdə tutulduğu hallarda.

Nişan **-AIRCONT**, soyuducu qurğu idarə olunan atmosfer qurğuları ilə təchiz edildikdə, əlavə sinif nişanı **REF-CONT (A)** əlavə edilir.

6.9.4. Daxili təchizatlar üçün soyuducu qurğular (REF-STORE)

Əlavə sinif nişanı **REF-STORE** soyuducu qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə və yalnız gəminin daxili təchizatının saxlanması üçün nəzərdə tutulmuş məkanlara təyin edilir.

6.9.5. Əlavə sinif nişanları **REF-CARGO**, **REF-CARGO** və **REF-STORE** həmçinin aşağıdakı nişanlar tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- a) **-PRECOOLING** - Soyuducu qurğular meyvə və/və ya tərəvəzin tam yükünü lazımı daşınma temperaturuna qədər soyutmaq üçün nəzərdə tutulduqda
- b) **-QUICKFREEZE** - balıqçı gəmilərinin soyuducu qurğuları və bu cür qurğuların konstruksiyası və avadanlığı müəyyən edilmiş şəraitdə balıqların tez dondurulmasına imkan verməyə uyğun hesab edilən balıq zavodu gəmiləri üçün.

6.10 Buzlu sularda naviqasiya

6.10.1. [6.10.2]-də göstərilən nişanlar 1985-ci il tarixli “Buzqıran sinfinə aid edilən gəmilər üçün Finlandiya-İsveç qaydalarına” (dəyişikliklərlə) uyğun olaraq buzlu sularda üzmək üçün gücləndirilmiş gəmilərə aiddir.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 8 və Fəsil 5, Bölmə 9-da verilib.

Bu tələblər yuxarıda göstərilən Buzqıran sinfinə aid edilən gəmilər üçün Finlandiya-İsveç qaydaların müddəalarını əks etdirir.

Qeyd 1: Bu Milli tələblər ilin buzlu fəslində Finlandiya/İsveç sularında və Baltik dənizinin digər müvafiq ərazilərində ticarət məqsədilə gedən gəmilər üçün tətbiq edilir.

6.10.2. Aşağıdakı əlavə sinif nişanları təyin edilir:

- **ICE CLASS IA SUPER** - belə struktura, mühərrik gücünə və digər xassələrə malik olan gəmilər

üçün (onlar adətən çətin buz şəraitində buzqıranların köməyi olmadan üzməyə qadirdirlər)

- **ICE CLASS IA** - belə quruluşa, mühərrik gücünə və zərurət yarandıqda buzqıranların köməyi ilə çətin buz şəraitində üzməyə qadir olan digər xassələrə malik gəmilər üçün (adətən üzmək qabiliyyətinə malik olan xassələrə malik olan)
- **ICE CLASS IB** - belə quruluşa, mühərrik gücünə və lazım gəldikdə buzqıranların köməyi ilə orta buz şəraitində üzməyə qadir olan digər xassələrə malik gəmilər üçün
- **ICE CLASS IC** - belə konstruksiyaya, mühərrik gücünə və zərurət yarandıqda buzqıranların köməyi ilə yüngül buz şəraitində üzməyi bacaran gəmilər üçün.

6.10.3. Əlavə sinif nişanları **ICE CLASS ID, YOUNG ICE 1 və YOUNG ICE 2** buzlu sularda üzmək üçün dəmir armaturları [6.10.2]-də müəyyən edilmiş nişanların təyin edilməsi üçün tələb olunanlardan fərqli olan, lakin Hissə F, Fəsil 8-də təfərrüatlı şəkildə qeyd olunan konkret tələblərə uyğun gələn gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1: Bu nişanlar üçün minimum mühərrik gücü tələb olunmur.

6.10.4. Əlavə sinif nişanı **ICE**, buzda üzmək üçün dəmir armaturları oxşar olan, lakin [6.10.2] və [6.10.3]-də müəyyən edilmiş nişanların təyin edilməsi üçün tələb olunanlara bərabər tutulmayan gəmilərə təyin edilir (Cəmiyyət tərəfindən konkret şəkildə nəzərdə tutulduğu təqdirdə).

6.11 Qütb sularında naviqasiya

6.11.1. [6.11.2]-də nəzərdə tutulan nişanlar buz qıran gəmilər istisna olmaqla, buzla dolu qütb sularında üzmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə aiddir.

Bu xidmət nişanlarının təyin edilməsinə dair tələblər QÜTB SİNFİ və BUZQIRAN gəmilərin Təsnifatı üçün Qaydalarda verilib.

Qayda Qeydi tələblərinə uyğun gələn və **POLAR CLASS** əlavə sinif nişanlarından biri təyin edilmiş gəmilər həmçinin [6.14.12]: **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** -də müəyyən edilmiş əlavə sinif nişanının təyin edilməsi tələblərinə cavab verməlidirlər.

Qeyd 1: Buzqıran dedikdə, mühafizə və ya buzlaqların idarə edilməsi funksiyalarını özündə daşıyan istismar profilili hər hansı bir gəmi nəzərdə tutulur (buz ilə örtülü sularda müstəqil istismarına imkan yaradan gücə və ölçülərə malik olan).

Qeyd 2: Əlavə sinif nişanı **POLAR CLASS 6** və ya **POLAR CLASS 7**-yə malik olan və aşağı hava temperaturunda işləmək üçün nəzərdə tutulmayan gəmilər əlavə sinif nişanı **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** –dən azad edilə bilər.

6.11.2. Aşağıdakı əlavə sinif nişanları təyin olunur:

- **POLAR CLASS 1** - Bütün qütb sularında ilboyu əməliyyatlar üçün **POLAR CLASS 1**
- **POLAR CLASS 2** - Çoxillik buz şəraitində orta ölçülü buzda ilboyu əməliyyatlar üçün
- **POLAR CLASS 3** - Çoxillik buz şərtləri daxil ola bilən ikinci illin buzunda ilboyu əməliyyatlar üçün
- **POLAR CLASS 4** - Köhnə buz birləşmələri daxil ola bilən birinci ilin qalın ölçülü buzunda il boyu əməliyyatlar üçün
- **POLAR CLASS 5** - Köhnə buz əlavələri daxil ola bilən birinci ilin orta ölçülü buzunda il boyu əməliyyatlar üçün
- **POLAR CLASS 6** - Köhnə buz əlavələri daxil ola bilən birinci ilin orta ölçülü buzunda yay/payız əməliyyatları üçün
- **POLAR CLASS 7** - Köhnə buz əlavələri daxil ola bilən birinci ilin nazik buzunda yay/payız əməliyyatları üçün.

6.12 Qaldırıcı qurğular

6.12.1. Gəmilərdə və dəniz qurğularında sertifikatlaşdırılmış qaldırıcı avadanlıqlar üçün Qaydaların tələblərinə cavab verən qaldırıcı qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə aşağıdakı əlavə sinif nişanları təyin edilə bilər:

a) **ALP** - Limanda istifadə edilmək üçün nəzərdə tutulmuş yüklərin, avadanlıqların, ehtiyat hissələrinin və ya istehlak materiallarının yüklənməsi və boşaldılması üçün

b) a) bəndində qeyd olunan cihazlar istisna olmaqla, müxtəlif qaldırıcı əməliyyatlar üçün dəniz şəraitində istifadə edilməsi nəzərdə tutulan cihazlar üçün.

Qeyd 1: Gəmilərin yüklənməsi və ya boşaldılması istisna olmaqla, yük qaldırma əməliyyatları üçün limanda və ya analoji şəraitdə istifadə olunan qaldırıcı qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə əlavə xidmət nişanı **ALP** təyin edilə bilər.

6.12.2. Cəmiyyət tərəfindən **ALP** və ya **ALM** nişanlarının əvəzinə əlavə sinif nişanları (**ALP**) və ya (**ALM**) müvafiq qaldırıcı qurğular müəyyən edilmiş şərtlər əsasında konkret Milli Qaydaların tələblərinə cavab verdikdə təyin edilə bilər.

6.12.3. Əlavə sinif nişanı **ALM** aşağıdakılar tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **-EN** - qaldırıcı qurğular müəyyən edilmiş əlavə konkret təhlükəsizlik tələblərinə uyğun olduqda
- **-SUBSEA** - Sualtı avadanlıqların bəzi konkret tələblərə uyğun olaraq sualtı avadanlıqların qaldırılması üçün istifadə edilməsi nəzərdə tutulduqda.

6.12.4. Əlavə sinif nişanları **ALP**, **ALM**, **ALM-EN** və **ALM-SUBSEA -MR** tərəfindən yerinə yetirilə bilər, o zaman əlavə olaraq qaldırıcı qurğular personalın qaldırılması üçün istifadə olunmaq üçün nəzərdə tutulur.

6.12.5. Əlavə sinif nişanları **ALP**, **ALM**, (**ALP**), (**ALM**), **ALM-EN** və ya **ALM-SUBSEA** müvafiq istək əsasında təyin edilir. Bununla belə, Bir və ya bir neçə qaldırıcı qurğu gəmilərin istismarı üçün əsas əhəmiyyət kəsb etdikdə və ya belə qurğular onların strukturuna əhəmiyyətli dərəcədə təsir etdikdə, gəmilərin təsnifatı üçün yuxarıda göstərilən əlavə sinif nişanlarının birinin təyin edilməsi şərtlərinə qaldırıcı qurğuların uyğunluğunu Cəmiyyət tərəfindən tələb edilə bilər. Bir qayda olaraq, bu, l-şəkilli və ya X-şəkilli dirəkləri olan yükləmə qurğusunun pantonları, kran pontonları, kran gəmiləri üçün və müvafiq qaldırıcı qurğular xüsusi yüksək tutuma malik olduqda (məsələn, çox ağır yüklərin daşınması üçün xüsusi təchiz olunmuş gəmilər olduqda).

6.12.6. [6.1.3]-ə uyğun olaraq, bu nişanlara [3]-də müəyyən edildiyi kimi inşa nişanı verilir.

6.12.7. Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər qayda qeydlərində verilib.

6.13 Fövqəladə hallara cavab xidməti (ERS)

6.13.1. Ümumi

Bu Maddədə bəhs edilən nişanlar dənizdə dəniz qəzası baş veridi zaman onların zədələnmiş vəziyyətdə qalan gücü və dayanıqlığı haqqında məlumat verməklə texniki yardımın göstərilməsi ilə əlaqədardır.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər Fövqəladə hallara cavab xidməti bəndində verilib.

6.13.2. ERS-S (Güc), ERS-H (Hidrodinamik), ERS-M (Yanlama), [ERS-S] (Güc-qismən), [ERS- H] (Hidrodinamik-qismən) və [ERS-M] (Yanlama-qismən) xidmətləri

ERS-S - zədələnmiş sahənin uzununa möhkəmliyi və zədələnməyə qarşı dayanıqlığının (sabitliyinin) təhlilinə uyğundur. Bu, qəzadan sonra qalan gövdə möhkəmliyi və sabitliyi haqqında məlumat vermək məqsədi daşıyır.

ERS-H - empirik qayda düsturları əvəzinə, təsadüfi ərazi dəniz dövlətləri üçün şaquli dalğanın öyilmə momentinin və şaquli dalğanın kəsmə qüvvəsinin birbaşa hesablamalarına əsaslanan naviqasiya

limitlərini təmin etmək məqsədi daşıyır. O, yalnız **ERS-S**-ə əlavə olaraq tətbiq edilir. Bu maksimum ekoloji şəraiti (Hs), kursun məhdudiyyətini və ya sürət həddini təmin etmək məqsədi daşıyır. Bu naviqasiya hədləri yalnız gəminin korpusunun gücü üçün verilib.

ERS-M - daimi yanalma qurğuları üçün zədələnmiş yanalma analizlərinə uyğundur. Bu, bir və ya bir neçə yanalma burazının sıradan çıxmasından sonra yanalma sisteminin qalan gücü və əlavə yanalma burazının (kanatının) sıradan çıxmasının mümkünüyü barədə məlumat vermək məqsədi daşıyır.

[ERS-S], [ERS-H] və [ERS-M] - müvafiq **ERS** xidməti tam effektiv olana qədər gəmilərə təyin edilir. Cəmiyyət mövcud məlumatlardan asılı olaraq zədələnmə baş verdikdə mümkün qədər xidmət göstərəcəkdir.

Qeyd 1: Nişanlar **[ERS-S], [ERS-H] və [ERS-M]** müvafiq olaraq **ERS-S, ERS-H və ERS-M** ilə əvəz olunur (xidmətin tam effektiv olmağını təmin etmək üçün bütün lazımi məlumatlar Cəmiyyətin istifadəsinə verildiyi təqdirdə).

6.14 Digər əlavə sinif nişanları

6.14.1. Möhkəmləndirilmiş dib

Əlavə sinif nişanı **STRENGTHBOTTOM** - müvafiq şəkildə bərkidildikdə yüklənməsi və/və ya boşaldılması üçün xüsusi olaraq möhkəmləndirilmiş dib konstruksiyaları ilə tikilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 1 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.2. Tutucu çalovlu kranlarla yükləmə

a) Qalama (balker) yük gəmiləri üçün tutucu çalovlu kranla yüklənmə əməliyyatları üçün Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar və ya Qalama (balker) yük gəmiləri üçün və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar tətbiq olunur.

Əlavə sinif nişanı **GRAB [X]** maksimum konkret çəkisi **[X]** tona qədər olan tutucu çalovlu kran tərəfindən yükləmə/boşaltma üçün nəzərdə tutulmuş anbarları olan gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar və ya Qalama (balker) yük gəmiləri üçün və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalarda verilib. Bu nişanın saxlanması dair tələblər Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Qeyd 1: Xatırladırlar ki, qalama (balker) yük gəmiləri üçün əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin olunur və əlavə xidmət xassələrindən biri **BC-A** və ya **BC-B, GRAB [X]** məcburi əlavə xidmət xassəsi olaraq təyin olunur.

Yuxarıdakılardan başqa, **CSR** təyin edilmiş qalama (balker) yük gəmiləri üçün **GRAB [X]** əlavə sinif nişanı kimi könüllü olaraq təyin edilə bilər.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu əlavə sinif nişanı daha ağır tutucu çömçələrin istifadəsini inkar etmir, lakin, sahib və operatorlar yerli zədələnmə riskinin artması və daha ağır tutucu çömçələrdən yük boşaltmaq üçün müntəzəm və ya bəzi hallarda istifadə edildikdə daxili dib örtüyünün vaxtından əvvəl yenilənməsi potensialı barədə məlumatlandırılmalıdırlar.

b) Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar və ya Qalama (balker) yük gəmiləri üçün və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar tətbiq edilən gəmilər istisna olmaqla, digər gəmilərə tutucu çömçələr ilə yükləmə.

c) Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar və ya Qalama (balker) yük gəmiləri üçün və Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar tətbiq olunur

Əlavə sinif nişanı **GRABLOADING** yüklərin tutucu çömçələr və ya çalovlarla doldurulması/boşaldılması üçün xüsusi olaraq möhkəmləndirilmiş üst çənləri olan gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 2 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Qeyd 2: Bu əlavə sinif nişanı əlavə xidmət xassəsi **CSR** təyin edilməmiş yalnız aşağıdakı xidmət nişanı olan gəmilərə təyin edilə bilər: **ümumi yük gəmisi** (quru yüklərin qalama şəklində daşınması üçün

nəzərdə tutulmuş), **filiz daşıyan gəmi, kombinə edilmiş gəmi/OBO, kombinə edilmiş gəmi/OOC** və ya **qalama (balker) yük gəmisi**.

Bununla belə, bu, sözügedən nişan təyin olunmamış gəmilərin tutucu çömçələr vasitəsilə yüklənməsini/boşaldılmasını istisna etmir.

6.14.3. Suyun içərisində (su daxili) yoxlama

Əlavə sinif nişanı **INWATERSURVEY**, Fəsil 2, Bölmə 2, [5.4.5]-də göstərildiyi kimi suyun içərisində yoxlamaların aparılmasını asanlaşdırmaq üçün müvafiq qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 3-də verilib.

6.14.4. Tək məntəqəyə yanalma

Əlavə sinif nişanı **SPM** (Tək məntəqəyə yanalma) konkret yanalma qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 4 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Bu tələblər **OCIMF** (Neft Şirkətlərinin Beynəlxalq Dəniz Forumu) tərəfindən dərc edilmiş “Ticarət tankerlərinin burunlarından bir nöqtəli yanalma körpülərinə bağlamaq üçün istifadə olunan avadanlıqlara dair tövsiyələrin” müddəalarını əks etdirir (4-cü nəşr - May 2007).

6.14.5. Konteyner bərkitmə avadanlığı

Əlavə sinif nişanı **LASHING** ilkin olaraq sənədləşdirilmiş, sınaqdan keçirilmiş və yoxlanılmış səyyar konteyner bərkidilmə avadanlığı ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **LASHING-WW** nişanı **LASHING** əvəzinə hər hansı bir gəmiyə təyin edilə bilər (gəminin yalnız Şimali Atlantika və ya Şimali-Sakit Okean zonasında istismar edilməsi nəzərdə tutulduğu hallar istisna olmaqla).

Əlavə sinif nişanı **LASHING (konkret sahə)** nişanı **LASHING** əvəzinə yalnız Baltik dənizi, Aralıq dənizi və ya Cənubi Çin dənizi kimi konkret məhdud ərazilərdə üzən gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanlar yalnız xidmət nişanlı **konteyner daşıyan gəmi** və ya **konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş** əlavə xidmət funksiyası olan gəmilərə təyin edilir.

Halbuki, bu avadanlıq gəminin təqdim edildiyi dövrü yoxlamalarda artıq yoxlanılmayacaqdır.

Bu nişanların təyin edilməsinə dair tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 5-də verilib.

6.14.6. Dinamik mövqedə yerləşmə

Əlavə sinif nişanı **DYNAPOS** dinamik mövqedə yerləşmə sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişana Məddə [3]-də müəyyən edildiyi kimi inşa nişanı verilir.

Əlavə sinif nişanı **DYNAPOS**-un əhatə dairəsi, o cümlədən quraşdırmanın qabiliyyətinin təsviri üçün əlavə nişanlar (**SAM, AM, AT, AM/AT**) və bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 6-da verilib.

Bu nişanın saxlanmasına dair tələblər Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Əlavə sinif nişanları **DYNAPOS AM/AT R** və ya **DYNAPOS AM/AT RS** təkmilləşdirilmiş dinamik mövqedə yerləşmə nəzarət sistemi ilə təchiz edilmiş və Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 6-nın tələblərinə cavab verən gəmilər üçün **-EI** tərəfindən yerinə yetirilə bilər. Bu nişan **DP** gəmisinin etibarlılığını, mövcudluğunu və istismar qabiliyyətini artırmağa imkan yaradır.

Əlavə sinif nişanları **DYNAPOS** nişanlar **-HWIL** və/və ya **-DDPS** ilə aşağıdakı kimi yerinə yetirilə bilər:

a) Nişan **-HWIL** əlavə sinif nişanı **DYNAPOS**-a **DP** nəzarət sistemi və enerji idarəetmə sistemi, Proqram və texniki test tələblərinə uyğun olaraq yoxlanıldıqda əlavə edilir.

b) Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 6, [11]-ə uyğun olaraq gəmi rəqəmsal yoxlamalar aparmağa imkan yaradan sistemlə təchiz olunduqda, nişan **-DDPS** əlavə sinif nişanı **DYNAPOS**-a əlavə edilir.

Fəsil 5, Bölmə 10, [5.1.2]-də göstərildiyi kimi illik yoxlamanın bir hissəsi kimi və yalnız bu hissə üçün, İllik Yoxlama çərçivəsində öz cədvəllərinə uyğun olaraq, Cəmiyyətin rəqəmsal formada şahidi olduğu nəticələri əldə etməsi üçün **DP** gəmisinin təyin edilmiş avadanlıq sinfi ilə əlaqəli bir sıra nasazlıqlardan sonra mövqeyini saxlamaq və **FMEA** və istismar təlimatını təsdiqləmək qabiliyyətini sübut etmək məqsədilə nişan **-DDPS**, gəmi heyətinə sınaqlar keçirməyə imkan yaradır.

Müfəttişin illik yoxlamaya getdiyi zaman təsdiq edilmiş FMEA test proqramından gəmi heyəti tərəfindən yerinə yetirilməmiş hər hansı bir sınaq yoxlama yerinə yetirilmədən əvvəl həyata keçirilməlidir.

Cəmiyyətin Müfəttişi tərəfindən aparılacaq təsdiqedicilə yoxlama gəmi öz təsnifatlı **DP** sisteminin illik yoxlama çərçivəsi daxilində olduqda tələb olunur.

Müfəttiş Fəsil 5, Bölmə 10, [5.1]-də göstərildiyi kimi illik yoxlamayı həyata keçirir və gəmi heyətinin təqdim etdiyi hesabatlar/qeydlər əsasında FMEA və əməliyyat kitabçasının təsdiqi ilə kifayətlənir. Şübhə yaranarsa, Müfəttiş testlərin müddətini lazım bildiyi qədər uzadır.

6.14.7. Buxara nəzarət sistemi

Əlavə sinif nişanı **VCS** (Buxara Nəzarət Sistemi) - yük buxarına nəzarət sistemləri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər. Əlavə olaraq gəmi yük buxarlarının başqa gəmiyə ötürülməsi üçün konkret qurğularla təchiz edildiyi təqdirdə bu nişan - **TRANSFER** nişanına əlavə edilir.

Bu nişan yalnız xidmət nişanı **neft daşıyan tanker, kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP, kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP, mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi, kimyəvi maddələr daşıyan tanker** və ya **FLS tankeri** olan gəmilərə təyin edilir. Xidmət nişanı **mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi** üçün əlavə sinif nişanı **VCS** yalnız müxtəlif yüklər üçün nəzərdə tutulmuş qaz daşıyan gəmilərə, xüsusən də IBC kodu ilə əhatə olunanlara təyin edilə bilər. Bu nişan LNG daşıyan gəmiyə və ya LNG bunker gəmisinə təyin edilə bilməz.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 7 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.8. Kofferdamın havalandırılması

Əlavə sinif nişanı **COVENT** yük sahəsində ballast çənləri kimi istifadə oluna bilən və sabit ventilyasiya sistemi ilə havalandırılabilən koferdamlara malik gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişan yalnız xidmət nişanı **qalama (balker) yük gəmisi, filiz daşıyan gəmi, neft daşıyan tanker, kombinə edilmiş gəmi/OBO, kombinə edilmiş gəmi/OOC, mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi, kimyəvi maddələr daşıyan tanker** və ya **FLS tankeri** olan gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 8 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.9. Mərkəzləşdirilmiş yüklərə nəzarət

Əlavə sinif nişanı **CARGOCONTROL**, yüklərin və ballast mayelərinin idarə edilməsi üçün mərkəzləşdirilmiş sistemlə təchiz olunmuş gəmilərə (maye halında olan yüklərin tökmə üsulu ilə daşınması) təyin edilə bilər.

Prinsip etibarilə, bu nişan yalnız xidmət nişanı **neft daşıyan tanker, kombinə edilmiş gəmi/OBO, kombinə edilmiş gəmi/OOC, kimyəvi maddələr daşıyan tanker** və ya **FLS tankeri** olan gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 9 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.10. Gəminin manevr etmə qabiliyyəti

Əlavə sinif nişanı **MANOVR** Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 10-da müəyyən edilmiş manevr etmə qabiliyyəti ilə əlaqədar tələblərə cavab verən gəmilərə təyin edilə bilər.

Qeyd 1: MSC.137(76) Qətnaməsinə əsasən, bu müddəalar 1 yanvar 2004-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra tikilmiş, uzunluğu 100 m və daha çox olan, bütün sükan və hərəkət mexanizmi növlərinə malik gəmilərə və uzunluğundan asılı olmayaraq kimyəvi maddələr daşıyan tankerlərə və qaz daşıyan gəmilərə tətbiq edilir.

6.14.11. Gəminin arakəsməsi və zədələnmənin sabitliyi

Əlavə sinif nişanı **SDS** zədələndikdən sonra suda qalma qabiliyyəti, arakəsmə və sabitlik faylı yoxlanılmış və Hissə B, Fəsil 3, Bölmə 3 və ya müvafiq olduqda xidmət nişanının verilməsi üçün tələb olunan tələblərə cavab verən gəmilərə təyin oluna bilər.

Maraqlı Tərəfə işin araşdırılması üçün nəzərdə tutulan qaydalar və meyarlar göstərilməklə uyğunluq sertifikatı verilə bilər.

Qeyd 1: Bir qayda olaraq, gəmiyə təyin edilmiş sinif nişan **SDS**-nin təyin edilməsinə aid olan tələbləri əhatə etmir.

6.14.12. Soyuq hava şəraitində istismar edilən gəmilər

Əlavə sinif nişanları **COLD DI** və **COLD (H t_{DH} , E t_{DE})** Qeyd 1-də göstərildiyi kimi soyuq iqlim şəraitində işləmək üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilir.

Qeyd 1:

- dəniz suyunun temperaturu: -2°C -dən aşağı olmalı deyil
- küləyin sürəti: 30 uzeldən yuxarı olmalı deyil

Əlavə sinif nişanı **COLD DI** soyuq iqlim şəraitində daha qısa müddət ərzində istismar edilən gəmilərə təyin edilir, buraya buzla örtülmüş sular və buzların təmizlənməsi üçün sistem və avadanlıqlarla təchiz edilməsi daxil deyil.

Əlavə sinif nişanı **COLD (H t_{DH} , E t_{DE})** soyuq hava şəraitində istismar edilən və **t_{DH}** və **t_{DE}**-nin müəyyən edildiyi yerlərdə, müvafiq olaraq aşağı hava temperaturuna məruz qalan gövdə və avadanlıq üçün buzdan təmizləmə sistemləri və avadanlıqları ilə inşa edilmiş və təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir:

t_{DH} : Gəmi konstrukturu tərəfindən tövsiyə edilən aşağı hava temperaturuna məruz qalan gövdə üçün istismar sahəsində orta hesabla havanın ən aşağı gündəlik temperaturu °C nəzərə alınmalıdır,

t_{DE} : Gəmi konstrukturu tərəfindən tövsiyə edilən aşağı hava temperaturuna məruz qalan avadanlıqlar üçün nəzərə alınmalı olan istismar sahəsində konstruksiya üzrə ən aşağı xarici hava temperaturu, °C. Müvafiq ticarət sahəsinə dair məlumat olmadıqda, bu temperatur orta hesabla havanın ən aşağı gündəlik hava temperaturundan təxminən 20°C aşağı təyin edilə bilər.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 11 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.13. Maye halında soyuq yüklər (COLD CARGO)

Əlavə sinif nişanı **COLD CARGO** xidmət nişanı **neft daşıyan tanker, məhsul tankeri** və ya maye yüklərlə yüklənməsi nəzərdə tutulan **kimyəvi maddələr daşıyan tanker** olan (hər hansı birinə) gəmilərə təyin edilir:

- xüsusilə də soyuducu anbarlardan yükləmə zamanı (qış şəraiti) yükün temperaturunun -10°C-dən aşağı olması, və
- normal iş şəraitində qızdırmağa ehtiyac olmaması

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 11 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.14. Gəminin utilizasiyası üçün yaşıl pasport

Əlavə sinif nişanı **GREEN PASSPORT** və ya **GREEN PASSPORT EU** sözügedən materiallardan ibarət köməkçi vasitələr və ya avadanlıq çıxarıldığı zaman və ya aşağıda ətraflı təsvir olunduğu kimi gəmilərin utilizasiya edildiyi zaman ətraf mühitə və insanlara zərər verə bilən materialların müəyyən edilməsi, miqdarının təyin edilməsi və lokallaşdırılmasını əhatə edən gəminin utilizasiyasını asanlaşdırmaq üçün tələblərin tətbiq edildiyi gəmilərə təyin oluna bilər.

GREEN PASSPORT aşağıdakılara uyğun olaraq sözügedən tələblərin tətbiq olunduğu gəmilərə təyin edilə bilər:

- Gəmilərin təhlükəsiz və ətraf mühitə uyğun şəkildə səmərəli utilizasiyasına dair Honq Konq Konvensiyası, 2009-cu il və
- Qayda (Aİ) №1257/2013 Gəmilərin utilizasiya üzrə Avropa Normativi, düzəliş edildiyi kimi, Aİ

üzvü olmayan Dövlətin Bayrağı ilə üzən gəmilər üçün qaydada.

GREEN PASSPORT EU aşağıdakılara uyğun olaraq belə tələblərin tətbiq olunduğu gəmilərə təyin edilə bilər:

- Gəmilərin Təhlükəsiz və Ekoloji Təhlükəsiz Utilizasiyası üzrə Honq Konq Beynəlxalq Konvensiyası, 2009 və
- Qayda (AB) №1257/2013 Gəmilərin Utilizasiyasına dair Qaydalar Aİ üzvü Dövlət Bayrağı ilə üzən gəmilər üçün qaydada.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər Yaşıl Pasportda verilib.

6.14.15. Yük tanklarının səmərəli şəkildə yuyulması

Əlavə sinif nişanı **EWCT**, Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 12-də verilən tələblərə uyğun yuyulma qurğuları ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişan yalnız xidmət nişanı neft daşıyan tanker, FLS tankeri, və ya kimyəvi maddələr daşıyan tanker olan gəmilərə təyin edilə bilər.

6.14.16. Qorunan FO tankı

Əlavə sinif nişanı **PROTECTED FO TANK** ümumi neft yanacağı tutumu 600 m³-dən az olan, Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 13-də göstərilən tələblərə cavab verən neft yanacağı çənləri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

6.14.17. Hermetik mayeləşdirilmiş təbii qaz daşıyan gəmilər

Əlavə sinif nişanı **IATP** (yük tankının icazə verilən təzyiqinin artırılması) yük tankının maksimal layihə təzyiqi 70 kPa-dan çox olmayan və tanklarının təzyiqin 25 kPa-dan yuxarı artmasına imkan verəcək şəkildə dizayn edilmiş və tikilmiş olan, metan daşımaları nəzərdə tutulmuş gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **IATP** mötərizələr arasında aşağıdakı nişanlardan biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **ikili parametrlər** - yük tanklarında təzyiq qoruyucu klapınlar quraşdırıldıqda, və ya
- **buxar sızması** - Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 14, [4.3.2]-də göstərilən dövrlərdə mövcud tutumu gəminin nominal qaynama sürətinin 100%-dən aşağı ola bilən buxar sızmasını idarəetmə sistemi quraşdırıldıqda
- **ikili parametrlər və buxarı sızması** - hər iki sistem quraşdırıldıqda.

Bu nişan xidməti nişanı yalnız **mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi** və ya **LNG bunker gəmisi** olan gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 14-də verilib.

Qeyd 1: Yük tanklarının təzyiq qoruyucu klapınlarının ikili parametri mövcud olduqda hər iki təzyiq parametri üçün istismar şəraiti və məhdudiyyətlər memorandumda göstərilməlidir.

6.14.18. Yangından mühafizənin gücləndirilməsi (EFP-AMC)

Əlavə sinif nişanı **EFP-A** və ya **EFP-M** və ya **EFP-C** və ya **EFP-AMC** müvafiq olaraq yerləşdirilmə sahələrində və ya maşın şöbələrində və ya yük sahələrində və ya bu sahələrin və ərazilərin hamısında gücləndirilmiş yangından mühafizə ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Nişanlar **EFP-A**, **EFP-C** və **EFP-AMC** yalnız [4.2] (Yük gəmiləri), və ya [4.3] -də (Qalama yük daşıyan, filiz daşıyan və kombinə edilmiş gəmi) və ya [4.4]-də (Maye halında olan yükləri tökmə üsulu ilə daşıyan gəmilər) siyahısı verilmiş xidmət nişanlarından birinə malik gəmilərə təyin edilə bilər. Nişan **EFP-M** [4.2] (Yük gəmiləri), və ya [4.3] -də (Qalama yük daşıyan, filiz daşıyan və kombinə edilmiş gəmi) və ya [4.4]-də (Maye halında olan yükləri tökmə üsulu ilə daşıyan gəmilər) və ya [4.5]-də (Sərnişin daşıyan gəmilər) siyahısı verilmiş xidmət nişanlarından birinə malik gəmilərə təyin edilə bilər. Bu nişanların təyin edilməsi üçün tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 15-də verilib.

Nişanların **EFP- M** və **EFP-AMC**-nin saxlanmasına dair tələblər Fəsil 5, Bölmə 10, [24]-də verilib.

6.14.19. Sürətli neft yığıma sistemi (FORS)

Əlavə sinif nişanı **FORS** neft yanacaq çənləri və yük tankları, müvafiq qaydada, iki (və ya daha çox) birləşdirici ilə təchiz edilmiş, çənin içərisindəki maddəni aşağıdakı kimi yığımağa imkan verən gəmilərə təyin edilə bilər:

- bir birləşdirici vasitəsilə dəniz suyunun vurulması, digəri vasitəsilə çəndəki maddənin yığılması və
- birləşdiricilərdən biri vasitəsilə dalma nasosunun daxil edilməsi vasitəsilə.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Sürətli neft yığma sistemində verilib.

Birləşdiricilər gəminin normal istismarı zamanı istifadə olunmaq üçün nəzərdə tutulursa və bu məqsədlə Sürətli Neft yığma Sistemi haqqında Maddə [3]-də verilmiş əlavə tələblərə cavab verdikdə əlavə sinif nişanı **FORS** nişan **-NS** tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Nişan **-NS** təyin olunmayan gəmilər üçün birləşdiricilərdən yalnız gəmi zədələndikdə və ya qəzaya uğradıqda tankın içərisindəki maddənin yığılmasını asanlaşdırmaq məqsədilə istifadə oluna bilər.

6.14.20. Yüksək gərginlikli sahil elektrik şəbəkəsinə qoşulma sistemləri (HVSC)

Əlavə sinif nişanı **HVSC**, limanda xarici yüksək gərginlikli elektrik enerjisi təchizatına qoşulmaqla xidmətlərin istismarına imkan verən avtomatik elektrik tənzimləmə və idarəetmə texnologiyası üzrə qurğular ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Yüksək gərginlikli sahil elektrik şəbəkəsinə qoşulma sistemləri haqqında maddədə verilib.

6.14.21. SINGLEPASSLOADING

Əlavə sinif nişanı **SINGLEPASSLOADING** xüsusi olaraq tək keçidli yükləmə üçün nəzərdə tutulmuş xidmət nişanı **filiz daşıyan gəmi** olan gəmilərə təyin edilə bilər.

Qeyd 1: Bu əlavə sinif nişanı layihə üzrə hər bir saat üçün tonnaj hesabı ilə yükləmə gücü tərəfindən yerinə yetirilə bilər, məsələn:

SINGLEPASSLOADING [xxxxx t/h]

Əlavə sinif nişanı **SINGLEPASSLOADING** yalnız Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 16-da qeyd edildiyi kimi Cəmiyyətə təqdim edilən yükləmə ardıcılığını əhatə edir.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 16-da verilib.

6.14.22. Helideck (HEL) – Helikopter meydançası

Əlavə sinif nişanı **HEL** – bu nişan SOLAS-ın II-2 fəslı və Mülki Aviasiya Nəşri (CAP) 437-yə uyğun gələn gəmilərə Cəmiyyət tərəfindən layihə analizi və inşa-quraşdırma yoxlanışı tətbiq edilən vertolyot qurğuları ilə təchiz edildikdə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 20 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.23. Yaxtalar üçün helikopter qurğuları

Əlavə sinif nişanı **HEL(Y)** vertolyot qurğuları ilə təchiz edilmiş və xidmət nişanı **yaxta** və **çarter yaxtası** təyin edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Yaxtaların Təsnifat və Sertifikatlaşdırılması haqqında Qaydalarda verilib.

6.14.24. Burunda yükləmə/boşaltma sistemləri (BLUS)

Kormada yükləmə/boşaltma sistemləri (SLUS)

Əlavə sinif nişanları **BLUS** və ya **SLUS** xidmət nişanı neft daşıyan tankerə malik olan və burun və ya korma yükləmə/boşaltma sistemləri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanların təyin edilməsinə dair tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 17-də verilib.

6.14.25. Dənizdə təchizat (SAS)

Əlavə sinif nişanı **SAS** xidmət nişanı **təchizat** olan və maye və bərk təchizatların hərəkətdə olan bir gəmidən digərinə təchizat (SAS) məqsədlə istismar edilən gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 18-də verilib.

Qeyd 1: Digər xidmət nişanlarına tətbiq edilmə hallarına ayrı-ayrılıqda baxıla bilər.

6.14.26. Heyət üçün yerləşdirmə sahələri

Əlavə sinif nişanı **HABITABILITY** 2006-cı il tarixli Dəniz Əməyi Konvensiyasının meyarlarına və

Dəniz Əməyi Konvensiyasının 3-cü Başlığı ilə əlaqədar Heyət üçün yerləşdirmə sahələrinin layihələndirilməsi və inşasına dair Təlimat Qeydi NI 577-nin müddəalara uyğun olduğu aşkar edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın saxlanması üçün tələblər Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Qeyd 1: 1 yanvar 2017-ci il tarixindən əvvəl əlavə sinif nişanı **ACCOMODATION** təyin edilmiş gəmilər əvvəlki əlavə sinif nişanı **HABITABILITY** ilə əvəz olunacağı zaman bu nişanı ilk yenilənmə yoxlamasına qədər saxlaya olar.

6.14.27. Yükləmə aləti (LI)

Əlavə sinif nişanları **LI-HG, LI-S1, LI-S2, LI-S3, LI-S4, LI-HG-S1, LI-HG-S2, LI-HG-S3, LI-HG-S4** və **LI-**

LASHING yükləmə aləti ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin oluna bilər.

Bu nişanların təyin edilməsi tələbi Hissə B, Fəsil 10, Bölmə 2-də verilib.

Qeyd 1: Gəmi aşağıdakıları yerinə yetirən yükləmə aləti ilə təchiz edildikdə:

- yalnız gəminin korpusu üzrə hesablamalar üçün əlavə sinif nişanı **LI-HG** təyin edilir
- yalnız bütöv sabitlik hesablamaları (gəminin zədələnməyə qarşı dayanıqlığı tələblərinə cavab verməsi tələb olunmadıqda), əlavə sinif nişanı **LI-S1** təyin edilir
- limit əyrisi əsasında bütöv sabitlik hesablamaları və zədələnməyə qarşı dayanıqlıq üçün əlavə sinif nişanı **LI-S2** təyin edilir
- bütöv sabitlik hesablamaları və əvvəlcədən proqramlaşdırılmış zərər hallarına əsaslanan birbaşa zərərin sabitlik hesablamaları, əlavə sinif nişanı **LI-S3** təyin olunur
- faktiki yükləmə vəziyyəti və faktiki daşqın vəziyyəti ilə əlaqədar zədələnməyə qarşı dayanıqlığının hesablamaları, istifadəçi tərəfindən müəyyən edilmiş zərərin birbaşa tətbiqindən istifadə etməklə limana təhlükəsiz qayıtmaq üçün əməliyyat məlumatının təmin edilməsi məqsədilə (SRtP), əlavə sinif nişanı **LI-S4** təyin edilir
- Bərkidicilər üzrə hesablamalar üçün əlavə sinif nişanı **LI-LASHING** təyin edilir.

Yükləmə aləti müvafiq qaydada gəminin korpusu və dayanıqlıq hesablamalarını yerinə yetirdikdə, əlavə sinif nişanlarından biri **LI-HG-S1, LI-HG-S2** və ya **LI-HG-S3, LI-HG-S4** təyin edilir.

6.14.28. Əlavə sinif nişanları **WhiSp1, WhiSp2** və **WhiSp3** qamçı və yay xassəli zərbələrinin qiymətləndirməsinin tələblərinə uyğun gələn gəmilərə təyin oluna bilər.

6.14.29. Daimi giriş vasitələri (ACCESS)

Əlavə sinif nişanı **ACCESS 1** yanvar 2006-cı il tarixindən sonra inşa edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər və:

- [4.4.2]-də göstəriləni kimi ümumi tutumu 500 ton və daha çox olan neft yüklərini daşıyan, gövdənin özündə inşa edilmiş çənləri olan gəmilər üçün xidmət nişanları təyin edilmiş və ya
- qalama yük daşıyan, filiz daşıyan və ümumi tutumu 20 000 və daha çox kombinə edilmiş gəmi üçün [4.3]-də göstəriləni kimi xidmət nişanları təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 19 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.30. Elastik valın tənzimlənməsi (ESA)

Əlavə sinif nişanı **ESA** [4.15.1]-də qeyd olunduğu kimi müvafiq əlavə xidmət xüsusiyyətlərinin əhatə etdiyi gəmilərdən başqa gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu əlavə sinif nişanının təyin edilməsi üçün tələblər Elastik valın tənzimlənməsi (ESA) sənədində verilib.

Qeyd 1: Bu nişanın tələbi və tətbiqi müvafiq olaraq maraqlı tərəflər tərəfindən könüllülük əsasında və ayrı-ayrılıqda əldə edilir.

6.14.31. Əlavə sinif nişanı **STAB-WIND**, Yaxtaların təsnifatı və sertifikatlaşdırılması qaydalarında Qayda Qeydində müəyyən edilmiş bütöv sabitlik və hava meyarlarına cavab verən xidmət nişanı yaxta və ya çarter yaxtasına təyin edilə bilər.

Qeyd 1: Mülkiyyətçinin və Gəmiqayırma Zavodunun diqqəti bayraq Administrasiyası tərəfindən bütöv sabitlik və hava meyarının hesablanması tətbiq edə bilməsi faktına yönəldilir.

6.14.32. Spektral yorğunluğun təhlili

Əlavə sinif nişanı **Spektral yorğunluq** () struktur detalların yorğunluq yoxlanışı spektral yorğunluq üsulları ilə həyata keçirildikdə təyin edilə bilər. Mötərizələr arasındakı məlumat bu spektral yorğunluq təhlili üçün nəzərdə tutulan marşrutların və sahələrin qısa təsviri və bununla əlaqədar dizayn yorğunluq müddətidir.

Nümunə:

Spektral yorğunluq (Şimali Atlantika)

Təlimat Qeyd NI 611, Polad gövdəli gəmilərin və Dəniz qurğularının Yorğunluğunun Qiymətləndirilməsi üçün Təlimatlardan istifadə edilməlidir.

Cəmiyyətin razılığı ilə başqa metodologiyadan istifadə edilə bilər.

6.14.33. Dənizdə yükləmə və boşaltma sistemləri (OHS)

Əlavə sinif nişanı **OHS** yüklərin qaldırılması/dartılması üçün istifadə olunan bucurqadlar, kanatlı domkratlar, zəncirli domkratlar, yönəldici şkiqlər (roliklər) və onların özülləri kimi dənizdə yükləmə və boşaltma sistemlərinə malik gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər müvafiq olaraq Dənizdə yükləmə və boşaltma sistemlərinin Təsnifatında və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Qeyd 1: Qeyri-daimi avadanlıq üçün Konkret prosedurları gəmilər üçün tətbiq edilmir.

6.14.34. Sualtı radiasiya səs-küyü (URN)

Əlavə sinif nişanı **URN**, Sualtı Radiasiya səs-küyünün (URN) tələblərinə uyğun olaraq sualtı radiasiya səs-küyü səviyyəsi hədlərinə cavab verən özüyəriyən gəmilərə təyin edilə bilər.

Qayda Qeydində verilmiş məhdudiyyətlərə əsasən, **URN** nişanı aşağıdakı kimi yerinə yetirilməlidir:

URN - nəzarət edilən gəmi

URN - təkmilləşdirilmiş gəmi

URN - müəyyən edilmiş gəmi

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanması üçün tələblər Qayda Qeydində verilib.

6.14.35. GAS-PREPARED

Əlavə sinif nişanı **GAS-PREPARED**, LNG yanacaq qaz sisteminin gələcəkdə quraşdırılmasını təmin etmək üçün konkret qurğulara konstruksiya edilmiş yeni gəmilərə tətbiq edilir.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 25-də verilib.

Əlavə sinif nişanı **GAS-PREPARED** aşağıdakı əlavə nişanlarla tamamlana bilər:

- **S** - gəmi strukturu üçün konkret qurğuların təchizatı həyata keçirildikdə
- **P** – boruların quraşdırılması işləri üçün konkret qurğuların təchizatı həyata keçirildikdə
- **ME-DF** - əsas mühərrik(lər) ikili yanacaq tipində olduqda
- **AE** - köməkçi mühərriklər ikili yanacaq tipli olduqda və ya gələcəkdə ikili yanacaq ilə işləməyə çevrilmək üçün nəzərdə tutulub
- **B** - neftlə işləyən qazanlar ikili yanacaq növü olduqda və ya gələcəkdə ikili yanacaq ilə istismarına konvertasiya etmək üçün nəzərdə tutulub.

Nümunələr:

- **GAS-PREPARED**
- **GAS-PREPARED (P)**
- **GAS-PREPARED (P, ME-DF)**
- **GAS-PREPARED (S, P, ME-DF)**

Qeyd 1: Gəmi səmərəli şəkildə ikili yanacaq ilə işləmək üçün konvertasiya edildikdə, [4.13.1]-də verilmiş bütün müvafiq tələblərə əməl olunarsa, əlavə sinif nişanı **GAS-PREPARED** əlavə xidmət xassəsi **LNGfuel dualfuel** ilə əvəz olunacaqdır.

6.14.36. BATTERY SYSTEM (akkumlyator sistemi)

Əlavə sinif nişanı Gəminin istismarı zamanı akkumulyatorlardan hərəkət və/yaxud elektrik enerjisi təchizatı üçün istifadə edildikdə, gəmilərə **BATTERY SYSTEM** təyin oluna bilər. Bu nişanın tətbiqi gəminin yalnız hərəkət və/yaxud əsas mənbələr üçün elektrik enerjisi təchizatı üçün akkumulyatorlara etibar etdiyi zaman məcburidir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 21 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 21-də verilib.

Qeyd 1: Gəmiyə əlavə sinif nişanı **ELECTRIC HIBRID ()** təyin edildikdə, əlavə sinif nişanı **BATTERY SYSTEM** təyin etməyə zərurət qalmır.

6.14.37. SAFE-LASHING

Əlavə sinif nişanı **SAFE-LASHING** xidmət nişanı **konteyner daşıyan gəmi** və ya əlavə xidmət xassəsi **konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş** və 1 iyul 2015-ci il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra kil hissəsinin əsası qoyulmuş, yaxud eyni inşaat mərhələsində olan gəmilərə tətbiq edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər IMO MSC.1/Circ.1352/Rev.1 “Yüklərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsi üçün təhlükəsizlik təcrübələrinə dair məcəlləsinə (CSS Məcəlləsi) Dəyişikliklərə”, Əlavə 14 “Konteynerlərin göyertədə bərkidilməsi üzrə təhlükəsiz işin təmin edilməsi üzrə Təlimat”da (4.3-cü bəndlər “Yüklərə

Təhlükəsiz Giriş Planı (CSAP)” və 6

“Dizayn”) verilib.

6.14.38. Dənizə giriş sistemi (OAS)

Əlavə sinif nişanı **OAS**, NI 629 Dənizə Giriş Sistemlərinin Sertifikatlaşdırılmasına uyğun olaraq sertifikatlaşdırılmış, traplara əsaslanan və insanların gəmilərdən dəniz obyektlərinə və ya bir gəmidən digərinə köçürülməsi üçün istifadə edilən dənizə giriş sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər. [6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişana Maddə [3]-də müəyyən edilmiş inşa nişanı verilir.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq NI 629 Dənizə Giriş Sistemlərinin Sertifikatlaşdırılmasında və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.39. Kimyəvi, bioloji, radioloji və ya nüvə təhlükələri

Əlavə sinif nişanı **CBRN** kimyəvi, bioloji və ya nüvə təhlükəli materialla çirklənmiş atmosferlərdə istismar etmək, xilas etmə və ya zədələrə nəzarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş və içəridəki insanları səmərəli şəkildə qoruyan kollektiv mühafizə sistemi olan istehkam ilə təchiz olunan mülki gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **CBRN-WASHDOWN** yuxarıda göstərilən xüsusiyyətlərə əlavə olaraq, CBRN əməliyyatları zamanı mühafizənin artırılmasını təmin edəcək və həmçinin üst tikililərin dərhal ilkin zərərsizləşdirilməsinə imkan verəcək yuyulma sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu nişanların təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 10 və Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.40. Elektriklə hibrid

Əlavə sinif nişanı **ELECTRIC HIBRID ()** - elektrik mühərrikini və/və ya gəminin əsas elektrik enerjisi paylama sistemini təchiz etmək üçün istifadə edilən enerji saxlama sistemi (ESS) ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **ELECTRIC HIBRID ()** mötərizələr arasında aşağıdakı nişanlardan ən azı biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **PM** - aşağıdakı enerji idarəetmə rejimindən ən azı biri mövcud olduqda: yük azaltma rejimi, maksimum yük məhdudiyyəti rejimi və ya təkmil dinamik rejim
- **PB**- ehtiyat enerji rejimi mövcud olduqda
- **ZE** - sıfır emissiya rejimi mövcud olduqda.

Bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 22 və Fəsil 5, Bölmə

10-da verilib.

Nümunə:

ELECTRIC HIBRID (PM, ZE).

6.14.41. STABLIFT

Əlavə sinif nişanı **STABLIFT** dənizdə yük qaldırma işləri ilə məşğul olan və bu məqsədlə bir və ya bir neçə qaldırıcı avadanlıqla təchiz edilmiş, yük qaldırma əməliyyatları zamanı onların qalıq dayanıqlığı yoxlanılmış və Hissə E, Fəsil 8, Bölmə 3-də göstərilən dayanıqlıq tələblərinə cavab verən gəmilərə təyin edilə bilər.

6.14.42. SU DALĞALARINDAN QORUNMAYAN SUDA LÖVBƏR SALMAQ

Əlavə sinif nişanı **UNSHELTERED ANCHORING** Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 23, Hissə B, Fəsil 9, Bölmə 4, avadanlıqlara olan tələblərə əlavə olaraq, dərin və su dalğalarından qorunmayan suda lövbər avadanlığı ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilir.

Bu bölmənin tələbləri aşağıdakı gəmilərə tətbiq edilir:

- Hissə B, Fəsil 9, Bölmə 4, [1.2.2] –də müəyyən edildiyi kimi, avadanlığının uzunluğu L_e olan, 135 m-dən böyük olan

və dərin və su dalğalarından qorunmayan suda lövbər salmaq üçün nəzərdə tutulmuş olan:

- suyun dərinliyi 120 m-ə qədər
- cərəyan sürəti 3 uzələ qədər (1,54 m/s)
- küləyin sürəti 27 uzələ (14 m/s) qədər
- əhəmiyyətli hündürlüyü 3 m-ə qədər olan dalğalar.

Boşaldılmış zəncirin uzunluğu ilə suyun dərinliyi arasındakı nisbət olan zəncirvari kabelin əhatə dairəsi mümkün olan maksimuma çatana qədər 3-dən az olmamaqla qəbul edilir.

6.14.43. Kibertəhlükəsizlik

Əlavə sinif nişanları **CYBER MANAGED**, **CYBER SECURE**, **CYBER MANAGED PREPARED** və **CYBER SECURE**

PREPARED Sistemləri və avadanlıqları Dəniz qurğularının təsnifatı üzrə kibertəhlükəsizlik qaydalarının tələblərinə cavab verən gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **CYBER MANAGED PREPARED** yalnız gəmiqayırma zavodu səviyyəsində sistemə inteqrasiyası və mühüm avadanlıqların idarə edilməsi və məsafədən giriş əldə etməklə əlaqədar tələblər toplusuna uyğun gələn yeni tikililərə təyin oluna bilər:

- **CYBER MANAGED PREPARED** nişanının verilməsi istismar müddəti ərzində gəmidə kibertəhlükəsizliyə effektiv nəzarəti göstərmir.
- İdarəetmə, ekipajın təlimi və dəyişikliklərin idarə edilməsi üçün xüsusi tələblərə uyğunluq təmin edildikdə, **CYBER MANAGED PREPARED** nişanı əlavə sinif nişanı **CYBER MANAGED** ilə əvəz edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **CYBER MANAGED** kibertəhlükəsizliyə həsr olunmuş göyertə əməliyyatlarını təqdim edir:

- Əlavə sinif nişanı **CYBER MANAGED** yeni tikililərə və ya istismarda olan gəmilərə təyin edilə bilər və mühüm avadanlıqların idarə edilməsi, ekipaj təlimi, məsafədən giriş və dəyişikliklərin idarə edilməsi ilə əlaqədar tələblər toplusuna uyğunluq təşkil edir.
- **CYBER MANAGED** nişanının verilməsi o deməkdir ki, gəminin kibertəhlükəsizliyi əl prosedurları ilə idarə olunur, insan hərəkətləri, güclü insan təşkilatçılığını və məqsədə çatmaq üçün əhəmiyyətli miqdarda prosedurlar tələb olunur.

CYBER SECURE və **CYBER SECURE PREPARED** nişanları

avtomatik proqram təminatı vasitəsilə kibertəhlükəsizliyə nəzarət üsulunu fərqləndirir. Onlar təhlükəsizlik üçün xüsusi texniki avadanlıq tələb edir:

- Əlavə sinif nişanı **CYBER SECURE PREPARED** yalnız yeni tikililərə təyin oluna bilər və gəmiqayırma zavodu səviyyəsində avadanlıqların bərkidilməsi və dizayn üzrə gəminin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar tələblər toplusuna uyğunluq təşkil edir
- Kiber idarəetmə üçün xüsusi tələblərə uyğunluq təmin edildikdə, **CYBER SECURE PREPARED**

nişanı əlavə sinif nişanı **CYBER SECURE** ilə əvəz edilə bilər

- Əlavə sinif nişanı **CYBER SECURE** artıq əlavə sinif nişanı **CYBER SECURE PREPARED** verilmiş və dizayn üzrə kiber idarəetmə, avadanlıqların bərkidilməsi və gəminin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar tələblər toplusunun tələblərinə uyğun gələn yeni binalara və ya gəmilərə təyin edilə bilər. [6.1.3]-ə uyğun olaraq, əlavə sinif nişanı **CYBER SECURE and CYBER SECURE PREPARED**-ə Maddə [3] –də müəyyən edildiyi kimi, inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyin edilməsi üçün tələblər Dəniz qurğularının təsnifatı üzrə kibertəhlükəsizlik qaydalarında verilib.

CYBER MANAGED və **CYBER SECURE** nişanlarının saxlanması da tələblər Fəsil 5, Bölmə 10-da verilib.

6.14.44. Suya düşən insanın aşkarlanması (MOB)

Əlavə sinif nişanı **MOB** suya düşən şəxsi avtomatik aşkarlaya bilən və gəmi heyətini dərhal xəbərdar edən vasitələrlə təchiz edilmiş özüyəriyən gəmilərə təyin edilə bilər.

Sərnişin gəmiləri üçün hazırlanmış bu nişan Cəmiyyətin qərarı ilə yük gəmilərinə təyin edilə bilər.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 27-də verilib.

6.14.45. Elektrik hibridinin hazırlanması

Əlavə sinif nişanı **ELECTRIC HIBRID PREPARED ()** gələcəkdə Elektrik Hibrid qurğusunun yerləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş konkret qurğular ilə hazırlanmış yeni gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **ELECTRIC HIBRID PREPARED ()** mötərizələr arasında aşağıdakı nişanlardan ən azı biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **PM**, aşağıdakı enerji idarəetmə rejimindən ən azı biri mövcud olduqda: yük hamaralama rejimi, maksimum yük məhdudiyyəti rejimi və ya təkmil dinamik rejim
- **PB** - ehtiyat enerji rejimi mövcud olduqda
- **ZE** - sıfır emissiya rejimi mövcud olduqda.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 29-da verilib.

Nümunə:

ELECTRIC HIBRID PREPARED (PM, ZE).

6.14.46. Kurs nəzarət

Əlavə sinif nişanları **HEADING CONTROL** əlverişsiz hava şəraitində dalğalara doğru istiqamətini saxlamaq və əgər olarsa, göyertə yükü üçün küləkli hava şəraitini nəzərə almaqla, böyük transversal sürətlənmələrin qarşısını almaq üçün qeyri-müəyyən hərəkət və sükan sistemləri ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **HEADING CONTROL** aşağıdakılar tərəfindən yerinə yetirilir:

- **-DS** - Təkrarlanan hərəkət sistemləri olan gəmilər üçün hərəkət və ya sükan sistemində bir dəfə sıradan çıxma halı baş verdikdə, dalğalara doğru istiqamətini saxlaya bilən gəmilər üçün
- **-IS -DS** nişanına tətbiq edilən tələblərə əlavə olaraq, Maşın Şöbəsinə yangın və ya daşqın zamanı xəsarət alanları əhatə edən əlavə tələblərə cavab verən müstəqil hərəkət sistemləri olan gəmilər üçün.

Bu nişanların təyinatına və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 28 və Fəsil 5, Bölmə 10, [20]-də verilib.

6.14.47. Parametrik yırğalanmanın qiymətləndirilməsi (PaRoll)

Parametrik yırğalanmanın qiymətləndirilməsi (PaRoll)

Əlavə sinif nişanı **PaRoll1** və ya **PaRoll2** müxtəlif yükləmə şəraitində və dəniz şəraitində maksimum dinamik yırğalanma bucağının (parametrik yırğalanma daxil olmaqla) qiymətləndirilməsi üçün ədədi simulyasiyalar və əməliyyat təlimatı (qütb diaqramı) hazırlanmış konteyner daşıyan gəmilərə təyin olunma bilər.

- Əlavə sinif nişanı **PaRoll1** yırğalanma əleyhinə qurğular kimi yalnız yan killərdən istifadə edən gəmilərə verilir

- Əlavə sinif nişanı **PaRoll2** gəmilərə yırğalanma əleyhinə çən, stabilizator qanadları və ya yan killərdən fərqli olaraq hər hansı bir yırğalanma əleyhinə qurğulardan istifadə edən gəmilərə verilir.

6.14.48. Konteyner daşıyan gəmilər üçün yüklərin gücləndirilmiş yanğından mühafizəsi (ECFP)

Əlavə sinif nişanları **ECFP** konteyner yükünün yanğından mühafizə etmək qabiliyyətini təkmilləşdirən avadanlıq, sistem və qurğularla təchiz edilmiş gəmilərə aşağıdakı kimi təyin edilə bilər:

- **ECFP-1**, - Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 30, [2]-yə uyğun olaraq gəmi portativ avadanlıq və qurğularla təchiz olunduqda, mövcud gəmi üçün əlavə təchizat hesab edilə bilər
- **ECFP-2** - nişan **ECFP-1** üçün tələblərə əlavə olaraq, gəmi yumşaldıcı tədbirlərin geniş kompleksini təşkil edən və effektiv hesab edilən və standart texnologiyalarla ölçətan olan, Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 30, [3]-ə uyğun olaraq avadanlıq, sistem və qurğularla təchiz edildikdə
- **ECFP-3** - yuxarıda qeyd olunan nişanlar üçün tələblərə əlavə olaraq, gəmi Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 30, [4]-ə uyğun olaraq innovativ texnologiyalardan istifadəsi müvafiq hesab edilən avadanlıq, sistemlər və qurğularla təchiz edildikdə

Ümumiyyətlə, əlavə sinif nişanları **ECFP-1**, **ECFP-2** və ya **ECFP-3** xidmət nişanı konteyner daşıyan gəmi təyin edilmiş gəmilərə verilə bilər. Ümumiyyətlə, əlavə sinif nişanı **ECFP-1**, həmçinin əlavə xidmət xassəsi **konteynerlərin daşınması üçün təchiz olunmuş** olan gəmilərə də verilə bilər.

Əlavə sinif nişanları **ECFP-2** and **ECFP-3** aşağıdakı nişanla yerinə yetirilməlidir (**Area 1, X_{1m} ; ... ; Area n, X_{nm}**), burada:

- **Area_n** - maksimum daşqın səviyyəsi X_n icazə verilən yük anbarlarını göstərir,
- **X_n** - anbarın dibinə nəzərən metrle n sahəsində maksimum daşqın səviyyəsinə uyğundur.

Nümunələr:

ECFP-2(Bütün yük anbarları, 20m)

ECFP-3(1 ilə 4,16m anbarlar; 5 ilə 8, 20m anbarlar; 9 ilə 12, 15m anbarlar)

Bu nişanların təyinatına və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 30 və Fəsil 5, Bölmə 10, [21]-də verilib.

6.14.49. Hibrid mexaniki hərəkət

Əlavə sinif nişanı **HIBRID MECHANICAL PROPULSION** mexaniki sistemi və elektrik sistemini birləşdirən hərəkət qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 32, Fəsil 5, Bölmə 10, [23]-də bu nişanın təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər verilib.

6.14.50. Bioloji risklərə nəzarət

Əlavə sinif nişanları **BIORISK MANAGED** and **BIORISK SECURED** yoluxucu xəstəliyin epidemiyasının qarşısının alınması və idarə olunması qabiliyyətini təkmilləşdirən tədbirlərin həyata keçirildiyi gəmilərə təyin oluna bilər.

Əlavə sinif nişanı **BIORISK MANAGED** gəmi üçün epidemiyanın idarə edilməsi planı hazırlandıqda və gəmidə həyata keçirildikdə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **BIORISK SECURED** yuxarıda qeyd olunan epidemiyanın idarə edilməsi planına əlavə olaraq, yoluxucu xəstəlik epidemiyasının idarə edilməsini dəstəkləmək üçün gəmidə sistemlər və tədbirlər təmin edildikdə təyin edilə bilər.

Bu əlavə sinif nişanlarının təyin edilməsinə və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 31 və Fəsil 5, Bölmə 10, [22]-də verilib].

6.14.51. Açıq lyuk

Əlavə sinif nişanı **OPEN-HATCH** Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 33-də müəyyən edildiyi kimi, yerində olmayan bir və ya bir neçə lyuk qapağı ilə dəniz səyahətini həyata keçirmək üçün nəzərdə tutulmuş xidmət nişanı **ümumi yük gəmisi** verilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Bu əlavə sinif nişanının təyin edilməsi və saxlanmasına dair tələblər müvafiq olaraq Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 33 və Fəsil 4, Bölmə 7-də verilmişdi.

6.14.52. **Külək hərəkəti sistemi (WPS) olan qurğular (WPS)** Külək hərəkəti sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə aşağıdakı əlavə sinif nişanları təyin edilə bilər:

- **WPS1** - Sabit hissə də daxil olmaqla külək hərəkəti sistemi üçün
- **WPS2** – Sabit və işləyən hissə də daxil olmaqla külək hərəkəti sistemi üçün.

[6.1.3]-ə uyğun olaraq bu nişanlara [3]-də göstərilədiyi kimi inşa nişanı təyin edilir.

Bu nişanların təyinatı və saxlanması dair tələblər Külək mühərrik sistemlərində verilib.

6.14.53. **FSRU READY**

Əlavə sinif nişanı **FSRU READY** gələcəkdə yenidən qazlaşdırma sisteminin quraşdırılmasını təmin etmək məqsədilə konkret konstruksiyalarla layihələndirilmiş və tikilmiş xidmət nişanı **maye qaz daşıyan gəmi** olan gəmilərə təyin edilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **FSRU READY** mötərizələr arasında bir və ya aşağıdakı nişanların birləşməsi tərəfindən yerinə yetirilə bilər:

- **P**- Gələcək konvertasiya üçün əlavə tutumu nəzərə almaq üçün gəminin ilkin dizaynı zamanı boru kəmərləri və texnoloji sistemlər üçün konkret qurğular nəzərə alındıqda
- **R** – yenidən qazlaşdırılma sistemi və ya avadanlıqların əsas hissələri nişanın təyin edilməsi zamanı müəyyən edildikdə
- **I** - gəmi bir dəfə **FSRU**-ya çevrilmiş və səlahiyyətli orqanlar tərəfindən qəbul edilmək şərti ilə quru körpüdə yerləşdirilmədən yerində suda yoxlama aparılmasına imkan vermək üçün layihələndirildikdə və inşa edildikdə.

Bu nişanın təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 34-də verilib.

6.14.54. **AMMONIA PREPARED**

Gələcəkdə ammoniyak yanacaq sisteminin quraşdırılmasını təmin etmək üçün konkret qurğularla dizayn edilmiş gəmilərə əlavə sinif nişanı **AMMONIA-PREPARED** verilə bilər.

Əlavə sinif nişanı **AMMONIA-PREPARED** bir və ya **S, T, H, P** və **B** nişanı birləşmələri ilə mötərizələr arasında tamamlana bilər:

- **S** - konvertasiya mərhələsində konkret struktur dəyişikliklərinə zərurətin qarşısını almaq məqsədi ilə orijinal dizayn mərhələsində gəmi strukturu üçün konkret qurğuların təchizatı həyata keçirildikdə
- **T** - ən azı bir orijinal LNG və ya LPG yanacaq saxlama çəni ammoniyak yanacağı ilə, ehtimal ki, gəminin konvertasiya mərhələsində çənin iş şəraitinin dəyişdirilməsi ilə də istifadə edilə bilər
- **H** - orijinal LNG və ya LPG yanacaq idarəetmə avadanlıqları (nasoslar, radiatorlar, kompressorlar) ammoniyak ilə də istifadə edilə bilər
- **P** - orijinal LNG və ya LPG boru sistemi ammoniyak ilə də istifadə edilə bilər
- **B** - orijinal LNG və ya LPG buxarlanan qazın idarə edilməsi üsulu (təzyiq yığılmasından başqa, yəni yanma qurğusu, qazan, qaz təmizləmə sistemi və ya soyuducu sistem) ammoniyak ilə də istifadə edilə bilər.

•

Nümunələr:

AMMONIA-PREPARED AMMONIA-PREPARED (T) AMMONIA-PREPARED (S,T,H)

Bu əlavə sinif nişanının təyinatı üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 35-də verilib.

6.14.55. **Dayanıqlı gəmilər**

Əlavə sinif nişanları **SUSTAINABLESHIP-1** və ya **SUSTAINABLESHIP-2** aşağıdakı dayanıqlılıq aspektlərinə diqqət yetirməklə Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 36-da göstərilən tələblərə uyğun dizayn edilmiş, tikilmiş və təchiz edilmiş gəmilər üçün təyin edilə bilər:

- dənizin və atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- dəniz mühitinin mühafizəsi
- istixana qazlarının emissiyalarının azaldılması
- gəminin utilizasiyasına hazırlıq
- gəmidə olan insanların rifahının yüksəldilməsi.

SUSTAINABLESHIP-1 və **SUSTAINABLESHIP-2** əlavə sinif nişanlarının təyin edilməsi üçün tələblər Hissə F, Fəsil 11, Bölmə 36-da müəyyən edilmiş dayanıqlılıq aspektlərini əhatə edən, onların

tətbiq olunduğu əlaqəli tələbləri və hər hansı əlavə tələbləri əhatə edən nişanların birləşməsinə uyğun gəlirlərdir.

Əlavə sinif nişanlarının saxlanması **SUSTAINABLESHIP-1** və **SUSTAINABLESHIP-2** birləşməsinin hər bir tələb olunan nişanlarına müvafiq şəkildə tətbiq edilən qaydalara uyğundur.

6.15 Sistem quraşdırılıb, lakin qaydalar bunu tələb etmir

6.15.1 Ümumi

Gəminin quraşdırılması bu qaydaların tələb etdiyi şərtlərə cavab vermədiyinə baxmayaraq, bu yarımaddədə bəhs edilən nişanlar yalnız gəmidə sistem quraşdırıldıqda təyin edilir.

6.15.2 Təsirsiz qaz

Əlavə sinif nişanı **IG** təsirsiz qaz sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilərə aşağıdakı kimi təyin edilə bilər:

- inşası üçün müqavilə 1 yanvar 2016-cı il tarixindən əvvəl bağlanmış gəmilər:

Bu nişan yalnız xidmət nişanı olan gəmilərə təyin edilir:

- **neft daşıyan tanker** və ya FLS tankeri və dedveyti 20000 tondan az olan, yaxud
- **kimyəvi maddələr daşıyan tanker** - Qaydaların 2014-cü il iyul nəşrinə, Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9, [1.3.1]-ə uyğun olaraq təsirsiz qaz sistemi tələb olunmayan.

Nişan **IG**-nin təyin edilməsi üçün tələblər Qaydaların 2014-cü il iyul nəşrində verilib:

- Hissə D, Fəsil 7, Bölmə 6, [5.1.2] - neft daşıyan tankerlər və ya FLS tankerləri üçün və
- Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9, [2.5.3] - kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər üçün.
- inşası üçün müqavilə 1 yanvar 2016-cı il tarixindən sonra bağlanmış gəmilər:

Bu nişan yalnız xidmət nişanı **neft daşıyan tanker, FLS tankeri** və ya **kimyəvi maddələr daşıyan tankeri** olan və dedveyti 8000 tondan az olan gəmilərə təyin edilir.

Nişan **IG**-nin təyin edilməsi üçün tələblər aşağıda verilir:

- Hissə D, Fəsil 7, Bölmə 6, [5.1.3] - neft daşıyan tankerlər və ya FLS tankerləri üçün və
- Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9, [2.3] - kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər üçün.
- Bu nişan xidmət nişanı **təchizat** olan gəmilərə təyin oluna bilər.

IG nişanının təyin edilməsinə dair tələblər Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9, [2.3]-də verilib.

IG nişanının təyin edilməsinə dair tələblər Hissə D, Fəsil 8, Bölmə 9, [2.3]-də verilib:

- **neft daşıyan tanker və ya FLS tanker** üçün Fəsil 4, Bölmə 3, [3.4]-də
- **kimyəvi maddələr daşıyan tanker və ya təchizat gəmisi** üçün Fəsil 4, Bölmə 3, [3.4]-də.

6.15.3 Təcili yedəkləmənin təşkili

Əlavə sinif nişanı **ETA** təcili yedəkləmə qurğusu ilə təchiz edilmiş gəmilərə təyin edilə bilər.

Prinsip etibarilə, bu nişan yalnız xidmət nişanları **neft daşıyan tanker, kombinə edilmiş gəmi/OBO, kombinə edilmiş gəmi/OOC, mayeləşdirilmiş qaz daşıyan gəmi, LNG bunker gəmisi, kimyəvi maddələr daşıyan tanker və FLS tankerdən** birinə malik 20000 tondan az dedveytli gəmilərə təyin edilir.

Bu nişanın təyin edilməsinə dair tələblər Hissə B, Fəsil 9, Bölmə 4, [3]-də verilib.

6.15.4 Təbəqə Xassələri standartı CPS(WBT)

Təbəqə Xassələri Standartının tələblərinə uyğun gələn gəmilərə əlavə sinif nişanı **CPS(WBT)** təyin edilə bilər.

Qeyd 1: Qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər üçün əlavə xidmət xassəsi təyin olunmuş **CSR** və inşası üçün müqavilə 8 dekabr 2006-cı il tarixindən sonra bağlanmış və IMO-nun MSC.215(82) qətnaməsinə uyğun gəmilər üçün əlavə edilmiş və inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2008-ci il tarixindən sonra bağlandığı kimi, əlavə xidmət xassəsi **CPS(WBT)**-nin məcburi təyin edilməsi üçün [4.3.2] və [4.4.2]-yə istinad edilir.

6.15.5 Təbəqə Xassələri standartı CPS(VSP)

Təbəqə Xassələri Standartının tələblərinə uyğun gələn qalama (balker) yük gəmilərinə və neft daşıyan tankerlərə əlavə sinif nişanı **CPS(VSP)** təyin edilə bilər.

6.15.6 Təbəqə Xassələri standartı CPS(COT)

Təbəqə Xassələri Standartının tələblərinə uyğun gələn gəmilərə əlavə sinif nişanı **CPS(COT)** təyin edilə bilər.

Qeyd 1: **CPS(COT)** 5 000 ton dedveytli (DWT) və daha çox xam neft daşıyan tankerlərin xam neft üçün yük çənlərinə tətbiq edilir.

7 Digər nişanlar

7.1.

7.1.1 Cəmiyyət müvəqqəti tələblər və təlimatlar vasitəsilə digər nişanları da müəyyən edə bilər, sonradan ilkin qaydalar şəklində dərc edilə bilər.

8 Dalğıcı sistemləri

8.1 Ümumi

8.1.1. Dalğıcı sistemləri ilə əlaqədar xidmət nişanları [8.1.2]-də verilib. Bu xidmət nişanlarının təyin edilməsi üçün tələblər Dalğıcı Sistemlərinin Təsnifatı üçün Qaydalarda verilib.

8.1.2. Aşağıdakı xidmət nişanları müvafiq olaraq dalğıcı sistemlərinə təyin edilməlidir:

- **Dalğıcı sistemi-inteqrasiya olunmuş**, dalğıcı dəstəyi bölmələrində daimi olaraq quraşdırılmış dalğıcı sistemləri üçün
- **Dalğıcı sistemi-portativ**, portativ modullarda dalğıcı sistemləri üçün və müvəqqəti olaraq dalğıcı dəstəyi bölmələrində quraşdırılmış
- **Hiperbar qəbuledici qurğu** - Hiperbar xilasetmə qurğusunun sakinlərini köçürmək üçün dekompressiya kamerası istifadə edildikdə.

8.1.3. Xidmət nişanları **Dalğıcı sistemi-inteqrasiya olunmuş** and **Dalğıcı sistemi-portativ** aşağıdakı əlavə xidmət xassələrindən biri tərəfindən yerinə yetirilməlidir:

- **yerüstü hava təbəqəsi**- yalnız sıxılmış havadan istifadə edən dalğıcı sistemləri üçün
- **yerüstü qarışıq qaz** - qarışıq qazdan istifadə edən dalğıcı sistemləri üçün
- **saturasiya** - saturasiyalı dalğıcı sistemləri üçün
- **sıçrayış** - qapalı kolokoldan istifadə edərək sıçrayış dalğıcı sistemləri üçün.

8.1.4. Bu qeydlərin saxlanması dair tələblər Fəsil 4, Bölmə 8, [18]-də verilib.

ƏLAVƏ 1 QAYDALARIN 2000-ci il İYUN AYINDAN ƏVVƏLKİ NƏŞRLƏRİNƏ MÜVAFİQ TƏYİN EDİLMİŞ NİŞANLAR

1. Yoxlamalar üçün müraciət və cari nişanlarla uyğunluq

1.1. Ümumi

1.1.1 Qaydaların hazırkı nəşri, Qaydaların 2000-ci ilin iyununa qədərki nəşrində qüvvədə olandan fərqli olaraq, müxtəlif sinif nişanları sistemindən istifadə edir.

[1.4] yarıməndində Qaydaların 2000-ci ilin iyununa qədərki nəşrinə uyğun olaraq gəmilərə təyin edilmiş nişanlar ilə cari nəşrə müvafiq olaraq təyin edilmiş sinif nişanları arasında uyğunluq haqqında məlumat verilir.

1.2. Əvvəlki nişanlardan cari nişanlara keçid

1.2.1. Bütün gəmilərə qəbul edilmiş və ya mövcud Qaydalar üçün qüvvəyə minmiş müraciət tarixindən sonra sinfə qəbul edilmiş gəmilərə Fəsil 1, Bölmə 2-yə uyğun olaraq sinif nişanları təyin ediləcəkdir.

1.2.2. Qaydaların 2000-ci ilin iyununa qədərki nəşrinə uyğun olaraq təyin edilmiş nişanlara malik olan gəmilər cari nişanlarını ən gec, növbəti sinif yenilənməsi yoxlamasına qədər saxlayırlar. Sınıfın yenilənmə yoxlamasında cari nəşrdə verilmiş nişanlara bərabər tutulan nişanlar [1.4] yarıməndinin cədvəllərinə uyğun olaraq müvafiq nişanla əvəz edilir.

Hazırkı Qaydalarda heç bir nişanla ekvivalentliyi olmayan nişanlar gəminin ömrü boyu özündə saxlanılır.

Qeyd 1: Sahibin istəyi ilə əvvəlki nişanlardan cari nişanlara keçid növbəti sinfin yenilənmə yoxlamasına qədər aparıla bilər.

1.3. Yoxlamaların əhatə dairəsinin tətbiqi

1.3.1. Qaydaların 2000-ci ilin iyununa qədərki nəşrinə uyğun olaraq hələ də sinif nişanları təyin olunan gəmilərin sinfinin saxlanması üçün yoxlamaların dövriliyi və əhatə dairəsi üçün [1.4]-də verilmiş cədvəllər mövcud Qaydaların sinif nişanlarına istinad etməklə həmin nişanlara hansı tələblərin tətbiq olunduğunu əks etdirir.

1.4. Keçmiş və cari nişanlar arasında uyğunluq

1.4.1. Cədvəl 1-də keçmiş sinif simvolları və inşa nişanları ilə indikilər arasındakı uyğunluq təsvir olunur.

1.4.2. Cədvəl 2-də keçmiş xidmət nişanları ilə indikilər arasında uyğunluq, habelə sinfin saxlanması üçün yoxlamanın müvafiq dövriliyi və əhatə dairəsi təsvir olunur.

Cədvəl 3-də keçmiş əlavə xidmət nişanları ilə cari əlavə xidmət xassəsi arasındakı uyğunluq təsvir olunur.

1.4.3. Cədvəl 4-də keçmiş naviqasiya nişanları və ya istismar sahəsi nişanları ilə cari nişanlar arasındakı uyğunluq əks olunur.

1.4.4. Cədvəl 5-də keçmiş əlavə sinif nişanları və ya xüsusi nişanlar ilə indikilər arasında uyğunluq, habelə sinfin saxlanması üçün müvafiq yoxlama tələbləri yer alır.

Cədvəl 1 : Sinif simvolları və inşa nişanları

Əvvəlki nişan	Cari nişan	Qeydlər
I 3/3	sinif simvolu I	Şəhadətnamənin etibarlılıq müddəti ≤ 5 il
II 5/6, II 3/3 və ya I 5/6	sinif simvolu II	Şəhadətnamənin etibarlılıq müddəti ≤ 3 il
E, (E) və ya (-)	Heç biri. Nişanlar üçün memorandumda qeyd daxil edilir(E) və ya (-)	Hissə A, Fəsil 3-də bəhs edilən lövbər və zəncirlərin yoxlamaları
(1) Sözügedən nişana əlavə edilən yoxlamanın konkret dövriliyi və ya əhatə dairəsi yoxdur.		

Cədvəl 2 : Xidmət nişanları

Əvvəlki nişan	Cari nişan	Yoxlamanın dövriliyi və ya əhatə dairəsi
qalama (balker) yük gəmisi	qalama (balker) yük gəmisi	qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya ümumi yük gəmisi, müvafiq qaydada
qalama (balker) yük gəmisi - neft daşıyan tanker	kombinə edilmiş gəmi/OBO	kombinə edilmiş gəmi/OBO
yük gəmisi	ümumi yük gəmisi	ümumi yük gəmisi
kimyəvi maddələr daşıyan tanker	kimyəvi maddələr daşıyan tanker	kimyəvi maddələr daşıyan tanker
konteyner daşıyan gəmi	konteyner daşıyan gəmi	konteyner daşıyan gəmi
göyərtəli gəmi	göyərtəli gəmi	bütün gəmilər
yerqazan (dibdərinləşdirici)	yerqazan (dibdərinləşdirici)	yerqazan (dibdərinləşdirici)
yanğınsöndürən gəmi 1, 2, 3, - və ya su çiləyən	yanğınsöndürən 1, 2, 3, E və ya su çiləyici	yanğınsöndürən gəmi 1, 2, 3, E və ya su çiləyici
balıqçı gəmisi	balıqçı gəmisi	balıqçı gəmisi
üzən dok	üzən dok	üzən dok
süxurları öz bunkerinə yığan barja	süxurları öz bunkerinə yığan qurğu	süxurları öz bunkerinə yığan qurğu
süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan	süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan	süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan
HSC (CAT A və ya CAT B)	HSC (-CAT A və ya -CAT B)	HSC (CAT A və ya CAT B)
buraxılış, dənizdə buraxılış	buraxılış, dənizdə buraxılış	bütün gəmilər
yüksüz gəmi	yüksüz gəmi	yüksüz gəmi
maye qaz daşıyan gəmi	maye qaz daşıyan gəmi	maye qaz daşıyan gəmi
iribuynuzlu mal-qara daşıyan gəmi	iribuynuzlu mal-qara daşıyan gəmi	iribuynuzlu mal-qara daşıyan gəmi
neft yığan gəmi	neft yığan	neft yığan gəmi
neft daşıyan tanker	neft daşıyan tanker	neft daşıyan tanker
filiz daşıyan gəmi	filiz daşıyan gəmi	filiz daşıyan gəmi
filiz daşıyan gəmi - neft daşıyan tanker	kombinə edilmiş gəmi/OOC	kombinə edilmiş gəmi/OOC
sərnişin gəmisi	ro-ro sərnişin gəmisi	ro-ro sərnişin gəmisi
sərnişin gəmisi	sərnişin gəmisi	sərnişin gəmisi
panton	panton	panton
panton/kran və ya panton/buruq	panton - kran	panton - kran
Məhsul tankeri	FLS tanker	FLS tanker
itələyici	yedək	yedək
Soyuducu gəmi	soyuducu sistemli yük gəmisi	soyuducu sistemli yük gəmisi
ro-ro yük gəmisi	ro-ro yük gəmisi	ro-ro yük gəmisi
xüsusi xidmət / ...	xüsusi xidmət - ... (1)	xüsusi xidmət - ... (1)
yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan barj	yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan qurğu	yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan qurğu
yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan	yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan	yarılmış süxurları öz bunkerinə yığan yerqazan

təchizat gəmisı	təchizat	təchizat gəmisı
tanker	tanker	tanker
yedək	yedək	yedək
yaxta	yaxta – mühərrik -S və ya yaxta –yelkən-S (2)	yaxta
(1) Yeni xidmət nişanı göstərilən xidmətə uyğun gəlmirsə, məsələn, kabel çəkilişi. (2) Qayda Qeydlərinə uyğun olaraq xidmət nişanı yaxta təyin edilmiş gəmilər öz xidmət nişanını ən geci növbəti sinfin yenilənməsi yoxlamasına qədər saxlayırlar. Növbəti sinif yenilənməsi yoxlaması və ya ondan əvvəl Sahibinin istəyi ilə xidmət nişanı Qayda Qeydi -ə uyğun olaraq cari xidmət nişanı ilə əvəz olunur. (çarter yaxta-mühərrik-S və ya çarter yaxta-yelkən-S).		

Cədvəl 3 : Əlavə xidmət nişanları - Əlavə xidmət xassələri

Əvvəlki nişan	Cari nişan (əlavə xidmət xassəsi)
/NP	- heç bir mexaniki hərəkət qurğusu olmayan
/AP	- köməkçi vasitələrlə hərəkətə gətirilən
/WAP	WAP
/EAWP	EAWP
ESP	ESP
alışma dərəcəsi 60°C-dən yuxarı	alışma dərəcəsi > 60°C
(neft daşıyan tanker) / üzən anbar	Baxın: Dəniz qurğuları üçün qaydalar, Hissə D, Fəsil 1, Bölmə 1 və ya yağ saxlama xidməti
/F	heç bir
/LNG	heç bir
/LNG-LPG	heç bir

Cədvəl 4 : Naviqasiya nişanları və istismar sahəsi üzrə nişanlar

Əvvəlki nişan	Cari nişan
dərin dəniz	məhdudiyyətsiz naviqasiya
körfəz suları	heç bir (1)
su dalğalarından qorunan sular	qorunan sahə
dəniz və çay suları, dərin dəniz və çay suları, sahil suları və çay suları, su dalğalarından qorunan sular və çay suları	heç bir
dərin dəniz/təsadüfi hallarda	müvəqqəti məhdudiyyətsiz naviqasiya
sahildən 8 mil məsafədə dib dərinləşdirmə	sahildən 8 mil məsafədə dib dərinləşdirmə
sahildən 15 mil və ya limandan 20 mil məsafədə dib dərinləşdirmə	sahildən 15 mil və ya limandan 20 mil məsafədə dib dərinləşdirmə
sahildən 15 mildən çox dərinlikdə dib dərinləşdirmə	sahildən 15 mildən çox dərinlikdə dib dərinləşdirmə
(1) Bununla birlikdə naviqasiya nişanları yaz zonası, tropik zona və/yaxud sahil bölgəsi Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirildikdən sonra ekvivalentlik tərəfindən təyin edilə bilər	

Cədvəl 5 : Əlavə sinif nişanları və xüsusi nişanlar

Əvvəlki nişan	Cari nişan	Yoxlama tələbləri
ACA	LASHING	(1)
ALP, ALM, (ALP), (ALM) ALS, (ALS)	ALP, ALM, (ALP), (ALM) heç biri (cari nişan saxlanılır)	bax: Qayda Qeydləri
ALT	bir-birinə bənzəri olmayan yük (əlavə xidmət xassəsi)	(1)
AUT, AUT-MS, AUT-CC	AUT-IMS, AUT-UMS, AUT-CCS	avtomatlaşdırılmış maşın sistemləri Fəsil 5, Bölmə 4
AUT-OS	heç biri (cari nişan saxlanılır)	avtomatlaşdırılmış maşın sistemləri Fəsil 5, Bölmə 4
BRG	STRENGTHBOTTOM	STRENGTHBOTTOM Fəsil 5, Bölmə 10, [2]
CL	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)

CM1 və ya CM2	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
CNC-E, CNC-1, -V	SYS-NEQ, SYS-NEQ-1 -V nişanı saxlanmır	SYS-NEQ, SYS-NEQ-1 Fəsil 5, Bölmə 5
COMFORT - 1, 2, 3	COMF-1, 2, 3	
COMFORT -n1, -n2, -n3	COMF-NOISE 1, 2, 3	
COMFORT -v1, -v2, -v3	COMF-VIB 1, 2, 3	
(1) Belə nişana heç bir yoxlama tələbi əlavə olunmur. (2) Bununla belə, AVM-APS, AVM-DPS və ya AVM-IPS Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirildikdən sonra ayrı-ayrılıqda ekvivalentlik tərəfindən təyin edilə bilər.		

Əvvəlki nişan	Cari nişan	Yoxlama tələbləri
CSA	SDS	(1)
DEP	heç biri (cari nişan saxlanılır) (2)	maşınların mövcudluğu Fəsil 5, Bölmə 3
ETA	ETA 20000 tdw (dedveyt ton) və daha çox olan gəmilər: cari nişan saxlanılır - yalnız növbəti sinfin yenilənmə yoxlamasına qədər və sonra ləğv edilir	bax: müvafiq xidmət nişanına uyğun olaraq təcili yedəkləmə qurğularının yoxlanılması
F	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
Ağır yük	ağır yük (əlavə xidmət xassəsi)	(1)
Göyertədə ağır bağlamalar	ağır yük (əlavə xidmət xassəsi)	(1)
Ice I super, Ice I, Ice II, Ice III	heç biri (cari nişan saxlanılır)	buzda naviqasiya üçün qurğular: Fəsil 5, Bölmə 9
Ice Class IA Super, Ice Class IA, Ice Class IB, Ice Class IC	ICE CLASS IA SUPER, ICE CLASS IA, ICE CLASS IB, ICE CLASS IC	buzda naviqasiya üçün qurğular: Fəsil 5, Bölmə 9
Ice, Ice Class ID	ICE, ICE CLASS ID	buzda naviqasiya üçün qurğular: Fəsil 5, Bölmə 9
IG	IG Qaydalara əsasən təsirsiz qaz sistemi tələb olunan maddələr daşıyan tankerlər və neft daşıyan tankerlər/FLS tankerləri üçün cari nişan saxlanılır - yalnız növbəti sinfin yenilənmə yoxlamasına qədər və sonra ləğv edilir	bax: təyin edilmiş müvafiq xidmət nişanına uyğun olaraq inert qaz qurğusunun yoxlanılması
INT	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
OIL POL-ENG, OIL POL-CARG, NLS-POL	heç biri (cari nişan saxlanılır - yalnız növbəti sinfin yenilənmə yoxlamasına qədər və sonra ləğv edilir)	(1)
PDY	DYNAPOS	DYNAPOS Fəsil 5, Bölmə 10, [5]
PFA	heç biri (cari nişan saxlanılır - yalnız növbəti sinfin yenilənmə yoxlamasına qədər və sonra ləğv edilir)	bax: daxili platformaların və apparrellərin yoxlanılması - Fəsil 4, Bölmə 6-da
PORT	AUT-PORT	avtomatlaşdırılmış maşın sistemləri Fəsil 5, Bölmə 4
PST, LCDT	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
PTR	heç biri (cari nişan saxlanılır)	vint qurğusunun quraşdırılmasının yoxlanılması (bütün gəmilər)
(RMC) -A	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
(RMC) /ilkin soyutma, /sürətli soyutma stansiyası, /CA	-PRECOOLING, -QUICKFREEZE, -AIRCONT	soyuducu qurğular Fəsil 5, Bölmə 8

RMC, RMC-C, RMC-V	REF-CARGO, REF-CONT, REF-STORE	soyuducu qurğular Fəsil 5, Bölmə 8
RMC-S	heç biri (cari nişan saxlanılır)	soyuducu qurğular Fəsil 5, Bölmə 8
SPM	SPM	SPM Fəsil 5, Bölmə 10, [4]
TOR, TOR-F	heç biri (cari nişan saxlanılır)	(1)
Caspian Lloyd nişanları gövdədə və maşında	Caspian Lloyd, Caspian Lloyd SIS, CASPIAN LLOYD -MACH, CASPIAN LLOYD -MACH SIS, CASPIAN LLOYD SIS	Caspian Lloyd sistemi, Fəsil 5, Bölmə 2
(1) Belə nişana heç bir yoxlama tələbi əlavə olunmur. (2) Bununla belə, AVM-APS, AVM-DPS və ya AVM-IPS Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirildikdən sonra ayrı-ayrılıqda ekvivalentlik tərəfindən təyin edilə bilər.		

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ YOXLAMALAR

FƏSİL 2		SİNFİN TƏYİN EDİLMƏSİ, SAXLANMASI, DAYANDIRILMASI VƏ ÇIXARILMASI (GERİ GÖTÜRÜLMƏSİ, LƏĞV EDİLMƏSİ)
BÖLMƏ	1	SİNFİN TƏYİN EDİLMƏSİ
BÖLMƏ	2	SİNFİN SAXLANMASI
BÖLMƏ	3	SİNFİN DAYANDIRILMASI VƏ ÇIXARILMASI
ƏLAVƏ	1	PLANLAŞDIRILMIŞ TEXNİKİ QULLUQ YOXLAMASI SİSTEMİ
ƏLAVƏ	2	CSM VƏ PMS SİSTEMLƏRİ: BAŞ MEXANİK TƏRƏFİNDƏN APARILAN YOXLAMALAR
ƏLAVƏ	3	QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ: MÜDDƏTİ, MƏKANLARIN MÜƏYYƏN OLUNMASI VƏ QƏBUL MEYARLARI
ƏLAVƏ	4	ŞƏRAİTİN (TEXNİKİ VƏZİYYƏTİN) MONİTORİNQİ VƏ ŞƏRAİT (TEXNİKİ VƏZİYYƏT) ÜZRƏ TEXNİKİ QULLUQ

BÖLMƏ 1 SİNFİN TƏYİN EDİLMƏSİ

1. Ümumi

1.1

1.1.1 Gəminin Cəmiyyətin Qaydaları (bax: Fəsil 1, Bölmə 1, [1.3.2]) əsasında təsnifata uyğun olub-olmadığını yoxlamaq məqsədi ilə keçirilən müvafiq əməliyyatlarla yoxlamadan sonra gəmiyə sinif verilir. Buna aşağıdakılar vasitəsilə nail olmaq olar:

- yeni tikilinin başa çatdırılması üzrə aparılan yoxlama
- gəmilər üzvlər arasında sinfi dəyişdikdə IACS Üzv Cəmiyyətləri tərəfindən hazırlanmış müqaviləyə əsasən aparılan yoxlama
- gəminin qeyri-IACS Cəmiyyəti ilə təsnif edildiyi və ya ümumiyyətlə təsnif edilmədiyi hallarda sinfə qəbul üzrə konkret yoxlama.

2. Yeni inşa proseduru

2.1. İnşaat zamanı Cəmiyyət tərəfindən yoxlanılan gəmilər

2.1.1. Gəmi inşası zamanı Cəmiyyət tərəfindən yoxlanılarkən, Fəsil 1, Bölmə 1, [2.1] and Fəsil 1, Bölmə 1, [2.2]-nin müddəaları nəzərə alınmaqla, gəminin sinfindən asılı olaraq qüvvədə olan və tətbiq olunan Qaydaların tələblərinə riayət etmək tələb olunur.

Yeni tikililər üçün gövdə yoxlamaları Fəsil 3, Bölmə 7 tələblərinə uyğun aparılmalıdır.

2.1.2. Cəmiyyət:

- Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq təqdim edilmiş planları və sənədləri təsdiq edir
- tələb olunduqda, gəminin inşasında istifadə olunan material və avadanlıqların konstruksiyasının qiymətləndirilməsi və onların iş zamanı müayinəsi ilə yoxlama fəaliyyətini davam etdirir
- yoxlamaları həyata keçirir, Qaydalarda nəzərdə tutulmuş test və sınaqlarda iştirak edir və ya ölçülərin və konstruksiyaların təsdiq edilmiş çertyojlara münasibətdə qayda tələblərinə cavab verdiyinə əmin olmaq üçün müvafiq sübutlar əldə edir

2.1.3. Cəmiyyət yoxlama altında tikilmiş gəmilərin inşası üçün hansı material və avadanlıqların, bir qayda olaraq, onların dizaynını qiymətləndirmək və işlərdə yoxlanılmalı olduğunu və hansı xassələrə uyğun olduğunu konkret Qaydalarda müəyyən edir.

2.1.4. Müfəttiş gəminin inşası zamanı etdiyi müdaxilələrin bir hissəsi olaraq və [2.1.2]-nin müddəalarına uyğun olaraq:

- Qaydaların əhatə etdiyi gəmi hissələrinin ümumi müayinəsini aparacaq
- Qaydalar tələb etdikdə inşa üsullarını və prosedurlarını araşdıracaq
- Qayda tələblərinin əhatə etdiyi seçilmiş elementləri yoxlayacaq
- müvafiq və zəruri hesab edilən testlərdə və sınaqlarda iştirak edəcəkdir.

2.1.5. Materialların, maşınların, cihazların və elementlərin istifadəsi

Bir qayda olaraq, Fəsil 1, Bölmə 1, [1.2.1]-də müəyyən edildiyi kimi, sinfə aid edilən və istifadə olunan və gəmilərdə quraşdırılan və inşa müddətində Cəmiyyət tərəfindən yoxlanılan bütün materiallar, maşınlar, qazanlar, köməkçi qurğular, avadanlıqlar, elementlər və s. (ümumiyyətlə “məhsullar” adlanır) yeni olmalı və zəruri xidmətlər üçün nəzərdə tutulduqda, sınaqdan keçirilməlidir.

İkinci əl materiallar, maşınlar, qurğular və elementlər Cəmiyyət və Mülkiyyətçinin konkret razılığı əsasında istifadə edilə bilər.

Gəminin müxtəlif hissələrinin inşasında istifadə ediləcək materialların seçilməsinə dair tələblər bu hissələr üçün istifadə ediləcək məhsulların xassələri və onların qəbulu üçün tələb olunan yoxlamalar

müvafiq olduqda, Materiallar və Qaynaq, Qaydalar, Hissə C-nin digər Hissələrində və ya təsdiq edilmiş planlarda göstərildiyi kimi olmalıdır. Xüsusilə, Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilmiş keyfiyyət təminatı prosedurlarına uyğun olaraq istehsal olunan məhsulların sınaqdan keçirilməsi və bu prosedurların təsdiqlənməsi Materiallar və Qaynaq, Fəsil 1, Bölmə 1, [3]-ün tələbləri ilə tənzimlənir. Diqqət EC 391/2009 sayılı Rəqlamentin, konkret olaraq 10-cu maddənin müddəalarına yönəldilir.

2.1.6. Qüsurlar və çatışmazlıqlar və onların təmiri

Cəmiyyət istənilən vaxt qüsurlu olduğu aşkar edilən və ya qayda tələblərinə zidd olan elementlərdən imtina edə bilər və ya əvvəllər verilmiş hər hansı şəhadətnamələrə baxmayaraq, əlavə yoxlamalar və sınaqlar və/və ya dəyişikliklər tələb edə bilər.

Bütün təmir işləri Cəmiyyətin ilkin razılığı əsasında həyata keçirilməlidir. Qüsurlara qarşı dözümlülük həddi Qaydalar ilə əlaqədar və ya İstehsalçı tərəfindən müəyyən edildikdə, təmir zamanı nəzərə alınmalıdır.

Maraqlı Tərəf gəminin inşası zamanı aşkar edilmiş hər hansı qüsurlar və/yaxud müvafiq tələblərə uyğun olmayan və ya istənilən halda qeyri-qənaətbəxş olan hər hansı bir element barədə Cəmiyyəti xəbərdar etməyə borcudur. Sözügedən nöqsanların aradan qaldırılması və ya qeyri-qənaətbəxş elementlərin istismardan uzaqlaşdırılması üçün qəbul edilməsi nəzərdə tutulan aradanqaldırma tədbirlərə dair təkliflər Cəmiyyətə təqdim edilməli və qəbul edildiyi təqdirdə Müfəttişliyə təqdim edilməlidir.

2.1.7. Müəyyən şərtlər altında Qaydaların ekvivalentlik testi

[2.1.4]-ün müddəalarından asılı olmayaraq, Cəmiyyət öz mülahizəsinə əsasən və müvafiq hesab edilən şərtlər və yoxlamaların tətbiqi şərti ilə qayda sınağından (testindən) keçməmiş müəyyən materialları, cihazları və ya mexanizmləri qəbul edə bilər.

2.2. Digər hallar

2.2.1. Qəbul edilmiş prosedur [2.1]-də təfərrüatlı şəkildə verilənlərə uyğun gəlmədikdə, lakin Cəmiyyət bunu sinif təyin edilməsi üçün məqbul hesab etdikdə

2.3. Sənədlər

2.3.1. Müraciət edilən sinfə aid olan sənədlər Cəmiyyətin təsdiqi üçün ona təqdim edilməlidir.

2.3.2. Təqdim ediləcək dizayn məlumatları, hesablamalar və planlar Qaydaların müvafiq fəsillərində verilib.

Cəmiyyət həmçinin təsnif ediləcək gəminin konkret xarakterinə uyğun olaraq əlavə məlumat tələb edə bilər.

2.3.3. Cəmiyyətə təqdim edilmiş sənədlər təsnifat sorğusunda müraciət edilən sinfə münasibətdə yoxlanılır.

Qeyd 1: Əgər Maraqlı Tərəf sonradan gəmiyə verilmiş sinfin, xüsusən də xidmət nişanı və ya naviqasiya nişanının dəyişdirilməsini arzu edərsə, ümumiyyətlə planlar və çertyojlar yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

2.3.4. Təqdim edilmiş planların nüsxəsi zərurət yaranarsa, qaydanın tələblərinə uyğunluğu ilə əlaqədar qeydlər edilməklə, müvafiq qaydada möhürlənmiş şəkildə geri qaytarılacaqdır.

2.3.5. Bir qayda olaraq, təsnifata aid edilən elementlərlə bağlı təsdiq edilmiş planlara dəyişikliklər təqdim edilməlidir.

2.3.6. Cəmiyyətə təqdim ediləcək konstruksiya məlumatları sinfin təyin edilməsi məqsədilə gəminin dizaynının qiymətləndirilməsi üçün lazım olan bütün məlumatları özündə birləşdirməlidir. Dizayn

məlumatlarının düzgün, tam və gəminin istifadəsi ilə uyğunluğunu yoxlamağa Maraqlı Tərəf cavabdehdir.

2.3.7. Layihə hesablamaları, tələb olunduqda, təqdim edilmiş planları təsdiq edən sənədlər kimi təqdim edilməlidir.

2.3.7. Dizayn məlumatları və hesablamalara uyğun şəkildə istinad edilməlidir. İstifadə olunan istinad mənbələrinin düzgün, tam və gəminin dizaynına uyğun olduğunu müəyyən etmək Maraqlı Tərəfin vəzifəsidir.

2.3.8. Təqdim edilmiş planlar Qaydaların tələblərinə uyğunluğunu yoxlamaq üçün bütün zəruri məlumatları özündə əks etdirməlidir.

2.3.9. Məlumatların ziddiyyətli olduğu təqdirdə təqdim edilmiş sənədlərə aşağıdakı prioritet ardıcılıqla baxılacaq: dizayn məlumatları, planlar, layihə hesablamaları.

2.3.10. Satınalma, inşa və digər işlər üçün istifadə edilən çertyojların təsdiq edilmiş planlara uyğun olmasını müəyyən etməyə Maraqlı Tərəf cavabdehdir.

2. İnşa edildikdən sonra təsnif edilən gəmilər

2.1. Ümumi

2.1.1. Mülkiyyətçi artıq istismarda olan gəminin sinfə qəbul edilməsi üçün Cəmiyyətə müraciət etdikdə, gəminin aşağıdakılara aid olub-olmamasından asılı olaraq, ərizəyə fərqli şəkildə baxılacaqdır:

- IACS Cəmiyyəti ilə təsnif edilmiş və ya
- IACS Cəmiyyəti ilə təsnif edilməmiş.

2.2. QSCS-yə uyğun olan və İtirən cəmiyyət tərəfindən uyğun olaraq qeyd edilmiş, Təsnifat Cəmiyyəti ilə təsnif edilmiş gəmilər

2.2.1. Belə olduğu təqdirdə gəmilər qənaətbəxş yoxlamalardan və sənədlərin yoxlanılmasından sonra Cəmiyyətin sinfinə qəbul edilir. Aparılacaq yoxlamaların həcmi və əhatə dairəsi və Maraqlı Tərəfin təqdim edəcəyi sənədlərin siyahısı üçün [3.2.3], [3.2.4] və [3.2.5]-ə istinad edilməlidir.

Qeyd 1: Gəminin çatdırılması zamanı sinfin ötürülməsi üçün konkret prosedurlar tətbiq olunur.

Qeyd 2: Uyğun gəmi QSCS-yə uyğunluğu yoxlanılan və bütün tətbiq olunan və müvafiq IACS Qətnamələrinə tam uyğun gələn Təsnifat Cəmiyyəti ilə təsnif edilmiş gəmi deməkdir.

2.2.2. Yoxlamaların prinsipi

Yoxlamalar gəminin yaşına və əvvəlki IACS Üzv Cəmiyyəti tərəfindən təqdim edilən yenilənmiş cari sinif statusuna əsaslanır. Bu yoxlamaların müddəti ən azı [3.2.3] və [3.2.4]-də göstəriləni kimi olmalıdır.

2.2.3. Korpus (gövdə) yoxlamaları

- a) Yaşı 5 ildən az olan gəmilər üçün yoxlama illik yoxlama şəklində aparılır
- b) 5 ilə 10 yaş arasında olan gəmilər üçün, əlavə olaraq, yoxlamaya ballast çənlərinin nümunəvi sayının yoxlanılması daxil edilməlidir
- c) Yaşı 10 və ondan yuxarı, lakin yaşı 20-dən az olan gəmilər üçün yoxlamaya əlavə olaraq, aşağıdakılar istisna olmaqla, müəyyən sayda yük yerlərinin yoxlanılması daxil edilməlidir:
 - Qaz daşıyan gəmilər üçün yük yerlərinin daxili müayinəsi əvəzinə, aşağıdakılar tətbiq edilir:
 - ətrafdakı ballast çənin (çənlərinin) yoxlanılması, o cümlədən müstəqil yük çənin (çənlərinin) və mümkün qədər dəstəkləyici sistemlərin xaricdən müayinəsi
 - yükün saxlanması sisteminin düzgün işləməsini yoxlamaq üçün yük jurnallarının və əməliyyat qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi.
 - Yaşı 10 və yuxarı, lakin yaşı 15-dən az

olan kimyəvi material daşıyan tankerlər üçün daxildən bərkidicisi olmayan və çərçivəsiz olan yük çənlərinin daxili müayinəsi əvəzinə, ətrafdakı ballast çənlərinin və boş yerlərin və göyertə strukturunun yoxlanılması tətbiq edilməlidir.

- d) Yaşı 15 yaş və daha çox, lakin yaşı 20-dən az olan **ESP** nişanlı gəmilər üçün yoxlama sinfin yenilənmə yoxlaması və ya aralıq yoxlamasının əhatə dairəsinə malik olmalıdır (həminin vaxtı daha tez çatarsa)
- e) Yaşı 20 və daha çox olan bütün gəmilər üçün yoxlama sinfin yenilənmə yoxlamasının əhatə dairəsinə malik olmalıdır (bu tələb gövdəsi davamlı yoxlama altında olan gəmilərə də tətbiq edilir)
- f) Yuxarıdakı a) - e) bəndlərindəki tələblərin əvəzinə, konkret məqsəd üçün tikilmiş üzən hasilat və/yaxud yük saxlama (anbar) gəmiləri üçün aşağıdakılar tətbiq edilir:
- yaşı 5 ildən az olan gəmilər üçün yoxlama illik yoxlamanın əhatə dairəsinə malik olmalıdır
 - yaşı 5 ilə 10 arasında olan gəmilər üçün əlavə olaraq, yoxlamaya ballast çənlərinin iyirmi faizinin yoxlanılması daxil edilməlidir
 - yaşı 10 ilə 20 arasında olan gəmilər üçün əlavə olaraq, yoxlamaya yük yerlərinin iyirmi faizi daxil edilməlidir
 - yaşı 20-dən yuxarı olan gəmilər üçün yoxlama, sinfin yenilənmə yoxlaması üzrə əhatə dairəsinə malik olmalıdır.
- g) Digər gəmilərdən sahəyə müvafiq olaraq konvertasiya edilmiş üzən hasilat və/və ya yük saxlama (anbar) gəmiləri üçün yoxlama illik yoxlama şəklində aparılmalı və bu yoxlaya konvertasiyasından 20 il keçənə qədər iyirmi faiz ballast çənlərinin və iyirmi faiz yük yerlərinin yoxlanılması da daxil edilməlidir.
- h) Yuxarıdakı d) və e) bəndlərinin tətbiqi kontekstində, gəminin ötürülməsi zamanı tələb olunmursa, quru körpüdə yerləşdirilmə əvəzinə, sualtı müayinənin aparılması nəzərdə tutula bilər.
- i) Sinfə giriş yoxlaması sinfin saxlanması üçün dövrü yoxlama kimi hesablanmadığı halda yuxarıdakı d) və e) bəndlərinin tətbiqi kontekstində, müvafiq olduqda, yaşı 15 –dən yuxarı gəmilər üçün lövbərlərin və lövbər zəncirinin burazlarının diapazonu və ölçülərinin yoxlanılmasının sinfə giriş yoxlamasının bir hissəsi kimi aparılması tələb olunmur. Əgər sinfə giriş yoxlamasını sinfin saxlanmasının dövrü yoxlanışı kimi hesablamaq tələb olunarsa, qazanan cəmiyyət itirən cəmiyyət tərəfindən lövbərlərin və lövbər zəncirinin yerinə yetirilən diapazonunun və ölçülərinin qəbulunu nəzərə ala bilər, bir şərtlə ki, onlar sözügedən dövrü yoxlamayı müvafiq yoxlama müddəti çərçivəsində yerinə yetirilsin.
- j) Yuxarıdakı a)-h) bəndlərinin tətbiqi kontekstinə müvafiq olaraq:
- Əgər sinfə giriş yoxlamasını sinfin saxlanmasının dövrü yoxlanışı kimi hesablamaq tələb olunarsa, qazanan cəmiyyət itirən cəmiyyət tərəfindən aparılmış qalınlıq ölçmələrinin qəbulunu nəzərə ala bilər, bir şərtlə ki, onlar sözügedən dövrü yoxlamayı müvafiq yoxlama müddəti çərçivəsində yerinə yetirilsin.
 - Qazanan cəmiyyət itirən cəmiyyət tərəfindən aparılmış qalınlıq ölçmələrinin qəbulunu nəzərə ala bilər, bir şərtlə ki, bir şərtlə ki, onlar sinfin yenilənməsi yoxlaması çərçivəsində olduqda, sinfə giriş yoxlamasının başa çatmasından 15 ay əvvəl, aralıq yoxlamasının əhatəsində olduqda isə sinfə giriş yoxlamasının başa çatmasından 18 ay əvvəl həyata keçirilsin.
- Hər iki halda, qalınlığın ölçüləri qazanan cəmiyyət tərəfindən tətbiq olunan yoxlama tələblərinə uyğunluq baxımından nəzərdən keçirilməli və qazanan cəmiyyətin razı qalması üçün təsdiqləyici ölçmələr aparılmalıdır.
- k) Sinfə giriş yoxlaması sinfin saxlanması üçün dövrü yoxlama kimi hesablanmadığı halda yuxarıdakı c) - h) bəndlərinin tətbiqi kontekstində, müvafiq olduqda, yaşı 15 –dən yuxarı gəmilər üçün tankların sınaq yoxlanılmasının sinfə giriş yoxlamasının bir hissəsi kimi aparılması tələb olunmur. Əgər sinfə giriş yoxlamasını sinfin saxlanmasının dövrü yoxlanışı kimi hesablamaq tələb olunarsa, qazanan cəmiyyət tərəfindən nəzərə alınmalıdır, bir şərtlə ki, onlar sözügedən dövrü yoxlamayı müvafiq yoxlama müddəti çərçivəsində yerinə yetirilsin.
- l) Yuxarıdakı a) - h) bəndlərinin tətbiqi kontekstində, müvafiq olaraq, IACS Vahid Tələblərinə uyğunluq (yəni, qarşıdakı dövrü yoxlamada uyğunluğun tələb edilməsi, məsələn, UR S26 və S27) sinfə giriş yoxlaması sinfin saxlanması üçün dövrü yoxlama kimi qeyd edilmədiyi halda, onların sinfə giriş yoxlamasının bir hissəsi kimi aparılması/yerinə yetirilməsi tələb olunmur.

2.2.4. Maşınlar üzrə yoxlamalar

Ən azı aşağıdakılar daxil olmaqla, bütün əsas mexanizmlərin ümumi müayinəsi aparılmalıdır:

- a) Neft yanacağı yandıran avadanlıqların, qazanların, ekonomayzerlər və buxar/buxar generatorlarının iş vəziyyətinə baxış. Bu avadanlıqların qoruyucu klapanlarının tənzimlənməsi vəziyyətinin yoxlanılması gəmidəki qeydləri yoxlamaqla aparılmalıdır
- b) Bütün qoruyucu klapanlar yoxlanılmalıdır
- c) İzolyasiyanın müqaviməti, generatorun avtomat dövrə açarları, üstünlük verilən mühafizə relələri və generatorun əsas hərəkət yönəldiciləri sınaqdan keçirilməli və paralellik və yük bölgüsü sübutedilməlidir
- d) Bütün hallarda naviqasiya işıqları və göstəriciləri yoxlanılmalı, onların işlək və alternativ enerji mənbələrinin mövcud vəziyyəti yoxlanılmalıdır
- e) Quruducu nasoslar, qəza yanğınsöndürmə nasosları və yanacaq klapanlarının pultları, yanacaq nasosları, sürtkü yağı nasosları və ventilyatorlar işlək vəziyyətdə yoxlanılmalıdır
- f) Resirkulyasiya və buz təmizləmə qurğuları (əgər varsa)
- g) Gəminin dənizdə istismarı üçün zəruri olan əsas və bütün köməkçi mexanizmlər əsas idarəetmə vasitələri və sükan qurğuları ilə birlikdə iş şəraitində sınaqdan keçirilməlidir. Alternativ idarəetmə vasitələri sınaqdan keçirilməlidir
- h) Əgər gəmi uzun müddət dayanıbsa, Müfəttişin mülahizəsinə əsasən qısa dəniz sınaqları keçirilməlidir
- i) İlkin işəsalma qurğularının düzgün işləməsi yoxlanılmalıdır

j) Neft daşıyan tankerlərə münasibətdə yük neft sistemi və təhlükəli yerlərə gedən məkanlarda elektrik qurğularının qayda tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmalıdır. Mahiyyətə təhlükəsiz avadanlıqlar quraşdırıldıqda, Müfəttişlər belə avadanlıqların tanınmış səlahiyyətli orqan tərəfindən təsdiqləndiyinə əmin olmalıdırlar. Təsirsiz qaz sisteminin təhlükəsizlik cihazları, həyəcan siqnalları və əsas alətləri yoxlanılmalı və gəmi üçün təhlükə yaratmadığından əmin olmaq üçün stansiya ümumilikdə yoxlanılmalıdır.

Qeyd 1: Sınıfın ötürülməsi və ya gəminin çatdırılması zamanı sınıf əlavə edilməsi üçün c) və j) bəndləri gəminin tarixçəsində baxılmaqla yoxlanıla bilər.

2.2.5. Sənədlər

Bir qayda olaraq, təqdim ediləcək sənədlər aşağıdakılardır.

- a) Əsas planlar:
 - Ümumi quruluş
 - Yük anbarlarının və çənlərin tutumunun plan-çertyoju
 - Hidrostatik əyrilər
 - Tələb olunduqda, yükləmə təlimat kitabçası
 - Tələb olunduqda, zərərin dayanıqlığının hesablanması.
- b) Gövdə quruluşu planları:
 - Gəminin mərkəzi bölməsi
 - Ölçü planı
 - Göyertələr
 - Gəminin üz korpusunun genişlənməsi
 - Eninə çərçivə arakəsmələr
 - Sükan və sükan balleri
 - Lyuk qapaqları
 - Əlavə xidmət xassəsi CSR təyin edilmiş gəmilər üçün hər bir struktur element üçün həm zavod, həm də yenilənmə qalınlığını və "kənüllü əlavə" üçün istənilən qalınlığı göstərən planlar.
- c) Maşınlar üzrə planlar:
 - Maşın qurğusu
 - Aralıq (val), dayaq və vint şindelləri
 - Avar vinti

- Əsas mühərriklər, ötürmə mexanizmləri və mufta sistemləri (və ya İstehsalçının markası, modeli və əsas iş rejimi məlumatları)
 - Buxar turbin gəmiləri, əsas qazanlar, super qızdırıcılar və ekonomayzerlər (və ya İstehsalçının markası, modeli və əsas iş rejimi məlumatları) və buxar boru kəmərləri üçün
 - Quruducu nasos və ballast boru kəmərlərinin sxemi
 - Montaj sxemi
 - Sükan mexanizmləri sisteminin boru kəmərləri və qurğuları və sükan mexanizmləri İstehsalçının markası və modeli haqqında məlumat
 - Yaşı iki ildən az olan gəmilər üçün burulma vibrasiya hesablamaları
 - Fəsil 1, Bölmə 2, [6.10.2]-də təsvir edilən buz sinfinə aid əlavə sinif nişanlarından biri ilə təyin edilmiş gəmilər üçün hərəkətverici val transmissiyasında elastik keçirici muftalar və/və ya fırlanma momentini məhdudlaşdıran vallar üçün planlar (və ya istehsalçının markası, modeli və əsas iş rejimi məlumatları).
 - Neft daşıyan tankerlər üçün ön və arxa uclarda nasos qurğuları, koferdamların və nasos otaqlarının drenajı və çənlərdə və göyərtələrdə yük borularının ümumi quruluşu.
- d) Avtomatlaşdırılmış Maşın Sistemləri üçün əlavə sinif nişanlarından biri təyin edilmiş gəmilər üçün tələb olunan planlar:
- Alətlər siyahısı
 - Yanğın siqnalizasiya sistemi
 - Sistemli texniki qulluq və işləmə testləri üçün planlar.
- e) Alternativ dizaynın və qurğuların təsdiqi üçün tələb olunan əlavə sənədlər.
- f) Alternativ dizayn və tədbirlərinin təsdiq edici sənədi(ləri) təqdim edilməlidir (əgər varsa).
- g) Struktur yanğından mühafizə və yanğına nəzarət planı.
- Sinfin köçürülməsi zamanı mövcud olmayan siyahısı verilmiş sənədlərdəki konkret maddələrin əvəzinə alternativ texniki məlumatlar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilə bilər.

2.2.6. Ümumi tutumu 100 tondan az olan gəmilər üçün yoxlamaların həcminə və təqdim olunacaq sənədlərə xüsusi diqqət yetiriləcəkdir.

2.3. Uyğun olmayan gəmilər

2.3.1. Belə olduğu təqdirdə, gəminin sinfi [3.3.3]-də siyahısı verilmiş sənədlərin ilkin olaraq nəzərdən keçirilməsindən və müddəti və həcmi aşağıda verilmiş yoxlamaların qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirilməsindən sonra təyin ediləcəkdir.

Qeyd 1: Qeyri-uyğun gəmi dedikdə, QSCS-yə uyğunluğunun yoxlanılması şərti ilə Təsnifat Cəmiyyəti ilə təsnif edilməmiş və ya bütün tətbiq olunan və müvafiq IACS Qətnamələrinə tam uyğun olmayan gəmi nəzərdə tutulur.

2.3.2. Yoxlamalar

Sinif yoxlamasına qəbulun müddəti və iş həcmi eyni yaşda və tipdə olan gəminin sinfinin yenilənməsi yoxlamasında tələb edilən müddət və iş həcmindən az olmamalıdır; əlavə olaraq bütün digər dövrü yoxlamalar konkret xidmət nişanları və/yaxud əlavə sinif nişanları və/və ya gəminin təqdim etdiyi xüsusi qurğularla əlaqədar müayinələrlə birlikdə aparılmalıdır.

2.3.3. Sənədlər

Bir qayda olaraq, Cəmiyyətə təqdim ediləcək sənədlər aşağıdakılardan az olmamalıdır.

a) Əsas planlar:

- Ümumi quruluş
- Yük anbarlarının və çənlərin tutumunun plan-çertyoju
- İşə uyğun olaraq yükləmə halları, durğun (hərəkətsiz) suyun əyilmə momentlərinin hesablamaları və müvafiq sənədlər, yükləmə kalkulyatorunun xassələri və təlimat kitabçası (işə və Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq)
- Əgər varsa, stabillik sənədləri, (bax: Hissə B, Fəsil 3).

b) Gövdə quruluşu planları:

- Gəminin mərkəzi bölməsi
- Profil və göyərtə planı
- Su keçirməyən arakəsmələr
- Sükan və sükan balleri
- Gəminin xarici üzünün genişləndirilməsi
- Lyuk qapaqları
- Starn-post.

c) Maşınlar üzrə planlar:

- Mühərrik otağının ümumi quruluşu
- Yanacaq- (köçürülmə, xidmət), quruducu-, ballast-, sürtkü yağ-, soyutma-, buxar- və təchiz etmə-, ümumi xidmət və işə salmaq üçün sıxılmış hava borularının sxemi
- Yangınsöndürmə sistemlərinin sxemi
- Qazanların və hava qəbuledicilərinin çertyojları
- val transmissiyası, reduktor mexanizminin və avarlı valın təsvirləri
- Sükan mexanizmlərinin çertyojları
- Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 9-da göstərilən şərtlərə uyğun olaraq burulma vibrasiya hesablamaları. Belə sənədlər yalnız yaşı 2 ildən az olan gəmilər və ya təsnifatdan əvvəlki iki il ərzində avarlı val sisteminə dəyişiklik edilmiş köhnə gəmilər üçün tələb olunur.

d) Elektrik xətlərinin və cihazlarının quraşdırılma planları:

- Elektrik enerjisinin paylanması, işıqlandırma və qəza elektrik sxemlərinin baş planı
- Şəbəkələrin və kommutatorların tək xətt sxemi
- Təhlükəli ərazilərdə elektrik avadanlıqlarının yeri və təşkili.

e) Struktur yangından mühafizə və yangına nəzarət planı.

Sinfin köçürülməsi zamanı mövcud olmayan siyahısı verilmiş sənədlərdəki konkret maddələrin əvəzinə alternativ texniki məlumatlar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilə bilər

2.3.4. Müvafiq olduqda, ağlabatan hədlər daxilində, adekvatlıq meyarı kimi adekvat müddət boyunca qənaətbəxş fəaliyyət göstərməsi sübut edilmiş xidmət qeydiyyatından istifadə edilə bilər. Bu yaxınlarda tikilmiş gəmilərə xüsusi diqqət yetiriləcəkdir.

2.3.5. Əlavə xidmət və/və ya sinif nişanlarının əhatə etdiyi qurğular və ya avadanlıqlar üçün təqdim olunacaq sənədləri Cəmiyyət müəyyən edəcəkdir.

2.3.6. Bundan əlavə, Cəmiyyət öz qərarını keçmiş Təsnifat Cəmiyyəti tərəfindən verilmiş və ya qəbul edilmiş şəhadətnamələr (əgər varsa) və bayraq Administrasiyası tərəfindən və ya onun adından tanınmış təşkilat tərəfindən verilmiş qanuni şəhadətnamələr kimi sənədlərə əsaslanıla bilər; Bundan başqa, ayrı-ayrı hallarda Cəmiyyətə təqdim edilməsi üçün konkret olaraq digər sənədlər və/və ya planlar tələb olunabilir.

3. İlk təsnifatın tarixi

3.1. Anlayışlar

3.1.1. Tikilmə tarixi

Yeni inşalər üçün inşa tarixi yeni inşa yoxlama prosesinin tamamlandığı il və aydır. İnşa yoxlama prosesinin başa çatması ilə aktiv xidmətə başlayan gəmi arasında xeyli gecikmə olduqda, istismara verilmə tarixi də müəyyən edilə bilər.

Əgər dəyişikliklər aparılırsa, inşa tarixi gəmiyə aid olaraq qalır. Gəminin əsas hissəsinin tam dəyişdirilməsi və ya əlavə edilməsi nəzərdə tutulduqda, aşağıdakılar tətbiq edilir:

- daha yeni strukturun fərqli yoxlama dövründə olması razılaşdırıldığı təqdirdə gəminin hər bir əsas hissəsi ilə əlaqəli tikilmə tarixi Təsnifat Şəhadətnaməsində və Reyestrə göstərilməlidir
- yoxlamanın tələbləri gəminin hər bir əsas hissəsi ilə əlaqəli tikilmə tarixinə əsaslanmalıdır
- yoxlamanın son möhlət tarixləri Cəmiyyətin gəldiyi qənaətə uyğunlaşdırıla bilər.

Qeyd 1: Məsələn, gəminin böyük hissəsinə tam burun və ya korma hissəsi, tam əsas yük bölməsi (buraya yük gəmisinin bütöv anbarı/çəni daxil ola bilər), sənişin gəmisinin bütöv göyərtə strukturunun tam bloku və ya tək korpuslu və ya qoşa korpuslu gəminin struktur modifikasiyası daxil ola bilər.

3.1.2. Yeni tikililər üçün ilkin təsnifat tarixi

Bir qayda olaraq, yeni tikililər üçün ilkin təsnifat tarixi tikilmə tarixi ilə üst-üstə düşür.

3.1.3. Mövcud gəmilər üçün ilkin təsnifat tarixi

Prinsip etibarilə, mövcud gəmilər üçün ilkin təsnifat tarixi sinfə qəbulun başa çatdığı tarixdir.

4. Sinfin yenidən təyin edilməsi

4.1.

4.1.1. Əvvəllər Cəmiyyət tərəfindən sinfə qəbul edilmiş, sonradan sinfdə çıxarılmış və həmin dövrdən etibarən sinfə qəbul edilməyən gəmiyə Mülkiyyətçinin müraciəti əsasında sinf yoxlamasına buraxılmaq şərti ilə yenidən sinf təyin edilə bilər. Mümkün və uyğun olarsa, Cəmiyyətdə əvvəlki sinf dövründə keçirilən hər hansı dövrü yoxlamalar nəzərə alınə bilər.

BÖLMƏ 2 SİNFİN SAXLANMASI

1. Yoxlamaların ümumi prinsipləri

1.1. Yoxlamanın növləri

1.1.1 Sinfə qəbul edilmiş gəmilər sinfin saxlanması üçün yoxlamalara təqdim edilir. Bu yoxlamalara sinfin yenilənmə yoxlaması, aralıq və illik yoxlama, dib hissəsinin yoxlama (yaxud quru vəziyyətdə yoxlama və ya suda yoxlama), avarlı val yoxlaması, qazanın yoxlaması və tətbiq olunan hallarda əlavə sinif nişanlarının saxlanması üçün yoxlamalar daxildir. Belə yoxlamalar bu Bölmədə müəyyən edilmiş fasilələrlə və şərtlərlə həyata keçirilir. Yuxarıdakı dövrü yoxlamalara əlavə olaraq, şərtlər tələb etdikdə, gəmilərdə sınaqlar keçirilməlidir; həmçinin satış zamanı Sahib konkret yoxlama tələb etdikdə Maddə [6]-ya; Maddə [7]-yə baxın.

1.1.2 Dövrü yoxlamaların müxtəlif növləri haqqında məlumatların icmalısı Cədvəl 1-də verilib. Dövrü yoxlamaların aparıldığı aralıq dövrləri Cədvəl 1-in ikinci sütununda göstərilən bəndlərdə verilib. Bütün gəmilər və xidmət nişanları üçün müvafiq müddət və iş həcmi (əhatə dairəsi) Hissə A, Fəsil 3 və Hissə A, Fəsil 4-də və müvafiq olaraq, əlavə sinif nişanları ilə əlaqədar yoxlamalar Hissə A, Fəsil 5-də verilib. Gəmiyə təyin edilmiş əlavə sinif nişanları üçün konkret yoxlama tələbləri olmadıqda, bu əlavə sinif nişanları ilə əlaqədar avadanlıq və/yaxud qurğular yoxlanılmalı, müvafiq qaydada sinif üçün hər sinfin yenilənmə yoxlamasında Müfəttişin məmnunluğu təmin edilməlidir.

Korpusun, maşınların, avadanlıqların və cihazların müvafiq Qaydalara uyğun olduğunu və Fəsil 1, 1, Bölmə [3.3]-də qeyd olunan anlayış və fərziyyələrə əsaslanaraq qənaətbəxş vəziyyətdə qalacağını təsdiqləmək üçün yoxlamalar müvafiq tələblərə uyğun şəkildə aparılmalıdır.

Sinfin, xidmət nişanlarının və əlavə sinif nişanlarının saxlanması şərtlərinə əməl edilmədikdə, müvafiq qaydada sinif və/və ya xidmət nişanı və/və ya əlavə sinif nişanlarının fəaliyyəti dayandırılır və/və ya həmin nişanlar sinifdən çıxarılır. Tətbiq olunan Qaydalar Fəsil 2, Bölmə 3-də verilib.

Qeyd 1: Belə başa düşülür ki, yoxlamalar üçün tələblər Qaydalara uyğun olaraq tələb olunan və hətta tələb olunmasa da, gəmidə quraşdırılmış elementlərə tətbiq edilir.

1.1.3 Başqa hal nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, hər bir qismən keçirilən yoxlamanın kifayət qədər geniş olması şərti ilə, dib hissəsinin yoxlama və avarlı val yoxlamasından başqa hər hansı yoxlama Cəmiyyətlə razılaşdırılaraq müxtəlif vaxtlarda qismən yoxlamalar aparılmaqla həyata keçirilə bilər. Yoxlamanın qismən keçiriləcək yoxlamalara bölünməsi elə aparılmalıdır ki, onun səmərəliliyinə heç birxələl gəlməsin.

1.1.4 Administrasiyalara məxsus və ya icarəyə götürülmüş, hərbi əməliyyatların və ya xidmətin dəstəklənməsi üçün istifadə edilən kommersiya gəmilərinə tətbiq edilərkən Fəsil 3, Bölmə 1, Fəsil 3, Bölmə 6-ya xüsusi diqqət yetirilə bilər.

Cədvəl 1 : Dövri yoxlamaların siyahısı

Yoxlamanın növü	Bu bölməyə istinad	Yoxlamanın əhatə dairəsinə (həcminə) istinad
Sinif yenilənməsi – gövdə	[4]	Fəsil 3, Bölmə 3 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
Sinif yenilənməsi - maşın	[4]	Fəsil 3, Bölmə 3 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
Sinif yenilənməsi - əlavə sinif nişanları	[1.1]	Hissə A, Fəsil 5 (2)
İllik - gövdə	[5.2]	Fəsil 3, Bölmə 1 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
İllik - maşın	[5.2]	Fəsil 3, Bölmə 1 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
İllik - əlavə sinif nişanları	[1.1]	Hissə A, Fəsil 5 (2)
Aralıq – gövdə	[5.3]	Fəsil 3, Bölmə 2 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
Aralıq – maşın	[5.3]	Fəsil 3, Bölmə 2 və Hissə A, Fəsil 4 (1)
Dib – quru vəziyyətdə	[5.4]	Fəsil 3, Bölmə 4
Dib – suyun içərisində	[5.4]	Fəsil 3, Bölmə 4
Avarlı val - bütöv	[5.5]	Fəsil 3, Bölmə 5
Avarlı val – dəyişiklik edilmiş	[5.5]	Fəsil 3, Bölmə 5
Qazan - bütöv	[5.6]	Fəsil 3, Bölmə 6
(1) Müvafiq qaydada, gəmiyə təyin edilmiş xidmət nişanı əsasında.		
(2) Müvafiq qaydada, gəmiyə təyin edilmiş əlavə sinif nişanları əsasında.		

1.2. Yoxlamaların dövriliyinin dəyişdirilməsi, təxirə salınması və ya keçirilmə tarixinin irəliyə çəkilməsi

1.2.1. Müvafiq qaydada baxıldıqdan sonra xüsusi hallar nəzərə alınmaqla Cəmiyyət yoxlamaların dövriliyinin dəyişdirilməsi, təxirə salınması və ya keçirilmə tarixinin irəliyə çəkilməsi hüququnu özündə saxlayır.

1.2.2. Səyahət zamanı yoxlamanın vaxtı keçdikdə, aşağıdakılar tətbiq edilir:

- a) Cəmiyyət sinfin yenilənmə yoxlamasının yerinə yetirilməsinə imkan yaratmaq üçün sözügedən yoxlamanın müddətini artırmaqla, bir şərtlə ki, Təsnifat Şəhadətnaməsinin etibarlılıq müddətinin başa çatmasından əvvəl sözügedən müddət artımı ilə bağlı sənədləşdirilmiş razılıq əldə edilmiş olsun, Müfəttişin ilk təyinat limanında iştirakı üçün tədbirlər görülmüş olsun və Cəmiyyət sözügedən müddət artımı üçün texniki əsaslandırmanın mövcud olduğundan razı qalsın. Sözügedən müddət artımı yalnız Təsnifat Şəhadətnaməsinin müddəti bitdikdən sonra ilk təyinat limanına çatana qədər veriləcəkdir. Bununla belə, [2.1.7]-də müəyyən edilmiş “müstəsna hallar”a görə sinif yenilənməsi yoxlamasının ilk çıxış limanında yerinə yetirilməsi mümkün olmadıqda, Cəmiyyət [4.1.1]-ə uyğun olaraq müddətin artırılmasına icazə verə bilər, lakin artırılmış cəmi müddət heç bir halda sinfin yenilənməsi yoxlamasının ilkin sona çatma tarixindən etibarən üç aydan çox olmamalıdır.
- b) İllik və aralıq yoxlamalar zamanı təxirə salınma hallarına yol verilmir. Belə yoxlamalar müəyyən edilmiş vaxt çərçivələri daxilində yerinə yetirilməlidir; bax: [2.1.3].
- c) Bütün digər dövr yoxlamalar və sinif şərtləri çərçivəsində, sinfin müddətinin artırılması gəmi təyinat limanına çatana qədər verilə bilər.

1.3. Yoxlamanın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi

1.3.1. Cəmiyyət və/və ya onun Müfəttişləri yoxlamalar üçün texniki tələbləri müəyyən edən Hissə A, Fəsil 3, Hissə A, Fəsil 5-də nəzərdə tutulmuş müddəaların əhatə dairəsini zəruri hesab edilən zaman və həddə qədər genişləndirə bilər, yaxud xüsusi gəmilər və ya sistemlərlə əlaqədar onlaradəyişiklik edə bilər.

1.3.2. Hər hansı yoxlamanın müddəti gəminin və onun avadanlıqlarının vəziyyətindən də asılıdır. Müfəttişin gəminin və ya avadanlıqlarının saxlanması və ya vəziyyəti ilə əlaqədar hər hansı bir şübhəsi olarsa və sinfə mənfi təsir edə biləcək hər hansı çatışmazlıq və ya zərər barədə məlumat verilərsə, o halda zəruri hesab edilən əlavə müayinə və sınaqlar aparıla bilər.

1.4. Yoxlamanın ümumi proseduru

1.4.1. Yoxlamanın ümumi proseduru aşağıdakılardan ibarətdir:

- qayda tələbləri ilə əhatə olunan gəmi hissələrinin ümumi müayinəsi
- qayda tələblərinin əhatə etdiyi seçilmiş elementlərin yoxlanılması
- Müvafiq olduqda və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildiyi təqdirdə test və sınaqlarda iştirak etmək.

1.4.2. Müfəttişin rəyi əsasında, gəminin sinfinə mənfi təsir edən irimiqyaslı korroziya, konstruksiya qüsurları və gövdə, mexanizm və/və ya onun avadanlığının hər hansı bir hissəsində zədələnmə aşkar edildikdə, yoxlama nəticəsində gəminin sinfinə mənfi təsir edən təmir tədbirləri həyata keçirilir və bu işlər gəminin istismarına davam edilməzdən əvvəl həyata keçirilməlidir (bax: həmçinin [2.11]).

Qeyd 1: Cəmiyyətin yoxlama tələbləri Mülkiyyətçinin cavabdehliyində qalan təmir və texniki xidmətin spesifikasiyası və qəbulu üçün əvəzedici hesab edilə bilməz.

Qeyd 2: Fəsil 1, Bölmə 1, [4.1.3] müddəalarına uyğun olaraq, Cəmiyyət Mülkiyyətçinin tələbi ilə Administrasiyaların yoxlamaların əhatə dairəsi və dövriliyi ilə əlaqədar müddəalarını müəyyən edilmiş qaydalardan fərqli olduqda (aşağıda göstərilən [4] və [5]-dən ilə müqayisədə) tətbiq edəcəkdir.

Qeyd 3: Yoxlamalar zamanı Müfəttiş ehtiyat hissələrinin göyərtədə saxlanması, işlək vəziyyətdə olması və müvafiq qaydada qorunaraq bərkidilməsi vəziyyətini yoxlamır.

1.5. Digər Müfəttişin təyin edilməsi

1.5.1. Fəsil 1, Bölmə 1, [2.4.1]-nin müddəalarına uyğun olaraq, yoxlama zamanı Mülkiyyətçi ilə Müfəttiş arasında fikir ayrılığı yaranarsa, Cəmiyyət Mülkiyyətçinin tələbi ilə başqa Müfəttiş təyin edə bilər.

2. Yoxlamalarla əlaqədar anlayışlar və prosedurlar

2.1. Ümumi

2.1.1. Sinfin müddəti

Sinif müddəti dedikdə, ilkin təsnifat tarixindən başlayaraq (bax: Fəsil 2, Bölmə 1, [4]) və ya sonuncu sinfin yenilənmə yoxlamasına icazə verildiyi tarixdən başlayaraq və bu müddət növbəti sinfin yenilənmə yoxlaması üçün təyin edilmiş son tarixdə başa çatan müddət başa düşülür.

2.1.2. Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarix

Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarix sinif müddətinin bitmə tarixinə uyğun gələn sinif dövründə hər ilin ayının günü deməkdir.

2.1.3. Yoxlama vaxt çərçivəsi

Yoxlama vaxt çərçivəsi və ya daha sadə çərçivə, illik və aralıq yoxlamaların aparılacağı sabit dövr deməkdir.

2.1.4. Vaxtı keçmiş yoxlamalar

Hər bir dövrü yoxlamaya Qaydaların müvafiq tələbləri ilə müəyyən edilmiş sona çatma tarixi təyin edilir (yoxlama intervalının bitməsi və ya vaxt çərçivəsinin bitmə tarixi) həmin yoxlama bu müddət ərzində yerinə yetirilməlidir.

Sona çatma tarixinə qədər yerinə yetirilmədikdə, yoxlama vaxtı keçmiş hesab edilir.

Nümunələr:

- Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarix: 15 aprel

20-ci ilin illik yoxlaması 16 yanvar 2000-ci il tarixindən 15 iyul 2000-ci il tarixədək etibarlı şəkildə həyata keçirilə bilər. Əgər o, 15 iyul 2000-ci il tarixinədək yerinə yetirilməzsə, illik yoxlama vaxtı keçmiş hesab edilir.

- Sonuncu dib hissəsinin yoxlama tarixi: 20 oktyabr 2000-ci il:

20 Oktyabr 2003-cü il tarixinədək yerinə yetirilmədikdə və ya sinif müddətinin sonunda (hansı birinci gəlirsə) dib hissəsi yoxlaması vaxtı keçmiş hesab edilir.

2.1.5. Sinif şərti

Konkret bir müddət ərzində sinfi saxlamaq üçün aradan qaldırılmalı olan qüsurlar və/və ya çatışmazlıq sinif şərti kimi göstərilir. Sinif şərti iştirak edən Müfəttiş tərəfindən yoxlama vasitəsilə və ya tələblərin yerinə yetirildiyinə dair sübut əsasında həll edilərək Cəmiyyəti qane edənə qədər həll edilməmiş qalır. Sona çatma tarixinə qədər həll edilmədiyi təqdirdə sinif şərti vaxtı keçmiş hesab olunur.

Cəmiyyətin rəyi əsasında sinfin vəziyyəti konkret baxılmasını tələb edən digər hallarda da tətbiq oluna bilər.

2.1.6. Memorandumlar

Sinfin saxlanmasına mənfi təsir etməyən və buna görə də Sahibinin rahatlığı ilə aradan qaldırıla bilən qüsurlar və/yaxud çatışmazlıqlar və Cəmiyyətin rahatlığı üçün təqdirəlayiq hesab edilən hər hansı digər məlumatlar memorandumlar kimi göstərilir. Memorandumlar sinif şərti kimi qəbul edilməməlidir.

2.1.7. İstisna hallar

“İstisna hallar” dedikdə, aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

- quru körpü qurğularının olmaması və ya
- təmir vasitələrinin olmaması və ya
- zəruri materialların, avadanlıqların və ya ehtiyatların olmaması və ya
- sərt hava şəraitinin qarşısını almaq üçün görülən tədbirlər nəticəsində yaranan gecikmələr.

2.2. Gövdə yoxlaması ilə əlaqədar terminologiya

2.2.1. Ballast tankı

Ballast tankı əsasən duzlu su ballastı üçün istifadə olunan tankdır.

Fəsil 4, Bölmə 2-nin tələblərinə uyğun olaraq tək və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün ballast çəni yalnız duzlu su ballastı üçün istifadə olunan çən və ya lazım olduqda hər ikisi üçün istifadə olunan məkandır və yük və duzlu su ballastı həmin məkanda irimiqyaslı korroziya aşkar edildikdə ballast çəni kimi qəbul ediləcəkdir, bax: [2.2.7]. Qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün iki yangöyertə çəni, hətta üst hissədəki çənə və ya bunkerin yan çəninə bağlı olsa belə, ayrıca çən hesab edilməlidir.

Neft daşıyan tankerlər üçün Fəsil 4, Bölmə 3 və kimyəvi material daşıyan tankerlər Fəsil 4, Bölmə 4-ün tələblərinə uyğun olaraq ballast çəni yalnız duzlu su ballastının daşınması üçün istifadə olunan çəndir. Kombinə edilmiş yük/ballast çəni yükün və ya ballast suyunun daşınması üçün gəminin istismarının müntəzəm hissəsi kimi istifadə olunan və ballast çəni kimi qəbul edilən çəndir. MARPOL I/18(3)-ə uyğun olaraq yalnız müstəsna hallarda su ballastının daşına biləcəyi yük çənləri yük çənləri kimi qəbul edilməlidir.

2.2.2. Məkanlar (yerlər)

Məkanlar (yerlər) anbarlar və çənlər daxil olmaqla ayrıca bölmələrdir.

Fəsil 4, Bölmə 2-yə uyğun olan gəmilər üçün bu məkanlar yük anbarlarını, göyertələri və gövdənin xarici korpusunu əhatə edən tryumlar, çənlər, koferdamlar və məkanlar daxil olmaqla ayrıca bölmələrdir.

2.2.3. Ümumi yoxlama

Ümumi yoxlama gövdə strukturunun ümumi vəziyyəti haqqında hesabat vermək və əlavə ətraflı yoxlamaların həcmi müəyyən etmək üçün nəzərdə tutulmuş yoxlamadır.

2.2.4. Ətraflı yoxlama

Ətraflı yoxlama struktur komponentlərinin təfərrüatlarının Müfəttişin yaxın vizual müayinə diapazonu çərçivəsində, yəni adətən olaraq əlçatan bir yoxlamadır.

2.2.5. Eninə çərçivə bölməsi

Eninə çərçivə bölməsinə gövdənin uzununu boyunca gəminin korpusunun möhkəmliyinə kömək edən bütün uzununa elementlər daxildir, məsələn: göyertədə, yan bortlarda, dibdə, daxili dibdə, örtükdə, uzununa arakəsmələrdə və müxtəlif gəmi növləri üçün müvafiq qaydada, müvafiq uzunluqda bunker yanlarında, üst qanadlı tanklarda alt, daxili tərəflərdə. Eninə çərçivədə inşa edilmiş gəmi üçün eninə çərçivə bölməsinə bitişik çərçivələr və onların eninə bölmələr şəklində son birləşmələri daxildir.

2.2.6. Nümunəvi tanklar və ya məkanlar

Nümunəvi tanklar və ya məkanlar oxşar tipə və xidmətə malik olan və digər çənlərin və ya məkanların vəziyyətini əks etdirən və oxşar korroziyadan mühafizə sistemlərinə malik olan tanklar və məkanlardır. Nümunəvi tanklar və ya məkanları seçərkən gəmidəki xidmət və təmir tarixçəsi və müəyyən edilə bilən kritik struktur sahələri və/və ya şübhəli ərazilər nəzərə alınmalıdır.

2.2.7. İrimiqyaslı korroziya

İrimiqyaslı korroziya elə bir korroziya səviyyəsidir ki, burada korroziya nümunəsinin qiymətləndirilməsi icazə verilən hədlərin 75%-dən artıq olur, lakin məqbul hədlər daxilində baş verən korlanmanı əks etdirir. Aşağıdakı gəmilər üçün:

- Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar əsasında inşa olunmuş qalama

(balker) yük gəmiləri və ya

- İki korpuslu Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar əsasında inşa olunmuş neft daşıyan tankerlər və ya

- Qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar () əsasında inşa olunmuş qalama (balker) yük gəmiləri və ya neft daşıyan tankerlər və ya

- uzunluğu 65 m-dən çox olan və inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixindən sonra bağlanmış konteyner daşıyan gəmilər,

irimiqyaslı korroziya elə bir korroziya səviyyəsidir ki, korroziya nümunəsinin qiymətləndirilməsi

($t_{\text{renewal}} + 0,5 \text{ mm}$) və t_{renewal} arasında ölçülən qalınlığı göstərir.

Qeyd 1: t_{renewal} - konstruksiya elementlərinin yenilənməsinin aparılacağı mm ilə minimum icazə verilən qalınlıqdır.

2.2.8. Çöpurluq korroziyası

Çöpurluq korroziyası dedikdə, ətrafdakı ümumi

korroziyadan daha çox olan yerli materialın azalması ilə müşayiət olunan səpələnmiş korroziya ləkələri/sahələri nəzərdə tutulur. Çöpurluğun intensivliyi Fəsil 2, Əlavə 3, Şəkil 22-də müəyyən edilib.

2.2.9. Kənarların korroziyası

Kənarların korroziyası dedikdə, Fəsil 2, Əlavə 3, Şəkil 15-də göstərildiyi kimi lövhələrin, bərkidicilərin, əsas dayaq elementlərinin və ağız hissələrin ətrafındakı boş kənarlarda baş verən lokal korroziya nəzərdə tutulur.

2.2.10. Çuxur açan korroziya

Çuxur açan korroziya, bir qayda olaraq, Fəsil 2, Əlavə 3, Şəkil 16-da göstərildiyi kimi, qaynaq birləşmələrinə bitişik bitişdirici tillər boyunca və tillərdə və ya lövhə uclarında və ya tikişlərində yerli material itkisidir.

2.2.11. Şübhəli sahələr

Şübhəli sahələr irimiqyaslı korroziyanı göstərən və/və ya Müfəttiş tərəfindən sürətli korlanmaya meylli hesab edilən yerlərdir.

2.2.12. Kritik struktur sahələri

Kritik struktur sahələri hesablamalardan monitoring tələb edən və ya obyekt gəmisinin xidmət tarixindən və ya analoji gəmilərdən və ya eyni tipli gəmilərdən (əgər varsa), çatlamaya, bükülməyə və sökülməyə ya gəminin struktur bütövlüyünü pozacaq korroziyaya həssaslığı müəyyən edilmiş yerlərdir.

2.2.13. Korroziyadan qorunma sistemi

Korroziyadan qorunma sistemi adətən tam sərt qoruyucu örtük hesab olunur.

Sərt qoruyucu örtük adətən epoksi təbəqə və ya ona bərabər olan vasitədir. Nə yumşaq, nə də yarım sərt örtüklərə malik olmayan digər örtük sistemləri İstehsalçının texniki şərtlərinə (spesifikasiyasına) uyğun olaraq tətbiq olunmaq və saxlanmaq şərti ilə alternativ kimi qəbul edilə bilər.

2.2.14. Təbəqənin (örtüyün) vəziyyəti

Təbəqənin vəziyyəti aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

- yaxşı: yalnız cüzi paslanma vəziyyətində olan
- orta: tirlərin (bərkidicilərin) və qaynaq birləşmələrinin kənarlarındakı yerlərdə təbəqənin dağılması və/və ya 20%-dən çox və ya ondan da çox yüngül paslanmış, lakin pis vəziyyət üçün müəyyən edilən səviyyəyə nisbətən az olan vəziyyət
- zəif: baxılan sahələrdəki təbəqənin ümumi dağılmasının 20%-ə çatması və ya 10% və ya daha geniş miqyasda yayılması.

2.2.15. Yük sahəsi (maye halında olan yükləri tökmə üsulu ilə daşıyan gəmilər)

Yük sahəsi gəminin yük çənlərini, çirkli neft məhsulları çənlərini və yük/ballast nasos otaqlarını, kompressor otaqlarını, koferdamları, ballast çənlərini və yük çənlərinə bitişik məkanları, həmçinin bütün uzunluğu və yuxarıda qeyd olunan məkanlar üzərində gəmi hissəsinin eni boyunca göyörtəsahələrinin daxil olduğu gəmi hissəsidir.

2.2.16. Yük uzunluğu sahəsi (quru yük daşıyan gəmilər)

Yük uzunluğu sahəsi gəminin yük anbarlarını və yanacaq çənləri, kofferdamlar, ballast çənləri və məkanlar daxil olmaqla bitişik sahələri əhatə edən hissəsidir.

2.2.17. Təcili və əsaslı təmir

“Təcili və əsaslı təmir” yoxlama zamanı hər hansı bir sinif şərtinin tətbiqinə ehtiyacı aradan qaldırmaqla Müfəttişi qane etmək üçün yerinə yetirilən daimi təmirdir. Həmçinin bax: [2.11].

2.2.18. Xüsusi diqqət

Xüsusi diqqət və ya xüsusilə nəzərə alınma (ətraflı yoxlamalar və qalınlıq ölçmələri ilə əlaqədar olaraq) təbəqə altında olan strukturun faktiki orta vəziyyətini təsdiqləmək üçün kifayət qədər ətraflı yoxlama və qalınlıq ölçmələrinin aparılması deməkdir.

2.2.19. Hava borusu başlığı

Açıq göyörtələrdə quraşdırılmış hava borusu başlıqları suüzəri bort göyörtəsinin və ya üst tikili göyörtələrinin üzərində uzanır.

2.2.20. Məsafədən müayinə üsulları (RIT)

Məsafədən müayinə üsulları Müfəttişin birbaşa fiziki girişinə ehtiyac olmadan strukturun hər hansı bir hissəsinin yoxlanılmasına imkan verən yoxlama vasitəsidir (bax: IACS Tövsiyə 42, “Yoxlamalar üçün məsafədən yoxlama üsullarından istifadə qaydaları”).

2.3. Qalınlığın ölçülməsi üçün prosedurlar

2.3.1. Aşağıda müəyyən edilmiş yoxlamaların əhatə dairəsinə uyğun olaraq tələb olunduqda qalınlıq ölçmələri, adətən, Mülkiyyətçinin cavabdehliyi altında, Müfəttişin iştirakı ilə isə Mülkiyyətçidən asılı olmayaraq xidmət təminatçısı tərəfindən həyata keçirilir.

2.3.2. Bütün gəmilər üçün aşağıdakılar tətbiq edilir:

- Gövdə quruluşunun yoxlamaları çərçivəsində lazımı qalınlıq ölçülərinə Müfəttiş şahidlik etməlidir. Bu, ölçmələr aparılarkən Müfəttişin gəmidə olmasını tələb edir ki, bu da ona istənilən vaxt müdaxilə etmək və prosesə nəzarət etmək imkanlarını yaradır.
- Gəmidə aparılacaq yoxlamalar və qalınlıq ölçmələrinin təhlükəsiz və səmərəli icrasını təmin etmək məqsədilə aralıq və ya sinfin yenilənmə yoxlaması başlamazdan əvvəl iştirakçı Müfəttiş(lər), gəminin kapitanının iştirakı ilə və ya şirkət tərəfindən təyin edilmiş müvafiq ixtisaslı nümayəndəsi, gəmi sahibinin nümayəndəsinin(lərinin), qalınlıq ölçən firmanın (nümayəndələrin) iştirakı ilə görüş keçirilməlidir.

2.3.3. İstənilən növ yoxlamada, yəni sinif yeniləməsi, aralıq, illik və ya eyni əhatə dairəsinə malik olan digər yoxlamalarda təfərrüatlı yoxlamaların aparılması tələb olunan sahələrdə strukturların qalınlığının ölçülməsi ətraflı yoxlamalarla eyni vaxtda aparılmalıdır.

2.3.4. Ətraflı yoxlamaya alternativ olaraq istifadəsinə icazə vermək üçün iştirak edən Müfəttiş tərəfindən Məsafədən Müayinə Üsullarının (RIT) nəzərdə tutula bilər. Bir RIT-dən istifadə etməklə aparılan yoxlamalar iştirak edən Müfəttişlərin məmnuniyyəti üçün yerinə yetirilməlidir. Ətraflı tədqiqat üçün RIT-dən istifadə edildikdə, bu RIT də tələb olunan qalınlıq ölçmələrini həyata keçirməyə qadir deyilsə, müvafiq qalınlıq ölçmələri üçün müvəqqəti giriş vasitələri təchiz edilməlidir.

Qeyd 1: **qalama (balker) yük gəmisi ESP** və ya **qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP** və ya **qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP** və ya **qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP** və ya **özü**

boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya **filiz daşıyan gəmi ESP** və ya **kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP** və ya **kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP** və ya **neft daşıyan tanker** xidmət nişanı təyin edilmiş gəmilər üçün ətraflı yoxlamaya alternativ kimi RIT-dən istifadə edilməsinə icazə verilmir.

2.3.5. Poladdan başqa digər materialdan tikilmiş konstruksiyalar üçün Cəmiyyət tərəfindən zəruri hesab edilən alternativ qalınlığın ölçülməsi tələbləri hazırlana və tətbiq oluna bilər.

2.3.6. Qalınlığın ölçülməsi adətən ultrasəs sınaq avadanlığı vasitəsilə həyata keçirilməlidir. Avadanlığın düzgünlüyü tələb olunduqda Müfəttiş tərəfindən sübuta yetirilməlidir. Qalınlığın ölçülməsi Cəmiyyətin icazə verdiyi şirkət tərəfindən aparılmalıdır.

Cəmiyyət Şirkətin səlahiyyət dairəsini məhdudlaşdırmaq hüququnu özündə saxlayır.

Qeyd 1: İcazə haqqında ətraflı məlumat Qayda Qeydində (Xidmət Təchizatçıların Təsdiqi) verilir.

2.3.7. Qalınlığın ölçülməsi hesabatı hazırlanmalıdır. Hesabatda ölçmələrin yeri, ölçülmüş qalınlıq və müvafiq orijinal qalınlıq verilməlidir. Bundan əlavə, hesabatda ölçmələrin aparıldığı tarix, ölçmə avadanlığının növü, operatorların adları və ixtisasları və onların imzaları daxil edilməlidir.

Müfəttiş son qalınlıq ölçmə hesabatını nəzərdən keçirməli və üz qabığına imza atmalıdır.

2.3.8. Struktur korroziyasının azaldılması səviyyələrinə aid qəbul meyarları üçün bax: Fəsil 2, Əlavə 3.

2.4. Sudaxili yoxlama üçün firmaların müqaviləsi

2.4.1. Qaydalara istinad edilən sudaxili yoxlamalar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş sertifikatlı şirkət tərəfindən aparılmalıdır.

Qeyd 1: Xidmət Təchizatçıların Təsdiqi Qayda Qeydi sertifikatlaşdırma haqqında ətraflı məlumat verir.

2.5. Yoxlamalar üçün hazırlıqlar və şərtlər

2.5.1. Mülkiyyətçi Fəsil 1, Bölmə 1, [3.2.2]-yə uyğun olaraq yoxlamaların təhlükəsiz icrası üçün zəruri şəraiti təmin etməlidir.

2.5.2. Yük anbarları, çənlər və məkanlar giriş üçün təhlükəsiz olmalıdır. Yük anbarları, çənlər və məkanlar qazsız olmalı və düzgün havalandırılmalıdır. Çənə, boş və ya qapalı məkana girməzdən əvvəl çən və ya məkandakı atmosferin təhlükəli qazdan təmizləndiyi və kifayət qədər oksigenin olduğu yoxlanılmalıdır.

Yoxlama və qalınlığın ölçülməsinə hazırlıq zamanı və hərtərəfli müayinəyə imkan yaratmaq məqsədlər bütün boş məkanlar təmizlənməli, o cümlədən bütün yığılmış boş korroziya qırıntıları (ərpələri) səthlərdən çıxarılmalıdır. Korroziya, deformasiya, sınıqlar, zədələnmələr və ya digər konstruksiyaların korlanması, habelə örtüyün vəziyyətini aşkar etmək üçün məkanlar kifayət qədər təmiz və sudan, qırıntıdan (ərpədən), kirdən, yağ qalıqlarından və s.-dən təmizlənməlidir. Bununla belə, Mülkiyyətçi tərəfindən yenilənməsinə artıq qərar verilmiş struktur sahələri yalnız yenilənəcək sahələrin həddlərini müəyyən etmək üçün lazım olan dərəcədə təmizlənməli və kirdən təmizlənməlidir.

Korroziya, deformasiya, sınıqlar, zədələr və ya konstruksiyaların digər pozulması halları, həmçinin örtüyün vəziyyətini aşkar etmək üçün kifayət qədər işıqlandırma təmin edilməlidir.

Yumşaq və ya yarım sərt örtüklər tətbiq edildikdə, örtünün effektivliyini yoxlamaq və daxili strukturların vəziyyətini qiymətləndirmək üçün Müfəttiş üçün təhlükəsiz giriş təmin edilməlidir. Təhlükəsiz giriş təmin edilmədikdə, yumşaq və ya yarım sərt örtük çıxarılmalıdır.

Korpuslar, tavanlar və ya astarlar və boş izolyasiya (əgər quraşdırılıbsa) Müfəttiş tərəfindən tələb olunduğu kimi, lövhə (örtük) və çərçivənin yoxlanılması üçün çıxarılır. Lövhə üzərində olan tərkiblər araşdırılmalı və müayinə edilməlidir, lakin örtüklə (lövhə ilə) kifayət qədər yapıldığı aşkar edilərsə, onları pozmağa ehtiyac yoxdur.

Soyuducu yük otaqlarında izolyasiyanın arxasındakı örtüyün vəziyyəti əks edilən yerlərdə yoxlanılmalıdır. Müayinə qoruyucu örtüyün effektiv şəkildə qaldığını və görünən struktur qüsurlarının olmadığını yoxlamaqla məhdudlaşa bilər. Zəif örtük vəziyyəti aşkar edildikdə, Müfəttiş tərəfindən zərurət yarandığı təqdirdə müayinənin müddəti artırılır. Təbəqənin vəziyyəti barədə məlumat

verilməlidir. Qabıq örtüyünün xaricdən yoxlanılması zamanı kəsiklər, cızıqlar və s. aşkar edilərsə, örtük və ona bitişik çərçivələrin əlavə müayinəsi üçün Müfəttiş tərəfindən tələb olunduğu kimi onların yolundakı izolyasiyalar sökülməlidir.

2.5.3. Yük anbarında yoxlama aparan şəxs, çən və ya məkanda yoxlama aparan şəxs, göyərtədəki məsul işçi və vəziyyətdən asılı olaraq naviqasiya körpüsü arasında rabitə sistemi təşkil olunmalıdır. Rabitə sisteminin işi yoxlama zamanı təmin edilməlidir. Bu sistemə həmçinin qayıqlar və ya salları istifadə olunarsa, ballast nasosunun idarə edilməsinə cavabdeh olan işçi heyəti də daxil edilməlidir.

2.5.4. Partlayışölçən, oksigenölçən, tənəffüs aparatı, xilasətmə kəmərləri, kəndir və qarmaqlı minmə kəmərləri və fitlər, onların istifadəsi üzrə təlimat və qaydalarla birlikdə yoxlama zamanı təqdim edilməlidir. Təhlükəsizlik üzrə yoxlama siyahısı təqdim edilməlidir.

2.5.5. Yoxlamanın təhlükəsiz və səmərəli aparılması üçün adekvat və təhlükəsiz işıqlandırma təmin edilməlidir.

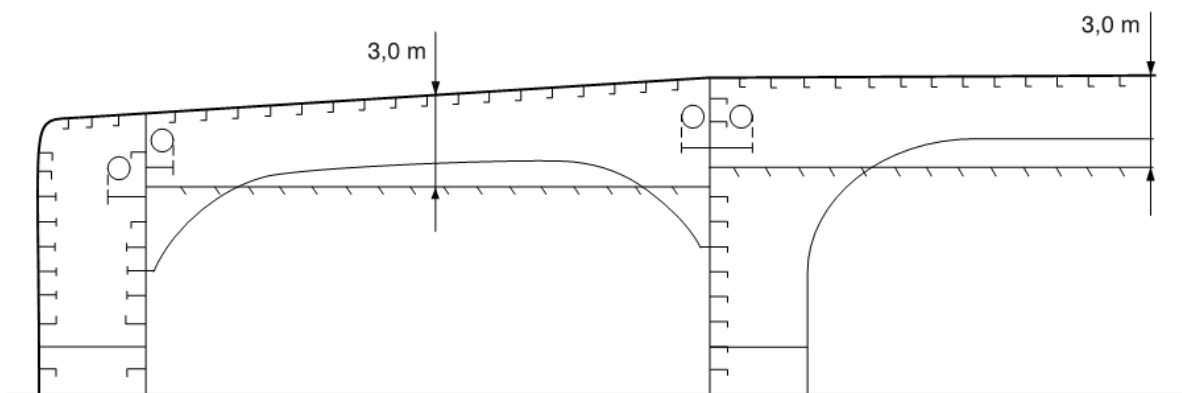
2.5.6. Yoxlama zamanı adekvat qoruyucu geyim vasitələri (məsələn, qoruyucu dəbilqə, əlcək, təhlükəsizlik ayaqqabısı və s.) mövcud olmalı və istifadə edilməlidir.

2.5.7. Qayıqlar və ya salları vasitəsi ilə tankların və ya müvafiq anbarların yoxlanması yalnız Müfəttişin razılığı ilə həyata keçirilə bilər, o, təmin edilmiş təhlükəsizlik tədbirlərini, o cümlədən hava proqnozunu və gözlənilən şərtlərdə gəminin reaksiyasını nəzərə almalı və çən daxilində suyun gözlənilən artımının 0,25 m-dən çox olmamasını təmin etməlidir.

2.5.8. Sal və ya qayıqlardan ətraflı yoxlama üçün istifadə edilərkən aşağıdakı şərtlərə əməl edilməlidir:

- yalnız bir kameranın dəşilməsi baş verdiyi təqdirdə belə, qənaətbəxş səviyyədə qalıq üzmə qabiliyyətinə və dayanıqlığına malik olan sərt, şişmə salları və ya qayıqlardan istifadə edilməlidir
- qayıq və ya sal giriş nərdivanına bağlanmalı və qayığa və ya sala aydın görünən giriş nərdivanına əlavə bir şəxs yerləşdirilməlidir
- müvafiq xilasətmə jiletləri bütün iştirakçılar üçün mövcud olmalıdır

Şəkil 1 : Neft daşıyan tankerlər və kimyəvi material daşıyan gəmi üçün maksimum su səviyyəsinə uyğun olan platformanın mövqeyi və faktiki maye səviyyəsi



d) çən və ya anbardakı suyun səthi sakit olmalıdır (bütün gözlənilən şəraitdə çən daxilində suyun gözlənilən qalxması 0,25 m-dən çox olmamalıdır) və suyun səviyyəsi sabit olmalıdır. Qayıq və ya sal istifadədə olarkən suyun səviyyəsi heç bir halda qalxmamalıdır

e) çən, anbar və ya məkanda yalnız təmiz ballast suyu olmalıdır. Suda nazik neft təbəqəsinin olması belə qəbul edilməz və

f) heç vaxt suyun səviyyəsinin göyertənin altındakı çərçivə şpanqout səthinin ən dərin hissəsindən 1 m məsafədə olmasına icazə verilməməlidir ki, yoxlama qrupu çən lyukuna birbaşa qaçış yolundan təcrid olunmasın. Göyertəyə giriş lyukunun quraşdırıldığı və yoxlanılan çən üzərindəki göyertə hissəsi açıq olduğu halda, yoxlama tərəfi üçün hər zaman qaçış yolunun mövcud olması üçün göyertə eninə çərçivələrin üzərindəki səviyyələrə suyun doldurulması nəzərdə tutulur. Göyertəyə qaçmağın digər effektiv vasitələri nəzərdə tutula bilər.

g) çənlər (və ya məkanlar) ümumi havalandırma sistemi ilə birləşdirilmişdirsə və ya Təsirsiz qaz sistemi, qayığın və ya salın istifadə olunacağı çən qazın digər çənlərdən (və ya məkanlardan) ötürülməsinin qarşısını almaq üçün təcrid olunmalıdır.

2.5.9. Tanklar və ya məkanlar üçün göyertə altındakı sahələrin yoxlanılması üçün çərçivə şpanqoutların dərinliyi 1,5 m və ya daha az olduqda, yalnız sal və ya qayıqlara icazə verilə bilər.

Şpanqoutların dərinliyi 1,5 m-dən çox olarsa, yalnız sal və ya qayıqlara icazə verilir:

- göyertənin altındakı konstruksiya örtüyü YAXŞI vəziyyətdə olduqda və korlanma əlamətləri olmadıqda; və ya

- təhlükəsiz giriş-çıxışı təmin etmək üçün hər bir çən üzərindəki göyertə hissəsi daimi giriş-çıxış vasitələri nəzərdə tutularsa. Bu o deməkdir ki:

- hər bir çən (tank) üzərindəki göyertə hissəsində göyertədən təxminən 2 m aşağıda quraşdırılmış şaquli nərdivan və kiçik platforma vasitəsilə birbaşa göyertədən giriş; və ya

- tankın hər bir ucunda göyertə üçün nərdivanları olan uzununa daimi platformadan göyertəyə giriş. Platforma, tankın tam uzunluğu üçün, göyertə altındakı strukturun xilasedici salın suya salınması üçün lazım olan maksimum suyun səviyyəsi ilə eyni səviyyədə təşkil edilməlidir. Bu məqsədlə, suyun maksimum səviyyəsinə uyğun olan faktiki maye səviyyəsi, göyertə eninə çərçivələrin ortasında və çənin orta uzunluğunda ölçülən göyertə lövhəsindən 3 m-dən çox olmamaqla qəbul edilməlidir (bax: Şəkil 1). Yuxarıda göstərilən şərtlərdən heç biri yerinə yetirilmədikdə, göyertə altındakı sahələrin yoxlanılması üçün işçi platforması və ya digər ekvivalent vasitə nəzərdə tutulmalıdır.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi sal və ya qayıqlardan istifadə yoxlama zamanı çən daxilində hərəkət etmək üçün qayıqların və ya salların istifadəsinə mane olmur.

2.5.10. Əlaqədar strukturun yoxlanılması tələb olunduqda, aşağıdakılar tətbiq edilir:

- anbarlardakı tavanlar və Maşın Şöbəsinə döşəmələr strukturun yoxlanılması üçün lazımı dərəcədə qaldırılmalıdır

- sement və ya digər qoruyucu təbəqələrin altındakı örtüyün vəziyyətinə dair hər hansı bir şübhə olduqda və ya örtüklə yapışma sıx olmadıqda çıxarılmalıdır

- ballast çənləri bərk olduqda, strukturun vəziyyətini yoxlamaq üçün bərk ballast qismən çıxarılmalıdır. Şübhə yaranarsa, Müfəttiş bərk ballastın daha geniş şəkildə çıxarılmasını tələb edə bilər

- soyudulmuş yüklər üçün nəzərdə tutulmuş şöbələrin izolyasiyası, inşa qurğuları izolyasiyanı sökmədən belə yoxlamaların aparılmasını mümkün etmədiyi halda, strukturun vəziyyətinin Müfəttiş tərəfindən yoxlanılması məqsədilə lazımi müddətə çıxarılmalıdır.

2.6. Strukturlara giriş

2.6.1. Ümumi yoxlama üçün Müfəttişin gövdə strukturunu təhlükəsiz və praktiki şəkildə yoxlamasını təmin edən vasitələr təmin edilməlidir.

2.6.2. Yük anbarlarında və ballast çənlərində yoxlama üçün Müfəttiş üçün məqbul olan aşağıdakı giriş vasitələrindən biri və ya daha çoxu təchiz edilə bilər:

- daimi işçi platforması və strukturlardan keçidlər
- müvəqqəti işçi platforması və strukturlardan keçidlər

- teleskopik qülləli yük avtomobilləri, qaldırıcı liftlər və daşıyan platformalar kimi hidravlik qollu nəqliyyat vasitələri
- qayıqlar və ya sallar
- digər ekvivalent vasitələr.

2.6.3. Məsafədən müayinə üsulundan istifadə etməklə aparılan yoxlamalar üçün Müfəttiş üçün məqbul olan aşağıdakı giriş vasitələrindən biri və ya bir neçəsi təchiz edilməlidir:

- pilotsuz robot qol
- məsafədən idarə olunan nəqliyyat vasitələri (ROV)
- pilotsuz uçuş aparatları/dronlar
- Cəmiyyət üçün məqbul olan digər vasitələr.

Qeyd 1:

Bu xidmət nişanları təyin edilmiş gəmilər üçün ətraflı yoxlamaya alternativ kimi RIT-dən istifadəyə icazə verilmir: **qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP və ya özünü boşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya filiz daşıyan gəmi ESP və ya kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP və ya kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP və ya neft daşıyan tanker ESP.**

2.7. Yoxlamalar üçün avadanlıq

2.7.1. Müfəttiş tərəfindən zərurət yaranarsa, aşağıdakı sınıq aşkarlama prosedurlarından bir və ya daha çoxu tələb oluna bilər:

- radioqrafik avadanlıq
- ultrasəs avadanlığı
- maqnit hissəciklər üçün avadanlıq
- boya nüfuzetmə.

2.8. Qəza-xilasetmə avadanlığı

2.8.1. Əgər tənəffüs aparatı və/və ya digər avadanlıq “Qəza-xilasetmə avadanlığı” kimi istifadə olunursa, o zaman avadanlıqların yoxlanılan məkanın konfigurasiyasına uyğun olması tövsiyə olunur.

2.9. Dənizdə və lövbərdə yoxlamalar

2.9.1. Dənizdə və ya lövbərdə aparılan yoxlamalar Müfəttişlərə gəmidəki personal tərəfindən lazımi köməklik göstərildiyi halda qəbul edilə bilər. Yoxlamanın aparılması üçün ehtiyat tədbirləri və prosedurlar [2.5] - [2.7]-yə uyğun olmalıdır.

2.10. Səyahət zamanı təmir və texniki qulluq

2.10.1. Gəmidə, maşınlarda və ya sinfə təsir edən və ya təsir edə bilən digər avadanlıqların təmiri səyahət zamanı gəmi heyəti tərəfindən həyata keçirildikdə, onlar əvvəlcədən planlaşdırılmalıdır. Təklif olunan təmirin müddəti və müfəttişin səfər zamanı iştirak ehtiyacı daxil olmaqla tam təmir proseduru kifayət qədər əvvəlcədən təsdiq üçün Cəmiyyətə təqdim edilməlidir. Təmir barədə Cəmiyyətə əvvəlcədən məlumat verilməməsi gəminin sinfinin dayandırılması ilə nəticələnə bilər.

Hər hansı bir fəvqəladə vəziyyət baş verdiyi təqdirdə təcili təmir işləri dərhal aparılmalı olduqda, təmir gəminin jurnalında sənədləşdirilməli və ondan sonra əlavə yoxlama tələblərinin müəyyən edilməsində istifadə üçün Cəmiyyətə təqdim edilməlidir.

2.10.2. Yuxarıda göstərilənlər, İstehsalçının tövsiyə etdiyi prosedurlara və Cəmiyyətin razılığını tələb etməyən müəyyən edilmiş dəniz təcrübəsinə uyğun olaraq korpusa, maşın və avadanlıqlara texniki qulluq və əsaslı təmiri əhatə etmək üçün nəzərdə tutulmayıb. Bununla belə, bu cür texniki qulluq və əsaslı təmir nəticəsində sinfə təsir edə biləcək hər hansı təmir gəminin jurnalında qeyd edilməli və

növbəti yoxlama tələblərinin müəyyən edilməsində istifadə üçün iştirak edən Müfəttişlərə təqdim edilməlidir.

2.11. Təmir işləri

2.11.1. Müfəttişin fikrincə, gəminin konstruksiyası, su keçirməzliyi və ya hava keçirməzliyinə mənfi təsir edən, icazə verilən hədləri aşan korlanma (bükülmə, çuxur (novça) açılma, qopma və ya sınıq daxil olmaqla) və ya yol verilən hədləri aşan geniş korlanma sahələri ilə bağlı hər hansı zərər dərhal və hərtərəfli təmir edilməlidir (bax: [2.2.17]).

Nəzərə alınacaq sahələrə müxtəlif gəmi növləri üçün qaydada daxildir:

- yan quruluş və bortun üzü; bort üzlüyü karkasları, onların uc əlavələri və bitişik bort üzlüyü; daxili yan quruluşu və daxili bortun üzü
- göyərtənin strukturu və göyərtənin üzü
- alt quruluş və alt örtük; daxili alt quruluş və daxili alt örtük
- uzununa arakəsmələrin quruluşu və uzununa arakəsmələrin örtüldüyü, quraşdırıldığı yerlər
- su keçirməyən və ya yağ keçirməyən arakəsmələrin strukturu və örtülməsi
- lyuk qapaqları və ya lyuk kominqləri (quraşdırıldığı yerlərdə)
- hava boruları və göyərtə örtüyü arasında qaynaq birləşməsi
- açıq göyərtələrdə quraşdırılmış hava borusu başlıqları
- ventilyatorlar, o cümlədən bağlayıcı qurğular, əgər varsa; bunker və havalandırma boru sistemləri.

2.11.2. Müvafiq təmir vasitələrinin olmadığı yerlərdə gəminin birbaşa təmir obyektinə getməsinə icazə verilə bilər. Bu, yükün boşaldılmasını və/və ya nəzərdə tutulan səfər üçün müvəqqəti təmiri tələb edə bilər.

2.11.3. Bundan əlavə, yoxlama nəticəsində konstruksiya qüsurları və ya korroziya aşkar edildikdə, bunlardan hər hansı biri Müfəttişin fikrincə, gəminin fasiləsiz istismarına, yararlığına xələl gətirərsə, gəminin istismarına davam etmədən əvvəl təmir tədbirləri həyata keçirilməlidir.

2.11.4. [2.11.1]-də qeyd olunan konstruksiyada aşkar edilmiş zədə təcrid olunduqda və gəminin konstruksiya bütövlüyünə təsir etməyən lokal xarakterli olduqda, Müfəttiş su keçirməzliyi və hava keçirməzliyi və bütövlüyü bərpa etmək və Qaydalara uyğun olaraq sinif şərti tətbiq etmək üçün konkret vaxt məhdudiyyəti çərçivəsində müvafiq olaraq müvəqqəti təmirə icazə verilməsini nəzərdə tuta bilər.

2.12. Məsafədən müayinə Üsulları (RIT)

2.12.1. RIT adətən ətraflı yoxlamadan əldə edilən məlumatı təmin etməlidir (ESP gəmiləri istisna olmaqla). RIT yoxlamaları burada verilmiş tələblərə və IACS Təvsiyəsinin 42, "Yoxlamalar üçün məsafədən müayinə üsullarından istifadə qaydaları"nın tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilməlidir. Bu mülahizələr Cəmiyyətlə qənaətbəxş razılaşmaların əldə edilə bilməsi üçün yoxlamadan əvvəl təqdim edilməli olan RIT-dən istifadəyə dair təkliflərə daxil edilməlidir.

Qeyd 1: Bu xidmət nişanları təyin edilmiş gəmilər

üçün ətraflı yoxlamaya alternativ kimi RIT-dən istifadəyə icazə verilmir: **qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP və ya özüboşaldan qalama (balker) yük gəmisi ESP və ya filiz daşıyan gəmi ESP və ya kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP və ya kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP və ya neft daşıyan tanker ESP.**

2.12.2. RIT-dən istifadə etməklə yoxlamanın müşahidəsi və hesabatı üçün avadanlıq və prosedur RIT yoxlamasından əvvəl iştirak edən tərəflərlə müzakirə edilməli və razılaşdırılmalı və bütün avadanlığın əvvəlcədən qurulması, kalibrənməsi və sınaqdan keçirilməsi üçün uyğun vaxt verilməlidir.

2.12.3. RIT-dən ətraflı yoxlamaya alternativ olaraq istifadə edildikdə, Cəmiyyətin özü tərəfindən həyata keçirilmərsə, o, xidmət təchizatçısı kimi təsdiq edilmiş firma tərəfindən aparılmalı və Cəmiyyətin Müfəttişi tərəfindən şahidlik edilməlidir.

Qeyd 1: Xidmət Təchizatçıların Təsdiqi, sertifikatlaşdırma haqqında ətraflı məlumat verir.

2.12.4. RIT-dən istifadə etməklə tədqiq ediləcək struktur ətraflı araşdırmaya icazə vermək üçün kifayət qədər təmiz olmalıdır. Görünmə qabiliyyəti ətraflı müayinə üçün kifayət etməlidir. Cəmiyyət struktur üzrə oriyentasiya üsulları ilə kifayətlənməlidir.

2.12.5. Müfəttiş məlumatların təqdim edilməsi üsulu ilə, o cümlədən şəkilli təqdimatdan razı qalmalı və Müfəttiş ilə RIT operatoru arasında yaxşı ikitərəfli əlaqə təmin edilməlidir.

2.12.6. Əgər RIT diqqət tələb edən zərər və ya pisləşmə aşkar edərsə, Müfəttiş RIT-dən istifadə etmədən ənənəvi yoxlamanın aparılmasını tələb edə bilər.

3. Təsnifat Şəhadətnaməsi: verilməsi, etibarlılığı, təsdiq edilməsi və yenilənməsi

3.1. Təsnifat Şəhadətnaməsinin verilməsi

3.1.1. Gəmiyə təyin edilmiş sinif nişanlarını və son istifadə tarixini əks etdirən Təsnifat Şəhadətnaməsi istənilən təsnif edilmiş gəmiyə verilir.

3.1.2. Müvəqqəti Təsnifat Şəhadətnaməsi bəzi hallarda, məsələn, sinfə qəbul olunduqdan sonra, sinfin yenilənmə yoxlamasından sonra və ya Cəmiyyətin zəruri hesab etdiyi hallarda Təsnifat Şəhadətnaməsi rolunu oynaya bilər. Müvəqqəti Təsnifat Şəhadətnaməsi üçün etibarlılıq müddəti verildiyi tarixdən 6 aydan çox olmamalıdır.

3.1.3. Təsnifat Şəhadətnaməsi Cəmiyyətin Müfəttişlərinə müraciət əsasında təqdim edilməlidir.

3.2. Təsnifat Şəhadətnaməsinin etibarlılığı, sinfin saxlanması

3.2.1. Fəsil 1, Bölmə 1, [2.4]-ə uyğun olaraq, Cəmiyyət gəminin sinfini və onun Təsnifat Şəhadətnaməsinin etibarlılığını təsdiqləmək hüququna malikdir.

3.2.2. Təsnifat Şəhadətnaməsi sinif müddəti ərzində onun müddəti bitmədikdə etibarlıdır. Sinif müəyyən müddət ərzində və ya verilmiş tarixdə, qeyd olunan müddətdə və ya həmin tarixdə sinfin dayandırılması və ya geri götürülməsi şərtləri yerinə yetirilmədikdə saxlanır. Həmçinin bax: Fəsil 1, Bölmə 1, [1.3.4].

3.2.3. Mülkiyyətçinin tələbi ilə Cəmiyyət tərəfindən həmin gəmi üçün onun qeydlərindəki məlumatlara əsasən, sinfin saxlanmasını təsdiq edən arayış verilə bilər. Bu arayış, Sahibinin Qaydalara, xüsusən [6] tələblərinə əməl etdiyi fərziyyəsi əsasında verilir. Cəmiyyətin arayış verməsinə mane ola biləcək və sonradan məlum olmayan hər hansı məlumat ortaya çıxarsa, arayış ləğv edilə bilər. Diqqət Fəsil 2, Bölmə 3, [1.2]-yə yönəldilir ki, burada Cəmiyyət Qaydaların pozulmasından xəbərdar olduqdan sonra pozuntunun baş verdiyi tarixdən etibarən sinfi dayandırmaq (arayışın tarixindən əvvəl baş verə bilər) səlahiyyətinə malik olur.

3.2.4. [3.2.3]-də olduğu kimi eyni şərtlərə uyğun olaraq, sinfin “təmiz və sinif şərtindən azad” saxlandığını bəyan edən arayış həmin tarixdə sinfin heç bir yerinə yetirilməmiş vəziyyəti olmadıqda Cəmiyyət tərəfindən verilə bilər.

3.2.5. Təsnifatla əlaqədar sənədlər və məlumatlar, onların obyektinin əsaslandığından fərqli olduğu və ya tətbiq olunan tələblərə zidd olduğu aşkar edildikdə, Cəmiyyət tərəfindən etibarsız hesab edilir. Sahib bu cür sənədlərin və məlumatların düzgün istifadə edilməməsi nəticəsində hər hansı üçüncü tərəfdəyə biləcək hər hansı zərərə görə məsuliyyət daşıyır.

3.3. Təsnifat Şəhadətnaməsinin təsdiqi

3.3.1. Təsdiq mətni

Yoxlamalar qənaətbəxş şəkildə aparıldıqda, Təsnifat Şəhadətnaməsi ümumiyyətlə müvafiq qeydlərlə təsdiqlənir.

3.3.2. Təsdiqlərə mümkün dəyişikliklər

Cəmiyyət Müfəttişlər tərəfindən edilən təsdiqlərə dəyişiklik etmək hüququnu özündə saxlayır.

3.4. Yoxlamaların vəziyyəti və sinif şərtləri

3.4.1. Təsnifat Şəhadətnaməsində verilən məlumatlar, gəminin yoxlanılması vəziyyəti, Qaydalar və Sahibin ixtiyarına verilmiş gəmi üzrə digər konkret sənədləri Sahibə yoxlamaların vəziyyətini və sinif şərtlərini müəyyən etməyə imkan yaradır.

3.4.2. Bu cür məlumatların buraxılması Sahibini yoxlamaların son tarixlərə qədər keçirilməsini təmin etməkdən azad etmir və sinfin dayandırılması və ya geri götürülməsi nəticəsində yarana biləcək hər hansı narahatlığın qarşısını almaq üçün sinfin gözlənilən şərtlərinin silinməsini təmin etmir; bax: Fəsil 2, Bölmə 3.

4. Sinfin yenilənmə yoxlaması

4.1. Ümumi prinsiplər

4.1.1. Sinfin yenilənmə yoxlamaları beşillik (sinif simvolu **I**) və ya üç illik (sinif simvolu **II**) fasilələrlə aparılmalıdır. Bununla belə, müstəsna hallarda, Cəmiyyət tərəfindən son tarixdən sonra maksimum üç ay müddətinə uzadılmasına baxıla bilər. Belə hallarda növbəti sinif müddəti uzadılmadan əvvəl əvvəlki sinfin yenilənmə yoxlamasının son tarixindən başlayır.

4.1.2. Sinfin yenilənmə yoxlamasının son tarixindən üç ay əvvəl tamamlanan yoxlamalar üçün növbəti sinif müddəti bu son tarixindən başlayır. Son tarixindən üç aydan çox əvvəl tamamlanan yoxlamalar üçün sinif müddəti yoxlamanın tamamlanma tarixindən başlayır.

Gəmi əsaslı təmirə və ya modifikasiyaya məruz qalması səbəbindən müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə olduqda və uzun müddət istismara verilmədiyi və gəmi sahibinin yalnız vaxtı keçmiş yoxlamaların aparılmasını seçdiyi hallarda növbəti sinif müddəti yenilənmə yoxlaması tarixi bitən tarixdən başlayır. Mülkiyyətçi növbəti vaxtı çatmış yenilənmə yoxlamasını həyata keçirməyi seçərsə, sinif müddəti yoxlamanın yerinə yetirildiyi tarixdən başlayır.

4.1.3. Sinfin yenilənmə yoxlaması qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirildikdən sonra gəmiyə yeni sinif müddəti təyin edilir və yeni sinif müddəti üçün yeni Təsnifat Şəhadətnaməsi verilir.

4.1.4. Yoxlama və məkanların qalınlığının ölçülməsi üçün həm Aralıq Yoxlaması, həm də Sinfin yenilənmə yoxlamasına eyni vaxtda icazə verilməsi qəbul edilməzdir.

4.2. Normal yoxlama sistemi (SS)

4.2.1. Sinif müddəti 5 il olan gəmilərə normal yoxlama sistemi tətbiq olunduqda, sinfin yenilənmə yoxlaması dördüncü illik yoxlamada başlanıla bilər və onun müddəti başa çatmaq üçün növbəti il ərzində davam etdirilə bilər. Bu halda yoxlama müxtəlif vaxtlarda qismən yoxlamalar vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Hər bir qismən yoxlamada aparılacaq yoxlamaların sayı və qismən yoxlamalar arasındakı interval Cəmiyyət tərəfindən razılaşdırılmalıdır.

4.2.2. Mülkiyyətçinin tələbi ilə dördüncü illik yoxlamadan əvvəl sinfin yenilənmə yoxlamasına başlanıla bilər. Bu halda yoxlama on beş ay ərzində başa çatdırılmalıdır. Qismən yoxlamaların icrası şərtləri [4.2.1]-də göstərilənlərlə eynidir.

4.3. Fasiləsiz yoxlama sistemi (CS)

4.3.1. Mülkiyyətçinin fasiləsiz yoxlama sisteminə daxil olmaq üçün müraciətinə Cəmiyyət tərəfindən baxılacaq və müqavilə gəminin və mexanizmlərin növündən və yaşından asılıdır. Bu sistem gövdə (CSH), maşın (CSM) və əlavə sinif nişanı ilə əhatə olunan soyuducu qurğular (CSR) kimi digər qurğuların sinfin yenilənmə yoxlaması üçün tətbiq oluna bilər.

4.3.2. Fasiləsiz yoxlama sistemi Gücləndirilmiş Yoxlama Proqramının (ESP) cəlb edildiyi gəmilərin (yəni xidmət nişanı **neft daşıyan tanker, kombinə edilmiş gəmi, qalama (balker) yük daşıyan gəmi, filiz daşıyan gəmi** və ya **kimyəvi maddələr daşıyan tanker** olan gəmilərin, həm də Fəsil 4, Bölmə 7-nin tələblərinə müvafiq olan və II sinif simvolu olan gəmilərin) gövdəsinin sinfinin yenilənməsi yoxlamasına tətbiq edilmir.

4.3.3. [4.3.2]-də qeyd olunanlardan başqa gəmilər üçün yaşı 20-dən yuxarı olan gəmilərin gövdəsinin sinfinin yenilənməsi yoxlamasına fasiləsiz yoxlama sistemi tətbiq edilmir. Bununla belə, Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən, yaşı 20-dən yuxarı olan gəmilərin gövdəsinin sinfinin yenilənməsi yoxlamasına fasiləsiz yoxlama sisteminin tətbiqi nəzərdə tutula bilər.

4.3.4. Fasiləsiz yoxlama sistemi tətbiq edildikdə, [4.3.1]-də göstərilən müvafiq nişanlar Gəmilərin reyestrinə daxil edilir.

4.3.5. Fasiləsiz yoxlama sisteminə cəlb edilən gəmilər bu sistem üzrə yoxlanılacaq maddələrin siyahıları ilə təmin edilir.

4.3.6. Fasiləsiz yoxlama sistemi çərçivəsində yoxlanılan maddələr üçün ümumiyyətlə aşağıdakı tələblər tətbiq edilir:

- a) hər bir maddə üzrə iki ardıcıl yoxlama arasındakı interval beş ildən çox olmamalıdır
- b) təqribən ekvivalent hissələrin hər il yoxlanılmasını təmin edən praktikaya qədər maddələr rotasiya qaydasında yoxlanılmalıdır
- c) Cəmiyyət fasiləsiz yoxlama sxeminə qəbul edilməzdən əvvəl aparılan yoxlamaların fasiləsiz yoxlama nəticələrinə görə icazə verə bilər
- d) hər bir maddə praktiki olaraq bir dəfə yoxlanılmalıdır; Bununla belə, Cəmiyyət müəyyən müddət ərzində mümkün təmir işlərinin aparılmasına icazə verə bilər.
- e) əsas və ya köməkçi mühərrikin dirsəkli val boyuncuğu və əlaqəli podşipniklər f) bəndində siyahısı verilmiş yoxlamaların qənaətbəxş yoxlanılması şərtlə a) bəndində göstərilən fasilələrlə və ya mühərrik istehsalçıların tövsiyə etdiyi dəyişdirmə cədvəlinə uyğun olaraq yoxlanıla bilər
- f) Müfəttiş 5 illik CSM dövrü ərzində aşağıdakıları yoxlayır:

- orta və yüksək sürətli mühərriklər üçün (> 300 rpm) ən azı 1 dirsəkli val podşipniki yoxlama üçün təqdim ediləcəkdir və sonuncu CSM dövrəsinə alternativ olan 1 podşipnik ən sonda yerləşən 3 podşipnikdən seçilir

- Yavaş sürətli mühərriklər üçün (< 300 rpm) ən azı 2 dirsəkli val podşipniki olur, belə ki, yoxlama üçün təqdim ediləcək seçilmiş podşipniklər üçün 3 ən sonda yerləşən podşipniklərdən (son CSM dövrəsinə alternativ) 1-i seçilir və digəri isə mühərrik istehsalçısı tərəfindən müəyyən edildiyikimi ən çox yüklənmiş podşipnik seçilir

Qalan podşipniklərə C/E tərəfindən yoxlamaya, daha sonra isə təsdiqedic yoxlamalara, yəni podşipniklərdəki ara məsafələrinin yoxlanılmasına, yağın analizinə, qeyri-invaziv podşipnik və podşipnik kənarlarının yoxlanılmasının fotosəkillərinin çəkilməsinə, karterin yoxlanılması və əyilmələrin yoxlanılmasına icazə verilə bilər.

4.3.7. Yaşı on ildən çox olan gəmilər üçün ballast çənləri hər beşillik sinif dövründə iki dəfə, yəni bir dəfə aralıq yoxlama çərçivəsində və bir dəfə fasiləsiz yoxlama sistemi çərçivəsində sinfin yenilənmə yoxlaması üçün daxili müayinədən keçirilməlidir.

4.3.8. Fasiləsiz yoxlamada olan gəmilər üçün fasiləsiz yoxlama dövrünə daxil olmayan maddələr [4.2]-də verilmiş müddəalara uyğun olaraq yoxlanılmalıdır. Dib yoxlamaları [5.4]-ün tələblərinə uyğun olaraq aparılmalıdır. Bundan əlavə, sinif dövrünün başa çatması ilə birlikdə aparılacaq dib yoxlaması businif müddətinin bitməsinə 15 ay qalmış həyata keçirilməlidir.

4.3.9. Mülkiyyətçinin müraciəti əsasında Cəmiyyət müəyyən şərtlərə uyğun olaraq fasiləsiz yoxlama dövrünə daxil olan bəzi mexanizmlərin Cəmiyyətin təmsil olunmadığı yerlərdə Baş mexanik tərəfindən yoxlanılması ilə razılaşa bilər. Baş mexanikin yoxlamasından sonra Müfəttiş tərəfindən həyata keçirilən təsdiqedici yoxlama aparılmalıdır. Bu prosedurun tətbiqi şərtləri Fəsil 2, Əlavə 2-də verilib.

4.3.10. Fasiləsiz yoxlama sistemi illik yoxlamaları və digər dövrü və təsadüfi yoxlamaları əvəz etmir.

4.3.11. İllik yoxlamalar üçün Fəsil 3, Bölmə 1-də təfərrüatlı şəkildə verildiyi kimi gəminin ümumi müayinəsi sinif müddətinin sonunda aparılmalıdır.

4.3.12. Hazırlanmış gəmilər üçün [8.1]-də verilmiş konkret tələblər tətbiq edilir.

4.3.13. Fasiləsiz yoxlama sistemi Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən istənilən vaxt dayandırıla bilər və ya Mülkiyyətçinin tələbi ilə və konkret tənzimləmə nəzərdə tutulur.

4.4. Maşınlar üçün planlaşdırılmış texniki qulluq yoxlama sistemi (PMS)

4.4.1. Planlı texniki qulluq yoxlaması sistemi maşınlar üçün fasiləsiz yoxlama sisteminə alternativ kimi nəzərdən keçirilə bilər və onun əhatə etdiyi komponentlər və sistemlərlə məhdudlaşır. Belə bir sistem həyata keçirildikdə, [4.3]-də təfərrüatlı şəkildə göstəriləndiyi kimi, adi qaydada qəbul edilənlərdən fərqli və fasiləsiz yoxlama sistemindən fərqli intervallara malik yoxlama sistemi qəbul edilə bilər.

4.4.2. Planlaşdırılmış texniki qulluq yoxlama sisteminin nəzərdən keçirilməsi şərtləri, yoxlama bəndlərinin intervallarının müəyyən edilməsi və yoxlamaların ümumi əhatə dairəsi Fəsil 2, Əlavə 1-də ətraflı təsvir edilib.

4.4.3. PMS çərçivəsində baş mexanikin yoxlamaları ilə bağlı şərtlər Fəsil 2, Əlavə 2-də verilib.

4.4.4. Planlaşdırılmış texniki yoxlama sistemi illik yoxlamaları və digər dövrü yoxlamaları və təsadüfi yoxlamaları əvəz etmir.

4.4.5. İllik yoxlamalar üçün Fəsil 3, Bölmə 1-də təfərrüatlı şəkildə verildiyi kimi maşınların ümumi müayinəsi aparılmalıdır.

4.4.6. Planlı texniki qulluq yoxlaması sistemi istənilən vaxt Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən və ya Sahibin tələbi ilə dayandırıla bilər və bu barədə konkret tənzimləmə nəzərdə tutulur.

4.4.7. Maşınların yoxlanması təsdiq edilmiş PMS yoxlama sistemi ilə istismar olunan gəmilərdə şəraitə əsaslanan texniki qulluq (CBM) sxemi əsasında həyata keçirilə bilər.

4.4.8. Vəziyyətin monitorinqi və şərtlərə əsaslanan texniki qulluq yoxlama sxemlərinin təsdiqi üçün şərtlər və yoxlamaların ümumi əhatə dairəsi Fəsil 2, Əlavə 4-də ətraflı təsvir edilib.

5. Digər dövrü yoxlamalar

5.1 Ümumi

5.1.1. Cədvəl 1-də dövrü yoxlamaların müxtəlif növlərinin icmalı verilib.

5.2 İllik yoxlamalar

5.2.1. İllik yoxlamalar hər şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixdən əvvəl və ya sonra üç ay ərzində aparılmalıdır.

5.3 Aralıq yoxlamalar

5.3.1. Müvafiq olduqda, aralıq yoxlama şəhadətnamənin ikinci ilinin tamam olduğu tarixdən əvvəl üç ay arasında və şəhadətnamənin üçüncü ilinin tamam olduğu tarixdən üç ay sonra

5.3.2. Aralıq yoxlamama aşağıdakı xidmət nişanları olan gəmilərə sinfin istənilən dövründə tətbiq edilir:

- **neft daşıyan tanker, kimyəvi maddələr daşıyan tanker, FLS tanker, maye qaz daşıyan gəmi, kombinə edilmiş gəmi/OBO, kombinə edilmiş gəmi/OOC**
- Yaxtaların təsnifatı və sertifikatlaşdırılması qaydalarında müəyyən edildiyi kimi uzunluğu 24 metrdən az olan **yaxta**

5.3.3. Aralıq yoxlama [5.3.2]-də göstərilənlərdən başqa, yaşı beş və daha çox olan gəmilərə sinfin istənilən dövründə tətbiq edilir.

5.3.4. Aralıq yoxlama sinif simvolu II olan gəmilərə tətbiq edilmir.

5.3.5. Yoxlama və məkanların qalınlığının ölçülməsi üçün həm Aralıq Yoxlamasına, həm də Sinfin yenilənmə yoxlamasına eyni vaxtda icazə verilməsi qəbul edilməzdir.

5.4 Dib yoxlaması

5.4.1. Dib yoxlaması dedikdə, gəminin dibinin xarici hissəsinin və əlaqədar elementlərinin yoxlanılması başa düşülür. Bu araşdırma gəmi quru körpüdə (yaxud eniş ilə) və ya suda olarkən həyata keçirilə bilər: birinci halda bu yoxlama quru körpüdə yoxlama, ikinci halda isə suda yoxlama adlandırılacaqdır.

5.4.2. Gəminin dibinin xarici hissəsinin və əlaqədar elementlərin quru körpüdə və ya enişdə yoxlanılması mümkün olarsa, Sahib Cəmiyyəti xəbərdar etməlidir.

5.4.3. Simvol **I** sinfinə aid olan gəmilər üçün beşillik sinfin hər bir dövründə gəminin dibinin xarici hissəsinin və əlaqədar elementlərin iki müayinəsi aparılmalıdır

Bütün hallarda, hər iki belə müayinə arasındakı interval 36 aydan çox olmamalıdır.

Qeyd 1: Yuxarıda göstərilənlərə uyğunluq Sahibini dəyişiklik edilmiş SOLAS tələblərinə riayət etməkdən azad etmir (xüsusən də müəyyən gəmi növləri üçün gəminin dibinin yoxlanılması arasında daha qısa fasilələr tələb olunduqda). Milli və beynəlxalq normativlərin tətbiqi ilə bağlı Fəsil 1, Bölmə 1,[3.1]-in müvafiq tələblərinə də diqqət yetirilir.

[2.1.7]-də müəyyən edildiyi kimi, müstəsna hallarda gəminin dibinin yoxlanılmasının müəyyən edilmiş müddətdən üç ayadək uzadılmasına icazə verilə bilər.

5.4.4. Normal yoxlama sistemi (SS) altında olan gəmilər üçün sinfin hər bir dövründə aparılacaq dib yoxlamalarından biri sinfin yenilənmə yoxlaması ilə birlikdə aparılmalı və quru körpüdə yoxlamadan ibarət olmalıdır.

Cəmiyyət, Fəsil 3, Bölmə 4 müddəalarına uyğun olaraq sinfin yenilənmə yoxlamaları arasında aparılan dib yoxlamasının suda yoxlama ilə əvəz edilməsinə icazə verə bilər. Yaşı 15 və daha çox olan gəmilərə

bu cür suda yoxlamaların aparılmasına icazə verilməzdən əvvəl xüsusi diqqət yetirilməlidir. Əlavə xidmət xassəsi **ESP** olan və yaşı 15-dən yuxarı olan gəmilər üçün xatırladılır ki, quru körpüdə dib yoxlaması aralıq yoxlama ilə eyni vaxtda aparılmalıdır.

5.4.5. Gövdənin fasiləsiz yoxlama sisteminə (CSH) uyğun olan gəmilər üçün sinfin hər bir dövründə aparılacaq dib yoxlamalarından biri sinif dövrünün sonu ilə birlikdə aparılmalıdır.

Bu dib yoxlaması Fəsil 3, Bölmə 4-ün müddəalarına uyğun olaraq suda yoxlama ola bilər və bir şərtlə ki, sinif dövründə həyata keçirilən əvvəlki dib yoxlaması quru körpüdə yerləşdirilmə yoxlaması olsun. Yaşı 15 və daha çox olan gəmilərə bu cür suda yoxlamaların aparılmasına icazə verilməzdən əvvəl xüsusi diqqət yetirilməlidir.

5.4.6. Xidmət nişanı **HSC, HSC-CAT A, HSC-CAT B** olan gəmilər hər illik yoxlamada və hər sinfin yenilənmə yoxlamasında quru vəziyyətdə dib yoxlamasına təqdim edilməlidir.

5.4.7. Şirin suda istismar olunan gəmilər və müəyyən liman və ya özüyeriyən gəmilər üçün gəminin dibinin xarici hissəsinin və əlaqədar elementlərin müayinəsi arasındakı interval Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edildiyi kimi yuxarıda göstəriləndən çox ola bilər.

5.5 Avarlı valın yoxlanması

5.5.1. Anlayış

Avarlı valın yoxlanması dedikdə, avarlı vintlərin və deydvud vallarının (bundan sonra avarlı vallar adlandırılacaq), habelə digər hərəkət sistemlərinin yoxlanması deməkdir.

5.5.2. Avarlı valın bütövlükdə yoxlanması

Avarlı valları onların növünə və dizaynına əsasən aşağıda göstərilən və Şəkil 2-də icmalı verilmiş dövrilikdə tam müayinəyə təqdim edilməlidir.

a) Avarlı valda davamlı laynerlər, və ya təsdiq edilmiş yağ keçirməyən kipkəclər və ya korroziyaya davamlı materialdan hazırlanmışdırsa, bütöv yoxlamaların dövriliyi aşağıdakı kimi olur:

- tək val qurğuları üçün 3 il
- çoxsaylı val qurğuları üçün 4 il.

b) Bu dövriliklər aşağıdakı hallarda 5 ilə qədər artırıla bilər:

- avarlı vint valının pazına şponsuz quraşdırıldıqda, val dəniz suyundan qorunur, dizayn detalları təsdiq edilir və hər yoxlamada təsdiq edilmiş çatı aşkarlama üsulu vasitəsilə arxa valın pazının qeyri-destruktiv yoxlaması aparılır.
- vintin dizayn detalları Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 7-də tətbiq olunan tələblərə cavab verən açarlı valının pazına quraşdırıldıqda və valın silindr formasında olan hissəsinin növbəti ucunun qeyri-destruktiv yoxlanması (əgər varsa, laynerin sonrakı ucundan) və böyük ucundan olan pazın uzunluğunun təxminən üçdə biri hər yoxlamada təsdiq edilmiş çat aşkarlama üsulu ilə aparılır
- vint valın arxa ucunda möhkəm bilərzikli muftaya quraşdırıldıqda, val və onun fitinqləri korroziyaya məruz qalmadıqda, dizayn detalları təsdiqlənir. Ərazinin vizual müayinəsi qənaətbəxş olmadıqda arxa vintin valının bilərziyinin radiusunun qeyri-destruktiv müayinəsi tələb oluna bilər.

c) Bütün digər hallarda bütöv yoxlamaların dövriliyi iki il altı aydır (2,5 il).

5.5.3. Avarlı valın dəyişdirilmiş yoxlanması

Avarlı valının dəyişdirilmiş yoxlanması, əhatə dairəsi Fəsil 3, Bölmə 5-də verilmiş alternativ müayinə üsuludur. O, [5.5.2]-də təsvir olunan avarlı vallar və su ilə yağlanan avarlı vallar üçün qəbul edilə bilər, bir şərtlə ki, **MON-SHAFT** nişanı üçün layihə meyarları Hissə F, Fəsil 5, Bölmə 2, [3]-ə müvafiq olaraq yerinə yetirilsin:

- Yağla yağlanan avarlı val podşipnikləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün:
 - avarlı valları təsdiqlənmiş yağ keçirməyən kipkəcləri ilə təchiz edilir
 - val və onun fitinqləri korroziyaya məruz qalmır
 - dizayn detalları təsdiqlənir
 - arxa valın podşipnikinin aralıq məsafələrinin məqbul hədlər daxilində olduğu aşkar edilir

- yağ və yağ keçirməz qurğular effektivdir
- altı aydan çox olmayan fasilələrlə mütəmadi olaraq sürtkü yağlarının təhlili aparılır və eyni fasilələrlə yağ sərfi qeydə alınır.

- Su ilə yağlanan avarlı valın podşipnikləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün:
 - arxa valın podşipnikinin aralıq məsafələrinin məqbul hədlər daxilində olduğu aşkar edilir
 - endoskopik müayinənin nəticələri qənaətbəxş səviyyədə aparılır

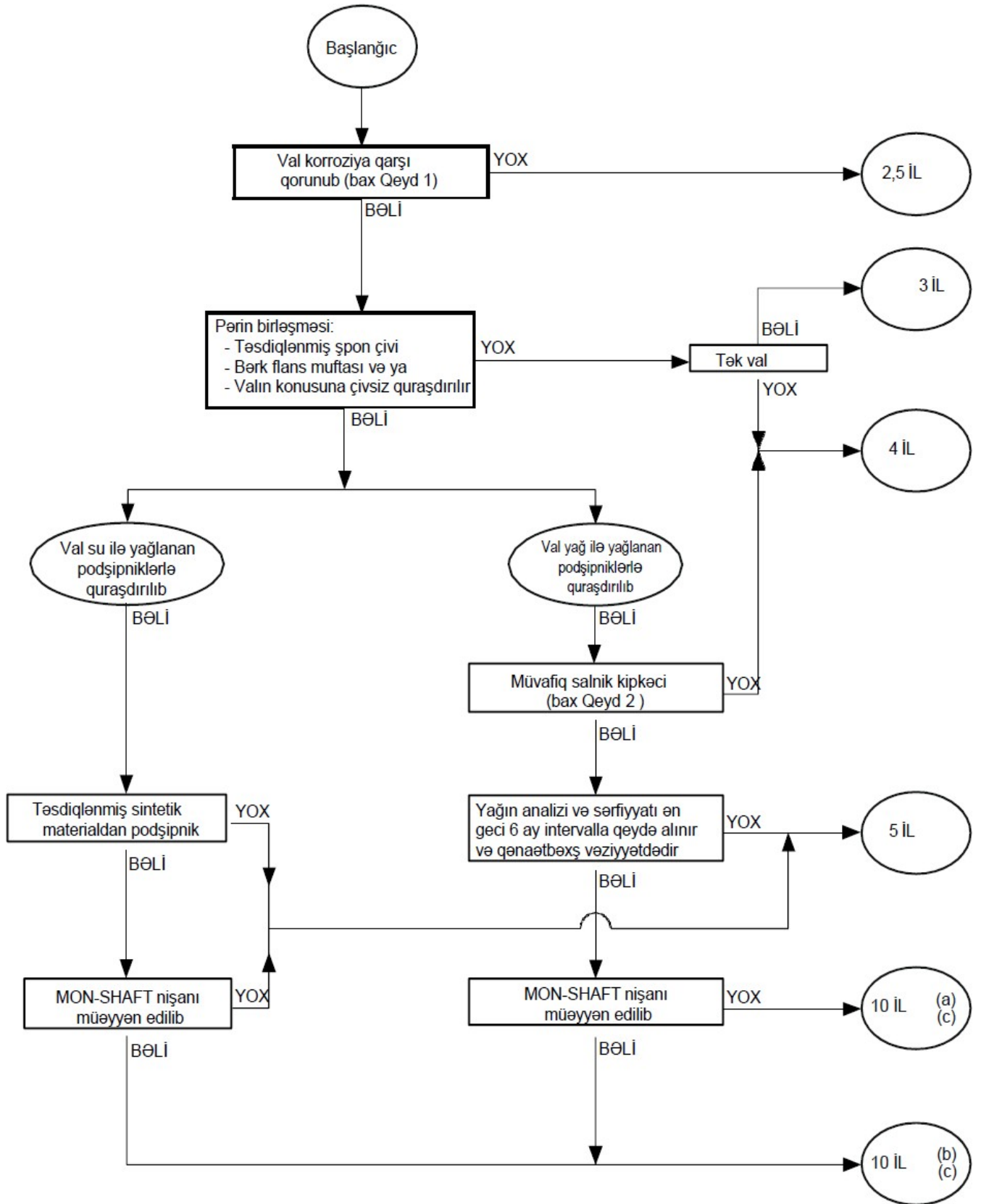
Qeyd 1: Endoskopik müayinənin məqsədi valın vəziyyətini, xüsusən də podşipniklərdə və qollarla birləşmədə (müəyyən edilmiş hallarda) vizual yoxlamaqdır

- məcburi yağlama sistemi zamanı suyun çəkilməsi və filtrasiya sisteminin qənaətbəxş işləməsi yoxlanılmışdır
- əgər varsa, altı aydan çox olmayan müntəzəm fasilələrlə suyun təhlili aparılır və qeydə alınır.

Dəyişdirilmiş yoxlama son bütöv yoxlamadan beş il sonra altı ay çərçivəsi daxilində (plyus-minus) ilə aparılmalıdır.

Növbəti bütöv yoxlama sonuncu bütöv yoxlamadan on il sonra aparılmalıdır.

Şəkil 2 : Avarlı valının tam yoxlanılmasının dövriliyi



(a) val çıxarılmaqla, 5 il (plyus-minus) 6 ayda dəyişdirilmiş yoxlamaya cəlb olunur

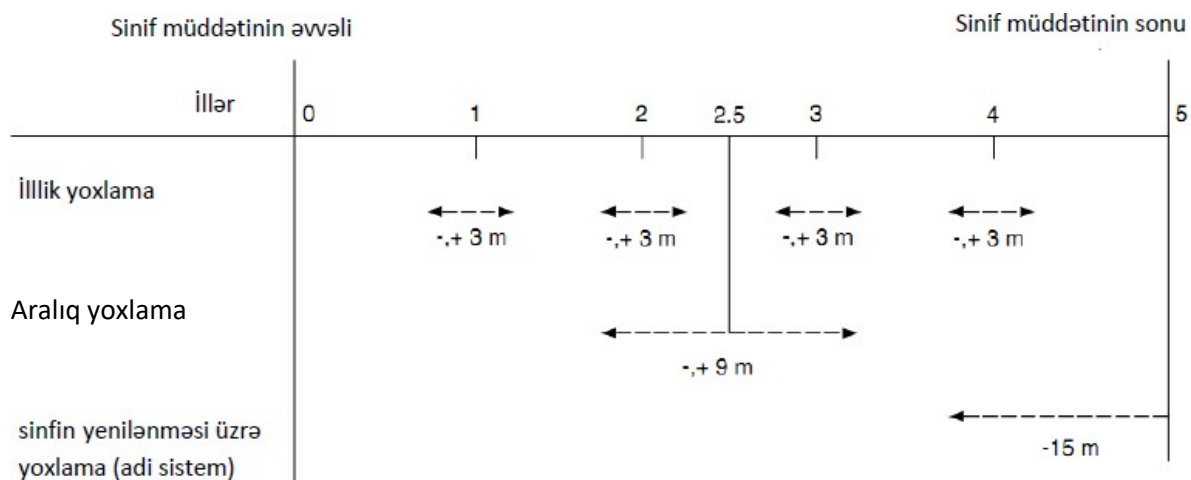
- (b) val yerində qalmaqla, 5 il (plyus-minus) 6 ay ərzində dəyişdirilmiş yoxlama cəlb olunur
- (c) dövrilik avarlı val və podşipnik sisteminin konstrukturu və istehsalçısı tərəfindən tövsiyə olunan maksimumdan artıq ola bilməz.

Qeyd 1: Korroziyaya qarşı qorunan vallar bunlardır:

- korroziyaya davamlı materialdan hazırlanmış və ya
- ekvivalent hesab edilən davamlı laynerlərlə və ya sistemləri təchiz edilmiş
- yağla yağlanan podşipniklər və yağ keçirməyən kippəcləri ilə təchiz edilmiş.

Qeyd 2: Uyğun kippəclər deydvudun suyun daxil olmasına qarşı qorunması ilə bağlı Cəmiyyət tərəfindən tipi təsdiqlənmiş kippəclərdir.

Şəkil 3 : Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixləri ilə illik, aralıq və sinfin yenilənmə yoxlamaları arasındakı əlaqə



5.5.4. Avarlı vintləri və deydvud valları üçün yoxlama - 1 yanvar 2016-cı il tarixindən tətbiq olunan tələblər

Avarlı vintin vəziyyətini təmin etmək üçün alternativ vasitələr nəzərdə tutulmadıqda, avarlı vintin tipik valı olan bütün gəmilərə tətbiq edilən yenidən işlənmiş tələblər üçün Fəsil 3, Bölmə 5, [3]-ə istinad edilməlidir.

Belə tələblər tətbiq olunur:

- 1 yanvar 2016-cı il tarixindən sonra təhvil verilmiş gəmilər üçün 1 yanvar 2016-cı il tarixindən etibarən
- 1 yanvar 2016-cı il tarixindən əvvəl təhvil verilmiş gəmilər üçün 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya sonra planlaşdırılan ilk val yoxlamasından sonra

5.5.5. Digər hərəkət sistemləri

İstiqamətləndirici avarlı vintlər, şaquli oxlu avarlı vintlər, su reaktiv aqreqatları, dinamik yerləşdirmə sistemləri və təkən (vint) dəstəkli yanılma sistemləri kimi digər hərəkətverici sistemlərdə avarlı val ilə eyni məqsədə xidmət edən hərəkətverici komponentlər beş ildən artıq olmayan fasilələrlə vaxtaşırı yoxlamalara təqdim edilməlidir.

5.5.6. Fırlanan hərəkətverici sistemlər

Fırlanan hərəkətverici sistemlərin val sistemi (ehtiyat sıxlaşdırıcı sistem və vintin vala qoşulması daxil olmaqla) dövriliyi [5.5.2], [5.5.3] və Şəkil 2-də təsvir olunan avarlı valları ilə eyni prinsiplə müəyyən edilən, tam və ya dəyişdirilmiş yoxlamalara təqdim edilməlidir.

Hərəkət mühərrikləri, istiqamətləndirici qurğular və digər qurğuların hər sinifdə yenilənmə yoxlaması aparılmalıdır, bax: Fəsil 3, Bölmə 3, [3.2.7].

5.6 Qazanın yoxlanılması

5.6.1. Beş illik sinfin hər bir dövründə qazanların iki daxili müayinəsi aparılmalıdır.

Bütün hallarda, hər iki belə müayinə arasındakı interval 36 aydan çox olmamalıdır.

5.6.2. Termal yağ qızdırıcılarının daxili müayinəsi maksimum 5 il fasilələrlə aparılmalıdır.

5.6.3. Qazanın yoxlanılma müddətinin son möhlət tarixindən sonra üç aya qədər uzadılmasına icazə [2.1.7]-də müəyyən edildiyi kimi müstəsna hallarda verilə bilər. Aşağıdakılar qənaətbəxş şəkildə həyata keçirildikdən sonra Cəmiyyət tərəfindən bu müddətin uzadılmasına icazə verilə bilər:

- qazanın xarici müayinəsi
- qazanın qoruyucu klapanının boşaldılması mexanizminin (azaldıcı mexanizm) müayinəsi və istismar sınağı
- qazanın qoruyucu qurğularının istismar sınağı
- son qazan yoxlamasından sonra aşağıdakı qeydlərin nəzərdən keçirilməsi: istismar, texniki qulluq, təmir tarixçəsi, qazana doldurulan suyun kimyəvi tərkibi.

5.6.4. Maşınların illik yoxlanışının bir hissəsi kimi qazanlar da kənar ekspertizadan keçirilir.

5.7 Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixləri ilə illik yoxlamalar, aralıq yoxlamamalar və sinfin yenilənmə yoxlamaları arasında əlaqə

5.7.1. Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixləri, sinfin yenilənmə yoxlamaları (normal sistem üzrə aparıldıqda) və illik və aralıq yoxlamamalar arasındakı əlaqə Şəkil 3-də verilib.

6. Təsadüfi hallarda yoxlamalar

6.1. Ümumi

6.1.1. Təsadüfi yoxlama dövrü yoxlama olmayan hər hansı bir yoxlamadır. Bu yoxlama gəminin müvafiq hissəsindən asılı olaraq gövdənin, maşınların, qazanların, soyuducu qurğuların və s.-nin təsadüfi yoxlanılması deməkdir.

Qüsurlar aşkar edildikdə, Müfəttiş zəruri hesab etdiyi kimi yoxlamanın əhatə dairəsini genişləndirə bilər.

6.1.2. Təsadüfi hallarda yoxlamalar məsələn, aşağıdakı hallarda həyata keçirilir:

- təsnifat sənədlərinin yenilənməsi (məsələn, gəminin Sahibinin, adının, bayrağının dəyişdirilməsi)
- zərər və ya şübhəli zərər
- təmir və ya yeniləmə işləri
- Liman Dövlət Nəzarəti yoxlamaları
- dəyişikliklər və ya konvertasiya
- keyfiyyət sisteminin auditləri
- yoxlamaların təxirə salınması və ya sinif şərtləri.

6.2. Zədə və təmir yoxlamaları

6.2.1. Gəminin sinfinə mənfi təsir edən və ya təsir edə biləcək zərər baş verərsə, Sahib yoxlama üçün Cəmiyyətə müraciət etməlidir. Müfəttişin zərərin dərəcəsini və əgər varsa, lazımi təmir işlərini müəyyən etməsi üçün belə bir müraciət mümkün qədər tez edilməlidir.

Qeyd 1: Gəmi alüminiumdan və ya polad ekvivalenti olmayan digər aşağı dərəcədə əriyən metal konstruksiyadan hazırlanmış helikopter platforması ilə təchiz edildikdə və sözügedən platformada və ya yaxınlıqda yanğın baş verdikdə, platforma sonrakı istifadəyə yararlılığını müəyyən etmək üçün struktur yoxlamaya cəlb edilməlidir.

6.2.2. Gəmi zədələndikdən sonra Cəmiyyətin təmsil olunmadığı limana müraciət edərsə, Sahib bu barədə dərhal Cəmiyyəti xəbərdar etməli, zədə ilə bağlı bütün mövcud məlumatları təqdim etməli və Cəmiyyətin təmsil olunduğu ən yaxın limanda gəminin yoxlanılması üçün tədbirlər görməlidir.

6.2.3. Gəminin öz sinfini saxlaması üçün tələb oluna bilən gövdə, maşın və avadanlıqların bütün təmiri Müfəttişin razılığı əsasında aparılmalıdır.

6.2.4. Təmir və ya texniki qulluq işləri zamanı Mülkiyyətçi elə təşkil etməlidir ki, yoxlama zamanı hər hansı zədə, qüsurlar və qayda tələblərinə əməl olunmaması barədə Müfəttişə məlumat verilsin.

6.2.5. Müfəttiş tərəfindən məhdud müddət üçün məqbul hesab edilən zərərlər və qismən və ya müvəqqəti təmirlər müvafiq sinif şərtinin mövzudur.

6.2.6. Müfəttiş tərəfindən müəyyən bir müddətdən sonra yenidən baxılması tələb olunan zərərlər və ya təmirlər müvafiq sinif şərtinin mövzudur.

6.3. Liman Dövlət Nəzarəti yoxlaması

6.3.1. Fəsil 1, Bölmə 1, [3.4]-də təsvir olunduğu kimi, Liman Dövlət Nəzarəti yoxlaması nəticəsində gəminin saxlandığı hər yerdə Sahib tərəfindən təsadüfi yoxlama tələb edilməlidir.

6.4. Konvertasiyalar, dəyişikliklər və təmirlər

6.4.1. Sınıfə təsir edən konstruksiyaların və qurğuların konvertasiyası, dəyişdirilməsi və ya təmiri Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq və onu qane edəcək şəkildə həyata keçirilməlidir. Lazım gələrsə, sənədlər Cəmiyyətə təqdim edilməli və/yaxud iştirak edən Müfəttişə təqdim edilməlidir.

6.4.2. Konvertasiya, dəyişdirmə və ya təmir üçün istifadə olunan materiallar və avadanlıqlar ümumiyyətlə yoxlama altında tikilmiş yeni gəmilər üçün Qaydaların tələblərinə cavab verir; bax: Fəsil 2, Bölmə 1, [2.1.5].

6.5. Keyfiyyət sisteminin auditləri

6.5.1. Cəmiyyət istər öz daxili Keyfiyyət Sisteminə uyğun olaraq zəruri hesab edilən və istərsə də xarici təşkilatlar (məsələn, IACS, bayraq Administrasiyaları) tərəfindən audit yoxlamaları aparmaq üçün təsadüfi yoxlamalar aparmaq hüququnu özündə saxlayır.

6.5.2. Bu yoxlamalarda Cəmiyyətdən kənar auditorlar da iştirak edə bilərlər.

6.5.3. Bu yoxlamaların əhatə dairəsi Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilir.

6.6. Plandan kənar yoxlamalar

6.6.1 Cəmiyyət, gəminin PSC (Liman Dövlət Nəzarəti) tarixçəsinə əsaslanaraq, zəruri hesab etdiyi və əhatə dairəsi Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilən plandankənar yoxlamalar aparmaq hüququnu özündə saxlayır.

7. Mülkiyyət hüququnun dəyişdirilməsi

7.1.

7.1.1 Mülkiyyət hüququnun dəyişdirilməsi baş verdiyi halda gəmi Cəmiyyətdə mövcud sinfini saxlayır, bu şərtlə ki:

- Satışla bağlı Mülkiyyətçinin tələb etdiyi hər hansı konkret yoxlamaları həyata keçirmək üçün Cəmiyyətə sözügedən dəyişiklik barədə kifayət qədər əvvəlcədən məlumat verilir; [1.1.1]-ə istinad edin və
- yeni Sahib Cəmiyyətin ümumi şərtlərinin və Qaydalarının qəbul edilməsini nəzərdə tutan müvafiq müraciəti imzalayır. Bu müraciət digər hallarla yanaşı olaraq mülkiyyət hüququnun dəyişdirilməsi zamanı gəminin vəziyyətini əhatə edir.

Qeyd 1: Gəminin sinfinin dayandırılması və ya geri götürülməsi ehtimalı olan hallarda (məsələn, Cəmiyyətə bu barədə əvvəllər Cəmiyyət tərəfindən və ya vəziyyətdən asılı olaraq, yeni Sahib tərəfindən məlumat verilməyən xüsusi zədələr və ya təmirlər) bu Qaydaların müddəalarına xələl gətirmədən gəminin sinfi saxlanılır.

Qeyd 2: Məlumat üçün zəruri müraciət lazımi qaydada doldurulmayanadək, onu tələb edən tərəf tərəfindən imzalanmayanadək və hazırkı Sahibdən icazə alınmayana qədər üçüncü tərəfə gəminin sinfi haqqında heç bir məlumat verilməyəcəkdir.

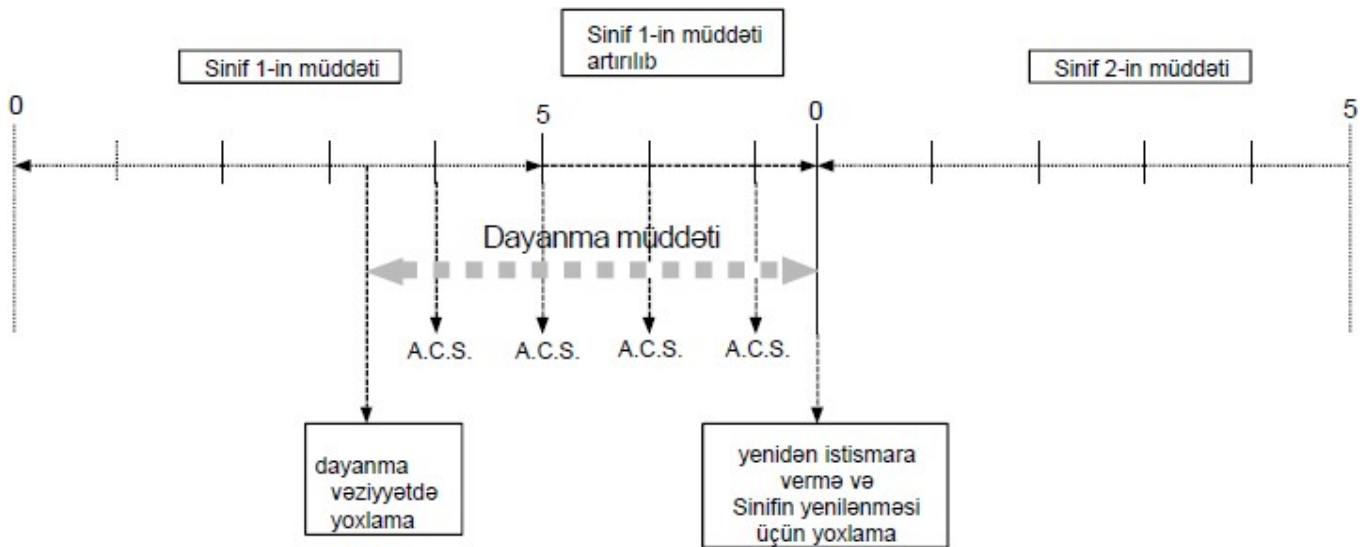
8. Müvəqqəti dayanmış vəziyyət və yenidən istismara verilmə

8.1. Ümumi prinsiplər

8.1.1. İstismardan çıxarılan gəmiyə aşağıda göstəriləndi kimi sinfin saxlanması üçün konkret tələblər qoyula bilər, bu şərtlə ki, Sahib bu barədə Cəmiyyəti xəbərdar etsin.

Sahib gəminin müvəqqəti dayanmış vəziyyəti barədə Cəmiyyəti xəbərdar etmədikdə və ya müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə texniki qulluq proqramını həyata keçirmədikdə, lazımi yoxlamalar onların son tarixlərində həyata keçirilmədikdə gəminin sinfi dayandırılmalı və/və ya geri götürülə bilər (Fəsil 2, Bölmə 3-də verilmiş tətbiq olunan tələblərə uyğun olaraq).

Şəkil 4: Sınıf müddətinin bitmə tarixindən kənara çıxan müvəqqəti dayanma vəziyyətə dair işin yoxlama cədvəli



Qeyd 1: A. C. S. illik müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə vəziyyəti yoxlaması deməkdir.

8.1.2. Müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə texniki qulluq proqramı, normal illik yoxlamaların (gəmi müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə qaldığı müddətə artıq yerinə yetirilməsi tələb olunmayan) əvəzinə, müvəqqəti dayanmış vəziyyətin əvvəlində həyata keçirilməli olan “müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə yoxlamanın” və növbəti “illik müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə yoxlamaların” aparılmasını nəzərdə tutur. Müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə texniki qulluq proqramının minimum məzmunu, eləcə də bu yoxlamaların əhatə dairəsi Fəsil 3, Əlavə 1-də verilib. Müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə olduğu müddət ərzində vaxtı keçmiş digər dövr yoxlamalar gəminin yenidən istismara verilənə qədər təxirə salına bilər.

8.1.3. Gəminin təsdiq edilmiş müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə texniki qulluq proqramı olduqda və onun sinfi müddəti başa çatdıqda, sinfin müddəti [8.1.2]-də təsvir edildiyi kimi, o, yenidən istismara verilənə qədər uzadılır.

8.1.4. Müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə aparılan dövr yoxlamalara onların həcmi və tarixləri xüsusi nəzərə alınmaqla, Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən, ya tam, həm də qismən icazə verilə bilər. Bu yoxlamalar gəminin yenidən istismara verilməsi üçün tələb olunan yoxlamaların müddətinin və/və ya eyni tipli növbəti dövr yoxlamaların bitmə tarixlərinin müəyyən edilməsi üçün nəzərə alınacaqdır.

8.1.5. Gəmi yenidən istismara verildikdə, Sahib Cəmiyyəti xəbərdar etməli və gəminin aşağıdakı yoxlamalara təqdim edilməsi üçün müddəaları yerinə yetirməlidir:

- yenidən istismara verməzdən əvvəl təsadüfi yoxlama, onun həcmi müvəqqəti dayanmış vəziyyətdəki müddətdən asılıdır
- [8.1.4]-ün müddəaları nəzərə alınmaqla [8.1.2]-yə uyğun olaraq təxirə salınmış bütün dövr yoxlamalar.

8.1.6. Əvvəlki sinfi müddəti yenidən istismara verilməzdən əvvəl başa çatdıqda və [8.1.3]-də göstərilirdiyi kimi uzadıldıqda, [8.1.5]-in müddəalarına əlavə olaraq, sinfin tam yenilənməsi yoxlanışı gəminin yenidən istismara verilməsindən əvvəl həyata keçirilməlidir. Yenidən istismara verilməsindən əvvəlki 15 ay ərzində sinfin yenilənmə yoxlama tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılmış maddələrə icazə

verilə bilər. Bu sinfin yenilənmə yoxlamasının yerinə yetirilməsindən sonra yeni bir sinif müddəti təyin edilir.

8.1.7. [8.1.1]-[8.1.6]-da qeyd olunduğu kimi, təhvil vermə dövründə aparılacaq yoxlamalar üçün intervallar və ya son tarixlərin əsas prinsiplərinin icmalı Şəkil 4-də verilib.

8.1.8. Müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə yoxlamanın əhatə dairəsi və müvəqqəti dayanmış vəziyyətdə illik yoxlama Fəsil 3, Əlavə 1-də ətraflı təsvir edilib.

9. Təhlükəsizlik İdarəetmə Sistemi

9.1.

9.1.1 İSM Məcəlləsinin tətbiq olunduğu bütün gəmilər üçün Təhlükəsizlik İdarəetmə Sertifikatı vermiş təşkilata Cəmiyyət tərəfindən İllik Yoxlama və ya Aralıq Yoxlama və ya Sinfin yenilənmə yoxlaması və ya Təsadüfi Yoxlamalar və ya Qanunvericilik Yoxlamaları ilə əlaqədar təhlükəsizlik idarəetmə sistemində mümkün çatışmazlıqlar barədə məlumat verməli ola bilər.

BÖLMƏ 3 SİNFİN DAYANDIRILMASI VƏ SİNFİDƏN ÇIXARILMA

1. Ümumi

1.1 Sinfin tamamilə dayandırılması

1.1.1 Sınıf ya müvəqqəti, ya da həmişəlik dayandırıla bilər. Birinci halda bu, sinfin “dayandırılması”, ikinci halda isə sinfdən “çıxarılma” adlanır. Bu hər iki halda sınıf hər cəhətdən etibarsız hesab olunur. Sinfdən çıxarıldıqda gəminin adı Gəmilərin reyestrindən silinir. Reyestrin cari versiyası ilə Cəmiyyətin internet saytında tanış olmaq olar.

1.2 Sinfin dayandırılması

1.2.1 Sınıf ya avtomatik, yaxud da Cəmiyyətin qərarı ilə dayandırıla bilər. İstənilən halda gəmisinin dayandırıldığı tarixdən sinfi bərpa olunan tarixədək qədər o, öz sinfini saxlamayan hesab ediləcəkdir.

1.2.2 Aşağıdakı hallardan biri və ya bir neçəsi baş verdikdə sınıf avtomatik olaraq dayandırıla bilər:

- gəmi qayda tələblərinə uyğun istismar edilmədikdə, məsələn, xidmət nişanı ilə əhatə olunmayan xidmətlər və ya şərtlər, və ya sinfin təyin olunduğu naviqasiya məhdudiyyətlərindən kənarda ticarət zamanı
- gəmi təyin olunandan daha az suüzəri bortla dənizə çıxdıqda və ya tərəflərdə suüzəri bort nişanları təyin olunandan daha yüksək mövqedə yerləşdirildikdə və ya suüzəri bortların təyin olunmadığı gəmilərdə suya oturma dərəcəsi təyin olunanla müqayisədə daha böyük olarsa;
- qüsurlar və ya sinfə mənfi təsir edən zərərlər aşkar edildikdən sonra gəmini yoxlamaya təqdim etmək üçün Sahibkar tərəfindən Cəmiyyətə məlumat verilmədikdə
- sinfə mənfi təsir edən təmir, dəyişiklik və ya konvertasiyalar ya Cəmiyyətin iştirakını tələb etmədən və ya Müfəttişi qane etmədən həyata keçirildikdə. Səyahət təmiri üçün Fəsil 2, Bölmə 2, [2.10]-a istinad edilməlidir.

Yuxarıda göstərilən hallarla bağlı sinfin dayandırılması dayandırılmaya səbəb olan səbəb aradan qaldırılana qədər qüvvədə qalacaqdır. Bundan əlavə, Cəmiyyət gəminin vəziyyətini və dayandırılma səbəbini nəzərə alaraq zəruri hesab etdiyi hər hansı əlavə yoxlamaları tələb edə bilər.

1.2.3 Bundan əlavə, sınıf avtomatik olaraq aşağıdakı hallarda dayandırılır:

- ticarətin bərpasından əvvəl Cəmiyyətin Müfəttişləri yoxlamanın yerinə yetirilməsi məqsədi ilə gəmi yoxlamada iştirak etmədikdə sinfin yenilənmə yoxlaması son tarixədək və ya yoxlamanın yerinə yetirilməsi üçün verilmiş müddətdə yerinə yetirilmədikdə
- gəmi yoxlamanın yerinə yetirilməsində iştirak etmədikdə illik və ya ara yoxlamalar müvafiq yoxlama müddətinin sonuna qədər yerinə yetirilmədikdə (bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [2.1.3]).

İllik yoxlamalar zamanı vaxtı çatmış və ya vaxtı keçmiş fasiləsiz yoxlama elementi(ləri) həll edilməlidir. Əgər element(lər) üzrə yoxlama aparılmayıbsa və ya Cəmiyyətlə razılaşdırılaraq təxirə salınıbsa, gəminin sinfi dayandırma proseduruna cəlb olunacaqdır.

Yuxarıda göstərilən hallarla bağlı sinfin dayandırılması, tələb olunan elementlər və/yaxud yoxlamalar həllini tapana və sınıf bərpa olunana qədər qüvvədə qalacaqdır.

1.2.4 Avtomatik dayandırmanın tətbiq oluna biləcəyi hallara əlavə olaraq, Cəmiyyətin qərarı ilə gəminin sinfi də dayandırıla bilər:

- Cəmiyyətlə razılaşdırılaraq son tarixdən əvvəl təxirə salınmazsa, müəyyən edilmiş müddət ərzində sınıf şərti həll edilmədikdə
- bir və ya daha çox yoxlama onların son tarixləri üzrə keçirilmədikdə (bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [2.1.4]) və ya Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmiş tarixlər, həmçinin Hissə A-nın müddəalarına

uyğun olaraq verilmiş hər hansı müddət artımları nəzərə alındıqda.

- bildirilmiş qüsurlara görə Cəmiyyət gəminin öz sinfini müvəqqəti olaraq saxlamaq hüququna malik olmadığını (icra edilməmiş lazımi təmir və ya yenilənmə və s.) hesab etdikdə
- Gəmi Fəsil 1, Bölmə 1, [3.3.2]-də göstəriləndiyi kimi lazımi vəziyyətdə saxlanmadıqda
- Cəmiyyətin fərdi qərarı əsasında qiymətləndirəcəyi digər hallarda, məsələn, ödənişlər ödənilmədikdə və ya Mülkiyyətçi gəmini Fəsil 2, Bölmə 2, [6.1.2]-də göstərilən təsadüfi yoxlamalar üçün əlçatan etmədikdə

Cəmiyyətin qərarı ilə sinfin dayandırılması sinfin dayandırılması şərtlərinin yerinə yetirildiyi tarixdən qüvvəyə minir və tələb olunan maddələr və/və ya yoxlamalar aparıldıqdan sonra sinif bərpa olunana qədər qüvvədə qalacaqdır.

1.3 Sinifdən çıxarılma

1.3.1 Cəmiyyət aşağıdakı hallarda gəmini sinifdən çıxarır:

- Mülkiyyətçinin müraciəti əsasında
- bir qayda olaraq, müvəqqəti dayandırma haqqında Mülkiyyətçiyə müvafiq bildiriş göndərildikdən sonra altı ay ərzində hazırda qüvvədə olan dayandırmaya səbəb olmuş səbəblər aradan qaldırılmadıqda
- gəminin konstruksiyasının tamamilə məhv olması bəyan edildikdə
- gəmi itdikdə
- gəmi metal tullantısı elan edildikdə.

Sinifdən çıxarılma sözügedən çıxarılmaya səbəb olan halların baş verdiyi tarixdən qüvvəyə minə bilər. Gəminin təsnifatına dair müqaviləyə yuxarıda göstərilən hallarda xitam verilir.

Müqaviləyə xitam verildiyi halda, Dənizçilik və Dəniz üzrə Ümumi Şərtlərin 9-cu maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq gəmi sinifdən çıxarılır.

1.3.2 Gəminin sinifdən çıxarılması qüvvəyə mindikdə. Cəmiyyət:

- Mülkiyyətçiyə yazılı bildiriş göndərilir
- gəmini Gəmilərin reyestrindən silir
- bayraq Administrasiyasını xəbərdar edir
- onların müraciəti əsasında məlumatı Sığorta şirkətinə təqdim edir.

1.4 Əlavə sinif nişanlarının dayandırılması/chıxarılması

1.4.1 Əlavə sinif nişanlarının saxlanması ilə bağlı yoxlama tələblərinə əməl edilmədikdə, dayandırma və ya sinifdən çıxarılma müvafiq nişanlarla məhdudlaşdırıla bilər.

Eyni prosedur birdən çox xidmət nişanı təyin edilmiş gəmilərin xidmət nişanlarına da tətbiq edilə bilər.

1.4.2 Əlavə sinif nişanı və ya xidmət nişanının dayandırılması və ya sinifdən çıxarılması (gəmi birdən çox xidmət nişanı ilə təyin edildiyi təqdirdə) ümumiyyətlə sinfə mənfi təsir göstərmir.

ƏLAVƏ 1 PLANLAŞDIRILMIŞ TEXNİKİ QULLUQ YOXLAMA SİSTEMİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Planlaşdırılmış texniki qulluq üzrə yoxlama sistemi (bundan sonra PMS) Fəsil 2, Bölmə 2, [4.4]-də təsvir edilən Maşınlar üçün Fasiləsiz Yoxlama sisteminə (bundan sonra CSM) alternativ kimi nəzərdə tutula bilən maşın elementləri üçün yoxlama sistemidir.

1.1.2 Bu yoxlama sxemi həyata keçirilməzdən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilməlidir. PMS sistemi tətbiq edildikdə, sinfin yenilənmənin əhatə dairəsi və dövriliyi maşınların hər bir ayrı-ayrı elementi üçün uyğunlaşdırılır və istehsalçılar tərəfindən nəzərdə tutulmuş tövsiyə olunan əsaslı təmir işləri, operatorların sənədləşdirilmiş təcrübəsi və tətbiq edildikdə və uyğun olduqda, vəziyyətin monitorinqi əsasında müəyyən edilir. Məsələn, PMS sisteminin əhatə dairəsi daxilində aşağıdakı hallar baş verə bilər:

- kommutator A-nın yoxlanması, sinfi yeniləmə yoxlamasının müntəzəm bitmə tarixinə əsasən aparılır
- sürtkü yağı nasosu B - CSM əhatə dairəsi və dövriliyi əsasında yoxlanılır
- dizel mühərriki C - işlədiyi saatların miqdarı əsasında yoxlanılır
- turbo nasos D - vəziyyətin monitorinqi əsasında yoxlanılır.

1.1.3 Ümumiyyətlə, PMS sistemində yoxlanılan maddələr üçün yoxlama intervalları CSM üçün nəzərdə tutulandan artıq olmamalıdır. Bununla belə, texniki xidmətin iş saatlarına əsaslandığı komponentlər üçün intervallar istehsalçının tövsiyələrinə əsaslandığı müddətcə daha uzun intervallar qəbul edilə bilər.

1.1.4 Baş mexanik gəmidə PMS-ə cavabdeh olan məsul şəxsdir.

Baş mexanikin PMS əhatə dairəsi çərçivəsində müayinələri ilə bağlı şərtlər Fəsil 2, Əlavə 2-də verilib. Bu səlahiyyətli Baş mexanik tərəfindən yoxlanılan elementlər Fəsil 2, Əlavə 2-də təfərrüatlı şəkildə təsdiqedic yoxlamaya cəlb olunacaqdır.

PMS-in əhatə etdiyi elementlərin əsaslı təmirinə dair sənədlər Baş mexanik tərəfindən məruzə edilməli və imzalanmalıdır.

1.1.5 PMS-ə baxılması üçün şərtlər və prosedurlar [2]-də göstərilmişdir.

1.1.6 Vəziyyətin monitorinqi əsasında texniki xidmət keçən maşınlar üçün Fəsil 2, Əlavə 4-yə istinad edilir.

2. Sistemin nəzərdən keçirilməsi şərtləri və prosedurları

2.1. Ümumi

2.1.1. PMS sənədlərinin uyğunluğu yoxlanılmalıdır. Bu məqsədlə Mülkiyyətçi Cəmiyyətə rəsmi müraciət etməli və [2.2]-də göstərilən sənədləri və məlumatları təklif olunan sxemi təsvir edən və sxemin icrası zamanı istifadə ediləcək müxtəlif sənədlərin nümunə nüsxələri daxil olmaqla, təlimatda birləşdirilmiş şəkildə təqdim etməlidir. PMS kompüterləşdirilmiş sistem tərəfindən proqramlaşdırılmalı və saxlanılmalıdır. Lakin bu, artıq nəzərdən keçirilmiş cari sxemlərə tətbiq olunmaya bilər.

2.1.2. Kompüterləşdirilmiş sistemlərdən istifadə edərkən texniki xidmət sənədlərinin və texniki xidmət proqramlarının yenilənməsinə giriş səlahiyyəti yalnız PMS-ə cavabdeh şəxsə və ya onun

səlahiyyət verdiyi digər şəxsə verilir.

Kompüterləşdirilmiş sistemlər mütəmadi olaraq aktivləşdirilməli olan ehtiyat prosedurunun özündə daşılmalıdır.

Mülkiyyətçi özü yazılı bəyanat ilə Cəmiyyətə sistemin tələb olunan funksiyalarının yerinə yetirildiyini təsdiq etməlidir. Və ya alternativ olaraq, Cəmiyyət konkret müraciət əsasında proqram təminatını təsdiq edə bilər.

2.2. Sənədlər

2.2.1. Təqdim ediləcək sənədlər yuxarıda qeyd olunan təlimatdır və ona aşağıdakılar daxildir:

- a) sxemin təsviri və onun gəmidə tətbiqi, habelə cavabdehlik sahələrini və gəmidə PMS-ə cavabdeh olan şəxsləri müəyyən etməklə təklif olunan təşkilat sxemi
- b) sənəd dövriyyəsi və müvafiq təqdimetmə proseduru
- c) [1.1.2]-də göstəriləndiyi kimi istifadə olunan yoxlama dövriliyi prinsipini hər biri üçün fərqləndirməklə, PMS-də təsnifat üçün nəzəre alınmalı olan maşın və komponentlərin siyahısı
- d) c) bəndində sadalanan elementlərin Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş identifikasiya sistemində uyğun olması proseduru
- e) c) bəndində sadalanan hər bir element üçün texniki xidmət prosedurlarının əhatə dairəsi və vaxt cədvəli, o cümlədən istehsalçıların tövsiyələri və ya tanınmış standartlar əsasında monitorinqi aparılacaq parametrlərin məqbul həddi üzrə şərtlər müvafiq profilaktik texniki qulluq vərəqlərində qeyd olunur.

2.3. Gəmidəki məlumatlar

2.3.1. Aşağıdakı məlumatlar gəmidə mövcud olmalıdır:

- a) [2.2]-də sadalanan, lazımi qaydada yenilənmiş bütün sənədlər
- b) texnikanın hər bir elementi üçün müntəzəm sınaqlar və yoxlamalar daxil olmaqla texniki xidmət təlimatları, lazımi qaydada (istehsalçı və ya gəmiqayırma zavodu tərəfindən verilir)
- c) arayış sənədləri (trend araşdırma prosedurları və s.)
- d) yerinə yetirilən texniki xidmətin qeydləri, o cümlədən aşkar edilmiş şərtlər, aparılan təmirlər, quraşdırılmış ehtiyat hissələri
- e) PMS rəhbərliyinə cavabdeh olan gəmi heyətinin siyahısı.

2.4. Elementlərin siyahısı

2.4.1. Planlaşdırılmış texniki qulluq yoxlama sisteminə cəlb olunan gəmilər [5.2.9]-də göstəriləndiyi kimi bu sistem çərçivəsində yoxlanılacaq elementlərin siyahıları ilə təmin edilir.

3. Sistemin tətbiqi

3.1.

3.1.1 Təqdim edilmiş sənədlərin uyğunluğu yoxlanıldıqda və gəmidə PMS sistemi tətbiq edildikdə və bütün personalın onunla tanış olması üçün kifayət qədər müddət ərzində (bir ildən çox olmayan) istifadə edildikdə, sistemin işə salınması və rəsmi fəaliyyətə başlaması məqsədilə yoxlama aparılmalıdır. İcra Yoxlaması adlanan bu yoxlamanın əhatə dairəsi haqqında məlumat [5.1.1]-də verilib.

3.1.2 Yoxlamanın həyata keçirilməsinin uğurlu nəticəsi ilə PMS təsdiq edilmiş hesab olunur.

4. Sistemin saxlanması və çıxarılması

4.1.

4.1.1 PMS sistemi bütün sinif müddəti ərzində saxlanır, o şərtlə ki:

- ilin xidmətinə əhatə edən illik hesabat [5.2.8]-ə uyğun olaraq Cəmiyyətə təqdim edilir
- illik audit [5.2]-yə uyğun olaraq qənaətbəxş şəkildə başa çatdırılır
- təsdiq edilmiş PMS-ə edilən hər hansı dəyişiklik razılıq üçün Cəmiyyətə təqdim edilir.

4.1.2 PMS-ə uyğun olaraq maşınların (texnikanın) yoxlanılması tədbiri Cəmiyyət tərəfindən PMS ya texniki xidmət qeydləri və ya maşınların ümumi vəziyyəti və ya əsaslı təmir işləri arasında razılaşdırılmış intervallara riayət edilməməsi səbəbindən qənaətbəxş şəkildə işlək olmazsa, ləğv edilə bilər.

4.1.3 Mülkiyyətçi istənilən vaxt Cəmiyyətə yazılı məlumat verməklə PMS-i dayandıra bilər. Belə olduğu təqdirdə sonuncu illik auditdən sonra PMS çərçivəsində müayinə edilmiş elementlərə iştirak edən Müfəttişin qərarı ilə sinif üçün icazə veriləcəkdir.

4.1.4 İnşa edildikdən sonra gəminin satışı və ya rəhbər heyətinin və ya təsnifatının dəyişdirilməsi baş verdikdə, PMS-in təyinatına yenidən baxılacaqdır.

5. Yoxlamalar

5.1. İcra yoxlaması

5.1.1. İcra yoxlaması [3.1.1]-də qeyd olunduğu kimi, Cəmiyyətin Müfəttişi tərəfindən PMS-in təsdiq edildiyi tarixdən etibarən bir il müddətində həyata keçirilməlidir.

5.1.2. Bu yoxlamanın əhatə dairəsi aşağıdakıları yoxlamaqdan ibarətdir:

- PMS yoxlanılmış və gəmidə olan komponentlərin və sistemlərin növü və mürəkkəbliyinə uyğun olan sənədlərə müvafiq olaraq həyata keçirilir
- illik audit üçün tələb olunan sənədlər PMS tərəfindən hazırlanır
- sinfin saxlanması üçün yoxlamaların və sınaqların tələblərinə əməl edilir
- göyertə işçiləri PMS prosedurları ilə tanışdırlar.

PMS-nin lazımi şəkildə həyata keçirilməsini təsdiq edən yoxlamanın uğurlu nəticəsi ilə sistem PMS-i təsvir edən hesabatın Cəmiyyətə təqdim edilməsi şərtlə işlək hesab edilir.

5.2. İllik audit və təsdiqedic yoxlamalar

5.2.1. PMS sistemi tətbiq edildikdən sonra müvafiq olaraq [2]-də göstərilən yoxlamalar, əsaslı təmir və ümumi təmir tələblərinə fasiləsiz uyğunluq təsdiq edilmiş yoxlama sxemi sisteminin etibarlılığını təsdiq etmək məqsədilə illik auditlər və təsdiqedic yoxlamalar vasitəsilə yoxlanılmalıdır.

5.2.2. İllik audit və təsdiqedic yoxlamalar illik sinif yoxlamaları ilə birlikdə aparılmalıdır.

5.2.3. Bu auditin məqsədi sxemin düzgün işlədildiyini, xüsusən də bütün elementlərin (müvafiq dövrdə yoxlanılacaq) vaxtında tədqiq edildiyini yoxlamaqdır. Müvafiq maddələrin ümumi müayinəsi aparılır.

5.2.4. Maşınların əvvəlki yoxlamadan və ya auditdən sonra qənaətbəxş işlədiyini yoxlamaq üçün və ya zəruri hallarda maşınların iş parametrlərinin yolverilən dözümlülük həddindən artıq olmasına cavab olaraq lazımi tədbirlərin görülməsi və əsaslı təmir intervallarına riayət olunması məqsədilə texniki xidmət və iş rejimi üzrə qeydlər yoxlanılır.

5.2.5. Sıradançıxma halları və nasazlıqlar barədə yazılı hesabatlar təqdim edilməlidir.

5.2.6. Əgər varsa, aparılan təmirin təsviri yoxlanılmalıdır. Zədələnmə səbəbindən ehtiyat hissəsi dəyişdirilmiş hər hansı maşın hissəsi və ya komponenti, mümkün olduqda, gəmidə saxlanılmalıdır. Bununla əlaqədar olaraq bu cür dəyişdirilmiş hissələr Müfəttişin müayinəsinə təqdim edilməlidir.

5.2.7. Müfəttiş həmçinin PMS-ə cavabdeh olan gəmi personalının müvafiq icazəyə malik olmasını yoxlayır (bax: Fəsil 2, Əlavə 2).

5.2.8. İlin xidmətini əhatə edən illik hesabat Cəmiyyətə təqdim edilməlidir. O, yuxarıda [2.2.1]-in

c) və e) bəndlərində tələb olunan məlumatları, habelə [2.2.1]-də digər tələblərə edilən dəyişikliklər haqqında məlumatı ehtiva etməlidir.

Müfəttiş bu illik hesabatı nəzərdən keçirməli və ya onun Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirildiyini yoxlamalıdır.

5.2.9. Müfəttiş Baş mexanik tərəfindən yoxlanılmış maddələrin təsdiqedicini yoxlamasını həyata keçirir və PMS siyahısında hansı elementlərin təsnifat üçün təsdiq edilə biləcəyinə dair qərar verir.

5.3. Zədələnmə və təmirlər

5.3.1. PMS-in əhatə etdiyi və sinfə mənfi təsir edə bilən mexanizmlərin komponentlərinə və ya elementlərinə dəyən zərərlər barədə məlumatlar Cəmiyyətə bildirilməlidir. Müvafiq hallarda, Müfəttiş gəmidə iştirak edəcək, zədələnmiş elementləri yoxlayacaq və yoxlamanın nəticələrinə əsasən sinif şərtlərinin tətbiq edilib-edilməsinə qərar verəcəkdir.

5.3.2. Əsaslı təmirə ehtiyacı olan mexanizmlərin bütün hissələri və ya komponentləri Müfəttiş tərəfindən uyğun hesab edilən təmirdən əvvəl, təmir zamanı və sonra yoxlanılmalıdır. PMS sistemində olan maşınlarla bağlı hər hansı təmir və korreksiya tədbirləri PMS jurnalında qeyd edilməli və Müfəttiş tərəfindən illik audit zamanı təsdiqlənmiş təmir işləri aparılmalıdır.

5.3.3. PMS-ə mənfi təsir göstərə biləcək sinif şərtinin və ya təmir edilməmiş zədələrin uçotunun vaxtı keçdiyi təqdirdə müvafiq elementlər sinif şərtləri yerinə yetirilənə və ya təmir aparılana qədər PMS-dən çıxarılmalıdır.

ƏLAVƏ 2 CSM VƏ PMS SİSTEMLƏRİ: BAŞ MEXANİK TƏRƏFİNDƏN APARILAN YOXLAMALAR

1. Şərtlər

1.1.

1.1.1 Baş mexaniklər tərəfindən aparılan yoxlamaların təsdiqi üçün əsas şərtlər bundan sonra müəyyən edilir. Ayrı-ayrılıqda digər şərtlər də nəzərdə tutula bilər.

1.1.2 Gəmilərdə CSM sistemi və ya PMS sistemi lazımi qaydada, [2.1.1.1] və [2.1.2]-nin tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirildikdə, Baş mexanikin maşınların yoxlanışını həyata keçirmək üçün lazımi ixtisasa malik olduğunu təsdiq edən Mülkiyyətçinin attestasiyası gəmidə Müfəttişin istifadəsinə təqdim edilməlidir.

2. Müdaxilələrin hədləri

2.1.

2.1.1 CSM sisteminin tətbiq olunduğu gəmilər üçün maşınlar üçün sinif yeniləmə yoxlamasının aşağıdakı elementləri Baş mexanik tərəfindən müayinə edilə bilməz:

- daxilində təzyiq olan qablar
- əsas və köməkçi turbinlər
- əsas reduktor qurğuları
- əsas hərəkətverici daxili yanma mühərriklərinin turbokompressorları
- aralıq vallar və əlaqəli podşipniklər.

2.1.2 PMS sisteminin tətbiq olunduğu gəmilər üçün daxilində təzyiq olan qablar istisna olmaqla, sistemin əhatə etdiyi bütün elementlər Baş mexanik tərəfindən yoxlana bilər.

2.1.3 Sınıfın yenilənmə yoxlamasına daxil olmayan avarlı valların və qazanların yoxlamaları heç bir halda Baş mexanik tərəfindən həyata keçirilə bilməz.

3. Yoxlamaların aparılması üçün prosedurlar

3.1. Ümumi

3.1.1. Yoxlamaların aparılması proseduruna gəlinə, Mülkiyyətçi Baş mexanikə yoxlamaların Cəmiyyətin Qaydalara və konkret olaraq, Fəsil 3, Bölmə 3, [3]-də mövcud mexanizm və sistemlərlə bağlı sınıfın yenilənmə yoxlamalarına dair tələblərə uyğun aparılacağını bildirməlidir.

İstismarda qalan qurğunun(ların) zədələnməsi mövcud olduğu halda baş verə biləcək qəzaların (yanğın da daxil olmaqla) qarşısını almaq üçün hər bir komponentin yoxlanılma tarixini və yerini təyin etmək gəminin kapitanı və Baş mexanikinin cavabdehliyindədir.

Maşınların quraşdırılmasının əsas komponentlərinin sökülməsi və yoxlanılması ilə bağlı Baş mexanik üçün bəzi təlimatlar aşağıda verilib.

Yoxlamalar nəticəsində aşınmaya, zədələnməyə və ya qüsurlara görə dəyişdirilən elementlər və/yaxud mexanizmlər Cəmiyyətin Müfəttişi tərəfindən yoxlanılana qədər gəmidə saxlanmalıdır.

3.2. Əsas dizel mühərrikləri

3.2.1. Aşağıdakı elementlər göstərildiyi kimi yoxlanılmalıdır:

- əsas podşipniklərin yuxarı və aşağı hissələri çıxarılmalı və yoxlanılmalı, boşluqların (ara məsafələrin) ölçüləri (göstəriciləri) götürülməli, qeydə alınmalı və mühərrik istehsalçısı tərəfindən tövsiyə olunan hədlərlə müqayisə edilməlidir
- alt ucu birləşdirici çubuqlu podşipniklərin yuxarı və aşağı hissələri tədqiq edilməli və boşluqların (ara məsafələrin) ölçüləri (göstəriciləri) götürülməli, qeydə alınmalı və mühərrik istehsalçısı tərəfindən tövsiyə olunan hədlərlə müqayisə edilməlidir
- sürgü qolu boyunluqları, boyunluqlar və şpanqoutlar çatların aşkarlanması üçün əsasən çənbər tikişlərində və sürtkü yağı dəliklərinin yaxınlığında yoxlanılmalıdır
- dirsəkli valın əyilmələrinin göstəriciləri (ölçüləri) Cəmiyyətin Müfəttişinin iştirakı ilə götürüldükdə tendensiyanın yoxlanılmasına imkan verən müntəzəm intervallarla götürülməli və qeydə alınmalıdır. Bu əməliyyat oxunma zamanı podşipnik boyunluqlarının vəziyyətinin sabit olması nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir
- aşınmaya məruz qalan digər hissələr və ya istismar hadisələri diqqətlə yoxlanılmalı və nəticələr qeydə alınmalıdır. Xüsusilə, laynerlərin aşınması ölçülməli və qeydə alınmalıdır.

3.3. Köməkçi dizel mühərrikləri

3.3.1. Yoxlama bir qayda olaraq, mühərrikin tam sökülməsindən və aşınmaya və ya iş zamanı baş verə biləcək hadisələrə ən çox məruz qalan elementlərin diqqətlə yoxlanılmasından ibarətdir. Xüsusilə:

- dirsəkli val əyilmələri və silindr laynerlərinin aşınması ölçülməlidir
- dirsəkli valın çənbər tikişləri və sürtkü yağı dəliklərinin yolunda boya nüfuzedicisi vasitəsilə yoxlanılmalıdır
- əsas podşipniklərin bütün yuxarı hissələri və ən azı iki alt yarısı sökülməlidir
- Əgər quraşdırılıbsa, dirsəkli val karterinin partlayışdan mühafizə klapanları yoxlanılmalıdır.

3.4. Porşenli kompressorlar

3.4.1. Yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- müayinə üçün porşenlərin və klapanların sökülməsi
- soyuducu boruların yuvasının müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
- yenidən yığıldıqdan sonra təhlükəsizlik klapanlarının yoxlanılması.

3.5. Soyuducular, kondensatorlar, qızdırıcılar

3.5.1. Yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- örtüklərin sökülməsi
- boruların yuvasının müayinəsi
- zəruri hallarda boruların yuvasının sınaqdan keçirilməsi.

3.6. Elektrik şiti

3.6.1. Yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- şitlərin təmizlənməsi
- birləşdirici aqreqlərin, kilidləmə qurğusunun bərkidilməsi və şinlərin bərkidilməsi
- titrək söndürücülərin, açarların və qoruyucuların vəziyyətinin yoxlanılması
- kontaktların və ekranların yoxlanılması
- qeyri-dəqiq olduqda yenidən kalibrləmə və ya dəyişdirilməli olan ölçmə vasitələrinin yoxlanılması
- izolyasiya müqaviməti testi.

3.7. A.C. (dəyişən cərəyan) və D.C. (sabit cərəyan) generatorları

3.7.1. Yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- qoruyucu lövhələrin və fırça daşıyıcılarının çıxarılması
- elektromaqnin makaralar və sarğıların təmizlənməsi

- həddindən artıq köhnəldikdə yenilənəcək fırçaların düzgün təmasının yoxlanılması
- kommutatorların və təmas bilərziklərinin yoxlanılması
- hava boşluqlarının ölçülməsi
- boyunluqlar və podşipniklərin yoxlanılması
- izolyasiya müqavimət testi.

3.8. Digər elementlər (nasoslar, elektrik mühərrikləri və s.)

3.8.1. Yoxlama adətən podşipniklər, korpuslar, çarxlar və rotorlar kimi aşınmaya məruz qalan əsas hissələrin və ya istismar hadisələrinin yoxlanılması üçün tam sökülmə prosesini əhatə etməlidir.

4. Yoxlamaların qeydlərinin aparılması

4.1.

4.1.1 Baş mexanik tərəfindən aparılan yoxlamalar mühərrik/maşın jurnalında qeyd edilməli və yoxlanılan hər bir maddə üçün yoxlama hesabatı hazırlanmalıdır.

Hesabat ümumiyyətlə ingilis dilində tərtib edilməlidir; lakin konkret məhdud ərazilərdə ticarətlə məşğul olan gəmilər üçün müvafiq ölkənin dilindən istifadə olunması məqbul hesab ediləcəkdir.

Hesabat kağız daşıyıcıda və ya kompüterləşdirilmiş qeyd sistemindən istifadə etməklə təqdim edilə bilər.

4.1.2 Hesabatda aşağıdakı məlumatlar göstərməlidir:

- identifikasiya məlumatları:
 - gəminin adı və qeydiyyat nömrəsi
 - Baş mexanikin adı və Mülkiyyətçi attestasiyası
 - yoxlamanın tarixi və yeri (liman və ya səfərin ilk mərhələsi)
 - CSM və ya PMS siyahısındakı elementə istinad və elementin təsviri
 - aparılmış müayinə:
 - həyata keçirilən müayinənin növü: vizual xarici müayinə, söküldükdən sonra daxili müayinə, əsaslı təmir
 - mümkün olduqda yerinə yetirilən parametrlərin oxunması: boşluqlar (ara məsafələri), ölçmələr, işçi təzyiq və ya avadanlığın digər iş parametrləri
 - müayinənin nəticələri: korroziya, sınıqlar, köhnəlmiş avadanlıq parçaları, xarab olma halları və ya itkilər
 - texniki xidmət və təmir işlərinin aparılması və hissələrin dəyişdirilməsi
 - yoxlamadan sonra aparılan sınaqların nəticələri, məsələn, iş sınağı, təzyiq testi.
- Bütövlük üçün hesabatda eskizlər, fotosəkillər, ölçmə hesabatları kimi digər sənədlər əlavə edilə bilər. Hesabat Baş mexanik tərəfindən imzalanmalıdır.

5. Təsdiqedic yoxlama

5.1.

5.1.1 Cəmiyyətin Müfəttişi tərəfindən aparılacaq təsdiqedic yoxlama aşağıdakı prinsipə uyğun aparılmalıdır:

- CSM sistemi altında olan gəmilər üçün, yoxlamalar aparıldığı tarixdən etibarən kifayət qədər qısa müddət ərzində Baş mexanik tərəfindən və hər halda Cəmiyyətin idarəsinin yurisdiksiyasında olan birinci limanda
- PMS sistemi altında olan gəmilər üçün növbəti illik auditdə (bax: Fəsil 2, Əlavə 1, [5.2]).

5.1.2 Müfəttiş bu sorğu hesabatının surəti və həmçinin mühərrik jurnalı ilə təchiz edilməlidir.

5.1.3 Müfəttiş dəyişdirilmiş müvafiq elementlərin və hissələrin xarici müayinəsini həyata keçirir və əgər varsa, işəsalma sınaqlarında iştirak edir. Şübhə yaranarsa, Müfəttiş lazım bildiyi kimi sökülmə

üçün müraciət edə bilər.

5.1.4 Müfəttiş əsas mühərrikin dirsəkli val və podşipniklərinin təsdiqedicisi yoxlaması üçün aşağıdakıları yerinə yetirir:

- vəziyyətin monitorinqi qeydlərinin yoxlanılması
- dirsəkli val əyilmə göstəricilərinin yoxlanılması
- podşipnik boşluqlarının yoxlanılması (mümkün olduqda)
- karterdə və ya filtrlərdə silinmiş və ya qırılmış ağ metal əlamətlərini yoxlayır
- dirsəkli vallarda qırışma izlərinin yoxlanılması
- korpus özülünün strukturunun yoxlanılması (daxili və xarici)
- sürgü qolu boyunluqlarının, boyunluqlar və əlaqəli podşipniklərin vəziyyətinin lazımı qaydada qeydiyyatının aparıldığını yoxlamaq.

5.1.5 Təsdiqedicisi yoxlama qeyri-normal gecikmə ilə aparıldıqda, yoxlama daha geniş şəkildə aparılmalı və lazım gəldikdə, lazımı yoxlamalar tamamilə təkrar edilməlidir.

5.1.6 Yoxlamaların icrası tarixi təsdiqedicisi yoxlamanın aparıldığı tarix hesab edilir.

6. Baş mexanikin icazəsinin dayandırılması

6.1.

6.1.1 Baş mexanik tərəfindən yoxlanılan elementlərin onun verdiyi hesabatlarda göstərilmiş vəziyyəti iştirak edən Müfəttişin rəyinə uyğun gəlmədikdə və ya maşın qurğusunun ümumi təmirinə şübhə yarandıqda, Cəmiyyət Mülkiyyətçiyə Baş mexanikin ixtisas üzrə attestasiyasını növbəti təlimlər alanadək və ixtisasının yenidən qiymətləndirilməsinə qədər dayandırmaq barədə müraciət edə bilər.

ƏLAVƏ 3 QALINLIQ ÖLÇMƏLƏRİ: MÜDDƏTİ, MƏKANLARIN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ, QƏBUL MEYARLARI

1. Ümumi

1.1. Əlavənin məqsədi

1.1.1 Qalınlığın ölçülməsi sinfin saxlanması üçün aparılacaq yoxlamaların əsas hissəsini təşkil edir və bu ölçmələrin təhlili gəmi konstruksiyasının təmiri və yenilənməsinin müəyyən edilməsində və müddətində mühüm amildir.

1.1.2 Əlavə qalınlıq ölçmələri üçün Qaydaların tələblərini yerinə yetirmək üçün Mülkiyyətçiləri, qalınlıq ölçmələri həyata keçirən şirkətləri və Cəmiyyətin Müfəttişlərini vahid vasitələrlə təmin etmək məqsədi daşıyır. Xüsusilə, yuxarıda qeyd olunan bütün tərəflərə aşağıdakıları həyata keçirməyə imkan verəcəkdir:

birlikdə qalınlığın ölçülməsi üçün

- planlaşdırma və hazırlıq
- müddət və yerin müəyyən edilməsi və
- təhlil

1.1.3 Qeyd etmək lazımdır ki, bu Əlavədə Gücləndirilmiş Yoxlama Proqramına (ESP) cəlb olunan gəmilərin ətraflı yoxlamalarına aid qalınlığın ölçülməsi üçün konkret tələblər də nəzərə alınır.

1.1.4 Bu Əlavə, həmçinin nişan **Caspian Lloyd - HULL SIS** (bax: Fəsil 5, Bölmə 2 və Hissə F, Fəsil 1) təyin edilmiş gəmilərin qalınlığının ölçülməsi üçün istifadə edilməlidir. Bununla belə, bu nişan üçün konkret qalınlıq ölçmələri üçün qəbul meyarları Cəmiyyət tərəfindən uyğun hesab edilən maddələr üçün Fəsil 2, Əlavə 3 və ya Hissə F, Fəsil 1, Əlavə 2-yə aid olan Hissə F, Fəsil 1, Bölmə 1-də verilib.

1.2. Əlavənin əhatə dairəsi

1.2.1. Aşağıdakı ayrı-ayrı Maddələr aşağıdakı məlumatları təqdim edir:

- Qayda tələblərinə istinad edilməsi və gəmilərin növlərinə görə yoxlamalar zamanı aparılacaq qalınlıq ölçmələrinin müddətinə dair bəzi əlavə məlumatlar və müvafiq yoxlamalar (bax: [2])
- gəminin əsas hissələri üçün ölçülərin yerləri (bax: [3])
- qalınlıq ölçmələrinin nəticələrini necə təhlil etmək olar (bax: [4]).

Cədvəllər və eskizlər də gəmilərin növlərinə görə yuxarıdakı bəndlər haqqında ətraflı məlumat vermək üçün verilir.

2. Ölçmələrin həcminə dair tələblər

2.1. Ümumi

2.1.1. Sinfin saxlanması üçün illik, aralıq və sinif yeniləmə yoxlamaları zamanı qalınlığın ölçülməsi tələb oluna bilər.

Cədvəl 1 hər bir xidmət nişanı üçün Hissə A, Fəsil 3 və Hissə A, Fəsil 4-də göstərilən minimum qalınlıq ölçmələrinə dair tələblərə istinadları verir və onları müxtəlif yoxlama növləri ilə əlaqələndirir.

Qaydalarda istifadə edilən ifadələr haqqında da bəzi əlavə izahatlar verilir, eləcə də sinif yeniləmə yoxlamaları zamanı tələb olunan qalınlıq ölçmələrinin ümumi prinsipləri əks edilir.

Cədvəl 1 Qalınlıq ölçmələri ilə bağlı qayda tələblərinə istinad edilməsi

Xidmət nişanı	YOXLAMANIN NÖVÜ		
	SİNİF YENİLƏNMƏSİ	ARALIQ	İLLİK
digər cərgələrdə olanlar istisna olmaqla bütün xidmət nişanları	Fəsil 3, Bölmə 3, [2.6] və Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 3: sistemli şəkildə ölçmələr və şübhəli sahələr İrimiqyaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər	Fəsil 3, Bölmə 2, Cədvəl 1: Müfəttiş tərəfindən lazım görüldüyü təqdirdə qalınlıq ölçmələri alınacaq İrimiqyaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər	Fəsil 3, Bölmə 1, [2.1.2]: əvvəlki yoxlamalarda müəyyən edilmiş irimiqyaslı korroziya sahələri İrimiqyaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər

Xidmət nişanı	YOXLAMANIN NÖVÜ		
	SİNİF YENİLƏNMƏSİ	ARALIQ	İLLİK
Qalama (balker) yük gəmisi ESP qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP filiz daşıyan gəmi ESP kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP	Fəsil 4, Bölmə 2, [4.1] və Fəsil 4, Bölmə 2, [4.6]: planlaşdırma və ümumi tələblər Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 8 və Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 9: ətraflı yoxlamaya cəlb edilən elementlərin ölçüləri Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 11: sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 12 - Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 20, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq	Yaşı 10 və daha az olan gəmilər: Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 3 və Fəsil 4, 2, Cədvəl 5 yük anbarları üçün Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 4 və Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 6 duzlu su ballast tankları üçün Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 12 - Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 20, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq Yaşı 10-dan çox olan gəmilər: sinif yeniləmə yoxlaması üçün verilmiş istinadlara baxın	Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 1 və Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 2 yük anbarları üçün və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə Fəsil 4, Bölmə 2, [2.4] duz ballast tankları üçün və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 12 - Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 20, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq
Neft daşıyan tanker ESP kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP	Fəsil 4, Bölmə 3, [6.1] və Fəsil 4, Bölmə 3, [6.5]: planlaşdırma və ümumi tələblər Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 1 və Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 2: ətraflı yoxlamaya cəlb edilən elementlərin ölçüləri Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 3: sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 4 və Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 5, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq	Yaşı 10 və daha az olan gəmilər: Fəsil 4, Bölmə 3, [4.2] duz ballast tankları üçün Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 4 və Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 5, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq Yaşı 10-dan çox olan gəmilər: sinif yeniləmə yoxlaması üçün verilmiş istinadlara baxın	Fəsil 4, Bölmə 3, [2.4] duz ballast tankları ilə məhdudlaşır və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 4 və Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 5, irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq
Kimyəvi maddələr daşıyan tanker ESP	Fəsil 4, Bölmə 4, [6.1] və Fəsil 4, Bölmə 4, [6.5]: planlaşdırma və ümumi tələblər Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 1: ətraflı yoxlamaya cəlb edilən elementlərin ölçüləri Fəsil 4, Bölmə 4,	Yaşı 10 və daha az olan gəmilər: Fəsil 4, Bölmə 4, [4.2] duz ballast tankları üçün Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 4: irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq	Fəsil 4, Bölmə 4, [2.4] duz ballast tankları ilə məhdudlaşır və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 4: irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə

	Cədvəl 3: sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 4: irimiqyaslı korroziyaya rast gəlinən müxtəlif yerlərə müvafiq olaraq	Yaşı 10-dan çox olan gəmilər: sinif yeniləmə yoxlaması üçün verilmiş istinadlara baxın	müvafiq olaraq
Maye qaz daşıyan gəmi	Fəsil 4, Bölmə 5, [6.2], Fəsil 4, Bölmə 5, [6.3.2] və Fəsil 4, Bölmə 5, [6.5]: planlaşdırma və ümumi tələblər Fəsil 4, Bölmə 5, Cədvəl 2: ətraflı yoxlamaya cəlb edilən elementlərin ölçüləri Fəsil 4, Bölmə 5, Cədvəl 3: sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinin müddəti İrimiқыaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti təlimat kimi Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər	Fəsil 4, Bölmə 5, Cədvəl 1: Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə qalınlıq ölçmələri götürülməlidir İrimiқыaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər	Fəsil 4, Bölmə 5, [2.5.2] ballast tankları ilə məhdudlaşır və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə İrimiқыaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti təlimat kimi Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər
Ümumi yük gəmisi	Fəsil 4, Bölmə 7, [4.1], Fəsil 4, Bölmə 7, [4.2] və Fəsil 4, Bölmə 7, [4.5]: planlaşdırma və ümumi tələblər Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 4: ətraflı yoxlamaya cəlb edilən elementlərin ölçüləri Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 5: sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinin müddəti İrimiқыaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə qalınlıq ölçmələrinin müddəti təlimat kimi Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 6-dən istifadə edərək Müfəttişin razılığına əsasən artırıla bilər	Yaşı 15 və ya daha az gəmilər: Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 2 yük anbarları üçün Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 3 ballast tankları üçün Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 6, İrimiқыaslı korroziya aşkar edildiyi yerlərdə Yaşı 15-dən çox olan gəmilər: sinif yeniləmə yoxlaması üçün verilmiş istinadlara baxın	Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 1 yük anbarları üçün Müfəttiş və ya tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya irimiқыaslı korroziyanın mövcud olduğu yerlərdə Fəsil 4, Bölmə 7, [2.4] ballast tankları üçün, Müfəttiş və ya tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya irimiқыaslı korroziyanın mövcud olduğu yerlərdə Fəsil 4, Bölmə 7, Cədvəl 6 irimiқыaslı korroziyanın mövcud olduğu yerlərdə

2.2. Sinfin yenilənmə yoxlaması: ESP və ya onun ekvivalentinə təqdim edilmiş gəmilər istisna olmaqla, bütün gəmilər

- 2.2.1. Qaydalar tərəfindən tələb olunan qalınlıq ölçmələri aşağıdakılardan ibarətdir:
- gəminin ümumi və yerli gücünü qiymətləndirmək üçün sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələri, yəni strukturun müxtəlif hissələrinin ölçüləri
 - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.11]-də müəyyən edilmiş şübhəli sahələrin ölçüləri
 - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.7]-də müəyyən edildiyi kimi irimiqyaslı korroziyanın təsirinə məruz qalmış ərazilər üzrə əlavə ölçmələr.

2.3. Sinfin yenilənmə yoxlaması: ESP-yə təqdim edilmiş gəmilər və ya ekvivalenti

- 2.3.1. Qaydalar tərəfindən tələb olunan qalınlıq ölçmələri aşağıdakılardan ibarətdir:
- gəminin ümumi və yerli gücünü qiymətləndirmək üçün sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələri
 - ətraflı yoxlama proqramında göstəriləndiyi kimi qalınlığın ölçülməsi
 - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.11]-də müəyyən edilmiş şübhəli sahələr hesab edilən elementlərin ölçüləri
 - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.7]-də müəyyən edildiyi kimi irimiqyaslı korroziyanın təsirinə məruz qalmış ərazilər üzrə əlavə ölçmələr.
- 2.3.2. Ətraflı yoxlamaların və müvafiq qalınlıq ölçmələrinin, habelə şübhəli sahələr hesab edilən ərazilərin müəyyən edilməsi üçün gəmilərin müxtəlif xidmət nişanlarına uyğun olaraq Hissə A, Fəsil 4-ün müvafiq Bölmələrinə istinad edilməlidir.

3. Ölçmələrin sayı və yerləri

3.1. Ümumi

3.1.1. [2]-də göstərilən Qaydalar tərəfindən tələb olunan qalınlıq ölçmələrinin müddətini nəzərə alaraq, burada strukturun ən vacib elementləri üçün ölçüləcək nöqtələrin yerləri verilib. Beləliklə, nöqtələrin sayını təxmin etmək olar.

Qeyd 1: Bu Maddə Ümumi Struktur Qaydalara əsasən tikilmiş gəmilərə, eləcə də Ümumi Struktur Qaydalara əsasən tikilməyən gəmilərə tətbiq edilir.

3.2. Nöqtələrin yerləşdiyi yerlər

3.2.1. Cədvəl 2-də Qaydalarda göstərilən tələblərin tətbiqi üçün izahatlar və/yaxud şərhlər verilib, bunlar həm gəminin korpusunun qlobal gücünün hesablanması ilə bağlı sistemli şəkildə qalınlıq ölçmələrinə, həm də ətraflı yoxlamalarla bağlı konkret ölçülərə aiddir.

Cədvəldə verilmiş izahatları və/və ya şərhləri asanlaşdırmaq üçün rəqəmlər də verilib. Bu rəqəmlər yük gəmilərinin, qalama (balker) yük gəmilərinin və neft daşıyan tankerlərin tipik quruluşunu göstərir. Digər gəmi növlərinin müxtəlif dizaynlarına görə rəqəmlər bütün müxtəlif halları əhatə etmək üçün verilmir. Bununla belə, burada göstərilən rəqəmlər təsvir edilənlərdən başqa digər gəmilər üçün bələdçi kimi istifadə edilə bilər.

Cədvəl 2 : Ölçüləcək nöqtələrin yerləri və sayı üçün qayda tələblərinin şərhləri

A) SİSTEMLİ ÖLÇÜLƏR		
ELEMENT	İZAHİ	ŞƏKİL (DİAQRAM)
Göyertədə, tankın üstündə, altda, ikiqat dibdə və külək və su tipli seçilmiş lövhələr (CSR gəmiləri də	“Seçilmiş” dedikdə, orta səviyyəli korroziyada seçiləcək xarakterik sahələrdə üç lövhədən birində ən azı bir nöqtə nəzərdə tutulur	Şəkil yoxdur

daxil olmaqla bütün gəmi növləri üçün)		
Bütün göyertə, çən üstü və alt lövhələri və külək və su tipli örtük lövhələri (kəmərləri) (CSR gəmiləri də daxil olmaqla bütün gəmi növləri üçün)	Hər bir lövhədə ən azı iki nöqtə ya lövhənin hər 1/4 kənarında və yaxud orta səviyyəli korroziyaya uğramış xarakterik sahələrdə götürülməlidir.	Şəkil yoxdur
Köndələn hissə (CSR gəmiləri də daxil olmaqla bütün gəmi növləri üçün)	Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.5]-də verilmiş tərifə baxın. Hər lövhədə bir nöqtə götürülməlidir. Həm şpanqout, həm də bilərzik, əgər varsa, uzununa tirlər üzərində ölçülməlidir (CSR neft daşıyan tankerlər üçün) Yaşı 10-dan çox olan tankerlər üçün: göyertənin və dibin hər bir köndələn hissəsində göyertədən 0,1D məsafədə (burada D gəminin bortun nəzəri hündürlüyüdür) və hər bir köndələn hissənin dibində ölçülməlidir, hər uzununa tir və dirək şpanqoutu və üz plitəsi üzərində ölçülməlidir və hər lövhə uzununa tirlər arasında bir nöqtədə ölçülməlidir (CSR neft daşıyan tankerlər üçün)	Şək. 1 - ümumi yük gəmiləri üçün Şək. 2 - qalama (balker) yük gəmiləri, o cümlədən CSR qalama (balker) yük gəmiləri üçün Şək. 3 - neft daşıyan tankerlər üçün Şək. 15 - CSR neft daşıyan tankerlər üçün Digər gəmi növləri üçün bax: [3.2.1]

Yük anbarının bütün lyuk qapaqları və koaminqsləri (CSR neft daşıyan tankerlərdən başqa bütün gəmi növləri üçün)	O cümlədən lövhələr və tillər (CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Şək. 4 - lyuk qapaqları və koaminqslərlə təchiz edilmiş gəmilər üçün
Gəmilərdə arakəsmələr. Bu gəmilər istisna olmaqla: qalama (balker) yük gəmiləri, neft daşıyan tankerlər, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər, maye qaz daşıyan gəmilər və CSR gəmiləri (bu gəmilər üçün bax: B) və C): ƏTRAFLI YOXLAMALAR VƏ ƏLAQƏDAR ÖLÇMƏLƏR)	“Seçilmiş arakəsmələr” dedikdə, arakəsmələrin ən azı 50%-i nəzərdə tutulur	Şək. 5 - ümumi yük gəmiləri üçün. O, digər gəmi növlərinə də tətbiq edilə bilər (bax: [3.2.1])
Seçilmiş daxili struktur, məsələn: döşəmələr və uzununa tirlər, köndələn çərçivələr, şpanqout çərçivələri, göyərtə bimsləri, ‘aralıq göyərtələri, dirəklər (CSR gəmilərindən başqa bütün gəmi növləri üçün)	Daxili yoxlanılan hər bir məkanda ölçüləcək daxili struktur elementləri ən azı 20% yük yerində, 10% isə yük yerindən kənarda olmalıdır.	Şək. 6 - ümumi yük gəmiləri üçün. O, digər gəmi növlərinə də tətbiq edilə bilər (bax: [3.2.1])
Yük lyukunun giriş xəttindən çöldə polad göyərtə döşəməsinin köndələn hissəsi (qalama (balker) yük gəmiləri, filiz daşıyan gəmilər, kombinə edilmiş gəmilər və CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Köndələn hissədəki gəminin yanları və lyuk koaminqsləri arasındakı hər bir göyərtə lövhəsi üzərində iki tək nöqtə (lövhənin ya hər bir 1/4 kənarında və ya orta səviyyəli korroziyanın xarakterik sahələrində götürüləcək)	Şəkil yoxdur

Köndələn bilərziklər (1) - yük və ballast tanklarında (CSR neft daşıyan tankerlər üçün)	Şahmat düzülüşü formasında hər bir lövhədə ən azı iki nöqtə və mümkün olduqda müvafiq bilərzik üzərində iki nöqtə. Göyertənin altındakı birinci lövhədə minimum 4 nöqtə. Əyri hissələrin yolunda əlavə nöqtələr. Stringerlər/uzununa tir dirəklərin hər birinin üzərində ən azı bir nöqtə	Şək. 16 - CSR neft daşıyan tankerlər üçün
Yük sahəsi daxilində gəminin bütün eni boyunca polad göyertə döşəməsinin bir hissəsi (neft daşıyan tankerlər, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər və maye qaz daşıyan gəmilər üçün, CSR gəmilərindən başqa)	Köndələn hissədəki hər bir göyertə lövhəsi üzərində iki tək nöqtə (lövhənin ya hər bir 1/4 kənarında və ya orta səviyyəli korroziyanın xarakterik sahələrində götürüləcək)	Şəkil yoxdur
Yük anbarı lyukları arasında lyuk girişləri xəttinin içərisində bütün polad göyertə döşəmələri və göyertə altı konstruksiyası (CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	«Bütün polad göyertə döşəməsi» dedikdə, aşağıdakılar nəzərdə tutulur: lövhənin ya hər bir 1/4 kənarında və ya orta səviyyəli korroziyanın xarakterik sahələrində götürüləcək ən azı iki nöqtə. “Göyertə altında konstruksiya”: hər bir qısa ölçülü uzununa tir dirək: şpanqout lövhəsi üçün üç nöqtə (burun/orta/korma), üz plitəsi üçün tək nöqtə, şpanqout lövhəsi üçün bir nöqtə və yoldakı köndələn tir üçün bir nöqtə. Köndələn bimslərin hər bir ucunda şpanqout örtük üçün bir nöqtə və üz örtüyü üçün bir nöqtə	Şək. 10 - CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1 və Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 3
B) ƏTRAFLI YOXLAMALAR VƏ ƏLAQƏDAR ÖLÇMƏLƏR (neft daşıyan tankerlər, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər, maye qaz daşıyan gəmilər və kombinə edilmiş gəmilər)		
ELEMENT	İZAHI	ŞƏKİL (DİAQRAM)
Şpanqout çərçivə bilərziyi (CSR gəmilərindən başqa neft daşıyan tankerlər və kombinə edilmiş gəmilər üçün)	Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 1-də verilmiş anlayışlara istinad edin. “Bitişik konstruksiya elementləri” dedikdə, bunlar nəzərdə tutulur: şpanqout çərçivə bilərziyinin yaxınlığında göyertənin, dibinin, qoşa dibin, yanların və uzununa tir arakəsmələrinin üzlənməsi və döşənməsi.	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ① burada: Fəsil 4, Bölmə 3, şəkil 1 Nöqtələrin yerləri şəkil 13-də verilib
Köndələn hissə (kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər və maye qaz daşıyan gəmilər üçün)	Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 1 və Fəsil 4, Bölmə 5, Cədvəl 2-də verilmiş anlayışlara istinad edin. “Bitişik konstruksiya elementləri” dedikdə, bunlar nəzərdə tutulur: şpanqout çərçivə bilərziyinin yaxınlığında göyertənin, dibinin, qoşa dibin, yanların və uzununa tir arakəsmələrinin üzlənməsi və döşənməsi.	Şəkil yoxdur

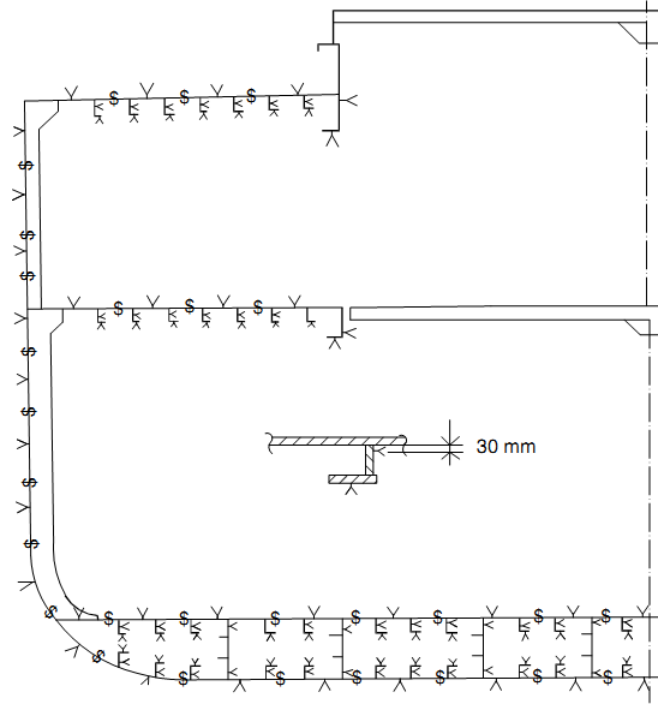
Çərçivə bimsi (CSR gəmilərindən başqa bütün gəmilər üçün)	Bu, bitişik struktur üzvləri də daxil olmaqla şpanqout çərçivə bilərziyinin yuxarı hissəsidir (bax: yuxarıda mənası verilib). Kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər üçün o, göyərtədə, yəni çəndən kənarda quraşdırıla bilər	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ② burada: Fəsil 4, Bölmə 3, şəkil 1 Nöqtələrin yerləri şəkil 13-də verilib
---	---	---

Göyertə və köndələn dib dəstləri (neft daşıyan tankerlər üçün, CSR gəmilərindən başqa)	Fəsil 4, Bölmə 3, Cədvəl 1-də verilmiş anlayışa istinad edin	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ② və ⑤ burada: Fəsil 4, Bölmə 3, şəkil 1 Nöqtələrin yerləri şəkil 13-də verilib
Köndələn arakəsmələr (CSR gəmilərindən başqa bütün gəmilər üçün)	“Bütöv” dedikdə, yuxarıda müəyyən edildiyi kimi stringerlər və tillər və bitişik struktur elementləri daxil olmaqla bütün arakəsmə nəzərdə tutulur “Aşağı hissə” dedikdə, gəminin dərinliyinin 1/4-ə qədər olan və ya aşağı stringerdən 2 metr hündürlükdə olan (hansı daha böyükdürsə) arakəsmənin aşağı hissəsi nəzərdə tutulur (stringerlər, dayaqqlar və ona bitişik konstruksiya elementləri daxildir)	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ③ burada: Fəsil 4, Bölmə 3, şəkil 1 - Nöqtələrin yerləri şəkil 14-də verilib Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ④ burada: Fəsil 4, Bölmə 3, şəkil 1 - Nöqtələrin yerləri şəkil 14-də verilib
Yük tanklarında köndələn arakəsmələr (CSR neft daşıyan tankerlər üçün)	Hər lövhədə ən azı iki nöqtə. Əsas göyertənin altındakı birinci lövhədə minimum 4 nöqtə Hər stringerin arasında hər üçüncü til üzərində ən azı bir nöqtə alınmalıdır Stringerlərin və dirəklərin hər bir lövhəsində ən azı iki nöqtə və müvafiq bilərzikdə iki nöqtə. Əyri hissənin yolunda əlavə nöqtələr Əgər quraşdırılıbsa, avarlı valın podşipnikin dayağının hər bir diafraqma lövhəsinin iki nöqtəsi.	Şək. 17 - CSR neft daşıyan tankerlər üçün
Ballast tanklarında köndələn arakəsmələr (CSR neft daşıyan tankerlər üçün)	Stringerlər/uzununa tir dirəklər arasında və ya hər bir lövhə üçün ən azı 4 nöqtə (əgər stringerlər/dirəklər quraşdırılmayıbsa) Stringerlərin və dirəklərin hər bir lövhəsində ən azı iki nöqtə və müvafiq bilərzikdə iki nöqtə. Əyri hissənin yolunda əlavə nöqtələr Hər stringer arasında iki tillər üzərində ən azı bir nöqtə / uzununa tir dirək	Şək. 18 - CSR neft daşıyan tankerlər üçün
Bitişik struktur üzvlər (CSR neft daşıyan tankerlər üçün)	Bitişik struktur elementlər üzərində hər üç lövhədə bir nöqtə və hər üç til/uzununa tirdə bir nöqtə	Şəkil yoxdur
Bütün üzlük və daxili strukturlar (kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər və maye qaz daşıyan gəmilər üçün)	Fəsil 4, Bölmə 4, Cədvəl 1 və Fəsil 4, Bölmə 5, Cədvəl 2-də verilmiş anlayışlara istinad edin.	Şəkil yoxdur
C) ƏTRAFLI YOXLAMALAR VƏ ƏLAQƏDAR ÖLÇMƏLƏR (qalama (balker) yük gəmiləri və filiz daşıyan gəmilər)		
ELEMENT	İZAHİ	ŞƏKİL (DİAQRAM)

Yük anbarlarında çərçivələr (CSR gəmilərindən başqa qalama (balker) yük gəmiləri və filiz daşıyan gəmilər üçün)	çərçivələrin 25%-i: Hər tərəfdən yük anbarı uzunluğu boyunca dörd çərçivədən birinin seçilməsinə üstünlük verilir “Seçilmiş çərçivələr” dedikdə, yük anbarlarının hər tərəfində ən azı 3 çərçivə nəzərdə tutulur	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ① burada: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1 Nöqtələrin yerləri şəkil 7-də verilib
Yük anbarlarında seçilmiş bort üzlüyü karkasları (CSR tək örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Buraya daxildir: bort üzlüyü karkası, yuxarı və aşağı ucluq əlavələri və bitişik korpusun xarici üzlüyü çərçivələrin 25%-i: Hər tərəfdən yük anbarı uzunluğu boyunca dörd çərçivədən birinin seçilməsinə üstünlük verilir çərçivələrin 50% -i: Hər tərəfdən yük anbarı uzunluğu boyunca iki çərçivədən birinin seçilməsinə üstünlük verilir “Seçilmiş çərçivələr” dedikdə, yük anbarlarının hər tərəfində ən azı 3 çərçivə nəzərdə tutulur	Şək. 11: CSR tək örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1
Qoşa örtüklü tankda köndələn çərçivə (CSR qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)		Şək. 2
Yük anbarlarında köndələn arakəsmələr (qalama (balker) yük gəmiləri, filiz daşıyan gəmilər və CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Fəsil 4, Bölmə 2, Cədvəl 8, haşiyə (3) -də verilmiş tərifə baxın. Seçilmiş iki arakəsmə: biri burun hissədə yerləşən iki yük anbarının arasında seçilməlidir və ikincisi isə başqa mövqelərdən seçilə bilər (CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Ölçmə sahələri burada göstərilir: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1 və Fəsil 4, Bölmə 2, Şək. 3 Nöqtələrin yerləri şəkil 8-də verilib

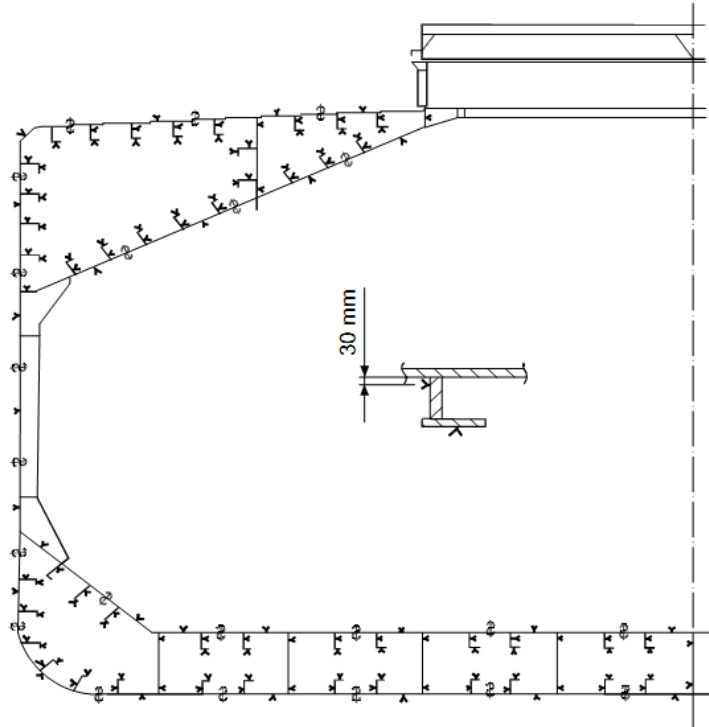
Hər yük anbarında bir köndələn arakəsmə (qalama (balker) yük gəmiləri, filiz daşıyan gəmilər və CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Bu, o deməkdir ki, ətraflı yoxlama və müvafiq qalınlıq ölmələri arakəsmənin bir tərəfində aparılmalıdır; həmin tərəf hər iki tərəfin ümumi yoxlamasının nəticəsi əsasında seçilməlidir. Şübhə olduqda, Müfəttiş digər tərəfdən də (yəqin ki qismən) ətraflı yoxlama tələb edə bilər.	Ölçmə sahələri burada göstərilib: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1 və Fəsil 4, Bölmə 2, Şək. 3 Nöqtələrin yerləri şəkil 8-də verilib
Qöyertəaltı/yan bort, bunker və qoşa dibli ballast tankının hər birində köndələn arakəsmələr (qalama (balker) yük gəmiləri, filiz daşıyan gəmilər və CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Buraya daxildir: arakəsmə və bərkidici sistemlər (CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün) Ballast tankı ən ağır şəraitə meylli olanlar arasında ballastlaşdırma tarixinə əsasən seçilməlidir	Nöqtələrin yerləri şəkil 9-da verilib
Ballast tanklarında köndələn şpanqoutlar (qalama (balker) yük gəmiləri, filiz daşıyan gəmilər və CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün)	Gəminin burun hissəsi üçün seçiləcək xarakterik tankların hər növündən hər biri (yəni, göyertəaltı və ya bunker və ya yan göyertə çəni) Buraya daxildir: şpanqout üzlüyü, üz plitələri, tillər və əlaqəli üzlük və uzununa tirlər (CSR tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün) “Əlaqəli üzlük və uzununa tirlər” dedikdə, bunlar nəzərdə tutulur: göyertənin bitişik üzlük və uzununa tirlər, o cümlədən dib, bort üzlüyü, maili, bunker və uzununa tir arakəsmə (müvafiq qaydada)	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ② burada: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1 və Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 3 Nöqtələrin yerləri şəkil 7-də verilib Nöqtələrin yerləri şəkil 11-də verilib: CSR tək örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri və şəkil 12 CSR qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün
Lyuk girişləri xəttinin daxilində polad göyertə döşəməsi sahələri (CSR gəmilərindən başqa qalama (balker) yük gəmiləri və filiz daşıyan gəmilər üçün)	“Seçilmiş” dedikdə, orta səviyyəli korroziyada seçiləcək xarakterik sahələrdə üç lövhədən birində ən azı bir nöqtə nəzərdə tutulur «Bütün polad göyertə döşəməsi» dedikdə, aşağıdakılar nəzərdə tutulur: lövhənin ya hər bir 1/4 kənarında və ya orta səviyyəli korroziyanın xarakterik sahələrində götürüləcək ən azı iki nöqtə.	Sahələrin diapazonu bu cür göstərilir: ⑤ burada: Fəsil 4, Bölmə 2, şəkil 1
(1) Köndələn bilərziklər dedikdə, qoşa dibli döşəmə, şaquli şpanqout və çərçivə bimsinin yolundakı gəminin gövdəsinin en kəsiyində görünən bütün köndələn materiallar nəzərdə tutulur (tərif Ümumi Struktur Qaydalarından götürülüb).		

Şəkil 1 : Köndələn hissə - ümumi yük gəmisi

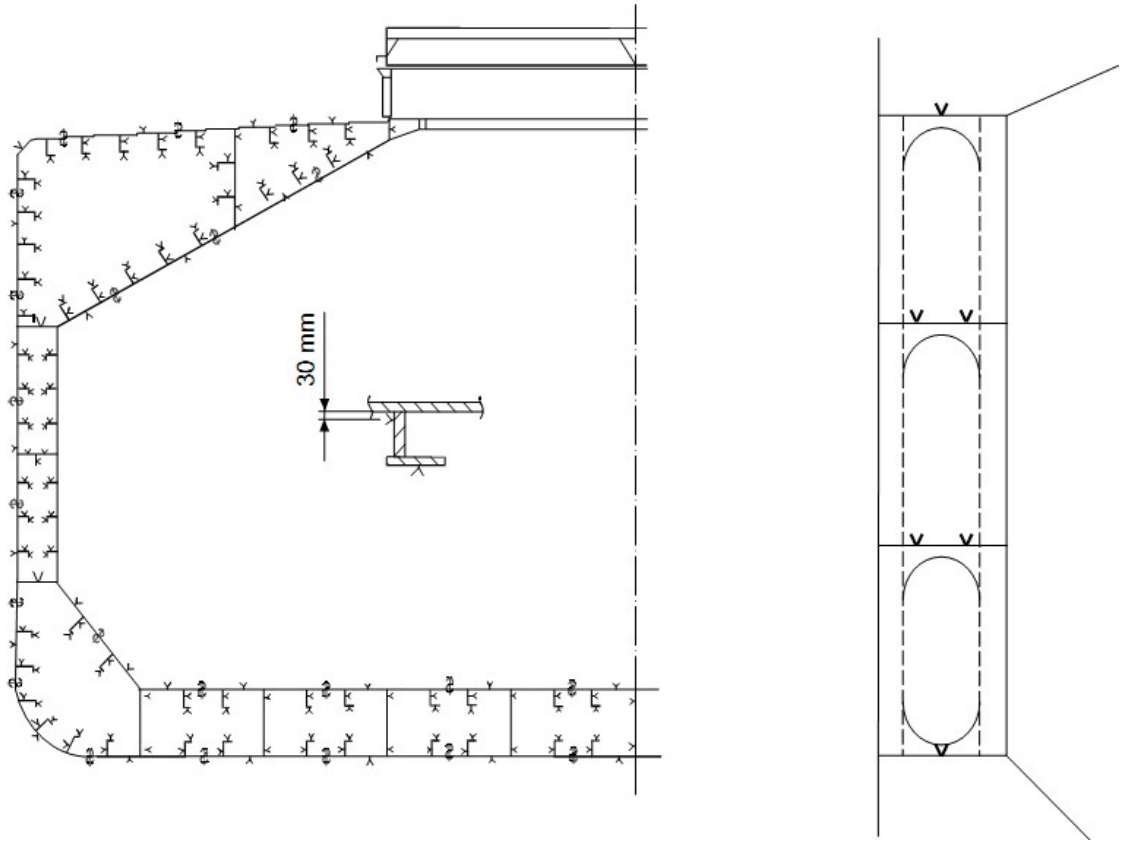


Seçilmiş köndələn hissənin həm sol, həm də sağ bortunda ölçmələr aparılmalıdır

Şəkil 2 : Köndələn hissə - qalama (balker) yük gəmiləri



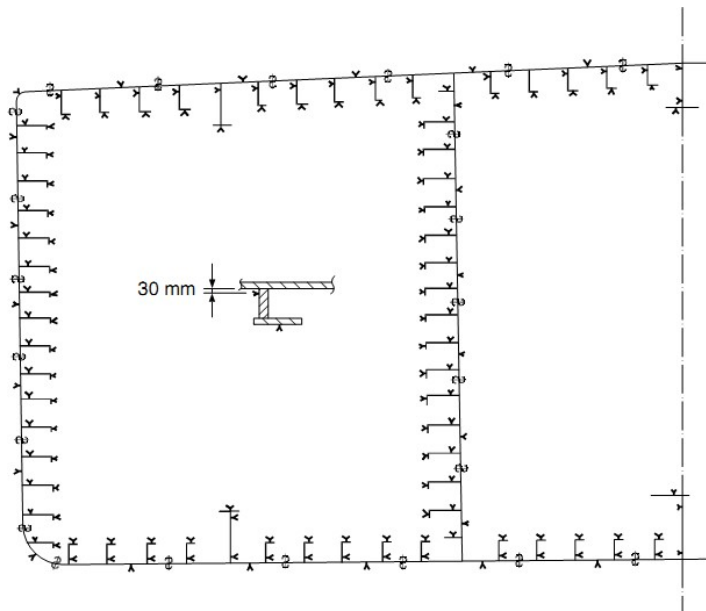
Tək örtüklü bort - qalama (balker) yük gəmiləri



Qoşa örtüklü bort - qalama (balker) yük gəmiləri

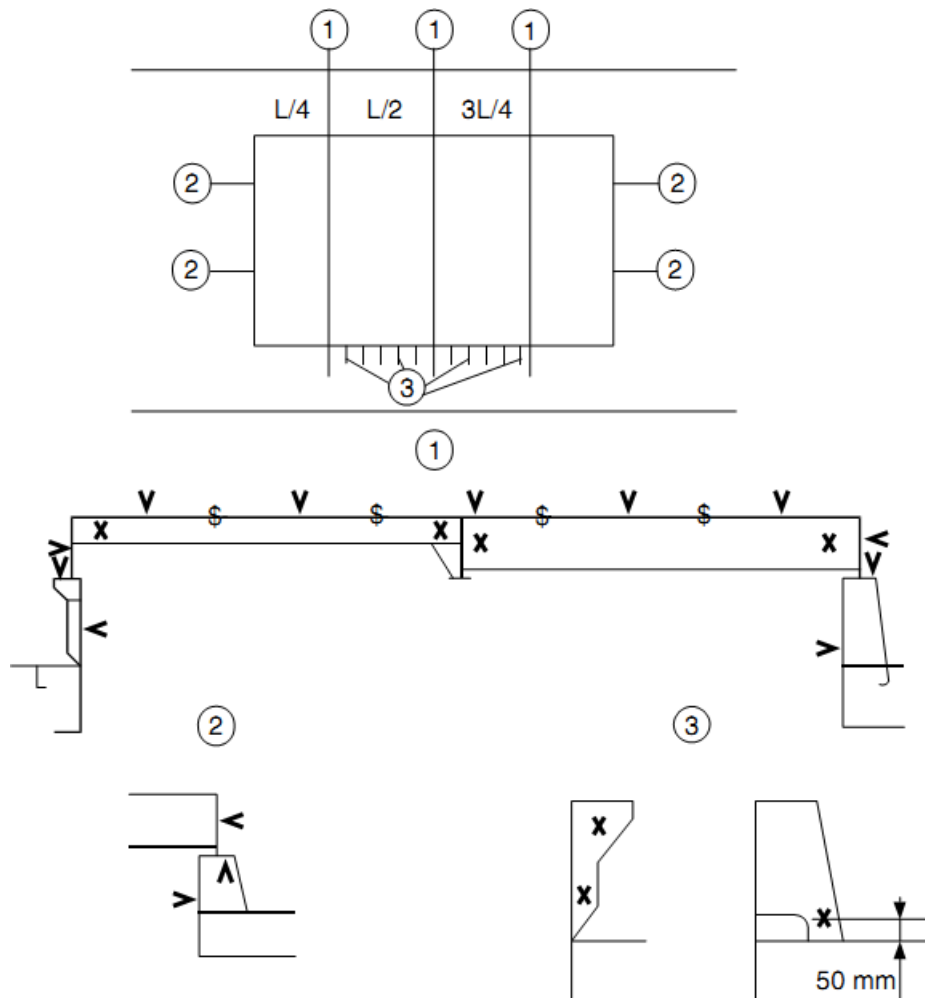
Seçilmiş köndələn hissənin həm sol, həm də sağ bortunda ölçmələr aparılmalıdır

Şəkil 3 : Köndələn hissə - neft daşıyan tanker



Seçilmiş köndələn hissənin həm sol, həm də sağ bortunda ölçmələr aparılmalıdır

Şəkil 4 : Lyuk qapaqlarında və koamingqlərdə ölçmə yerləri (lyuk qapaqları və koamingqlər ilə təchiz edilmiş bütün gəmilər üçün etibarlıdır)



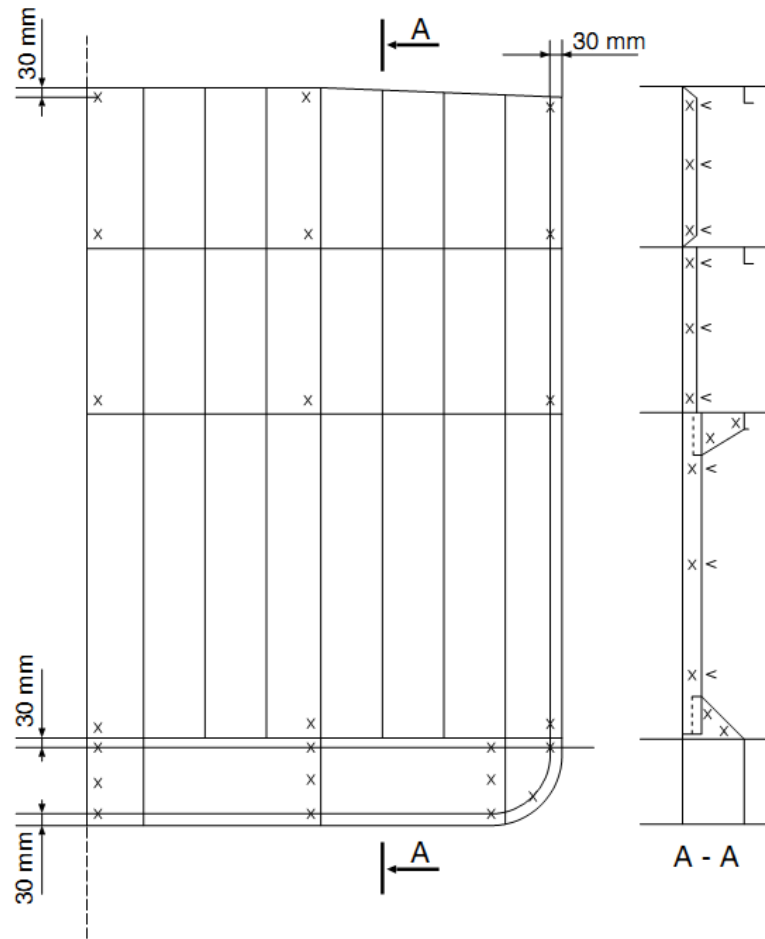
(1) $L/4$, $L/2$, $3L/4$ lyuk qapağının uzunluğunda üç hissə, o cümlədən: hər bir lyuk örtüyü və ətək üzlüyünün bir ölçüsü

- bitişik bimslərin və bərkidicilərin ölçülməsi
- koaming q lövhlərinin və koaming q bilərziyinin bir ölçüsü, hər bordda

(2) Lyuk qapağının ətək üzlüyü, koaming q lövhlərinin və koaming q bilərziyinin hər iki ucunun ölçüsü

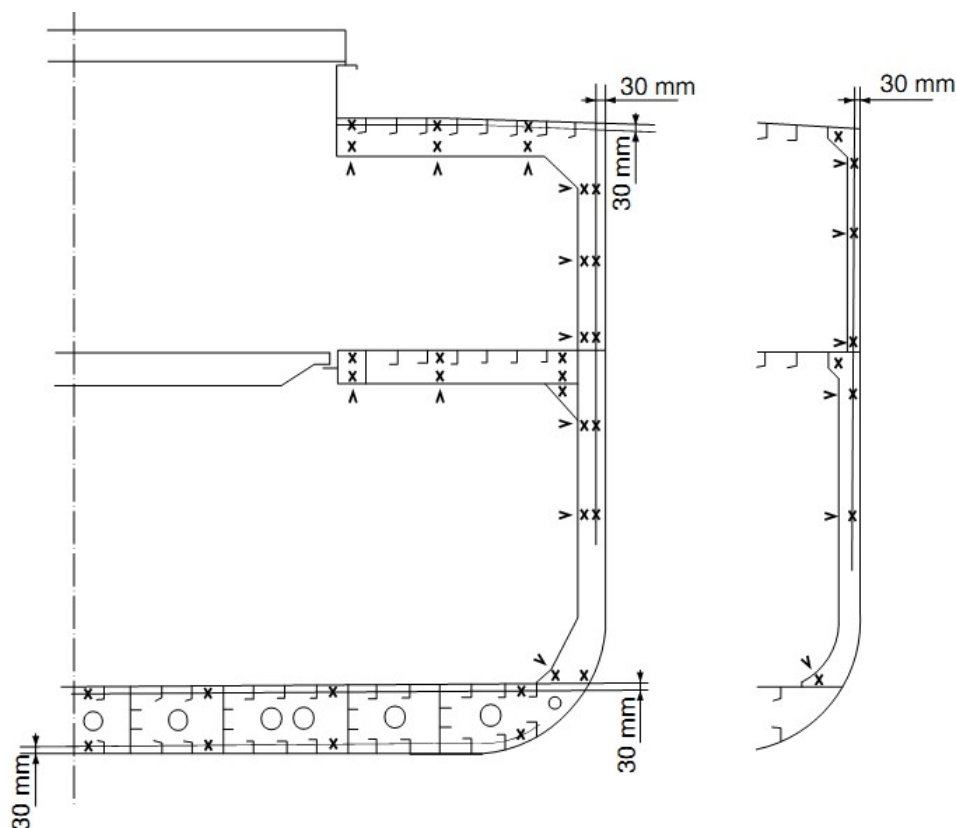
(3) Hər iki tərəfdə və hər iki ucda üç lyuk koaming q lövhəsinin kronşteynlərinin birinin ölçüsü

Şəkil 5 : Ölçmə yerləri - ümumi yük gəmilərinin arakəsmələri

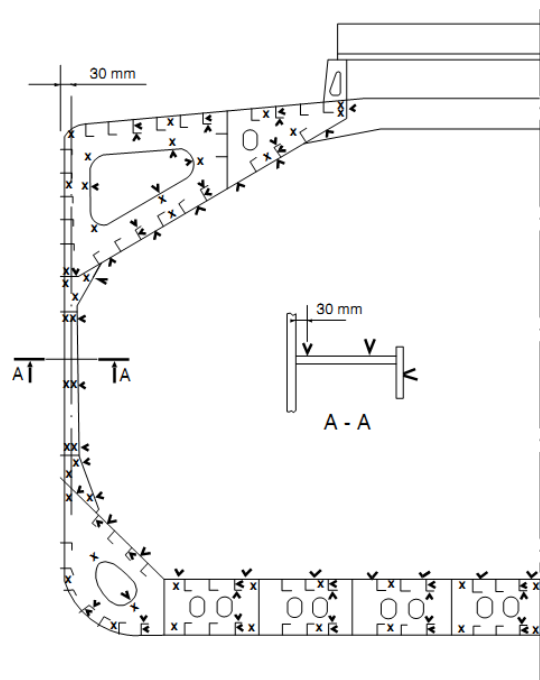


Yük anbarının arakəsməsi/su keçirməyən döşəmə örtüyü əsas görünüşə görə ölçülməlidir
A - A görünüşü üzrə ölçüləcək üç bərkidicidən biri

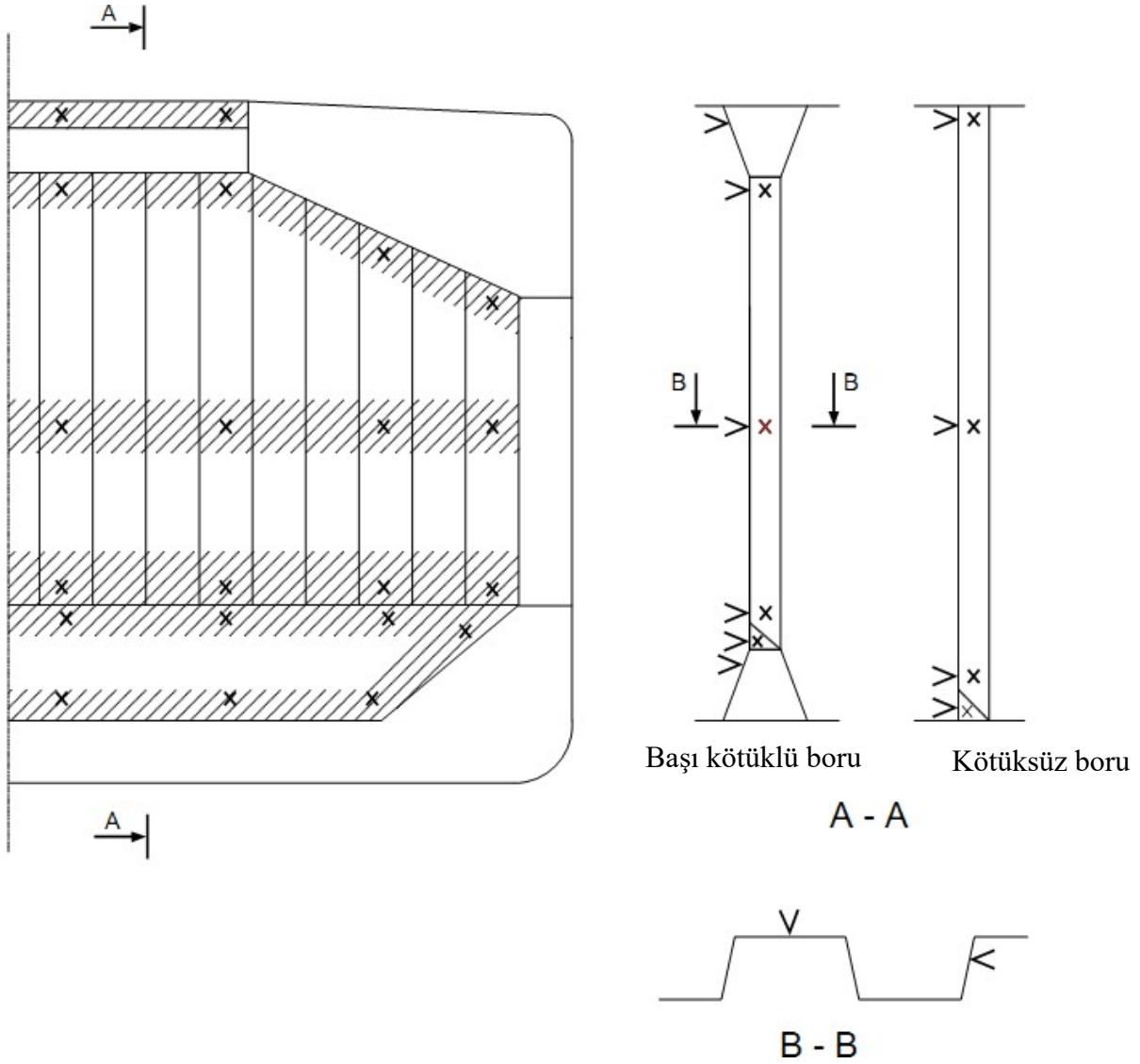
Şəkil 6 : Seçilmiş daxili struktur elementləri üzrə ölçmə yerləri - ümumi yük gəmiləri



Şəkil 7 : Struktur elementlər üzərində ölçmə yerləri - qalama (balker) yük gəmilərinin yük anbarları və ballast çənləri

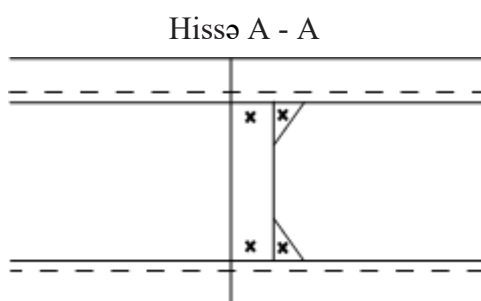
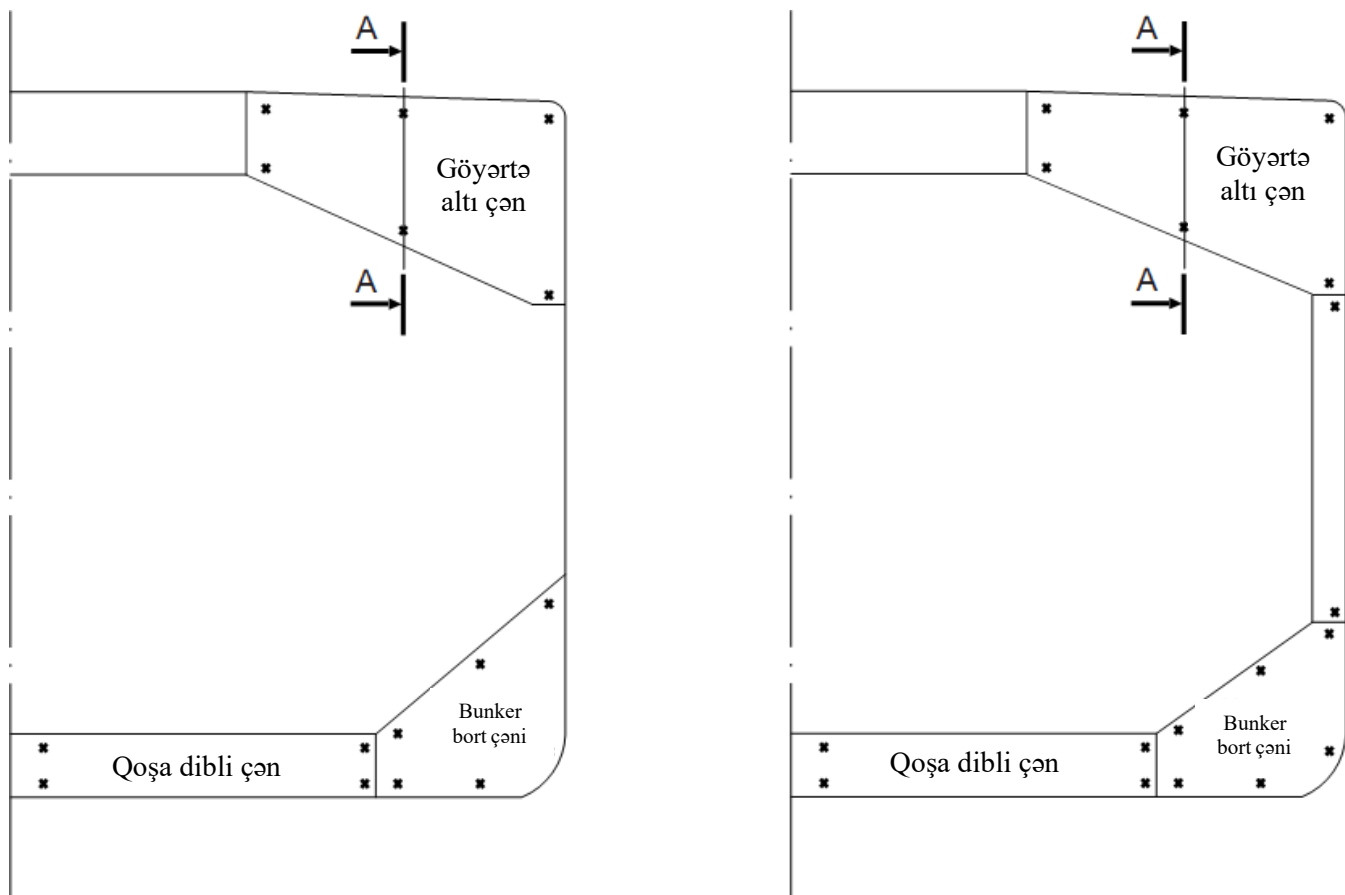


Şəkil 8 : Ölçmələrin yerləri - qalama (balker) yük gəmilərinin yük anbarının köndələn arakəsmələri (yuxarı və alt kötük daxili strukturun əlavə ölçülər əlavə edilməlidir, məs. A-A hissəsində iki nöqtə və alt kötəkdə, iki nöqtə isə üst kötəkdə göstərməlidir)



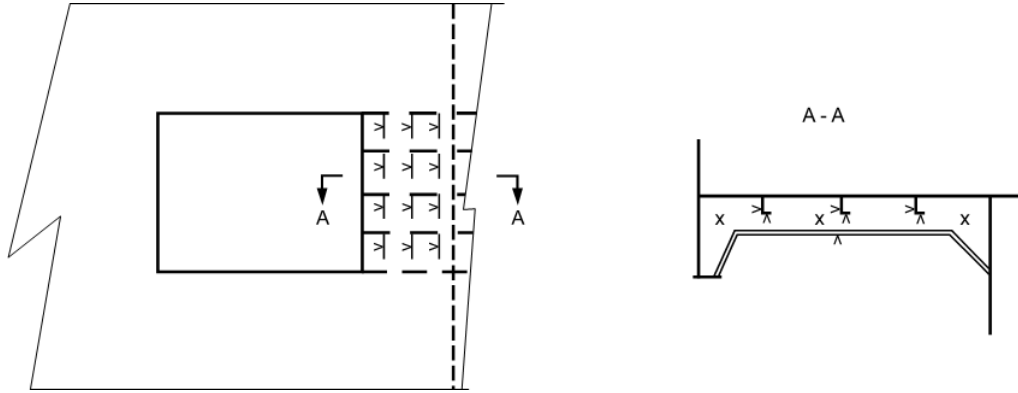
A - A və B - B görünüşlərinə uyğun olaraq hər ştrixlənmiş sahədə ölçülər aparılmalıdır

Şəkil 9 :Ölçmə yerləri - qalama (balker) yük gəmilərinin göyərtəaltı, bunker və qoşa dibli çənlərinin köndələn arakəsmələri (ikiqat dibli çənin daxili strukturuna iki əlavə ölçü orta məsafədə əlavə olunacaq)

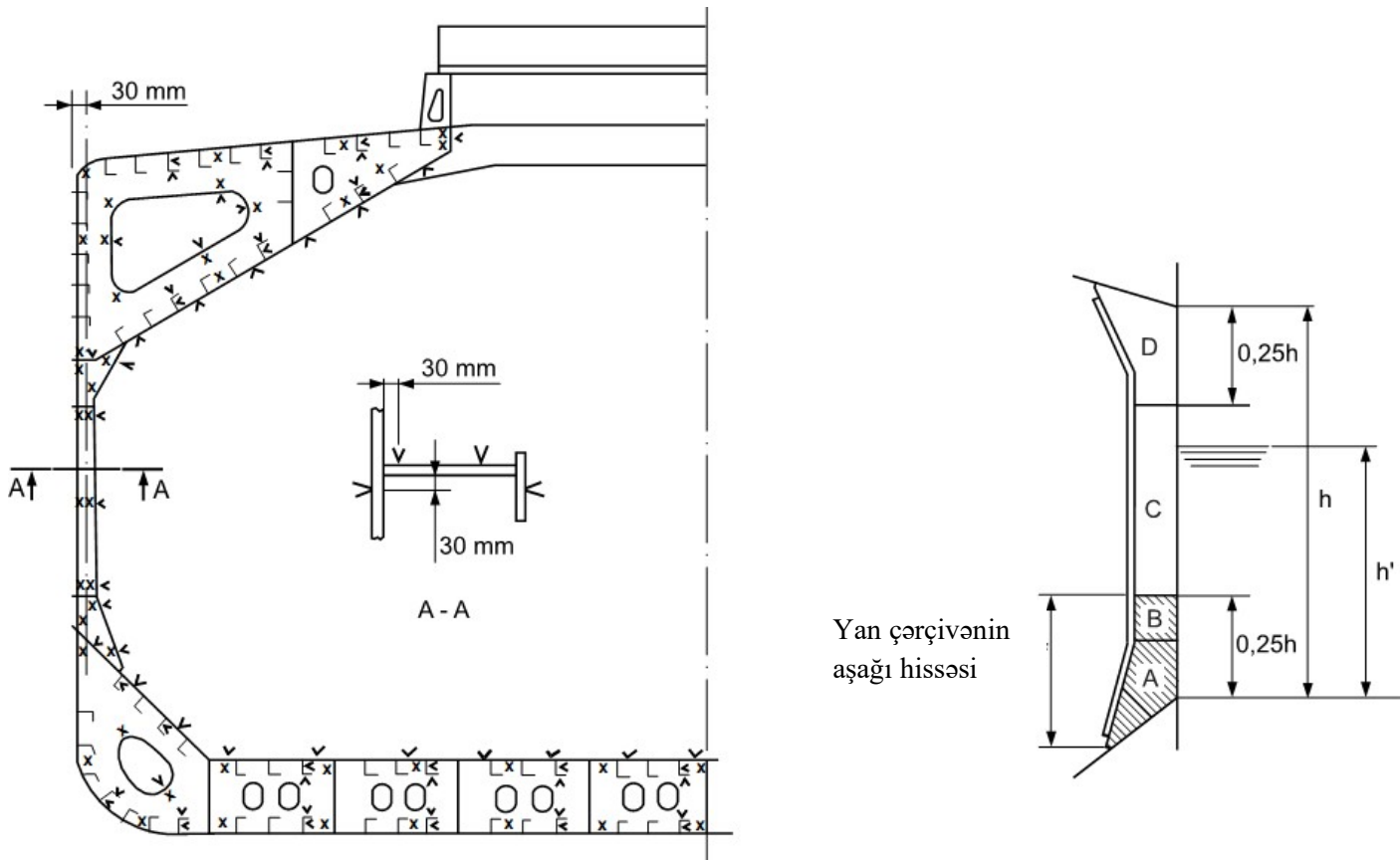


A - A görünüşünə uyğun olaraq hər bir şaquli hissədə ölçüləcək

Şəkil 10 : Göyərtə altındakı strukturda ölçmələrin yeri - tək örtüklü və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri

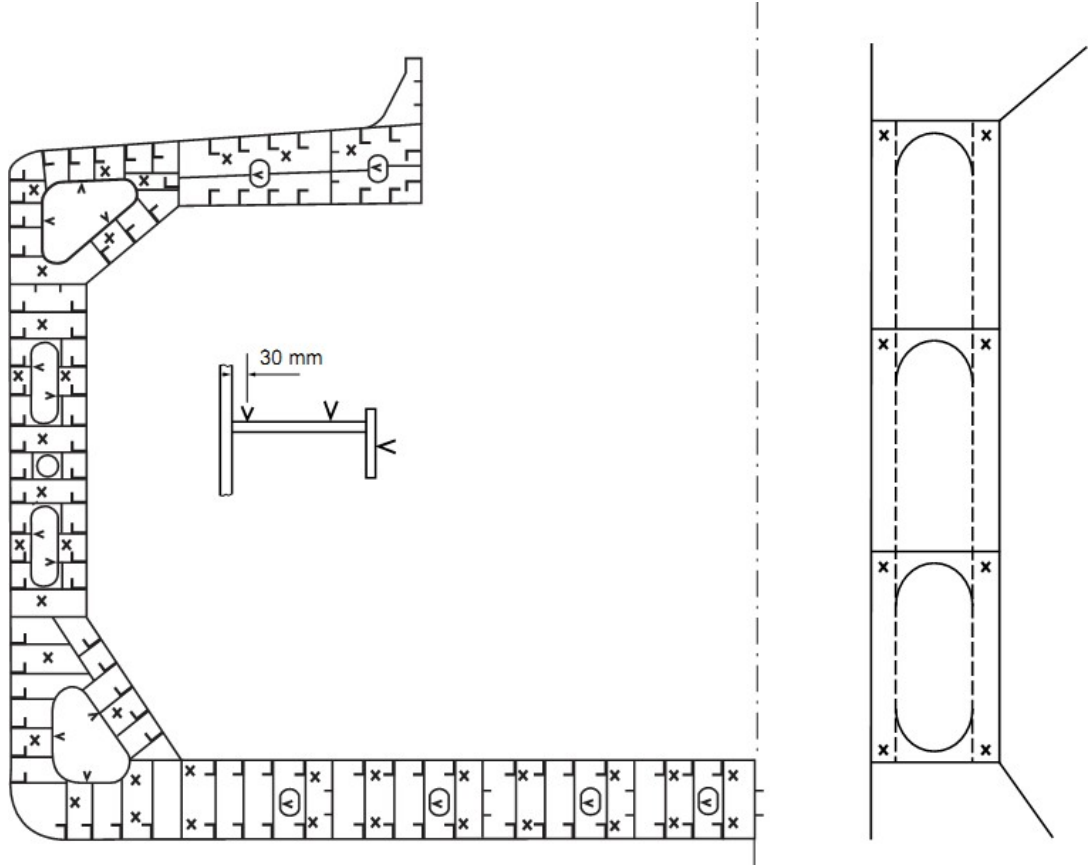


Şəkil 11 : Struktur elementlər üzərində ölçmələrin yeri - CSR tək örtüklü qalama (balker) yük gəmilərinin yük anbarları və ballast çənləri

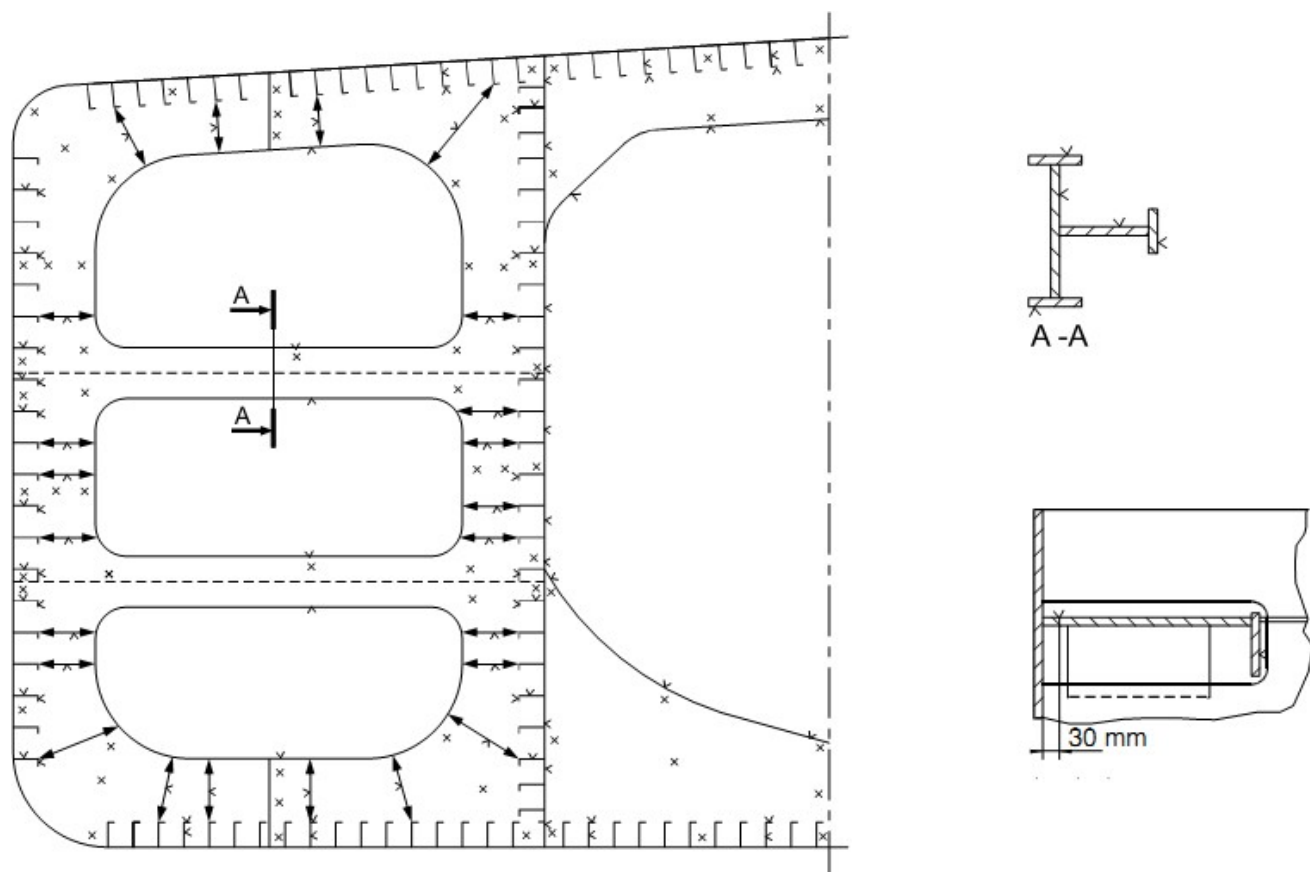


Çərçivə şpanqout üçün ölçmə nümunəsi A, C və D zonaları üçün üç nöqtəli nümunə və B zonası üçün iki nöqtəli nümunə olmalıdır (bax: Şəkil). Ölçmə hesabatı orta parametrl göstəricilərini əks etdirməlidir. Orta parametrl göstəricisi icazə verilən qalınlıqla müqayisə edilməlidir. Toru örtükdə ümumi korroziya varsa, bu nümunə beş nöqtəli bir nümunəyə qədər genişləndirilməlidir.

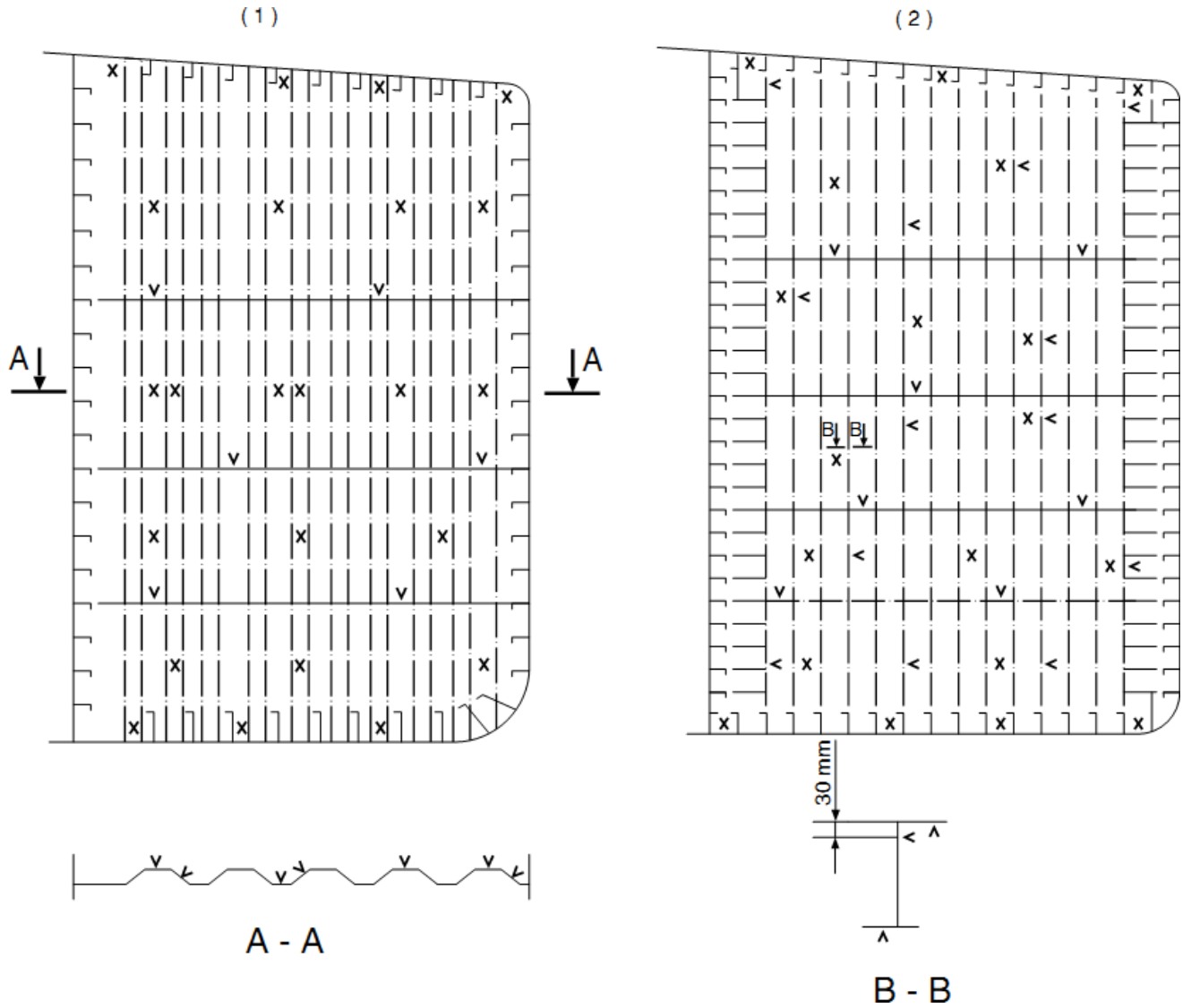
Şəkil 12 : Ballast çənlərində konstruksiya elementlərində ölçmələrin yeri - CSR qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri (üst tərəf və ya bunker və ya bort çəni)



Şəkil 13 : Neft daşıyan tankerlərin çərçivə şpanqout halqaları və uzununa elementlərində ölçmə yerləri



Şəkil 14 : Köndələn arakəsmələrdə ölçmə yerləri - neft daşıyan tankerlər



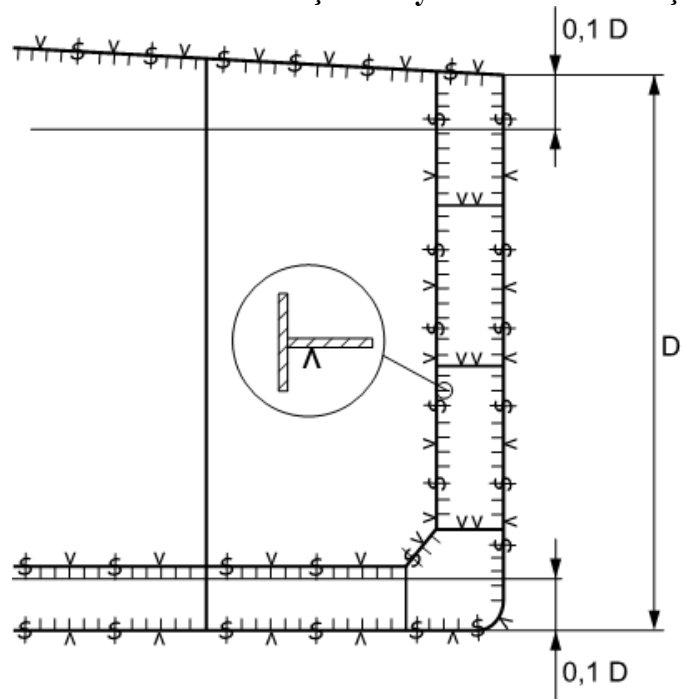
- (1) : Büzməli arakəsmə
(2) : Səthi düz arakəsmə

Ölçmələr eyni şəkildə mərkəzi çən arakəsmələrində aparılmalıdır

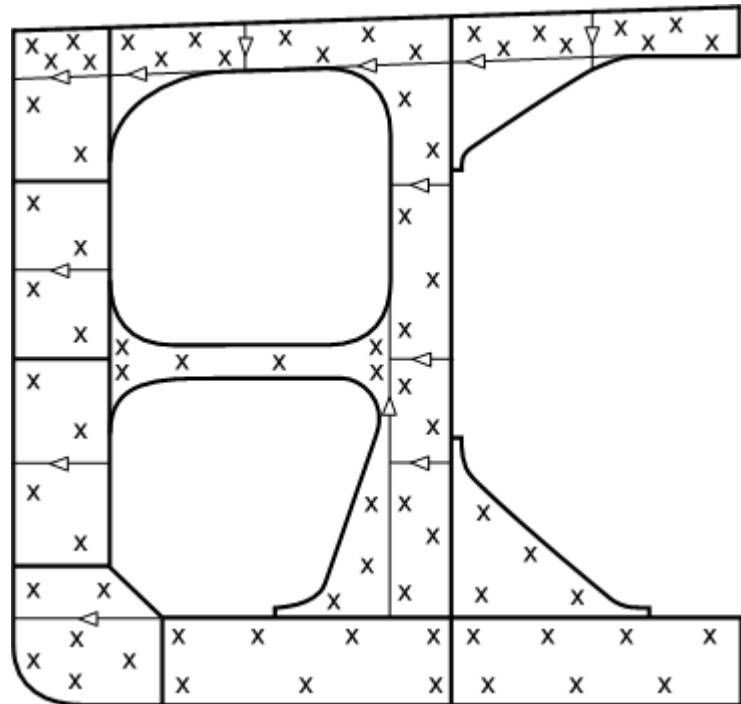
Ölçmələr arakəsmələrin hündürlüyü üzərində müxtəlif qalınlıqdakı kəmərləri (lövhləri) əhatə etməlidir

Bitişik konstruksiya elementlərinin ölçmələri aparılmalıdır

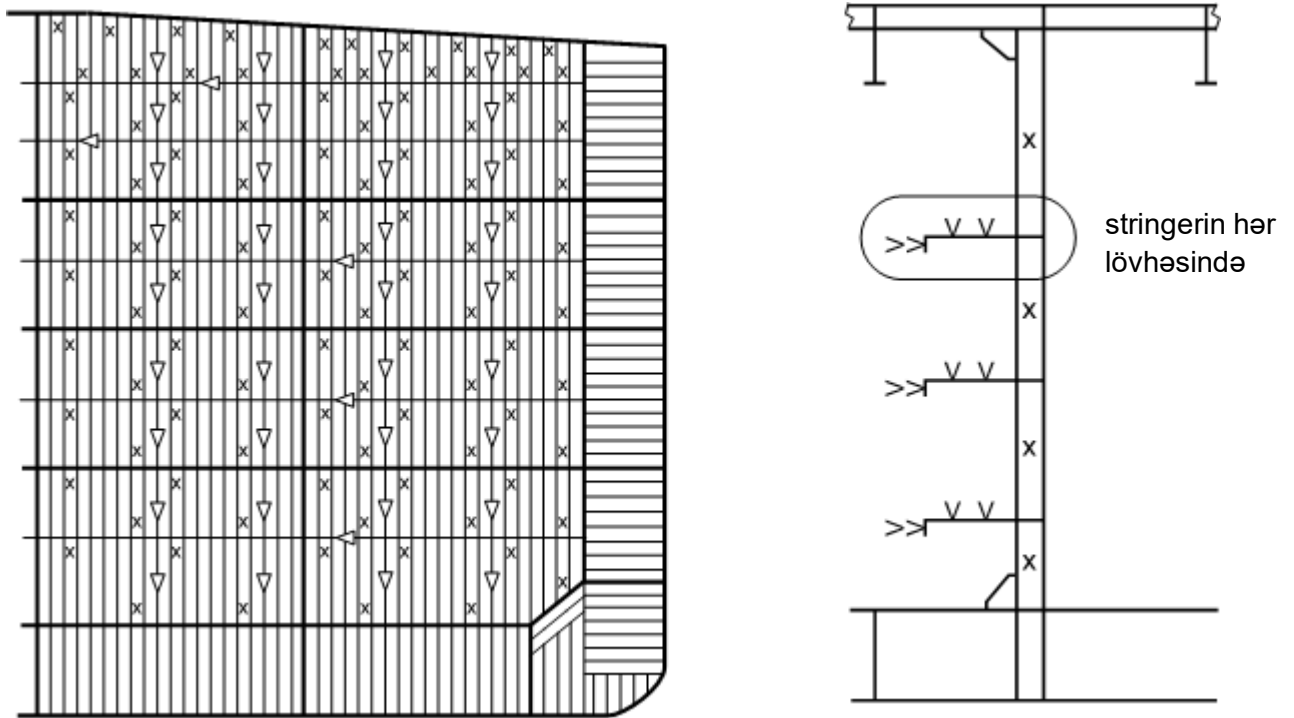
Şəkil 15 : Köndələn arakəsmələrdə ölçülərin yeri - CSR neft daşıyan tankerlər



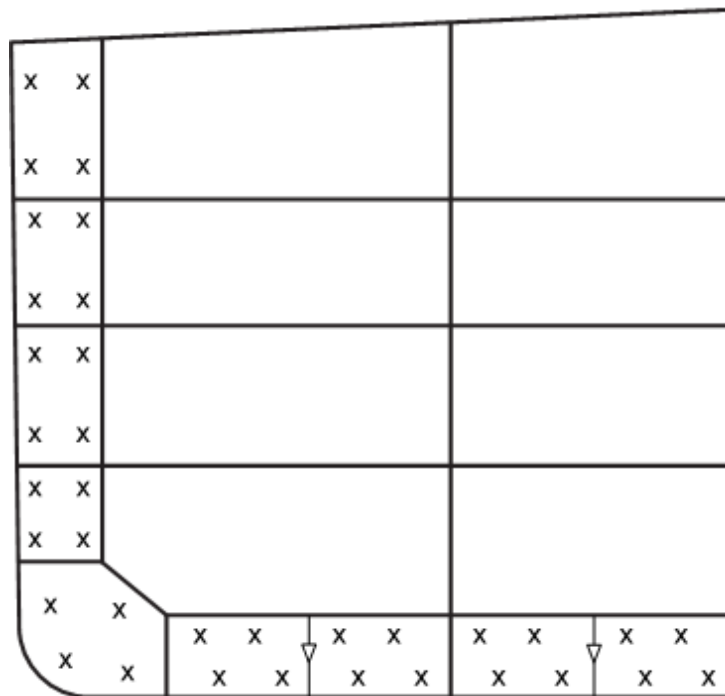
Şəkil 16 : Köndələn üzüklərdə ölçülərin yeri - CSR neft daşıyan tankerlərin yük və ballast tankları



Şəkil 17 : Köndələn arakəsmələrdə ölçülərin yeri - CSR neft daşıyan tankerlərin CSR-nin yük tankları



Şəkil 18 : Köndələn arakəsmələrdə ölçülərin yeri - CSR neft daşıyan tankerlərin ballast çənləri



4. Qalınlıq ölçmələrinin qəbulu üçün meyarlar

4.1. Ümumi

4.1.1. Qəbul meyarları polad konstruksiyaaların möhkəmləndirilməsi, təmiri və ya yenilənməsi zamanı nəzərə alınmalı olan sərfiyyat həddini müəyyən edir. Bu məhdudiyyətlər ümumiyyətlə hər bir struktur element üçün məqbul hesab edilən korlanmanın (W) maksimum faizi kimi ifadə edilir. Korlanmanın maksimum faizi göstərildikdə, məqbul hesab edilən minimum qalınlıq (t_{min}) aşağıdakı düstura uyğun olaraq bu faizin qayda qalınlığına (t_{rule}) tətbiqi nəticəsində yaradılır:

$$t_{min} = \left(1 - \frac{W}{100}\right) t_{rule}$$

Lakin, qayda qalınlığı mövcud olmadıqda, zavod qalınlığından istifadə etmək olar.

Yalnız bir element ilə bağlı meyarlar üçün (bax: [4.3.4] b), Cəmiyyət müxtəlif struktur elementlərinə uyğunlaşdırılmış yenilənmə qalınlıqlarının siyahısını müəyyən edə bilər. Belə halda bu qalınlıqlar korlanma faizindən hesablanan minimum qalınlıqların əvəzinə istifadə edilir.

Qeyd 1: İstənilən halda Mülkiyyətçinin müraciətində Cəmiyyət cari ölçmələr əsasında birbaşa hesablama apara bilər.

4.1.2. Gəminin köhnəlmə hədləri azalmış bəzi konstruksiya elementlərinə malik olduğu hallarda (məsələn, gəminin konvertasiyası, suya oturma dərəcəsinin artması ilə əlaqədar), bu elementlər üçün minimum məqbul hesab edilən qalınlıq əvvəlcədən razılaşdırılmış hər hansı azaldılma nəzərə alınmadan qaydanın ölçülərinə istinad edilməklə hesablanmalıdır.

4.1.3. Poladın yenilənməsi ilə bağlı qərarlar iştirak edən Müfəttiş tərəfindən bu maddədə göstərilən meyarlar tətbiq edilməklə və onun mülahizəsinə və gəminin faktiki vəziyyətinə əsasən qəbul edilir. Onun qərarını dəstəkləmək üçün məsləhətə ehtiyac olarsa, Müfəttiş Cəmiyyətin müvafiq texniki ofisinə müraciət edə bilər.

4.2. Meyarlar

4.2.1. Minimum qalınlıqlar üçün qəbul meyarları aşağıdakılara bölünür:

- [4.3]-də verilmiş yerli və qlobal güc meyarları
- [4.4]-də verilmiş bükülmə müqaviməti üzrə meyarlar
- [4.5]-də verilmiş çöpurluqla bağlı meyarlar
- yedəyə alma və yan alma ilə əlaqəli göyörtə avadanlıqlarının gövdənin dayaq strukturuna dair meyarlar [4.6]-də verilib
- [4.7]-də verilmiş qütb sularında naviqasiya üçün əlavə sinif nişanı ilə təyin edilmiş gəmilər üçün buza qarşı möhkəmləndirilmiş konstruksiyaalar üzrə meyarlar
- [4.8]-də verilmiş CSR gəmiləri üzrə meyarlar
- uzunluğu 65 m-dən çox olan və inşası üçün müqavilə 1 iyul 2016-cı il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış konteyner daşıyan gəmilər üzrə meyarlar [4.9]-də verilib.

4.2.2. Hər bir ölçülən konstruksiya elementi yuxarıda göstərilən meyarlara uyğun olaraq yoxlanılmalıdır. Meyarlar yerinə yetirilmədikdə, lazımi qaydada möhkəmləndirmə, təmir və yeniləmə işləri aparılmalıdır.

4.3. Yerli və qlobal güc meyarları

4.3.1. Aşağıdakı gəmi növləri üçün yerli və qlobal güc meyarları verilib:

- ümumi yük gəmiləri
- qalama (balker) yük gəmiləri

- neft daşıyan tankerlər.

Bu meyarlar konstruksiya elementlərin ekvivalentlik və ya oxşarlığı və onların yerli və/və ya qlobal gücə köməyi nəzərə alınmaqla digər gəmi növləri üçün də istifadə oluna bilər.

4.3.2. Gəminin uzununa möhkəmliyinin qiymətləndirilməsi üçün gövdə konstruksiyalarının davamlılığını təmin etmək məqsədilə uzununa elementlər ilə göyərtə, yan və alt örtük arasındakı künc hissələrin qaynaq edilmiş çənbər tikişlərinin effektiv saxlanması ilkin şərtidir.

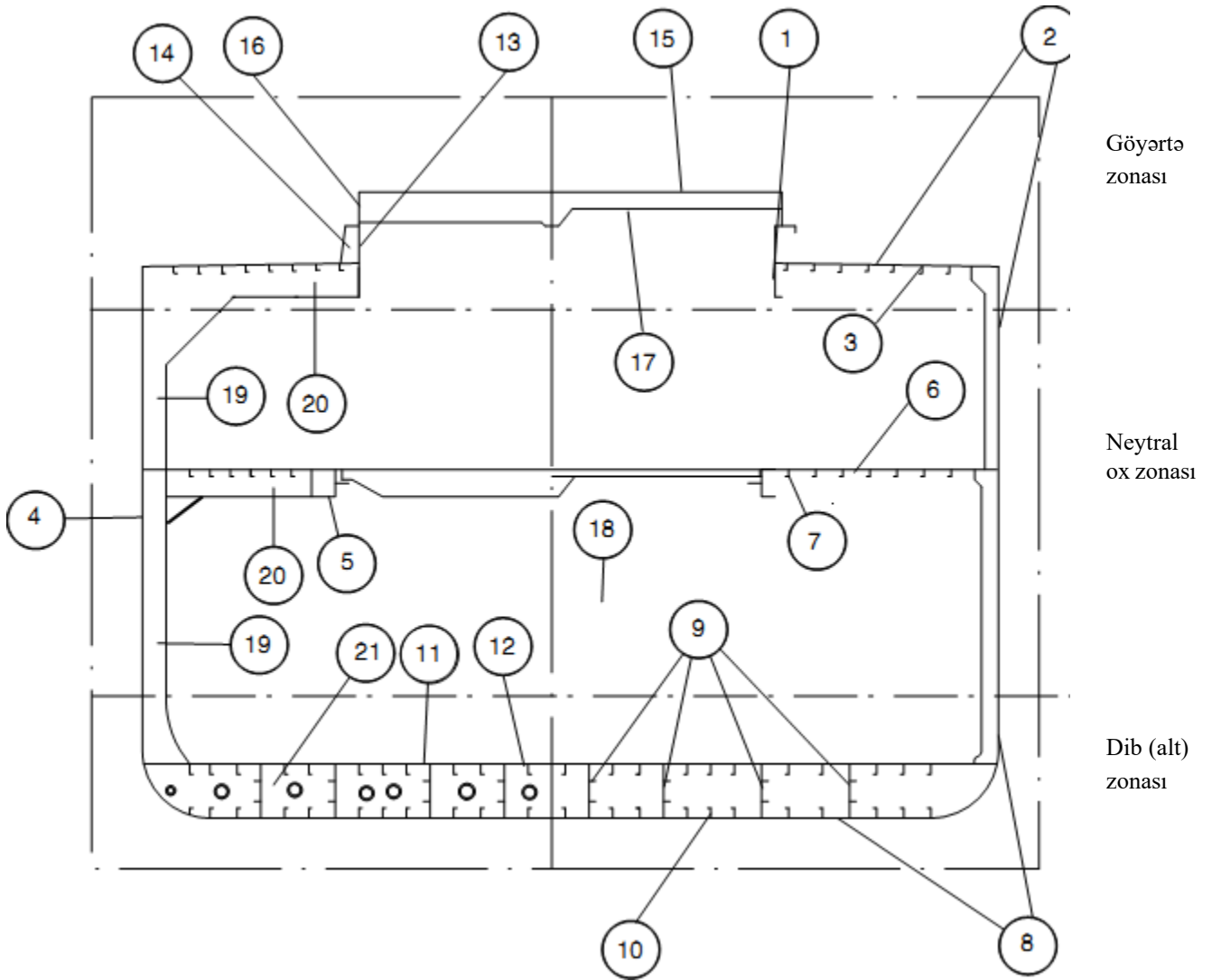
4.3.3. Qiymətləndiriləcək hər bir struktur element tipik en kəsiyində təsvir edilib (Ümumi yük gəmiləri üçün Şəkil 19-a, qalama (balker) yük gəmiləri üçün Şəkil 20-yə, neft daşıyan tankerlər üçün Şəkil 21-ə baxın).

Mövqelərinə və gəminin yerli və ya qlobal gücünə köməyinə görə qruplaşdırılmış bu struktur elementlər cədvəllərdə verilib (Cədvəl 3 - ümumi yük gəmiləri üçün, Cədvəl 4 - qalama (balker) yük gəmiləri üçün, Cədvəl 5 - neft daşıyan tankerlər üçün).

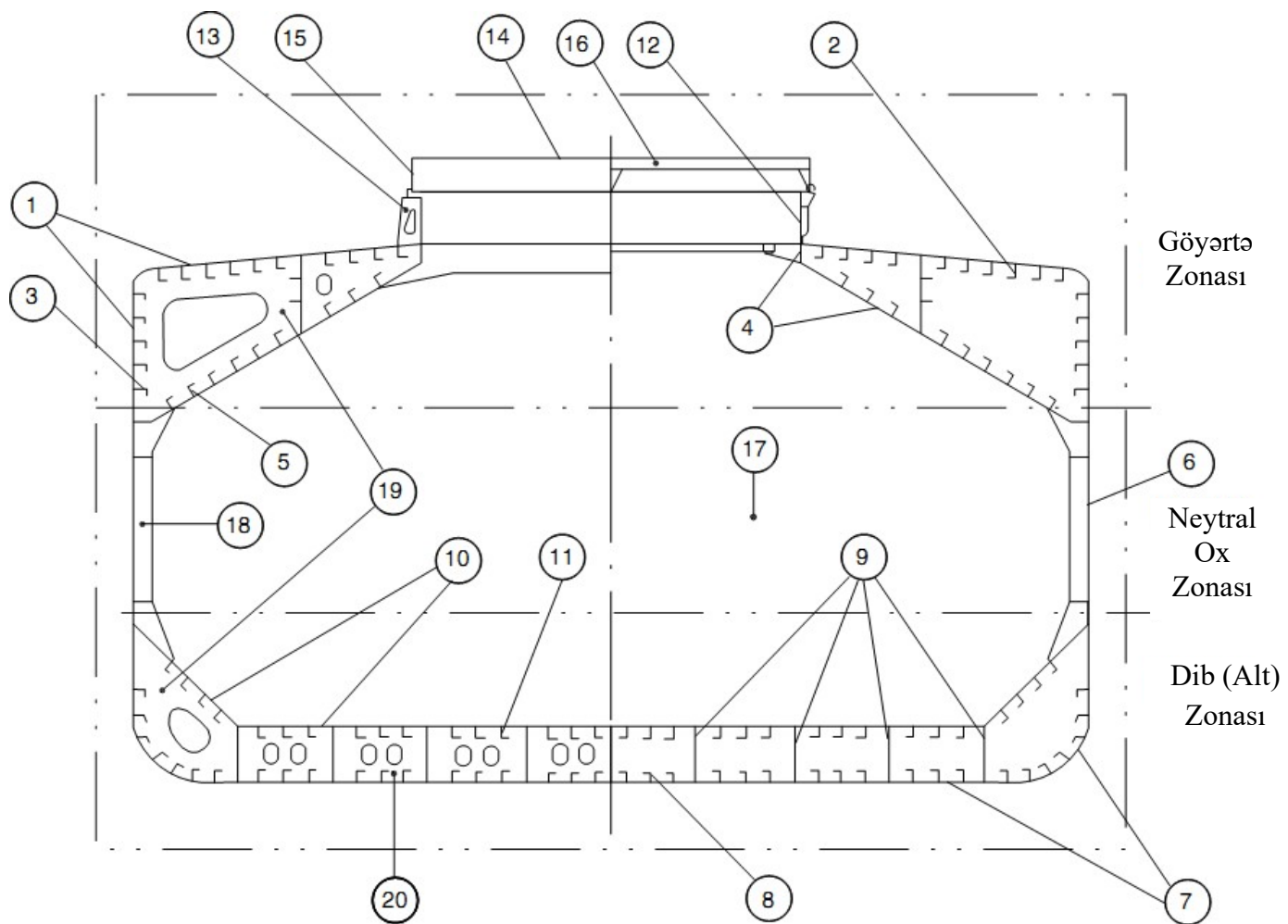
4.3.4. Hər bir struktur elementi nəzərdən keçirilən sahəyə görə dəyişən dörd fərqli meyar əsasında qiymətləndirilməlidir:

- a) vahid konstruksiya elementin bir hissəsi kimi nəzərdə tutulan təcrid olunmuş ərazi. Bu meyar ən çox yerli aspektləri nəzərə alır, məsələn, plitədə (üzlükdə) və ya şpanqoutda çuxurlar və ya yerli güclü korroziya; lakin ayrı-ayrı meyarlar nəzərə alınan çopurluq üçün istifadə edilməməlidir (bax: [4.5])
- b) plitə, til, şpanqout və s. kimi ayrı-ayrı element kimi nəzərdə tutulan element. Bu meyar elementin orta vəziyyətini nəzərə alır və müxtəlif ölçülərdən istifadə etməklə eyni element üzərində onun orta qalınlığını təyin etməklə qiymətləndirilir.
- c) müəyyən zonada gəminin uzununa qlobal gücünə və ya digər ilkin qlobal gücünə kömək edən və gəminin uzununa gücünə kömək etməyən eninə elementlər (məs., arakəsmələr, lyuk qapaqları, şpanqout çərçivələri) eyni xassəli elementlərin (plitələr, uzununa tirlər, dirəklər) toplusu kimi nəzərdə tutulan elementlər qrupu.
- d) gəminin uzununa möhkəmliyinə kömək edən bütün və yalnız uzununa elementləri nəzərdə tutan zona; bu baxımdan üç əsas zona göyərtə zonası, neytral ox zonası və alt zona kimi müəyyən edilir. Bu meyar eyni zonaya aid bütün element qruplarının orta vəziyyətini nəzərdə tutur.

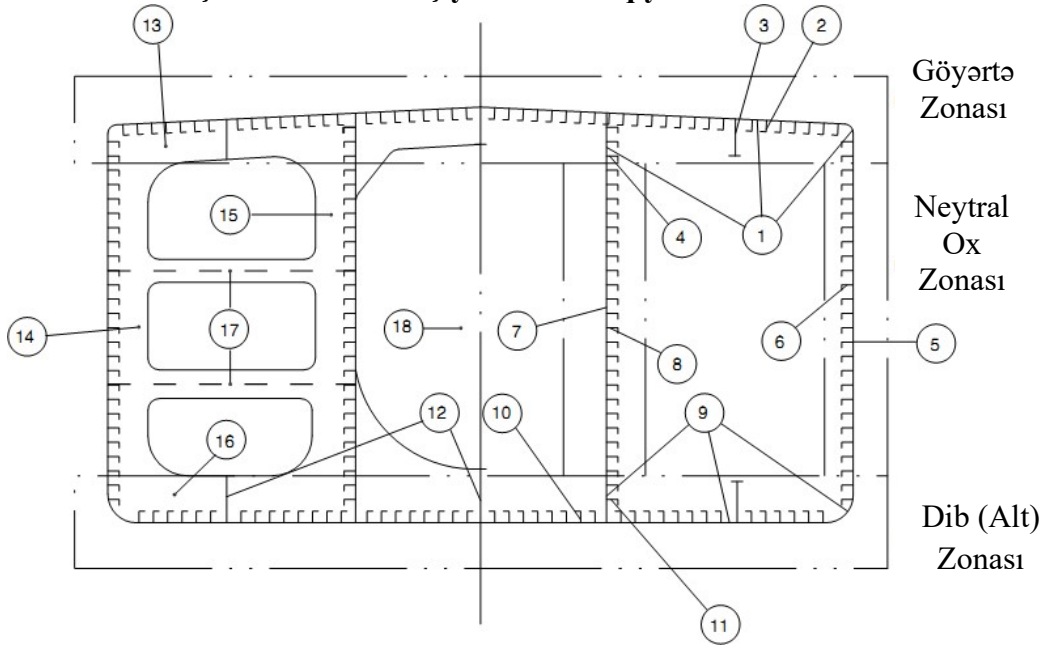
Şəkil 19 : Ümumi yük gəmisi: qiymətləndiriləcək elementlərin sxemi



Şəkil 20 : Qalama (balker) yük gəmisi: qiymətləndiriləcək elementlərin sxemi



Şəkil 21 : Neft daşıyan tanker: qiymətləndiriləcək elementlərin sxemi



**Cədvəl 3 : Yerli və qlobal qəbul meyarları - ümumi yük gəmiləri üçün
(korlanma % ilə verilib)**

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid edilmiş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
UZUNUNA TİR GÜCÜNƏ KÖMƏK EDƏN (KÖNDƏLƏN HISSƏ) ELEMENT					
GÖYƏRTƏ ZONASI (1)		-	-	-	10
1	Lyuk koaminqləri	-	-	10	-
	göyertəaltı dirək şpanqoutu	25	20	-	-
	göyertəaltı dirək bilərziyi	20	15	-	-
2	Polad göyertə döşəməsinin üst hissəsi, göyertə stringeri lövhələri və şirstreklər	30	20	10	-
3	Göyertənin uzununa tirləri	-	-	10	-
	şpanqout	30	20	-	-
	bilərzik	25	15	-	-
NEYTRAL OX ZONASI (1)		-	-	-	15
4	Bort üzlüyü	25	20	15	-
5	‘Göyertə arası lyuk dirəyi	-	-	15	-
	şpanqout	25	20	-	-
	bilərzik	20	15	-	-
6	‘Göyertə arası polad göyertə döşəməsi	30	20	15	-
7	‘Göyertə arası uzununa tirlər	-	-	15	-
	şpanqout	30	20	-	-
	bilərzik	25	15	-	-
ALT (DİB) ZONASI (1)		-	-	-	10
8	Bort almacığı və alt (dib) örtük lövhələri (kəmərləri) və kil lövhəsi	25	20	10	-
9	Dib dirəkləri	25	20	10	-
10	Bort almacığı və alt (dib) hissədə uzununa tirlər	-	-	10	-
	şpanqout	30	20	-	-
	bilərzik	25	15	-	-
11	Alt (dib) örtüyün daxili	30	20	10	-
12	Dibin içərisi üçün uzununa tirlər	-	-	10	-
	şpanqout	30	20	-	-
	bilərzik	25	15	-	-

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid edilmiş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
DİGƏR ELEMENTLƏR					
13	Lyuk koaminqsin üzlüyü (2)	25	20	-	-
14	Lyuk koaminqsin kronşteynləri	30	25	-	-
15	Lyuk qapağı üst üzlüyü (4)	25	20	15	-
16	Lyuk qapağının ətak üzlüyü (4)	30	20	-	-
17	Lyuk qapağı tillər (4)	30	20	-	-
18	Köndələn arakəsmələr (3) (5)				
	üzlük	30	20	15	-
	stringer şpanqoutu	30	20	-	-
	stringer bilərziyi	25	15	-	-
	til şpanqoutu	30	20	-	-
	til bilərziyi	25	15	-	-
19	kronşteynlər	30	20	-	-
	Şpanqotun yan qolları (karkasları)s				
	şpanqout	30	20	-	-
	bilərzik	25	15	-	-
20	kronşteynləri	30	20	-	-
	Göyərta' göyərtaələr arası bimslər				
	şpanqout	30	20	-	-
21	bilərzik	25	15	-	-
	Döşəmə üzlüyü	30	20	-	-
22	Burun və kormanın ucunda arakəsmələr				
	üzlük	30	20	15	-
	til şpanqoutu	30	20	-	-
	til bilərziyi	25	15	-	-

- (1) Hər bir zona ayrıca qiymətləndirilməlidir.
- (2) Davam edərsə, 1-ci bəndə daxil edilsin.
- (3) Dərin çənlərin arakəsmələri üçün “elementin orta göstəricisi” və “qrupun orta göstəricisi” qiymətləri 5 (%) artırılmalıdır.
- (4) 1 yanvar 2012-ci il tarixindən etibarən tikilmiş (yəni kili qoyulmuş) yük gəmiləri üçün:
 - tək örtüklü lyuk qapaqları, qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının üzlüyü və koaminqs strukturları (Hissə B, Fəsil 8, Bölmə 7, Cədvəl 1-də onların korroziya əlavələri t_c verilib) üçün (inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün) ölçülmüş qalınlığın ($t_{net} + 0,5$) mm-dən az olduğu təqdirdə polad yenilənməsi tələb olunur.
 - Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,0$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər. Örtük YAXŞI vəziyyətdə saxlanmalıdır. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər
 - qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının daxili strukturları üçün lyuk qapağı üst və ya alt örtük yenilənməsi aparıldıqda qalınlıq ölçmə tələb olunur və ya lazım gəldikdə, Cəmiyyətin Müfəttişinin qənaətinə əsasən və üzlük korroziyasına və ya deformasiya vəziyyətinə uyğun olaraq qalınlığın ölçülməsi tələb olunur. Bu hallarda ölçülən qalınlıq t_{net} -dən az olduğu təqdirdə daxili strukturlar üçün polad yenilənməsi tələb olunur. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.
 - korroziya əlavəsi $t_c = 1,0$ mm üçün polad yenilənmə üçün qalınlıq t_{ne} -dir və örtük (təbəqə) üçün qalınlıq və ya illik ölçmə üçün ölçülən qalınlıq t_{net} ilə ($t_{net} + 0,5$) mm arasındadır.
 - Hissə B, Fəsil 8, Bölmə 7, Cədvəl 1-də korroziya əlavəsi t_c nəzərdə tutulmayan koaminqs strukturları üçün polad yenilənməsi və təbəqələri və ya illik ölçülər Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olmalıdır (inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün).
- 1 yanvar 2005-ci il tarixdən etibarən tikilmiş (kili qoyulmuş) yük gəmiləri üçün:
 - konteynerlər üçün nəzərdə tutulmuş seksiyalara bölünmüş yük anbarlarında (üzlük, tillər və daxili elementlər) lyuk qapaqları üçün ölçülən qalınlıq t_{net} -dən az olduğu təqdirdə polad yenilənməsi tələb olunur. Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,0$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər. Örtük yaxşı vəziyyətdə saxlanmalıdır. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.
- (5) Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3, [6.1.1]-də göstərilən və inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2006-cı il tarixində, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün - şaquli büzməli köndələn arakəsmələr ölçülən qalınlığın ($t_{net} + 0,5$) mm -dən az olduqda, Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3, [6.1]-də verilmiş möhkəmlik meyarlarını tətbiq etməklə əldə edilən qalınlıq t_{net} olduqda. Halbuki, ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,0$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər.

**Cədvəl 4 : Yerli və global qəbul meyarları- qalama (balker) yük gəmiləri üçün
(korlanma % ilə verilib)**

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid edilmiş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
UZUNUNA TİR GÜCÜNƏ KÖMƏK EDƏN (KÖNDƏLƏN HİSSƏ) ELEMENT					
GÖYƏRTƏ ZONASI (1)		-	-	-	10
1	Fırtına göyərtəsi döşəməsi (örtüyü), göyərtə stringeri, şirstrek və bort üzlüyünün bir hissəsi - göyərtəüstü çənlərin yolunda	25	20	10	-
2	Göyərtənin uzununa tirlər şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
3	Bort üzlüyü uzununa tirlər - göyərtəüstü çənlərin yolunda şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
4	Göyərtəüstü çənin maili üzlüyü, o cümlədən üfüqi və şaquli örtük lövhələri (kəmərləri)	25	20	10	-
5	Uzununa tirlər - göyərtəüstü çənin maili üzlüyünə birləşdirilmiş şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
NEYTRAL OX ZONASI (1)		-	-	-	15
6	Bort üzlüyü	25	20	15	-
ALT (DİB) ZONASI (1)		-	-	-	10
7	Bort almacığı və alt örtüyü və kil lövhəsi	25	20	10	-
8	Bort almacığı və alt (dib) hissədə uzununa tirlər şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
9	Dib dirəkləri	25	15	10	-
10	Alt örtüyün daxili və bunker tankının maili üzlüyü	25	20	10	-
11	Uzununa tirlər - dibin içərisi və bunker tankının maili üzlüyünə birləşdirilmiş şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
DİĞƏR ELEMENTLƏR					
12	Lyuk koaminqsın üzlüyü (2) (6)	25	20	-	-
13	Lyuk koaminqsın kronşteynləri (6)	30	25	-	-
14	Lyuk qapağı üst üzlüyü (5) (6)	25	20	15	-
15	Lyuk qapağının əmək üzlüyü (5) (6)	25	20	-	-
16	Lyuk qapağı tilləri (5) (6)	25	20	-	-
17	Köndələn arakəsmələr (3) üzlük til şpanqoutu til bilərziyi	 25 25 20	 20 20 15	15 - -	- - -

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid edilmiş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
18	Bort üzlüyü karkasları (4) Şpanqout bilərzik kronşteynləri	25 20 20	20 15 15	- - -	- - -
19	Göyertəaltı və bunker tank şpanqout çərçivələri şpanqout bilərzik	25 20	20 15	- -	- -
20	Döşəmə üzlüyü	25	15	-	-
21	Burun və kormanın ucunda arakəsmələrin üzlüyü til şpanqoutu til bilərziyi	25 25 20	20 20 15	15 - -	- - -

(1) Hər bir zona ayrıca qiymətləndirilməlidir.

(2) Davam edərsə, 1-ci bəndə daxil edilsin.

(3) Yük anbarlarında şaquli büzməli köndələn arakəsmələr üçün:

- Fəsil 6, Bölmə 2, [1.1]-də göstərilən və Fəsil 6, Bölmə 2, [1.2]-də verilmiş cədvələ uyğun olaraq geriye qüvvəsi olan tələblərə cavab verən gəmilər üçün - burun hissədə yerləşən yük anbarı arasındakı arakəsmə Fəsil 6, Bölmə 2, [1.3]-də verilmiş meyarlar əsasında qiymətləndirilməlidir.

- Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3, [6.1.1]-də göstərilən və inşa müqaviləsi 1 iyul 1998-ci il tarixdə, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün: burada ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) mm-dən kiçik və t_{net} isə Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3, [6.1]-də verilmiş möhkəmlik meyarlarını tətbiq etməklə alınan qalınlıqdır. Halbuki, ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,0$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər.

(4) xidmət nişanı qalama (balker) yük gəmisi ESP olan tək örtüklü gəmilərin bu Qaydaların (Hissə II, Fəsil 08, Bölmə 8-03) 1 aprel 1998-ci il nəşrinin və ya sonrakı nəşrlərinə uyğun tikilməmiş bort üzlüyü karkasları və kronşteynləri üçün tətbiq ediləcək polad yenilənmə meyarları və ya digərtədbirlər (möhkəmləndirmə və ya örtük) Fəsil 6, Bölmə 2, [5] və Fəsil 6, Əlavə 1, [5]-də verilib. Bununla belə, Fəsil 6, Bölmə 2, [5] -ə uyğun gələn gəmilər üçün Fəsil 6, Bölmə 2, [5.3]-də əhatə olunmamış bilərziklərin və bort üzlüyünün qalınlıq ölçmələri, habelə buz sinif nişanına (buz möhkəmləndirici quruluşu) uyğun olaraq möhkəmləndirmə üçün quraşdırılmış əlavə ara çərçivələrin qalınlığının ölçülməsi Maddə [3] və uyğun olaraq həyata keçirilməlidir və Maddə [4]-də və hazırkı Cədvəldə göstərilən meyarlara uyğun olaraq ölçülmüş qalınlıqlar qiymətləndirilməlidir.

(5) Bu xidmət nişanlarından biri: **qalama (balker) yük gəmisi ESP, qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP, qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP və ya qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP** təyin edilmiş, inşa müqaviləsi 1 iyul 1988-ci il tarixdə, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün və açıq göyertələrdə bütün yük lyuk qapaqları üçün:

- ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) mm-dən az olduqda, tək örtüklü lyuk qapaqları üçün və qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının üzlüyü üçün polad yenilənməsi tələb olunur. Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,0$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər. Örtük yaxşı vəziyyətdə saxlanmalıdır. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.

• qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının daxili strukturları üçün üzlük yenilənməsi aparılarkən və ya lazım gəldikdə, Cəmiyyətin Müfəttişinin qənaətinə əsasən və üzlük korroziyasına və ya deformasiya vəziyyətinə uyğun olaraq qalınlığın ölçülməsi tələb olunur. Bu hallarda ölçülən qalınlıq t_{net} -dən az olduğu təqdirdə daxili strukturlar üçün polad yenilənməsi tələb olunur. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.

(6) Bu xidmət nişanlarından biri: **qalama (balker) yük gəmisi BC-A ESP, qalama (balker) yük gəmisi BC-B ESP, qalama (balker) yük gəmisi BC-C ESP**, filiz daşıyan gəmi **ESP**, **kombinə edilmiş gəmi/OBO ESP** və ya **kombinə edilmiş gəmi/OOC ESP** təyin edilmiş, inşa müqaviləsi 1 yanvar 2004-cü tarixdə, yaxud bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün və ILLC-də müəyyən edildiyi kimi 1-ci mövqedə açıq göyərtələrdə bütün yük lyuk qapaqları və ön lyuk və yan koamiqlər üçün:

• ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) mm-dən az olduqda, tək örtüklü lyuk qapaqları üçün və qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının üzlüyü üçün polad yenilənməsi tələb olunur. Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,00$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər. Örtük yaxşı vəziyyətdə saxlanmalıdır. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər

• qoşa örtüklü lyuk qapaqlarının daxili konstruksiyaları üçün üzlük yenilənməsi aparılarkən və ya lazım gəldikdə, Cəmiyyətin Müfəttişinin qənaətinə əsasən və üzlük korroziyasına və ya deformasiya vəziyyətinə uyğun olaraq qalınlığın ölçülməsi tələb olunur. Bu hallarda ölçülən qalınlıq t_{net} -dən az olduğu təqdirdə daxili strukturlar üçün polad yenilənməsi tələb olunur. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.

• ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) mm-dən az olduqda, lyuk koamiqlər üçün polad yenilənmə tələb olunur. Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) və ($t_{net} + 1,00$) mm arasında olduqda, polad yenilənməyə alternativ olaraq örtük (örtük istehsalçısının tələblərinə uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçülmə qəbul edilə bilər. Örtük yaxşı vəziyyətdə saxlanmalıdır. Əgər t_{net} olmazsa, ümumi korroziya əlavəsi çıxılmaqla zavod qalınlığından istifadə edilə bilər.

Cədvəl 5 : Neft daşıyan tankerlər üçün yerli və qlobal qəbul meyarları (korlanma % ilə)

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid olunmuş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
UZUNUNA TİRİN MÖHKƏMLƏNMƏSİNƏ KÖMƏK EDƏN ELEMENTLƏR (KÖNDƏLƏN HISSƏ)					
GÖYƏRTƏ ZONASI (1)		-	-	-	10
1	Polad göyərtə döşəməsi, göyərtə tiri, şirstrek və uzununa tir - arakəsmənin üst kəməri (2)	25	20	10	-
2	Göyərtə və şirstrek uzununa tirlər şpanqout bilərzik	-	-	10	-
		25	20	-	-
3	Göyərtə üçün uzununa tir dirəklər şpanqout bilərzik	20	15	-	-
		-	-	10	-
		25	20	-	-
		-	-	10	-
		25	20	-	-
		20	15	-	-

Elementlər qrupu	Elementlərin təsviri	1 Təcrid olunmuş sahə	2 Element	3 Qrup	4 Zona
4	Uzununa tirlərin birləşdiyi hissə: uzununa tir - arakəsmənin üst kəməri (2) şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
NEYTRAL OX ZONASI (1)		-	-	-	15
5	Bort üzlüyü (2)	25	20	15	-
6	Bort üzlüyü uzununa tirlər və stringerlər (2) şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	15 - -	- - -
7	Uzununa tir arakəsmə üzlüyü	25	20	15	-
8	Uzununa tir arakəsmə uzununa tirlər və stringerlər şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	15 - -	- - -
DİB ZONASI (1)		-	-	-	10
9	Yan və dib örtük lövhələri (kəmərləri)1, uzununa tir arakəsmə aşağı kəmər və kil lövhəsi (2)	25	20	10	-
10	Yan və dib uzununa tirlər (2) şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
11	Uzununa tirlərin birləşdiyi hissə: uzununa tir arakəsmə aşağı kəmər şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
12	Dib dirəkləri şpanqout bilərzik	- 25 20	- 20 15	10 - -	- - -
DİĞƏR ELEMENTLƏR					
13	Çərçivə bimsi - çərçivə şpanqout şpanqout bilərzik kronşteynlər / tillər	25 20 25	20 15 20	- - -	- - -
14	Bort üzlüyü çərçivə şpanqout şpanqout bilərzik kronşteynlər / tillər	25 20 25	20 15 20	- - -	- - -
15	Uzununa tir arakəsmə çərçivə şpanqout şpanqout bilərzik kronşteynlər / tillər	25 20 25	20 15 20	- - -	- - -
16	Dibdə köndələn çərçivə şpanqout şpanqout	25	20	-	-

	bilərzik	20	15	-	-
	kronşteynlər / tillər	25	20	-	-
17	Şpal				
	şpanqout	25	15	-	-
	bilərzik	20	15	-	-
	kronşteynlər / tillər	20	15	-	-
18	Köndələn arakəsmələr (3)				
	üzlük	25	20	15	-
	stringer şpanqoutuu	25	20	-	-
	stringer bilərziyi	20	15	-	-
	til şpanqoutu	30	20	-	-
	til bilərziyi	25	15	-	-
(1) Hər bir zona ayrıca qiymətləndirilməlidir. (2) İki korpuslu neft daşıyan tankerlər üçün korpus daxili konstruksiya elementləri (üzlük, uzununa tirlər, dirəklər, arakəsmələr) korpus xarici müvafiq elementlərə daxil edilməlidir. (3) O cümlədən sındırıcı arakəsmələr, burun və kormanın ucunda arakəsmələr.					

4.3.5. Qalınlıq ölçmələrinin qiymətləndirilməsi yuxarıda müəyyən edilmiş dörd meyarla əlaqədar olaraq hər bir konstruksiya elementi üçün cədvəllərdə verilmiş qiymətlərdən istifadə etməklə aşağıdakı ardıcılıqla aparılmalıdır:

- a) təcrid olunmuş sahələrin qiymətləndirilməsi (cədvəllərdə 1-ci sütun). Əgər meyar yerinə yetirilmirsə, zərurət yarandıqda, elementin korlanmış hissəsi ilə əlaqədar iş aparılmalıdır.
- b) elementlərin qiymətləndirilməsi (cədvəllərdə 2-ci sütun). Əgər meyar yerinə yetirilmirsə, elementin ümumi vəziyyətinin məqbul olması şərti ilə, ölçülmüş sahələrdə müvafiq qaydada element ilə bağlı iş aparmaq lazımdır. Bəzi elementlər yeniləndiyi hallarda növbəti mərhələdə nəzərə alınacaq bu elementlərin orta qalınlıqları yeni qalınlıqlardır.
- c) elementlər qruplarının qiymətləndirilməsi (cədvəllərdə 3-cü sütun). Əgər meyar yerinə yetirilmirsə, qrupun nəzərdən keçirilən meyarına cavab verən, artan orta qalınlığı əldə etmək üçün kifayət qədər sayda element yenilənməlidir (ümumiyyətlə yenilənəcək elementlər ən çox korlanmış elementlərdən ibarət olmamalıdır). Nümunə olaraq, “göyertə döşəmələri (lövhələri)” qrupunun qiymətləndirilməsi üçün bütün göyertə lövhələri ölçülür və onların hər birinin orta qalınlığı qiymətləndirilir. Sonra bütün bu qiymətlərin ortaq məxrəcinin tapılması bu qrup üçün verilən meyarların tələblərini təmin etməlidir.
- d) zonaların qiymətləndirilməsi (cədvəllərdə 4-cü sütun). Prinsip etibarilə, zonanın meyarı o zaman yerinə yetirilir ki, həmin zonaya aid olan bütün element qrupları yuxarıdakı öz meyarlarına uyğun gəlsin (yuxarı bax: c). Bununla belə, eyni zonaya aid olan digər element qrupları nəzərə alınmaqla, zonanın ümumi azalması onun üçün 4-cü sütunda verilmiş meyardan çox olmadıqda, bir qrup element üçün 3-cü sütunda göstəriləndən daha böyük azalma qəbul edilə bilər.

Nümunə: Göyertə zonası iki qrup elementdən ibarətdir:

- orta azalması 12% (meyar 10%) olan polad göyertə döşəməsi
- göyertənin uzununa tirləri, orta hesabla 4% azalma (meyar 10%).

Polad göyertə döşəməsi qrupu qəbul meyarından yüksək olduğuna baxmayaraq zonanın çox təqribən 8% ilə qiymətləndirilə bilən orta kiçilməsi məqbul hesab edilir və beləliklə, polad göyertə döşəməsi qrupu olduğu kimi qəbul edilə bilər.

Qeyd 1: Zonalara tətbiq edilən bu meyar ümumi qaydaya əsaslanır ki, cari gövdə dirək bölmə modulu gəmilər arasında 0,4L daxilində qayda bölməsi modulunun 90%-dən az olmamalıdır. Zona meyarından istifadə edildikdə, qiymətləndirmə qayda modulu əvəzinə orijinal modul əsasında aparılır. Mülkiyyətçinin müraciətində, bu meyar üçün veriləndən daha böyük azalmaların qəbul edilməsi üçün Cəmiyyət tərəfindən gəminin cari qalınlıqlarından istifadə etməklə birbaşa hesablama aparıla bilər.

4.3.6. Bu meyarlar iki əsas aspekti nəzərə alır:

- gövdə dirəyinin ümumi möhkəmliyi
- gövdə strukturunun yerli möhkəmliyi və bütövlüyü, məsələn, lyuk qapaqları, arakəsmələr və s.

Bir qayda olaraq, onlar uzunluğu 90 metrədən çox olan gəmilərin yük sahəsindəki strukturlara tətbiq edilir. Bununla belə, onlar həmçinin daha kiçik gəmilər üçün və yük sahəsindən kənar strukturlar üçün aşağıdakı prinsiplərə uyğun olaraq istifadə edilə bilər:

- uzunluğu 90 metrədən az olan gəmilər üçün, göyertə və alt zonalar istisna olmaqla, cədvəllərdə verilmiş məqbul itkilərin faizləri 5 (%) (məsələn, 10% əvəzinə 15% və s.) artırıla bilər
- yük sahəsindən kənar strukturlar üçün eyni 5 (%) artım tətbiq oluna bilər, lakin hər iki şərtin eyni vaxtda tətbiq edilə bilməyəcəyini başa düşmək üçün.

4.4. Bükülmə müqaviməti meyarı

4.4.1. Bu meyarı uzunluğu 120 metrədən çox olan gəmilərə tətbiq edilir.

Gəminin uzununa tir möhkəmliyinə kömək edən göyertə və alt örtük, göyertə və dib dirəklər və s. kimi konstruksiyalar Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilən bükülmə gücünə görə qiymətləndirilməlidir. Belə olan halda, Cədvəl 6-da göstərilən dəyərləri aşmamaq lazımdır.

Qeyd 1: Minimum qalınlıq xüsusi olaraq artıq gövdə dirək bölmə modulu ilə tikilmiş gəmilər üçün nəzərə alınacaq.

Cədvəl 6 : Bükülmə müqaviməti meyarı

Elementlər		Nisbət	Material (R_{eH})		
			235	315	355 və 390
Dib və göyərtə lövhələri		s / t	56,0	51,0	49,0
Uzununa tirlər	yastı çubuq şpanqout	h_w / t_w	20,0	18,0	17,5
Bilərzik və uzununa tirlər / dirəklər	şpanqout	h_w / t_w	56,0	51,0	49,0
	simmetrik bilərzik	b_f / t_f	34,0	30,0	29,0
	qeyri-simmetrik bilərzik	b_f / t_f	17,0	15,0	14,5
Simvollar: R_{eH} : Materialın minimum plastiklik, N/mm²; s : Uzununa tir ara məsafəsi, mm; t : Lövhənin faktiki qalınlığı, mm; h_w : şpanqoutun hündürlüyü, mm; t_w : şpanqoutun qalınlığı, mm; b_f : Bilərziyin nəzəri eni, mm; t_f : Bilərziyin qalınlığı, mm.					

4.5. Çopurluq

4.5.1. İzolyasiya edilmiş çopurlar üçün maksimum məqbul dərinlik zavod qalınlığının 35%-ni təşkil edir.

4.5.2. Müxtəlif çopurluq intensivliyi olan ərazilər üçün təsirə məruz qalan ərazilərin faizini müəyyən etmək üçün Şəkil 22-də göstərilən intensivlik diaqramlarından istifadə edilməlidir.

Çopurluq intensivliyi 50% və ya daha çox olan sahələr üçün çopurların maksimum orta dərinliyi zavod qalınlığının 20%-ni təşkil edir. İzolyasiya edilmiş çopurlar və zərər görmüş sahənin 50%-i arasında aralıq qiymətlər üçün 35%-dən 20%-ə qədər interpolyasiya Cədvəl 7-yə uyğun aparılır.

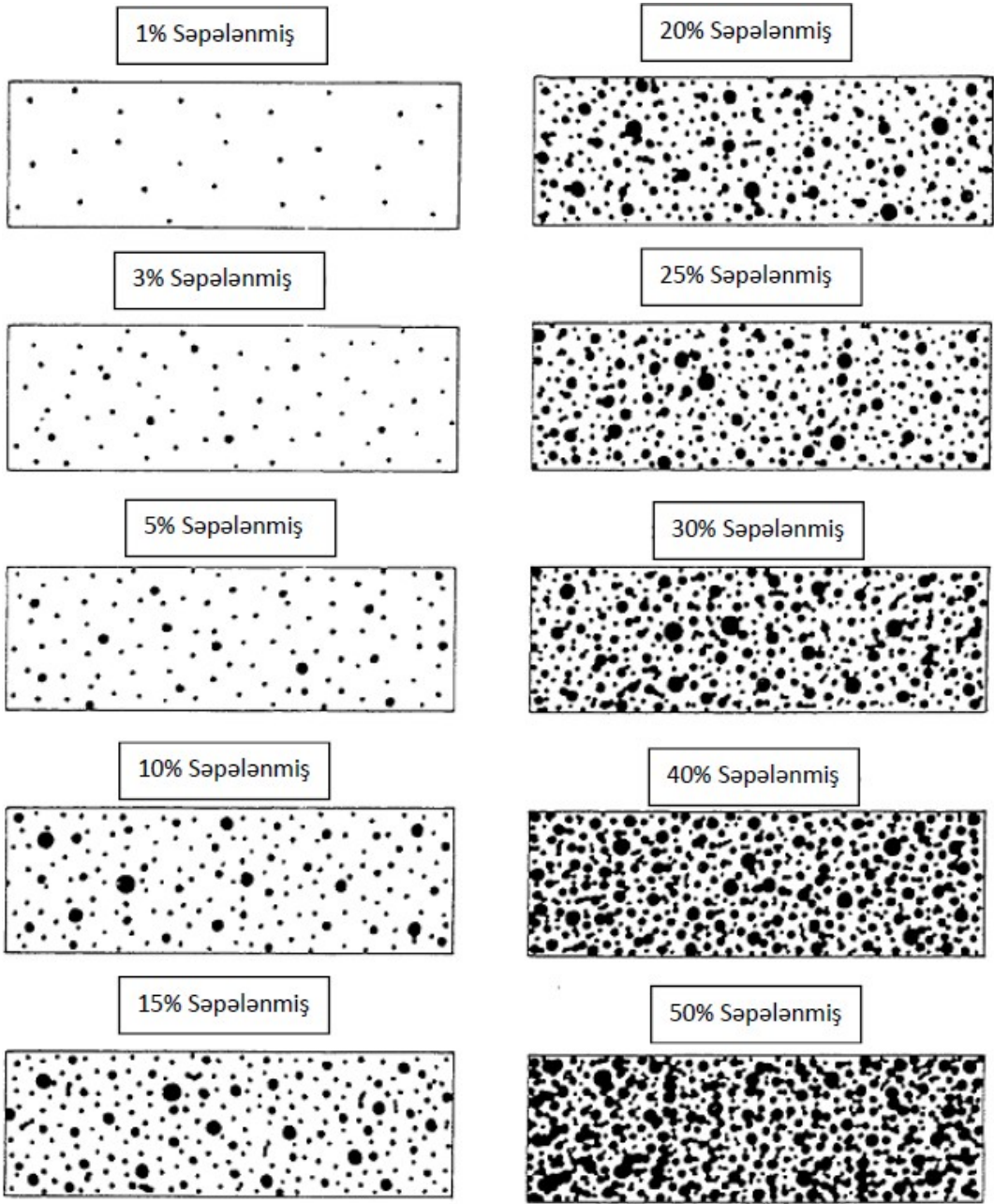
4.5.3. Bundan əlavə, hesab edilən sahədə çopurlardan kənar qalınlıq [4.3] və [4.4]-ə uyğun olaraq qiymətləndirilməlidir.

Qeyd 1: Korroziya prosesini dayandırmaq və azaltmaq üçün doldurucu materialın tətbiqi (plastik və ya epoksid birləşmələri) tövsiyə olunur, lakin maksimum icazə verilən korlanma həddini aşan çopurluq üçün məqbul təmir hesab edilmir. Qaynaq təmiri cəmiyyətlə razılaşdırılmış qaydada yerinə yetirildikdə məqbul hesab edilə bilər.

Cədvəl 7 : Çopurluğun intensivliyi və ona uyğun orta səviyyəli çopurluğun maksimum dərinliyi

Çopurluğun intensivliyi, (%)	Orta səviyyəli çopurluğun maksimum dərinliyi, (zavod qalınlığının %-i)
Təcrid edilmiş	35,0
5	33,5
10	32,0
15	30,5
20	29,0
25	27,5
30	26,0
40	23,0
50	20,0

Şəkil 22 : Çopurluğun intensivlik diaqramları (1%-dən 50%-ə qədər intensivlik)



4.6. Yedəyə alma və yanalma ilə əlaqəli göyərtə avadanlıqlarının gövdə dayaq konstruksiyası

4.6.1. İnşa müqaviləsi 1 yanvar 2007-ci il tarixindən sonra bağlanmış gəmilər üçün yedəyə alma və yanalma ilə bağlı göyərtə avadanlıqlarının gövdə dayaq strukturunun yol verilən korlanma dərəcəsi aşağıdakılardan artıq olmamalıdır:

- Qalama (balker) yük gəmiləri üçün Ümumi Struktur Qaydalar və ya qoşa örtüklü Neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar ilə əhatə olunan gəmilər üçün müəyyən edilmiş ümumi korroziya əlavəsi və ya
- 2,0 mm – digər gəmilər üçün.

4.7. Qütb sularında naviqasiya üçün əlavə sinif nişanı təyin edilmiş gəmilər üçün buza qarşı möhkəmləndirilmiş konstruksiyalar

4.7.1 Fəsil 1, Bölmə 2, [6.11]-də müəyyən edilmiş əlavə sinif nişanları təyin edilmiş **POLAR CLASS** gəmiləri üçün müəyyən edilmiş buza qarşı möhkəmləndirilmiş konstruksiyalar üçün polad yenilənməsi, ölçülmüş qalınlıq $t_{net} + 0,5$ mm-dən az olduqda tələb olunur.

4.8. CSR gəmiləri üçün qəbul meyarları

4.8.1. Ümumi

Ümumi Struktur Qaydalar altında inşa edilən gəmilər üçün qəbul meyarları aşağıdakı qaydalara uyğundur:

- Fəsil 13, “İstismarda olan gəmilər, yenilənmə meyarları”, CSR - qalama (balker) yük gəmiləri üçün
- Bölmə 12, “İstismarda olan gəmi, yenilənmə meyarları”, CSR - iki korpuslu neft daşıyan tankerlər üçün

və [4.8.2], [4.8.3], [4.8.4] və [4.8.5]-də göstəriləni kimi.

Ümumi Struktur Qaydalar altında inşa edilmiş və Qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər üçün Ümumi Struktur Qaydalar, Qayda Qeydi -nın tələblərinə cavab verən gəmilər üçün qəbulmeyarları Hissə 1, Fəsil 13-ə (“İstismarda olan gəmilər, yenilənmə meyarları”,) uyğun olmalıdır.

4.8.2. Çopurluq korroziyası: yan strukturlar (CSR qalama (balker) yük gəmiləri)

Çopurluq intensivliyi varsa və bu, 15%-dən yüksək olarsa, örtük (təbəqə) tələb olunan sahəyə uyğun olaraq CSR qalama (balker) yük gəmiləri üçün Fəsil 3, Bölmə 5 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 3, Bölmə 4-ə uyğun olaraq (bax: şəkil 22) çopurluq korroziyasının dərəcəsini yoxlamaq üçün qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Bu 15%- lövhənin yalnız bir tərəfindəki çopurluğa və ya çuxurluğa əsaslanır. Çopurluğun 15%-dən çox olduğu hallarda yuxarıda göstəriləni kimi, lövhənin ən çopurlu hissəsində 300 mm və ya daha çox sahə çılpacaq metal üzə çıxanadək təmizlənməlidir və qalınlığı isə təmizlənmiş ərazidə ən dərin olan beş çopur vasitəsilə ölçülməlidir. Bu çopurların hər hansı biri ilə ölçülən ən az qalınlıq qeydə alınacaq qalınlıq kimi qəbul edilməlidir. Çopurlarda, çuxurlarda və ya digər yerli sahələrdə qalan minimum qalınlıq aşağıdakı qiymətlərdən böyük olmalıdır:

- CSR tək və qoşa örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün: bort üzlüyünün karkasları, bunker çəni və yük anbarının yan qollarına (karkaslarına) birləşdirilmiş göyərtəaltı çəni üzlüyündə çopur və ya çuxurlar üzrə zavod qalınlığının 70%-i – onun hər bir tərəfində 30 mm-dək
- CSR tək örtüklü qalama (balker) yük gəmiləri üçün: 75% zavod qalınlığı, karkasda və ucdakı kronşteyn şpanqoutları və bilərzikləri, [4.8.3]-də müəyyən edilmiş yenilənmə qalınlığı t_{ren} -dən böyük olmadan

4.8.3 Çöpurluq korroziyası: digər strukturlar (CSR qalama (balker) yük gəmiləri və CSR neft daşıyan tankerlər)

Çöpurluq intensivliyi 20%-dən az olan lövhələr üçün (bax: şəkil 22), ölçülmüş qalınlıq t_m , mm ilə, hər hansı ayrı-ayrı ölçü aşağıdakı meyarlardan nisbətən kiçiyinə cavab verməlidir:

$$t_m \geq 0,7 \text{ (tas-built - tvol add)}$$

$$t_m \geq t_{ren} - 1,0$$

harada:

tas-built: Elementin zavod qalınlığı, in mm

$t_{vol \text{ add}}$: Mülkiyyətçinin korroziya korlanması üçün əlavə marjası olaraq t_c -yə əlavə olaraq könüllü qalınlıq əlavəsi, yəni qalınlıq mm ilə könüllü olaraq əlavə edilir

t_{ren} : Yenilənmə qalınlığı, yəni minimum icazə verilən qalınlıq, mm ilə, bundan aşağı konstruksiya elementlərinin yenilənməsi aparılmalıdır (bax: həmçinin: CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12) və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13, müvafiq qaydada)

t_c : Ümumi korroziya əlavəsi, mm ilə bu gəmilərdə müəyyən edilir: CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 3, Bölmə 3 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 3, Bölmə 3, müvafiq qaydada

t_m : Gəmilərin istismarda olduğu zaman dövrü yoxlamalar zamanı eyni element üzərində aparılmış müxtəlif ölçmələrdən istifadə edilməklə bir element üzrə ölçülmüş qalınlıq, mm-lə, yəni bir element üzrə orta qalınlığı.

Üzlükdə hər hansı bir kəsikdə orta qalınlıq ümumi korroziya üçün yenilənmə qalınlığından az olmamalıdır (bu sənədlərdə verilmişdir: CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 13 və ya CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13, müvafiq qaydada).

4.8.4 CSR gəmilərində kənarların korroziyası

Bilərzinin və ya şpanqoutun (yastı çubuq tillər olduqda) kənarlarının korroziyasının ümumi korroziyaya uğramış hündürlüyü til bilərzini nəzəri eni və ya şpanqoutun hündürlüyünün 25%-dən az olması şərti ilə müvafiq qaydada (bax: şəkil 23), ölçülmüş qalınlıq t_m , mm ilə aşağıdakı meyarlardan ən kiçikinə uyğun olmalıdır:

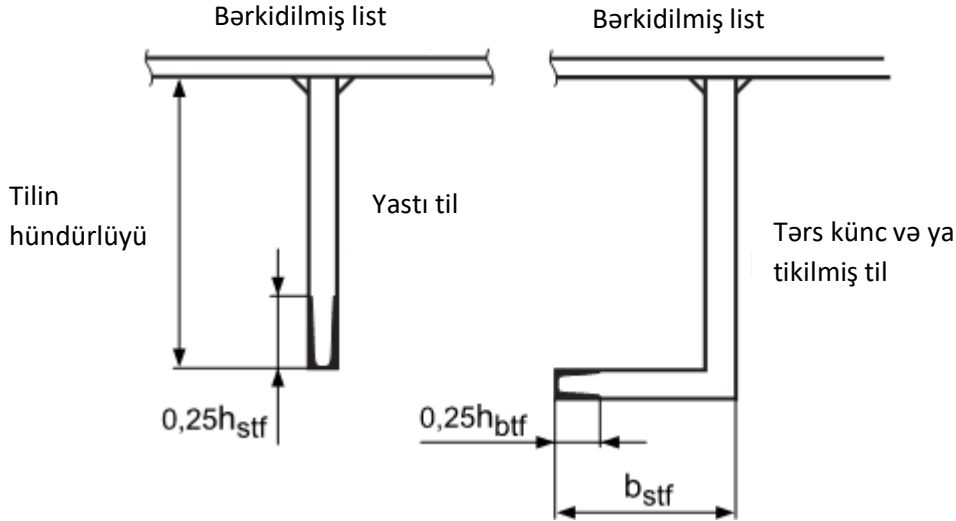
$$t_m \geq 0,7 \text{ (tas-built - tvol add)} \quad t_m \geq t_{ren} - 1,0$$

burada:

tas-built, $t_{vol \text{ add}}$, t_{ren} : Burada müəyyən edildiyi kimi: [4.8.3].

Tilin nəzəri eni və ya hündürlüyü boyunca orta ölçülmüş qalınlıq t_m burada müəyyən edilmiş qalınlıqdan az olmamalıdır: CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 13 və ya CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13, müvafiq qaydada.

Şəkil 23 : Kənarların korroziyası



Lyuklar, yüngülləşdirici kəsiklər və s. üçün girişlərdə lövhə kənarları burada verilən minimum qalınlıqdan aşağı ola bilər: CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 13 və ya CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13, müvafiq olaraq; bir şərtlə ki:

- CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 13 və ya CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13-də müvafiq qaydada verilən minimumdan aşağı olan azaldılmış lövhə qalınlığının maksimum ölçüsü açılmış dəliyin ən kiçik ölçüsünün 20% -dən çox olmasın və 100 mm-i keçməsin
- kələ-kötür və ya qeyri-bərabər kənarlar geriye doğru kəsilsin, bir şərtlə ki, açılmış dəliyin maksimum ölçüsü 10% -i keçməsin və yeni kənarın yerdə qalan qalınlığı isə $t_{ren} - 1$ mm -dən az olmasın

4.8.5 CSR gəmilərinin çuxur korroziyası üçün qəbul meyarları

- Çuxurun nəzəri eni şpanqoutun hündürlüyünün maksimum 15%-i olduqda, lakin 30 mm-dən çox olmadıqda (bax: şəkil 24), çuxurlu sahədə ölçülmüş qalınlıq t_m , mm ilə, aşağıdakı meyarların ən kiçiyinə uyğun olmalıdır:

$$t_m \geq 0,75 (t_{as-built} - t_{vol add})$$

$$t_m \geq t_{ren} - 0,5$$

lakin az olmamalıdır:

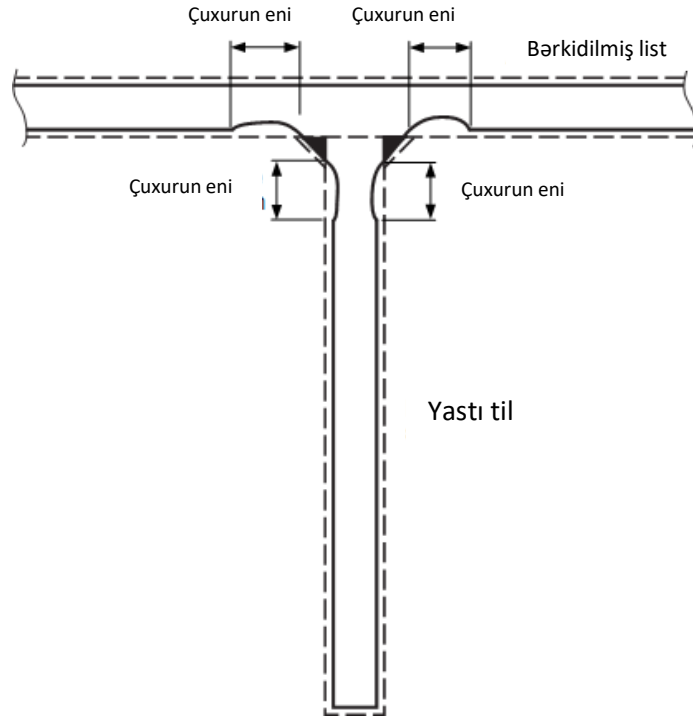
$$t_m = 6 \text{ mm},$$

burada:

$t_{as-built}$, $t_{vol add}$, t_{ren} : Burada müəyyən edildiyi kimi: [4.8.3].

- Çuxurlu sahələr a) bəndində göstərilənlərdən daha böyük olan struktur elementlər ümumi korroziya meyarlarına əsasən qiymətləndirilir (burada göstərilənlərə uyğun olaraq: CSR qalama (balker) yük gəmiləri, Fəsil 13 və ya CSR iki korpuslu neft daşıyan tankerlər, Bölmə 12 və ya CSR qalama (balker) yük gəmiləri və neft daşıyan tankerlər, Hissə 1, Fəsil 13 (üzük/til boyunca ölçülən orta qalınlıqdan istifadə etməklə).

Şəkil 24 : Çuxur (novça) korroziyası



4.9. Konteyner daşıyan gəmilər üçün Qəbul meyarları

4.9.1 Ümumi

İnşa müqaviləsi 1 iyul 2016-cı il tarixindən sonra bağlanmış və uzunluğu 65 m-dən çox olan və xidmət nişanı **konteyner daşıyan gəmi təyin** edilmiş gəmilər üçün gəmi gövdəsinin konstruksiyasının icazə verilən qalınlığının azaldılması üçün qəbul meyarları aşağıda verilib.

Simvollar:

$T_{as-built}$: zavod qalınlığı, mm ilə.

t_c : Korroziya əlavəsi, mm ilə, burada müəyyən edildiyi kimi: Konteyner daşıyan gəmilər üçün struktur qaydalar Fəsil 3, Bölmə 2.

$t_{vol-add}$: Könüllü əlavə üçün qalınlıq, mm ilə.

t_m : Gəmilərin istismarda olduğu zaman dövrü yoxlamalar zamanı eyni element üzərində aparılmış müxtəlif ölçmələrdən istifadə edilməklə bir element üzrə ölçülmüş qalınlıq, mm-lə, yəni bir element üzrə orta qalınlığı

4.9.2 Yerli korroziya

a) Yerli struktur elementlərin yenilənmə qalınlığı:

Yerli struktur elementlərinə yerli köməkçi üzvlər və əsas dəstəkləyici üzvlər daxildir.

Ölçülmüş qalınlıq, t_m , mm ilə, yenilənmə qalınlığından (t_{ren}) az olarsa, polad yenilənməsi tələb olunur və belə müəyyən edilir:

b) Yenilənmə sahəsi:

a) bəndindəki yenilənmə meyarlarına əsasən yenilənməsi lazım olan sahələr, orijinal ilə eyni və ya daha yüksək dərəcəli və plastiklik həddinə malik olan, qalınlığı, t_{repair} , mm ilə aşağıdakılardan az olmayan əlavə material ilə təmir edilməlidir:

c) Alternativ həllər:

Fəsil 2, Bölmə 2, [2.2.7]-də müəyyən edilmiş irimiqyaslı korroziya olduqda, Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq alternativ həll yolları qəbul edilə bilər.

4.9.3 Qlobal korroziya

a) Tətbiqi:

Gəminin uzununa möhkəmliyi yaşı 10-dan çox olan gəmilər üçün sinfin yenilənməsi yoxlamaları zamanı müvafiq olaraq ölçülən, yenilənmiş və gücləndirilmiş struktur üzvlərinin qalınlığından istifadə etməklə qiymətləndirilməlidir.

b) Yenilənmə meyarları:

Gövdə dirəyinin möhkəmlik meyarları aşağıda ətraflı şəkildə verilib:

- Göyertə və alt (dib) zonalar üçün:

Qalınlıq ölçmələri ilə müəyyən edilən göyertədə və dibdə cari gövdə dirək bölmə modulu Fəsil 5, Bölmə 1-ə uyğun olaraq təklif olunan ümumi qalınlığa görə hesablanmış bölmə modulunun 90%-dən az olmamalıdır.

Alternativ olaraq, aşağı zonanın və göyertə zonasının cari kəsik sahələri nəzərdə tutulmuş zonaların ölçülmüş elementlərinin sahələrinin cəmi təklif olunan ümumi qalınlığı ilə müəyyən edilmiş müvafiq zonaların kəsik sahəsinin 90% -dən az olmamalıdır.

- Neytral ox zonası üçün:

Bu zonanın ölçülmüş üzlük sahələrinin cəmi olan neytral ox zonasının cari kəsik sahəsi ümumi təklif olunan qalınlığı mənfə 0,5 t_c ilə hesablanmış neytral ox zonasının kəsik sahəsindən az olmamalıdır.

Gövdə dirək möhkəmliyinə kömək edən bütün elementlərin ümumi təklif olunan qalınlığının faktiki azalması göyertə və alt zonalar üçün 10%-dən, neytral ox zonası üçün isə 0,5 t_c -dən az olduqda, bu

köndələn hissənin gövdə dirəyinin möhkəmlik meyarları təmin edilir və ölçülmüş qalınlıqlarla zona sahələrinin hesablanması ehtiyac qalmır.

Təklif olunan ümumi qalınlıq, t_{gr_off} , yeni inşa mərhələsində təmin edilən ümumi qalınlıqdır və bu qalınlıq aşağıdakı kimi zavod qalınlığından könüllü əlavə üçün istənilən qalınlığı çıxmaqla əldə edilir

4.9.4 Çopurluq korroziyası

Çopurluq korroziyası [4.5.1] və [4.5.2]-yə uyğun olaraq yoxlanılmalıdır.

ƏLAVƏ 4 ŞƏRAİTİN (TEXNİKİ VƏZİYYƏTİN) MONİTORİNQİ VƏ ŞƏRAİT (TEXNİKİ VƏZİYYƏT) ÜZRƏ TEXNİKİ QULLUQ

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1 Bu tələblər vəziyyətin monitorinqinin nəticələrinin Sınıf yoxlamasının əhatə dairəsinə və/və ya tezliyinə təsir etmək üçün istifadə edildiyi təsdiq edilmiş Vəziyyətin monitorinqi və vəziyyətə uyğun texniki qulluq sxemlərinə tətbiq edilir.

1.1.2 Bu sxem maşınlar üçün fasiləsiz yoxlama sisteminin (CSM) əhatə etdiyi komponentlərə və sistemlərə və digər komponentlərə və mülkiyyətçinin müraciət etdiyi sistemlərə tətbiq oluna bilər. Texniki qulluq sxeminə daxil ediləcək Vəziyyətə uyğun texniki qulluğun müddəti və əlaqədar monitorinq avadanlığı Mülkiyyətçi tərəfindən müəyyən edilir.

1.1.3 Bu tələblər yalnız təsdiq edilmiş PMS yoxlama sxemi üzrə istismar edilən gəmilərə tətbiq edilə bilər.

1.1.4 Bu sxem hər hansı ayrı-ayrı elementlərə və sistemlərə tətbiq oluna bilər. Sxemdə əhatə olunmayan hər hansı elementlər Hissə A, Fəsil 3, Hissə A, Fəsil 4 və Hissə A, Fəsil 5-in tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılmalı və icazə verilməlidir.

1.1.5 Bu Əlavənin tələblərinə cavab verən gəmilərə Fəsil 1, Bölmə 2, [4.17.9]-da müəyyən edilmiş nişanlar CBM və ya [CBM]-dən biri verilir.

1.2. Anlayışlar

1.2.1. Aşağıdakı standart terminlər ISO 13372:2012-də müəyyən edilib.

1.2.2. Vəziyyətin monitorinqi

Zamanla maşının vəziyyətini göstərən məlumat və məlumatların alınması və işlənməsi. Qüsurlar və ya sıradançıxma halları baş verərsə, maşının vəziyyəti pisləşir.

1.2.3. Diagnostika

Qüsurlar və ya sıradançıxma hallarının xarakterini müəyyən etmək üçün simptomların və sindromların müayinəsi.

1.2.4. Vəziyyətə əsaslanan (uyğun) texniki qulluq

Texniki qulluq vəziyyətə nəzarət proqramları ilə idarə olunduğu kimi həyata keçirilir.

1.3. Vəziyyətin monitorinqi (CM)

1.3.1. Təsdiq edilmiş vəziyyətin monitorinqi sistemi quraşdırıldıqda, yoxlama üçün icazə vəziyyətin məqbul monitorinqinin nəticələrinə əsaslanmalıdır. Vəziyyətin monitorinqinin nəticələri illik audit zamanı nəzərdən keçirilməlidir.

1.3.2. Məhdudlaşdırıcı parametrlər Orijinal Avadanlıq İstehsalçıları təlimatlarına (OEM) və ya tanınmış beynəlxalq standartlara əsaslanmalıdır.

1.3.3. Vəziyyətin monitorinqi sistemi ənənəvi yoxlama üsullarına bərabər tutulan və ya texnikanın vəziyyətinə daha yüksək dərəcədə inam təmin etməkdir.

1.3.4. Vəziyyətin monitorinqi sistemi Cəmiyyətin prosedurlarına uyğun olaraq təsdiq edilməlidir.

1.3.5. Avadanlıqların vəziyyətini daha yaxşı başa düşmək üçün vəziyyətin monitorinqi sistemindən istifadə etmək olar və texniki qulluğun səmərəliyinə nail olmaq üçün vəziyyətə əsaslanan texniki qulluq sxemi istifadə edilə bilər. Mülkiyyətçilərin CM/CBM əsasında yoxlama dövrünü dəyişdirmək istədikləri hallarda sinif təsdiqi tələb olunur.

1.3.6. Proqram təminatı sistemləri davamlı xidmət üçün məqbulluğu və ya texniki qulluq tələbini müəyyən etmək üçün mürəkkəb alqoritmlərdən, maşın öyrənməsindən və global avadanlıq populyasiyaları/qüsurlar məlumatlarından istifadə edə bilər. Bu sistemlər OEM tərəfindən tövsiyə olunan texniki qulluq və vəziyyətin monitorinqi üzrə təklif olunan limitlərdən müstəqil şəkildə mövcud ola bilər. Bu tip proqram təminatının təsdiqi OEM tövsiyələrinə, sənaye standartlarına və Cəmiyyətin təcrübəsinə əsaslanmalıdır.

1.3.7. Cəmiyyət, Müfəttiş tərəfindən illik və ya keçirmək və ya açmaq hüququnu özündə saxlayır.

1.4. Vəziyyətə əsaslanan texniki qulluq (CBM)

1.4.1. Əgər hər hansı bir şəxs öz avadanlığına texniki qulluğun CBM yanaşmasına əsaslanmasını istəyərsə, bu, İSM Məcəlləsinin tələblərinə cavab verməlidir.

1.4.2. Təsdiqlənmiş plan üzrə texniki qulluq və CBM sxemi işlək vəziyyətdə olduqda, OEM-in texniki qulluq üzrə tövsiyələri və məqbul hesab edilən vəziyyətin monitorinqinin nəticələri əsasında CSM və digər yoxlama intervalları uzadıla bilər.

1.4.3. Məhdudlaşdırıcı parametrlər (siqnallar və xəbərdarlıqlar) OEM təlimatlarına və ya tanınmış beynəlxalq standartlara əsaslanmalıdır.

1.4.4. CBM sxeminin məqsədi ənənəvi texniki xidmət üsullarına maşının vəziyyətinə bərabər səviyyədə və ya daha yüksək səviyyədə inamı təmin etməkdir.

1.4.5. Bu sxem Cəmiyyətin proseduralarına uyğun olaraq təsdiq edilməlidir.

1.4.6. Proqram təminatı sistemləri davamlı xidmət üçün məqbulluğu və ya texniki qulluq tələbini müəyyən etmək üçün mürəkkəb alqoritmlərdən, maşın öyrənməsindən və global avadanlıq populyasiyaları/qüsurlar məlumatlarından istifadə edə bilər. Bu sistemlər OEM tərəfindən tövsiyə olunan texniki qulluq və vəziyyətin monitorinqi üzrə təklif olunan limitlərdən müstəqil şəkildə mövcud ola bilər. Bu tip proqram təminatının təsdiqi OEM tövsiyələrinə, sənaye standartlarına və Cəmiyyətin təcrübəsinə əsaslanmalıdır. Belə olduğu təqdirdə, OEM-dən yazılı razılıq Cəmiyyətə təqdim edilməlidir.

2. CM və CBM-nin təsdiqi üçün proseduralar və şərtlər

2.1. Gəmidə vəzifə və öhdəliklər

2.1.1. Baş mexanik gəmidə CM və CBM-yə cavabdeh şəxs olmalıdır.

2.1.2. CM və CBM sxemlərinin əhatə etdiyi elementlərin əsaslı təmirinə dair sənədlər baş mexanik tərəfindən təqdim edilməlidir.

2.1.3. Texniki sənədlərin və texniki qulluq proqramının yenilənməsi üçün kompüterləşdirilmiş sistemlərə girişə yalnız Baş mexanik və ya digər səlahiyyətli şəxs icazə verə bilər.

2.1.4. CM və CBM ilə məşğul olan bütün işçilər müvafiq ixtisasa malik olmalıdırlar.

Qeyd 1: CM müntəzəm nəzarəti və ya Baş mexanikin öz mühakiməsinə uyğun qərarlar qəbul etmək cavabdehliyini əvəz etmir.

2.2. Avadanlıq və sistemlərə dair tələblər

2.2.1. CM avadanlığı və sistemləri Vəziyyətin Monitorinqi Sistemlərinə uyğun olaraq təsdiq edilməlidir.

2.2.2. CM/CBM sxemi və onun müddəti Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilməlidir.

2.2.3. CBM sxemi vəziyyətə dair hesabatı və texniki qulluq üzrə tövsiyələr hazırlamaq qabiliyyətinə malik olmalıdır.

2.2.4. Sxemin istismarı zamanı məhdudlaşdırıcı parametrlərin (siqnallar və xəbərdarlıqlar) harada dəyişdirildiyini müəyyən etmək üçün sistem təchiz edilməlidir.

2.2.5. CM və CBM sxemlərinin məsafədən monitorinq və diaqnostikadan istifadə etdiyi yerlərdə (yəni məlumat gəmidən ötürülür və məsafədən təhlil edilir), sistem əlavə sinif nişanı CYBER SECURE təyin edilməsi ilə bağlı tətbiq olunan standartlara cavab verməlidir. Dəniz qurğularının təsnifatı üzrə kibertəhlükəsizlik qaydaları). Sistem rabitə funksiyasının itirilməsi baş verdiyi təqdirdə gəmidə işləməyə davam edə bilməlidir.

2.2.6. CBM sxemlərinin funksiyası CM sistemi tərəfindən qarşısı alınmayan qüsurları və gözlənilməz sıradançıxma hallarını müəyyən etməkdir.

2.2.7. Sistemlər məlumatların müntəzəm intervallarla ehtiyat nüsxəsini çıxarmaq metodunu ehtiva etməlidir.

2.3. Sənədlər və məlumatlar

2.3.1. Aşağıdakı sənədlər sxemin təsdiqi üçün Cəmiyyətə təqdim edilməlidir:

- a) proqram təminatı sisteminə və CM parametrlərinə dəyişikliklər proseduru
- b) sxemə daxil ediləcək avadanlıqların siyahısı
- c) məqbul hesab edilən vəziyyətin monitorinqi parametrlərinin siyahısı
- d) CBM sxeminin təsviri
- e) vəziyyətə nəzarət edən avadanlıqların siyahısı, spesifikasiyası və texniki qulluq prosedurları
- f) vəziyyətin monitorinqi olan avadanlıq üçün etalon məlumatlar
- g) CM nəticələrinin təhlilinə cavabdeh olan səlahiyyətli personalın və şirkətin ixtisası.

2.3.2. Yuxarıda göstərilən sənədlərə əlavə olaraq gəmidə aşağıdakı məlumatlar olmalıdır:

- a) [2.3.1]-də göstərilən bütün sənədlər (lazımı qaydada yenilənməklə)
- b) texniki qulluq təlimatları (istehsalçı və gəmiqayırma zavodu)
- c) maşının sonuncu dəfə açılmasından sonra bütün məlumatlar və ilkin etalon məlumatları daxil olmaqla vəziyyətin monitorinqinə dair məlumatlar
- d) arayış sənədləri (trend araşdırma prosedurları və s.)
- e) aparılan təmir və yeniləmələr də daxil olmaqla texniki qulluğun qeydləri
- f) proqram sistemləri və parametrlərində dəyişikliklərin qeydləri
- g) sensorların kalibrəlmə qeydləri / sertifikatlaşdırma / status.

2.4. Təsdiqin etibarlılığı

2.4.1. CM/CBM sxeminin etibarlılığını qorumaq üçün illik audit aparılmalıdır.

2.4.2. Əgər Cəmiyyət texniki qulluq qeydlərindən və ya texnikanın ümumi vəziyyətindən sxemin qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirilmədiyini müəyyən edərsə, Cəmiyyət CM/CBM-ə uyğun olaraq

maşınlar üçün yoxlama tədbirini ləğv edə bilər.

2.4.3. Əgər illik və yeniləmə auditləri müddətində CM/CBM sxemi üzrə texniki qulluq işlərinin qənaətbəxş şəkildə yerinə yetirilmədiyi aşkar edilərsə, CM/CBM sxemi üzrə elementlər CSM sxeminə köçürülə bilər.

2.4.4. Gəminin satılması və ya rəhbərliyinin dəyişdirilməsi və ya sinfin ötürülməsi baş verdiyi zaman CM/CBM-nin təsdiqinə yenidən baxılmalıdır.

2.4.5. Gəminin sahibi istənilən vaxt Cəmiyyətə yazılı məlumat verməklə CM/CBM sxemini ləğv edə bilər. Belə olduğu təqdirdə, sonuncu illik auditdən sonra bu sxem üzrə yoxlanılmış elementlərin iştirak edən müfəttişin mülahizəsinə əsasən sinfə aid edilməsinə icazə verilə bilər.

3. Yoxlamalar

3.1. Quraşdırma yoxlanışı

3.1.1. Vəziyyətin monitorinqi avadanlığı Cəmiyyətin qaydalarına uyğun olaraq quraşdırılmalı və yoxlanılmalı və bir sıra etalon məlumatların parametrləri götürülməlidir.

3.2. İcra yoxlaması

3.2.1. İcra yoxlaması Müfəttiş tərəfindən quraşdırıldıqdan sonra 6 aydan gec olmayaraq və birinci dərəcəli illik yoxlamadan gec olmayaraq aparılmalıdır.

3.2.2. Yoxlama zamanı aşağıdakılar müfəttiş tərəfindən yoxlanılmalıdır:

- a) CM/CBM sxemi təsdiq sənədlərinə əsasən həyata keçirilir (o cümlədən etalon məlumatlar ilə müqayisəsi aparılır)
- b) bu sxem tərəfindən illik audit üçün tələb olunan sənədlər istehsal edilir və sinfin saxlanması üçün yoxlama və sınaq tələblərinə əməl olunur
- c) gəmi personalına sxemi idarə etmək tanış olur
- d) sxemin istismarı zamanı dəyişdirilmiş hər hansı məhdudlaşdırıcı parametrlərin (siqnallar və xəbərdarlıqlar) qeydləri
- e) vəziyyətin monitorinqi sxeminin effektiv/qənaətbəxş səviyyədə olmasını təmin etmək üçün monitorinq edilən avadanlığın hər hansı nasazlığının qeydləri nəzərdən keçirilməlidir.

3.2.3. Bu yoxlama aparıldıqda və icra vəziyyətinin qaydasında olduğu müəyyən edildikdə, sözügedən sxemi təsvir edən hesabat Cəmiyyətə təqdim edilməli və sxem istifadəyə verilə bilər.

3.3. İllik audit

3.3.1. CM və CBM sxeminin illik auditi Müfəttiş tərəfindən sinfin illik yoxlaması ilə eyni vaxtda aparılmalıdır.

3.3.2. Bu auditin məqsədi sxemin düzgün işlədildiyini və əvvəlki auditdən etibarən mexanizmin qənaətbəxş işlədiyini yoxlamaqdır. Bu, əvvəlki auditdən sonra dəyişdirilmiş hər hansı məhdudlaşdırıcı parametrləri (siqnallar və xəbərdarlıqlar) əhatə etməlidir. Müvafiq elementlərin ümumi müayinəsi aparılmalıdır.

3.3.3. Maşınların əvvəlki yoxlamadan sonra qənaətbəxş işlədiyini yoxlamaq üçün məhsuldarlıq, vəziyyətin monitorinqi və texniki qulluq qeydləri yoxlanılmalıdır və ya maşınların iş parametrlərinin yolverilən hədləri keçməsinə qarşı cavab tədbirləri görülməlidir.

3.3.4. Qüsurlar və nasazlıqların yazılı təfərrüatları təqdim edilməlidir.

3.3.5. Müfəttişin mülahizəsinə əsasən, Vəziyyətə Nəzarət/Vəziyyətə uyğun texniki qulluq avadanlığının istifadə olunduğu yerlərdə funksional testlər, təsdiqedic yoxlamalar və təsadüfi yoxlama parametrlərinin götürülməsi praktiki və ağılabatan şəkildə aparılmalıdır.

3.3.6. Baş mexanik və digər səlahiyyətli işçilərin CM/CBM sistemi ilə tanışlığı yoxlanılmalıdır.

3.3.7. Sensorların və avadanlıqların kalibrəlmə vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

3.3.8. Qüsurlar və nasazlıqlardan sonra CM/CBM sxeminin uyğunluğunun yoxlanılması həyata keçirilməlidir.

3.3.9. İl üzrə göstərilmiş xidmətləri əhatə edən illik hesabat Cəmiyyətə təqdim edilməlidir. O, aşağıdakı məlumatları ehtiva etməlidir:

maşın və komponentlərin siyahısı və onların eyniləşdirilməsi prosedurları
profilaktik texniki qulluq vərəqələri

- vəziyyətin monitorinqi üzrə məlumatlar, o cümlədən avadanlığın son dəfə sökülməsindən sonra bütün məlumatlar və vəziyyətin monitorinqi vasitəsilə yoxlanılan maşınların ilkin istinad məlumatları

[2.3]-də sadalanan sənədlərdə hər hansı dəyişiklik

- yol verilən dözümlülük hədlərini keçən əməliyyat parametrlərini göstərən maşınların tam tendensiya təhlili (vibrasiya üçün spektr analizi daxil olmaqla).

3.4. Zərər (zədələnmə) və təmir

3.4.1. Maşınların hissələrinə və ya elementlərinə dəyən ziyan Cəmiyyətə bildirilməlidir. Bu cür zədələnməmiş hissələrin və ya maşınların təmiri Müfəttişlərin razılığı ilə həyata keçirilməlidir.

3.4.2. Aparılan təmir və texniki qulluğun təfərrüatları yoxlanılmalıdır. Zərər səbəbindən ehtiyat hissəsi ilə əvəz edilmiş hər hansı bir maşının hissəsi Müfəttiş tərəfindən yoxlanılana qədər mümkün olduqca gəmidə saxlanılmalıdır.

3.4.3. Sistemə çıxışın uyğunluğunu təmin etmək üçün qüsurlar və nasazlıq məlumatları nəzərdən keçirilməlidir. Zəruri hallarda, uğursuzluq məlumatlarının nəzərdən keçirilməsindən sonra CM və CBM sxeminə düzəlişlər etmək üçün bir üsul mövcud olmalıdır.

3.4.4. Təsdiqsiz yoxlama sisteminə uyğun olaraq yoxlanılan podşipniklər üçün, sertifikatlaşdırılmış monitorinq sistemi mövcud olduqda belə vəziyyətə əsaslanan monitorinq və ya istehsalçılar tərəfindən təsdiq edilmiş podşipnik aşınmasına nəzarət, o zaman monitorinq sistemləri düzgün işləməyincə podşipniklərin işini dayandırmağa ehtiyac yoxdur, belə ki, ola bilsin ki, bu müddət ərzində podşipniklərdə problemlər baş verə bilər və ya monitorinq məlumatları mövcud olmaya bilər və CSM dövrünü əhatə edən müvafiq müddət ərzində yoxlanmanın aparılması mümkün olmaya bilər.

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ YOXLAMALAR

FƏSİL 3	YOXLAMALARIN ƏHATƏ DAİRƏSİ (HƏCMI) (BÜTÜN GƏMİLƏR)	
BÖLMƏ	1	İLLİK YOXLAMA
BÖLMƏ	2	ARALIQ YOXLAMASI
BÖLMƏ	3	SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI
BÖLMƏ	4	DİB (ALT) YOXLAMASI
BÖLMƏ	5	AVARLI VAL YOXLAMASI
BÖLMƏ	6	QAZANIN YOXLANILMASI
BÖLMƏ	7	YENİ KONSTRUKSIYA ÜÇÜN GÖVDƏ YOXLAMASI
BÖLMƏ	8	SU KEÇİRMƏYƏN KABEL TRANZİTLƏRİNİN YOXLANILMASI
ƏLAVƏ	1	MÜVƏQQƏTİ DAYANMIŞ VƏZİYYƏTDƏ OLAN GƏMİLƏR ÜÇÜN SİNİF TƏLƏBLƏRİ VƏ YOXLAMALAR

BÖLMƏ 1 İLLİK YOXLAMA

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu bölmənin tələbləri bütün gəmilərin illik yoxlamalarına tətbiq edilir. Gəmilərə təyin edilmiş xidmət nişanları və əlavə sinif nişanları ilə bağlı illik yoxlamalar üçün konkret tələblər müvafiq olaraq Hissə A, Fəsil 4 və Hissə A, Fəsil 5 –də verilib.

Qeyd 1: Xidmət nişanı **yaxta** təyin edilmiş və uzunluğu 24 m-dən az olan gəmilər -də göstərildiyi kimi gövdə və mexanizmlər üçün illik yoxlamalara təqdim edilmir.

1.1.2 İllik yoxlamalar zamanı gəmi ümumi baxışdan keçirilməlidir. Bu yoxlamaya gəminin ümumi vəziyyətinin məqbul səviyyədə olmasını və lazımı texniki qulluqların göstərilməsini müəyyən etmək məqsədilə zəruri və praktiki olaraq gəminin gövdəsinin, avadanlıq və mexanizmlərinin vizual müayinəsinin və bəzi sınaqların aparılması daxildir.

1.1.3 Mülkiyyətçilərə xatırladılır ki, Fəsil 2, Bölmə 2, [6.4]-dəki tələblərə uyğun olaraq, gəminin gövdəsinə, avadanlıqlarına və mexanizmlərinə onun təsnifatına təsir edən hər hansı dəyişiklik Cəmiyyətə bildirilməlidir.

2. Korpus (gövdə)

2.1. Gövdə və gövdə avadanlığı

2.1.1. Yoxlamaya aşağıdakı elementlərin müvafiq qaydada ümumi xarici müayinəsi və sınağı daxildir:

- su xəttinin üstündəki xarici korpus üzlüyü, müvafiq korpus qapıları və sükan(lar)ın əlçatan hissələri
- suüzəri bort göyərtəsinin və açıq göyərtələrin, rubkaların (üst tikililərin), onların girişləri və bağlanma vasitələri ilə örtülməsi
- suüzəri bortda, üst tikilidə və açıq göyərtələrdə (yük lyukları, digər lyuklar və digər girişlər) müxtəlif girişlərin bağlanması və hava keçirməzliyini təmin edən vasitələr (ətraflı məlumat üçün bax [2.3])
- bort illüminatorları və illüminator fırtına örtükləri, xortumlar və onların bağlanma vasitələri ilə birgə digər girişləri
- falşbortlar və əgər varsa, fırtına (drenaj) portları təmin edilməsi, fırtına (drenaj) portları ilə birgə jalüzlərə xüsusi diqqət yetirilir
- qoruyucu məhəccərlər, lasportlar, piyada keçidləri, nərdivanlar və ekipajın mühafizəsi üçün nəzərdə tutulmuş hər hansı digər vasitələr və ekipajın təhlükəsiz keçməsi üçün vasitələr
- girişlər, skupperlər və sanitariya xaricətmə vasitələri, xaricətmə xətlərindəki klapanlar və onların idarə etmə elementləri
- ventilyatorlar, hava boruları, daşqın boruları və qaz ventilyatorları, onların koamiqsləri, bağlama vasitələri və tələb olunduqda alovdan mühafizə torları
- bütün bunker çənlərinin havalandırma dəliklərində alovdan mühafizə torları
- açıq göyərtələrdə quraşdırılmış bütün hava borusu başlıqları (yəni suüzəri bort göyərtəsi və ya üst tikili göyərtələri üzərində uzanan)

- müvafiq olduqda, taxta göyertə yükləri üçün avadanlıq və cihazlar
- göyertə xəttinin (və ya istinad xəttinin) vəziyyətinin yoxlanılması, zəruri hallarda yenidən işarələnməli və yenidən rənglənəcək yük xətləri və taxta işarələri, əgər varsa
- xilasedici qayığın bünövrələri, yanalma bitəngləri, kluzlar, kluz boruları və s., dirəklər vəildırım ötürücüləri də daxil olmaqla, müvafiq qurğular kimi göyertə avadanlığı
- mümkün olduğu qədər anker və yanalma avadanlığı
- təhlükəsiz istismarı ilə bağlı hər hansı məhdudiyyətlə düzgün işarələnmiş yedək və yanalma avadanlığı (yalnız 2007-ci il yanvarın 1-dən sonra tikilmiş gəmilər üçün).
- su keçirməyən arakəsmələr, onların su keçirməyən qapıları və əlaqəli yerli və məsafədən idarəetmə vasitələri və onların su keçirməyən keçidləri
- əsas və köməkçi sükan qurğuları, o cümlədən onlarla əlaqəli avadanlıq və idarəetmə sistemləri və manevr vasitələri
- yanğından mühafizə bölmələri və yanğınsöndürmə qapıları, ventilyasiya kanallarındakı tənzimləyici qapaqlar, işıq lyukları və digər girişlərin bağlanması üçün vasitələr
- təhlükəli yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş yük yerləri də daxil olmaqla, konstruksiyaların yanğından mühafizəsinin təşkilində əhəmiyyətli dəyişikliklərin edilməməsinin mümkün qədər təsdiqlənməsi
- yaşayış və xidmət yerlərindən fəvqəladə hallarda xilasetmə yollarının qənaətbəxş olmasının təsdiqi
- xüsusən də yüklərin emalı zamanı zədələnmə ehtimalı olan ərazilərdə əlçatan yük anbarları
- suüzəri bort göyertəsində yerləşən qapalı yük yerlərindən drenajın qənaətbəxş olmasının təsdiqi
- Maşın Şöbəsi
- quraşdırıldıqda, helikopter göyertəsi və onun dayaq strukturu, təhlükəsizlik şəbəkəsi və sürüşmənin qarşısını almaq üçün qurğular
- yükləmə təlimatının mövcudluğu
- tələb olduqda elektron yükləmə alətinin mövcudluğu və standart testlə yoxlanılması
- təsdiq edilmiş sabitlik sənədlərinin mövcudluğu
- ümumi olaraq, korpusun möhkəmliyində heç bir pisləşmənin olub-olmadığının yoxlanılması
- gövdə və ya üst tikililərdə yük xətlərinin vəziyyətinə mənfi təsir edəcək heç bir dəyişikliyin edilməməsinin yoxlanılması
- üst tikilinin ucundakı arakəsmələr və oradakı girişlər
- suüzəri bort göyertəsinin altındakı gəminin bort üzvlüyündəki hər hansı girişlərin (xüsusilə, yük limanları və digər oxşar girişlərin) su keçirməzliyinin bütövlüyü
- mümkün qədər zibil qutuları
- suyun daxil olmasını minimuma endirmək üçün daimi cihazların quraşdırıldığını yoxlamaq üçün zəncir (klüz) boruları və kanat şkafları
- əgər varsa, “A” və ya tipli “B-minus” suüzəri bortu ilə üzməyə icazə verilən gəmilər üçün xüsusi tələblər (mexaniki korpus, keçid və giriş, lyuklar və sərbəst buraxma qurğuları)
- gövdə və onun bağlanma vasitələri (ümmilikdə və göründüyü qədər)
- müstəqil yük çənləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün yük boru kəmərlərinin və çənlərin gövdəyə elektrik enerjisi təchizatı ilə bağlanmasının təsdiqi (lazımi qaydada).

Qeyd 1: Ballast çənlərindən keçən duru yanacaq boru kəmərlərinə də lazımi diqqət yetirilməlidir, şübhələr yarandıqda təzyiq sınaqdan keçirilməlidir.

2.1.2. Əvvəlki yoxlamalarda müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanılmalıdır. Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4-ün tələblərinə uyğun olaraq irimiqyaslı korroziya sahələrinin qalınlıq ölçüləri götürülməli və irimiqyaslı korroziya sahələrinin müəyyən edilməsi üçün qalınlıq ölçülərinin həcmi artırılmalıdır. Bu əlavə qalınlıq ölçmələri illik yoxlamanın başa çatmış olduğuna icazə verilmədən əvvəl həyata keçirilməlidir.

Qeyd 1: Bu tələblər Fəsil 4, Bölmə 3 və Fəsil 4, Bölmə 4-ün tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılan neft daşıyan tankerlərin, kimyəvi material daşıyan tankerlərin və iki korpuslu neft daşıyan tankerlərin yük çənlərinə tətbiq edilmir.

2.1.3. Tələb olunduqda, ballast çənlərinin sinfinin yenilənməsi və aralıq yoxlamasının nəticələrinə görə müayinəsi aparılmalıdır. Müfəttiş tərəfindən zərurət yarandıqda və ya irimiqyaslı korroziyanın mövcud olduğu yerlərdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələrində irimiqyaslı korroziya aşkar olunarsa, Fəsil 3, Bölmə 3, Cədvəl 4 tələblərinə uyğun olaraq irimiqyaslı korroziya sahələrini müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin həcmi artırılmalıdır. Həcmi artırılmış qalınlıq ölçmələri illik yoxlamanın başa çatmış olduğuna icazə verilmədən əvvəl həyata keçirilməlidir.

2.2. Sukeçirməyən kabel tranzitlərinin yoxlanması

2.2.1. Fəsil 3, Bölmə 8-də təfərrüatlı şəkildə göstərildiyi kimi, Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrinə onun saxlanıldığını təsdiq etmək üçün yenidən baxılmalı və mümkün olduğu qədər, onların qənaətbəxş vəziyyətini təsdiqləmək üçün tranzitlər yoxlanılmalıdır.

2.2.2. Kabel tranzitlərində hər hansı nasazlıq və yeni kabel keçidlərinin quraşdırılması ilə bağlı sonuncu illik yoxlamadan sonra qeydlər daxil olduqda, həmin tranzitlərin qənaətbəxş vəziyyəti qeydlərinə baxılmaqla, lazım gəldikdə isə ekspertiza ilə təsdiq edilməlidir. Nəticələr konkret kabel tranziti üzrə Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrində qeydlər aparılmalıdır.

2.3. Lyuk qapaqları və koaminqslər

2.3.1. Mülkiyyətçi və ya onun xüsusi nümayəndəsi iştirak edən Müfəttişlərə bildirir ki, Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan lyukların qapaqlarında, lyuk koaminqslərində və onların bərkidici və kipləşdirici (hermetik) qurğularında əhəmiyyətli dəyişikliklər edilməyəcəkdir.

Lyuk qapaqlarının və koaminqslərin yoxlanılmasına aşağıdakılar daxildir:

- a) portativ qapaqlar və ya taxta və ya polad pontonlarla təchiz olunduqda, müvafiq hallarda, qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması:
 - taxta örtüklər və portativ tirlər, daşınan tirlər üçün daşıyıcı qurğular və ya keçirici vtulkalar və onların bərkidici cihazları
 - polad pontonlar
 - brezentlər
 - kippəclər, kippəc keçirici qarmaqlar və pazlar (çivlər)
 - lyukların bərkidilməsi üçün çubuqlar və onların bərkidilməsi üçün qurğular
 - yükləmə yastıqları/çubuqları və yan lövhənin kənarı
 - istiqamətləndirici lövhələr və tıxaclar
 - sıxıcı çubuqlar (sterjenləri), drenaj kanalları və drenaj boruları (əgər varsa)
- b) mexaniki idarə olunan polad qapaqlarla təchiz edildikdə, lazımi qaydada, aşağıdakıların qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması:
 - lyuk qapaqları
 - uzununa tir, köndələn və arakəsmə qovşaqlarının kipləşdirici qurğular (kipkəclər, kippəc ucluqları, sıxıcı çubuqlar, drenaj kanalları və əgər varsa, drenaj boruları)
 - sıxıcı qurğular, saxlama çubuqları, kipləşdiricilər
 - zəncir və ya kanat şkiqləri
 - yönəldicilər
 - yönəldici relslər və katoklar
 - stoporlar.
 - kanatlar, zəncirlər, yanalma barabanları, dartıcı qurğular
 - bağlanması və bərkidilməsi üçün vacib olan hidravlik sistem
 - təhlükəsizlik kilidləri və saxlayıcı cihazlar
 - lyuk qapaqlarının təsadüfi yoxlama yolu ilə istismarı: açıq vəziyyətdə saxlanması və bərkidilməsi, düzgün uyğunlaşdırılması, qapalı vəziyyətdə bağlanması və kipləşdirilməsinin

səmərəliliyi, hidravlik və güc komponentlərinin, naqillərin, zəncirlərin və keçid ötürücülərinin istismar sınaqları

c) lazım olduqda lyuk koaminqsi üzlüyü və onun tillərinin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

3. Maşın və sistemlər

3.1. Ümumi maşın qurğuları

3.1.1. Ümumi maşın qurğularının yoxlanılması aşağıdakı elementləri əhatə etməlidir:

- maşınların, qazanların və digər daxilində təzyiq olan qabların, əlaqəli boru sistemlərinin və avadanlıqların hərəkət edən hissələrə, isti səthlərə və digər təhlükələrə lazımi diqqət yetirilməklə, gəmidə olan şəxslər üçün hər hansı təhlükəni minimuma endirmək üçün texniki qulluq vəziyyətinin təsdiq edilməsi
- əsas köməkçi mexanizmlərdən birinin sıradan çıxmasına baxmayaraq, hərəkət mexanizminin normal işinin davam etdirilə biləcəyinin və ya bərpa oluna biləcəyinin təsdiq edilməsi
- kənar yardım olmadan maşınların enerji itkisi nəticəsində hərəkət qabiliyyətini itirmiş gəmi vəziyyətindən işə salınması üçün müddəaların həyata keçirilməsinin təsdiq edilməsi
- yaşayış yerlərindən, mexanizmlərdən və digər məkanlardan qəza çıxışı vasitələrinin qənaətbəxş olmasının təsdiq edilməsi
- Maşınların, qazanların, bütün buxar, hidravlik, pnevmatik və digər sistemlərin və onlarla əlaqəli avadanlığın ümumi müayinəsi, onlara lazımi texniki qulluq göstərilməsinin təsdiq edilməsi
- gəminin təhlükəsizliyi üçün vacib olan əsas və köməkçi mexanizmlərin istismarı üçün vasitələrin yoxlanılması (nəzarət, monitoring, hesabat, xəbərdarlıq və təhlükəsizlik tədbirləri daxil olmaqla)
- müvafiq hallarda naviqasiya körpüsündən hərəkət mexanizmlərinin məsafədən idarə edilməsi vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi
- əsas və digər mexanizmləri maşın idarəetmə otağından idarə etmək üçün lazımi şəraitin yoxlanılması
- maşın şöbələri üçün havalandırma sisteminin düzgün işləməsinin təsdiq edilməsi
- naviqasiya körpüsü ilə mexanizm arasında ikinci əlaqə vasitəsi olan Maşın Şöbəsi teleqrafının və mühərrikləri idarə etmək mümkün olan hər hansı digər mövqe ilə əlaqə vasitələrinin qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi
- mexanikin həyəcan signalının mexaniklərin yaşayış yerində aydın eşidildiyinin təsdiq edilməsi
- naviqasiya körpüsü ilə sükan bölməsi arasında əlaqə vasitələrinin qənaətbəxş işləməsinin təsdiq edilməsi
- sükanın bucaq vəziyyətini göstərən vasitələrin qənaətbəxş işləməsinin təsdiq edilməsi
- qəzalılıq sükan mövqelərinə malik gəmilər üçün kurs məlumatının ötürülməsi vasitələrinin (telefon və ya digər rabitə vasitələri) təmin edilməsinin təsdiqi; zəruri hallarda qəza sükanı mövqeyinə vizual kompas parametrlərini təmin edən vasitələrin təsdiqlənməsinin təmin edilməsi
- hidravlik güclə idarə olunan, elektrik və elektrohidravlik sükan mexanizmləri üçün tələb olunan müxtəlif signalların qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi
- hidravlik idarə olunan sükan mexanizmləri üçün təkrar enerji ilə doldurulma mexanizmlərinin texniki qulluğunun təsdiqi
- mümkün olduğu qədər quruducu nasos sistemlərinin və quruducu quyularının, o cümlədən nasosların istismarı, məsafədən çıxış çubuqları və quraşdırılmış səviyyə signalları
- dəniz suyu sistemlərində hər hansı termal genişlənmə kompensatorunun vəziyyətinin vizual müayinəsi
- növbə çəkilməyən maşın şöbələri üçün qurğuların vaxtaşırı yoxlanılması və xüsusilə, həyəcan signallarının, avtomatik və söndürmə funksiyalarının təsadüfi sınaqdan keçirilməsi
- Qazanlardan başqa daxilində təzyiq olan qabların və onların əlavələrinin, o cümlədən qoruyucu cihazlar, bünövrələr, idarəetmə vasitələri, qəza rumpel-taliləri, yüksək təzyiqli boru kəmərləri, izolyasiya və ölçmə vasitələrinin xarici müayinəsi

- təsdiq edilmiş sənədlərdə göstərilən sınaq, yoxlama və texniki qulluq tələblərinə uyğun olaraq, müvafiq hallarda, maşın və ya elektrik qurğuları üçün alternativ dizayn və qurğuların və ya yanğın təhlükəsizliyinin yoxlanılması.

3.1.2. Gəmi soyuducu qurğu ilə təchiz olunduqda (əlavə sinif nişanı ilə əhatə olunmamasından asılı olmayaraq), illik yoxlamaya aşağıdakıların xarici müayinəsi daxil edilməlidir:

- [3.1.1]-də göstəriləndi kimi qurğunun daxilində təzyiq olan qabları
- soyuducu boru kəmərləri, mümkün qədər
- soyuducu kimi ammoniyakdan istifadə edən soyuducu maşın şöbələri üçün:
 - funksional test daxil olmaqla ventilyasiya sistemi
 - su püskürən (çiləyici) yanğınsöndürmə sistemi; bax: [3.4.2], d) bəndi
 - funksional test daxil olmaqla quruducu sistem
 - elektrik avadanlığı, ona düzgün texniki qulluq göstəriləndiyinin təsdiq edilməsi
 - qaz aşkarlayıcı sistem
 - tənəffüs aparatı və qoruyucu geyim.

3.1.3. Gəmi itələyici qurğularla təchiz edildikdə, illik yoxlamaya aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- maşın qurğusunun xarici müayinəsi
- tam quraşdırmanın əməliyyat sınağı.

3.1.4. Fəsil 6, Bölmə 2, [6], Fəsil 6, Bölmə 4, [2] və ya Hissə B, Fəsil 2, Bölmə 1, [2.2] –də göstərilən tələblərə cavab verən gəmilər üçün illik yoxlamaya təsadüfi qaydada su girişinin aşkarlanması sistemlərinin və onların həyəcan siqnallarının müayinəsi və sınaqları daxil edilməlidir.

3.1.5. Fəsil 6, Bölmə 2, [7] və ya Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 10, [6.6.3], bənd e) ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gələn gəmilər üçün illik yoxlama hər hansı bir hissəsi ön tərəfin yük anbarından irəliyə doğru uzanan quru məkanların, toqquşmadan mühafizə arakəsməsinin və bort almacıqlarının, ön ballast çənlərinin qurudulması və maye vurulması üçün vasitələrin və onların idarə elementlərinin yoxlanılmasını və sınaqdan keçirilməsini daxil etmək.

3.1.6. İşlənmiş qaz təmizləmə sistemi (skrubber) ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün illik yoxlamaya skrubberin bortdan xaricətmə sistemində aralıq keçiricilərin yoxlanılması və bu hissələrinin qalınlığında azalma olmadığı təsdiqi daxil edilməlidir.

3.2. Qazanlar

3.2.1. Əsas və köməkçi buxar qazanları üçün illik müayinə qazanların və onların əlavələrinin, o cümlədən qoruyucu qurğuların, bünövrələrin, idarəetmə elementlərinin, xaricətmə, yüksək təzyiq və buxar çıxaran boru kəmərlərinin, izolyasiya və ölçmə vasitələrinin xarici müayinəsindən ibarətdir.

İllik yoxlamaya təhlükəsizlik və qoruyucu vasitələrin sınağı və qoruyucu klapanın boşaldıcı mexanizmindən istifadə edərək sınaqdan keçirilməsi daxildir.

İşlənmiş qaz ilə qızdırılan ekonomizərlər üçün təhlükəsizlik klapanları illik yoxlama çərçivəsi (müddəti) daxilində dənizdə Baş mexanik tərəfindən sınaqdan keçirilməlidir. Bu test, Maşınların İllik Yoxlamasının icazə verilməsindən əvvəl iştirak edən Müfəttiş tərəfindən nəzərdən keçirilməsi üçün jurnalda qeyd edilməlidir.

3.2.2. Aşağıdakı elementlərin yoxlanıldığı müddətdə termik yağ qızdırıcıları işlədiyi zaman onlar üçün funksional sınaq aparılmalıdır:

- sızmaların aşkarlanması üçün qızdırıcı
- izolyasiyanın vəziyyəti
- göstərici, nəzarət və qoruyucu cihazların istismarı
- bağlama və boşaltma (xaricətmə) klapanları üçün məsafədən idarəetmə vasitələrinin vəziyyəti.

Neftin keyfiyyətinin qənaətbəxş təhlili Müfəttişlərə təqdim edilməlidir.

3.2.3. İşlənmiş qaz istilik yağ qızdırıcıları üçün [3.2.2]-nin tələblərinə əlavə olaraq, vizual yoxlama və qızdırıcı boruların iş təzyiqinə qarşı kipləşdirici sınağı aparılmalıdır.

3.2.4. Aşağıdakı elementlərin yoxlanıldığı müddətdə elektrik buxar generatorları işlək vəziyyətdə olarkən onların funksional sınağı aparılmalıdır:

- sızmaların aşkar edilməsi üçün qızdırıcı sistem
- göstərici, nəzarət, siqnalizasiya və qoruyucu cihazların istismarı.

3.3. Elektrik maşın və avadanlıqları

3.3.1. Elektrik maşın və avadanlıqlarının yoxlanılması aşağıdakı elementləri əhatə etməlidir:

- güc və işıqlandırma üçün elektrik qurğularının, xüsusən də əsas və qəza generatorlarının, elektrik mühərriklərinin, paylayıcı panellərin, paylayıcı qurğuların, kəbellərin və dövrə qoruyucu vasitələrinin, elektrik izolyasiya göstəricilərinin və avtomatik işə salınma göstəricilərinin (qəza elektrik enerjisi mənbələri ilə təmin edilmiş) mümkün qədər vizual müayinəsi və istismarda olarkən ümumi müayinəsi.
- mümkün qədər qəza elektrik enerjisi mənbələrinin və onların avtomatik şəkildə istismar olunduğu yerlərdə, o cümlədən avtomatik rejimdə işinin yoxlanılması
- elektrik zərbəsi, yanğın və elektrik mənsəli digər təhlükələrə qarşı nəzərdə tutulmuş ehtiyat tədbirlərinə riayət olunması vəziyyətinin yoxlanılması.

3.3.2. Yoxlama həmçinin hərəkətverici mexanizmlərin körpüdə idarə edilməsini və quraşdırılıqda müvafiq qurğuları (siqnalizasiya və qoruyucu cihazları) əhatə etməlidir.

Əlavə sinif nişanı ilə əhatə olunan avtomatlaşdırılmış qurğunun yoxlanılması Hissə A, Fəsil 5-də ətraflı təsvir edilib.

3.3.3. Yoxlama həmçinin Hissə C, Fəsil 3, Bölmə 3-də qeyd edildiyi kimi Proqram Reyestrinə nəzarət vasitəsilə kompüterləşdirilmiş sistemləri əhatə etməlidir. Bu yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- Proqram Reyestrinin modifikasiyasının yoxlanılması, xüsusən də Proqram Reyestrində proqram modifikasiyası zamanı təhlükəsizlik yoxlamalarının hesabatı
- Proqram Reyestrində qeyd olunan proqram təminatına yenidən baxılmasının Müfəttişin razılığı ilə seçilmiş ən azı bir kompüterləşdirilmiş sistem üçün effektiv istifadə edilən yeni versiyalara uyğunluğunun yoxlanılması
- Proqram Reyestrinin son gəminin müvafiq dəyişikliklərinə uyğun olaraq yenilənməsinin yoxlanılması.

3.3.4. Elektrik paylama sisteminə harmonik filtrlər daxil olan gəmilər üçün yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- Müfəttişlərə bütün qurğunun vəziyyətini aydın şəkildə təqdim etmək üçün mümkün qədər dövrə maşın yoxlamasına yaxın dəniz şəraitində əsas şinlərin harmonik təhrif səviyyələrinin minimal vəziyyətlərinin illik ölçülməsi. Harmonik təhrif parametrləri ən böyük təhrif ölçü cihazı tərəfindən göstərildikdə aparılmalıdır. Hansı avadanlığın işlədiyini və/yaxud filtrlərin xidmətdə olduğunu göstərən qeyd jurnalda qeyd edilməlidir ki, bu, növbəti dövrə yoxlama üçün onu təkrarlamaq mümkün olsun. Harmonik təhrif səviyyələri, həmçinin gəminin elektrik paylayıcı sisteminə və ya əlaqəli istifadəçilərə hər hansı dəyişiklik edildikdən sonra onlar ixtisaslı kənar mənbədən olan müvafiq təlim keçmiş gəmi personalı tərəfindən ölçülməlidir.
- yuxarıda göstərilən bütün ölçmələrin qeydlərinin hər dövrə yoxlamada Müfəttişlərə təqdim edilməsinin yoxlanılması.

Qeyd 1: Bu tələblər son tarixi inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2017-ci il tarixindən əvvəl bağlanmış, son tarixi 1 iyul 2017-ci il və ya ondan sonra olan gəmilər üçün maşınlar üzrə hər hansı planlaşdırılmış dövrə yoxlamada tətbiq edilir.

- inşa müqaviləsi 1 iyul 2017-ci il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün əsasşinlərdə baş verən harmonik təhrif səviyyələrinin fasiləsiz monitorinqi üçün istifadə olunan qurğuların yoxla-

nılması, habelə harmonik təhrifin səviyyəsi yolverilən həddi aşdıqda ekipajın xəbərdar edilməsi; düzgün işləməsi və müvafiq qeydlərə baxılması.

3.4. Yangından mühafizə, aşkarlanması və söndürülməsi

3.4.1. Yangının qarşısının alınması və

digər ümumi tədbirlərin yoxlanılması aşağıdakı elementləri əhatə etməlidir:

- yangına nəzarət planlarının düzgün yerləşdirildiyini yoxlamaq
- mümkün olduqda, əl və/və ya avtomatik yangınsöndürmə qapılarının istismarının yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
- mümkün olduğu qədər, quraşdırıldığı yerlərdə, yaşayış (yerləşdirmə) yerlərində (otaqlarında) ventilyatorları dayandırmaq üçün pultların və mətbəxə enerji verilişinin dayandırılması vasitələrinin işlək vəziyyətdə olmasını yoxlamaq
- maşın şöbələrində yangınsöndürmə və xüsusi qurğuların yoxlanılması və mümkün olduğu qədər və müvafiq olaraq təsdiqlənməsi, pəncərələrin açılması və bağlanması, tüstünün buraxılması, tüstü borularının və havalandırma dəliklərinin bağlanması, elektrikle işləyən və digər qapıların bağlanması, ventilyasiya və qazanın məcburi şəkildə dayandırılması üçün nəzərdə tutulmuş məsafədən idarəetmə vasitələrinin işinin yoxlanılması. induksiya hava ventilyatorları və tezalısan mayeləri boşaldan neft yanacağı və digər nasosların dayandırılması
- yağ yanacağı, sürtkü yağı və digər tezalısan yağlar üçün klapanların məsafədən bağlanması üçün tədbirlərin yoxlanılması və mümkün olduğu qədər və uyğun olaraq təsdiqlənməsi, tərkibində neft yanacağı, sürtkü yağı və digər yanan yağlar olan çənlərdə klapanların məsafədən bağlanması vasitələrinin işinin yoxlanılması
- xidmət göstərilən məkanlardan kənarda güc ventilyasiya sistemlərinin dayandırılması vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi
- ventilyatorların, tüstü borularının dairəvi boşluqlarının, tavan pəncərələrinin, qapı girişlərinin, tunelin və ya müxtəlif girişlər üçün digər bağlayıcı vasitələrin və bağlayıcı qurğuların yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
- yangın və/və ya tüstü aşkarlama sistemlərinin mümkün olduğu qədər yoxlanılması və mümkün və təsadüfi olaraq sınaqdan keçirilməsi
- əgər varsa, təsdiq edilmiş sənədlərdə göstərilən sınaq, yoxlama və texniki qulluq tələblərinə uyğun olaraq yangın təhlükəsizliyi və ya xilasedici cihaz və qurğuların alternativ dizayn və qurğularının yoxlanılması.

3.4.2. Yangınsöndürmə sistemlərinin istismara hazırlığı və texniki qulluq göstərilməsi yoxlanılmalıdır. Onun istismar vasitələrinin aydın şəkildə qeyd olunduğunun təsdiq edilməsi. Gəmilərin göyertəsində adətən rast gəlinən bütün növ yangınsöndürmə sistemləri üçün yoxlama tələbləri (gəmilərin maşın və yük yerləri və ya nəqliyyat vasitələrinin yerləri və ya xüsusi kateqoriyalı yerlər və ya ro-ro məkanları və ya yaşayış yerləri ilə əlaqəsi olan) təyin edilmiş xidmət nişanından asılı olmayaraq aşağıdakılardan ibarətdir:

a) yangından mühafizə sistemi üçün su

- əsas yangınsöndürmə sisteminin yoxlanılması və hər bir yangınsöndürmə nasosunun, o cümlədən təcili yangınsöndürmə nasosunun ayrı-ayrılıqda işlədilə biləcəyinin təsdiqi, belə ki, iki tələb olunan güclü su axınının, müxtəlif hidrantlardan eyni vaxtda, gəminin istənilən hissəsində, lazımi təzyiqin isə yangınsöndürmə magistralında təmin edilməsi mümkün olsun
- yangın şlanqlarının, ucluqlarının, çiləyicilərin, açarların və beynəlxalq sahil əlaqəsinin (quraşdırıldığı təqdirdə) qənaətbəxş işlək vəziyyətdə olduğunu və onların müvafiq yerlərdə yerləşdiyini yoxlamaq

b) sabit qazlı yangınsöndürmə sistemi

- CO₂ (və ya digər qaz) stasionar yangınsöndürmə sistemlərinin və onların aksesuarlarının qəbuledicilərinin xarici müayinəsi, o cümlədən izolyasiya edilmiş aşağı təzyiqli CO₂ konteynerləri üçün izolyasiyanın çıxarılması
- stasionar yangınsöndürmə sisteminin idarəetmə vasitələrinin, boru kəmərlərinin, təlimatların və markalanmanın yoxlanılması; son sistem sınaqlarının tarixi də daxil olmaqla, düzgün texniki qulluq və xidmətin sübutunun yoxlanılması
- Maşın şöbələrinin və yük nasos otaqlarının mühafizəsi üçün stasionar CO₂ yangınsöndürmə

sistemlərinin, müvafiq hallarda, biri qaz boru kəmərinin açılması üçün, digəri isə qazın anbar konteynerindən boşaldılması üçün olmaqla, iki ayrıca idarəetmə elementi ilə təmin edilməsinin, onlardan xüsusi yer üçün aydın şəkildə müəyyən edilmiş buraxılış qutusunda yerləşmiş olduğunun yoxlanılması

- CO₂ buraxılmamışdan əvvəl işə salınmış həyəcan signalının sınağı

c) çiləyici sistem

- boru kəmərləri, klapanlar, çiləyicilər və başlıq çəni daxil olmaqla sistemin yoxlanılması
- təzyiq düşməsi ilə işə salınan nasosun avtomatik işə salınmasının sınağı
- yuxarıdakı sınaq həyata keçirilərkən signalizasiya sisteminin yoxlanılması

d) su püskürtmə sistemi

- boru kəmərləri, başlıqlar, paylayıcı klapanlar və başlıq çəni daxil olmaqla sistemin yoxlanılması
- təzyiq düşməsi ilə işə salınan nasosun işə salınmasının sınağı (yalnız maşın şöbələri üçün tətbiq olunan)

e) sabit köpük sistemləri (aşağı və ya yüksək genişlənmə)

- köpük sisteminin müayinəsi
- sistemin işlək olduğu zaman yanğınsöndürmə magistralında tələb olunan təzyiqdə minimum su axınının əldə olunduğunu təsdiq etmək üçün sınaq keçirilməsi
- köpük konsentratının tədarükünün yoxlanılması və onun istehsalçı və ya nümayəndə tərəfindən vaxtaşırı sınaqdan keçirildiyinə dair təsdiqinin (istehsaldan sonra üç ildən gec olmayaraq və bundan sonra hər il) əldə edilməsi

f) quru toz sistemi

- quru toz sisteminin, o cümlədən tozun buraxılmasına nəzarət cihazlarının müayinəsi
- qəbuledicilərdə olan toz ehtiyatlarının yoxlanılması və onların əvvəlki axıcılığının təmin edilməsi
- müvafiq balonlarda olan hərəkətsiz qazın təzyiqinin qənaətbəxş olmasının yoxlanılması.

3.4.3. Digər yanğınsöndürmə avadanlığına gəldikdə, aşağıdakılar yoxlanılmalıdır:

- Yarım-portativ və portativ yanğınsöndürənlər və köpük vuran qurğular tam yığılmış vəziyyətdədirlər, onlara lazımi texniki qulluq və xidmət göstərildiyi təsdiq edilib və boşaldılmış konteynerlərin aşkar edilməsi
- yanğınsöndürənlərin geyimləri, o cümlədən onların ayrıca sıxılmış hava ilə tənəffüs aparatı və qəza-xilasətmə tənəffüs cihazları (EEBD-lər) tam və qənaətbəxş vəziyyətdədir və partlayışa davamlı tipli və mahiyyət etibarilə təhlükəsiz olan ikitərəfli portativ radiotelefon aparatı ilə təmin edilmişdir; birdən çox yanğınsöndürən paltarının daşındığı yerlərdə onların ayrı-ayrı mövqelərdə saxlanması təsdiq edilir
- hər hansı müstəqil tənəffüs aparatının balonları, o cümlədən ehtiyat balonları lazımi qaydada doldurulmalı və məşqlər zamanı istifadə edilən tənəffüs aparatlarının balonlarını doldurmaq üçün göyörtə vasitələri və ya istifadə edilənləri əvəz etmək üçün müvafiq sayda ehtiyat balonlar təmin edilib.

3.4.4. Yaşayış və xidmət otaqlarında boya və/və ya tezalısan mayelər və dərin yağlı yemək bişirmə avadanlığı olan otaqlar üçün yanğınsöndürmə sistemləri yoxlanılmalıdır.

3.4.5. Helikopter meydançası quraşdırıldıqda, müvafiq olaraq, helikopter qurğuları yoxlanılmalıdır:

- eniş sahəsinin ətrafında drenaj qurğuları
- yanğınsöndürmə cihazları və qurğuları (quraşdırılmış avadanlıqlara uyğun olaraq [3.4.2]-yə uyğun olaraq tədqiq edilməlidir
- yanacaq doldurma sistemlərinin və anqar qurğularının təmizliyinə və sızmasının olmamasına, tıxacların vəziyyəti və drenajın təşkilinə görə ümumi müayinə.

3.4.6. Müvafiq hallarda, təhlükəli yüklərin daşınması üçün xüsusi tədbirlərin, o cümlədən elektrik avadanlıqlarının və naqillərin, ventilyasiyanın yoxlanılması, qoruyucu geyim və portativ cihazların təmin edilməsi, hər hansı yanğın aşkarlama və signalizasiya sisteminin sınaqdan keçirilməsi həyata keçirilməlidir. və istənilən nümunə götürmə tüstüsünün aşkarlanması sistemi və praktiki olaraq sınaq, su təchizatı, quruducu nasosu və hər hansı su püskürtmə sistemi.

3.4.7. Meteoroloji göyərtənin üstündə və ya üzərində konteyner daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş gəmilər üçün lazımi qaydada, su dumanı nizəsinin yoxlanılması və lazım olduqda, mobil su monitorları və bütün zəruri şlanqlar, avadanlıqlar və lazımi bərkitmə vasitələri.

3.5. Ümumi qəza siqnalizasiya sistemi

3.5.1. Ümumi qəza siqnalizasiya sistemi yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

BÖLMƏ 2 ARALIQ YOXLAMASI

1 . Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu bölmənin tələbləri bütün gəmilərin aralıq yoxlamalarına tətbiq edilir. Gəmilərə təyin edilmiş xidmət nişanları və əlavə sinif nişanları ilə bağlı aralıq yoxlamalar üçün konkret tələblərmüvafiq olaraq Hissə A, Fəsil 4 və Hissə A, Fəsil 5-də verilib.

1.1.2 Yoxlama başlamazdan əvvəl yoxlamanın planlaşdırma iclası keçirilməlidir.

1.1.3 Yoxlamalar və məkanların qalınlığının ölçülməsi üçün Aralıq Yoxlamasına və Sınıfın yenilənmə Yoxlamasına eyni vaxtda icazə verilməsi qəbuledilməzdir.

Aralıq yoxlaması gəminin hazırkı sinif dövrünün sonuna qədər istismarının gözlənilməsi üçün gəminin konstruksiyalarının qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərmək üçün strukturun kifayət qədər geniş hissəsinin müayinə və yoxlamalarını əhatə edir, bir şərtlə ki, bu müddət ərzində gəmiyə lazımı qaydada texniki qulluq göstərisin və sinfin saxlanması üçün digər yoxlamalar lazımı qaydada aparılsın.

2. Gövdə (korpus)

2.1.

2.1.1 Ballast çənlərinin, yük anbarlarının (Fəsil 4, Bölmə 2 və Fəsil 4, Bölmə 7-də əlavə tələblər tətbiq edilməyən quru yük gəmiləri üçün) və yük çənlərinin (ESP olmayan lövbərlər üçün) yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi üçün Cədvəl 1-də verilmiş tələblərə əməl edilməlidir.

2.1.2 Müstəqil yük çənləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün yük çənlərinin, o cümlədən çən dayaqları, tıxaclar və şponların mümkün qədər xarici müayinəsi. Müfəttiş lazım bildiyi təqdirdə daxili müayinə tələb oluna bilər.

Müstəqil yük çənləri ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün yük boru kəmərlərinin və çənlərin gövdədə elektrik enerjisinə bağlantısının təsdiqi tələb olunur.

Cədvəl 1 : Gəminin aralıq yoxlanışı (bütün gəmilər)

ELEMENT	Gəminin yaşı (aralıq yoxlaması zamanı illərlə)		
	5 < yaşı ≤ 10	10 < yaşı ≤ 15	yaşı > 15
BALLAST ÇƏNLƏRİ	Xarakterik ballast çənləri daxili müayinədən keçirilir Qalınlıq ölçmələri, əgər Müfəttiş zəruri hesab edərsə Bax: (1) (2) (3)	Bütün ballast çənləri daxili müayinədən keçirilir Qalınlıq ölçmələri, əgər Müfəttiş zəruri hesab edərsə Bax: (1) (3)	Bütün ballast çənləri daxili müayinədən keçirilir Qalınlıq ölçmələri, əgər Müfəttiş zəruri hesab edərsə Qoşa dibli balast çənlərinin yolunda yük anbarlarının daxili alt örtüyünün sıxlığı yoxlanılır, əgər Müfəttiş zəruri hesab edərsə

			Bax: (1) (3)
YÜK ANBARLARI (Fəsil 4, Bölmə 2 və Fəsil 4, Bölmə 7-də əlavə tələblər tətbiq edilməyən quru yük gəmiləri)			Seçilmiş yük yerləri daxili müayinədən keçirilir
YÜK YERLƏRİ (yalnız quru yüklərin daşınması ilə məşğul olan gəmilər istisna olmaqla və ya Fəsil 4, Bölmə 3, Fəsil 4, Bölmə 4 və ya Fəsil 4, Bölmə 5 də bəhs edilən gəmilər üçün)		Seçilmiş yük yerləri daxili müayinədən keçirilir	Seçilmiş yük yerləri daxili müayinədən keçirilir
YÜK TANKLARI (qeyri-ESP tankerlər)		Seçilmiş yük tankları daxili müayinədən keçirilir	Seçilmiş yük tankları daxili müayinədən keçirilir
(1) Əgər belə müayinələr nəticəsində gəminin konstruksiyasında heç bir heç bir görünən qüsurlar aşkar etməzsə, yoxlama korroziyadan mühafizə sisteminin qüvvəsində qaldığını yoxlamaqla məhdudlaşdırıla bilər (2) Əgər sərt qoruyucu örtük, yumşaq və ya yarı sərt örtük olmazsa və ya örtük pis vəziyyətində olduqda, müayinə eyni tipli digər ballast çənləri üçün də aparılmalıdır (3) Ballast çənləri üçün, qoşa dibli ballast çənləri istisna olmaqla, sərt qoruyucu örtük yoxdursa, yumşaq və ya yarı sərt örtük yoxdursa və ya örtük pis vəziyyətində olarsa və yenilənməyibsə, sözügedən çənlər illik fasilələrlə daxili müayinədən keçirilir. Qoşa dibli ballast çənlərində belə hallar aşkar edildikdə, sözügedən çənlər illik fasilələrlə yoxlanıla bilər Qeyd 1: Ballast çənlərindən keçən duru yanacaq boru kəmərlərinə də lazımi diqqət yetirilməlidir, şübhə yaranarsa, təzyiq sınaqdan aparılmalıdır.			

BÖLMƏ 3 SİNFİN YENİLƏNMƏ YOXLAMASI

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu bölmənin tələbləri bütün gəmilərin sinfinin yenilənməsi yoxlamalarına tətbiq edilir. Gəmilərə təyin edilmiş xidmət nişanları və əlavə sinif nişanları ilə bağlı sinfin yenilənmə yoxlamaları üçün konkret tələblər müvafiq olaraq Hissə A, Fəsil 4 və Hissə A, Fəsil 5-də verilib.

1.1.2 Yoxlama başlamazdan əvvəl yoxlamanın planlaşdırma iclası keçirilməlidir.

1.1.3 Yoxlamalar və məkanların qalınlığının ölçülməsi üçün Aralıq Yoxlamasına və Sinfin Yenilənmə Yoxlamasına eyni vaxtda icazə verilməsi qəbuledilməzdir.

1.1.4 İllik yoxlamanın tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənmə yoxlamasına gəminin konstruksiyalarının, əsas və köməkçi mexanizmlərinin, sistemlərinin, avadanlıqlarının və müxtəlif quruluşlarının qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu və ya gəminin təyin edilməsi üçün beş illik sinfin yeni dövrü üçün istismarına imkan verəcək vəziyyətə qaytarıldığını göstərmək üçün kifayət qədər genişmiqyaslı müayinə və yoxlamalar daxil edilməlidir, bir şərtlə ki, gəmiyə lazımı qaydada texniki qulluq göstərsin və istismar edilsin və bu müddət ərzində sinfin saxlanması üçün digər yoxlamalar aparılsın.

Korpusun yoxlanılması, struktur bütövlüyünün effektiv qalmasını təmin etmək üçün [2.5] və [2.6]-da tələb olunduğu kimi sınaq və qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Müayinənin məqsədi irimiqyaslı korroziya, əhəmiyyətli deformasiya, sınıqlar, zədələr və ya mövcud ola biləcək digər struktur deformasiyaları aşkar etməkdən ibarətdir.

1.1.5 Sahibkar bu sinfin yenilənmə yoxlamasını təşkil etmək üçün lazımı şəraiti təmin etməlidir. Fəsil 2, Bölmə 2, [2.5] - Fəsil 2, Bölmə 2, [2.7]-də təfərrüatlı şəkildə verilmiş yoxlanılma şərtləri yerinə yetirilməlidir.

1.1.6 Gəmi gövdə və ya maşınlar üçün fasiləsiz yoxlama sistemi altında olduqda, bu Bölmədə göstəriləyi kimi, sinfin yenilənmə yoxlamasının əhatə dairəsi Fəsil 2, Bölmə 2, [4.3]-də müəyyən edilmiş prosedura uyğun olaraq sinif müddəti ərzində fasiləsiz şəkildə həyata keçirilir.

Maşınların quraşdırılması Planlı Texniki qulluq Sistemi çərçivəsində yoxlanıldıqda, konkret yoxlama proqramı [3]-də göstəriləyi kimi, Fəsil 2, Bölmə 2, [4.4]-də göstərilən qaydada maşın və sistemlərin sinfin yenilənmə yoxlamasının əhatə dairəsini əvəz edir.

1.1.7 Sinfin yenilənmə yoxlaması yerinə yetirildikdən sonra və ya sinif müddətinin sonunda (əgər gəminin müvafiq hissəsi fasiləsiz yoxlama sistemi ilə yoxlanılıbsa) Fəsil 3, Bölmə 1-də təfərrüatlı şəkildə verildiyi kimi gəminin illik yoxlaması ilə eyni həcmdə ümumi müayinə sinfin yenilənməsi üçün həyata keçirilməlidir.

2. Gövdə və gövdə avadanlığı

2.1. Quru vəziyyətdə dibin yoxlanılması

2.1.1. Fəsil 3, Bölmə 4, [2]-də ətraflı göstəriləyi kimi quru vəziyyətdə dib yoxlaması aparılmalıdır və əlavə olaraq [2.1.3]-[2.1.5]-də verilmiş tələblərə əməl edilməlidir.

2.1.2. Qeyri-adi xüsusiyyətlərə malik olan və xüsusi xidmətlə məşğul olan gəmilər üçün Cəmiyyət tərəfindən alternativ olaraq quru vəziyyətdə dibinin yoxlanmasına bərabər olan sualtı yoxlama vasitələri nəzərdə tutula bilər (xüsusilə korpusun sualtı hissəsinə uyğun yüksək müqavimətli boya tətbiq

olunduqda və ya xarici katod mühafizəsi üçün təsdiqlənmiş təsirli cərəyan sistemi quraşdırıldıqda).

2.1.3. Lövbərlər, braşpil(lər) və zəncir kanatları sıralanmalı və yoxlanılmalı, tələb olunan əlavə məsələlər və vəziyyət yoxlanılmalıdır. Gəminin yaşı 5 ildən çox olduqda, zəncir kanatları ölçülməlidir.

Zədələnmiş və ya həddindən artıq aşınmış zəncir kanatının istənilən uzunluğu yenilənməlidir

2.1.4. Dəniz klapanları və ventilləri daxili müayinə üçün açılmalıdır.

2.1.5. Korpusun xarici üzünün qalınlığının ölçülməsi, müvafiq sinfin yenilənmə yoxlaması çərçivəsində tələb olunduqda, sinif müddətinin bitməsinə 15 ay qalmış edilməmişsə, yerinə yetirilməlidir (bax: [2.6]).

2.2. Göyərtələr, lyukların qapaqları və avadanlıqları

2.2.1. Gərginliyin mərkəzləşdiyi və ya artmaqda olan korroziyanın inkişaf edə biləcəyi sahələrə, məsələn, lyuk küncləri və strukturun digər kəsikləri kimi, göyərtələr yoxlanılmalıdır.

Lyuk koaminqləri, göyərtə rubkaları və üst tikililər kimi göyərtə qurğuları yoxlanılmalıdır.

Taxta örtüklü polad göyərtələrin örtükləri, altındakı örtüyün vəziyyətinə dair şübhə olduqda, Müfəttişin qərarı ilə çıxarıla bilər.

Uc və bort lasportlarına və müvafiq korpus və daxili qapıların müayinəsinə lazımi diqqət yetirilməlidir.

2.2.2. Lyuk qapaqları və koaminqlər aşağıdakı kimi yoxlanılmalıdır:

- Fəsil 3, Bölmə 1, [2.3]-də sadalanan elementlərin hərtərəfli yoxlanılması, o cümlədən lyukların örtülməsi və lyuk koaminqsi örtüklərinin ətraflı yoxlanılması həyata keçirilməlidir. Struktur olaraq daxili hissələrə çıxışı olmadığı təsdiq edilmiş konstruksiyalı yük anbarlarının lyuk qapaqları nəzərə alınmaqla, lyuk qapağı strukturlarının ölçətan hissələrinin ətraflı yoxlanılması aparılmalıdır.
- Bütün mexaniki idarə olunan lyuk qapaqlarının qənaətbəxş işinin yoxlanılması, o cümlədən açıq vəziyyətdə qoyulması və bərkidilməsi, düzgün uyğunluğu, qapalı vəziyyətdə bağlanması və hermetikliyinin səmərəliliyi, hidravlik və güc komponentlərinin, naqillərin, zəncirlərin və şarnir mexanizmi ilə ötürücülərin istismar sınaqları aparılmalıdır.
- bütün lyuk qapaqlarının kipləşdirici qurğularının hermetikliyinin effektivliyinin şlanq testi ilə yoxlanılması həyata keçirilməli və ya ona bərabər tutulan sınaq aparılmalıdır.
- koaminqlərin və bərkidici tillərin, lyuk qapağı örtüyünün və tillərin qalınlığının ölçülməsi (bax: Cədvəl 3).

2.2.3. Korpus avadanlığının yoxlanılması aşağıdakı məqamları əhatə etməlidir:

- avadanlığın və idarəetmə və qoruyucu cihazların, ankerlərin, kluz borularının vəziyyətinin zəruri hesab edilən yoxlanılması üçün onları sökməklə braşpil və zəncir dayaqclarının yoxlanılması
- sükan qurğuları, o cümlədən sükan mexanizmləri, nəzarət və göstərici cihazlar, istismar sınaqları və zəruri hesab edilən sökülmə; zəncir ulduzcuğu, sterjenli ötürücü, zəncirlər, sterjenlər, yönəldici şkiqlər (rolilər), ştiftlər və rolilər aşınmaya görə yoxlanılmalıdır
- dirəklərin və dayaq armaturların gövdə konstruksiyasına qoşulması, eləcə də altındakı konstruksiyanın vəziyyəti.

2.2.4. Bütün quruducu və ballast boru sistemləri, sıxlığın və vəziyyətin qənaətbəxş qalmasını təmin etmək üçün Müfəttişin məmnuniyyətini təmin etmək üçün işçi təzyiqinə görə yoxlanılmalı və istismar baxımından sınaqdan keçirilməlidir; həmçinin bax: [3.5].

Xidmət nişanı **sərnişin gəmisi** və ya **ro-ro gəmisi** olan gəmilər istisna olmaqla, bütün gəmilər üçün açıq göyərtələrdə quraşdırılmış avtomatik hava borusu başlıqları (yəni suüzəri bort göyərtəsi və ya üst tikililərin yerləşdiyi göyərtələr üzərində uzanan) tamamilə yoxlanılmalıdır və bu, Cədvəl 1-də verilən tələblərə uyğun olaraq həm xaricdən, həm də daxildən icra edilməlidir.

2.3. Sukeçirməyən kabel keçidlərinin (tranzitlərinin) yoxlanması

2.3.1. Su keçirməyən kabel tranzitləri üçün sinfin yenilənməsinə dair tələbləri iştirak edən Müfəttiş və ya Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş sertifikatlaşdırılmış firma tərəfindən həyata keçirilə bilər. Qeyd 1: Xidmət Təchizatçıların Təsdiqi sertifikatlaşdırma haqqında ətraflı məlumatı əks etdirir.

2.3.2. Bütün tranzitlər onların qənaətbəxş vəziyyətini təsdiqləmək üçün yoxlanılmalı və Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestri texniki qulluğun göstərildiyini təsdiqləmək üçün nəzərdən keçirilməlidir. Bütün tranzitlərin yoxlanışını qeyd etmək üçün bir qeydin daxil edilməsinin kifayət edəcəyi Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrinə sinfin yenilənmə yoxlaması qeyd edilməlidir.

2.3.3. Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrinin nəzərdən keçirilməsindən, son sinfin yenilənmədən sonra kabel keçidlərində hər hansı bir nasazlığın yoxlanılması və yeni kabelkeçidlərinin quraşdırılması (əvvəlki illik yoxlamalarda nəzərdən keçirilmiş və yoxlanılmış olanlar istisna olmaqla) ilə bağlı qeydlər olduqda, həmin tranzitlərin (keçidlərin) qənaətbəxş vəziyyəti iştirak edən Müfəttiş tərəfindən qeydlərin nəzərdən keçirilməsi və tranzitlərin yoxlanılması ilə təsdiqlənməlidir; nəticələr bu kabel tranzitlərinin hər biri ilə müqayisədə Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrində qeyd edilməlidir.

2.3.4. Kabel tranzitləri təsdiq edilmiş xidmət təchizatçısı tərəfindən yoxlanıldığı halda, iştirak edən müfəttiş gəminin sahibi tərəfindən lazımi qaydada təmin edildiyini və xidmət təchizatçısı tərəfindən düzgün şəkildə təsdiqləndiyini yoxlamaq üçün Kabel keçidlərinin kipləşdirici Sistemlərinin Reyestrini nəzərdən keçirməlidir.

Cədvəl 1 : Xidmət nişanı neft gəmisi və ya ro-ro neft gəmisi olan gəmilər istisna olmaqla, bütün gəmilərin yenidən yoxlama sinfində hava borularının başlıqlarının daxili və xarici müayinəsi üçün tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənmə yoxlamasının keçirildiyi illərdə)		
Sinfin yenilənmə yoxlaması No.1 yaşı ≤ 5	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.2 5 < yaşı ≤ 10	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.3 və növbəti yaşı > 10
İki hava borusu başlığı, bir sol və bir sağ, açıq göyörtələrdə, 0,25 L arxa tərəfdəki məkanlara xidmət edən, yaxşı olar ki, ballast çənləri üçün hava boruları. Bax: (1) and (2)	Açıq göyörtələrdə ön tərəfdə yerləşən bütün hava borusu başlıqları 0,25 L. Bax: (1) və (2)	Açıq göyörtələrdə yerləşən bütün hava borusu başlıqları 0,25 L. Bax: (3)
İki hava borusu başlığı, bir sol və bir sağ, açıq göyörtələrdə, 0,25 L arxa tərəfdəki məkanlara xidmət edən, yaxşı olar ki, ballast çənləri üçün hava boruları. Bax: (1) və (2)	Açıq göyörtələrdə hava borusu başlarının ən azı 20%-i arxa hissədəki məkanların 0,25 L-nə xidmət edən, yaxşı olar ki, ballast çənləri üçün hava boruları. Bax: (1) və (2)	
(1) Yoxlanılacaq hava borusu başlarının seçimi iştirak edən Müfəttişin ixtiyarına verilir. (2) Bu müayinənin nəticələrinə görə, Müfəttiş açıq göyörtələrdə yerləşən digər hava borusu başlıqlarının müayinəsini tələb edə bilər. (3) Son yeniləmə yoxlamasından sonra dəyişdirilməsinə dair əsaslı sübutlar mövcud olduqda, hava borusu başlıqları üçün yoxlamadan azadolma nəzərdə tutula bilər. Qeyd 1: Daxili hissələrin xaricdən düzgün şəkildə yoxlanılması mümkün olmayan konstruksiyalar üçün müayinəyə hava borusundan başlığın çıxarılmasını daxil etməlidir. Qeyd 2: Sinklənmiş poladdan hazırlanmış başlıqlarda sink örtüyünün vəziyyətinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.		

2.4. Anbarlar və digər quru şöbələr

2.4.1. Konstruksiyanın, quruducuların və drenaj quyularının, ölçü borularının, havalandırma, nasos və drenaj qurğularının vəziyyəti müəyyən edilməklə anbarlar, 'göyörtələr arası yerlər (məkan), kofferdamlar, boru tunelləri və tağşəkilli killər, boş məkanlar və gövdə konstruksiyasının özündə inşa edilmiş olan digər quru şöbələr daxili müayinədən keçirilməlidir.

3 sayılı sinfin yenilənməsi yoxlamasında və ondan sonrakı sinif yenilənmə yoxlamalarında konstruksiyanın aşağı daşqın kanalları və konstruksiyanın ventilyasiya kanalları daxili müayinədən keçirilməlidir.

2.4.2. Maşın və qazan otaqları, nasos otaqları və mexanizmləri olan digər otaqlar strukturun vəziyyətini müəyyən etməklə daxili müayinədən keçirilməlidir. Çənlərin zirvələrinə, çənlərin zirvələri yerləşdiyi yolda korpusun xarici üzlükləri, bort üzlüyü karkasları və çənləri birləşdirən kronşteynlər, çənlərin zirvələri və quruducu quyularının yolundakı arakəsmələrə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Dəniz suysorusucu qurğulara, dəniz suyunun soyuducu borularına və bortdan boşaltma (xaricetmə) klapanlarına və onların korpusun xarici üzlüyü ilə birləşmələrinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Korlanma aşkar olduqda və ya şübhələndikdə, qalınlığın ölçülməsi aparılmalı, korlanma icazə verilən həddi aşdıqda isə yenilənmə və ya təmir işləri aparılmalıdır.

Bu məkanların içərisində boru sistemləri [3.5]-ə uyğun aparılmalıdır.

2.4.3. Zəncir (kanat) şkaflarının daxili yoxlanılmalı, lövbər zəncirləri isə quru vəziyyətdə dib yoxlaması üçün tələb olunan diapazonda yerləşdirilməlidir (bax: [2.1.3]). Zəncir (kanat) şkafların nasos

qurğusu sınaqdan keçirilməlidir.

2.5. Tanklar (çənlər)

2.5.1. Hər bir sinfin yenilənmə yoxlamasında daxili yoxlanılacaq çənlərin növü və sayı gəminin yaşına uyğun olaraq Cədvəl 2-də ətraflı təsvir edilmişdir.

Bu daxili müayinə strukturun, quruducuların və drenaj quyularının, ölçü borusu, havalandırma, nasos və drenaj qurğularının, o cümlədən boru sistemlərinin və onların avadanlıqlarının vəziyyətini müəyyən etməkdən ibarətdir. Ölçü borusu və sorma borularının alt ucundan aşağıya ikiqat lövhələrin vurulmasına diqqət yetirilməlidir.

Çənlərin daxili səthi sement və ya digər kompozisiyalarla örtüldükdə, üzlüklərin yoxlanılması, sağlam olması və polad konstruksiyalara kifayət qədər yapışması şərti ilə onların çıxarılmasından imtina edilə bilər.

Qeyd 1: Müstəqil (struktur - konstruksiyaya bitişik olmayan) çənlərin müayinəsi üçün [3.5.9]-a baxın.

Qeyd 2: Gəminin yaşı 10 ildən çox olduqda təzyiq sınağından keçirilməli olan ballast çənlərindən keçən duru yanacaq boru kəmərlərinə də lazımi diqqət yetirilməlidir.

Qeyd 3: Hissə C, Fəsil 4, Bölmə 11-i əhatə edən köməkçi maşınlar üçün yanacaq üçün müstəqil (struktur - konstruksiyaya bitişik olmayan) çənlərin yoxlanılması üçün [2.5.6]-a istinad edin.

2.5.2. Müəyyən edilərsə, ballast çənlərinin korroziyadan mühafizə sisteminin vəziyyəti yoxlanılmalıdır. Sərt qoruyucu örtüyünün pis vəziyyətdə olduğu aşkar edildiyi və yenilənmədiyi, yumşaq və ya yarı-sərt örtük vurulduğu və ya tikildiyi vaxtdan bərk qoruyucu örtük çəkilməyən qoşa dibli çənləri istisna olmaqla, ballast çənləri üçün müzakirə edilən tanklar illik fasilələrlə müayinə edilməlidir. Qalınlıq ölçmələri müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildiyi kimi aparılmalıdır.

Cədvəl 2 : Sinfin yenilənmə yoxlamasında gövdənin özündə inşa edilmiş (struktur) çənlərin daxili müayinəsi üçün tələblər

Tank	Gəminin yaşı (sinfin yenilənmə yoxlamasının keçirildiyi illərdə)			
	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.1 yaşı ≤ 5	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.2 $5 < \text{yaşı} \leq 10$	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.3 $10 < \text{yaşı} \leq 15$	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.4 və növbəti yaşı > 15
Uclardakı (hamısı istifadədə)	bütün	bütün	bütün	bütün
Ballast çənləri (bütün növlər)	bütün	bütün	bütün	bütün
Şirin su	heç biri	bir	bütün	bütün
Duru yanacaq bunker tankları: • Mühərrik otağı • Yüklə uzunluğu sahəsi • Yüklə uzunluğu sahəsində çən yoxdursa, Mühərrik otağından çöldə əlavə yanacaq çənləri (əgər quraşdırılıbsa)	heç biri heç biri heç biri	heç biri bir bir	Bir iki (1) bir	bir yarısı, minimum 2 (1) iki
Sürtkü yağı çənləri	heç biri	heç biri	heç biri	bir
Yüklə çənləri	bütün	bütün	bütün	bütün
Köməkçi nəqliyyat vasitələri üçün yanacaq saxlamaq üçün çənləri haqqında məlumat Hissə C, Fəsil 4, Bölmə 11-də verilib.	heç biri	heç biri	bir	bir
(1) Əgər quraşdırılıbsa, bir dərin çən daxil edilməlidir. Qeyd 1: Müstəqil qeyri-struktur çənlər [3.5.9]-a uyğun olaraq yoxlanılmalıdır. Qeyd 2: Bu cədvəldə göstərilənlərdən başqa mayelərə ayrılmış çənlərin yoxlanılmasının həcmi, mayələrin xassələrindən asılı olaraq Cəmiyyət tərəfindən ayrı-ayrılıqda nəzərdən keçiriləcəkdir. Qeyd 3: Əgər çənlərin seçimi yoxlanılmaq üçün qəbul olunarsa, o zaman müxtəlif çənlər növbəli şəkildə hər bir sinfin yenilənmə yoxlaması zamanı yoxlanılmalıdır. Daxili yoxlanılmayan çənlər ölçədən sərhlərdən kənarda yoxlanıla bilər.				

Qoşa dibli ballast çənlərində belə bərk qoruyucu örtüyün (təbəqənin) qırılması aşkar edildikdə və o yenilənmədikdə, yumşaq və ya yarı sərt örtük vurulduqda və ya tikildiyi vaxtdan sərt qoruyucu tətbiq olunmayan yerlərdə müzakirə edilən çənləri illik fasilələrlə müayinə etmək olar. Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya irimiqyaslı korroziyanın mövcud olduğu yerlərdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

2.5.3. Qoşa dibli, dərin, ballast, pik və digər çənlərin, həm gövdənin özündə inşa edilmiş, həm də müstəqil çənlərin, o cümlədən duzlu su ballastının daşınması üçün uyğunlaşdırılmış çənlərin sərhləri maye başlığı ilə hava borularının yuxarı hissəsinə və ya ballast/yüklə anbarları üçün lyukların yuxarı hissəsinə qədər sınaqdan keçirilməlidir.

2.5.4. Duru yanacağın, sürtkü yağının və şirin su çənlərinin sərhləri istismar şəraitində mayenin qalxacağı ən yüksək nöqtəyə qədər maye başlığı ilə sınaqdan keçirilməlidir. Duru yanacağın, sürtkü yağının və şirin su çənlərinin çən sınağı xüsusi olaraq çən sərhlərinin qənaətbəxş xarici müayinəsi və təzyiq sınağının tələblərə uyğun olaraq qənaətbəxş nəticələrlə aparıldığını bildirən kapitanın təsdiqi əsasında nəzərdən keçirilə bilər. Müfəttiş zərurət yarandıqı təqdirdə müayinənin müddətini artırma bilər.

2.5.5. Ərzaqlıq yağ kimi maye yüklərin saxlanması nəzərdə tutulan gövdənin özündə inşa edilmiş çənlər üçün Müfəttiş qənaətbəxş daxili müayinədən sonra [2.5.4]-də göstərilən tələbdən imtina edə bilər.

2.5.6. Hissə C, Fəsil 4, Bölmə 11 əhatə edən köməkçi maşınlar üçün yanacaq üçün struktur - konstruksiyaya bitişik olmayan (qeyri-struktur) çənlər xaricdən yoxlanılmalıdır; müvafiq avadanlıqlar, xüsusən də hidrostatik başlıq altındakı məsafədən idarə olunan bağlayıcı klapanları ilə əlaqədar olaraq, onların düzgün işləməsini yoxlamaq və çatların və ya sızmaların olmadığını yoxlamaq üçün xaricdən müayinə edilməli və istismar sınaqlarından keçirilməlidir.

2.6. Qalınlıq ölçmələri

2.6.1. Qalınlıq ölçmələri Fəsil 2, Bölmə 2, [2.3]-də təfərrüatlı şəkildə verilmiş prosedura uyğun aparılmalıdır.

Cədvəl 3 : Sinfin yenilənmə yoxlamasında qalınlıq ölçmələrinə dair tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənmə yoxlamasının keçirildiyi illərdə)			
Sinfin yenilənmə yoxlaması No.1 yaşı ≤ 5	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.2 5 < yaşı ≤ 10	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.3 10 < yaşı ≤ 15	Sinfin yenilənmə yoxlaması No.4 və növbəti yaşı > 15
Gəmi boyunca şübhəli sahələr	Gəmi boyunca şübhəli sahələr	Gəmi boyunca şübhəli sahələr	Gəmi boyunca şübhəli sahələr
	Polad göyərtə döşəməsinin bir köndələn hissə - gəminin ortasında yük yerinin yolunda 0,5L	Gəminin ortasında iki köndələn hissə - iki fərqli yük yerinin yolunda 0,5L s (2)	Gəminin mərkəzi hissəsində yük yerlərində ən azı üç köndələn hissə 0,5L (2)
		Bütün yük anbarlarının qapaqları və koaminglər(1)	
		Burun və kormanın ucundakı ballast çənlərinin daxili hissələri	
			Bütün açıq əsas polad göyərtə döşəməsi tam uzunluqda.
			Xarakterik açıq üst tikili polad göyərtə döşəməsi (yut, körpü və polubak).
			Yük yerlərində bütün köndələn arakəsmələrin 'aralıq göyərtəsi yolunda ən aşağı kəmərlər və örtük lövhələri (kəmərləri), daxili hissələrlə birlikdə.
			Bütün külək – və su örtüklü lövhələri (kəmərləri)i, sol və sağ bort, tam uzunluqda.
			Bütün kil lövhələri tam uzunluqda. Həmçinin, kofferdamların, maşın sahəsinin yolunda və tankların arxa ucunda əlavə alt lövhələr.
			Kinqston qutularının üzlüyü. Bortdan kənara boşaltma Bort üzlüyü, bortdan xaricətmə dəliyi yolunda - iştirakçı müfəttiş tərəfindən zəruri hesab

			edilərsə
(1) Lövhlər və tillər daxil olmaqla. (2) Uzunluğu 100 m-dən az olan gəmilər üçün gəminin yaşı 10 ildən 15 ilə qədər olduqda tələb olunan köndələn hissələrin sayı birə, növbəti sinfin yenilənmə yoxlamaları zamanı tələb olunan köndələn hissələrinin sayı ikiyə endirilə bilər. Uzunluğu 100 m-dən çox olan gəmilər üçün gəminin yaşı 10 ildən 15 ilə qədər olduqda, gəminin ortasında 0,5 L olan açıq polad göyərtə döşəməsinin qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər. Qeyd 1: Konstruksiyasına görə daxili hissələrə çıxışı olmayan təsdiqlənmiş dizaynlı yük anbarlarının lyuk qapaqları nəzərə alınmaqla, lyuk qapağı strukturlarının əlçatan hissələrinin qalınlığı ölçülməlidir.			

Cədvəl 4 : İrimiqyash korroziya sahələrində əlavə qalınlıq ölçmələri üçün təlimat

Konstruksiyanın üzvü	Ölçmələrin müddəti	Ölçmələrin nümunələri
Üzlüklər	Şübhəli sahə və bitişik lövhələr	1 kvadrat metrdən çox olanda 5 dəqiq nümunə
Tillər	Şübhəli sahə	Şpanqout və bilərzik boyunca hər birində 3 ölçmə

Qalınlıq ölçmələrinin müddəti gəminin yaşına uyğun olaraq Cədvəl 3-də ətraflı şəkildə verilib. Müfəttiş lazım bildiyi kimi qalınlıq ölçmələrinin müddətini artırma bilər. Qalınlıq ölçmələrinin nəticələri irimiqyaslı korroziyanın mövcud olduğunu göstərdikdə, Cədvəl 4-ün tələblərinə uyğun olaraq irimiqyaslı korroziya sahələrini müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin müddəti artırılmalıdır. Müddəti artırılmış bu qalınlıq ölçmələri yoxlama başa çatmış hesab edilməzdən əvvəl aparılmalıdır.

Qalınlıq ölçmələrinin yerləri yük və ballastın tarixçəsi, qoruyucu örtüklərin düzülüşü və vəziyyəti nəzərə alınmaqla, korroziyaya ən çox məruz qalma ehtimalı olan sahələrdən ən yaxşı xarakterik nümunəni əldə etmək üçün seçilməlidir.

Əgər sərt qoruyucu örtük yaxşı vəziyyətdə olarsa, daxili hissələrin qalınlıq ölçmələri Müfəttiş tərəfindən xüsusi olaraq nəzərdən keçirilə bilər.

2.7. Müstəqil yük çənləri

2.7.1. Bütün müstəqil yük çənlərinin daxili təmizlənməli, həmçinin onların maye səviyyəsinin göstəriciləri və yoxlanılmalıdır.

2.7.2. Əlçatan olduqda, izolyasiya edilməmiş yük çənlərinin xarici səthi və ya yük çənlərinin izolyasiyasının xarici səthi yoxlanılmalıdır.

Xüsusi diqqət çən və tıxaclar, dayaqqlar, şponlar, yırgalanmaya/ kil kaçkasına qarşı sistemlər şəklində izolyasiyaya verilməlidir.

Müfəttiş tərəfindən zərurət yaranarsa, çənin vəziyyətini və ya izolyasiyanın özünü yoxlamaq üçün izolyasiyanın qismən və ya tamamilə çıxarılması tələb oluna bilər.

2.7.3. Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə, qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

2.7.4. Bütün yük çənlərinin kip bərkidilməsi müvafiq prosedurla yoxlanılmalıdır.

2.7.5. Yük çənləri üçün təzyiq qoruyucu klapanları müayinə üçün açılmalı, tənzimlənməli, funksiyası yoxlanılmalı və hermetikliyi təmin edilməlidir. Ayrı-ayrılıqda müəyyən edilə bilən boşaltma klapanlarının fasiləsiz əsaslı təmiri və yenidən sınaqdan keçirilməsinin müvafiq qeydi aparıldıqda, istifadə olunan qoruyucu klapanların hər bir ölçüsü və növü daxil olmaqla klapanların xarakterik nümunəsinin açılması, daxili müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi əsasında qəbuluna fikir verilə bilər, bir şərtlə ki, jurnalda qalan klapanların əvvəlki sinfin yenilənmə yoxlamasına icazə verildikdən sonra əsaslı təmir və sınaqdan keçirildiyinə dair sübutlar olsun.

2.7.6. Yüklərin saxlanması üçün havalandırma sistemi yoxlanılmalıdır.

2.7.7. Yüklərin yüklənməsi, havanın çıxarılması, qızdırılması və ya başqa şəkildə daşınması üçün bütün boru kəmərləri, avadanlıq və mexanizmlər yoxlanılmalıdır. Boruların vəziyyətini müəyyən etmək üçün lazım olduqda izolyasiya çıxarılır.

Əgər vizual müayinə zamanı boru kəmərlərinin bütövlüyünə dair şübhə yaranarsa, boru kəməri üçün MARVS-dən 1,25 dəfə yüksək təzyiq testi aparılmalıdır. Yenidən yığıldıqdan sonra bütün boru sistemləri sızma sınağından keçirilməlidir.

2.7.8. Yük boru kəmərləri sistemlərindəki bütün qəza söndürmə və sürətli bağlanan klapanlar yoxlanılmalı və işləkliyi sübuta yetirilməlidir. Müayinə üçün klapanlar təsadüfi seçim əsasında açılmalıdır.

2.7.9. Yük çənlərinin ətrafındakı anbarlar daxili müayinədən keçirilməlidir. Gəminin orta xəttində uzununa tir arakəsmə olmadan tikilmiş və uzun göyörtə bimsləri ilə təchiz edilmiş gəmilərdə göyörtə bimsləri arasındakı qaynaq birləşmələri və iki korpuslu otaqların üzvlənməsi hərtərəfli yoxlanılmalıdır.

3. Maşın və sistemlər

3.1. Ümumi

3.1.1. Aşağıda sadalanan yoxlamalar Müfəttişin razılığı ilə əhatə olunmalıdır. Bununla belə, Müfəttiş tərəfindən müvafiq gəminin xüsusiyyətləri və ümumi vəziyyəti ilə bağlı ekvivalent hesab edilən digər yoxlama alternativləri də qəbul edilə bilər.

Maşınların sinflərinin yenilənmə yoxlamalarının bir hissəsi olaraq, əsas və köməkçi mexanizmlərin qənaətbəxş işləməsini təsdiqləmək üçün iştirak edən Müfəttişin razılığı üçün körpü sınaqları aparılmalıdır. Əsas və ya köməkçi mexanizmlərdə və ya sükan mexanizmlərində əhəmiyyətli təmir işləri aparılırsa, iştirak edən Müfəttişin razılığı ilə dəniz sınaqlarına diqqət yetirilməlidir.

Əgər yuxarıda qeyd olunduğu kimi irimiqyaslı təmirilər Cəmiyyət tərəfindən hərəkətverici sistemlərin cavab vermə xüsusiyyətlərinə hər hansı təsir göstərsə, o zaman dəniz sınaqlarının əhatə dairəsinə gəmiyə quraşdırıldığı təqdirdə bu cür avadanlıq və sistem üçün tələb olunanlara əsaslanan korma tərəfin reaksiya xüsusiyyətləri üçün sınaq planı da daxil edilməlidir. Korma tərəf üzrə test tələbləri üçün Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 15, [3.3.2]-yə baxın.

Sınaqlar avadanlığın və ya sisteminin real istismar şəraitində ən azı hərəkətverici qurğunun manevr diapazonunda, həm irəli, həm də geri istiqamətlərdə qənaətbəxş işini nümayiş etdirməkdən ibarətdir.

Təmirin faktiki həcmindən asılı olaraq Cəmiyyət sınaq planının azaldılmasını qəbul edə bilər.

Qeyd 1: Yoxlamaların təhlükəsiz icrası ilə bağlı Fəsil 2, Bölmə 2, [2.5.1]-in tələbinə, xüsusən də asbestlə bağlı sağlamlıq təhlükələrinə diqqət yetirilir.

3.2. Əsas və köməkçi mühərriklər və turbinlər

3.2.1. Ümumi

Fəsil 2, Bölmə 2, [4.3.6], e) və f) bəndlərinə uyğun olaraq yoxlanılmadığı təqdirdə, texnikanın (mexanizmlərin, maşınların) növündən asılı olaraq aşağıdakı hissələr yoxlama üçün zəruri hallarda açılmalıdır. Uyğun olduqda və ya Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə hissələr və komponentlər təzyiq sınağından keçirilməlidir. Siqnalizasiya və qoruyucu cihazların sınağı da daxil olmaqla, işləmə testi də aparılmalıdır.

3.2.2. Daxili yanma mühərrikləri

- a) Sütunlar və dayaq konstruksiyası
- b) b) laynərləri olan silindrlər, silindr qapaqları (klapanlar və klapan mexanizmləri ilə birlikdə), qolları olan porşenlər, krestovinalar, başmaqlar və çubuqlar (üst və dib ucu podşipniklərlə birgə), idarəetmə qurğuları, idarə olunan təmizləyici nasoslar, idarə olunan hava kompressorları, idarə olunan yanacaq nasoslar, kompressorlar, yanacaq vurma nasosları, reversiv mexanizmlər və s.
- c) Dirsəkli vallar (əsas podşipnikləri ilə birlikdə)
- d) Revers-reduktor, reduktor qurğusu və muftalar, əgər təchiz edilərsə.

3.2.3. Buxar turbinləri

- a) Kondensatorlar və onların soyuducu suyu və kondensat çıxaran nasosları
- b) Korpuslar və rotorlar (o cümlədən onların peroları), impuls çarxları (o cümlədən istiqamətləndirici qanadlar və diafraqmalar), ucluqlar və ucluq qutuları, boyunluqlar və podşipniklər, tarazlayıcı porşenlər, labirintlər, xarici salniklər və s
- c) Vallar, o cümlədən onların elastik muftaları.

Buxarla hərəkətə gətirilən turbinlər geniş yayılan tipdən olduqda və rotorun vəziyyəti göstəriciləri və təsdiq edilmiş vibrasiya göstəriciləri, habelə buxar axını boyunca müvafiq yerlərdə buxar təzyiqinin ölçülməsi üçün avadanlıqlar və əvəzedici qurğular ilə təchiz edildikdə və stansiyanın qəza vəziyyətində istismara hazır olduğu təqdirdə birinci sinfin yenilənməsi yoxlaması rotor podşipniklərinin, vintin podşipnikləri və elastik muftaların yoxlanılması ilə məhdudlaşdırıla bilər, bir şərtlə ki, Müfəttiş yoxlama apardıqdan sonra turbin qurğusunun yaxşı işlək vəziyyəti barədə istismar xidməti qeydlərindən və güc sınaqlarından razı qalmış olsun.

3.2.4. Qaz turbinləri

- a) Bütün turbinlərin və kompressorların korpusları, rotorları və diskləri, çarxları və qanadları, yanma kameraları, odluqlar, radiatorlar, qaz boruları, fitinqlərlə birgə sıxılmış hava üçün boruları, işə salma və reversiv qurğular
- b) Vallar və onların elastik muftaları.

3.2.5. Elektrikli hərəkət mexanizmi

Hərəkət mexanizmləri elektrik sistemindən ibarət olduqda, hərəkət mühərrikləri, generatorlar, kabellər və onlar ilə əlaqəli bütün köməkçi elektrik qurğuları, hərəkətə gətirici aqreqlər və ventilyasiya qurğuları (soyuducular daxil olmaqla) yoxlanılmalı və izolyasiyanın torpağa qarşı müqaviməti yoxlanılmalıdır. Dolaqlara, kommutatorlar və təmas bilərziklərinə lazımi diqqət yetirilməlidir. Qoruyucu vasitələrin və siqnalizasiya cihazlarının işi mümkün qədər yoxlanılmalıdır. Təhlükəsiz istismarların və ya icazəsiz girişin qarşısını almaq üçün nəzərdə tutulmuş kilidlər onların düzgünlüyünü yoxlamaq üçün müayinə edilməlidir.

3.2.6. Vint qurğuları

Gəmi vint qurğuları ilə təchiz olunduqda, sinfin yenilənmə yoxlamasına aşağıdakılar da daxil edilməlidir:

- Maşın və elektrik qurğusunun müayinəsi, müvafiq qaydada
- Qurğunun hərəkətverici hissəsinin xarici müayinəsi quru körpü yoxlaması səbəbiylə sinfin yenilənmə yoxlaması çərçivəsində aparılacaqdır. Bu müayinə zamanı aralıq məsafəsi parametrləri, avar vintinin çarx topu və idarə olunan pilləli avar vintləri üçün pero hermetikliyi kimi digər yoxlamalar aparılmalıdır. Boltlar üçün kilidləyici qurğular (əgər quraşdırılıbsa) yoxlanılmalıdır. Daxili dişli çarxların və podşipniklərin mümkün xarab olması hallarını aşkar etmək üçün sürtkü yağının analizinin nəticələri və ya suyun mövcudluğu məqbul hesab edilməlidir. İstehsalçının tələbləri nəzərə alın bilər. Yuxarıdakı yoxlamalar qənaətbəxş olmadıqda daxili hissələrin yoxlanması üçün aqreqlərin sökülməsi tələb oluna bilər
- sistemin istismar şəraitində işləmə sınağı.

3.2.7. Fırlanan hərəkətverici sistemlər

Gəmi fırlanan hərəkətverici sistemlərlə təchiz olunduqda, sinfin yenilənmə yoxlamasına aşağıdakıların müayinəsi daxil edilməlidir:

- elektrik mühərrikləri və əlaqəli avadanlıqlar, bax: [3.2.5]
- fırlanan yönəltmə qurğusu (dişilər və təkərlər, hidravlik/elektrik sistemi, kipləşdirici qurğular)
- val podşipniklərinin yağlama sistemi
- quruducu sistem, qılafin içərisində
- ventilyasiya və soyutma sistemi
- fırlanan kommutator
- siqnalizasiya sistemi.

3.3. Reduktor qurğuları, əsas vint and aralıq valı (ları)

3.3.1. Bütün təkərlər, dişli çarxlar, vallar, muftalar, podşipniklər və dişli çarxlar ilə komplektləşdirilmiş reduktor qurğuları, əlavə edilmiş mufta qurğuları da daxil olmaqla, Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilən vizual yoxlama üçün açılmalıdır. Mürəkkəb montajlara malik dişli çarxlar və podşipniklər sökülmədən yoxlana bilər.

3.3.2. Bütün vallar, vint blokları və podşipniklər yoxlanılmalıdır.

3.4. Nasoslar və digər mexanizmlər

3.4.1. Ümumi

[3.4.2]-də sadalanan elementlər Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə vizual yoxlama üçün açılmalıdır. Onların hissələri və komponentləri müvafiq hallarda və Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildiyi təqdirdə təzyiq testindən keçirilməlidir. Müfəttiş tərəfindən lazım gələrsə, xəbərdarlıq

siqnallarının və qoruyucu cihazların sınaqdan keçirilməsi də daxil olmaqla bir işləmə testi aparılmalıdır.

3.4.2. Yoxlanılmalı olan elementlər

- a) İkipilləli kompressorun aralıq radiatorları, filtrləri və/və ya yağ separatorları və qoruyucu cihazları ilə birgə hava kompressorları
- b) Radiatorlar, qazanlar üçün havalandırma ventilyatorları və zəruri xidmətlər üçün istifadə olunan digər avadanlıqlar
- c) Dəniz suyu, quruducu və duzlu su ballastları üçün porşenli nasoslar və mərkəzdənqaçma nasosları
- d) Yuxarıda c) bəndində sadalananlardan başqa vintli nasoslar, dişli nasoslar və mərkəzdənqaçma nasosları (açılması tələb olunmur).

3.5. Maşın şöbələrində sistemlər

3.5.1. Tryum və ballast sistemlərinin klapanları, ventilləri və süzgəcləri Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilən vizual yoxlama üçün açılmalı, boru kəmərləri və qoruyucu cihazları ilə birlikdə iş şəraitində yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

3.5.2. Duru yanacaq, sürtkü yağları, hidravlik yağlar, termal yağlar, qida və soyuducu su sistemləri, təzyiq süzgəcləri, qızdırıcılar və soyuducularla birlikdə zəruri hallarda texniki xidmətlər üçün açılmalı və yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir (Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə). Yuxarıdakı elementlər üçün qoruyucu cihazları yoxlanılmalıdır.

3.5.3. Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilən sıxılmış hava sistemi klapanları, avadanlıqları və qoruyucu cihazları birlikdə yoxlanılmalıdır.

3.5.4. İstehsal xidmətləri üçün sıxılmış hava qəbulediciləri və digər daxilində təzyiq olan qablar daxili təmizlənməli, daxili və xaricdən yoxlanılmalıdır. Onların avadanlığı, klapanları və qoruyucu qurğuları Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə, vizual yoxlama və müvafiq olaraq təzyiq sınağı üçün açılmalıdır.

3.5.5. Qızdırıcının çıxışında buxarın temperaturu 450°C-dən çox olan həddən artıq qızdırılmış buxar üçün polad borular hər bir sinfin yenilənmə yoxlamasında [3.5.7] - [3.5.8]-ə uyğun olaraq yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

3.5.6. Doymuş buxar və ya həddindən artıq qızdırılmış buxar üçün polad borular, qızdırıcının çıxışında buxarın temperaturu 450°C-dən çox olmayan hər sinif üzrə [3.5.7] - [3.5.8]-ə uyğun olaraq yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir. Yaşı 5 –dən yuxarı olan gəmilər üçün yenilənmə yoxlaması. Gəminin yaşı 5 və ya daha az olduqda, yoxlama boruların qənaətbəxş şəkildə ümumi vəziyyətinin müayinəsi ilə məhdudlaşdırıla bilər.

3.5.7. Əsas buxar maşınları üçün polad boruların və daxili diametri 75 mm və daha böyük olan köməkçi buxar maşınları üçün polad boruların yoxlanılması və hidrostatik sınağı yoldakı yubanma aradan qaldırıldıqdan sonra Müfəttiş tərəfindən seçilmiş bir sıra borular üzərində aparılmalıdır.

3.5.8. Boltlu bilərziklərlə birləşdirilmiş xarakterik boru uzunluqları daxili və xaricdən yoxlanılmalı və ətraf mühitin temperaturunda işçi təzyiqin 1,1 mislinə qədər hidrostatik sınaqdan keçirilməlidir. Bilərziklər və borular arasında boltlar və qaynaqlanmış birləşmələr çatların aşkarlanması üçün qeyri-destruktiv sınaqdan keçirilməlidir.

3.5.9. Maşın şöbələrində yerləşən qeyri-struktur çənləri xaricdən yoxlanılmalıdır; Hidrostatik başlıq altında məsafədən idarə olunan bağlayıcı klapanları ilə əlaqədar olaraq müvafiq avadanlıqlar xaricdən yoxlanılmalı və onların düzgün işlədiyini yoxlamaq və çatların və ya sızmaların olmadığını yoxlamaq üçün xaricdən müayinə edilməlidir.

3.5.10. Gəmi soyuducu qurğu ilə təchiz olunduqda (əlavə sinif nişanı ilə əhatə olunmadığından asılı olmayaraq), sinfin yenilənmə yoxlamasına aşağıdakılar daxildir:

- qurğunun təzyiq altında olan hissələrinin layihə təzyiqində müayinəsi və sınağı
- soyuducu kimi ammoniyakdan istifadə edən soyuducu maşın şöbələri üçün:
 - su püskürən yangınsöndürmə sisteminin [3.8.3], d) bəndində göstəriləndi dərəcədə yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
 - [3.4]-də göstəriləndi kimi quruducu sisteminin klapan və nasoslarının yoxlanılması
 - [3.6.11]-də göstəriləndi kimi elektrik avadanlıqlarının yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
 - qaz aşkarlama sisteminin sınaqdan keçirilməsi.

3.6. Elektrik avadanlıqları və qurğuları

3.6.1. Elektrik avadanlığı və kəbellər üzərində elektrik izolyasiyasının müqavimətinin sınağı aparılmalıdır. Ehtiyac yaranarsa, bu testin məqsədi üçün qurğunu hissələrə bölmək olar və ya zədələnmə ehtimalı olan avadanlığı əsas qurğudan ayırmaq olar.

3.6.2. İzolyasiya testini həyata keçirərkən aşağıdakı minimum qiymətlər nəzərə alınmalıdır:

- əsas və qəza panelləri üçün, qidalandırıcı açarların açıq olması, şin dövrəsinin bağlı olması, ölçmə və nəzarət alətlərinin ayrılması, hər bir izolyasiya edilmiş şin və gövdə və izolyasiya edilmiş şinlər üzrə ölçülən izolyasiyanın müqaviməti 1 meqəomdan az olmamalıdır
- generatorlar üçün generator və qoşulmuş birinci elektrik açarı arasında normal birləşən avadanlıq və sxemlər üçün izolyasiyanın müqaviməti (mümkün olduqda işləmə temperaturunda üstünlük verilir) om ilə nominal gərginliyin 1000 misindən çox olmalıdır (volt ilə). Müfəttiş lazım olduqda, generatorların ayrı-ayrı hərəkətverici reduktorların izolyasiya müqavimətinin 1 meqəomdan az olmadığını da yoxlayır
- generatorlar istisna olmaqla, bütün elektrik açarları və qoruyucu qurğular bağlı halda bütün elektrik sisteminin izolyasiya müqaviməti yoxlanılmalıdır; ümumiyyətlə, müqavimət 100 000 om-dan az olmamalıdır. Bununla birlikdə, müqavimətin zamanla dəyişməsi yoxlanılmalıdır, cari rəqəm əvvəlki parametrlərlə müqayisə edilməlidir. İzolyasiya müqaviməti qəflətən düşərsə və ya qeyri-qənaətbəxş olarsa, qüsurlu dövrələri izləmək, lazım olduğu qədər dövrələri ayırmaq lazımdır.

3.6.3. Generatorların əsas hərəkətvericiləri [3.2]-yə uyğun olaraq yoxlanılmalı və onların idarəetmə elementləri sınaqdan keçirilməlidir. Bütün generatorlar yoxlamaya təqdim edilməlidir, təmiz və qapaqları açılmış və işləmə şəraitində yoxlanılmalıdır.

3.6.4. Əsas və qəza panelləri, bölmə lövhələri və paylayıcı lövhələr təmizlənməli, onların avadanlıqlarının yoxlanılması üçün qapılar və ya qapaqlar açılmalıdır. Həddindən artıq cərəyandan qoruyucu qurğuların və qoruyucuların vəziyyəti yoxlanılmalıdır. Mümkün olduğu qədər qoruyucu qurğuların, o cümlədən üstünlük verilən söndürmə relelərinin (əgər quraşdırılıbsa) qənaətbəxş işlədiyini yoxlamaq üçün generatorların elektrik açarları sınaqdan keçirilməlidir. Şində boş birləşmələrin olmadığı yoxlanılmalıdır.

3.6.5. Elektrik kəbelləri və kabel xətləri təsadüfi olaraq, xüsusən də xarab olma ehtimalı olan yerlərdə yoxlanılmalıdır; Zəruri xidmətlərin terminal qutuları da təsadüfi yoxlamadan keçirilməlidir.

3.6.6. İstehsal xidmətlərinə aid olan mühərriklər və starterlər müvafiq idarəetmə və paylayıcı qurğularla birlikdə Müfəttiş tərəfindən yoxlanılmalı və lazım gəldikdə, mümkün qədər iş şəraitində yoxlanılmalıdır.

3.6.7. Naviqasiya işıqlarının göstəriciləri iş şəraitində sınaqdan keçirilməli və naviqasiya işıqlarının təchizatında baş verən qüsurlar və ya sıradançıxma halları zamanı onların düzgün işləməsi yoxlanılmalıdır.

3.6.8. Elektrik enerjisinin qəza mənbələri, onların avtomatik qurğuları və əlaqəli sxemləri sınaqdan keçirilməlidir.

3.6.9. Qəza işıqlandırması, müvəqqəti qəza işıqlandırması, əlavə qəza işıqlandırması, ümumi qəza siqnalı və səs gücləndirici sistemlər mümkün qədər sınaqdan keçirilməlidir.

3.6.10. Elektrik avadanlığının və qurğularının görünən vəziyyəti, həmçinin zərbə, yanğın və elektrik mənsəli digər təhlükələrə qarşı ehtiyat tədbirləri ilə bağlı yoxlanılmalıdır.

3.6.11. Təhlükəsizlik tipli elektrik avadanlığının bütövlüyünün pozulmamasını təmin etmək üçün tezalışan qaz və ya buxar və/və ya yanan toz ola bilən ərazilərdə elektrik avadanlıqlarının ümumi müayinəsi aparılmalıdır və burada məqsəd təhlükəsizlik tipli elektrik avadanlığının korroziya, çatışmayan boltlar və s. səbəblərdən konstruksiya bütövlüyünün pozulmamasını və tozdan qorunan elektrik avadanlığının üzərində həddindən artıq toz yığılmamasını təmin etməkdən ibarət olmalıdır. Mümkün olduqda, kabel xətləri örtük və zireh qüsurları üçün yoxlanılmalı və kabelləri dəstəkləyən vasitələrin qənaətbəxş vəziyyətdə olmasını təmin etməlidir. Sabit elektrik enerjisinə nəzarət etmək üçün bağlanan kəmərlərin düzgün vəziyyəti yoxlanılmalıdır. Təzyiq daşıyan avadanlıq və ya məkanlar əlaqəli siqnallar və blokirovka düzgün işləməsi üçün sınaqdan keçirilməlidir.

Qeyd 1: Sahiblərə xatırladırlar ki, təhlükəsiz tipli sertifikatlaşdırılmış elektrik avadanlığına texniki qulluq, onun təmiri və ya yenilənməsi onların özlərinin və ya nümayəndələrinin cavabdehliyində qalır.

3.6.12. Yoxlama həmçinin Hissə C, Fəsil 3, Bölmə 3-də qeyd olunduğu kimi Proqram Reyestrinə nəzarət vasitəsilə kompüterləşdirilmiş sistemləri əhatə etməlidir. Bu yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- Proqram Reyestrinin modifikasiyasının yoxlanılması, konkret olaraq Proqram Reyestrində proqram modifikasiyası zamanı təhlükəsizlik yoxlamalarının hesabatı
- Proqram Təminatı Reyestrində qeyd olunan proqram təminatının yenidən nəzərdən keçirilməsinin hər bir kompüterləşdirilmiş sistem üçün effektiv şəkildə istifadə olunan yenilənmiş versiyaya uyğunluğunun yoxlanılması
- Proqram Reyestrinin son gəminin müvafiq dəyişikliklərinə uyğun olaraq yenilənməsinin yoxlanılması.

3.6.13. Elektrik paylayıcı sisteminə harmonik filtrlər daxil olan gəmilər üçün yoxlamaya aşağıdakılar daxildir:

- Müfəttişlərə bütün qurğunun vəziyyətini aydın şəkildə təqdim etmək üçün mümkün qədər dövrü maşın yoxlamasına yaxın dəniz şəraitində əsas şinlərin harmonik təhrif səviyyələrinin minimal vəziyyətlərinin illik ölçülməsi. Harmonik təhrif parametrləri ən böyük təhrif ölçü cihazı tərəfindən göstərildikdə aparılmalıdır. Hansı avadanlığın işlədiyini və/yaxud filtrlərin xidmətdə olduğunu göstərən qeyd jurnalda qeyd edilməlidir ki, bu, növbəti dövrü yoxlama üçün onu təkrarlamaq mümkün olsun. Harmonik təhrif səviyyələri, həmçinin gəminin elektrik paylayıcı sisteminə və ya əlaqəli istifadəçilərə hər hansı dəyişiklik edildikdən sonra onlar ixtisaslı kənar mənbədən olan müvafiq təlim keçmiş gəmi personalı tərəfindən ölçülməlidir
- yuxarıda göstərilən bütün ölçmələrin qeydlərinin hər dövrü yoxlamada Müfəttişlərə təqdim edilməsinin yoxlanılması.

Qeyd 1: Bu tələblər son tarixi inşa üçün müqaviləsi 1 iyul 2017-ci il tarixindən əvvəl bağlanmış, son tarixi 1 iyul 2017-ci il və ya ondan sonra olan gəmilər üçün maşınlar üzrə hər hansı planlaşdırılmış dövrü yoxlamada tətbiq edilir.

- inşa müqaviləsi 1 iyul 2017-ci il tarixində və bu tarixdən sonra bağlanmış gəmilər üçün əsas şinlərdə baş verən harmonik təhrif səviyyələrinin fasiləsiz monitorinqi üçün istifadə olunan qurğuların yoxlanılması, habelə harmonik təhrifin səviyyəsi yol verilən həddi aşdıqda ekipajın xəbərdar edilməsi; düzgün işləməsi və müvafiq qeydlərə baxılması.

3.7. İdarəetmə elementləri

3.7.1. Avtomatlaşdırılmış quraşdırma ilə bağlı əlavə sinif nişanı ilə əhatə olunmayan məsafədən və/və ya avtomatik idarəetmə vasitələri əsas maşınlar üçün quraşdırıldıqda, onların qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu nümayiş etdirmək üçün sınaqdan keçirilməlidir.

3.8. Yangından mühafizə, yangının aşkarlanması və söndürülməsi

3.8.1. Mülkiyyətçi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Müfəttişlərə bildirməlidir ki, konstruksiyaların yangından mühafizəsinin təşkilində heç bir əhəmiyyətli dəyişiklik edilməmişdir.

Qeyd 1: Gəminin bayrağı altında üzmək hüququ olan Dövlət Administrasiyası tərəfindən verilən hər hansı əlavə və/və ya daha sərt tələblərə uyğunluqla bağlı Fəsil 1, Bölmə 1, [3.1.1] müddəalarına diqqət yetirilir.

3.8.2. Yangının qarşısının alınması tədbirləri üzrə sinfin yenilənmə yoxlaması aşağıdakı elementləri əhatə etməlidir.

a) Yangından mühafizə qurğularının bir hissəsini təşkil edən elementlərin görünən hissələri, məsələn, yaşayış yerlərində və maşın şöbələrində arakəsmələr, göyertələr, qapılar, pilləkənlər, ekipaj və xidməti liftlərin şaxtaları, işıq və havalandırma boruları (şaxtaları) yoxlanılmalı, onların və izolyasiya materialının bütövlüyünə lazımı diqqət yetirilməlidir.

b) Əl ilə/avtomatik yangından mühafizə lyuklarının (əgər quraşdırılıbsa) işləmə vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

c) Ventilyatorların və mexanizmlərin dayandırılması və maşın şöbələrində yanacaq tədarükünün dayandırılması üçün məsafədən idarəetmə vasitələri və əgər quraşdırılıbsa, yaşayış yerlərində ventilyatorların dayandırılması üçün məsafədən idarəetmə pultları və frityür yemək bişirmə avadanlıqlarının yangınsöndürmə sistemi işə düşdüyü zamanı elektrik enerjisinin avtomatik söndürülməsi üçün vasitələr sınaqdan keçirilməlidir.

d) Ventilyatorlar, tüstü borularının boşluqlarının, işıq lyukları, qapıların və tunellərin bağlanma qurğuları, müvafiq hallarda sınaqdan keçirilməlidir.

e) Yangın və/və ya tüstü aşkarlama və siqnalizasiya sistemləri sınaqdan keçirilməlidir.

3.8.3. Gəmilərin göyertəsində adətən rast gəlinən bütün növ yangınsöndürmə sistemləri üçün yoxlama tələbləri (gəmilərin maşın və yük yerləri və ya nəqliyyat vasitələrinin yerləri və ya xüsusi kateqoriyalı yerlər və ya ro-ro məkanları və ya yaşayış yerləri ilə əlaqəsi olan) təyin edilmiş xidmət nişanından asılı olmayaraq aşağıdakılardan ibarətdir:

a) yangından mühafizə sistemi üçün su

- Müfəttişin qərarı ilə əlaqədar nasoslar açılmalı və yoxlanılmalıdır
- yangın magistralı Müfəttişinin qərarı ilə işçi təzyiqinə görə hidrostatik sınaqdan keçirilməlidir

b) sabit qazlı yangınsöndürmə sistemi

CO₂ (və ya digər qaz) stasionar yangınsöndürmə sistemlərinin qəbulediciləri bütün stasionar avadanlıq və cihazlarla birlikdə xaricdən yoxlanılmalıdır. Bundan əlavə, aşağıdakılar tətbiq olunur:

- CO₂-nin ümumi itkisi quraşdırılmış miqdarın 10%-dən çox olmamalıdır (Halon üçün 5%)
- təmir edildikdən və ya boşaldıldıqdan sonra konteynerlər hidrostatik sınaqdan keçirilməlidir
- yüksək təzyiqli CO₂ konteynerlərinin hidrostatik sınaqları 10 ildən çox olmayan fasilələrlə aparılmalıdır; yoxlanılan konteynerlərin sayı ümumi sayın 10%-dən az olmamalıdır
- aşağı təzyiqli CO₂ konteynerləri, əgər içərisindəki materiallar boşaldılıbsa və konteynerin yaşı beş ildən çoxdursa, daxili yoxlanılmalıdır; daxili müayinənin nəticəsindən asılı olaraq Müfəttiş konteynerin hidrostatik sınaqdan keçirilməsini tələb edə bilər.

Paylayıcı boru kəmərinin daxilinin təmiz olub-olmadığını yoxlamaq lazımdır.

c) çiləyici sistem

- Müfəttişin qərarı ilə əlaqədar nasoslar açılmalı və yoxlanılmalıdır

d) su püskürmə sistemi

- Müfəttişin qərarı ilə əlaqədar nasoslar açılmalı və yoxlanılmalıdır
- iş sınağı əqlabatan və uyğun olduğu qədər həyata keçirilməlidir

e) sabit köpük sistemləri (aşağı və ya yüksək genişlənmə)

- Müfəttişin qərarı ilə əlaqədar nasoslar açılmalı və yoxlanılmalıdır

f) quru toz sistemi

- hərəkət edən inert qaz balonlarının hidrostatik sınaqdan keçirildiyi yoxlanılmalıdır. Eyni şey doldurmaq üçün gəmidən çıxarılan və dəyişdirilmək üçün boşaldılan balonlara da aiddir.

3.8.4. Digər yangınsöndürmə avadanlıqlarına gəldikdə, aşağıdakı elementlər 10 ildən çox olmayan fasilələrlə hidrostatik sınaqdan keçirilməlidir:

- hər hansı CO₂ tərkibli yangınsöndürmə balonlar
- köpük yangınsöndürənlərin korpus divarları
- yangınsöndürənlərin korpus divarları
- Korpus divarları təzyiq altında saxlanmayan yangınsöndürənlərlə əlaqəli hava və ya qaz balonları (daxili müayinə olunarsa, testin aparılmasına ehtiyac yoxdur).

3.8.5. Helikopter meydançası quraşdırıldıqda, müvafiq olaraq, aşağıdakılar yoxlanılmalıdır:

- eniş sahəsinin ətrafındakı drenaj qurğuları
- yangınsöndürmə cihazları və qurğuları (quraşdırılmış avadanlıqlara uyğun olaraq [3.8.3] və [3.8.4]-ə uyğun olaraq yoxlanılmalıdır)
- helikopterin yanacaq doldurma və anqar qurğuları (yanacaq sistemi, havalandırma, yangından mühafizə və aşkarlama) üçün digər qurğular.

3.9. Anbar, ballast və quru yük otaqları üçün su səviyyəsini aşkarlayan detektorlar

3.9.1. Fəsil 6, Bölmə 2, [6] və ya Fəsil 6, Bölmə 4, [2] və ya Hissə B, Fəsil 2, Bölmə 1, [2.2]-də göstərilən tələblərə cavab verən gəmilər üçün sinfin yenilənmə yoxlamasına su girişinin aşkarlanması sistemlərinin və onların xəbərdarlıq siqnallarının müayinəsi və testi daxil edilməlidir.

3.10. Nasos sistemlərinin mövcudluğu

3.10.1. Fəsil 6, Bölmə 2, [7] və ya Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 10, [6.6.3], bənd e) ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gələn gəmilər üçün sinfin yenilənmə yoxlamasına toqquşmadan mühafizə arakəsməsi və quru məkanların bort almacıqlarının hər hansı bir hissəsi və gəminin burnundan irəli uzanan ballast çənlərinin boşaldılması və doldurulması üçün vasitələrin və onların idarəetmə vasitələrinin müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi daxil edilməlidir.

BÖLMƏ 4 DİBİN YOXLANILMASI

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Gəminin dibinin xarici hissəsinin və gəmilərin müvafiq elementlərinin yoxlanılması, bir qayda olaraq, gəmi quru körpüdə və ya eniş yolunda olarkən aparılmalıdır. Bununla belə, bu Bölmənin Fəsil 2, Bölmə 2, [5.4] və [3]-ün müddəalarına uyğun olaraq, gəmi suda olarkən alternativ müayinə nəzərdə tutula bilər.

Qeyd 1: xidmət nişanı yaxta və ya çarter yaxtası təyin edilmiş gəmilər üçün Qayda Qeydi, Yaxtaların təsnifatı və sertifikatlaşdırma qaydalarına istinad edilir.

2. Quru vəziyyətdə dibin yoxlanılması

2.1. Ümumi tələblər

2.1.1. Gəmi quru körpüdə və ya eniş yolu üzərində olduqda, o, kifayət qədər hündürlükdə və zəruri platformaya malik blokların üzərində yerləşdirilməlidir ki, bort üzlüyü, o cümlədən dib və burun üzlüyü, starn-post və sükan, kinqston qutuları və klapanlar, avar vinti kimi elementlərin müayinəsini aparmaq mümkün olsun.

2.1.2. Bort üzlüyü həddindən artıq korroziyaya və ya aşınmağa və ya torpaqla təmas nəticəsində xarab olma və ya hər hansı bir lazımsız əyilmə və ya bükülmə əlamətlərinin müəyyən edilməsi üçün yoxlanılmalıdır. Bort almacığının örtük lövhələri (kəmərləri) ilə yan killəri arasındakı əlaqəyə və sondakı konstruksiyaların (korma və starn-postlar) üzlənməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Dərhal təmir tələb etməyən lövhədə hər hansı əhəmiyyətli əyilmə və ya digər korlanma halı qeyd edilməlidir.

2.1.3. Kinqston qutuları və onların trapezləri, dəniz qovşaqları və bortdan boşaltma (xaricətmə) klapanları və ventilləri və onların gövdəyə bərkidilməsi və ya kinqston qutuları yoxlanılmalıdır. Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilmədiyi təqdirdə, dəniz klapanlarının və ventillərin bir sinif müddətində bir dəfədən çox açılmasına ehtiyac yoxdur.

Qutu soyuducuları (kinqston soyuducuları) ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün qutu soyuducusu ilə kinqston qutusunun üst lövhəsi arasındakı əlaqə hər iki dəniz tərəfdən və daxildən (quru tərəf) yoxlanılmalıdır (yalnız quru körpüdə olarkən dibin yoxlanılması zamanı).

2.1.4. Avar vinti(lər)in görünən hissələri, deydvud mufta(lar), avar vintinin valının başlığı, kronşteynlər və hermetik sistem(lər) yoxlanılmalıdır. Avar vintinin valının (vallarının) boşluqları (və ya köhnəlmə göstəricisi) yoxlanılmalı və qeyd edilməlidir. Nizamlanan addımlı avar vintləri üçün Müfəttiş avar vintinin çarx topu və pero kipkəcinin hermetikliyi və möhkəmliyi təmin etməlidir.

Bort vint qurğuları görünən hissələri yoxlanılmalıdır. Manevr xüsusiyyətlərinə malik olan digər hərəkətverici sistemlər (məsələn, istiqamətləndirici avar vintləri, şaquli oxlu avar vintləri, su hidro-reaktiv qurğuları) dişli çarxın, avar vintinin perolarının, boltların kilidlənməsinin və digər bərkitmə mexanizmlərinin vəziyyətinə diqqət yetirməklə xaricdən yoxlanılmalıdır. Avar vinti perolarının, avar vintinin valının və sükan sütununun hermetikliyi yoxlanılmalıdır.

Qeyd 1: Avar vinti vallarının yoxlanılması üçün bax: Fəsil 3, Bölmə 5.

Zəruri hesab edildikdə, xüsusilə sızmaların aşkar edildiyi yerlərdə sökülmə aparılmalıdır.

2.1.5. Sükan(lar)ın görünən hissələri, sükan çarxları, sükan balleri və muftalar, eləcə də starn-postlar yoxlanılmalıdır. Müfəttiş tərəfindən zərurət yaranarsa, sükan(lar) qaldırılır və ya sükan sancaqlarının (şiftlərinin) müayinəsi üçün yoxlama lövhələri çıxarılır.

Sükan podşipniklərindəki boşluqlar (ara məsafələri) və sükanın endirilməsi yoxlanılmalı və qeydə alınmalıdır.

Müvafiq hallarda, Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edilən sükanın təzyiq testi tələb oluna bilər.

2.2. Sınfin yenilənmə yoxlaması çərçivəsində keçirilən dib (alt) yoxlaması

2.2.1. Fəsil 3, Bölmə 3, [2.1]-də təfərrüatlı şəkildə verilmiş müayinə və yoxlamalar sınıfın yenilənməsi yoxlamasının bir hissəsi kimi aparılmalıdır. Onlar adətən sınıfın yenilənmə yoxlaması ilə eyni vaxtda keçirilən dib yoxlaması zamanı həyata keçirilir.

3. Dibin su daxilində yoxlanması

3.1. Ümumi

3.1.1. Fəsil 1, Bölmə 2, [6.14.3]-də müəyyən edildiyi kimi, gəmiyə əlavə sınıf nişanı **INWATERSURVEY** verilmişdirsə, sudaxili yoxlama adətən həyata keçirilə bilər. Mülkiyyətçinin müraciəti əsasında Cəmiyyət həmçinin hər bir halda əlavə sınıf nişanı **INWATERSURVEY** təyin olunmayan gəmilər üçün belə dibin sudaxili yoxlamasına icazə verə bilər. Mülkiyyətçinin müraciəti əsasında Cəmiyyət həmçinin hər bir halda əlavə sınıf nişanı **INWATERSURVEY** təyin olunmayan gəmilər üçün belə dibin sudaxili yoxlamasına icazə verə bilər.

3.1.2. Prinsip etibarilə, bort üzvlüyünün sualtı hissəsində, sükanda, avar vintində və ya avar vintinin valında təmir işlərinin aparılmasını tələb edən heç bir müstəsna şərt mövcud olmamalıdır və gəmi suda olarkən sözügedən təmir

işləri yalnız Cəmiyyətin müvafiq razılığı əsasında həyata keçirilə bilər.

3.1.3. Sudaxili yoxlama üzrə təkliflər yoxlamadan əvvəl Mülkiyyətçi tərəfindən təqdim edilməlidir ki, qane edici həll yolları Cəmiyyətlə razılaşdırılsın.

Gəminin sudaxili yoxlaması qorunan suda və daha yaxşı olar ki, qabarma-çəkilmə axınları, cərəyanlar zəif olan suda aparılsın. Suda görünmə qabiliyyəti və su xəttinin altındakı gövdənin təmizliyi kifayət qədər uyğun olmalıdır ki, Müfəttiş və sudaxili yoxlama firması örtüyün, əlavələrin və qaynağın vəziyyətini müəyyən etməyə imkan verən mühüm yoxlamamı həyata keçirə bilsin.

Avadanlıq, yoxlamanın müşahidəsi və hesabatının verilməsi proseduru sudaxili yoxlamada iştirak edən tərəflər ilə müzakirə edilməli və bütün avadanlıqların əl ilə sınağı keçirməmişdən əvvəl sudaxili yoxlama aparan firmaya icazə vermək üçün münasib vaxt verilməlidir.

3.1.4. Sudaxili yoxlama Fəsil 2, Bölmə 2, [2.4]-ə uyğun olaraq Cəmiyyət tərəfindən xidmət tədarükçüsü kimi təsdiq edilmiş sudaxili yoxlama firması tərəfindən Müfəttişin nəzarəti altında həyata keçirilir.

Müfəttiş dalğıcı(lar)ın və ya məsafədən idarə olunan nəqliyyat vasitəsinin (ROV) üzvlüklərində istiqamətləndirmə üsulları ilə kifayətlənməlidir, lazım olduqda seçilmiş nöqtələrdəki üzvlüklərdə şəkil nümunələri ilə daimi işarələrdən istifadə edilməlidir. Müfəttiş və dalğıcı(lar) arasında səmərəli ikitərəfli əlaqə təmin edilməlidir.

3.1.5. Sudaxili yoxlama adətən dib yoxlamasından alınan məlumatları quru vəziyyətdə təmin etməkdən ibarət olur. İstismar tarixçəsinin nəzərdən keçirilməsi, bortda sınaq və kormadan yağ nümunələri üzrə hesabatlar əsasında korma podşipniklərinin və deydvd muftasında aralıq məsafələrin müəyyən edilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Bu mülahizələr [3.1.3]-də tələb olunduğu kimi

sudaxili yoxlama üzrə təkliflərə daxil edilməlidir.

Yoxlama başa çatdıqdan sonra təsdiq edilmiş dalgıç firması iştirak edən Müfəttiş Cəmiyyətinə video lentlər, eləcə də yoxlanılan əsas hissələrin foto sənədləri daxil olmaqla ətraflı hesabat təqdim etməlidir.

3.1.6. Əgər sudaxili yoxlama müddətində dərhal diqqət tələb edən zədələnmə və ya korlanma aşkar edərsə, Müfəttiş ətraflı yoxlamanın aparılması və lazımi təmirin aparılması üçün gəminin quru körpüdə yerləşdirilməsini tələb edə bilər.

BÖLMƏ 5 AVARLI VALIN YOXLANILMASI

1. Avarlı valların yoxlanılması

1.1. Ümumi

1.1.1. Avarlı valların məruz qala biləcəyi müxtəlif yoxlama növləri və onların aparılacağı intervallar Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5]-də verilib. Bu yoxlamalar aşağıdakılardır:

- tam yoxlama
- dəyişiklik edilmiş yoxlama.

Hər bir yoxlama zamanı riayət edilməli olan tələblər [1.2] və [1.3]-də verilib.

1.2. Tam yoxlama

1.2.1. Avarlı valların tam yoxlanması aşağıdakı qaydalardan ibarətdir:

a) quraşdırıldığı yerdə avar vintinin və şponun çıxarılması və onların yoxlanılması

Qeyd 1: Avar vintinin valının pazı şponsuz quraşdırıldıqda və əlavə sinif nişanı **MON-SHAFT** təyin olunduqda bənd c), Qeyd 3-ə baxın.

b) deydvud boruları podşipniklərinin müayinəsinə imkan yaratmaq üçün valın tam çıxarılması (valın növündən asılı olaraq xarici və ya daxili)

c) valın silindr formalı hissəsinin arxa ucunun və val pazının irəli tərəfinin üçdə bir hissəsinin və ya bilərzikli mufta olduqda bilərziyin künc tikişlərinin müvafiq çat aşkarlama üsulu ilə müayinəsi
Qeyd 2: Həmçinin bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5.2], bənd b) valın ucunda quraşdırılmış bərk bilərzikli muftalar üçün arxa bilərziyin künc tikişləri sahəsinin çat aşkarlama testindən imtina edilə bilər.

Qeyd 3: Həmçinin bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5.2], bənd b) burada avar vintinin valın pazına şponsuz quraşdırılır və burada əlavə sinif nişanı **MON-SHAFT** təyin olunub, qeyri-destruktiv müayinə 15 ildən çox olmayan fasilələrlə aparılır.

d) valın podşipnik səthlərinin, laynerlərin, birləşmələrin, yivli ucun və qaykanın müayinəsi

e) lazımı sökülmə işi aparılmaqla yağ kipkəclərinin müayinəsi

f) boşluqların və/və ya köhnəlmə hallarının ölçülməsi (yoxlamadan əvvəl və sonra) və onların qeydə alınması

g) zərurət yarandıqda, idarə olunan pilləli avar vintlərinin açılması və onların işçi hissələrinin və idarəetmə qurğularının yoxlanılması.

1.2.2. Fəsil 1, Bölmə 2, [6.6.3]-də göstərildiyi kimi nişan **MON-SHAFT** təyin olunduqda, tam yoxlama zamanı avarlı valın çıxarılmasına ehtiyac yoxdur və [1.2.1]-in b) və d) bəndlərinin əhatə olunmasına ehtiyac yoxdur, bu şərtlə ki, bütün vəziyyətin monitorinqi üzrə məlumatları (arxa podşipnikin temperaturu, sürtkü yağının sərfi və analizi) müəyyən edilmiş həddə çatsın və tam yoxlama üçün icazə verilən hədlərə və qalan tələblərə əməl edilsin.

Müfəttiş təqdim edilən məlumatların tamamilə onu qane etmədiyini hesab edərsə, val çıxarılmalıdır.

1.3. Dəyişiklik edilmiş yoxlama

1.3.1. Avarlı vallar üçün sözügedən yoxlama bu növ yoxlamanın dövriliyinin də əks olunduğu Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5.3]-də göstərilən şərtlərə cavab verən vallar üçün aparıla bilər.

Su ilə yağlanan sistemlərin dəyişiklik edilmiş yoxlamasının aparılması, əlavə sinif nişanı **MON-SHAFT**-nin Fəsil 1, Bölmə 2, [6.6.3]-də göstərildiyi kimi təyin edilməsi şərti ilə uyğun hesab edilir.

1.3.2. Ümumi

Müxtəlif növ vallar üçün aşağıdakılar tələb olunur:

- a) şponlu avar vinti muftası ilə olan vallar üçün:
 - avar vintinin və şponun sökülməsi və onların birləşmə zonasında yoxlanılması
 - valın silindr formalı hissəsinin arxa ucunun və val pazının irəliyə doğru yerləşən ücdə bir hissəsinin müvafiq çat aşkarlama üsulu ilə müayinəsi
- b) şponsuz tipli avar vint muftalı vallar üçün:
 - avar vinti qovşağının sıxlığının yoxlanılması (avar vinti başlığı, ön salnik)
- c) arxa ucunda möhkəm bilərzikli mufta və dəyişən addımlı avar vinti valları üçün:
 - pero salniklərinin və paylayıcı qutunun sıxlığının yoxlanılması
 - hidravlik yağın analizinin yoxlanılması
 - mümkün olduğu qədər, peronun manevrinin iş sınağı.

1.3.3. Həmçinin bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [5.5.3] və Fəsil 5, Bölmə 6, [3].

1.3.4. Müfəttiş təqdim edilən məlumatların onu tamamilə qane etmədiyini hesab etdikdə, avarlı valın çıxarılması da daxil olmaqla, əlavə sökülmə tələb oluna bilər.

2. Digər hərəkətverici sistemlərin dövrü yoxlanılması

2.1. Fırlanan və Azimut sükan vint kompleksi

2.1.1. Fırlanan və Azimut sükan vint kompleksi dövrü yoxlanışı aşağıdakılardan ibarətdir:

- a) aşağıdakı elementləri yoxlamaq üçün avar vinti(lər)nin çıxarılması qaydasında:
 - açıq hissələr
 - paz və şpon novçası müvafiq çat aşkarlama üsulu ilə yoxlanılmalıdır
 - kippəc salnikləri
 - yivli uc və qayka
- b) daxili dişli çarxların və podşipniklərin mümkün korlanmasının aşkar edilməsi üçün sürtkü yağının analizinin nəticələrinin (suyun tərkibi və material hissəciklərinin olması) araşdırılması
- c) oriyentasiya qurğusunun yoxlanılması.

Yuxarıdakı yoxlamalar qənaətbəxş deyilsə, daxili hissələrin sökülməsi tələb oluna bilər.

2.2. Şaquli oxlu avar vintləri

2.2.1. Şaquli oxlu avar vinti sistemlərinin dövrü yoxlanışı aşağıdakılardan ibarətdir:

- perolara təsir etməklə yağ salniklərinin sıxlığının (hermetikliyinin) və dişli çarxların əks reaksiyasının yoxlanılması
 - dişli çarxların və muftaların vəziyyətinin gəminin içərisindən yoxlanılması
 - daxili dişli çarxların və podşipniklərin mümkün xarab olma vəziyyətini aşkar etmək üçün sürtkü yağının analizinin nəticələrinin (suyun tərkibi və material hissəciklərinin olması) araşdırılması.
- Yuxarıdakı yoxlamalar qənaətbəxş deyilsə, daxili hissələrin sökülməsi tələb oluna bilər.

2.3. Hidro-reaktiv nasos sistemləri

2.3.1. Hidro-reaktiv nasos sistemlərinin dövrü yoxlanışı aşağıdakı hissələrin yoxlanılmasından ibarətdir:

- çarx, val və podşipniklərin boşluqları (aralıq məsafələri)
- kippəcin sıxlığı
- su kanalı
- istiqamətləndirici ucluq
- geriye dönmə qurğuları və idarəetmə qurğuları.

Yuxarıdakı yoxlamalar qənaətbəxş deyilsə, əlavə sökülmə tələb oluna bilər.

2.4. Fırlanan hərəkətverici sistemlər

2.4.1. Fırlanan hərəkətverici sistemlərin val qurğusunun tam və - lazım olduqda - dəyişiklik edilmiş yoxlamasının əhatə dairəsi [1.2] və [1.3]-də təfərrüatlı şəkildə verilib.

2.4.2. Əgər sistem:

- podşipniklərinin vibrasiyasının monitorinqi
- podşipniklərin temperaturunun monitorinqi və
- avtomatik quruducu nasos sisteminin monitorinqi ilə təchiz olunarsa,

tam yoxlama zamanı valın çıxarılmasına ehtiyac yoxdur və [1.2.1]-in b) və d) bəndlərinin əhatə edilməsinə ehtiyac yoxdur, bir şərtlə ki, bütün vəziyyətin monitorinqi məlumatları (podşipniklərin yolunda vibrasiya və temperatur, sürtkü yağının sərfi və analizi, quruducu sistemin işlək vəziyyəti) və icazə verilən hədlər daxilində olduğu müəyyən edilmiş olsun və tam yoxlama üçün qalan tələblərə əməl edilmiş olsun.

Müfəttiş təqdim edilən məlumatların onu qane etmədiyini hesab etdikdə, əlavə sökülmə tələb olunur.

3. Avar vinti vallarının və deydvud vallarının yoxlanması

3.1. Ümumi

3.1.1. Tətbiqi

Avar vintinin valının konstruksiyasının vəziyyətini təmin etmək üçün alternativ vasitələr nəzərdə tutulmadıqda, bu tələblər aşağıdakı kimi avar vinti ilə təchiz edilmiş adi valı olan bütün gəmilərə tətbiq edilir:

- 1 yanvar 2016-cı il tarixindən, 1 yanvar 2016-cı il tarixindən sonra təhvil verilmiş gəmilər üçün
- 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra təhvil verilmiş gəmilər üçün 1 yanvar 2016-cı il tarixindən etibarən.
- 1 yanvar 2016-cı il tarixindən əvvəl təhvil verilmiş gəmilər üçün ilk val yoxlaması 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra planlaşdırıldıqdan sonra

Qeyd: 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra planlaşdırılan ilk val yoxlaması başa çatdıqdan sonra növbəti val yoxlaması üçün tarixlərin təyin edilməsi bu maddənin tələbləri əsasında aparılmalıdır.

3.1.2. Anlayışlar

Həmçinin bax: Şəkil 1.

a) Val

Bu maddənin məqsədləri üçün val dedikdə, aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

- avar vintin valı
- deydvud valı

Bu anlayış gəmi daxilində hərəkət vallarının bir hissəsi hesab edilən aralıq valları əhatə etmir.

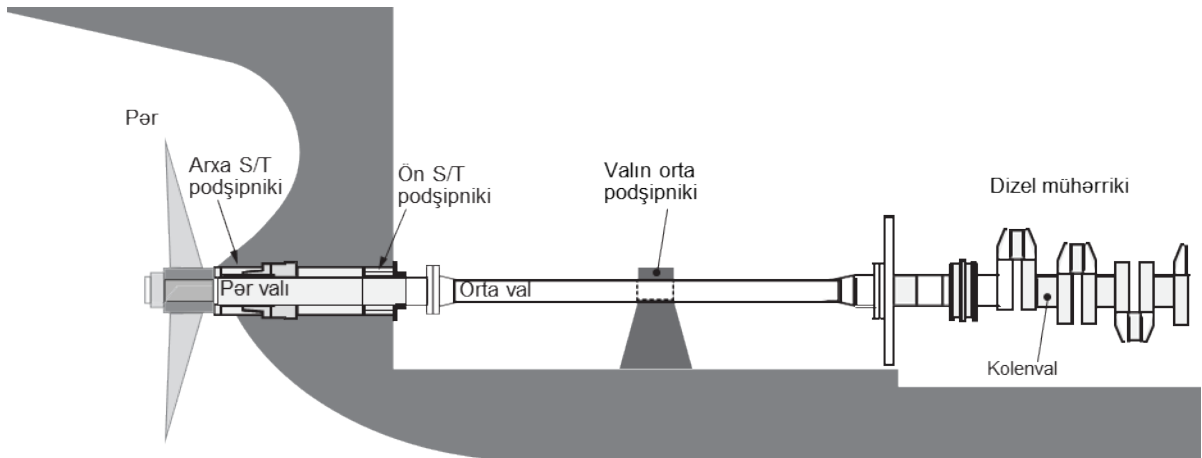
b) Avar vinti

Avar vintinin valı, avar vintinin quraşdırıldığı hərəkət valının bir hissəsidir. O, həmçinin vintin valı və ya avarlı val adlandırıla bilər.

c) Deydvud valı

Deydvud valı aralıq val ilə avar vintinin valı arasında yerləşdirilən, adətən deydvud borusunun içərisində yerləşdirilən və ya açıq suda işləyən bir valdır. Onu deydvud valı da adlandırmaq olar.

Şəkil 1 : Valın tipik tərtibi



d) Deydvud borusu

Boru, gəminin korma tərəfində (və ya gəminin arxa hissəsində) üz korpusunda, su xəttinin altında yerləşir ki, bura deydvud valının keçdiyi və ya avar vintinin valının ön arxadakı hissəsidir.

Deydvud borusu, val podşipniklərinin korpusudur, ümumiyyətlə iki (bir arxa və bir ön), valı saxlayan və daha az sürtünmə müqaviməti ilə fırlanmasını təmin edir. Deydvud borusu həmçinin valın kipləşdirici quruluşunu da özündə saxlayır.

e) Qapalı dövrə (sistem) yağı ilə yağlanan podşipnik

Qapalı dövrəli yağ sürtkü sistemləri podşipniklərini yağlamaq üçün yağdan istifadə edir və adekvat hermetik/kipkəc vasitələri ilə ətraf mühitə (dəniz suyuna) qarşı hermetikliyi təmin edilir.

f) Su ilə yağlanan podşipnik

Su ilə yağlanan podşipniklər su ilə soyudulur/yağlanır (şirin və ya duzlu su).

g) Qapalı dövrə (sistem) şirin su ilə yağlanan podşipnik

Qapalı dövrəli su ilə yağlama sistemləri podşipnikləri yağlamaq üçün şirin sudan istifadə edir və adekvat hermetik/kipkəc vasitələri ilə ətraf mühitə (məsələn, dəniz suyu) qarşı hermetikliyi təmin edilir.

h) Açıq sistemlər (su)

Açıq su ilə yağlama sistemləri podşipnikləri yağlamaq üçün sudan istifadə edir və ətraf mühit ilə təmasda olur.

i) Korroziyadan mühafizə üçün adekvat vasitələr

Korroziyadan mühafizə üçün adekvat vasitə, əsas valın dəniz suyunun daxil olmasına və növbətikorroziya hücumuna qarşı tam qorunması üçün təsdiqlənmiş vasitədir. Bu cür vasitələr adi polad materialın korroziyadan mühafizəsi üçün, xüsusilə su ilə yağlanan podşipniklər ilə birlikdə istifadə olunur.

Tipik vasitələr, məsələn:

- bütöv metal, korroziyaya davamlı laynerlər
- bütöv qılaf
- çox qatlı sintetik qılaf
- çox qatlı şüşə lifi
- yuxarıda qeyd olunanların birləşmələri
- rezin/elastomer örtük təbəqəsi.

Korroziyadan mühafizə vasitələri sinif tərəfindən təsdiq edilmiş prosedurlara uyğun olaraq quraşdırılır/tətbiq olunur.

j) Korroziyaya davamlı val

Korroziyaya davamlı val - val üçün əsas material kimi təsdiq edilmiş korroziyaya davamlı poladdan hazırlanır.

k) Deydvud borusu kipləşdirici sistemi

Deydvud borusu kipləşdirici sistemi bort kənarında, qapalı sistemlər üçün isə deydvud borusunun xarici

kənarında quraşdırılmış avadanlıqdır.

Daxili kipkəc gəminin daxili hissəsinə sürtkü materialının mümkün sızmasına qarşı hermetikliyi təmin edən deydvud borusunun ön hissəsində quraşdırılmış cihazdır.

Xarici kipkəc dəniz suyunun mümkün daxil olmasına və sürtkü vasitələrinin sızmasına qarşı hermetikliyi təmin edən, deydvud borusunun arxa hissəsində quraşdırılmış cihazdır.

l) Xidmət qeydləri

Xidmət qeydləri val(lar)ın istismar şəraitini göstərən mütəmadi olaraq qeydə alınan məlumatlardır və bunlara aşağıdakılar aid edilə bilər: sürtkü yağının temperaturu, podşipnikin temperaturu və yağ sərfiyyatı qeydləri (yağla yağlanan podşipniklər üçün) və ya su axını, suyun temperaturu, duzluluq, pH, əlavə su və su təzyiqi (dizayndan asılı olaraq qapalı dövrə üçün şirin su ilə yağlanan podşipniklər üçün).

m) Yağ nümunəsinin müayinəsi

Yağ nümunəsinin müayinəsi, suyun çirklənməsinə diqqət yetirməklə, Müfəttişin iştirakı ilə alınan deydvud borusunun sürtkü yağının vizual müayinəsidir.

n) Sürtkü yağının analizi

Sürtkü yağının analizi 6 aydan çox olmayan müntəzəm fasilələrlə aparılmalıdır.

Sürtkü yağının analizi ilə bağlı sənədlər gəmidə mövcud olmalıdır.

Təhlil üçün təqdim ediləcək yağ nümunələri istismar şəraitində götürülməlidir.

o) Şirin su nümunəsi testi

Şirin su nümunəsi testi 6 aydan çox olmayan müntəzəm fasilələrlə aparılmalıdır.

Nümunələr xidmət şərtləri altında götürülməli və deydvud borusunda dövr edən sudan seçilməlidir.

Analizin nəticələri gəmidə saxlanmalı və Müfəttişin istifadəsinə verilməlidir.

Yoxlama zamanı test üçün nümunə Müfəttişin iştirakı ilə götürülməlidir.

Şirin su nümunəsi sınağı aşağıdakı parametrləri əhatə etməlidir:

- tərkibindəki xloridlər
- pH qiyməti
- podşipnik hissəciklərin və ya digər hissəciklərin olması (yalnız laboratoriya analizləri üçün, Müfəttişin iştirakı ilə aparılan sınaqlar üçün tələb olunmur).

p) Şponsuz birləşmə

Şponsuz birləşmə val və avar vinti arasında şponsuz məcburi birləşmə metodologiyasıdır və avar vintinin təker topunun valın pazının ucuna müdaxiləsi ilə əldə edilir.

q) Şponlu birləşmə

Şponlu birləşmə val və avar vinti arasında şponsuz məcburi birləşmə metodologiyasıdır və avar vintinin təker topunun valın pazının ucuna müdaxiləsi ilə əldə edilir.

r) Bilərzikli birləşmə

Bilərzikli birləşmə val və avar vinti arasında valın arxa ucunda quraşdırılmış və avar vintinin təker topuna boltla bərkidilmiş bilərzik vasitəsilə əldə edilən birləşmə metodologiyasıdır.

s) Alternativ vasitələr

Təsdiq edilmiş Vəziyyətin Monitorinqi Sxemi kimi, lakin bununla məhdudlaşmayaraq, [3.2] və ya [3.3]-də tətbiq edilən yoxlama üsulları ilə əldə edilən ekvivalent təhlükəsizlik səviyyəsinə malik avar vintinin val aqreqatının vəziyyətini təmin etmək qabiliyyətinə malik olan avarlı valın, podşipniklərin, kipləşdirici qurğuların və avar vintinin vəziyyətini təmin edə bilən deydvud borusunun sürtkü sisteminin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və monitorinqi üçün etibarlı təsdiq edilmiş digər vasitələr.

3.2. Yağla yağlanan vallar və ya qapalı dövrəli sistemli şirin su ilə yağlanan vallar (qapalı sistem)

3.2.1. Valın yoxlanılması - Metod 1

Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarət olmalıdır:

- Valın çəkilməsi və bütün valın, kipkəc sisteminin və podşipniklərin yoxlanılması
- Şponlu və şponsuz birləşmələr üçün:
 - pazın ön ucunu üzə çıxarmaq üçün avar vintinin çıxarılması
 - valın bütün ətrafında, o cümlədən şpon novçası (əgər quraşdırılıbsa) daxil olmaqla, valın ətrafında təsdiq edilmiş səth çatlarının aşkarlanması üsulu ilə qeyri-destruktiv müayinənin (NDE) aparılması. Laynerlərlə təchiz edilmiş val üçün NDE laynerin arxa kənarına qədər uzadılmalıdır

- Bilərzikli birləşmə üçün:

Hər hansı növ bilərziklə birləşdirilmiş valın mufta boltları çıxarıldıqda və ya bilərzik radiusu əsaslı təmir, cari təmir ilə əlaqədar əlçatan olduqda və ya Müfəttiş tərəfindən zərurət yarandıqda, mufta boltları və bilərzik radiusu təsdiq edilmiş səth çatlarının aşkarlanması üsulu ilə yoxlanılmalıdır

- Podşipnik boşluqlarının (ara məsafəsi) yoxlanılması və qeydə alınması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Valın və avar vintinin yenidən quraşdırılması zamanı daxili və xarici kippəclərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması
- Podşipnikin aşınma ölçülərinin qeydə alınması (yenidən quraşdırıldıqdan sonra).

3.2.2. Valın yoxlanılması - Metod 2

Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Şponlu və şponsuz birləşmələr üçün:
 - pazın ön ucunu üzə çıxarmaq üçün avar vintinin çıxarılması
 - valın bütün ətrafında, o cümlədən şpon novçası (əgər quraşdırılıbsa) daxil olmaqla, valın ətrafında təsdiq edilmiş səth çatlarının aşkarlanması üsulu ilə qeyri-destruktiv müayinənin (NDE) aparılması. Laynerlərlə təchiz edilmiş val üçün NDE laynerin arxa kənarına qədər uzadılmalıdır

- Bilərzikli birləşmə üçün:

Hər hansı növ bilərziklə birləşdirilmiş valın mufta boltları çıxarıldıqda və ya bilərzik radiusu əsaslı təmir, cari təmir ilə əlaqədar əlçatan olduqda və ya Müfəttiş tərəfindən zərurət yarandıqda, mufta boltları və bilərzik radiusu təsdiq edilmiş səth çatlarının aşkarlanması üsulu ilə yoxlanılmalıdır

- Podşipnik boşluqlarının (ara məsafəsi) yoxlanılması və qeydə alınması
- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Kippək laynerinin vəziyyətinin və yerləşdirilməsinin qənaətbəxş olması
- Vintin qənaətbəxş şəkildə yenidən quraşdırılmasının yoxlanılması, o cümlədən daxili və xarici kippəclərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

Metod 2-ni tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Xidmət qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- Aşağıdakıların sınaq qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi:
 - sürtkü yağının analizi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya
 - şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Yağ nümunəsinin müayinəsi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması.

3.2.3. Valın yoxlanılması - Metod 3

Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Podşipnik boşluqlarının (ara məsafəsi) yoxlanılması və qeydə alınması
- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Kippək laynerinin vəziyyətinin və yerləşdirilməsinin qənaətbəxş olması
- Daxili və xarici kippəclərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

Metod 3-ü tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Xidmət qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- Aşağıdakıların sınaq qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi:
 - sürtkü yağının analizi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya
 - şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Yağ nümunəsinin müayinəsi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması.

yoxlanılması.

3.2.4. Valın müddəti artırılan yoxlamaları - Müddət artımlarının növləri

a) Müddət artımı - 2,5 ilə qədər Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Podşipnik boşluqlarının (ara məsafəsi) yoxlanılması və qeydə alınması, mümkün olduğu qədər
- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Daxili və xarici kippəclərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

2,5 ilə qədər müddət artımını tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Xidmət qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- Aşağıdakıların sınaq qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi:
 - sürtkü yağının analizi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya
 - şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Yağ nümunəsinin müayinəsi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması
- Baş mexanikdən val mexanizminin yaxşı işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

b) Müddət artımı - 1 ilə qədər Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Daxili və xarici kippəclərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

1 ilə qədər müddət artımını tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Əvvəlki köhnəlmə və/və ya aralıq məsafələrinin nəzərdən keçirilməsi
- Xidmət qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- Aşağıdakıların sınaq qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi:
 - sürtkü yağının analizi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya
 - şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Yağ nümunəsinin müayinəsi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması
- Baş mexanikdən val mexanizminin yaxşı işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

c) Müddət artımı – 3 aya qədər

Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Daxili kippəclərin effektivliyinin yoxlanılması.

3 aya qədər müddət artımını tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Əvvəlki köhnəlmə və/və ya aralıq məsafələrinin nəzərdən keçirilməsi
- Xidmət qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- Aşağıdakıların sınaq qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi:
 - sürtkü yağının analizi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya
 - şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Yağ nümunəsinin müayinəsi (yağla yağlanan vallar üçün) və ya şirin su nümunəsinin sınağı (qapalı sistemli şirin su ilə yağlanan vallar üçün)
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması
- Baş mexanikdən val mexanizminin yaxşı işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

3.2.5. Yağla yağlanan vallar

a) Yoxlama intervalları (bax: Cədvəl 1)

Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar üçün növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır.

1) Bilərzikli avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir) və ya
- metod 3 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

2) Şponsuz avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir) və ya
- metod 3 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

Əgər üç aydan çox olmayan müddət yalnız bir dəfə uzadılsa, Metod 1 və ya 2-dən istifadə etməklə aparılan iki yoxlama arasındakı maksimum interval 15 ildən çox ola bilməz.

3) Şponlu avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

b) Yoxlamaların müddət artımları (bax: Cədvəl 1)

Bütün növ avarlı vint birləşmələri üçün iki ardıcıl yoxlama arasındakı vaxt intervalı artırılmış yoxlama həyata keçirildikdən sonra aşağıdakı kimi uzadıla bilər:

- Müddət artımı - maksimum 2,5 ilə qədər

Birdən çox “2,5 il müddət artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz.

- Müddət artımı - maksimum 1 ilə qədər

Ardıcıl olaraq ikidən çox “bir illik müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, “2,5 il müddət artımı” tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.

- Müddət artımı - maksimum 3 aya qədər

Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, “2,5 il müddət artımı” tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.

Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır.

Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır.

Cədvəl 1 : Yağla yağlanan vallar üçün yoxlama intervalları (qapalı sistemlər)

	Bilərzikli pər muftası	Şponsuz pər muftası	Şponlu pər muftası (2)
Hər beş ildən bir (1)	metod 1 və ya metod 2 və ya metod 3	metod 1 və ya metod 2 və ya metod 3 (3)	metod 1 və ya metod 2
Müddət artımı 2,5 İL	bəli (4)	bəli (4)	bəli (4)
Müddət artımı 1 İL	bəli (5)	bəli (5)	bəli (5)
Müddət artımı 3 AY	bəli (6)	bəli (6)	bəli (6)

Qeyd 1: Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar (metod 1 və ya metod 2 və ya metod 3) üçün növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır.

Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır. Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır.

- (1) Müddət artımı növü (müddət artımı 2,5 İL və müddət artımı 1 İL və ya müddət artımı 3 AY) bu müddətlər arasında yerinə yetirilərsə.
- (2) Metod 3-ə icazə verilmir.
- (3) Əgər üç aydan çox olmayan müddət yalnız bir dəfə uzadılsa, Metod 1 və ya 2-dən istifadə etməklə aparılan iki yoxlama arasındakı maksimum interval 15 ildən çox ola bilməz (yəni 3-cü metoda uyğun olaraq aparılan yoxlamalar ardıcılığı 15 illik vaxt intervalını, üstəgəl üç aydan çox olmamaq şərtlə bir dəfə müddət artımından çox ola bilməz).
- (4) Birdən çox “2,5 il müddət artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz.
- (5) Ardıcıl olaraq ikidən çox “bir illik müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, «2,5 il müddət artımı» tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.
- (6) Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, “2,5 il müddət artımı” tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.

3.2.6. Qapalı dövrəli sistem - şirin su ilə yağlanan vallar

1-ci üsula uyğun olaraq aparılan iki yoxlama arasındakı maksimum interval 15 ildən çox olmamalıdır. Üç aydan çox olmayan müddətə uzadılmasına icazə verilə bilər.

a) Yoxlama intervalları (bax: Cədvəl 2)

Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar üçün növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır.

1) Bilərzikli avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir) və ya
- metod 3 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

2) Şponsuz avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir) və ya

- metod 3 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

3) Şponlu avar vinti birləşməsi

Aşağıdakı metodlar tətbiq ediləcəkdir:

- metod 1 - hər 5 ildən bir və ya
- metod 2 - hər 5 ildən bir (ilkin şərtlər yerinə yetirilməlidir).

b) Yoxlamaların müddət artımları (bax: Cədvəl 2)

Bütün növ avarlı vint birləşmələri üçün iki ardıcıl yoxlama arasındakı vaxt intervalı artırılmış yoxlama həyata keçirildikdən sonra aşağıdakı kimi uzadıla bilər:

- Müddət artımı - maksimum 2,5 ilə qədər

Birdən çox “2,5 il müddət artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz.

- Müddət artımı - maksimum 1 ilə qədər

Ardıcıl olaraq ikidən çox “bir illik müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, «2,5 il müddət artımı» tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.

- Müddət artımı - maksimum 3 aya qədər

Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, “2,5 il müddət artımı” tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.

Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır.

Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır.

1-ci üsula uyğun olaraq aparılan iki yoxlama arasındakı maksimum interval 15 ildən çox olmamalıdır - üç aydan çox olmayan bir müddətə uzadılma verildiyi hallar istisna olmaqla.

Cədvəl 2 : Yoxlama intervalları Qapalı dövrəli sistem - şirin su ilə yağlanan vallar (qapalı sistemlər)

	Bilərzikli pər muftası	Şponsuz pər muftası	Şponlu pər muftası (2)
Hər beş ildən bir (1)	metod 1 (3) və ya metod 2 və ya metod 3	metod 1 (3) və ya metod 2 və ya metod 3	metod 1 (3) və ya metod 2
Müddət artımı 2,5 İL	bəli (4)	bəli (4)	bəli (4)
Müddət artımı 1 İL	bəli (5)	bəli (5)	bəli (5)
Müddət artımı 3 AY	bəli (6)	bəli (6)	bəli (6)
Qeyd 1: Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar (metod 1 və ya metod 2 və ya metod 3) üçün növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır. Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır. Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır. (1) Müddət artımı növü (müddət artımı 2,5 İL və müddət artımı 1 İL və ya müddət artımı 3 AY) bu müddətlər arasında yerinə yetirilərsə. (2) Metod 3-ə icazə verilmir. (3) 1-ci üsula uyğun olaraq aparılan iki yoxlama arasındakı maksimum interval 15 ildən çox olmamalıdır. (4) Birdən çox “2,5 il müddət artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz. (5) Ardıcıl olaraq ikidən çox “bir illik müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, «2,5 il müddət artımı» tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır. (6) Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əgər əlavə uzadılma tələb olunduğu halda, “2,5 il müddət artımı” tələblərinə əməl edilməlidir və əvvəlki müddət artımlarından əvvəl gələn val yoxlanışı üçün son möhlət tarixi maksimum 2,5 il müddətinə artırılır.			

3.3. Su ilə yağlanan vallar (açıq sistemlər)

3.3.1. Valın yoxlanılması - Metod 4

Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarət olmalıdır:

- Valın çəkilib çıxarılması və bütün valın yoxlanılması (o cümlədən laynerlər, korroziyadan mühafizə sistemi və gərginliyi azaldan funksiyalar, nəzərdə tutulmuş hallarda), daxili kipkəc sistemi və podşipniklər
- Şponlu və şponsuz birləşmələr üçün:
 - pazın ön ucunu üzə çıxarmaq üçün avar vintinin çıxarılması
 - valın bütün ətrafında, şpon (əgər quraşdırılıbsa) da daxil olmaqla, valın ətrafında təsdiqlənmiş səth çatlarının aşkarlanması metodu ilə qeyri-destruktiv müayinənin (NDE) aparılması. Laynerlərlə təchiz edilmiş val üçün NDE laynerin arxa kənarına qədər uzadılmalıdır
- Bilərzikli birləşmə üçün:

İstənilən növ bilərziklə birləşdirilmiş valın muftaları söküldükdə və ya bilərzik radiusu əsaslı təmir, cari təmirə əlaqədar əlçatan vəziyyətə gətirildikdə və ya Müfəttiş tərəfindən zəruri hesab edildikdə, mufta təsdiq edilmiş səth çatlarının aşkarlanması metodu vasitəsilə boltlar və bilərzik radiusu yoxlanılmalıdır
- Podşipnik boşluqlarının yoxlanılması və qeydə alınması
- Avar vintinin tarazlığının pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Valın və avar vintinin yenidən quraşdırılması zamanı daxili kipkəcin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

3.3.2. Valın müddəti artırılan yoxlamaları - Müddət artımlarının növləri

a) Müddət artımı - 1 ilə qədər Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Podşipnik boşluqlarının yoxlanılması və qeydə alınması
- Daxili kipkəclərin effektivliyinin yoxlanılması.

1 ilə qədər müddət artımını tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır

- Əvvəlki boşluq (ara məsafəsi) haqqında qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- İstismar qeydləri
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması
- Baş mexanikdən val mexanizminin yaxşı işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

b) Müddət artımı - 3 aya qədər Bu yoxlama aşağıdakılardan ibarətdir:

- Val sisteminin bütün əlçatan hissələrinin vizual yoxlanılması
- Avar vintinin tarazlığın pozulmasına səbəb ola biləcək zədələrin olmamasının yoxlanılması
- Daxili kipkəclərin effektivliyinin yoxlanılması.

3 aya qədər müddət artımını tətbiq etmək üçün qənaətbəxş şəkildə yoxlamaq üçün ilkin şərtlər aşağıdakılardır:

- Əvvəlki boşluq (ara məsafəsi) haqqında qeydlərinin nəzərdən keçirilməsi
- İstismar qeydləri
- Valın və/və ya avar vintinin cilalanması və ya qaynaq edilməsi ilə məlumatlandırılmamış təmirin yoxlanılması
- Baş mexanikdən val mexanizminin yaxşı işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

3.3.3. Valın yoxlanılması intervalları

a) Yoxlama intervalları (bax: Cədvəl 3)

Metod 4-ə uyğun olaraq aşağıdakı yoxlama intervalları avar vinti birləşmələrinin bütün növlərinə tətbiq edilir:

- Şponsuz avar vinti birləşmələri üçün qeyri-destruktiv müayinə (NDE) vasitəsi ilə val pazının ardıcıl iki sökülməsi və yoxlanılması arasındakı maksimum interval 15 ildən çox olmamalıdır
- Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar üçün növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır.

- 1) 5 illik intervallara imkan verən konfigurasiyalar
 - yalnız şirin suda işləyən tək val
 - adekvat korroziyadan qorunma vasitələri ilə təchiz edilmiş tək val, korroziyaya davamlı tək val
 - Hər növ çoxsaylı val qurğuları.
 - 2) Digər sistemlər
 - 1) bəndində sadalanan konfigurasiyalardan birinə aid olmayan val 3 ildən bir 4-cü metoda uyğun olaraq yoxlanılmalıdır.
 - b) Yoxlamaların müddət artımları (bax: Cədvəl 3)
 Bütün növ avarlı vint birləşmələri üçün iki ardıcıl yoxlama arasındakı vaxt intervalı artırılmış yoxlama həyata keçirildikdən sonra aşağıdakı kimi uzadıla bilər:
 - Müddət artımı - maksimum 1 ilə qədər
 Ardıcıl olaraq birdən çox “bir illik artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz.
 - Müddət artımı - maksimum 3 aya qədər
 Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əlavə müddət artımına tələb olunduğu halda, “bir illik müddət artımı” tələbləri yerinə yetirilməli və əvvəlki müddət artımından əvvəl valın yoxlanması müddəti maksimum bir il müddətinə artırılır.
- Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır. Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır.

Cədvəl 3 : Su ilə yağlanan vallar üçün yoxlama intervalları (açıq sistemlər)

	Bütün növ avar vinti bilərziyi (4)	
- Yalnız şirin suda işləyən tək val - Adekvat korroziyadan qorunma vasitələri ilə təchiz edilmiş tək val, korroziyaya davamlı tək val - Hər növ çoxsaylı val qurğuları	Hər beş ildən bir (1)	Metod 4
	Müddət artımı 1 İL	bəli (2)
	Müddət artımı 3 AY	bəli (3)

	Bütün növ avar vinti bilərziyi (4)	
Valın digər konfigurasiyası	Hər üç ildən bir (1)	Metod 4
	Müddət artımı 1 İL	bəli (2)
	Müddət artımı 3 AY	bəli (3)

Qeyd 1: Valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 3 ay əvvəl yerinə yetirilmiş yoxlamalar üçün (metod 4) növbəti dövr valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən başlayır.

Müddəti artırılan yoxlama adətən valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən sonra 1 ay ərzində həyata keçirilməlidir və bu müddət artımı valın yoxlanılmasının son möhlət tarixdən etibarən hesablanmalıdır. Əgər müddəti artırılan yoxlama valın yoxlanılmasının son möhlət tarixindən 1 aydan çox əvvəl yerinə yetirilərsə, o halda bu müddət artımı müddəti artırılan yoxlamanın bitdiyi tarixdən hesablanır.

(1) Müddət artımı növü (Müddət artımı 1 İL və ya müddət artımı 3 AY) bu müddətlər arasında yerinə yetirilərsə.

(2) Ardıcıl olaraq birdən çox “bir illik artımı” verilə bilməz. Digər tipli müddət artımı verilə bilməz.

(3) Ardıcıl olaraq birdən çox “üç aylıq müddət artımı” verilə bilməz. Əlavə müddət artımına tələb olunduğu halda, “bir illik müddət artımı” tələbləri yerinə yetirilməli və əvvəlki müddət artımından əvvəl valın yoxlanması müddəti maksimum bir il müddətinə artırılır.

(4) Şponsuz avar vinti birləşmələri üçün qeyri-destruktiv müayinə (NDE) vasitəsi ilə valpazının ardıcıl iki sökülməsi və yoxlanılması arasındakı maksimum interval 15 ildən çoxolmamalıdır

BÖLMƏ 6 QAZANIN YOXLANILMASI

1. Buxar qazanları

1.1.

1.1.1 Buxar qazanları, qızdırıcılar və ekonomizerlər Fəsil 2, Bölmə 2, [5.6]-da göstərilən dövriliklə su-buxar tərəfində və ocaq tərəfində daxili və xaricdən yoxlanılmalıdır. Bu məqsədlə qazanlar boşaldılmalı və müayinəyə uyğun hazırlanmalı, su-buxar tərəfi və ocaq tərəfi təmizlənməli və hisdən təmizlənməlidir. Zəruri hallarda, izolyasiya və astar çıxarılaraq xarici səthlər yoxlama üçün əlçatan olmalıdır.

1.1.2 Bu vizual müayinənin nəticələrinə əsasən, Müfəttiş aşağıdakıları tələb edə bilər:

- örtük və korpusların, boruların və dayaqaların kritik sahələrində mümkün qüsurların aşkar edilməsi üçün qeyri-destruktiv sınaqlar

- örtük və korpusların, sobaların, boruların və dayaqaların qalınlıq ölçmələri.

Lazım gələrsə, Cəmiyyət tərəfindən yeni işçi təzyiqi müəyyən edilə bilər.

Qazanların yanma kameralarının içərisində yerləşdikdə silindr formalı qazanların buxar boruları onların uclarında yoxlanılmalı, Müfəttiş tərəfindən lazım gələrsə, nümunə borusu müayinə üçün çıxarılmalıdır.

1.1.3 Mümkün səbəblərə görə daxili müayinə aparılmırsa, təzyiqə məruz qalan hissələr hidravlik sınaqdan keçirilməlidir.

1.1.4 Qazan dayaqaları və bərkidici qurğular (sabit və sürüşmə oturacaqları, tıxaclar, yuvarlanan dayaqalar, əgər varsa və s.) yoxlanılmalıdır.

Qazan aksesuarları və qurğuları (klapanlar və dirəklər, su səviyyəsinin göstəriciləri, qoruyucu klapanları kimi) hər yoxlamada müayinə edilməli və Cəmiyyət tərəfindən zəruri hesab edildikdə açılmalıdır.

Yandırılan buxar generatorlarının məcburi dövretmə nasosları, mümkün olduqda, açılmalıdır.

Nasoslar və odluqlar arasındakı yanacaq təchizatı boruları, yanacaq çəninin klapanları, borular və göyertənin idarəetmə qurğuları yoxlanılmalıdır.

1.1.5 Daxili məkanların məhdud ölçülərinə görə, məsələn, kiçik qazanlar və/və ya darısqal məkanlar üçün birbaşa vizual daxili yoxlama mümkün olmadıqda, bu cür yoxlama Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmiş alternativ yoxlamalarla hidrostatik təzyiq sınağı ilə əvəz edilə bilər.

1.1.6 Daxili yoxlama başa çatdıqdan sonra qazan buxar altında yoxlanılır və duru yanacaq odluqları və qoruyucu cihazları iş şəraitində yoxlanılır.

Qoruyucu klapanlarının tənzimlənməsi qazanın hər bir daxili müayinəsi zamanı yoxlanılmalıdır.

Qazanın qoruyucu klapanı və onun boşaldıcı mexanizmi qənaətbəxş işləməsini yoxlamaq üçün yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

Bununla belə, tullantı qazları ilə qızdırılan ekonomayzerlər üçün, əgər limanda buxar qaldırmaq mümkün deyilsə, dənizdə qoruyucu klapanlarının quraşdırılması baş mexanikin öhdəliyindədir və nəticələr Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilmək üçün jurnalda qeyd edilməlidir.

1.1.7 Yoxlamanın bir hissəsi kimi sonuncu qazan yoxlamasından sonra aşağıdakı qeydlərin nəzərdən keçirilməsi həyata keçirilməlidir:

- istismar
- texniki qulluq
- təmir tarixçəsi

- vurulan suyun kimyəvi tərkibi.

1.1.8 Yuxarıda göstərilən tələblərə əlavə olaraq, korpus tipli egzoz qazı ilə qızdırılan ekonomayzerlərdə, əlçatan qaynaq birləşmələrində çatların axtarılması üçün vizual müayinədən keçirilməlidir. Bu məqsədlə qeyri-destruktiv sınaq tələb oluna bilər.

1.1.9 Elektrik buxar generatorları üçün su-buxar tərəfində yuxarıda göstərilən tələblərə əlavə olaraq, aşağıdakı elementlər yoxlanılmalıdır:

- qızdırıcı elementlərin elektrik izolyasiya müqavimətinin vəziyyəti
- göstərici, məsafədən idarəetmə, avtomatik siqnalizasiya və qoruyucu cihazların düzgün işləməsinin və istismar edilməsinin yoxlanılması
- korroziya əlamətlərinin olmamasının və suyun sızmasının yoxlanılması
- mümkün olduqda məcburi dövrətmə nasoslarının açılması.

2. Termal yağ qızdırıcıları

2.1.

2.1.1 Termal yağ qızdırıcıları daxili və xaricdən yoxlanılmalıdır. Qızdırıcı boruları vizual olaraq yoxlanılmalı və quraşdırmanın sıxlığı (bilərzikli birləşmələr, klapanlar və nasoslar daxil olmaqla) işçi təzyiqində sınaqdan keçirilməlidir.

2.1.2 Termal yağ qızdırıcısının dayaqları və bərkidici qurğuları yoxlanılmalıdır.

Qızdırıcının aksesuarları və qurğuları xaricdən və (lazım olduqda) daxildən yoxlanılmalıdır.

Məcburi dövrətmə nasosları, mümkün olduqda, açılmalıdır.

Nasoslar və odluqlar arasındakı yanacaq təchizatı boruları, yanacaq çəninin klapanları, borular və göyərtənin idarəetmə qurğuları yoxlanılmalıdır.

2.1.3 Aşağıdakı qoruyucu cihazları və alətləri yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir:

- termal mayenin temperaturu qoruyucu cihazı və nəzarəti
- termal maye axını sayğacı
- genişləndirici çəndə aşağı istilik maye səviyyəsi üçün cihaz
- digər tənzimləmə və qoruyucu sistemlər.

2.1.4 Təzyiqə məruz qalan komponentlərin təmiri və/və ya yenilənməsi həyata keçirildikdə, işçi təzyiqinin 1,5 mislinə qədər təzyiq sınağı aparılmalıdır

2.1.5 Yoxlama yerinə yetirildikdən sonra istilik yağ qızdırıcısı qoruyucu cihazlara və qurğunun nəzarətinə xüsusi diqqət yetirilməklə iş şəraitində, yoxlanılmalıdır.

BÖLMƏ 7 YENİ İNŞA OLUNAN GƏMİNİN KORPUSUNUN MÜAYİNƏSİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu bölmədə Gəmiqayıranın birbaşa öz adından və ya təsnifləşdirmə aparılmasını tələb edən Tərəfin adından hərəkət etdiyi qəbul olunur.

1.1.2 Korpusun konstruksiyası Cəmiyyət tərəfindən müayinə edilərsə, Gəmiqayıran, müvafiq təsdiqlənmiş çertyojlar nəzərə alınmaqla, Cəmiyyətin tələb etdiyi və korpusun qaydalara, normativlərə cavab verdiyini göstərən bütün zəruri sübutları təqdim etməlidir.

1.1.3 SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın (Qalama yük gəmiləri və neft tankerlərinin konstruksiyalarının məqsədli standartları) aid olduğu neft tankerlərinə və qalama yük daşıyan gəmilərə [6] maddəsinin və [3.2] ilə [5.2] bəndlərinin tələbləri şamil olunur.

2. Gəminin inşası zamanı Müfəttişin müvafiq sənədlərə çıxışı təmin olunmalıdır.

2.1.

2.1.1 Gəminin inşası zamanı Gəmiqayıran Müfəttişin Cəmiyyət tərəfindən tələb edilən sənədlərə çıxışını təmin etməlidir. Bu tələb Gəmiqayıranın və üçüncü tərəflərin özündə saxladıqları sənədlərə də aiddir.

2.1.2 Spesifik, yeni quruluşa malik gəminin inşası ilə əlaqədar olaraq Cəmiyyətin təsdiqlədiyi və ya yoxladığı, aşağıda göstərilən sənədlərin siyahısı gəminin inşası zamanı Gəmiqayıran tərəfindən vaxtında Cəmiyyətə təqdim olunmalıdır:

- a) 2-ci fəsl., 1-ci hissə [2.3]-də tələb olunan planlar və köməkçi sənədlər
- b) yoxlama və sınaq planları
- c) Dağıtmayan nəzarət üsulları ilə aparılan müayinə (NDE) planları
- d) qaynaq işləri üzrə sərfiyyat materiallarına dair məlumatlar
- e) qaynaq proseduralarına aid texniki tələblər və qaynaq proseduralarının attestasiya protokolları
- f) qaynaq işlərinin planı və ya qaynaq işlərinə aid məlumatlar
- g) qaynaqçıların attestasiyasına aid aktlar
- h) NDE operatorlarının attestasiyasına aid aktlar
- i) Əlavə olaraq **Caspian Lloyd CM** nişanı verilsə, konstruksiyanın qaynar nöqtələr xəritəsi.

2.1.3 Lazım gələrsə, inşa prosesinin gedişi gəmi üçün tədarük olunan materialların və avadanlığın nəzarət altında, müvafiq təsnifləşdirmə qaydalarına və aidiyyəti üzrə normativ tələblərə uyğun qurulduğunu, hazırlandığını, istehsal edildiyini göstərdikdə 2-ci fəsl., 1-ci hissə [2.1.5] bəndinin müəyyən etdiyi uyğunluq tələblərinin yerinə yetirildiyinin sübutları Gəmiqayıran tərəfindən Müfəttişə təqdim olunmalıdır.

3. Gəminin inşa qovluğu

3.1.[1.1.3] bəndində göstərilənlər istisna olmaqla bütün gəmilər üçün inşa qovluqları(GİQ)

3.1.1. Gəmiqayıran gəminin inşa qovluğu üçün zəruri sənədləri təqdim etməlidir. Həmin sənədləri gəminin mülkiyyətçisi kimi digər Tərəflərin təqdim etdiyi və sənədlərin təqdimatı üçün ayrıca razılaşmanın olduğu, eləcə də həmin razılaşmada Gəmiqayıranın iştirak etmədiyi hallarda bu məsuliyyət həmin digər Tərəfə aid olur.

[3.1.3] bəndinin tələblərinə uyğun olaraq gəminin inşa qovluğunun tərkibi yoxlanılır.

3.1.2. Gəminin istismarını, texniki xidməti, müayinələri və təmir işlərini asanlaşdırmaq üçün inşa qovluğu Gəmiqayıran tərəfindən gəminin göyertəsinə yerləşdirilməlidir.

3.1.3. Gəminin inşa qovluğu özündə ən az aşağıdakıları ehtiva etməlidir:

- konstruksiyanın işçi çertyojları, o cümlədən konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçüləri və möhkəmliyinə dair məlumatlar; materiallara aid məlumatlar, yolverilən itkilərə aid normativlər, uzununa və köndələn qaynaq tikişlərinin yerləri; en kəsiklərinə aid məlumatlar, tam və qismi əriməli qaynaqların yerləri, diqqət göstərilməsi tələb olunan sahələr və şaquli sükanlar (kil-stabilizatorlar) (bax: A bölməsi, Fəsil 3 və Fəsil 4)
- təsnifat üçün zəruri olan və normativlərin tələb etdiyi təlimat topluları, məsələn yüklənmə və davamlılıq, burun hissəsindəki qapılar, daxili qapılar, bortdakı qapılar, arxa tərəfdəki qapılar ilə əlaqədar istismar və texniki xidmət təlimatı topluları (bax: B bölməsi, Fəs. 8, 5-ci hissə [8] və B bölməsi, Fəs. 8, 6-cı hissə [7])
- vəziyyətdən asılı olaraq, gəminin korpusunun konstruksiyalarına çıxışla bağlı təlimat toplusu
- Korpusdakı döymələrə və korpusa qaynaq edilmiş tökmə detallara aid sertifikatların surətləri (bax: Qaynaq İşlərə Dair Qaydalara)
- gəminin sukeçirməzliyini və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılığını təmin edən avadanlığa dair məlumatlar
- sukeçirməz kabel keçidləri ilə əlaqədar olaraq Gəmiqayıranın hazırlamalı olduğu Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalı. Həmi jurnal kağız sənəddə və ya rəqəmsal formatda hazırlana bilər. Jurnalda gəmidə quraşdırılmış hər növ kabel keçidinin işarə/eyniləşdirmə sistemi, istehsalçının təlimat toplusuna (toplularına) istinad məlumatları, hər bir keçid sisteminin standart nümunəsini təsdiqləyən sertifikatlar, aidiyyəti üzrə montaj çertyojları, hər bir keçidin tərsanədə yekun təftişdən sonrakı işçi vəziyyətini sənədləşdirən qeydlər daxil edilir. Jurnalın həmçinin təftişlərə, modifikasiyalara, təmir və texniki xidmət işlərinə aid məlumatlar ehtiva edən bölmələri olmalıdır.
- çənlərin sınaq planları, o cümlədən sınaqlarla bağlı tələblər (bax: B bölməsi, Fəs. 11, 4-cü hissə)
- korroziya əleyhinə müdafiəyə dair texniki tələblər (bax: Fəs. 4, 2-ci hissə, B bölməsi, Fəs. 10, 1-ci hissə və D bölməsi, Fəs. 4, 3-cü hissə)
- sudaxili müayinəyə dair məlumatlar, mümkün olarsa, dalğıcılar üçün məlumatlar, ara boşluqların ölçüləri, ölçmələr, müvafiq təlimatlar və s., çənlərin və bölmələrin hüdudları
- dok çertyoju və korpusda olan, adətən gəmi quru dokda olarkən yoxlanan boru xətləri/kabellər üçün keçidlərə aid məlumatlar
- BDT-nin Qoruyucu örtüklərin keyfiyyət standartlarının (PSPC) şamil olunduğu gəmilər və əlavə xidməti xarakteristika/əlavə təsnifat nişanı **CPS(WBT)** təyin edilmiş gəmilər üçün Örtüyə dair texniki qovluq.

3.2. [1.1.3] bəndində göstərilənlər gəmilər üçün inşa qovluqları (GİQ)

3.2.1. Yeni gəmi təhvil verildikdən sonra qalama yük gəmiləri və neft tankerlərinin konstruksiyalarının məqsədli standartları üzrə funksional tələblərin gəminin layihələndirilməsində və inşasında necə yerinə yetirildiyini göstərən Gəmi inşa qovluğu (GİQ) da təqdim olunmalı, gəmidə və/və ya quruda saxlanmalı, gəminin istismar olunduğu müddət ərzində lazım gəldikcə yenilənməlidir. Gəminin inşa qovluğunun tərkibi [3.2.2] bəndinin tələblərinə uyğun olmalıdır.

3.2.2. Gəminin inşa qovluğuna (GİQ) onun konstruksiyasına aid növbəti məlumatlar daxil edilməlidir:

- gəminin istismar ömrü boyunca xüsusi diqqət göstərilməli olan sahələr (o cümlədən kritik əhəmiyyətə malik konstruksiya sahələri)
- gəminin istismarını məhdudlaşdıran bütün layihə parametrləri
- qaydaların bütün alternativləri, o cümlədən konstruktiv elementlərə aid məlumatlar və ekvivalentlik hesablamaları
- inşa prosesində tanınmış təşkilatın və ya bayraq dövlətinin təsdiqlədiyi bütün dəyişikliklərin aparılması üçün yoxlanan/təsdiqlənən bütün işçi çertyojlar, o cümlədən konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçüləri və möhkəmliyinə dair məlumatlar; materiallara aid məlumatlar, yolverilən itkilərə aid normativlər, uzununa və köndələn qaynaq tikişlərinin yerləri; en kəsiklərinə aid məlumatlar, tam

və qismi əriməli qaynaqların yerləri

- bütün konstruksiyaların tərkib hissələrinin konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin yeni (yenilənmiş) ölçüləri, konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin işçi çertyojlardakı ölçüləri və gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq (bax: A bölməsi, Fəsil 3 və Fəsil 4)
 - gəminin istismar müddəti ərzində onun bütün uzunluğu boyunca ekvivalent brusunmüqavimət momentinin (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) təmin edilməli olan qiyməti, o cümlədən göyərtə və dib zonalarında en kəsiklərin sahələrinin qiymətləri, neytral ox zonası üçün yenilənmiş qiymətlər (bax: A bölməsi, Fəsil 3)
 - korpusun inşasında istifadə olunan materialların siyahısı və gəminin istismar müddəti ərzində yuxarıdakılarda baş verəcək dəyişikliklərin sənədləşdirilməsinə aid müddəalar
 - Korpusdakı döymələrə və korpusa qaynaq edilmiş tökmə detallara aid sertifikatların surətləri (bax: Qaynaq İşlərə Dair Qaydalara)
 - gəminin sukeçirməzliyini və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılığını təmin edən avadanlığa dair məlumatlar
 - sukeçirməz kabel keçidləri ilə əlaqədar olaraq Gəmiqayıranın hazırlamalı olduğu Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalı. Həmi jurnal kağız sənəddə və ya rəqəmsal formatda hazırlana bilər. Jurnalda gəmidə quraşdırılmış hər növ kabel keçidinin işarə/eyniləşdirmə sistemi, istehsalçının təlimat toplusuna (toplularına) istinad məlumatları, hər bir keçid sisteminin standart nümunəsini təsdiqləyən sertifikatlar, aidiyyəti üzrə montaj çertyojları, hər bir keçidin tərsanədə yekun təftişdən sonrakı işçi vəziyyətini sənədləşdirən qeydlər daxil edilir. Jurnalın həmçinin təftişlərə, modifikasiyalara, təmir və texniki xidmət işlərinə aid məlumatlar ehtiva edən bölmələri olmalıdır.
 - çənlərin sınaq planları, o cümlədən sınaqlarla bağlı tələblər (bax: B bölməsi, Fəs. 11, 4-cü hissə)
 - sudaxili müayinəyə dair məlumatlar, mümkün olarsa, dalğıcılar üçün məlumatlar, ara boşluqların ölçüləri, ölçmələr, müvafiq təlimatlar və s., çənlərin və bölmələrin hüdudları
 - dok çertyoju və korpusda olan, adətən gəmi quru dokda olarkən yoxlanan boru xətləri/kabellər üçün keçidlərə aid məlumatlar
 - BDT-nin Qoruyucu örtüklərin keyfiyyət standartlarının (PSPC) şamil olunduğu gəmilər üçün Qoruyucu örtüyə dair texniki qovluq. Bax: Qeyd 1.
- Qeyd 1: PSPC (Qoruyucu örtüklərin keyfiyyət standartları) :
- Bütün növ gəmilərdə və qalama yük gəmilərinin ikiqat bortundakı bölmələrdə yerləşən və dəniz suyu üçün nəzərdə tutulan xüsusi ballast çənləri üçün – BDT-nin MSC.215(82) sayılı qətnaməsinin yeni redaksiyası
 - xam neft daşıyan tankerlərin neft çənləri üçün – BDT-nin MSC.288(87) sayılı qətnaməsinin yeni redaksiyası.

3.2.3. Əlavə olaraq hansı məlumatların daxil edilməsini öyrənmək üçün bax: Cədvəl 1. Gəminin təhlükəsiz istismarını, texniki xidməti, müayinələri və təmir işlərini asanlaşdırmaq üçün bu məlumatlar gəminin göyərtəsində və/və ya quruda saxlanmalı, gəminin istismar müddəti ərzində lazım gəldikcə yenilənməlidir.

3.2.4. Qeyd etmək lazımdır ki, GİQ-in tərkib hissələrinə çıxış bu və ya digər dərəcədə məhdudlaşdırıla bilər və həmin hissələr müvafiq qaydada quruda saxlanıla bilər.

3.2.5. GİQ özündə onu formalaşdıran sənədlərin siyahısını və Cədvəl 1-də göstərilən, gəminin təhlükəsiz istismarı, texniki xidmət, müayinələr və təmir üçün, habelə qəza vəziyyətləri ilə bağlı tələb olunan bütün məlumatları ehtiva etməlidir. Təhlükəsiz baxımından həlledici əhəmiyyət kəsb etməyən spesifik məlumatlar birbaşa və ya istinad edilmə yolu ilə digər sənədlərə daxil edilir.

3.2.6. GİQ-i formalaşdırarkən bütün zəruri məlumatların təqdim edilib-edilmədiyini yoxlamaq üçün Cədvəl 1-in bütün sütunları diqqətlə nəzərdən keçirilməlidir.

3.2.7. GİQ-in bir ünsüründə verilən və bu bənddə sadalanan məlumatlar Cədvəldə II kateqoriya funksional tələblərə (bax: Qeyd 1) aid bir neçə xanada (maddədə) verilə bilər. Məsələn, PSPC standartlarına əsasən tələb olunan Örtüyə dair texniki qovluq (bax: [3.2.2] bəndi, Qeyd 1) həm "Örtüyün

istismar müddəti", həm də "İnşa zamanı müayinə" xanalarına uyğundur.

Qeyd 1: "II kateqoriya funksional tələblər" dedikdə BDT-nin MSC.287(87) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Qalama yük gəmiləri və neft tankerlərinin konstruksiyalarının məqsədli beynəlxalq standartları"nın (MQS) müəyyən etdiyi funksional tələblər nəzərdə tutulur.

3.2.8. GİQ gəminin istismar müddəti ərzində gəmidə qalmalı, eləcə də lazım gəldikdə Cəmiyyətə və dövlət orqanlarına təqdim edilməlidir. Göyərtədə zəruri hesab edilməyən məlumatların quruda saxlandığı hallarda həmin məlumatlara çıxış proseduru göyərtədəki GİQ-də göstərilməlidir. Əqli mülkiyyətlə bağlı GİQ-ə şamil olunan bütün müddəalara lazımı qaydada əməl olunmalıdır.

3.2.9. Gəminin istismar müddəti ərzində hər dəfə mühüm hadisə baş verdikdə, o cümlədən əsaslı təmir və ya konversiya işlərindən, yaxud da gəminin konstruksiyasında dəyişiklik aparıldıqdan sonra yenilənməlidir.

Cədvəl 1: Gəminin inşa qovluğuna (GİQ) daxil edilməli olan məlumatların siyahısı

II kat. funk. tələb. madd.		Daxil edilməli olan məlumat	Əlavə izahat	Nümunə sənədlər	Normal saxlan- yeri*
LAYİHƏ PARAMETRLƏRİ					
1	Layihələndiril ən istismar ömrü	hesablanan istismar ömrü (il)	midel-şpanqoutla bağlı ifadə və ya qeyd	- Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) - midel-şpanqoutun konstruktiv çertyoju	göyərtədə göyərtədə
2	Ətraf mühit şəraiti	hesablanan ətraf mühit şəraiti	- verilənlərin mənbəyinə və ya müvafiq Qaydaya (spesifik qayda və verilənlər) istinad edilən ifadə - Qaydaya uyğun olaraq (Qaydanın tarixi və son redaksiyası)	Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyərtədə
3	Konstruksiyanın möhkəmliyi				
3.1	Ümumi layihələndirmə	- tətbiq olunan Qayda - Qaydanın tarixi və son redaksiyası - Qaydanın tətbiq olunan alternativləri	- Qaydanın alternativləri olan və tətbiq edilən layihələndirmə metodu və onun tətbiq edildiyi konstruksiya(lar) - yolverilən yüklənmə sxemi	- Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) - yüklərin və çənlərin yerləşmə planı - yüklənmə vəziyyətlərinə dair təlimat toplusu	göyərtədə göyərtədə göyərtədə
3,2	Deformasiya və nasazlığın növləri	- hesablama - hesablanan yüklənmə vəziyyətləri	ekvivalent brusun maksimum yolverilən əymə momenti və uzununa deformasiya yaradan qüvvə	diferent və ləpəyə davamlılıq kitabçası	göyərtədə göyərtədə
3.3	Möhkəmlik həddi	konstruktiv möhkəmlikdən irəli gələn istismar məhdudiyyətləri	yükün maksimum yolverilən sıxlığı və ya yük yerlərinin doluluq dərəcəsi	Yüklənmə vəziyyətinə nəzarət cihazlarına aid təlimat toplusu	göyərtədə quruda
3,4	Möhkəmlik ehtiyatları	konstruksiyanın möhkəmlik hesablamalarının nəticələri	- möhkəmlik hesablamalarının nəticələr dəsti - asan deformasiya olan və/və ya əyilən və ağır yüklənməyə məruz qalan sahələri (məs. konstruksiya-ların bu baxımdan kritik	- Yüklənmə vəziyyətinə nəzarət cihazlarına aid təlimat toplusu - istismar və texniki xidmət təlimatı topluları - konstruksiyanın möhkəmliyinin hesablanması - asan deformasiya olan və/və ya əyilən	göyərtədə göyərtədə göyərtədə

		• brutto en kəsikdə ekvivalent brusun müqavimət momenti • gəminin istismar müddəti ərzində onun bütün uzunluğu boyunca ekvivalent brusun müqavimət momentinin (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) təmin edilməli olan qiyməti, o cümlədən göyərtə və dib zonalarında en kəsiklərin sahələrinin qiymətləri, neytral ox zonası üçün yenilənmiş qiymətlər • konstruksiyaların tərkib hissələrində konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin qabarit ölçüləri • konstruksiyaların tərkib hissələrinin en kəsiklərinin netto ölçüləri, konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin işçi çertyojlardakı ölçüləri və gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq	sahələri) göstərən sxem		
		• korpusun forması (4)	• konstruktiv çertyojlar • sükan pəri və axterşteven • tipik konstruksiyaların elementləri • korpusun formasına dair əsas konstruksiya çertyojlarında verilən məlumatlar (2) • korpusun formasına dair məlumatlar gəmidəki kompüterdə	sahələr • ümumi yerləşmə sxemi • əsas konstruksiya çertyojları (2) • sükan pəri və sükan ballerinin çertyojları • konstruktiv elementlər • tərsanə çertyojları (3) • göyərtədəki təhlükəli zonaların yerləşmə sxemi • gəminin nəzəri çertyoju (5) və ya • ekvivalenti (6)	göyərtədə göyərtədə quruda göyərtədə quruda göyərtədə

			saxlanılır, ləpəyə davamlılığın, diferentin, ümumi uzununa möhkəmliyin hesablanması istifadə olunur	
--	--	--	---	--

II kat. funk. tələb. madd.		Daxil edilməli olan məlumat	Əlavə izahat	Nümunə sənədlər	Normal saxlanma yeri*
4	Yorğunluğa davamlılıq	- tətbiq olunan Qayda - Qaydanın tarixi və son redaksiyası - Qaydanın tətbiq olunan alternativini - hesablama şərtləri və nəticələri; - hesablanan yüklənmə vəziyyətləri - yorğunluğa davamlılığın hesablamalarının nəticələri	- Qaydanın alternativini olan və tətbiq edilən layihələndirmə metodu və onun tətbiq edildiyi konstruksiya(lar) - hesablanan yüklənmə vəziyyətləri və dərəcələri - yorğunluğa davamlılıq hesablamalarının nəticələr dəsti - yorğunluğun tez yarandığı sahələri (məs. konstruksiyaların bu baxımdan kritik sahələri) göstərən sxem	- Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) - konstruktiv elementlər - yorğunluğa davamlılığın hesablanması - yorğunluğun tez yarandığı sahələr	göyərtədə göyərtədə quruda göyərtədə
5	Qalıq möhkəmlilik	- tətbiq olunan Qayda - Qaydanın tarixi və son redaksiyası		Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyərtədə
6. Korroziyaya qarşı müdafiə					
6.1	Örtüyün istismar müddəti Korroziyaya görə əlavə qalınlıq	yük bölmələrində, yük və ballast çənlərində, korpusa inteqrasiya olunmuş digər konstruksiyalarda və boş bölmələrdə örtüklü sahələr, örtüyün hədəflənən istismar müddəti və korroziya əleyhinə digər tədbirlər	həddən artıq korroziyaya məruz qalan sahələrin (məs. konstruksiyaların bu baxımdan kritik sahələrin) sxemi	- Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) - PSPC standartlarına görə tələb olunan Örtüyə dair texniki qovluq (7) - həddən artıq korroziyaya məruz qalan sahələr	göyərtədə göyərtədə
6.2		yük bölmələrində, yük və ballast çənlərində, korpusa inteqrasiya olunmuş digər		əsas konstruksiya çertyojları (2)	göyərtədə

		konstruksiyalard a və boş bölmələrdəki örtüklü sahələr və korroziya əleyhinə digər tədbirlər üzrə texniki tələblər • konstruksiyaların tərkib hissələrində konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin qabarit ölçüləri • konstruksiyaların tərkib hissələrinin konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin netto ölçüləri, konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin işçi çertyojlardakı ölçüləri və gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq			
7	Konstruksiyanın möhkəmlilik ehtiyatı	• tətbiq olunan Qayda Qaydanın tarixi və son redaksiyası		• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyərtədə
8	Sukeçirməzlik və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılıq	• tətbiq olunan Qayda Qaydanın tarixi və son redaksiyası • Sukeçirməzlik və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılıq baxımından əsas amillər	• sukeçirməzliyi və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılığı təmin edən avadanlığa dair məlumatlar	• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) • korpusun xarici üzlüyündəki və arakəsmələrdəki lyukların qapaqlarının, qapıların və digər qapaqların konstruktiv elementləri	göyərtədə göyərtədə
9	İnsan amilinin nəzərə alınması	• istismar, təftişlər və texniki xidmət zamanı təhlükəsizliyi gücləndirmək üçün gəminin konstruksiyasının		• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyərtədə

		layihəsinə şamil olunan erqonomik layihələndirmə prinsiplərinin siyahısı			
10	Layihələndirmə də şəffaflıq	- tətbiq olunan Qayda - Qaydanın tarixi və son redaksiyası - sektorun layihələndirmədə şəffaflıq və əqli mülkiyyətin mühafizəsi ilə bağlı şamil olunan standartları - GİQ-in quruda saxlanan hissəsinə istinad		- əqli mülkiyyətə dair müddəalar - GİQ-in quruda saxlanan hissəsinin xülasəsi, saxlandığı yer və ona çıxış proseduru	göyərtədə göyərtədə

II kat. funk. tələb. madd.		Daxil edilməli olan məlumat	Əlavə izahat	Nümunə sənədlər	Normal saxlanma yeri*
İNŞA PROSESİ					
11	İnşa işlərinin keyfiyyəti üzrə prosedurlar	• inşa işlərinin keyfiyyəti üzrə tətbiq olunan standart	• inşa işlərinin keyfiyyətinə aid tanınmış ölkə və beynəlxalq səviyyəli standart	• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyərtədə
12	İnşa zamanı müayinələr	• inşa zamanı tətbiq olunan müayinə rejimi (inşa zamanı mülkiyyətçinin apardığı yoxlamalar və təsnifat üzrə proqramlaşdırılan müayinələr daxil olmaqla) • dağıtmayan nəzarət üsulu ilə aparılan tədqiqatlara aid məlumatlar	• tətbiq olunan Qaydalar (tarixi və son redaksiyası) • Korpusdakı döymələrə və korpusa qaynaq edilmiş tökmə detallara aid sertifikatların surətləri	• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) • çənlər üzrə sınaq proqramı • Dağıtmayan nəzarət üsulları ilə sınaq proqramı • PSPC standartlarına görə tələb olunan Örtüyə dair texniki qovluq (7)	göyərtədə göyərtədə göyərtədə göyərtədə
İSTİSMAR MÜDDƏTİ					
13	Müayinə və texniki xidmət	• gəminin konstruksiyasına uyğun texniki xidmət planı - planda • müayinə üçün hazırlıq • brutto en kəsikdə ekvivalent brusun müqavimət momenti	• asan deformasiya olan və/və ya əyilən və ağır yüklənməyə məruz qalan sahələrə (məs. konstruksiyaların bu baxımdan kritik sahələri) daha çox diqqət göstərilməsi vurğulanır • korpusda olan və adətən gəmi quru dokda olarkən yoxlanan keçidlərin yerləşmə sxemi və onlara aid məlumatlar • quru dokla bağlı məlumatlar	• Xüsusi olaraq GİQ üçün (1) • istismar və texniki xidmət üzrə təlimat topluları (məsələn lyukların qapaqlarına və qapılara aid) • dok çertyoju • göyərtədəki təhlükəli zonaların yerləşmə sxemi • Gəminin konstruksiyalarına çıxışla bağlı təlimat toplusu	göyərtədə göyərtədə göyərtədə göyərtədə

		• gəminin istismar müddəti ərzində onun bütün uzunluğu boyunca ekvivalent brusun müqavimət momentinin (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) təmin edilməli olan qiyməti, o cümlədən göyərtə və dib zonalarında en kəsiklərin sahələrinin qiymətləri, neytral ox zonası üçün yenilənmiş qiymətlər	• sudaxili müayinəyə dair məlumatlar			
		• konstruksiyalar ın tərkib hissələrində konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin qabarit ölçüləri • konstruksiyalar ın tərkib hissələrinin en kəsiklərinin netto ölçüləri, konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin işçi çertyojlardakı ölçüləri və gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq		• korpusa inteqrasiya olunmuş digər dərin çənlərə çıxış vasitələri • PSPC standartlarına görə tələb olunan Örtüyə dair texniki qovluq (7) • əsas konstruksiya çertyojları (2) • sükan pəri və sükan balleri	göyərtədə	göyərtədə
				• konstruktiv elementlər • tərsənə çertyojları (3) • gəminin nəzəri çertyoju (5) və ya	göyərtədə	göyərtədə
				• ekvivalenti(6)	göyərtədə	göyərtədə
					göyərtədə quruda	göyərtədə quruda
						göyərtədə

		• korpusun forması (4)	• korpusun formasına dair əsas konstruksiya çertyojlarında verilən məlumatlar(2)		
--	--	--	--	--	--

II kat. funk. tələb. madd.		Daxil edilməli olan məlumat	Əlavə izahat	Nümunə sənədlər	Normal saxlanma yeri*
14	Konstruksiya yolları çıxış imkanları	• yük bölmələrinə, yük və ballast çənlərinə, korpusa inteqrasiya olunmuş digər dərin çənlərə çıxış vasitələri	• çıxış vasitələrinin yerləşmə sxemini və konstruktiv elementlərini göstərən çertyojlar	• Gəminin konstruksiyaların a çıxışla bağlı təlimat toplusu • korpusa inteqrasiya olunmuş digər dərin çənlərə çıxış vasitələri	göyertədə göyertədə

TƏKRAR EMAL

15	Təkrar emal	Gəminin inşasında istifadə edilmiş və ekoloji baxımdan, təhlükəsizlik baxımından xüsusi ehtiyat tədbirləri görərək işlədilməsi tələb oluna biləcək bütün materialların eyniləşdirici məlumatları;	korpusun inşasında istifadə olunan bütün materialların siyahısı	Xüsusi olaraq GİQ üçün (1)	göyertədə
----	-------------	---	---	----------------------------	-----------

*"Normal saxlanma yeri" dedikdə GİQ ünsürlərinin hər birinin saxlanmalı olduğu standart saxlanma yeri nəzərdə tutulur. Bununla belə, göyertədə olan tərkib hissələri kimi qeyd edilmiş ünsürlər gəmi yeni mülkiyyətçiyə keçdikdə gəmi ilə birlikdə təhvil verilsin deyərək mütləq göyertədə olmalıdır. göyertədə = gəminin göyertəsində; quruda – qurudakı arxivdə. Qurudakı arxiv aidiyyəti üzrə beynəlxalq standartlara uyğun qaydada işlədilir.

(1) "Xüsusi olaraq GİQ üçün" dedikdə xüsusi olaraq MQS üzrə bu rəhbər göstərişlərin (BDT Sirkulyarı - MSC.1/Circ.1343) tələblərinin yerinə yetirilməsi məqsədi ilə işlənilib hazırlanmış sənədlər nəzərdə tutulur.

(2) "Əsas konstruksiya çertyojları" dedikdə nəzəri midel-şpanqoutun, əsas neft və su çənlərinin köndələn arakəsmələrin çertyojları, uzununa konstruktiv kəsiklərin çertyojları/konstruktiv çertyojlar, korpusun üzlüyünün çertyojları, yük çəni (bölməsi) zonasının ön və arxa hissələrinin, maşın şöbəsinin konstruksiyasının, habelə gəminin ön və arxa tərəflərinin konstruksiyasının çertyojları nəzərdə tutulur.

(3) "Tərsənə çertyojları" dedikdə bütün konstruktiv elementlərin en kəsiklərinin ölçüləri də göstərilməklə bütün konstruksiya çertyojlarını ehtiva edən dəst nəzərdə tutulur.

(4) "Korpusun forması" dedikdə korpusun həndəsi formasının qrafik və rəqəmli təqdimatı nəzərdə tutulur. Məsələn olaraq gəminin nəzəri çertyoju ilə verilən qrafik təsviri və korpusun formasına aid olan, göyertədəki kompüterdə saxlanan rəqəmli təsvir materiallarını göstərmək olar.

(5) "Gəminin nəzəri çertyoju" dedikdə gəminin korpusunu bir bütöv olaraq göstərən xüsusi çertyoj nəzərdə tutulur.

(6) "Ekvivalent" (nəzəri çertyojun ekvivalenti) dedikdə GİQ üçün hazırlanmış əsas konstruksiya çertyojlarında korpusun forması ilə əlaqədar göstərilməli olan məlumatlar toplusu nəzərdə tutulur. Korpusun konstruksiyasının istənilən hissəsinin təmirini asanlaşdırmaq məqsədi ilə zəruri həndəsi verilənləri təmin etmək üçün çertyojlara kifayət qədər ətraflı informasiya daxil edilməlidir.

(7) "PSPC" dedikdə BDT-nin MSC.215(82) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Bütün növ gəmilərdə

və qalama yük gəmilərinin ikiqat bortundakı bölmələrdə yerləşən və dəniz suyu üçün nəzərdə tutulan xüsusi ballast çənləri üçün Qoruyucu örtüklərin keyfiyyət standartları" (son redaksiyada), MSC.288(87) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş Xam neft daşıyan tankerlərin neft yük çənləri üçün Qoruyucu örtüklərin keyfiyyət standartları"(son redaksiyada) nəzərdə tutulur.

3.2.10. Yeni gəmi inşa edilərkən GİQ [3.2.2] və [3.2.3] bəndlərinin tələblərinə uyğun olaraq yenilənir və bu zaman normal saxlanma yeri dəqiq göstərilir.

Qeyd 1: "Yeniləmə" dedikdə yeni gəminin inşası başa çatdıqda GİQ-in göyertədə və qurudakı arxivdə saxlanan nüsxələrində aşağıdakıların mövcud olduğunu təsdiq etmək üçün Müfəttişin GİQ-də apardığı yoxlama nəzərdə tutulur:

- [3.2] bəndində tələb olunan çertyojlar və sənədlər
- Gəminin inşa qovluğundakı (GİQ) çertyojların/sənədlərin siyahısına əsasən əlavə edilməsi mümkün ola biləcək çertyojlar/sənədlər

"Yeniləmə" aidiyyəti üzrə Qaydalara/Normativlərə uyğunluqlarını təsdiq etmək üçün çertyojların/sənədlərin qiymətləndirilməsi hesab olunmamalıdır.

3.2.11. Gəmidə saxlanan GİQ-ə gəlincə, Müfəttiş gəminin inşası başa çatdıqdan sonra zəruri informasiyanın gəmidə olub-olmadığını yoxlamalıdır.

3.2.12. Qurudakı arxivdə saxlanan GİQ-ə gəlincə, Müfəttiş gəminin inşası başa çatdıqdan sonra arxivdə saxlanan məlumatların siyahısı əsasında yoxlama apararaq zəruri informasiyanın həmin arxivdə olub-olmadığını yoxlamalıdır.

4. Yeni gəmi inşa olunarkən aparılan müayinələrin planlaşdırılması

4.1.

4.1.1. Yeni gəminin inşası üzrə bu və ya digər layihə ilə əlaqədar müayinələrin başlamasından əvvəl Gəmiqayıran başlanğıc yığıncaqlarından birində, "Yeni gəmi inşası ilə əlaqədar başlanğıc yığıncağı şablonları" adlı sənəddə verilən şablonlarda sadalanan və gəmi inşası üzrə funksiyalara aid olan konkret fəaliyyət növlərini Cəmiyyətlə müzakirə etməlidir. Həmin yığıncaq sadalanan konkret işlərin necə yerinə yetiriləcəyini nəzərdən keçirərək razılaşdırmaq məqsədini güdür. Yığıncaqda həmçinin Gəmiqayıranın inşa təsisləri və gəminin növü, o cümlədən təklif edilən Subpodratçıların siyahısı da nəzərdən keçirilir. Siyahı yekun və qəti deyil. O, konkret inşa təsislərini və gəminin konkret növünü əksətdirmək üçün dəyişdirilə bilər. Standart praktikaya görə yığıncağın protokolu tərtib edilməli, başlanğıc yığıncağı şablonlarının məzmunu əsas götürülməklə yenilənməlidir. Gəmiqayıran gəminin inşası prosesində narahatlıq doğuran məsələlər meydana gələrsə, Cəmiyyətin mümkün tələbi əsasında xüsusi təhqiqat aparmalı, həmin təhqiqatın gedişi barədə Cəmiyyəti məlumatlandırmalıdır. Təhqiqat aparılırsa və problemin ciddilik dərəcəsi bunu tələb edərsə, Gəmiqayıran prinsip olaraq müvafiq inşa işlərini dayandırmağa razılıq verməlidir. Protokollarda Administrasiyanın dərc etdirdiyi tələblər və normativ aktların tələblərinin təfsiri nəzərə alınmalıdır.

4.1.2. Tərsənədən tələb olunur ki, başlanğıc yığıncağında razılaşdırılmış işlərdə baş verən bütün dəyişiklikləri məruzə etsin. Həmin dəyişikliklər müayinə proqramı vasitəsilə sənədləşdirilməlidir (məsələn Gəmiqayıran subpodratçıları cəlb edərsə, cəlb etdiyi subpodratçıları dəyişərsə, eləcə də istehsal və ya təftiş üsullarındakı, qayda və normativlərdəki dəyişikliklərin şərtləndirdiyi modifikasiyaları apararsa, konstruksiyalarda modifikasiya apararsa, öhdəliklərin ciddi pozulması nəticəsində təftişlərlə bağlı tələblərin ciddiləşdirilməsi zəruri hesab edilərsə).

4.1.3. Yeni gəminin inşasında korpusun konstruksiyasına şamil olunan keyfiyyət standartları başlanğıc yığıncağında müzakirə olunur və razılaşdırılır. Metal konstruksiyaların yığılması/hazırlanması IACS (Təsnifat Cəmiyyətlərinin Beynəlxalq Assosiasiyası) 47 sayılı, Gəmilərin inşasına və təmirinə dair keyfiyyət standartı" adlı tövsiyəsinə və ya konstruksiyaların yığılması/gəminin inşası başlamazdan

əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilən Tanınmış Yığım Standartına (TYS) uyğun olaraq aparılır (bax: B bölməsi, Fəsil 11, 1-ci hissə [1.1.4]). Həmin işlər bu Qaydalara uyğun olaraq və Cəmiyyətin nəzarəti altında yerinə yetirilməlidir.

Cəmiyyət, vəziyyətdən asılı olaraq və [4.1.4] ya da [4.1.5] bəndlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsi şərti ilə, IACS 47 sayılı tövsiyəsinin əvəzinə bu və ya digər YYS-i rəhbər tuta bilər.

4.1.4. Bu və ya digər YYS özünü doğrultmuşdursa və onun bənzər konstruksiyalı yeni gəmilərininşasında tətbiqinin tarixçəsi lazımi dərəcədə sənədləşdirilmişdirsə (gəminin inşasına dair müqavilənin bağlanmasıdan əvvəlki 3 il ərzində) və həmin tarixçə həm Tərsanəyə, həm də yeni gəmiyə uyğundursa. Bu zaman Tərsanə gəminin inşasında rəhbər tutulacaq həmin YYS-ə istinad edilən və onunun tətbiqini məhdudlaşdıran məqamları işıqlandıran icmal sənəd hazırlamalıdır. Həmin icmal sənəd gəminin inşası üzrə "başlanğıc yığıncağının protokoluna" daxil edilməlidir.

İcmal sənəd, lazım gələrsə GİQ-ə də daxil edilməlidir (SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 2 sayılı əlavədəki 3-10 sayılı qaydanın, A cədvəli, II kateqoriya funksional tələblərin 11-ci maddəsinin şamil olduğu tankerlər və qalama yük gəmilərində).

4.1.5. YYS yeni və yeni redaksiyada olarsa, yaxud da [4.1.4] bəndinə uyğun olmasa, aşağıdakı addımlar atılır:

a) YYS-də yol verilən kənarlaşmalar və yığım standartları 47 sayılı tövsiyədəkilərlə müqayisə olunur. Onların 47 sayılı tövsiyə ilə müqayisədə ciddilik dərəcəsi az olanları təsbit edilir.

b) [4.1.5](a) paragrafına uyğun olaraq təsbit edilən kənarlaşmalar və yığım standartları (a) istifadəyə yararlılıqlarının və/və ya müvafiq (təklif olunan) layihədə istifadəsini məhdudlaşdıran məsələlərin müəyyən edilməsi məqsədilə qiymətləndirilir. Bu yararlılıq və/və ya məhdudiyyətlərə dair məlumatlar qeydə alınmalıdır,

c) [4.1.5](a) və [4.1.5](b) paragraflarının nəticələrini özündə ehtiva edən icmal sənəd tərtib olunmalıdır. Sənəddə həmçinin müvafiq YYS-ə istinad olmalı, habelə ona [4.1.5](b) paragrafına uyğun olaraq təhlil edilməmiş kənarlaşmalar və yığım standartlarına, habelə YYS-in istifadəsi ilə bağlı bütün məhdudiyyətlərə aid məlumatlar daxil edilməlidir.

Həmin icmal sənəd gəminin inşası üzrə "başlanğıc yığıncağının protokoluna" daxil edilməlidir. İcmal sənəd, lazım gələrsə GİQ-ə də daxil edilməlidir (SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 2 sayılı əlavədəki 3-10 sayılı qaydanın, A cədvəli, II kateqoriya funksional tələblərin 11-ci maddəsinin şamil olduğu tankerlər və qalama yük gəmilərində).

4.1.6. Gəmiqayıranla razılaşdırılması şərti ilə, başlanğıc yığıncağında digər Tərəflər də (Mülkiyyətçi, Administrasiyalar ...) iştirak edə bilər.

4.1.7. Bu və ya digər seriyaya aid gəmi inşa edildirsə, birinci başlanğıc yığıncağında razılaşdırılmış konkret fəaliyyət növlərində (işlərdə) dəyişikliklərin təklif olunmaması şərti ilə, ikinci və üçüncü gəmi ilə bağlı başlanğıc yığıncağının keçirilməsi tələbi yerinə yetirilməyə bilər. Bu və ya digər dəyişikliyin aparılması təklif olunursa, onun razılaşdırılması üçün xüsusi yığıncaq çağırılır və dəyişiklik yığıncağın protokolu vasitəsilə sənədləşdirilir.

5. Yeni gəminin inşası üzrə fəaliyyətə dair yoxlama və sınaq planı

5.1. Bütün gəmilərə aid tələblər

5.1.1. Gəmiqayıran yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi planlaşdırılan bütün ünsürlərə aid planları Müfəttişə təqdim etməlidir. Həmin planlar yoxlanması və təsdiqlənməsi üçün başlanğıc yığıncağında müzakirəyə təqdim olunmalıdır. Belə təkliflərə daxildir:

- bir qayda olaraq "blok planı" adlandırılan və hazırlanması başa çatmış metal konstruksiyaların yoxlanması təklifi. O, blokların quraşdırmadan əvvəlki və quraşdırma mərhələlərində blokların birləşdirilməsinə dair məlumatları ehtiva edir;
- lazım gələrsə, konstruksiyaların necə yerləşdirildiyinin/uyğunlaşdırıldığının yoxlanması təklifi;
- konstruksiyanın, eləcə də sukeçirməzliyi və əlverişsiz hava şəraitinə qarşı davamlılığı təmin edən avadanlığın sınaqdan keçirilməsi təklifi (germetiklik sınağı və hidrostatik sınaq);

- Dağıtmayan nəzarət üsulları ilə müayinə aparılması təklifi
- konkret gəminin növünə və ya müvafiq normativlərə aidiyyəti olan istənilən digər təklif.

5.1.2. Planlar və onlarda aparılması nəzərdə tutulan dəyişikliklər müvafiq müayinə başlayana qədər Müfəttişin nəzərdən keçirmək üçün vaxtı olsun deyər kifayət qədər əvvəldən təqdim olunmalıdır.

5.2. [1.1.3] bəndində göstərilən gəmilərə aid tələblər

5.2.1. [5.1.1] bəndində göstərilənlərdən başqa Gəmiqayıran Qaydalara uyğun olaraq yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi tələb olunan üsürlərə aid olan, gəminin növü və layihəsi nəzərə alınaraq hazırladığı planları "Müayinə planı" adlandırılan sənəddə təqdim etməlidir. Həmin Müayinə planı başlanğıc yığıncağında müzakirə olunur. O, özündə aşağıdakıları ehtiva etməlidir:

- inşa prosesinin icbari inşa standartlarına cavab verməsini təmin etmək üçün inşa müddətində aparılan müayinələrin əhatə dairəsini və miqyasını müəyyən edən, müayinə zamanı xüsusi diqqət tələb edən sahələrin göstərildiyi, o cümlədən aşağıdakıları əhatə edən tələblər toplusu:
 - yerindən, materiallardan, qaynaq işlərindən, tökmə işlərindən, örtüklərdən və s. asılı olaraq müayinələrin növləri (vizual, dağıtmayan nəzarət və s.);
 - inşa müddətində aparılan və başlanğıc yığıncağından tutmuş təhvil-təslimə qədər bütün başlıca inşa dövrləri üzrə bütün montaj mərhələlərini əhatə edən müayinə qrafikinə hazırlanması;
 - təftiş/müayinə planı, o cümlədən layihənin təsdiqləndiyi mərhələdə təsbit edilən mühüm sahələrə dair müddəalar;
 - təhvil-təslimə bağlı təftiş meyarları;
 - tərsanə ilə informasiya mübadiləsi, o cümlədən müayinə nəticələrinin bildirilməsi və sənədləşdirilməsi;
 - inşa prosesində yaranan çatışmazlıqların aradan qaldırılması üzrə təshih prosedurları;
 - müayinələrin qrafikləşdirilməsi və ya formal müayinələrin aparılması tələb olunan üsürlərin siyahısı;
 - gəminin istismar müddəti ərzində xüsusi diqqət tələb edən sahələrin müəyyənləşdirilməsi və sənədləşdirilməsi, o cümlədən həmin sahələrin müəyyənləşdirilməsi meyarları;
- Müayinə zamanı aparılan bütün növ sınaqları üzrə tələblərin, o cümlədən sınaq meyarlarının təsviri.

6. Layihələndirmədə şəffaflıq

6.1. [1.1.3] bəndində göstərilən gəmilərə aid tələblər

6.1.1. BDT-nin MSC.287(87), MSC.290(87) və MSC.296(87) sayılı qətnamələrinin və MSC.1/Circ.1343 sayılı sirkulyarının şamil olunduğu gəmilərin hazır sənədlərində bütün əsas məqsədli parametrlər və gəminin istismarını məhdudlaşdırma biləcək bütün müvafiq layihə parametrləri göstərilməlidir.

6.1.2. Tərsanə və ya Layihəçi Cəmiyyətə GİQ ilə bağlı müvafiq texniki yazışmalara Mülkiyyətçilərin və bayraq dövlətlərinin çıxışını təmin etmək səlahiyyəti verməlidir.

BÖLMƏ 8 SUKEÇİRMƏZ KABEL KEÇİDLƏRİNİN MÜAYİNƏSİ

1. Ümumi müddəalar

1.1. Tətbiq sahəsi

1.1.1 Bu fəslin müəyyən etdiyi tələblər 1 iyul, 2021-ci il tarixində və həmin tarixdən sonra inşası üçün müqavilə bağlanmış bütün gəmilərə şamil olunur və növbəti hissələrin tələblərinə əlavə mahiyyətindədir: Fəs. 2, 2-ci hissə; Fəs. 3, 1-ci hissə; Fəs. 3, 2-ci hissə; Fəs. 3, 3-cü hissə; Fəs. 3, 7-ci hissə.

1.1.2 Sukeçirməz kabel keçidləri istehsalçının və standart nümunələri təsdiqləyən müvafiq sertifikatların tələblərinə uyğun qaydada quraşdırılmalı və texniki xidmətlə təmin olunmalıdır.

2. Kabel keçidlərinin kipləşdirici sistemlərinin reyestri

2.1. Yeni gəminin inşası

2.1.1. Gəmiqayıran gəmidə quraşdırılmış sukeçirməz kabel keçidləri ilə əlaqədar olaraq Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalını hazırlamalıdır. Həmi jurnal kağız sənəddə və ya rəqəmsal formatda hazırlana bilər. Jurnalda gəmidə quraşdırılmış hər növ kabel keçidinin işarə/eyniləşdirmə sistemi, istehsalçının təlimat toplusuna (toplularına) istinad məlumatları, hər bir keçid sisteminin standart nümunəsini təsdiqləyən sertifikatlar, aidiyyəti üzrə montaj çertyojları, hər bir keçidin tərsanədə yekun təftişdən sonrakı işçi vəziyyətini sənədləşdirən qeydlər daxil edilir. Jurnalın həmçinin təftişlərə, modifikasiyalara, təmir və texniki xidmət işlərinə aid məlumatlar ehtiva edən bölmələri olmalıdır.

2.1.2. Sukeçirməz kabel keçidlərinin siyahısını, kabel keçidlərinə aid məlumatları, habelə istismar müddətində texniki xidmət və müayinələrə dair qeydləri ehtiva etdiyini təsdiqləsin deyərək Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalı Müfəttiş tərəfindən yoxlanmalıdır.

2.1.3. Heyətli gəmilərdə Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalı göyörtədə saxlanmalıdır. Heyətsiz gəmilərdə - əgər göyörtədə münasib yer yoxdursa - Jurnal quruda saxlana bilər. Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalı müayinədə iştirak edən Müfəttişə təqdim olunmalıdır.

2.2. İstismarda olan gəmi

2.2.1. Bu və ya digər kabel keçidinin bütövlüyündəki pozulmalara (təmir, modifikasiya, açılması və ya bağlanması), yaxud da yeni kabel keçidlərinin quraşdırılmasına aid məlumatların qeydiyyatı üçün Kabel keçidlərinin izolyasiya sistemlərinin jurnalını aparmalıdır.

3. Sukeçirməz kabel keçidlərinin quraşdırılması və texniki xidmətlə təmin olunması

3.1.

3.1.1 Yeni gəminin inşası müddətində və vaxtaşırı aparılan müayinələrdə aşağıdakılar təsdiq olunmalıdır:

- Sukeçirməz kabel keçidləri istehsalçının və standart nümunələri təsdiqləyən müvafiq sertifikatların tələblərinə uyğun qaydada quraşdırılmış və bütövlükləri pozulduqda bərpa edilmişdir;
- tələb olunan hallarda xüsusi alətlərdən istifadə olunmuşdur.

ƏLAVƏ 1 KÖRPÜYƏ BAĞLANMIŞ GƏMİLƏRİN SİNFİNƏ DAİR TƏLƏBLƏR VƏ HƏMİN GƏMİLƏRİN MÜAYİNƏSİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Normal istismar müddətində öz sinfini qoruyub saxlaması üçün gəmi Fəs. 2, 2-ci hissədə göstərilən qaydada və vaxtı gəldikcə müayinələrdən keçməli, müayinələrin nəticələri Cəmiyyəti qane etməlidir. Digər tərəfdən həmin dövrdə müayinələr gecikdirilməməli, "sinfın saxlanması şərti" (sinfın saxlanması üçün islahedici tədbirlərin görülməsi tələbi) qoyulmamalıdır.

1.1.2 Hər hansı bir gəminin kommersiya məqsədli fəaliyyəti dayandırılarsa və o, müəyyən müddətə istismardan çıxarılsa (məsələn konservasiyaya qoyularsa), Mülkiyyətçinin Cəmiyyəti bu barədə məlumatlandırması şərti ilə, standart müayinə tələbləri ona şamil edilməyə bilər. Belə olan halda Mülkiyyətçi konservasiya üzrə texniki xidmət proqramı hazırlayaraq təsdiq üçün Cəmiyyətə təqdim etməlidir.

1.1.3 Konservasiya müddətinə aid texniki xidmət proqramına daxil edilir:

- konservasiya müddətində yerinə yetirilməli olan təhlükəsizlik şərtləri;
- konservasiya müddətində gəminin sinfinin qorunub saxlanması üçün görülməli tədbirlər;
- konservasiya, sinfin qorunub saxlanması və yenidən istismara buraxılışla bağlı yerinə yetirilməli tələblər.

2. Təhlükəsizlik şərtləri

2.1.

2.1.1 Qidalandırma mənbəyi

Göyərtnin öz avtonom mənbələrindən və ya qurudan sutka boyu və ya lazım gəldikdə dərhal adekvat enerji təchizatı təmin edilməlidir.

Konservasiya müddətində növbəti təhlükəsizlik şərtləri yerinə yetirilməlidir.

2.1.2 Komplektləşdirmə

Növbətçi heyət üzvləri cəlb edilməlidir. Növbətçilərin sayı gəminin ölülərindən, gəminin konservasiyada olduğu zonadan/obyektdən və yanılma qaydasından asılı olaraq dəyişir. Yanğın, sızıntı və ya subasma baş verdikdə qurudan yardım göstərilməlidir, gəminin konservasiyası üçün adekvat texniki xidmət göstərilməlidir. Quru ilə daimi əlaqəni təmin etmək üçün sahil rabitə stansiyası (radiator, telefon) da olmalıdır.

2.1.3 Yanğından mühafizə və yanğıla mübarizə

Aşağıdakı tələblər yerinə yetirilməlidir:

- mövcud avtomatik yanğın siqnalizasiyası sistemləri istifadəyə yararlı və işlək vəziyyətdə olmalıdır;
- yanğınsöndürmə qurğuları müntəzəm olaraq sınaqdan keçirilməklə yoxlanmalı, istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlanmalıdır;
- yanğınsöndürmə suyu vurulan magistral boru xətti istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlanmalı, müntəzəm olaraq təzyiq altında sınaqdan keçirilməlidir;
- ventilyasiya şaxtaları, hava sorma dəlikləri və sukeçirməz qapılar bağlı saxlanmalıdır.

2.1.4 Partlayış əleyhinə müdafiə

Boşluqlarda qaz toplanmasın deyə yük yerləri və boru xətləri təmizlənməli, ventilyasiya olunmalıdır. Neft və kimyəvi maddə daşıyan tankerlərin yük yerlərində təsirsiz qaz sistemlərindən istifadə edilməsi

tövsiyə olunur.

Gəminin anbar hissəsi, ikiqat dibin üst təbəqəsi, ikiqat dibdəki çənlər, maşın şöbəsi, nasosxanalar və bənzər məkanlar bütün növ tezalısan materiallardan, şlamdan təmizlənməlidir.

Gəminin konservasiyada olduğu müddət ərzində xüsusi ehtiyat tədbirləri görülmədən termik emal işləri aparılmamalıdır.

2.1.5 Qəza-xilasetmə avadanlığı

Növbətçi heyət üzvlərinin təhlükəsizliyi üçün adətən tövsiyə olunan bütün növ avadanlıq vahidləri təmin edilməli, istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlanmalı və müntəzəm olaraq yoxlanmalıdır.

Xilasetmə salı, xilasetmə buyu, tənəffüs aparatı, oksigen maskası və qəza siqnalları kimi standart qəza-xilasetmə avadanlığı təmin edilməli, əlçatan olmalıdır.

Bayraq ölkəsinin administrasiyasının və yerli liman orqanlarının konservasiya zonalarına aid tələbləri bir qayda olaraq yerinə yetirilməlidir.

2.1.6 Ehtiyat qidalandırma mənbələri

Ehtiyat qidalandırma mənbəyi, ehtiyat generator və/və ya ehtiyat hava kompressoru istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlanmalı, həftədə bir dəfə yoxlanmalıdır.

3. Konservasiya və texniki xidmətlə əlaqədar qoruyucu tədbirlər

3.1. Ümumi

3.1.1. Göyərtədə gəminin konservasiyasına dair jurnal olmalıdır. Həmin jurnal tarixləri də göstərilməklə konservasiya müddətində aparılmış texniki xidmət işlərinə və sınaqlara dair qeydlər daxil edilir. Gəminin konservasiyasına dair jurnal texniki xidmət işlərinin, təftişlərin və sınaqların xarakterinə və tezliyinə dair qeydlər də daxil edilir.

3.1.2. Gəminin növündən, gəmi avadanlığından, maşınlardan və konservasiyanın xüsusi şərtlərlə icra olunduğu konkret hallardan asılı olaraq Mülkiyyətçi tərəfindən konservasiya müddətində gəminin qorunub saxlanması və texniki xidmətlə təmin olunmasına dair növbəti tədbirlər görülür.

3.2. Korpusun təsirə məruz qalan hissələri

3.2.1. Korpusun sualtı hissələri korroziyaya qarşı müdafiə edilməlidir. Korroziya edici təsirə malik tullantıların miqdarının xüsusilə çox olduğu hallarda xarici cərəyan vasitəsilə katod mühafizəsinin yaradılması tövsiyə edilir. Belə sistemlər tətbiq edilsə, onlar vaxtaşırı texniki xidmətdən keçməli, vaxtaşırı yoxlanmalıdır. İstifadə edilmiş anodların vəziyyəti konservasiyada olan gəminin vəziyyətinin illik müayinələrində qiymətləndirilməlidir.

3.2.2. Korpusun su kəsiminin üzərindəki hissəsinin, təsirə məruz qalan göyərtələrin, giriş qapılarının və ya təsirə məruz qalan göyərtələrdəki qapaqların, habelə lyuk qapaqlarının örtüyü qənaətbəxş vəziyyətdə saxlanmalıdır.

Daxili məkanlara apan bütün girişlər bağlı saxlanmalıdır. Bütün ventilyasiya boruları və şaxtaları bağlı saxlanmalıdır.

3.3. Daxili məkanlar

3.3.1. Yük çənləri və yük bölmələri boşaldılmalı, təmizlənməli və quru vəziyyətdə saxlanmalıdır.

Ballast çənləri ya tam dolu, ya da boş vəziyyətdə saxlanmalıdır. Ballast sahələri dəniz suyu ilə doldurulmuş vəziyyətdə saxlanırsa, həmin sahələrin daima tam dolu olmasına, korroziyaya qarşı müdafiəsinə diqqət göstərilməlidir. Tələb olunursa, istifadə edilmiş anodlar lazım gəldikcə dəyişdirilməlidir. Ballast sahələrinin daima tam dolu qalması üçün onları müntəzəm yoxlamaq lazımdır.

3.3.2. Lövbər zənciri üçün yeşiklər boşaldılmalı, təmizlənməli və quru saxlanmalıdır. Bitum əsaslı boya ilə boyamaq tövsiyə olunur.

3.3.3. Maye yanacaq və sürtgü yağı çənləri müntəzəm olaraq boşaldılmalıdır.

Müntəzəm olaraq sürtgü yağı nümunələri analiz edilməli, nəticələr qənaətbəxş olmasa sürtgü yağı dəyişdirilməlidir. Çənləri yenidən doldurmazdan əvvəl təmizləmək lazımdır.

Boş sürtgü yağı çənləri qurudulmalı, təmizlənməli və quru saxlanmalıdır.

Şirin su və distillə edilmiş su çənləri ya tam dolu, ya da boş vəziyyətdə saxlanmalıdır. Boş çənlər qurudulmalı, təmizlənməli və quru saxlanmalıdır. Qoruyucu üzlük qismində sement məhlulundan istifadə edilmişdirsə, çəni doldurmazdan əvvəl həmin üzlük yoxlanmalı, lazım gələrsə təmirolunmalıdır.

3.3.4. Maşın şöbələrində anbar və ikiqat dibin üst təbəqəsi qurudulmalı, təmizlənməli və quru saxlanmalıdır.

Korpusun dəniz suyunu daxil etmək və xaric etmək üçün klapanları işlədilmirsə, bağlı saxlanmalıdır.

3.4. Göyertədəki köməkçi armatura vahidləri

3.4.1. Braşpillər, lövbər şpilləri və bucurqadlar müntəzəm olaraq yağlanmalı, həftədə bir dəfə fırladılmalıdır.

Bütün məftilli burazlar yağlanmış vəziyyətdə saxlanmalıdır.

Zəncirlərin görünən hissələri vaxtaşırı yoxlanmalı, onların üstünə daş kömür qatranı çəkilməlidir.

Novlu yanalma plankaları və klüzlərə lazım gələrsə bitum əsaslı boya və ya digər ekvivalent material çəkilməlidir.

Göyertədəki yükləmə boruları boşaldılmalı, lazım gələrsə hava vurularaq təmizlənməli və drenaj dəlikləri açıq saxlanmaqla quru saxlanmalıdır.

Elektrik maşınları və naviqasiya avadanlığı sukeçirməz örtüklərlə mühafizə edilməlidir.

3.5. Maşınlar

3.5.1. Maşın şöbələri

Maşın şöbələrində havanın temperaturunun bir qayda olaraq 0°C-dən yuxarı olması tələb edilir.

Rütubət mümkün qədər aşağı səviyyədə və məqbul diapazonda olmalıdır.

3.5.2. Maşınlar - Ümumi tələblər

Təsirə məruz qalan mexaniki detallara sürtgü yağı çəkilməlidir.

Dizel mühərrikləri, porşenli mühərriklər, nasoslar, turbinlər, elektrik mühərrikləri və generatorlar kimi fırlanan mexanizmlər vaxtaşırı işə salınmalı, müəyyən sayda dövr edənə qədər işlədilməlidir (sürtgü yağı sistemi işə salınmalı və ya yağ azalmışdırsa, lazımi qədər doldurulmalıdır). Avadanlıq vahidləri söndürülərkən əvvəlki vəziyyətdə dayandırılmamalıdır.

Podşipniklərin korpusları boşaldılmalı, təmizlənməli, təzə yağla doldurulmalıdır.

3.5.3. Əsas turbinlər

Turbinlər quru saxlanmalıdır.

Bütün buxar qəbuledici dəliklər germetikləşdirilməlidir.

Genişlənmə mexanizmləri (sürüşən dayaqqlar) müvafiq qaydada yağlanmalıdır.

Turbinlərin içində elektrik qızdırıcıları qoyulmalıdır. İstilik tətbiq etməklə qurutma dövrünün açıq, bütün klapanların bağlı, kipkəc bağlayıcı cihazların işə qaldırılmış vəziyyətində aparılmalıdır.

Həftədə bir dəfə turbinlər fırladılmalı, onların sürtgü yağı sistemi işə salınmalıdır. Transmissiya valı dövrlərin sayı tam ədəd üstəgəl dördə bir dövr olana qədər fırladıldıqdan sonra dayandırılmalıdır.

3.5.4. Reduktorlar

İri reduktorlar isti havanı qapalı dövrə ilə dövr etdirən ventilyatorla (hava şlanqları ilə birlikdə) təchiz edilir (hava korpusun aşağı hissəsindən qəbul edilir, yuxarı hissəsindən xaric edilir).

3.5.5. Turbinlə hərəkət etdirilən köməkçi mexanizmlər

Statorlar boşaldılmalı və quru saxlanmalıdır. Valları kipləşdirən kipləşdiricilər yağlanmalıdır.

Sürtgü yağından nümunələr götürülərək analiz edilməli, lazım gələrsə yağ təzələnməlidir. Yağı təzələməzdən əvvəl karter təmizlənməlidir.

İşlənmiş buxarı xaric edən borular quru saxlanmalıdır. Kipkəc qutuları sökülməlidir.

Turbinlər həftədə bir dəfə dövrlərin sayı tam ədəd üstəgəl dördə bir dövr olana qədər fırladıldıqdan sonra dayandırılmalıdır.

3.5.6. Kondensatorlar və istilikdəyişdiricilər

Kondensatorlar və istilikdəyişdiricilər boşaldılmalı və quru saxlanmalıdır.

Buxar olan sahələrə quruducular (desikantlar) yerləşdirilməlidir.

Su ilə təmas edən tərəf (su tərəfi) şirin su ilə yuyulmalıdır.

Sink anodların vəziyyəti vaxtaşırı yoxlanmalıdır.

Borular plastmas və ya tiftikli kipləşdirici materiallarla təchiz edilmişdirsə, su tərəfinə distillə edilmiş qələvili su doldurulmalıdır.

Borular genişləndirilərsə və ya metal kipləşdirici ilə təchiz edilərsə, su tərəfinə quruducular yerləşdirilməli, həmin tərəf quru saxlanmalıdır.

3.5.7. Köməkçi mexanizmlər

Bütün qəbuledicilər boşaldılmalı, açılaraq təmizlənməlidir. Təzyiq azaldıcı klapanlar təmizlənməli və bir qədər yağlanmalıdır.

Bütün qəbuledicilər boşaldılmalı, açılaraq təmizlənməlidir. Silindrlər və klapanlar yağlanmalıdır. Soyuducu qurğular boşaldılmalı və qurudulmalıdır. Bütün drenaj xətləri açılmalı, drenaj sistemi boşaldılmalıdır.

Pnevmatik işəsalma xətti boşaldılmalı və qurudulmalıdır.

Kondensat yığan çənlər/yığım çənləri boşaldılmalı və qurudulmalıdır. Deaeratorlar boşaldılmalı və qurudulmalıdır.

Qidalandırıcı və boşaldıcı nasoslar boşaldılmalı və qurudulmalıdır.

Bütün ejektorlar boşaldılmalı və qurudulmalıdır.

Əsas dövrətdirici nasoslar boşaldılmalı və qurudulmalıdır. Buxarlandırıcı aqreqatlar boşaldılmalı, təmizlənməli və qurudulmalıdır.

3.5.8. Boru xətləri

İstifadə olunmayan qurudulmalı və quru saxlanmalıdır.

3.5.9. Dizel mühərrikləri

Gündəlik sərfiyyat üçün maye yanacaq çəninin çıxış boruları və bütün yeritmə (injektor) sistemləri filtrasiyadan keçirilmiş qazoylla doldurulmalıdır.

Şirin su dövrlərinə korroziya əleyhinə maddələr qarışdırılmış su vurulur. Şirin suyun pH dərəcəsi ayda bir dəfə yoxlanmalıdır.

Hidravlik sistemin təzyiq tənzimləyiciləri dəyişdirilməlidir. Dəniz suyunun soyudulması üçün borular boşaldılmalıdır. Çarxqol mexanizminin kamerasına quruducu yerləşdirilməlidir.

İşəsalma ventilləri yağlanmalıdır (içəridən və çöldən).

Silindrlərin və korroziyaya məruz qalan xarici detalların üstünə mühərrik yağı çilənməlidir.

Yumruquqların və silindrlərin üzərinə ayda bir dəfə yağ çilənməlidir.

Turbokompressorun/turbovurucunun kürəikli podşipniklərinin üzərinə yağ çilənməli, bu qurğular tam ədəd üstəgəl dördə bir dövr olana qədər fırladıldıqdan sonra dayandırılmalıdır.

Mühərrikin havaqəbuledici manifoldu və işlədilmiş qazı xaric edən boruları germetikləşdirilməlidir. Hava üfürülən sahələr təmizlənməlidir.

Mühərriklər həftədə bir dəfə işə salınmalıdır.

3.5.10. Val xətləri

Val xətlərinə sürtgü yağı çəkilməlidir.

Valın podşipnikinin soyudulması üçün borular boşaldılmalıdır.

Sürtgü materialı qismində dəniz suyundan istifadə olunan avar vallarının maşın şöbəsidəki kipkəc qutusunun manjeti bərkidilməlidir.

Sürtgü materialı qismində yağdan istifadə olunan deydvd borularından yağ nümunələri götürülərək analiz edilməli, lazım gələrsə yağ təzələnməlidir. Çəndə yağın səviyyəsi vaxtaşırı yoxlanmalıdır.

Avar valı xətləri dövrlərin sayı tam ədəd üstəgəl dördə bir dövr olana qədər fırladıldıqdan sonra dayandırılmalıdır.

3.6. Elektrotexniki qurğular

3.6.1. Əsas və köməkçi elektrik paylayıcı lövhələr, qidalandırıcı panellər, əriyən qoruyuculu panellər və starterlər germetikləşdirilməlidir. Quruducular təmin edilməlidir.

Relelərin, açarların, çevirgəc-açarların kontaktlarına neytral vazelin çəkilməlidir.

Generatorların podşipnikləri sürtgü yağı qalıqlarından təmizlənməli, təzə maye və ya qatı sürtgü yağı ilə yağlamalıdır.

Kömür fırçaları yerlərindən çıxarılmalıdır.

3.6.2. Hər bir detal müqaviməti ən az 200 000 Om olan izolyasiya ilə təchiz edilməli, ümumilikdə hər bir avadanlıq vahidinin izolyasiyasının müqaviməti ən az 50 000 Om olmalıdır. İzolyasiyanın səviyyəsini yüksəltmək üçün (xüsusilə də generatorlarda / dəyişən cərəyan generatorlarında və iri mühərriklərdə) lokal elektrik qızdırıcıları lazım gələ bilər.

Müntəzəm olaraq izolyasiyanın elektrik müqaviməti yoxlanmalıdır.

3.7. Sükan qurğusu

3.7.1. Təsirə məruz qalan mexaniki detallara sürtgü yağı çəkilməli və ya onların üzərinə yağ çilənməlidir.

Elektrotexniki detalların konservasiyası üçün [3.6] bəndində verilənlərlə eyni tədbirlər görülür.

Sükan qurğusunun həftədə bir dəfə işlədilməsi tövsiyə olunur.

3.8. Qazanlar

3.8.1. Qazanların üstü tərəfi süpürülməli, əsas xassəli (əsaslar - tərkibində hidrosil qrupu olan maddələr) isti su ilə təmiz yuyulmalı, isti hava ilə qurudulmalıdır.

3.8.2. Su və buxar tərəfləri yaxşı olardı ki, quru üsulla mühafizə edilsin. Bu zaman rütubət mümkün olan ən aşağı dərəcədə saxlanmalıdır. İdeal rütubət 30% - 35% arasındadır. Sonradan korroziya meydana gəlməsin deyə suyun tamamilə qurudulması tövsiyə olunur. Barabanların qapıları bağlı saxlanmalıdır.

Digər hallarda qazanları, isti buxar yaradan cihazları və ekonomayzerləri pH dərəcəsi təxminən 10,5 olan su doldurulmuş vəziyyətdə saxlamaq tövsiyə olunur. Həll olmuş oksigen korroziya riski yaratmasın deyə yaxşı olardı ki, su hidrazin-hidratla təmizlənsin. Su müntəzəm olaraq analiz edilməlidir.

3.8.3. Bütün qızdırıcılar təmizlənməli və quru saxlanmalıdır.

Ventilyasiya boruları, gəminin üzlüyündəki oyuqlar və ventilyatorların çıxış boruları təmizlənməli, sukeçirməz qapaqla örtülməlidir.

Odluqlar sökülməli, forsunkalar yağlanmalıdır.

Lazım gələrsə, sobalara quruducular yerləşdirilməlidir.

Genişlənmə mexanizmləri (sürüşən dayaqqlar) müvafiq qaydada yağlanmalıdır.

Qazanların içi üç aydan bir yoxlanmalıdır.

3.8.4. Kranların və klapanların sukeçirməz olması şərti ilə, eləcə də hava nüfuz etməsin deyə qazanın içində təzyiqin ən az 0,05 bar səviyyədə saxlanması mümkün olduqda qazanların konservasiyası üçün onları təsirsiz qazla (azot) germetikləşdirmək də olar. İzafi təzyiqin yaranıb- yaranmadığını vaxtaşırı yoxlamaq, nəticələri müvafiq jurnala qeyd etmək lazımdır.

3.9. Avtomatlaşdırılmış qurğular

3.9.1. Elektron detallar üzrə tövsiyələr elektrotexniki qurğular üzrə tövsiyələrlə eynidir.

Pnevmatik detallarla əlaqədar olaraq istehsalçının təlimatına əməl etmək, sistemi vaxtaşırı yoxlamaq lazımdır.

Təzyiq, temperatur və ya səviyyə vericiləri istifadə edilmədikləri müddət ərzində bir qayda olaraq zədələnmir, korlanmır. Bununla belə, istehsalçının təlimatına (əgər varsa) əməl edilməlidir.

4. Konservasiya zonası və yanalma/lövbər qurğuları

4.1. Ümumi

4.1.1. Konservasiya zonasının seçilməsi və məqsədəuyğunluğu, eləcə də yanalma şərtlərinin xarakteri, yanalma/lövbər qurğuları və onların konservasiya müddətində istismar göstəriciləri ilə əlaqədar məsuliyyət Mülkiyyətçiyə aiddir.

Bununla belə, Mülkiyyətçi tələb edərsə, Cəmiyyət yanalma/lövbər qurğularını yoxlaya bilər.

4.2. Konservasiya zonası ilə bağlı tövsiyələr

4.2.1. Konservasiya zonasının seçilməsi və məqsədəuyğunluğu ilə əlaqədar olaraq Mülkiyyətçilər növbəti tövsiyələri nəzərdən keçirməlidir.

Konservasiya zonası:

- açıq dənizdən təcrid olunmalı, güclü axınlardan və dalğalardan qorunmalıdır;
- fırtınaların və şiddətli qabarma dalğalarının təsirinə məruz qalmamalıdır;
- hərəkət edən buz kütlələrinin təsirinə məruz qalmamalıdır;
- korroziyaedici təsirə malik çirkab suları ilə çirklənməməlidir;
- gəminin quru ilə rabitəsini lazımi qaydada təmin edən vasitələrlə təchiz edilməlidir.

4.3. Yanalma/lövbər qurğuları ilə bağlı tövsiyələr

4.3.1. Yanalma/lövbər qurğuları ilə əlaqədar olaraq Mülkiyyətçilər növbəti tövsiyələri nəzərdən keçirməlidir.

- qrunzun möhkəmliyi yanalma/lövbər qurğularını saxlamaq üçün kifayət etməlidir;
- buylara bağlanmış və ya lövbər salmış gəmilər elə yan almalı və bağlanmalıdır ki, normal külək şəraitində və normal qabarma dalğalarında yırgalanmasın;
- lövbər zəncirləri bir-birinə dolaşmamalı, burulmamalı, bir qayda olaraq əsas lövbərdən başqa, gəminin arxa lövbəri də salınmalıdır;
- konservasiyaya qoyulmuş gəmilər küləyin təsirini dəf etmək üçün ballastlı vəziyyətdə olmalıdır. Sakit dənizin əymə momentinə lazımi diqqət göstərilməlidir. Normal ballastlı vəziyyətdə suya oturma maksimum suya oturma təxminən 30 - 50 faizinə bərabər olmalıdır.

4.3.2. Gəmilər bir qayda olaraq ayrı-ayrı bağlanmalıdır. Buna baxmayaraq bir neçə gəmi birlikdə bağlanarsa, aşağıdakı tədbirlər görülməlidir:

- gəmilər yan tərəfdən, sıra ilə, yəni bir gəminin burun tərəfi qabaqdakı gəminin arxa tərəfinə olmaqla bağlanır;
- gəmilərin ölçüləri təxminən eyni olmalıdır;
- birlikdə bağlanmış gəmilərin sayı prinsip olaraq altıdan çox olmamalıdır;
- gəmilərin bağlanmasında istifadə olunan burazların elastiklik dərəcəsi eyni olmalıdır;
- yanalma brusları təmin edilməlidir.

4.4. Yanalma/lövbər qurğularının yoxlanması

4.4.1. [4.1.1] bəndində göstəriləyi kimi, Mülkiyyətçi tələb edərsə, Cəmiyyət yanalma/lövbər qurğularını yoxlaya bilər.

4.4.2. Belə olan halda Mülkiyyətçi yanalma/lövbər qurğularının yoxlanması ilə bağlı təklif verməlidir. Həmin təklifə növbəti məlumatlar daxil edilir:

- a) Yanalma obyektinə üzrə:
 - coğrafi mövqe (xəritədə göstərilməlidir);
 - dəniz dibinin xarakteristikaları;
 - suyun dərinliyi;
 - üstünlük təşkil edən bucaq sektorları (külək, qabarma və cərəyanın təsirləri) statistik tədqiqatlara uyğun qeyd edilir
 - dalğaların xarakteristikaları (amplituda, period)
- b) Yanalma/lövbər qurğularının həndəsi parametrləri:
 - gəmilərin mövqeyi və istiqaməti;
 - sahildəki lövbər qurğuları;
 - yanalma avadanlığını (gəminin burnu və arxası üçün) göstərən diaqram;
 - lövbər zəncirləri ilə gəmilərin mərkəzindən keçən həndəsi ox arasındakı bucaq.
- c) Yanalma avadanlığının xarakteristikaları:
 - Hər bir lövbərin maksimum saxlama gücü;
 - yanalma burazlarının növləri (zəncir, kabel, ağırlıqlar (sinkerlər) və s.)
 - hər bölmənin uzunluğu;
 - hər bölmənin çəkisi;
 - hər bölmənin uzunluğu; bölmənin mexaniki xarakteristikaları (qopma müqaviməti)
 - ağırlıqların çəkisi.

4.4.3. Quraşdırılması başa çatdıqdan sonra yanalma/lövbər qurğuları Cəmiyyət tərəfindən yoxlanmalıdır. Gəmi lövbər salmışdırsa, bir dalğıc sualtı qurğuya baxış keçirir və onun hesabı Cəmiyyətə təqdim edilir.

4.4.4. Konservasiya müddətində yanalma/lövbər qurğularının lazımi effektivliyinin təmin edilməsinə görə Mülkiyyətçi məsuliyyət daşıyır. Yanalma/lövbər qurğuları müntəzəm aralqlarla (gəmi lövbərsalmış olaraq konservasiya edilirsə, ildə ən az bir dəfə) və konservasiya zonasında əlverişsiz hava şəraitində gəldikdə yenidən yoxlanmalıdır.

5. Müayinələr

5.1. Gəmi konservasiyaya qoyulduqda aparılan müayinə

5.1.1. Konservasiya müddətinin başlanğıcında təhlükəsizliklə bağlı vəziyyətin, konservasiya tədbirlərinin, konservasiya zonasının və yanalma/lövbər qurğularının Cəmiyyətlə razılaşdırılmış proqrama uyğun olduğunu yoxlamaq üçün müayinə aparılır.

5.1.2. Həmin müayinənin nəticələri qənaətbəxş olarsa gəminin konservasiyaya qoyulduğunu təsdiqləmək üçün sirkulyar tərtib olunur. Sirkulyar gəmidə saxlanmalıdır.

5.2. Konservasiyadakı gəminin vəziyyətinin illik müayinəsi

5.2.1. Fəsil 2, 2-ci hissə, [8]-ci maddədə göstəriləyi kimi, konservasiyadakı gəmi standart illik təsnifləşdirmə müayinələrinin əvəzinə illik konservasiya müayinəsindən keçir. Həmin müayinə konservasiya üzrə texniki xidmət proqramına daima əməl olunub-olunmadığını təsbit etmək məqsədini güdür.

5.2.2. Konservasiyanın təşkilində dəyişikliklərin baş verib-vermədiyi, texniki xidmətə dair təlimata uyğun qaydada texniki xidmət işlərinin və sınaqların aparılıb-aparılmadığı, eləcə də onların nəticələrinin konservasiya jurnalına daxil edilib-edilmədiyi yoxlanmalıdır.

5.2.3. Müayinənin nəticələri qənaətbəxş olarsa, gəminin təsnifat şəhadətnaməsi təsdiq edilir.

5.3. Təkrar istismara buraxılış müayinəsi

5.3.1. Mülkiyyətçilər konservasiya çərçivəsində istifadə edilmiş müvəqqəti konservasiya qurğularının ləğvini, habelə qoruyucu materialların və örtüklərin (maye və qatı sürtgü yağı, korroziya əleyhinə materiallar, quruducular) təşkil etmək üçün zəruri tədbirlərin görülməsini təşkil etməlidir. Gəminin təsnifat şərtlərinin şamil olunmadığı hissələrinin aktivləşdirilərək istismara yararlı vəziyyətə gəldiyini yoxlamağa görə Mülkiyyətçi məsuliyyət daşıyır.

5.3.2. Təkrar istismara buraxılış müayinəsinə daxildir:

- korpusa, göyərtədəki köməkçi armatura vahidlərinə, təhlükəsizlik sistemlərinə, maşınlarla (müayinə vaxtı gəlib çatmamış qazanlara) və sükan qurğusuna ümumi baxış;
- təkrar istismara buraxılış tarixində vaxtı gəlib çatan və ya konservasiya müddətində vaxtı keçmiş bütün dövrü müayinələr;
- təsnifat şərtlərinin necə yerinə yetirildiyinə aid olan və təkrar istismara buraxılış tarixində vaxtı gəlib çatan və ya konservasiya müddətində vaxtı gəlib çatmış yoxlamalar.

5.3.3. Müayinə zamanı korpusda:

- üzlüyün su kəsiminin üstündəki hissəsi, göyərtənin döşəməsi, lyuk qapaqları və lyukətrafi rama;
- yük nişanına aid detallar yoxlanılır;
- bütün çənlərə /yük yerlərinə ümumi baxış keçirilir;
- konservasiya müddəti iki ildən az olarsa, seçilmiş ballast çənlərinə ümumi baxış keçirilir;
- konservasiya müddəti iki il olarsa və ya iki ili keçərsə, bütün ballast çənlərinə ümumi baxış keçirilir;
- anbar qurutma və ballast sistemlərinin funksional sınaqları.

5.3.4. Göyərtədəki köməkçi armatura vahidləri ilə əlaqədar olaraq:

- yanğınsöndürmə sisteminin magistral xətti işçi təzyiq altında yoxlanılır;
- mümkün olarsa, göyərtədəki boru xətləri işçi təzyiq altında yoxlanılır;
- təsnifat şərtlərinin şamil olunduğu avadanlıq vahidləri funksional sınaqlardan keçirilir;
- hidroizolyasiya təftiş edildikdən sonra istismar şəraitində təsirsiz qaz qurğuları yoxlanılır, habelə göyərtədəki əks klapən və vurma/vakuum klapanı funksional sınaqlardan keçirilir.

5.3.5. Maşınlarla əlaqədar olaraq:

- əsas və köməkçi mühərriklərin, reduktorların, əsas dayaq podşipniklərinin və deydvud borularının sürtgü yağından nümunələr götürülərək analiz edilir;
- çarxqol kamerasının, dirsəkli valın, porşen ştoklarının və dizel mühərriklərinin sürgü qollarının ümumi vəziyyəti yoxlanılır;
- dizel mühərriklərinin dirsəkli vallarında mərkəzlənmənin pozulub-pozulmadığı yoxlanılır. Bundan başqa, əgər mühərriklər konservasiyada iki ildən çox qalmışdırsa, bir porşen və bir porşen gilizi mühərrikdən sökülərək yoxlanılır. Lazım gələrsə, eyni məqsədlə mühərrikin digər detalları da sökülür;
- baxış lyukundan turbinlərin qanadlarının vəziyyəti yoxlanılır;
- kondensatorların və istilikdəyişdiricilərin su tərəflərinin vəziyyəti yoxlanılır;
- genişləndirmə detallarının vəziyyəti yoxlanılır;
- baxış lyukundan reduktorların vəziyyəti yoxlanılır;

- təzyiq azaldıcı cihazların əsaslı təmirdən sonrakı vəziyyəti yoxlanılır;
- anbar suyu səviyyəsinə aid siqnalizasiyanın sınaqdan keçirilməsi (əgər varsa).

5.3.6. Əsas və ehtiyat elektrotexniki qurğular sınaqdan keçirilməlidir. Paralel qoşulmuş əsas generatorların və əsas elektrik paylayıcı lövhənin qoruyucularının arasında yüklənmənin necə paylandığı yoxlanmalıdır. Elektrotexniki qurğuların izolyasiyasının elektrik müqaviməti yoxlanmalıdır.

5.3.7. Yanğının profilaktikası sistemləri, yanğın aşkarlayan və yanğınsöndürən sistemlərlə əlaqədar olaraq növbəti detallar yoxlanmalı və/və ya sınaqdan keçirilməlidir:

- maye yanacaq klapanlarının sürətlə bağlanması, maye yanacaq və nasoslarının dayandırılması, yanğın çıxışlarının və sukeçirməz qapıların bağlanması üçün məsafədən idarəetmə sistemi;
- yanğın detektorları və siqnalizasiyaları;
- yanğınsöndürmə avadanlığı.

5.3.8. Avtomatik qurğuların lazımi qaydada işləyib-ışləmədiyi yoxlanmalıdır.

5.3.9. Yüklərin buzxanada daşınması üçün qurğulara sinif təyin edilmişdirsə, onlar işçi şəraitdə yoxlanmalıdır. Konservasiya müddəti iki ildən çox olarsa, belə qurğuların tipik nümunələri seçilərək sökülməlidir.

5.3.10. Maye qaz daşıyan gəmilərin yük qurğuları ilə əlaqədar olaraq növbəti yoxlamalar aparılır:

- Çənlərin əsas divarının (konturunun) yoxlanması
- membran tipli çənlərdə ümumi qaz sınaqları aparılır və nəticələr gəminin təhvil-təslimində əldə edilən nəticələrlə müqayisə olunur;
- təsirsiz qazdan istifadə etməklə qaz borularının işçi təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi.

Cəmiyyətin Müfəttişlərindən biri gəminin ilk dəfə soyudulmasında və yüklənməsində iştirak edir.

5.3.11. Sinif təyin edilmiş digər konkret qurğularla əlaqədar olaraq Mülkiyyətçi Cəmiyyətə müayinə proqramı təqdim etməlidir.

5.3.12. Yuxarıdakı müayinələr başa çatdırıldıqdan sonra Cəmiyyətin Müfəttişinin iştirakı ilə dənizdə gediş sınaqları aparılmalıdır.

Gediş sınaqları aşağıdakıları əhatə edir:

- göyərtədəki qurğuların, əsas mühərrik sisteminin və başlıca köməkçi sistemlərin istismar göstəricilərinin qənaətbəxş olub-olmadığının yoxlanması, o cümlədən qoruyucu qurğuların sınaqdan keçirilməsi;
- lövbər qurğusunun sınaqdan keçirilməsi
- sükan qurğusunun hərtərəfli sınaqdan keçirilməsi;
- "tam sürətlə irəli" və "tam sürətlə geri" sınaqları;
- tələb olunursa, avtomatik maşın sistemlərinin sınaqları;

5.3.13. Müayinələrin nəticələri qənaətbəxş olarsa, aidiyyəti üzrə bütün müayinələrin aparıldığını və gəminin təkrar istismara buraxılışını təsdiqləyən akt tərtib olunur.

A HİSSƏSİ
TƏSNİFAT VƏ MÜAYİNƏLƏR

FƏSİL 4 GƏMİLƏRİN GÖSTƏRDİYİ MÜXTƏLİF XİDMƏTLƏR ÜZRƏ
MÜAYİNƏLƏRİN ƏHATƏ DAİRƏSİ

1-Cİ HİSSƏ	ÜMUMİ MÜDDƏALAR
2-Cİ HİSSƏ	BİRQAT BORTLU VƏ İKİQAT BORTLU QALAMA YÜK DAŞIYAN GƏMİLƏR
3-CÜ HİSSƏ	NEFT TANKERLƏRİ VƏ QURAŞIQ YÜK GƏMİLƏRİ
4-CÜ HİSSƏ	KİMYƏVİ MADDƏ DAŞIYAN TANKERLƏR
5-Cİ HİSSƏ	MAYE QAZ DAŞIYAN TANKERLƏR
6-Cİ HİSSƏ	RO-RO YÜK GƏMLƏRİ, PCT DAŞIYICILARI, SƏRNİŞİN GƏMİLƏRİ, RO-RO SƏRNİŞİN GƏMİLƏRİ
7-Cİ HİSSƏ	ÜMUMİ YÜK GƏMLƏRİ
8-Cİ HİSSƏ	DİGƏR XİDMƏT NİŞANLARI
9-CU HİSSƏ	AŞAĞI ALIŞQANLI YANACAQDAN VƏ QAZDAN İSTİFADƏ EDƏN GƏMİLƏR
ƏLAVƏ 1	NEFT TANKERLƏRİNİN UZUNUNA MÖHKƏMLİYİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

BÖLMƏ 1 ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu fəsil xidmət nişanı və/və ya əlavə xidmət funksiyası təyin edildiyinə görə və aidiyyəti üzrə avadanlıqla əlaqədar olaraq öz sinfini qoruyub saxlaya bilməsi üçün bəzi gəmilər tərəfindən yerinə yetirildiyinin yoxlanmalı olduğu spesifik tələblərə dair müayinələr və onların əhatə dairələri barədə ətraflı məlumat vermək məqsədini güdür.

1.1.2 Həmin xüsusi tələblər A bölməsi, 3-cü fəsildə verilən və bütün gəmi növlərinə şamil olunan müayinələrə dair ümumi tələblərə əlavə mahiyyətindədir, yaxud da onları əvəz edir: bu, hazırkı fəslin hər bir hissəsində qeyd edilir. Həmin müayinələr Fəs. 2, 2-ci hissədə göstərilən intervallarla və A bölməsi, 3-cü fəsildə ətraflı təsvir edilən eyni növ müayinələrlə, yəni illik, aralıq müayinələr və ya sinif yeniləmə müayinələri ilə eyni vaxtda aparılır.

1.1.3 Mülkiyyətçilər yadda saxlamalıdır ki, sinif yeniləmə müayinəsi başa çatdıqdan sonra gəmi bu və ya digər illik müayinənininki ilə eyni əhatə dairəsinə malik ümumi yoxlamadan keçməlidir (bax: Fəs. 3, 3-cü hissə, [1.1.7] bəndi). Bu fəsildə sinif yeniləmə müayinəsi üzrə xüsusi tələblər müəyyən edilərsə, onlar illik müayinəyə şamil olunan tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

2 Əlavə müayinə tələb edən xidmət nişanları və/və ya əlavə xidmət funksiyaları2.1.

2.1.1 Bu fəsildə ətraflı təsvir olunan xüsusi tələblər Mülkiyyətçinin tələbi əsasında gəmiyə təyin edilmiş xidmət nişanı (nişanları) və/və ya əlavə xidmət funksiyası (funksiyaları) ilə əlaqəlidir. Bir gəminin bir neçə xidmət nişanı olarsa, onların hər birinə aid xüsusi tələblər gəmiyə şamil olunur, bir şərtlə ki, onlar bir-birinə zidd olmasın (belə olan halda həmin iki tələbin daha ciddi olanı tətbiq olunur).

2.1.2 Cədvəl 1-də hansı xidmət nişanlarına və/və ya əlavə xidmət funksiyalarına xüsusi tələblərin şamil olunduğu və həmin xüsusi tələblərin hansı hissədə, yaxud da maddədə verildiyi göstərilir.

Cədvəl 1: Xüsusi tələblərin şamil olunduğu xidmət nişanları və/və ya əlavə xidmət funksiyaları

Təyin edilmiş xidmət nişanı və/və ya əlavə xidmət funksiyası	Bu fəslin aidiyyəti üzrə hissəsi və ya maddəsi	Xüsusi tələblərin təsir etdiyi müayinələrin növləri	Qeydlər
qalama yük gəmisi ESP qalama yük gəmisi BC- A ESP qalama yük gəmisi BC-B ESP qalama yük gəmisi BC- C ESP özüboşaldan qalama yük gəmisi ESP filiz daşıyan gəmi ESP quraşık yük gəmisi/OBO ESP quraşık yük gəmisi/OOC ESP	Fəs. 4, 2-ci hissə	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	genişləndirilmiş müayinə proqramı tələb olunur
neft tankeri ESP quraşık yük	Fəs. 4, 3-cü hissə	illik müayinə aralıq müayinə	genişləndirilmiş müayinə proqramı

gəməsi/OBO ESP quraşığı yük gəməsi/OOC ESP		sinif yeniləmə müayinəsi	tələb olunur
neft anbarı xidməti	Fəs. 4, 8-ci hissə, [7]	korpusun sinif yeniləmə müayinəsi	genişləndirilmiş müayinə proqramı tələb olunur
kimyəvi maddə daşıyan tanker ESP	Fəs. 4, 4-cü hissə	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	genişləndirilmiş müayinə proqramı tələb olunur
maye qaz tankeri maye qaz tankeri - FSRU maye qaz tankeri - FSU	Fəs. 4, 5-ci hissə	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
ro-ro yük gəməsi PCT (Avtomobil daşıyan) gəmi sərnişin gəməsi ro-ro sərnişin gəməsi	Fəs. 4, 6-cı hissə	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	xarici üzlük təbəqəsinin və daxili qapıların müayinəsi daxildir

Təyin edilmiş xidmət nişanı və/və ya əlavə xidmət funksiyası	Bu fəslin aidiyyəti üzrə hissəsi və ya maddəsi	Xüsusi tələblərin təsir etdiyi müayinələrin növləri	Qeydlər
universal yük gəmisi	Fəs. 4, 7-ci hissə	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
konteyner gəmisi və ya konteyner daşımaq üçün uyğunlaşdırılmış gəmi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [2]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
ev heyvanı daşıyan gəmi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [3]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
FLS (tezalışan maye daşıyan) tanker	Fəs. 4, 8-ci hissə, [4]	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
yerqazan gəmi dibdərinləşdirən gəmi dibindən boşalan barja özügedən, dibindən boşalan dibdərinləşdirən gəmi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [5]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
yedək gəmisi xilasedici yedək gəmisi müşayiət yedək gəmisi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [6]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
təchizat	Fəs. 4, 8-ci hissə, [7]	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
yanğınsöndürmə	Fəs. 4, 8-ci hissə, [8]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
neft yığan	Fəs. 4, 8-ci hissə, [9]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
lövbərdaşıyan	Fəs. 4, 8-ci hissə, [10]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
kabelçəkən	Fəs. 4, 8-ci hissə, [11]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
kran gəmisi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [12]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
dalğıcı təchizatı avadanlığı integrasiya edilmiş gəmi portativ dalğıcı təchizatı avadanlığı olan gəmi	Fəs. 4, 8-ci hissə, [13]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	

balıqçılıq gəmisi	Fəş. 4, 8-ci hissə, [14]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
ehtiyat xilasetmə gəmisi	Fəş. 4, 8-ci hissə, [15]	illik müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
yaxta ıcarəyə götürülmüş yaxta	Fəş. 4, 8-ci hissə, [16]	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
yarımbatan yük gəmisi	Fəş. 4, 8-ci hissə, [17]	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
dalğıc sistemi integrasiya edilmiş gəmi portativ dalğıc sistemi olan gəmi hiperbarik qəbul kamerası	Fəş. 4, 8-ci hissə, [18]	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	
Mayeləşdirilmiş təbii qaz yanacağı Sıxılmış təbii qaz yanacağı Mayeləşdirilmiş neft qazı metanol yanacağı ammonium yanacağı yanma temperaturu aşağı olan yanacaq yanacaq elementləri	Fəş. 4, 9-cu hissə	illik müayinə aralıq müayinə sinif yeniləmə müayinəsi	

BÖLMƏ 2 BİRQAT BORTLU VƏ İKİQAT BORTLU QALAMA YÜK DAŞIYAN GƏMİLƏR

1. Ümumi

1.1. Tətbiq sahəsi

1.1.1 Bu hissənin müəyyən etdiyi tələblər aşağıdakı xidmət nişanlarından birinin təyin edildiyi bütün özүgedən gəmilərə şamil olunur:

- **qalama yük gəmisi ESP** (birqat və ikiqat bortlu konstruksiyaya malik)
- **qalama yük gəmisi BC-A ESP** (birqat və ikiqat bortlu konstruksiyaya malik)
- **qalama yük gəmisi BC-B ESP** (birqat və ikiqat bortlu konstruksiyaya malik)
- **qalama yük gəmisi BC-C ESP** (birqat və ikiqat bortlu konstruksiyaya malik)
- **özüboşaldan qalama yük gəmisi ESP**
- **filiz daşıyan gəmi ESP**
- **quraşığı yük gəmisi/OBO ESP**
- **quraşığı yük gəmisi/OOC ESP**

Qeyd 1: "Qalama yük gəmiləri" dedikdə adətən bir göyörtəli, ikqat dibli, yük yerləri qismində dıblərərası və göyörtəaltı çənləri olan, istifadə təyinatı əsas etibarı ilə qalama quru yüklərin daşınması olan gəmilər nəzərdə tutulur. Quraşığı yük gəmiləri də bu kateqoriyaya aiddir. Konstruksiya və möhkəmlilik üzrə ümumi qaydalar (KMüQ) filiz daşıyan gəmilərə və quraşığı yük gəmilərinə şamil olunmur.

Qeyd 2: "İkiqat bortlu qalama yük gəmiləri" dedikdə adətən bir göyörtəli, ikiqat dibli, yük yerləri qismində dıblərərası və göyörtəaltı çənləri olan çənləri olan, istifadə təyinatı əsas etibarı ilə qalama quru yüklərin daşınması olan gəmilər, o cümlədən yük yerləri ikiqat bortla əhatə olunmuş filiz daşıyan gəmilər və quraşığı yük gəmiləri (bort bölmələrinin enindən asılı olmayaraq) nəzərdə tutulur. Konstruksiya və möhkəmlilik üzrə ümumi qaydalar (KMüQ) filiz daşıyan gəmilərə və quraşığı yük gəmilərinə şamil olunmur.

Qeyd 3: yük yerləri hibrid konstruksiyada olan, yəni bəzi yük yerlərinin birqat bortla, bəzi yük yerlərinin isə ikiqat bortla əhatə olunduğu qalama yük gəmilərində birqat bortla əhatə olunmuş yük yerlərinə birqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə tələblər, ikiqat bortla əhatə olunmuş yük yerlərinə və əlaqədar bort bölmələrinə isə ikiqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə tələblər şamil olunur.

Qeyd 4: Uzununa arakəsməli quraşığı yük gəmilərinə vəziyyətdən asılı olaraq şamil edilən əlavə tələblər Fə. 4, 3-cü hissədə verilir.

1.1.2 Bu tələblər yük sahəsindəki yük yerləri, kofferdamlar, boru xətləri üçün tunellər, boş bölmələr, maye yanacaq çənlərinin və bütün ballast çənlərinin yerləşdiyi zonalarda korpusun konstruksiyasında və boru sistemlərində aparılan müayinələrə şamil olunur. Onlar A bölməsinin 3-cü fəslinin müvafiq müayinələr üçün müəyyən etdiyi və gəminin qalan hissələrinə şamil olunan tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

1.1.3 Tələblər yoxlamaların, qalınlıq ölçmələrinin və çən sınaqlarının minimum həcmi əhatə edir. Fə. 2, 2-ci hissə, [2.2.7] bəndində ifadə edildiyi kimi ciddi korroziya və/və ya konstruktiv defekt aşkar edilərsə, müayinənin əhatəsi genişləndirilməli, lazım gələrsə əlavə əsaslı müayinələr aparılmalıdır.

1.1.4 Cədvəl 11-də tələb edilən hallarda istənilən növ müayinə çərçivəsində, yəni sinif yeniləmə müayinəsi, aralıq, illik və ya digər müayinələr çərçivəsində konstruksiyaların əsaslı müayinə tələb olunan hissələrində əsaslı müayinələrə paralel olaraq qalınlıq ölçmələri aparılır.

1.1.5 Bütün hallarda qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi faktiki ümumi vəziyyət haqqında təsəvvür yaradacaq qədər geniş olmalıdır.

1.1.6 Bu və ya digər müayinə çərçivəsində qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır:

- fə. 2, 2-ci hissə, [2.3] bəndində təsvir edilən prosedur icra olunmalıdır;
- müayinəyə başlamazdan əvvəl keçirilən və müayinənin planlaşdırıldığı yığıncaqda qalınlıq ölçmələrini aparan firma da iştirak etməlidir.

1.1.7 Sınıf yeniləmə müayinəsi, aralıq, illik və ya digər müayinələr çərçivəsində lyukların ətrafındakı ramaların daxili və xarici səthlərinin, yük yerlərinin bütün daxili səthlərinin (divarları, dibi və damı yastı olan göyertəaltı çənlərin yerləşdiyi sahələr və bunker çənlərinin xarici üzlük təbəqəsindən 300 mm aşağıdakı maili üzlük təbəqəsi istisna olmaqla) qoruyucu örtüyünün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu hallarda aşağıda tələb edilən əsaslı müayinələrin və/və ya qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə xüsusi diqqət göstərilə bilər.

Yuxarıdakı xüsusi müddəa Mülkiyyətçilərin yük yerlərinə istehsalçının tövsiyələrinə uyğun qaydada qoruyucu örtük çəkdiyi və ya həmin sahələrin qoruyucu örtüyünü təzələdiyi hallarda mövcud qalama yük gəmilərinə şamil oluna bilər. Bununla belə, yük yerlərində qoruyucu örtüyün təzələnməsindən əvvəl konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçüləri Cəmiyyətin Müfəttişinin iştirakı ilə qiymətləndirilməlidir.

Qeyd 1: Bu hissədə istifadə edilən "xüsusi diqqət" (və ya xüsusi diqqət göstərilən) termini ən az qoruyucu örtüyün altındakı konstruksiyanın faktiki ümumi vəziyyətini təsdiqləmək üçün aparılan əsaslı yoxlamaları və qalınlıq ölçmələrini ifadə etmək məqsədini güdür.

1.1.8 Fə. 6, 2-ci hissə, [1.3] bəndinin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə Fə. 6, 2-ci hissə, [1.3.4] və [1.3.4] bəndlərində qeyd edilən və Fə. 6, 2-ci hissə, [1.2.1] bəndində verilmiş, tələblərin yerinə yetirilməsini yoxlamaq üçün təyin edilmiş, son tarixə qədər aparılmalı olan müayinədə, eləcə də sonrakı aralıq müayinələrdə (yaşı 10 ili keçmiş gəmilərdə) və Fə. 6, 2-ci hissə, [1.3] bəndinin tələblərinin yerinə yetirilməsini yoxlamaq üçün sınıf yeniləmə müayinələrində 1 və 2 saylı yük yerləri arasındakı şaquli büzmələri olan, köndələn, sukeçirməz arakəsmələrdə əlavə olaraq qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

1.1.9 Fə. 6, 2-ci hissə, [5] maddəsinin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə Fə. 6, 2-ci hissə, [5.3] bəndində göstərilən və Fə. 6, 2-ci hissə, [5.2] bəndində verilmiş, Fə. 6, 2-ci hissə, [5] maddəsinin tələblərinin yerinə yetirilməsini yoxlamaq üçün təyin edilmiş son tarixə qədər, eləcə də sonrakı aralıq müayinələrdə və Fə. 6, 2-ci hissə, [5] maddəsinin tələblərinin yerinə yetirilməsini yoxlamaq üçün sınıf yeniləmə müayinələrində bortun xarici üzlüyünün karkası ilə küncüklərində əlavə olaraq qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

1.2. Göyertədəki sənədlər

1.2.1. Mülkiyyətçi [1.2.2] və [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən və Müfəttişin yoxlaması üçün hazır saxlanmalı olan sənədləri əldə etməli, təmin etməli və vaxtaşırı yeniləməlidir.

Həmin sənədlər gəminin istismarda olduğu bütün müddət ərzində göyertədə saxlanmalıdır.

SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 saylı qaydanın aid olduğu qalama yük daşıyan gəmilərdə Mülkiyyətçi gəminin istismarda olduğu bütün müddət ərzində Gəminin inşa qovluğuundakı (GİQ) hər hansı bir sənəddə dəyişiklik olduqda qovluğun yenilənməsini təşkil etməlidir. GİQ-in yenilənməsi üzrə sənədləşdirilmiş prosedurlar Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sisteminə inteqrasiya olunmalıdır.

1.2.2. Göyertədəki sənədlərə aşağıdakılardan ibarət müayinə hesabatları qovluğu daxil edilməlidir:

- konstruksiyaların müayinəsinə dair hesabatlar;
- korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sınıf müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi);
- qalınlıq ölçmələrinə dair hesabatlar.

Müayinə hesabatları qovluğunun bir nüsxəsi Mülkiyyətçinin müdiriyyətində də olmalıdır.

1.2.3. Göyərtədə əlavə olaraq növbəti müşayiətedici sənədlər də olmalıdır:

- vəziyyətdən asılı olaraq sinif yeniləmə müayinəsi və ya aralıq müayinəsinin aparılmasına qədər [4.1.1] bəndində tələb olunan müayinə proqramı;
- yük yerlərinin və ballast çənlərinin konstruktiv çertyojları (KMüQ şamil olunan gəmilərdə hər bir konstruktiv element üzrə həmin çertyojda həm işçi, həm də sinif yeniləmə müayinələrində ölçülən qalınlıq qiymətləri də göstərilməlidir). Çertyojlarda gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq da aydın oxunacaq şəkildə göstərilməlidir. Gəminin göyərtəsində saxlanmalı olan və onun orta hissəsinin en kəsiyini göstərən çertyojda ekvivalent brusun (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) bütün yük yerlərində en kəsiyinin parametrləri də qeyd edilməlidir.
- əvvəlki təmirlərin tarixçəsi;
- yük və ballast tarixçəsi;
- təsirsiz qaz qurğusundan istifadənin və çənlərin təmizlənməsi prosedurlarının əhatə dairəsi;
- gəminin heyət üzvlərinin aşağıdakılara dair hesabatları:
 - konstruksiyaların aşınması/ümumilikdə defektlər;
 - arakəsmələrdə və boru sistemlərində sızıntılar;
 - korroziya əleyhinə sistemin (əgər varsa) vəziyyəti;
- konstruksiyaların kritik əhəmiyyətə malik sahələrini və/və ya təftişi zəruri olan şübhəli sahələri müəyyən etməyə imkan verən bütün digər məlumatlar.

1.2.4. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu qalama yük daşıya gəmilərin göyərtəsindəki gəmi inşa qovluğu (GİQ) gəmidə qalmalı obyektlərlə məhdudlaşır. Müayinədən əvvəl Müfəttiş gəmidə olan və müayinənin aparılması üçün əsas təşkil edən qovluqları, onların tərkibindəki sənədləri yoxlayır.

1.2.5. Müayinədən öncə Müfəttiş müayinə üçün əsas sayılan gəmi bortunda olan sənədləri və onların mündəricatını araşdırır.

1.2.6. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu qalama yük daşıyan gəmilərdə:

- müayinə başa çatdıqdan sonra Müfəttiş Gəminin inşa qovluğundakı (GİQ) hər hansı bir sənəddə dəyişiklik olduqda qovluğun yeniləndiyindən əmin olmalıdır;
- Gəmidə saxlanan GİQ-lə əlaqədar olaraq Müfəttiş gəmidə olan məlumatları yoxlamalıdır. Hər hansı bir mühüm hadisə baş vermişdirsə, o cümlədən əsaslı təmir, konversiya və ya gəminin konstruksiyalarında dəyişiklik aparılmışdırsa, Müfəttiş bununla əlaqədar olaraq yenilənmiş məlumatların da gəmidə saxlandığından əmin olmalıdır. Müayinə tarixinə qədər gəmidəki GİQ-də yeniləmə başa çatmamışdırsa, Müfəttiş bunu qeydə alır və növbəti dövrü müayinədə yenilənmənin aparıldığını təsdiq olunmasını tələb edir;
- qurudakı arxivdə saxlanan GİQ-lə əlaqədar olaraq Müfəttiş arxivə daxil edilmiş məlumatların siyahısını yoxlamalıdır. Hər hansı bir mühüm hadisə baş vermişdirsə, o cümlədən əsaslı təmir, konversiya və ya gəminin konstruksiyalarında dəyişiklik aparılmışdırsa, Müfəttiş qurudakı arxivə daxil edilmiş məlumatların siyahısını yoxlamaqla bununla əlaqədar olaraq yenilənmiş məlumatların da həmin arxivdə saxlandığından əmin olmalıdır. Bundan başqa, Müfəttiş arxiv mərkəzinin bağladığı xidmət müqaviləsinin qüvvədə qaldığından əmin olmalıdır. Müayinə tarixinə qədər gəmidəki qurudakı arxivdə yerləşən GİQ-ə əlavələrlə bağlı yeniləmə başa çatmamışdırsa, Müfəttiş bunu qeydə alır və növbəti dövrü müayinədə yenilənmənin aparıldığını təsdiq olunmasını tələb edir.

1.2.7. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu qalama yük daşıyan gəmilərdə müayinə başa çatdıqdan sonra Müfəttiş korpusun konstruksiyasının inşasında istifadə edilmiş materialların əlavə edilməsinin / təzələnməsinin GİQ-dəki materialların siyahısı vasitəsilə sənədləşdirildiyindən əmin olmalıdır.

1.3. Müayinələrin nəticələri barədə hesabatın hazırlanması və müayinələrin qiymətləndirilməsi

1.3.1. Müayinə zamanı gəminin konstruktiv vəziyyəti ilə əlaqədar olaraq əldə edilmiş verilənlər və məlumatlar gəminin yük yerlərinin məqbul olub-olmadığını, konstruktiv bütövlüyünü yoxlamaq üçün təhlil olunur.

1.3.2. KMüQ qaydalarının şamil olunduğu qalama yük gəmilərində onların yaşı 15 ilə çatdıqdan sonra sinif yeniləmə müayinələri aparılarkən (və ya 3-cü sinif yeniləmə müayinəsi aparılarkən, bir şərtlə ki, o, gəminin istismar müddəti 15 ilə çatmamış aparılsın) ölçmələrin yerinə yetirildiyi, yenilənmiş və möhkəmləndirilmiş konstruktiv elementlərin qalınlıqlarının qiymətləri əsasında gəminin uzununa möhkəmliyi KMüQ qaydalarının şamil olunduğu qalama yük gəmilərinə aid olan sayılı sənədin 13-cü fəslində və ya KMüQ qaydalarının şamil olunduğu qalama yük gəmiləri və neft tankerlərinə aid olan sayılı sənədin 1-ci bölməsi, 13-cü fəslində uzununa möhkəmliklə bağlı verilən meyarlara uyğun olaraq qiymətləndirilir.

1.3.3. Gəminin uzununa möhkəmliyinin konstruktiv elementlərin təzələnməsindən və ya möhkəmləndirilməsindən sonra [1.3.2] bəndində tələb edilən qaydada qiymətləndirilməsi ilkin qiymətləndirmə qismində aparılmışdırsa, onun yekun nəticələri korpusun vəziyyətinə dair hesabatın bir hissəsi kimi məruzə edilməlidir.

1.3.4. Müayinə iki müayinə stansiyası tərəfindən aparılırsa, stansiyaların hər birinin müayinəsinə aid hesabat hazırlanmalıdır. Yoxlama aparılan və/və ya sınaqlar keçirilən hər bir maddələrin (təzyiq sınaqları, qalınlıq ölçmələri və s.) siyahısı və hər bir maddə üzrə nəticənin qeydə alınıb-alınmadığı növbəti müayinə başlamazdan əvvəl və ya müayinə davam edərkən müayinədə iştirak edən növbəti Müfəttişə təqdim olunur.

1.3.5. Cəmiyyət tərəfindən Mülkiyyətçiyə korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sinif yeniləmə müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi) təqdim olunur. Mülkiyyətçi həmin hesabatı gələcəkdəki müayinələr üçün istinad kimi gəmidə saxlamalıdır. Cəmiyyət korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı təsdiq etməlidir.

1.4. Müayinə ilə əlaqədar yerinə yetirilməli olan şərtlər

1.4.1. Müayinədə iştirak edən Müfəttişlər müayinəni apara bilsin deyərək Mülkiyyətçi ilə Cəmiyyət öz aralarında müayinə nöqtələrinə münasib və təhlükəsiz çıxışın təmin olunması şərtlərini razılaşdırır. Həmin çıxış imkan və vasitələrinə dair müayinənin planlaşdırılması üzrə anketdə ətraflı məlumat verilməlidir.

Müayinədə iştirak edən Müfəttiş (lər) təhlükəsizliyin, tələb olunan çıxış imkan və vasitələrinin adekvat olmadığı qənaətinə gələrsə, müvafiq sahələrin müayinəsi aparılır.

1.5. Konstruksiyalara çıxış imkanları

1.5.1. Korpusun ümumi vəziyyətinin yoxlanmasını nəzərdə tutan müayinə (ümumi baxış) ilə əlaqədar olaraq Müfəttiş korpusun strukturunun təhlükəsiz və əməli şəkildə yoxlanması üçün lazımi imkan və vasitələrlə təchiz edilməlidir.

1.5.2. Yük yerlərində bortun xarici üzlüyünün karkası istisna olmaqla, korpusun konstruksiyasının əsaslı müayinəsi ilə əlaqədar Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

- konstruksiyalardan keçən daimi taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- konstruksiyalardan keçən müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- səbətli avtoqaldırıclar, qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- portativ nərdivanlar;
- qayıq və ya sal;

- digər ekvivalent vasitələr.

1.5.3. Tam yükdaşıma qabiliyyəti 100 000 tondan az olan qalama yük gəmilərinin yük yerlərində bortun xarici üzlüyünün karkasının əsaslı müayinəsində portativ nərdivanlardan istifadə qəbul edilmir və Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

- konstruksiyalardan keçən daimi taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- konstruksiyalardan keçən müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- bortun xarici üzlüyünün küncülləri olan karkasının aşağı hissəsini müayinə etmək üçün uzunluğu 5 metri keçməyən portativ nərdivan qəbul oluna bilər;
- səbətli avtoqaldırıclar, qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- suyun bütün səviyyələrində yük yerinin statik yüklərə tab gətirməsi şərti ilə qayıq və sallar;
- digər ekvivalent vasitələr.

1.5.4. Tam yükdaşıma qabiliyyəti 100 000 ton və ya daha böyük olan qalama yük gəmilərinin yük yerlərində bortun xarici üzlüyünün karkasının əsaslı müayinəsində portativ nərdivanlardan istifadə qəbul edilmir və Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

a) Yaşı on ildən az olan gəmilərin illik və aralıq müayinələrində və yaşı beş il və ya az olan gəmilərin sinif yeniləmə müayinələrində:

- konstruksiyalardan keçən daimi taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- konstruksiyalardan keçən müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- səbətli avtoqaldırıclar, qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- suyun bütün səviyyələrində yük yerinin statik yüklərə tab gətirməsi şərti ilə qayıq və sallar;
- digər ekvivalent vasitələr.

b) Sonrakı dövrlərdə aparılan aralıq müayinələrdə və ya sinif yeniləmə müayinələrində:

- yük yerlərinin heç olmasa yuxarı hissələrinin əsaslı müayinəsi üçün konstruksiyalardan keçən daimi və ya müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- bortun xarici üzlüyünün karkasının aşağı və orta hissələrinin müayinəsi üçün taxtabəndlərin/körpülərin əvəzinə səbətli avtoqaldırıclar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar;
- suyun bütün səviyyələrində yük yerinin statik yüklərə tab gətirməsi şərti ilə qayıq və sallar;
- digər ekvivalent vasitələr.

c) Yuxarıdakı tələblərə baxmayaraq:

a) Yuxarı ucunun bərkidilməsi üçün mexaniki qurğu ilə təchiz edilmiş portativ nərdivanlardan aşağıdakı məqsədlərlə istifadə oluna bilər:

- yaşı 10 - 15 il arasında olan, birqat bortlu qalama yük gəmilərinin illik müayinələrində burun tərəfdəki yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının aşağı hissələrinin, o cümlədən bortun xarici üzlüyündə bort şpanqoutunun aşağıdakı üçdə bir hissəsinin, şpanqoutun ucundakı küncüyün, eləcə də qonşu üzlük bölməsinin hansı vəziyyətdə olduğunu müəyyən etmək üçün karkasın ən az 25 faizinin əsaslı və kifayət qədər geniş əhatəli müayinəsi;
- yaşı 15 ili keçmiş, birqat bortlu qalama yük gəmilərinin illik müayinələrində burun tərəfdəki yük yerində və bir ədəd seçilmiş digər yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının aşağı hissələrinin, o cümlədən bortun xarici üzlüyündə bort şpanqoutunun aşağıdakı üçdə bir hissəsinin, şpanqoutun ucundakı küncüyün, eləcə də qonşu üzlük bölməsinin hansı vəziyyətdə olduğunu müəyyən etmək üçün karkasın ən az 25 faizinin əsaslı və kifayət qədər geniş əhatəli müayinəsi;

b) bortun xarici üzlüyünün karkasının yuxarı hissəsinin əsaslı müayinəsi üçün və maksimum işçi hündürlüyün 17 metri keçmədiyi bütün hallarda müayinədə iştirak edən Müfəttiş əsaslı müayinə üçün hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələrindən (səbətli avtoqaldırıclar) və digər pnevmatik mexanizmlərdən istifadə edə bilər.

2. İllik müayinə

2.1. Ümumi

2.1.1. İllik müayinə mümkün olan dərəcədə korpusun və boru xətlərinin qənaətbəxş vəziyyətdə saxlandığını yoxlamaq üçün aparılan yoxlamadan ibarət olmalı, ballast çənlərinin və müayinəyə dair hesabat faylında göstərilən sahələrin korroziya əleyhinə sisteminin təmir və texniki xidmət tarixçəsini, faktiki vəziyyətini, miqyasını nəzərə almaqla aparılmalıdır.

2.2. Lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar, yuxarı göyörtələr

2.2.1. Son müayinədən sonra lyukların qapaqlarında və qapaqların ətrafındakı ramalarda, eləcə də onların bərkidici və kipləşdirici qurğularında razılaşdırılmamış dəyişikliklərin aparılmadığının təsdiq edilməsi.

2.2.2. Yük yerlərinin lyuklarının qapaqlarının və ramalarının əsaslı müayinəsi ancaq lyukun həm bağlı, həm də açıq vəziyyətində yoxlanması ilə mümkündür və buna görə də belə müayinə lyukun necə bağlanıb açıldığının yoxlanmasını da nəzərdə tutmalıdır. Nəticədə gəminin uzunluğunun qabaq hissəyə düşən 25 faizində bütün lyuklar və gəminin digər hissəsində heç olmasa bir lyuk həm bağlı, həm də açıq vəziyyətdə, habelə hər istiqamətdə açılıb-bağlanarkən əsaslı müayinədən keçməli, o cümlədən aşağıdakıları əhatə edəcək yoxlamalar aparılmalı, müayinə sxemləri isə hər beşillikdə bütün lyukların bir dəfə yoxlanmasını təmin edəcək qaydada tərtib olunmalıdır:

- a) açıq vəziyyətdə fiksasiya edilərək saxlanması;
- b) bağlı vəziyyətdə kipləşdiricilərin lazımı qaydada oturması və effektivliyi;
- c) hidravlik və elektrik intiqallı komponentlərin, kabellərin, zəncirlərin və kulis mexanizmlərinin işləmə-işləyə sınaqdan keçirilməsi.

Qapaqların örtülməsi ilə əlaqədar perimetr boyunca və çarpazlardakı bütün kilid mexanizmləri (plankalar) və digər bərkidici qurğular da yoxlanmalıdır. Gəminin uzunluğunun qabaq hissəyə, yəni dənizin yaratdığı yüklənmənin ən çox olduğu hissəyə düşən 25 faizindəki lyuk qapaqlarının vəziyyətinə xüsusi diqqət göstərməlidir.

2.2.3. Lyuk qapağının açılıb-bağlanmasında, fiksasiyasında çətinliklər aşkar edilərsə, Müfəttişin qərarı ilə yuxarıdakı [2.2.2] bəndində tələb edilənlərə əlavə olaraq digər lyuk qapaqları da yoxlana bilər.

2.2.4. Yük yerlərindəki lyukların qapaqlarının fiksasiya sistemi düzgün işləmirsə Cəmiyyətin nəzarəti altında təmir işləri yerinə yetirilir.

Lyuk qapaqlarının və ya lyukətrafi ramaların əsaslı təmiri aparılırsa, fiksasiya sisteminin gücü növbəti maddələrin müəyyən etdiyi tələblərə cavab vermək üçün yenilənməlidir: Fəs. 6, Əlavə 1, [6.2] bəndi; Fəs. 6, Əlavə 1, [6.3] bəndi; Fəs. 6, Əlavə 1, [6.4] bəndi.

2.2.5. yük yerlərinin hər bir qapaq dəstində növbəti elementlər müayinə edilməlidir:

- a) qapaq lövhəsi, o cümlədən yan lövhələr, eləcə də əsaslı müayinə zamanı açıq vəziyyətdə müayinəsi mümkün ola biləcək möhkəmləndirici əlavələr (korroziyanın, çatların, deformasiyaların aşkar edilməsi üçün);
- b) perimetr boyunca və köndələn tikişlərdə kipləşdirmə sistemləri (kipləşdirici araqların vəziyyəti və plastik deformasiyası, quraşmış yük gəmilərindəki elastik kipləşdiricilər, sıxıcı millər, drenaj kanalları və əks klapanlar);
- c) sıxac qurğuları, kipləşdiriciləri saxlayan kanallar, qapağı bərkidən qurğular (aşınma, köklənmə, rezin komponentlərin vəziyyəti);
- d) bağlı qapağı fiksasiya edən qurğular (deformasiyası və bərkidilməsi);
- e) zəncir və ya kanat şkiqləri;
- f) istiqamətləndiricilər;
- g) rels tipli istiqamətləndiricilər və rolilər;
- h) stoporlar;
- i) kabellər, zəncirlər, gərici qurğular və yanılma barabanları
- j) hidravlik sistem, elektrik təhlükəsizliyi qurğuları və bloklayıcı mexanizmlər

k) uclardakı və panellərarası həncamalar, ştiftlər və aralıq dayaqlar (əgər varsa).

2.2.6. Hər bir lyuk oyuğunda qapaq lövhələri və sərtlik qabırğalarında, dayaqlarla birlikdə ramalarda, xüsusilərdə ramaların üst hissəsində korroziyanın, çatların və deformasiyanın olub-olmadığının yoxlanması, o cümlədən əsaslı müayinə.

2.2.7. Zəruri hesab edilərsə, şlanqla su vuraraq və ya tabaşirlə lyukların qapaqlarının kip oturub-oturmadiğı yoxlana, əlavə olaraq sıxılma kipləşdirməsi komponentlərinin xətti və bucaq ölçüləri götürülə bilər.

2.2.8. Portativ qapaqlardan, taxta və ya polad pontonlardan istifadə edilərsə, vəziyyətdən asılı olaraq aşağıdakıların qənaətbəxş vəziyyətdə olub-olmadığını yoxlanılır:

- taxta döşəmələr və sökülüb-bağlanan bimslər, belə bimslər üçün yuvalar və fiksasiyaedici qurğular;
- polad pontonlar, o cümlədən lyuk qapağının lövhələrinin əsaslı müayinəsi;
- brezentlər;
- lyuk qapaqlarının bərkidici qurğuları, sıxıcı şinlər və pazlar
- lyukun bağlanması üçün reykalər və onların fiksasiyası üçün qurğular;
- dayaq yastıqları/milləri və yan lövhələrin kənarları;
- istiqamətləndirici plankalar və novlu yanalma blokları;
- sıxıcı millər, drenaj kanalları və suaxıdan borular (əgər varsa).

2.2.9. İllik müayinə həmçinin aşağıdakıları nəzərdə tutmalıdır:

- bütün yanacaq çənlərinin ventilyasiya dəliklərindəki odadavamlı ekranların yoxlanması;
- yanacaq çənlərinin və onların ventilyasiya boruları sisteminin yoxlanması;
- Daxili məkanların yoxlanması zamanı məqsəduyğun olarsa və mümkün olan dərəcədə yük yerlərinə və digər sahələrə çıxışı təmin edən vasitələrin yaxşı vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- mümkün olduğu dərəcədə arakəsmələrdəki sukeçirməz keçidlərin yoxlanması.

2.3. Yük tryumları

2.3.1. Birqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə 1-ci cədvəldə, ikiqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə isə 2-ci cədvəldə göstərilən tələblər yerinə yetirilməlidir.

Cədvəl 1: Birqat bortlu qalama yük gəmilərində yük yerlərinin illik müayinəsi

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, illik müayinə tarixində)	
10 < yaş ≤ 15	yaş > 15
Bütün yük yerlərinə ümumi baxış keçirilir Burun tərəfdəki yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının aşağı hissələrinin, o cümlədən bortun xarici üzlüyündə bort şpanqoutunun aşağıdakı üçdə bir hissəsinin, şpanqoutun ucundakı küncüyün, eləcə də qonşu üzlük bölməsinin hansı vəziyyətdə olduğunu müəyyən etmək üçün karkasın ən az 25 faizinin əsaslı və kifayət qədər geniş əhatəli müayinəsi. Bax aşağıda: (1) Bax aşağıda: (2) və (3) yük yerlərində bütün boru xətlərinin və keçidlərin, o cümlədən bortdan dənizə su axıdan boru xətlərinin yoxlanması	Bütün yük yerlərinə ümumi baxış keçirilir Burun tərəfdəki yük yerində və bir ədəd seçilmiş digər yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının aşağı hissələrinin, o cümlədən bortun xarici üzlüyündə bort şpanqoutunun aşağıdakı üçdə bir hissəsinin, şpanqoutun ucundakı küncüyün, eləcə də qonşu üzlük bölməsinin hansı vəziyyətdə olduğunu müəyyən etmək üçün karkasın ən az 25 faizinin əsaslı və kifayət qədər geniş əhatəli müayinəsi. Bax aşağıda: (1) Bax aşağıda: (2) və (3) yük yerlərində bütün boru xətlərinin və keçidlərin, o cümlədən bortdan dənizə su axıdan boru xətlərinin yoxlanması
(1) Müayinənin bu səviyyəsi islahedici tədbirlərin aparılmalı olduğuna dəlalət edərsə, müayinənin miqyası həmin yük yerində bütövlükdə bortun xarici üzlüyünün karkasını və üzlüyünü, eləcə də bütün digər yük yerlərini kifayət dərəcədə əsaslı müayinə edəcək qədər genişləndirilməlidir. (2) Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri ciddi korroziyanın mövcudluğuna dəlalət edərsə, 12-cidən 16-cıya qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Qalınlıq ölçmələri illik müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir. Konstruksiya və möhkəmlilik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə qoruyucu örtük istehsalçının tələblərinə uyğun olaraq çəkilmişdirsə və qənaətbəxş vəziyyətdə saxlanırsa, illik qalınlıq ölçmələri aparılmaya bilər. (3) yük yerlərinin [1.1.7] bəndində qeyd olunan bərk qoruyucu örtüyünün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilərsə, əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər.	

Cədvəl 2: İkiqat bortlu qalama yük gəmilərində yük yerlərinin illik müayinəsi

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, illik müayinə tarixində)	
10 < yaş ≤ 15	yaş > 15
İki seçilmiş yük yerinə ümumi baxış keçirilir Bax aşağıda: (1) yük yerlərində bütün boru xətlərinin və keçidlərin, o cümlədən bortdan dənizə su axıdan boru xətlərinin yoxlanması	Bütün yük yerlərinə ümumi baxış keçirilir Bax aşağıda: (1) yük yerlərində bütün boru xətlərinin və keçidlərin, o cümlədən bortdan dənizə su axıdan boru xətlərinin yoxlanması
(1) Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri ciddi korroziyanın mövcudluğuna dəlalət edərsə, 17-cidən 20-ciyə qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr	

yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə qoruyucu örtük istehsalçının tələblərinə uyğun olaraq çəkilmişdirsə və qənaətbəxş vəziyyətdə saxlanırsa, illik qalınlıq ölçmələri aparılmaya bilər.

2.4. Ballast çənləri

2.4.1. Sınıf yeniləmə müayinəsinin və ya aralıq müayinənin nəticələrinə əsasən zəruri hesab edilərsə, ballast çənlərinin içi yoxlanılır; bax: [4.3.6] və birqat bortlu qalama yük gəmilərinə aid 4-cü cədvəldə haşiyə (3) və ya ikiqat bortlu qalama yük gəmilərinə aid 6-cı cədvəldə haşiyə (3).

2.4.2. Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri ciddi korroziyanın mövcudluğuna dəlalət edərsə, birqat bortlu qalama yük gəmiləri üçün 12-cidən 16-cıya, ikiqat bortlu qalama yük gəmiləri üçün isə 17-cidən 20-ciyə qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır.

Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır.

Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə qoruyucu örtük istehsalçının tələblərinə uyğun olaraq çəkilmişdirsə və qənaətbəxş vəziyyətdə saxlanırsa, illik qalınlıq ölçmələri aparılmaya bilər.

3. Aralıq müayinə

3.1. Yaşı 10 və ya daha yeni gəmilər

3.1.1. Birqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə 1-ci cədvəldə, ikiqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə isə 2-ci cədvəldə göstərilən, yük yerlərinin müayinəsinə aid olan tələblər yerinə yetirilməlidir.

3.1.2. Birqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə 1-ci cədvəldə, ikiqat bortlu qalama yük gəmiləri üzrə isə 2-ci cədvəldə göstərilən, duzlu sulu ballast çənlərinin müayinəsinə aid olan tələblər yerinə yetirilməlidir.

3.2. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilər

3.2.1. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [4]-də göstərilirdiyi kimi aparılan korpusun əvvəlki sınıf yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və vəziyyətdən asılı olaraq dibin quru vəziyyətdə, ya da suda müayinəsini də nəzərdə tutur. Bununla belə, müayinədə iştirak edən Müfəttiş zəruri hesab etməsə, maye yanacaq çənlərinin daxildən yoxlanması və bütün çənlərin təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi tələb olunmur.

3.3. Yaşı 15-i keçmiş gəmilər

3.3.1. Yaşı 15-i keçmiş gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [4]-də göstərilirdiyi kimi aparılan korpusun əvvəlki sınıf yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və dibin quru vəziyyətdə müayinəsini də nəzərdə tutur. Bununla belə, müayinədə iştirak edən Müfəttiş zəruri hesab etməsə, maye yanacaq çənlərinin daxildən yoxlanması və bütün çənlərin təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi tələb olunmur.

Diblərin aralıq müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük yerlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük yerlərinin və ballast suyu

çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

Cədvəl 3: Müayinə vaxtında yaşı 10-u keçmiş və ya 10-dan kiçik olan, birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük yerlərinin aralıq müayinəsi

Bütün yük yerlərinə ümumi baxış Bax aşağıda: (1)
Aşağıdakıların vəziyyətini təsbit etmək üçün qabaq tərəfdəki yük yerinin və bir ədəd seçilmiş digər yük yerinin əsaslı müayinəsi: • bortun xarici üzlüyünün karkasının ən az 25 faizi, o cümlədən karkasın yuxarı və aşağı uclarındakı küncükləri, eləcə də bitişik üzlük təbəqəsi; • köndələn arakəsmələr. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələrin yoxlanması Bax aşağıda: (1)
Əsaslı müayinədən keçməli olan sahələrdə həm ümumi, həm də lokal korroziyanın səviyyəsini müəyyən etməyə imkan verəcək qalınlıq ölçmələri. Qalınlıq ölçmələrinin aparılması üçün minimum şərt əvvəlki müayinələrdə şübhəli olduğu müəyyən edilən sahələrin mövcudluğudur. Bax aşağıda: (2), (3) və (4).
a) Müfəttiş ümumi və əsaslı müayinələrin nəticələrinə əsaslanaraq zəruri hesab edərsə, müayinənin miqyası həmin yük yerində bütövlükdə bortun xarici üzlüyünün karkasını və üzlüyünü, eləcə də bütün digər yük yerlərini kifayət dərəcədə əsaslı müayinə edəcək qədər genişləndirilməlidir. b) Yük yerlərinin [1.1.7] bəndində qeyd olunan bərk qoruyucu örtüyünün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilərsə, əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. c) Əsaslı müayinənin konstruktiv kiçilmənin baş vermədiyini və bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərən nəticələri Müfəttiş üçün qənaətbəxş olarsa, qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. d) Ciddi korroziya aşkar edilərsə, 12-cidən 16-cıya qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir. Konstruksiya və möhkəmlilik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə aşağıdakı sahələrdə ciddi korroziya aşkar edilə bilər: • örtük materialı istehsalçısının tələblərinə uyğun qaydada çəkilmiş örtük təbəqəsinin mühafizə etdiyi və hələ də yaxşı vəziyyətdə olduğunu təsdiqləmək üçün illik intervallarla yoxlanan və ya alternativ olaraq • illik intervallarla ölçülməsi tələb edilən sahələr. Qeyd 1: Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Mülkiyyətçinin yük yerlərinə örtük təbəqəsi çəkmək və ya örtük təbəqəsini təzələmək istədiyi, istismarda olan qalama yük gəmilərində əsaslı müayinələrin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi yenidən nəzərdən keçirilə bilər. yük yerlərinə qoruyucu örtüyün çəkilməsindən əvvəl konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçüləri Cəmiyyətin Müfəttişinin iştirakı ilə qiymətləndirilməlidir.

Cədvəl 4: Müayinə vaxtında yaşı 10-u keçmiş və ya 10-dan kiçik olan, birqat bortlu qalama yük gəmilərinin duzlu sulu ballast sahələrinin aralıq müayinəsi

Müfəttiş tərəfindən seçilən nümunə ballast suyu sahələrinə ümumi baxış Belə seçilmiş sahələrə ballast çənlərinin ümumi sayı və növləri nəzərə alınmaqla forpik və axterpikdəki çənlər və digər çənlərdən bir neçəsi daxil olmalıdır. Bax aşağıda: **(1), (2) və (3)**
 Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələrə ümumi baxış və onların əsaslı müayinəsi Qalınlıq ölçmələrinin aparılması üçün minimum şərt əvvəlki müayinələrdə şübhəli olduğu müəyyən edilən sahələrin mövcudluğudur. Bax aşağıda: **(4) və (5)**

- Ümumi baxış nəticəsində nəzərəçarpan konstruktiv defektlər aşkar edilməsə yoxlamakorroziya əleyhinə sistemin öz effektivliyini qoruyub saxladığının təsdiq edilməsi ilə məhdudlaşdırıla bilər.
- Ballast suyu çənlərində örtük pis vəziyyətdə olarsa, korroziya və başqa defektlər aşkar edilərsə, yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilmədiyini hallarda yoxlamanın əhatə dairəsi eyni tipli digər çənləri də əhatə edəcək qədər genişləndirilməlidir.
- İllik müayinələrdə dablərərsi olmayan və bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olmasına baxmayaraq təzələnmədiyini aşkar edilmiş, yaxud da yumşaq və ya yarımberk örtüyün çəkildiyi, və yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilmədiyini ballast çənlərinin içəri tərəfi yoxlanmalı, lazım gələrsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Dablərərsi ballast çənlərinin bərk qoruyucu örtüyündə qırılma aşkar edilərsə və ya yumşaq ya da yarımberk örtüyün çəkildiyi, yaxud da bərk qoruyucu örtük çəkilmədiyini aşkar edilərsə, həmin çənlərin illik müayinələrdə içəri tərəfi yoxlanıla bilər. Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.
- Əsaslı müayinənin konstruktiv kiçilmənin baş vermədiyini və bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərən nəticələri Müfəttiş üçün qənaətbəxş olarsa, qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər.
- Ciddi korroziya aşkar edilərsə, 12-cidən 16-cıya qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

Cədvəl 5: Müayinə vaxtında yaşı 10-u keçmiş və ya 10-dan kiçik olan, ikiqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük yerlərinin aralıq müayinəsi

Bütün yük yerlərinə ümumi baxış Bax aşağıda: (1)
Əsaslı müayinədən keçməli olan sahələrdə həm ümumi, həm də lokal korroziyanın səviyyəsini müəyyən etməyə imkan verəcək qalınlıq ölçmələri. Bax aşağıda: (2), (3) və (4)
(1) Müfəttiş ümumi müayinənin nəticələrinə əsaslanaraq zəruri hesab edərsə, müayinənin miqyası Müfəttişin yük yerlərində seçdiyi hissələri əsaslı müayinə edəcək qədər genişləndirilməlidir. (2) Əsaslı müayinənin konstruktiv kiçilmənin baş vermədiyini və bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərən nəticələri Müfəttiş üçün qənaətbəxş olarsa, qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. (3) Ciddi korroziya aşkar edilərsə, 17-cidən 20-ciyə qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Qalınlıq ölçmələri daha geniş miqyasda müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir. Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə aşağıdakı sahələrdə ciddi korroziya aşkar edilə bilər: • örtük materialı istehsalçısının tələblərinə uyğun qaydada çəkilmiş örtük təbəqəsinin mühafizə etdiyi və hələ də yaxşı vəziyyətdə olduğunu təsdiqləmək üçün illik intervallarla yoxlanan və ya alternativ olaraq • illik intervallarla ölçülməsi tələb edilən sahələr. (4) yük yerlərinin [1.1.7] bəndində qeyd olunan bərk qoruyucu örtüyünün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilərsə, əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. Qeyd 1: Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Mülkiyyətçinin yük yerlərinə örtük təbəqəsi çəkmək və ya örtük təbəqəsini təzələmək istədiyi, istismarda olan qalama yük gəmilərində əsaslı müayinələrin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi yenidən nəzərdən keçirilə bilər. yük yerlərinə qoruyucu örtüyün çəkilməsindən əvvəl konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçüləri CəmiyyətinMüfəttişinin iştirakı ilə qiymətləndirilməlidir.

Cədvəl 6: Müayinə vaxtında yaşı 10-u keçmiş və ya 10-dan kiçik olan, ikiqat bortlu qalama yük gəmilərinin ballast çənlərinin aralıq müayinəsi

Müfəttiş tərəfindən seçilən nümunə ballast suyu çənlərinə ümumi baxış Belə seçilmiş sahələrə ballast çənlərinin ümumi sayı və növləri nəzərə alınmaqla forpik və axterpikdəki çənlər və digər çənlərdən bir neçəsi daxil olmalıdır. Bax aşağıda: (1), (2) və (3) Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələrə ümumi baxış və onların əsaslı müayinəsi.
Əsaslı müayinədən keçməli olan sahələrdə həm ümumi, həm də lokal korroziyanın səviyyəsini müəyyən etməyə imkan verəcək qalınlıq ölçmələri. Bax aşağıda: (4) və (5)
• Ümumi baxış nəticəsində nəzərəçarpan konstruktiv defektlər aşkar edilməsə yoxlama korroziya əleyhinə sistemin öz effektivliyini qoruyub saxladığının təsdiq edilməsi ilə məhdudlaşdırıla bilər. • Ballast suyu çənlərində örtük pis vəziyyətdə olarsa, korroziya və başqa defektlər aşkar edilərsə, yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilmədiyini hallarda yoxlamanın əhatə dairəsi eyni tipli digər çənləri də əhatə edəcək qədər genişləndirilməlidir. • İllik müayinələrdə dablərərsə olmayan və bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olmasına baxmayaraq təzələnmədiyini aşkar edilmiş, yaxud da yumşaq və ya yarım bərk örtüyün çəkildiyi, və yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilmədiyini ballast çənləri yoxlanmalı, lazım gələrsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Dablərərsə ballast çənlərinin bərk qoruyucu örtüyündə qırılma aşkar edilərsə və ya yumşaq ya da yarım bərk örtüyün çəkildiyi, yaxud da bərk qoruyucu örtük çəkilmədiyini aşkar edilərsə, həmin çənlər illik müayinələrdə yoxlanıla bilər. Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. • Əsaslı müayinənin konstruktiv kiçilmənin baş vermədiyini və bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərən nəticələri Müfəttiş üçün qənaətbəxş olarsa, qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. • Ciddi korroziya aşkar edilərsə, 17-ci dən 20-ci-yə qədərki cədvəllərin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Qalınlıq ölçmələri daha geniş miqyasda müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

4. Sınıf yeniləmə müayinəsi

4.1. Müayinə proqramı və müayinə üçün hazırlıq

4.1.1. Aşağıdakıların hər hansı bir mərhələsinin başlamasından əvvəl Mülkiyyətçi Cəmiyyətlə birlikdə spesifik müayinə proqramı işləyib hazırlamalıdır:

- sınıf yeniləmə müayinəsi;
- Yaşı 10-u keçmiş qalama yük gəmilərinin aralıq müayinəsi.

Müayinə proqramı yazılı formatda olmalıdır. Müayinə proqramı razılaşdırılmadan müayinə başlatılmamalıdır.

Müayinə proqramının işlənilib hazırlanmasından əvvəl Mülkiyyətçi müayinələrin planlaşdırılmasına dair anketi dolduraraq Cəmiyyətə göndərməlidir.

Aralıq müayinələrdə müayinə proqramı özündə əvvəlki sınıf yeniləmə müayinəsinə dair proqramı və əlavə olaraq həmin sınıf yeniləmə müayinəsində korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı və sonrakı əlaqədar müayinə hesabatlarını ehtiva edə bilər.

Müayinə proqramı işlənilib hazırlanarkən sonuncu sınıf yeniləmə müayinəsindən sonra müayinəyə dair tələblərdə baş vermiş bütün dəyişikliklər nəzərə alınmalıdır.

4.1.2. Müayinə proqramını hazırlayarkən növbəti sənədləri toplamaq və yoxlanacaq yük yerlərini, çənləri, digər sahələri və konstruksiya elementlərini seçmək üçün onlardakı məlumatlardan istifadə etmək lazımdır:

- a) gəminin müayinə statusu və ona aid əsas informasiya;
- b) göyərtədə saxlanan və [1.2.2] ilə [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən sənədlər;
- c) əsas konstruktiv çertyojlar (konstruksiya elementlərinin ən kəsiklərinin ölçülərini göstərən çertyojlar), o cümlədən yüksək möhkəmliyə malik polad materialların istifadəsinə aid məlumatlar;
- d) həm Cəmiyyətdən, həm də Mülkiyyətçidən əldə edilən, əvvəlki əlaqədar müayinələrə və təftişlərə aid hesabatlar;
- e) gəminin yük yerlərinin və çənlərinin istifadəsinə, daşınan tipik yüklərə aid olan və digər əlaqədar məlumatlar;
- f) yeni inşa edilən gəmidə korroziya əleyhinə tədbirlərə aid məlumatlar;
- g) istismar müddətində aidiyyəti üzrə aparılmış texniki xidmət işlərinə aid məlumatlar.

4.1.3. Təqdim olunacaq müayinə proqramı ən az əsaslı müayinəyə, qalınlıq ölçmələrinə və çənlərin sınaqdan keçirilməsinə dair [4.5], [4.6] və [4.7] bəndlərinin tələblərini nəzərə almalı, həmin tələblərə cavab verməli, aidiyyəti üzrə ən az aşağıdakı məlumatları ehtiva etməlidir:

- a) gəmiyə dair əsas informasiya və əsas göstəricilər;
- b) əsas konstruktiv çertyojlar (konstruksiya elementlərinin ən kəsiklərinin ölçülərini göstərən çertyojlar), o cümlədən yüksək möhkəmliyə malik polad materialların istifadəsinə aid məlumatlar;
- c) yük yerlərinin və çənlərin yerləşmə planı;
- d) istifadəsinə, qoruyucu sistemlərinə və qoruyucu örtüklərin vəziyyətinə aid məlumatlarla birlikdə yük yerlərinin və çənlərin siyahısı;
- e) müayinənin aparılmasını şərtləndirən amillər (məsələn yük yerlərinin və çənlərin təmizlənməsinə, qazların uzaqlaşdırılmasına, ventilyasiyaya, işıqlandırmaya aid məlumatlar);
- f) konstruksiyalara çıxış vasitələri və üsulları;
- g) müayinə üçün avadanlıq;
- h) [4.5] bəndinə əsasən əsaslı müayinə aparılmalı olan yük yerlərinin və çənlərin göstərilməsi;
- i) [4.6] bəndinə əsasən qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan bölmələrin göstərilməsi;
- j) [4.7] bəndinə əsasən sınaqdan keçirilməli olan çənlərin göstərilməsi;
- k) müvafiq gəminin zədələnmələr üzrə tarixçəsi.

4.1.4. Cəmiyyət gəmidə konstruktiv korroziyanın və kəşilmənin yol verilən maksimum səviyyələrini Mülkiyyətçiyə bildirməlidir.

4.2. Müayinənin planlaşdırılması üzrə yığıncaq

4.2.1. Müayinədən əvvəl və müayinə ərzində müvafiq hazırlıq işlərinin lazımı qaydada təşkili, eləcə də müayinədə iştirak edən müfəttişlə Mülkiyyətçinin nümayəndələri arasında yaxın əməkdaşlıq müayinələrin təhlükəsiz və effektiv şəkildə icrasının əsas şərtlərindən biridir. Gəmidə müayinənin aparıldığı müddət ərzində müntəzəm olaraq təhlükəsizlik texnikası üzrə təlimatlandırma yığıncaqları keçirilməlidir.

4.2.2. Hər hansı bir sinif yeniləmə müayinəsinə və ya aralıq müayinəyə başlamazdan əvvəl müayinənin təhlükəsiz və effektiv şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müayinə proqramında nəzərdə tutulan bütün təşkilati məsələlərin həll edildiyindən, zəruri vasitələrin mövcudluğundan əmin olmaq üçün müayinədə iştirak edən müfəttişlə mülkiyyətçinin, qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın (əgər cəlb edilmişdirsə) nümayəndəsinin və gəmi kapitanının, yaxud da kapitanın ya da Şirkətin təyin etdiyi, müvafiq ixtisas hazırlığına malik nümayəndənin iştirak etdiyi planlaşdırma yığıncağı keçirilməlidir. Həmçinin bax: Fə. 2, 2-ci hissə, [2.3.2]. Həmçinin bax: Fə. 2, 2-ci hissə, [2.3.2].

4.2.3. Aşağıda yığıncaqda müzakirə edilməli olan məsələlərin nümunə siyahısı verilir:

- a) gəminin hərəkət qrafiki (məsələn reyslər, doka qoyma və dokdan çıxma manevrləri, gəminin bortu körpüyə paralel vəziyyətdə dayandığı müddət, yük və ballast əməliyyatları və s.);
- b) qalınlıq ölçmələri üçün şərait və vasitələr (məsələn çıxış vasitələri, təmizləmə/ərpın təmizlənməsi, işıqlandırma, ventilyasiya, heyət üzvlərinin təhlükəsizliyi);
- c) qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- d) qəbul meyarları (bax: minimum qalınlıq qiymətlərinin siyahısı);
- e) örtüyün vəziyyəti və şübhəli sahələr/ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələr nəzərə alınmaqla əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- f) qalınlıq ölçmələrinin icra olunması;
- g) ümumi qayda olaraq və qeyri-bərabər korroziya/xoralı korroziya aşkar edildikdə nümunə göstəricilərin oxunması;
- h) ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrin xəritəsinin çəkilməsi;
- i) müayinədə iştirak edən müfəttişlərlə qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın operatorları və Mülkiyyətçinin nümayəndələri arasında müayinənin nəticələri ilə bağlı informasiya mübadiləsi.

4.3. Müayinənin əhatə dairəsi

4.3.1. İllik müayinələrin tələblərinə əlavə olaraq sinif yeniləmə müayinələri korpusun və aidiyyəti üzrə boru xətlərinin – texniki xidmətin və istismarın lazımı qaydada təşkil edilməsi, dövrü müayinələrin vaxtında aparılması şərti ilə – gəminin sinfi ilə əlaqədar təyin ediləcək yeni dövr üçün qənaətbəxş vəziyyətdə olmağını təmin etmək üçün aşağıdakı [4.3.3] bəndinə uyğun olaraq kafi səviyyədə baxışdan və sınaqdan keçirilməsini, yoxlanmasını da əhatə etməlidir.

4.3.2. Bütün yük yerləri, ballast çənləri, o cümlədən vəziyyətdən asılı olaraq diblərarası çənlər, ikiqat divarlı çənlər, boru xətti tunelləri, kofferdamlar və yük yerlərinin ətrafındakı boş sahələr, göyərtələr və xarici korpus yoxlanmalı, yoxlamalara [4.6] və [4.7] bəndlərində tələb edilən qalınlıq ölçmələri ilə sınaqlar əlavə

olunmalıdır ki, konstruktiv bütövlük gəminin effektiv istismarını mümkün edəcək səviyyədə qalsın. Yoxlama mümkün ola biləcək əsaslı korroziyanın, habelə ciddi deformasiyaların, qırıqların, zədəli yerlərin və ya digər konstruktiv çatışmazlıqların aşkar edilməsi məqsədini güdür.

4.3.3. Yuxarıda sadalanan sahələrdəki bütün boru sistemləri germetikliyi təmin etmək, ümumilikdə sistemin qənaətbəxş vəziyyətdə qalmasını təmin etmək üçün yoxlanmalı, işçi təzyiq altında sınaqdan keçirilməli, nəticələr müayinədə iştirak edən müfəttişi qane edəcək səviyyədə olmalıdır.

4.3.4. Boş sahələrə çevrilmiş ballast çənlərinin müayinəsinin əhatə dairəsi ballast çənləri üzrə tələblərlə əlaqədar olaraq Cəmiyyətin xüsusi diqqət mərkəzində olur.

4.3.5. Fəş. 3, 3-cü hissə, [2.1.1] bəndində göstəriləyi kimi, dıblərin quru vəziyyətdə müayinəsi sinif yeniləmə müayinələrinin tərkib hissəsi olmalıdır. Dıblərin sinif yeniləmə müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük yerlərinin və ballast çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

Qeyd 1: Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük yerlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

4.3.6. Tələb olunarsa, ballast çənlərinin korroziya əleyhinə sistemlərinin vəziyyəti yoxlanmalıdır. İllik müayinələrdə dıblərərası olmayan və bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olmasına baxmayaraq təzələnmədiyi aşkar edilmiş, yaxud da yumşaq və ya yarımberk örtüyün çəkildiyi, və yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilmədiyi ballast çənləri yoxlanmalıdır. Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

Dıblərərası ballast suyu çənlərinin bərk qoruyucu örtüyündə qırılma olduğu və qırılmaya baxmayaraq onun təzələnmədiyi aşkar edilərsə və ya yumşaq ya da yarımberk örtüyün çəkildiyi, yaxud da gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtük çəkilmədiyi aşkar edilərsə, həmin çənlər illik müayinələrdə yoxlana bilər. Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda və korroziyanın geniş yayıldığı sahələrdə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

4.3.7. yük yerlərinin [1.1.7] bəndində qeyd olunan bərk qoruyucu örtüyünün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilərsə, əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi olaraq nəzərdən keçirilə bilər.

4.4. Lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar

4.4.1. Lyukların qapaqlarına və lyukətrafı ramalara əlavə olaraq [2.2] bəndində sadalanan bütün maddələr üzrə müayinə aparılmalıdır.

4.4.2. Mexaniki intiqallı bütün lyuk qapaqlarının lazımi qaydada işləyib-işləmədiyi, o cümlədən aşağıdakılar yoxlanmalıdır:

- açıq vəziyyətdə fiksasiya edilərək saxlanması;
- bağlı vəziyyətdə kipləşdiricilərin lazımi qaydada oturması və effektivliyi;
- hidravlik və elektrik intiqallı komponentlərin, kabellərin, zəncirlərin və kulis mexanizmlərinin işləyə-işləyə sınaqdan keçirilməsi.

4.4.3. Bütün lyuk qapaqlarının kipləşdiricilərinin şlanqla su vuraraq və ya ekvivalent üsulla effektivliyinin yoxlanması.

4.4.4. 8, 9, 10 və 11 sayılı cədvəllərin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq müvafiq ardıcılıqla əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

Yük yerlərinin təsdiqlənmiş konstruksiyalı lyuk qapaqlarının konstruktiv xüsusiyyəti onların içərisində işləməyə imkan verməsə, əsaslı müayinə/qalınlıq ölçmələri lyuk qapaqlarının əlçatan hissələrində aparılmalıdır.

4.5. Ümumi baxış və əsaslı müayinə

4.5.1. Hər sinif yeniləmə müayinəsində bütün çənlərə sahələrə ümumi baxış keçirilməlidir. Yük sahəsindəki yanacaq çənləri 7 sayılı cədvələ uyğun olaraq müayinə edilməlidir.

Cədvəl 7: Yük sahəsindəki yanacaq çənlərinin daxildən müayinəsinə dair tələblər

Gəminin yaşı (illərlə göst., sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
aparılmır	bir çəndə aparılır	iki çəndə aparılır (1)	çənlərin yarısında (ən az ikisi) (1)
(1) Əgər varsa, müayinəyə yük zonasından bir dərin yanacaq çəni (diptank) da daxil edilməlidir. Qeyd 1: Çənlər kesson (konstruksiyaya inteqrasiya olunmuş) tipli olmalıdır. Qeyd 2: Yoxlamaq üçün bir neçə çən seçilərsə hər sinif yeniləmə müayinəsində növbəli əsasda fərqli-fərqli çənlər yoxlanmalıdır. Qeyd 3: Gəminin uclarındakı (axterpik, forpik) çənlər (istifadə təyinatından asılı olmayaraq) hər sinif yeniləmə müayinəsində daxildən yoxlanmalıdır.			

4.5.2. Qalama yük gəmilərinin əsaslı müayinəsi üzrə minimum tələblər birqat bortlu gəmilər üçün 8 saylı, ikiqat bortlu gəmilər üçün 9 saylı (filiz daşıyan gəmilər istisna olmaqla), filiz daşıyan gəmilər üçün isə 10 saylı cədvəldə verilir.

4.5.3. Müfəttiş zəruri hesab edilərsə, müayinə ediləcək sahələrə göstərilən texniki xidməti, korroziya əleyhinə sistemin vəziyyətini əsas götürərək, eləcə də əldə olan məlumata görə analoji gəmilərdə və ya analoji sahələrdəki konstruktiv elementlərdə əvvəllər aşkarlanmış çatışmazlıqları nəzərə alaraq əsaslı müayinənin əhatə dairəsini genişləndirə bilər.

4.5.4. Bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilmiş sahələrdə birqat bortlu gəmilər üçün 8 saylı, ikiqat bortlu gəmilər üçün 9 saylı (filiz daşıyan gəmilər istisna olmaqla), filiz daşıyan gəmilər üçün isə 10 saylı cədvəldə nəzərdə tutulan müayinələrin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. Həmçinin bax: [4.3.7] bəndi.

4.6. Qalınlıq ölçmələri

4.6.1. Sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində aparılan qalınlıq ölçmələrinə dair minimum tələblər 11 saylı cədvəldə verilir.

Qeyd 1: Fəs. 6, 2-ci hissə, [1.3] bəndinin geriye qüvvəsi olan tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərin ən ucdakı iki yük yeri arasındakı arakəsmələrində aparılacaq qalınlıq ölçmələrinə, eləcə də Fəs. 6, 2-ci hissə, [5]-ci maddənin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə bortun xarici üzlüyünün karkasında və küncüklərində aparılacaq əlavə qalınlıq ölçmələrinə xüsusi diqqət göstərilməlidir.

4.6.2. Ciddi korroziya aşkar edilmiş sahələrdə geniş əhatəli ölçmələrin aparılmasına dair tələblər 12-cidən 20-ciyə qədərki cədvəllərdə verilir. Digər tərəfdən, həmin tələblər [4.1] bəndinə əsasən əlavə olaraq müayinə proqramına daxil edilə bilər. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

Qeyd 1: Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə aşağıdakı sahələrdə ciddi korroziya aşkar edilə bilər:

- örtük materialı istehsalçısının tələblərinə uyğun qaydada çəkilmiş örtük təbəqəsinin mühafizə etdiyi və hələ də yaxşı vəziyyətdə olduğunu təsdiqləmək üçün illik intervallarla yoxlanan və ya alternativ olaraq
- illik intervallarla ölçülməsi tələb edilən sahələr.

4.6.3. Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsini daha da genişləndirə bilər.

4.6.4. Dibin üzlük lövhələrində ərp aşkar edilərsə və ərpin intensivliyi (ərpə örtülən sahənin ümumi sahədə payı) 20% və ya daha çox olarsa, lövhənin faktiki qalınlığını və ərpin dərinliyini müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələri genişləndirilməlidir. Ərpin səbəb olduğu material itkisi ciddi korroziya hesab ediləcək səviyyədədirsə və ya ərpin dərinliyi lövhənin aktual qalınlığının üçdə birindən çoxdursa, ərp bağlamış həmin lövhə ciddi korroziya sahəsi hesab edilir.

4.6.5. Bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilmiş sahələrdə (bax: Fəs. 2, 2-ci hissə, [2.2.14]) 11 sayılı cədvəldə nəzərdə tutulan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi Cəmiyyət tərəfindən xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər. Həmçinin bax: [4.3.7] bəndi.

4.6.6. Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin bütün yük yerlərində və ballast suyu çənlərində xarici üzlüyün karkasında, karkas şpanqoutlarının uclarının küncüklərində həm ümumi, həm də lokal korroziya səviyyələrini müəyyən etmək üçün həmin konstruksiya elementlərinin seçilmiş tipik nümunələrində qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin bütün ballast suyu çənlərində şpanqout ramalarında həm ümumi, həm də lokal korroziya səviyyələrini müəyyən etmək üçün həmin konstruksiya elementlərinin seçilmiş tipik nümunələrində qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Köndələn arakəsmənin üzlüyündə korroziyanın dərəcəsini müəyyən etmək üçün də qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Əsaslı müayinənin konstruktiv kiçilmənin baş vermədiyini və istifadə edildiyi yerlərdə bərk qoruyucu örtüyün qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu göstərən nəticələri Müfəttiş üçün qənaətbəxş olarsa, qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər.

4.7. Çənlərin sınaqdan keçirilməsi

4.7.1. Ballast suyu çənlərinin bütün divarları, dərin çənlər (diptank) və yük sahəsində ballast məqsədilə su doldurulan bütün yük yerləri təzyiq altında sınaqdan keçirilməlidir. Yanacaq çənlərinin ancaq seçilmiş tipik nümunələri təzyiq altında sınaqdan keçirilir.

4.7.2. Müfəttiş zəruri hesab edərsə sınaqdan keçiriləcək çənlərin sayını artırmağa bilər.

Cədvəl 8: Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində əsaslı müayinəsinə dair tələblər

Gəminin yaşı (illərlə göst., sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Gəminin burun tərəfindəki yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının seqmentlərinin 25 faizində tipik yerlər ①Bütün digər yük yerlərində xarici üzlüyün karkasının seçilmiş seqmentləri①	Gəminin burun tərəfindəki yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının bütün seqmentləri və digər yük yerlərinin hər birində karkas seqmentlərinin 25 faizi, o cümlədən şpanqoutların yuxarı və aşağı uclarının küncükləri və qonşu üzlük lövhəsi① Tam yükdaşıma qabiliyyəti 100 000 ton və ya daha böyük olan qalama yük gəmilərinin yük yerlərində bortun xarici üzlüyünün karkasının bütün seqmentləri və digər yük yerlərinin hər birində karkas seqmentlərinin 50 faizi, o cümlədən şpanqoutların yuxarı və aşağı uclarının küncükləri və qonşu üzlük lövhəsi①	Gəminin burun tərəfindəki yük yerində və bir ədəd digər, seçilmiş yük yerində bortun xarici üzlüyünün karkasının bütün seqmentləri və digər yük yerlərinin hər birində karkas seqmentlərinin 50 faizi, o cümlədən şpanqoutların yuxarı və aşağı uclarının küncükləri və qonşu üzlük lövhəsi①	bortun xarici üzlüyünün karkasının bütün seqmentləri, o cümlədən yuxarı və aşağı uclardakı küncüklər, eləcə də bitişik üzlük təbəqəsi①;
Hər növ ballast suyu çənlərinin (göyertəaltı, skula hissəsindəki) bir tipik nümunəsində bir ədəd köndələn bənd (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər②	Hər ballast suyu çənində bir ədəd köndələn bənd (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər② Bir ballast çənində ön və arxa köndələn arakəsmələr, o cümlədən möhkəmləndirici sistem ②	Hər ballast suyu çənində bütün şpanqout ramaları (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər② Ballast çənlərində bütün köndələn arakəsmələr, o cümlədən möhkəmləndirici sistem ②	②-dən ⑤-ə qədərki sahələr yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki ilə eyni qaydada müayinə edilir
İki seçilmiş yük yerində köndələn	Bütün yük yerlərində köndələn arakəsmələr	Bütün yük yerlərində köndələn	

arakəsmələr③	③	arakəsmələr③
Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar④	Bütün yük yerlərindəki lyuklar və lyukların qapaqlarının ətrafındakı ramalar④	Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar ④
	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤

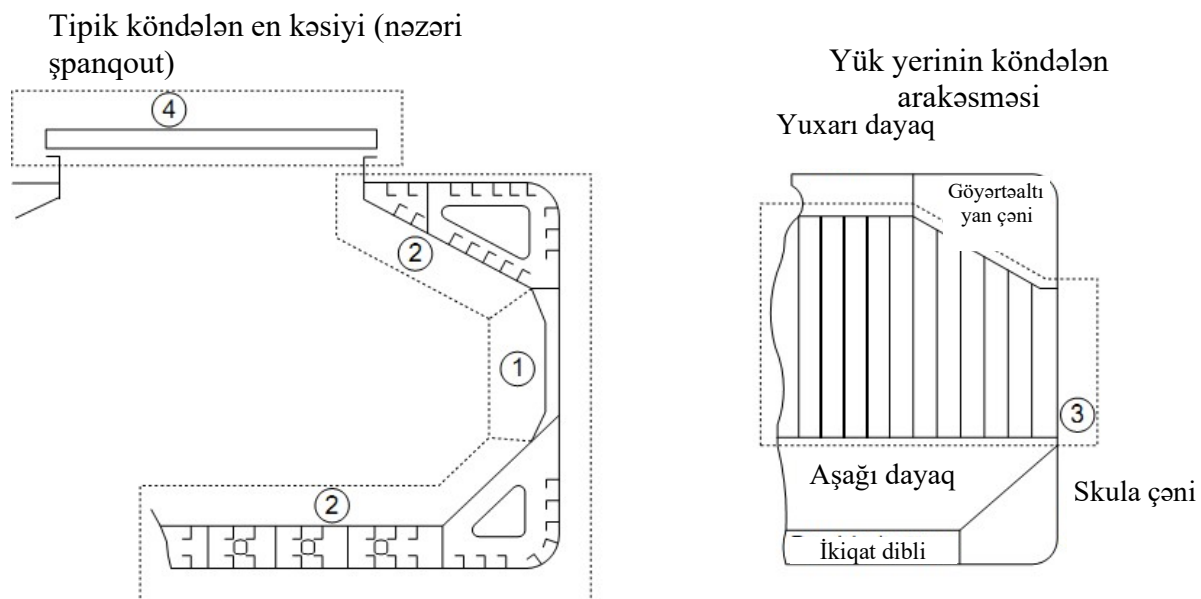
Qeyd 1: Növbəti sahələr üçün Şəkil 1-ə bax: ①, ②, ③, ④ və ⑤. Fəs. 6, 2-ci hissə, [5]-ci maddənin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə bortun xarici üzlüyünün karkasındakı sahələr üçün bax: Fəs. 6, 2-ci hissə, Şəkil 3.

- ① yük yerinin köndələn arakəsmələri.
- ② Ballast suyu çənlərində köndələn şpanqout rəması və köndələn, sukeçirməz arakəsmə.
- ③ yük yerinin köndələn arakəsmələrinin üzlüyü, möhkəmləndiriciləri və şelfləri, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqaların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa).
- ④ yük yerlərində lyuk qapaqları və lyukətrafı ramalar (üzlük və möhkəmləndiricilər). yük yerlərinin təsdiqlənmiş konstruksiyalı lyuk qapaqlarının konstruktiv xüsusiyyəti onların içərisində işləməyə imkan verməsə, əsaslı müayinə/qalınlıq ölçmələri lyuk qapaqlarının əlçatan hissələrində aparılmalıdır.
- ⑤ Göyertənin yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya.

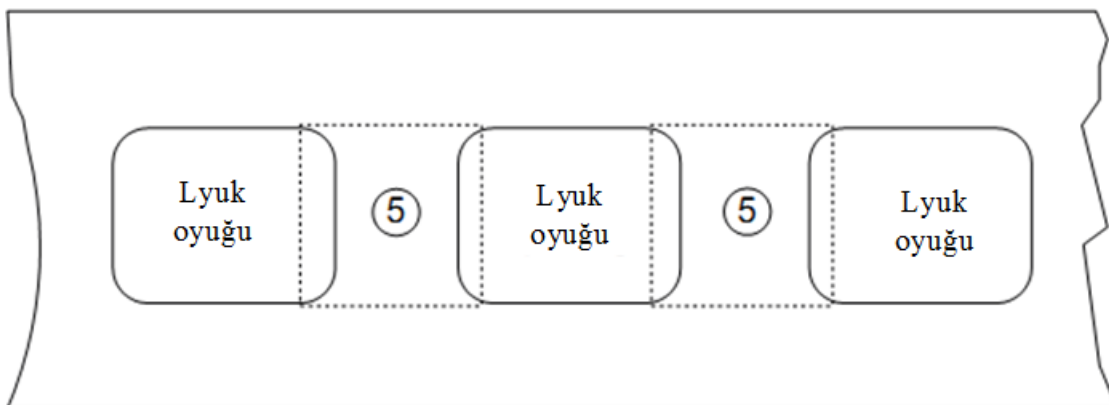
Qeyd 2: Köndələn arakəsmələrin əsaslı müayinəsi dörd səviyyədə aparılmalıdır (bax: Şəkil 2):

- İkiqat dibin aşağıdakı dibinin bilavasitə yuxarısında və üfüqi bucaqlılıqların (əgər varsa) sırasının bilavasitə yuxarısında, eləcə də arakəsmələrin itələyici küncüllükləri (aşağı dayaqlar olmayan arakəsmələrdə);
- aşağı dayağın şelf lövhəsindən bilavasitə yuxarıda və aşağıda (aşağı dayaqlarla təchiz edilmiş arakəsmələrdə), eləcə də itələyici lövhələrin bilavasitə yuxarısında
- arakəsmənin hündürlüyünün təxminən orta nöqtəsində
- yuxarı göyertənin döşəməsindən bilavasitə aşağıda və qanaddakı yuxarı çənin (yuxarı bort çəni) bilavasitə yaxınlığında, yuxarı dayağın şelf lövhəsinin bilavasitə aşağısında (yuxarı dayaqlarla təchiz edilmiş arakəsmələrdə), eləcə də göyertəaltı çənlərin bilavasitə aşağısında.

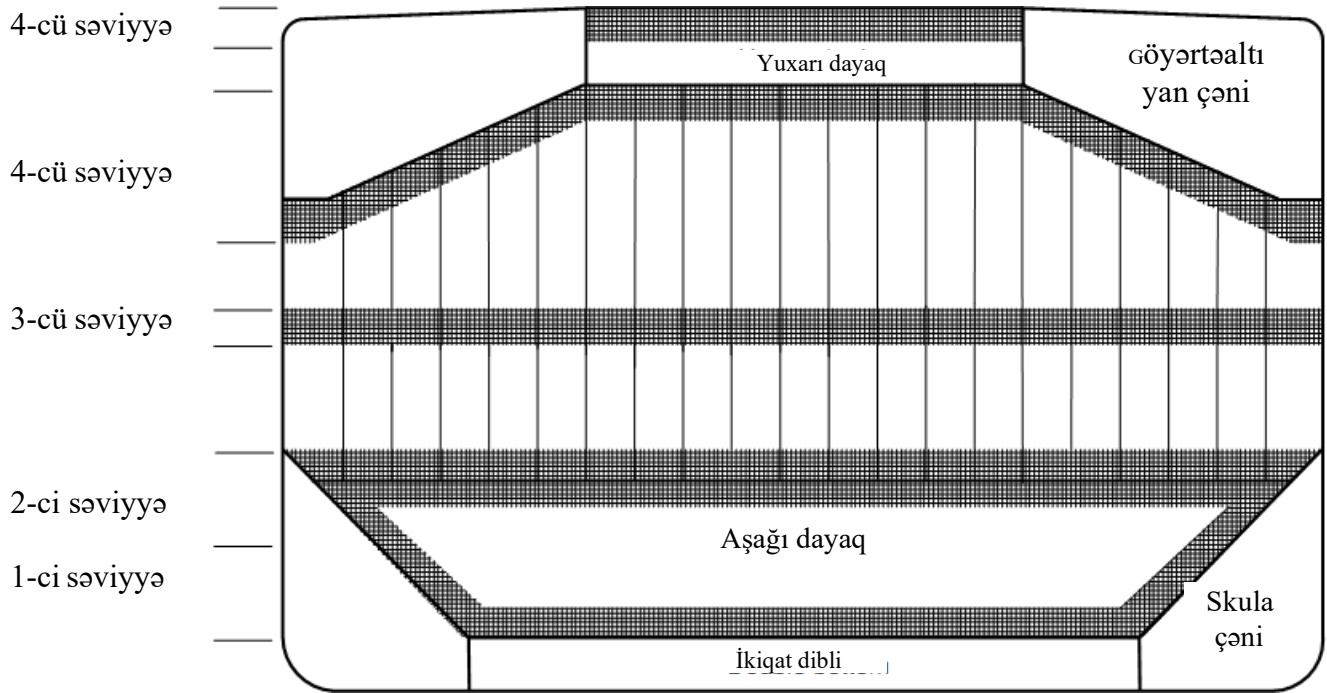
Şəkil 1: Birqat bortlu qalama yük gəmilərində əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılan sahələr



Göyərta döşəməsinin yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən tipik sahələr, Sahələr 5



Şəkil 2: Köndələn arakəsmə: əsaslı müayinə aparılan sahələr



Cədvəl 9: İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin (filiz daşıyan gəmilər istisna olmaqla) sinif yeniləmə müayinəsi cərcivəsində əsaslı müayinəsinə dair tələblər

Gəminin yaşı (illərlə göst., sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Hər növ ballast suyu çənlərinin (göyertəaltı, skula hissəsindəki) bir tipik nümunəsində bir ədəd köndələn bənd (bu çoxluğa ən ucdakı göyertəaltı çən, hər iki tərəfdəki ikiqat divarlı ballast suyu çənləri də daxil edilməlidir) ①	Vəziyyətdən asılı olaraq hər ballast suyu çənində bir ədəd köndələn bənd (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər ① Bir nəzəri şpanqoutda ön və arxa köndələn arakəsmələr, möhkəmləndirici sistemlə birlikdə, o cümlədən gəminin bir tərəfindəki (sol və ya sağ bort) göyertəaltı, skula hissəsinə aid və ikiqat divarlı ballast çənləri ①	Vəziyyətdən asılı olaraq hər ballast suyu çənində bütün şpanqout ramaları (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər ① Hər ballast suyu çənində bütün köndələn arakəsmələr, o cümlədən möhkəmləndirici sistemlər ①	Vəziyyətdən asılı olaraq hər ballast suyu çənində bütün şpanqout ramaları (üzlük lövhələri ilə birlikdə) və uzununa bəndlər ① Hər ballast suyu çənində bütün köndələn arakəsmələr, o cümlədən möhkəmləndirici sistemlər ①
	gəminin burun, orta və arxa tərəfində, habelə ən ucdakı ikiqat divarlı çənlərdə bortun xarici üzlüyündə və daxili üzlüyündə köndələn yığım sisteminin standart şpanqout ramalarının 25 faizi və ya uzununa yığım sisteminin uzununa bəndlərinin 25 faizi ②	gəminin burun, orta və arxa tərəfində, habelə bütün ikiqat divarlı çənlərdə bortun xarici üzlüyündə və daxili üzlüyündə köndələn yığım sisteminin standart şpanqout ramalarının 25 faizi və ya uzununa yığım sisteminin uzununa bəndlərinin 25 faizi ②	gəminin burun, orta və arxa tərəfində, habelə bütün ikiqat divarlı çənlərdə bortun xarici üzlüyündə və daxili üzlüyündə köndələn yığım sisteminin bütün standart şpanqout ramalarında və ya uzununa yığım sisteminin bütün uzununa bəndlərində ②
İki seçilmiş yük yerinin köndələn arakəsmələrində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	Hər yük yerinin bir köndələn arakəsməsində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	Bütün yük yerlərinin köndələn arakəsmələrində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	③ -dən ⑤ -ə qədərki sahələr yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki ilə eyni qaydada müayinə edilir
Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və	Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və	Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və	

qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və möhkəmləndiricilər) ④	qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və möhkəmləndiricilər) ④	qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və möhkəmləndiricilər) ④
	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤

Qeyd 1: Növbəti sahələr üçün Şəkil 3 və Şəkil 4-ə bax: ①, ②, ③, ④ və ⑤.

① Göyertəaltı, skula hissəsinə aid və ikiqat divarlı ballast suyu çənlərində köndələn şpanqout raması və köndələn, sukeçirməz köndələn arakəsmə. Forpik və axterpik çənlərində "köndələn şpanqout raması" dedikdə bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv bir şpanqout halqası nəzərdə tutulur.

② İkiqat divarlı çənlərdə standart şpanqout raması.

③ yük yerinin köndələn arakəsmələrinin üzlüyü, möhkəmləndiriciləri və şelfləri.

④ yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar yük yerlərinin təsdiqlənmiş konstruksiyalı lyuk qapaqlarının konstruktiv xüsusiyyəti onların içərisində işləməyə imkan verməsə, əsaslı müayinə/qalınlıq ölçmələri lyuk qapaqlarının əlçatan hissələrində aparılmalıdır.

⑤ Göyertənin yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤

Qeyd 2: Köndələn arakəsmələrin əsaslı müayinəsi dörd səviyyədə aparılmalıdır (bax: Şəkil 2):

-ikiqat dibin aşağıdakı dibinin bilavasitə yuxarısında və üfüqi bucaqlıqların (əgər varsa) sırasının bilavasitə yuxarısında, eləcə də arakəsmələrin itələyici küncüllükləri (aşağı dayaqqlar olmayan gəmilərdə);

-aşağı dayaqqların şelf lövhəsindən bilavasitə yuxarıda və aşağıda (aşağı dayaqqlarla təchiz edilmiş gəmilərdə), eləcə də itələyici lövhələrin bilavasitə yuxarısında

-arakəsmənin hündürlüyünün təxminən orta nöqtəsində

-yuxarı göyertənin döşəməsindən bilavasitə aşağıda və qanaddakı yuxarı çənin (yuxarı bort çəni) bilavasitə yaxınlığında, yuxarı dayaqqların şelf lövhəsinin bilavasitə aşağısında (yuxarı dayaqqlarla təchiz edilmiş gəmilərdə), eləcə də göyertəaltı çənlərin bilavasitə aşağısında.

Cədvəl 10: Filiz daşıyan gəmilərin sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində əsaslı müayinəsinə dair tələblər

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Bordakı ballast çənlərindən birində bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv bir şpanqout halqasında ① Ballast çənlərindən birində uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bir köndələn arakəsmənin aşağı hissəsində ①, ②, , və.	Bordakı ballast çənlərindən birində bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütün şpanqout halqalarında ① Qalan ballast çənlərinin hər birində göyərtənin bitişik konstruktiv elementləri ilə birlikdə bir köndələn bənd ① Bordakı ballast çənlərindən birində uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə ön və arxa köndələn arakəsmələr ① Qalan ballast çənlərinin hər birində uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bir köndələn arakəsmənin aşağı hissəsində ①	Ballast çənlərinin hər birində bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütün şpanqout halqalarında ① Ballast çənlərinin hər birində uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütün köndələn arakəsmələr ① Bordakı boş sahələrin hər birində bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv bir şpanqout halqasında ① Cəmiyyət zəruri hesab edərsə, boş sahələrdə əlavə olaraq digər şpanqout ramalarında ①	Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki sinif yeniləmə müayinəsi ilə eyni qaydada müayinə edilir
İki seçilmiş yük yerinin köndələn arakəsmələrində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	Hər yük yerinin bir köndələn arakəsməsində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	Bütün yük yerlərinin köndələn arakəsmələrində, o cümlədən yuxarı və aşağı dayaqların daxili konstruksiyasında (əgər belə dayaqlar varsa) ③	③ -dən ⑤ -ə qədərki sahələr yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki ilə eyni qaydada müayinə edilir
Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və möhkəmləndiricilər) ④	Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və	Bütün yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı ramalar (üzlük lövhələri və	

	möhkəmləndiricilər) ④	möhkəmləndiricilər) ④
	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤	Göyertənin bütün yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən bütün döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya ⑤
Qeyd 1: Növbəti sahələr üçün Şəkil 3 və Şəkil 4-ə bax: ①, ③, ④ və ⑤ (sahə ② -dən istifadə olunmur). ① Bortdakı ballast çənlərində və boş sahələrdə köndələn şpanqout rəması və köndələn, sukeçirməz arakəsmə. Forpik və axterpik çənlərində "köndələn şpanqout rəması" dedikdə bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv bir şpanqout halqası nəzərdə tutulur. ② (bu cədvəldə istifadə olunmur). ③ yük yerinin köndələn arakəsmələrinin üzlüyü, möhkəmləndiriciləri və şelfləri. ④ yük yerlərindəki lyukların qapaqları və qapaqların ətrafındakı rəmalar yük yerlərinin təsdiqlənmiş konstruktiv lyuk qapaqlarının konstruktiv xüsusiyyəti onların içərisində işləməyə imkan verməsə, əsaslı müayinə/qalınlıq ölçmələri lyuk qapaqlarının əlçatan hissələrində aparılmalıdır. ⑤ Göyertənin yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən döşəmə lövhələri və göyertəaltı konstruksiya Qeyd 2: Köndələn arakəsmələrin əsaslı müayinəsi dörd səviyyədə aparılmalıdır (bax: Şəkil 2): 1-ci səviyyə: İkiqat dibin aşağıdakı dibinin bilavasitə yuxarısında və üfüqi bucaqlıqların (əgər varsa) sırasının bilavasitə yuxarısında, eləcə də arakəsmələrin itələyici küncükləri (aşağı dayaqlar olmayan gəmilərdə); 2-ci səviyyə: Aşağı dayaqın şelf lövhəsindən bilavasitə yuxarıda və aşağıda (aşağı dayaqlarla təchiz edilmiş gəmilərdə), eləcə də itələyici lövhələrin bilavasitə yuxarısında 3-cü səviyyə: Arakəsmənin hündürlüyünün təxminən orta nöqtəsində 4-cü səviyyə: Yuxarı göyertənin döşəməsindən bilavasitə aşağıda və qanaddakı yuxarı çənin (yuxarı yan çən) bilavasitə yaxınlığında, yuxarı dayaqın şelf lövhəsinin bilavasitə aşağısında (yuxarı dayaqlarla təchiz edilmiş gəmilərdə), eləcə də göyertəaltı çənlərin bilavasitə aşağısında.		

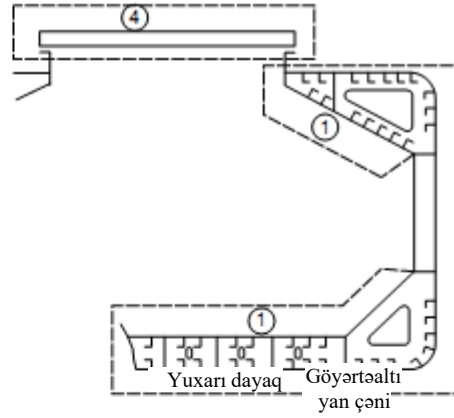
Şəkil 3: İkiqat bortlu qalama yük gəmilərində əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılan sahələr

Standart şpanqout rəması ikiqat
divarlı çəndə
Sahə 2



Göyertəlti
yan çəni

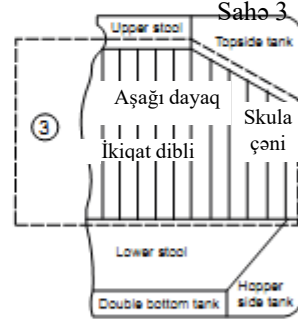
Tipik en kəsiyi (nəzəri
şpanqout)
Sahələr 1 və 4



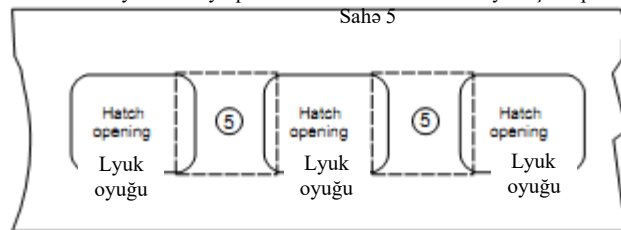
İkiqat divarlı çənlərdə standart uzununa konstruksiya
Sahə 2



yük yerinin köndələn arakəsməsi



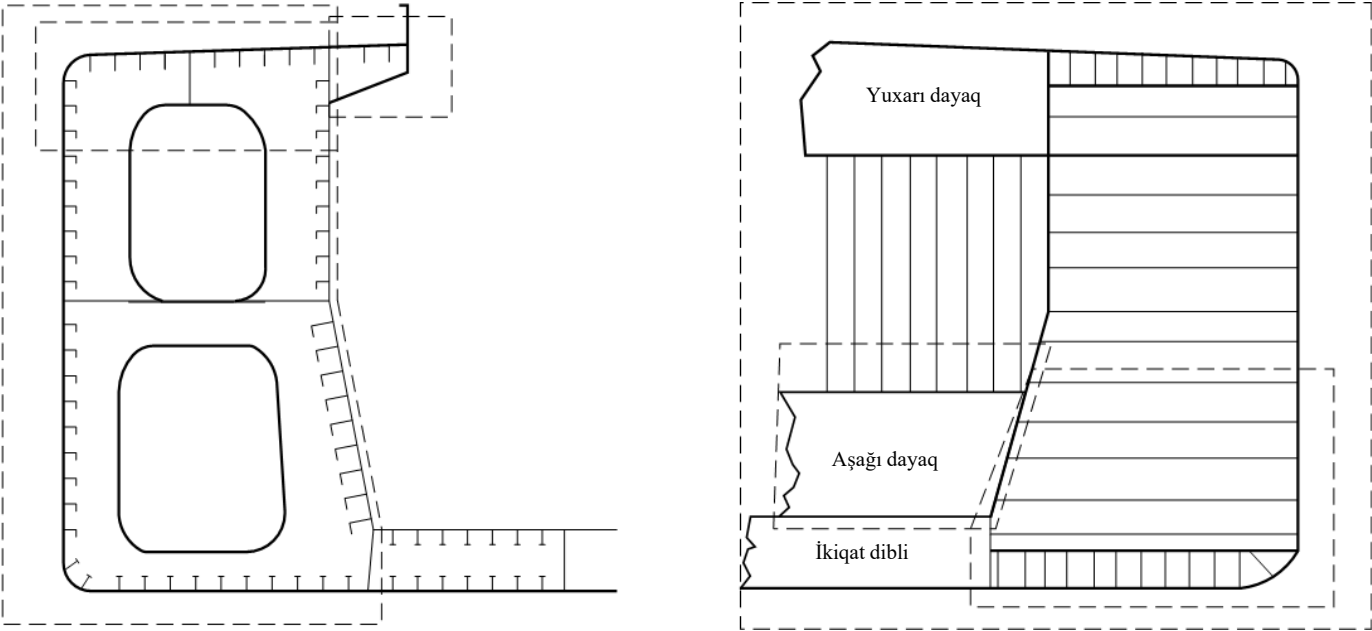
Döşəmənin yük yerləri arasındakı lyukların oyuqlarının sıra xəttinin daxilində yerləşən tipik sahələri və göyertəlti konstruksiya



Şəkil 4: Filiz daşıyan gəmilərdə əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılan sahələr

Tipik en kəsiyi (nəzəri şpanqout)

Tipik köndələn arakəsmə



Cədvəl 11: Qalama yük gəmilərində sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində aparılan qalınlıq ölçmələrinə dair tələblər

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	3-cü sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr
	Yük sahəsində: yük lyuklarının oyuqlarının sıra xətti xaricində döşəmə üzlüyünün iki nəzəri şpanqoutu (1)	Yük sahəsində: - yük lyuklarının oyuqlarının sıra xətti xaricində hər bir döşəmə üzlüyü lövhəsi - yük lyuklarının oyuqlarının sıra xətti xaricində iki nəzəri şpanqout, biri gəminin orta hissəsində, (1)	Yük sahəsində: - yük lyuklarının oyuqlarının sıra xətti xaricində hər bir döşəmə üzlüyü lövhəsi - yük lyuklarının oyuqlarının sıra xətti xaricində üç nəzəri şpanqout, biri gəminin orta hissəsində, (1) - hər bir dib lövhəsində
	Vəziyyətdən asılı olaraq 8-ci, 9-cu və ya 10-cu cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi	Vəziyyətdən asılı olaraq 8-ci, 9-cu və ya 10-cu cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi	Vəziyyətdən asılı olaraq 8-ci, 9-cu və ya 10-cu cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi

	qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr	qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr	qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr
	Yuxarıda nəzərdən keçirilən en kəsiklər (nəzəri şpanqoutlar) olan zonadakı dəyişən su kəsimi qurşağının (bortun ballast ilə yük nişanı arasındakı hissəsi) bütün üzlük lövhəsi sıraları	Dəyişən su kəsimi qurşağındakı bütün üzlük lövhəsi sıraları	Dəyişən su kəsimi qurşağındakı bütün üzlük lövhəsi sıraları, bütün uzunluqları boyunca
	Yük zonasının xaricində, dəyişən su kəsimi qurşağında seçilmiş üzlük lövhəsi sıraları	Yük zonasının xaricində, dəyişən su kəsimi qurşağında seçilmiş üzlük lövhəsi sıraları	
		Fəs. 6, 2-ci hissə, [1.1.1] bəndinin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərin ən ucdakı iki yük yeri arasındakı sukeçirməz arakəsmələrdə əlavə olaraq Fəs. 6, 2-ci hissə, [1.3] bəndində verilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.	Fəs. 6, 2-ci hissə, [1.1.1] bəndinin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərin ən ucdakı iki yük yeri arasındakı sukeçirməz arakəsmələrdə əlavə olaraq Fəs. 6, 2-ci hissə, [1.3] bəndində verilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.
	Fəs. 6, 2-ci hissə, [5]-ci maddənin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə bortun xarici üzlüyünün karkasında və küncüklərində əlavə olaraq Fəs. 6, 2-ci hissə, [5.3] bəndində verilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.	Fəs. 6, 2-ci hissə, [5]-ci maddənin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə bortun xarici üzlüyünün karkasında və küncüklərində əlavə olaraq Fəs. 6, 2-ci hissə, [5.3] bəndində verilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.	Fəs. 6, 2-ci hissə, [5]-ci maddənin tələblərinin yerinə yetirilməli olduğu gəmilərdə bortun xarici üzlüyünün karkasında və küncüklərində əlavə olaraq Fəs. 6, 2-ci hissə, [5.3] bəndində verilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.
(1) Nəzəri şpanqoutlar qalınlığın ən çox azalmasının baş verəcəyi gözlənilən və ya göyertə döşəməsindəki ölçmələrə görə ən çox azaldığı sahələrdən seçilməli, onlardan biri gəminin orta hissəsində olmalıdır.			

Cədvəl 12: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

DİB VƏ BORT ÜZLÜYÜ KONSTRUKSİYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Dib və bort üzlüyü	Şübhəli üzlük lövhəsi və 4 bitişik lövhə Çənlər və yek yerləri olan zonalarda ölçmələrə dair məlumat üçün digər cədvəllərə baxın	Uzununa bəndlər arasındakı hər bir lövhədə beşnöqtəli sxem üzrə
Dib və bort üzlüyünün uzununa bəndləri	Şübhəli sahələrdə ən az 3 uzununa bənd	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 3 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə)

Cədvəl 13: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

YÜK YERLƏRİNDƏKİ KÖNDƏLƏN ARAKƏSMƏLƏR		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Aşağı dayaq	İkinci diple qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt Üzlük lövhəsi ilə qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt	Möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə Möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Köndələn arakəsmə	Hündürlüyün təxminən orta nöqtəsində köndələn xamıt Arakəsmənin yuxarı göyərtəyə bitişik hissəsində və ya yuxarı dayağın şelf lövhəsindən aşağı hissəsində köndələn xamıt (aşağı dayaqlarla təchiz edilmiş arakəsmələrdə)	Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə

Cədvəl 14: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

GÖYƏRTƏ KONSTRUKSİYALARI VƏ LYUK QAPAQLARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Lyuklararası köndələn bəndin döşəmə lövhələri	Lyuklararası köndələn bəndin şübhəli döşəmə lövhələri	Göyertəaltı möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəaltı möhkəmləndirici tirlər	Köndələn konstruktiv elementlər Uzununa konstruktiv elementlər	Hər ucdakı aşırımda və ortadakı aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə bəndin divarında və rəfində (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə) beşnöqtəli sxem üzrə

Lyukların qapaqları	Ətək lövhəsi: hər tərəfində və hər ucunda 3 yerdə 3 uzununa rama elementində, xarici üzlük zolağında (2) və mərkəzi ox boyunca zolaqda (1)	Hər ölçmə sahəsində beşnöqtəli sxem üzrə Hər rama elementində beşnöqtəli sxem üzrə
Lyukətrafi ramalar	Ramaların hər iki yan və uc tərəfləri: bir tərəfin aşağıdakı 1/3 hissəsində, bir tərəfin yuxarıdakı 2/3 hissəsində	hər rama elementində beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəlti ballast suyu çənləri	Köndələn. sukeçirməz arakəsmə (a) arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi (b) arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi (c) möhkəmləndiricilər	• Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə • Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə • 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
	İki ədəd tipik köndələn qaytarma arakəsməsi: a) arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi b) arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi c) möhkəmləndiricilər	(a) Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə (b) Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə (c) 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
	Maili üzlük zonasında köndələn arakəsmələr arasındakı sahələrin üç tipik nümayəndəsi: (a) çənin aşağı 1/3 hissəsi (b) çənin yuxarı 2/3 hissəsi	• Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə • Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
	Uzununa bəndlər (bruslar) və bitişik konstruksiyalar	bəndin divarında və rəfində 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Əsas göyertənin döşəmə lövhələri	Şübhəli lövhələr və onlara bitişik lövhələr	Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Əsas göyertənin uzununa bəndləri	Döşəmə lövhələrinin ölçüldüyü sahədə ən az 3 uzununa bənd	bəndin divarında və rəfində 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Şpanqout ramaları/Şpanqout lar	Şübhəli lövhələr	Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə

Cədvəl 15: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

İKİQAT DİB VƏ SKULA KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
İkinci dibin döşəmə lövhələri	Şübhəli üzlük lövhəsi və bütün bitişik lövhələr	Uzununa bəndlər arasındakı hər bir lövhədə 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
İkinci dibin uzununa bəndləri	Döşəmə lövhələrinin ölçüldüyü sahədə 3 uzununa bənd	köndələn istiqamətdə bir xətt üzrə 3 ölçmə və rəfdə üç ölçmə
Uzununa stringerlər və köndələn florlar	Şübhəli lövhələr	Üzlük lövhəsinin təxminən 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Sukeçirməz arakəsmələr (florlar və şelflər)	(a) çənin aşağı 1/3 hissəsi (b) çənin yuxarı 2/3 hissəsi	a) Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə b) Müxtəlif üzlük lövhələrinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Şpanqout ramaları	Şübhəli lövhə	Üzlük lövhəsinin 1m2 -lik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə

Cədvəl 16: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər Birqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

YÜK YERLƏRİ		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Bortun xarici üzlüyünün karkası	Şübhəli karkas seqmenti və ona bitişik seqmentlər	a) Hər ucdakı aşırımda və ortadakı aşırımda: bəndin divarında və rəfində beşnöqtəli sxem üzrə b)Həm bort üzlüyünə, həm də aşağı maili üzlük lövhəsinə qaynaqlı birləşmə yerindən 25 mm-ə qədər məsafədə beşnöqtəli sxem üzrə

Cədvəl 17: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

DİB, İKİNCİ DİB VƏ SKULA KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Dib, ikinci dib və skula konstruksiyalarının üzlük lövhələri	diblərarası çənlərdə köndələn arakəsmələr arasındakı ən az 3 sahə, o cümlədən arxadan birinci sahə Bütün sorma qısaborularının ağızlarının ətrafında və altında	Uzununa bəndlər ilə florlar arasında hər paneldə beşnöqtəli sxem üzrə
Dib, ikinci dib və skula konstruksiyalarının uzununa bəndləri (brusları)	Dibin üzlüyünün ölçüldüyü sahədə ən az 3 uzununa bənd	bəndin rəfinin üstündə köndələn xətt üzrə 3 ölçmə və şaquli divarında 3 ölçmə

Dibin uzununa bəndləri, o cümlədən sukeçirməz bəndlər	Burun və arxa hissənin sukeçirməz florlarında və çənlərin mərkəzində	Uzununa bənd funksiyasını yerinə yetirən üzlükdə şaquli xətt üzrə ayrı-ayrı nöqtələrdə ölçmələr, panelin möhkəmləndiricilərinin aralarındakı sahələrin hər birində tək ölçmə, yaxud da ən az 3 ölçmə
Dibin florları, o cümlədən sukeçirməz florlar	köndələn arakəsmələrin arasında olan və dibin üzlüyündə ölçmələr aparılan sahələrin 3 florunda, hər iki ucda və ortada	2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə
Skula hissəsinin şpanqout halqası	köndələn arakəsmələrin arasında olan və dibin üzlüyündə ölçmələr aparılan sahələrin 3 florunda	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Rəfdə tək ölçmə
Skula hissəsində sukeçirməz köndələn arakəsmə və ya qaytaran arakəsmə	arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi möhkəmləndiricilər (ən az 3)	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Üzlük lövhəsinin 2 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə möhkəmləndirici bəndin divarında - aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə (divarda, aşırımın hər iki ucunda köndələn xətt üzrə 2 ölçmə və mərkəzində 1 ölçmə) bəndin rəfində – aşırımın hər iki ucunda və ortasında tək ölçmə
Panel möhkəmləndiriciləri	Lazım gələrsə	Tək-tək ölçmə

4.7.3. Ballast çənlərinə ventilyasiya borularına çatana qədər maye doldurmaqla onların divarları sınaqdan keçirilməlidir.

Ballast yerlərinə lyukların üstünə yaxınlaşana qədər maye doldurmaqla onların divarları sınaqdan keçirilməlidir.

Ballast çənlərinə istismar şəraitində mayenin qalxa biləcəyi ən yüksək səviyyəyə çatana qədər maye doldurmaqla onların divarları sınaqdan keçirilməlidir. Divarların bayır tərəfdən yoxlanılması qənaətbəxş nəticə verərsə, habelə kapitan müvafiq tələblərə uyğun olaraq təzyiq altında sınaqların aparıldığını və bu sınaqların qənaətbəxş nəticə verdiyini təsdiq edərsə yanacaq çənlərinin sınaqdan keçirilməsi xüsusi qaydada aparıla bilər.

4.7.4. Mayelərin daşınması üçün nəzərdə tutulmamış diblərarası çənlərdə və digər sahələrdə sınaqlar aparılmaya bilər, bir şərtlə ki, onların daxildən yoxlanması və ikinci dibin yoxlanması qənaətbəxş nəticə versin.

Cədvəl 18: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

GÖYƏRTƏ KONSTRUKSIYALARI, O CÜMLƏDƏN LYUKLARARASI KÖNDƏLƏN BƏNDLƏR, ƏSAS LYUKLAR, LYUK QAPAQLARI, LYUKƏTRAFI RAMALARI VƏ GÖYƏRTƏALTI ÇƏNLƏR		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Lyuklararası köndələn bəndin döşəmə lövhələri	Lyuklararası köndələn bəndin şübhəli döşəmə lövhələri	Göyertəaltı möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəaltı möhkəmləndirici tirlər	Köndələn konstruktiv elementlər Uzununa konstruktiv elementlər	Hər ucdakı aşırımda və ortadakı aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə bəndin divarında və rəfində (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə) beşnöqtəli sxem üzrə
Lyukların qapaqları	Yan və uc əmək lövhələri, hər birində 3 nöqtədə 3 uzununa rama elementində, 2 xarici üzlük zolağında və mərkəzi ox boyunca 1 zolaqda	Hər ölçmə sahəsində beşnöqtəli sxem üzrə Hər rama elementində beşnöqtəli sxem üzrə
Lyukətrafi ramalar	Ramaların hər iki yan və uc tərəfləri: bir tərəfin aşağıdakı 1/3 hissəsində, bir tərəfin yuxarıdakı 2/3 hissəsində	hər rama elementində, başqa sözlə yan və uc tərəflərdə beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəaltı ballast çənləri	a) sukeçirməz köndələn arakəsmələr: arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi möhkəmləndiricilər	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə

Göyertəaltı ballast çənləri	b) iki ədəd tipik köndələn qaytarma arakəsməsi: • arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi • arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi • möhkəmləndiricilər	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəaltı ballast çənləri	c) maili üzlük zonasında köndələn arakəsmələr arasındakı sahələrin üç tipik nümayəndəsi: • çənin aşağı 1/3 hissəsi • çənin yuxarı 2/3 hissəsi	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertəaltı ballast çənləri	d) uzununa bəndlər, şübhəli olanlar və bitişik olanlar	bəndin divarında və rəfində 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Əsas göyertənin döşəmə lövhələri	Şübhəli lövhələr və onlara bitişik lövhələr (4)	Üzlük lövhəsinin 1 kv.metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Əsas göyertənin uzununa bəndləri	Şübhəli lövhələr	bəndin divarında və rəfində 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Şpanqout ramaları/Şpanqout lar	Şübhəli lövhələr	1 kv.metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə

Cədvəl 19: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

İKİQAT BORTLU QALAMA YÜK GƏMİLƏRİNİN İKİQAT DİVARLI KONSTRUKSİYALARI, O CÜMLƏDƏN FİLİZ DAŞIYAN GƏMİLƏRİN BOŞ SAHƏLƏRİ		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Bortun üzlüyü və daxili üzlük: - üzlük lövhələrinin yuxarı sıraları və hər köndələn üfüqi bəndlər - bütün digər sıralar	- bənd cütlüyünün arasındakı üzlük zonasındakı sıraları arakəsmələrin arasındakı ən az 3 sahədə (çən boyunca) şpanqout ramaları/uzununa bəndlər - eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd cütlüyü arasındakı üzlük	- Tək ölçmə - Tək ölçmə
Növbəti elementlərdə bortun üzlüyünün və daxili üzlüyün şpanqout ramaları/uzununa bəndlər: - üzlük lövhələrinin yuxarı sırası - bütün digər sıralar	- eyni 3 sahədə hər şpanqout raması/uzununa bənd - eyni 3 sahədə hər üçüncü şpanqout raması/uzununa bənd	- bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə) - bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə)
Şpanqout ramaları/uzununa bəndlər: künclüklər	Arakəsmələrarası eyni 3 sahədə çənin yuxarisında, ortasında və dibində ən az 3 künclükdə	Künclüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Şaquli rama dirəyi və köndələn arakəsmələr: - üzlük lövhələrinin üfüqi bəndlər olan zonadakı sıraları - digər sıralar	- ən az 2 şaquli rama dirəyi və hər iki köndələn arakəsmə - ən az 2 şaquli rama dirəyi və hər iki köndələn arakəsmə	- təxm. 2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə - hər şaquli möhkəmləndirici cütlüyünün arasında 2 ölçmə
Üfüqi bəndlər	Ən az 3 arakəsmələrarası sahədə hər bənd konstruksiyasının üzlüyü	uzununa bəndlərin hər möhkəmləndirici cütlüyünün arasında 2 ölçmə
Panel	Lazım gələrsə	Tək-tək ölçmə

möhkəmləndiriciləri		
---------------------	--	--

Cədvəl 20: Ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrdə aparılan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsinə dair tələblər İkiqat bortlu qalama yük gəmilərinin yük sahəsinin sinif yeniləmə müayinəsi

YÜK YERLƏRİNDƏKİ KÖNDƏLƏN ARAKƏSMƏLƏR		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Aşağı dayaq, əgər varsa	- ikinci diple qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt - üzlük lövhəsi ilə qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt	a) möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə b) möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Köndələn arakəsmələr	- köndələn zolaq, təxm. bir metr hündürlükdə - arakəsmənin yuxarı göyərtəyə bitişik hissəsində və ya yuxarı dayaqın şelf lövhəsindən aşağı hissəsində köndələn xamıt (yuxarı dayaqlarla təchiz edilmiş gəmilərdə)	- Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə - Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə

BÖLÜM 3 NEFT TANKERLƏRİ VƏ KOMBİNƏ EDİLMİŞ YÜK GƏMİLƏRİ

1. Ümumi müddəalar

1.1 Tətbiq sahəsi

1.1.1. Bu hissənin müəyyən etdiyi tələblər aşağıdakı xidmət nişanlarından birinin təyin edildiyi bütün özügədən gəmilərə şamil olunur:

- **neft tankeri ESP** (birqat və ikiqat bortlu konstruksiyaya malik)
- **quraşlıq yük gəmisi/OBO ESP**
- **quraşlıq yük gəmisi/OOC ESP.**

Qeyd 1: "İkiqat korpuslu neft tankeri" dedikdə əsas etibarlı ilə neftin (MARPOL konvensiyasına I əlavədə göstərilən yüklər) qablaşdırılmamış vəziyyətdə daşınması üçün inşa edilmiş, yük sahəsinin bütün uzunluğu boyunca bütün çənlərin ikiqat korpusla qorunduğu, ballast suyunun daşınması üçün sahələrdən və boş sahələrdən ibarət ikiqat bort və ikiqat dib konstruksiyalarına malik olan gəmilər nəzərdə tutulur. Bu Hissənin ikiqat korpuslu tankerlərə aid tələbləri MARPOL I əlavəsinin müəyyən etdiyi 13F qaydasının tələblərinə cavab verməyən, ancaq orta hissəsinin en kəsiyi "U" formasında olan mövcud ikiqat korpuslu tankerlərə də şamil olunur.

1.1.2. **neft saxlama xidməti** üzrə xidmət nişanı verilən gəmilərə ancaq burada maddə [6]-da korpusların sinif yeniləmə müayinəsi üçün müəyyən edilən tələblər şamil olunur.

1.1.3. Korpusun müayinəsinə dair tələblər yük sahəsindəki yük çənləri, nasos şöbələri, kofferdamlar, boru xətləri üçün tunellər, boş bölmələrə, bütün ballast çənlərinin yerləşdiyi zonalarda korpusun konstruksiyasında və boru sistemlərində aparılan müayinələrə şamil olunur. Onlar A bölməsinin 3-cü fəslinin müvafiq müayinələr üçün müəyyən etdiyi və gəminin qalan hissələrinə şamil olunan tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

1.1.4. Tələblər yoxlamaların, qalınlıq ölçmələrinin və çən sınaqlarının minimum həcmi nəzərdə tutur. Fəsl. 2, 2-ci hissə, [2.2.7] bəndində ifadə edildiyi kimi ciddi korroziya və/və ya konstruktiv defekt aşkar edilərsə, müayinənin əhatəsi genişləndirilməli, lazım gələrsə əlavə əsaslı müayinələr aparılmalıdır.

1.1.5. Cədvəl 3-də tələb edilən hallarda istənilən növ müayinə çərçivəsində, yəni sinif yeniləmə müayinəsi, aralıq, illik və ya digər müayinələr çərçivəsində konstruksiyaların əsaslı müayinə tələb olunan hissələrində əsaslı müayinələrə paralel olaraq qalınlıq ölçmələri aparılır.

1.1.6. Bütün hallarda qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi faktiki ümumi vəziyyət haqqında təsəvvür yaradacaq qədər geniş olmalıdır.

1.1.7. Bu və ya digər müayinə çərçivəsində qalınlıq ölçmələri aparılmalıdırsa:

- fəsl. 2, 2-ci hissə, [2.3] bəndində təsvir edilən prosedura icra olunmalıdır;
- müayinəyə başlamazdan əvvəl keçirilən və müayinənin planlaşdırıldığı yığıncaqda qalınlıq ölçmələrini aparan firma da iştirak etməlidir.

1.1.8. Maşınların müayinəsinə dair tələblər yük sahəsindəki maşınların və avadanlığın, habelə yüklərə aid xüsusi texniki xidmət sistemlərinin müayinəsinə də şamil olunur və A bölməsi, 3-cü fəslin bütün gəmilər üçün müəyyən etdiyi tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

1.2. Göyertədəki sənədlər

1.2.1. Mülkiyyətçi [1.2.2] və [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən və Müfəttişin yoxlaması üçün hazır saxlanmalı olan sənədləri əldə etməli, təmin etməli və vaxtaşırı yeniləməlidir. Həmin sənədlər gəminin istismarda olduğu bütün müddət ərzində göyertədə saxlanmalıdır.

SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu neft tankerlərində Mülkiyyətçi gəminin istismarda olduğu bütün müddət ərzində Gəminin inşa qovluğundakı (GİQ) hər hansı bir sənəddə dəyişiklik olduqda qovluğun yenilənməsini təşkil etməlidir. GİQ-in yenilənməsi üzrə sənədləşdirilmiş prosedurlar Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sisteminə inteqrasiya olunmalıdır.

1.2.2. Göyərtədəki sənədlərə aşağıdakılardan ibarət müayinə hesabatları qovluğu daxil edilməlidir:

- konstruksiyaların müayinəsinə dair hesabatlar;
- korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sinif müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi);
- qalınlıq ölçmələrinə dair hesabatlar.

Müayinə hesabatları qovluğunun bir nüsxəsi Mülkiyyətçinin müdiriyyətində də olmalıdır.

1.2.3. Göyərtədə əlavə olaraq növbəti müşayiətedici sənədlər də olmalıdır:

- yük yerlərinin və ballast çənlərinin əsas konstruktiv çertyojları (KMüQ şamil olunan gəmilərdə hər bir konstruktiv element üzrə həmin çertyojda həm işçi, həm də sinif yeniləmə müayinələrində ölçülən qalınlıq qiymətləri də göstərilməlidir). Çertyojlarda gəmi mülkiyyətçisinin əlavə etdiyi qalınlıq da aydın oxunacaq şəkildə göstərilməlidir. Gəminin göyərtəsində saxlanmalı olan və onun orta hissəsinin en kəsiyini göstərən çertyojda ekvivalent brusun (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) bütün çənlər üzrə en kəsiyinin parametrləri də qeyd edilməlidir.
- əvvəlki təmirlərin tarixçəsi;
- yük və ballast tarixçəsi;
- təsirsiz qaz qurğusundan istifadənin və çənlərin təmizlənməsi prosedurlarının əhatə dairəsi;
- gəminin heyət üzvlərinin aşağıdakılara dair hesabatları:
 - konstruksiyaların aşınması/ümumilikdə defektlər;
 - arakəsmələrdə və boru sistemlərində sızıntılar;
 - örtüklərin və korroziya əleyhinə sistemlərin (əgər varsa) vəziyyəti;
- vəziyyətdən asılı olaraq sinif yeniləmə müayinəsi və ya aralıq müayinəsinin aparılmasına qədər [6.1] bəndində tələb olunan müayinə proqramı;
- konstruksiyaların kritik əhəmiyyətə malik sahələrini və/və ya təftişi zəruri olan şübhəli sahələri müəyyən etməyə imkan verən bütün digər məlumatlar.

1.2.4. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu neft tankerlərinin göyərtəsindəki gəmi inşa qovluğu (GİQ) gəmidə qalmalı obyektlərlə məhdudlaşır.

1.2.5. Müayinədən əvvəl Müfəttiş gəmidə olan və müayinənin aparılması üçün əsas təşkil edən qovluqları, onların tərkibindəki sənədləri yoxlayır.

1.2.6. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu neft tankerlərində:

- müayinə başa çatdıqdan sonra Müfəttiş Gəminin inşa qovluğundakı (GİQ) hər hansı bir sənəddə dəyişiklik olduqda qovluğun yeniləndiyindən əmin olmalıdır;
- Gəmidə saxlanan GİQ-lə əlaqədar olaraq Müfəttiş gəmidə olan məlumatları yoxlamalıdır. Hər hansı bir mühüm hadisə baş vermişdirsə, o cümlədən əsaslı təmir, konversiya və ya gəminin konstruksiyalarında dəyişiklik aparılmışdırsa, Müfəttiş bununla əlaqədar olaraq yenilənmiş məlumatların da gəmidə saxlandığından əmin olmalıdır. Müayinə tarixinə qədər gəmidəki GİQ-də yeniləmə başa çatmamışdırsa, Müfəttiş bunu qeydə alır və növbəti dövrü müayinədə yenilənmənin aparıldığının təsdiq olunmasını tələb edir;
- qurudakı arxivdə saxlanan GİQ-lə əlaqədar olaraq Müfəttiş arxivə daxil edilmiş məlumatların siyahısını yoxlamalıdır. Hər hansı bir mühüm hadisə baş vermişdirsə, o cümlədən əsaslı təmir, konversiya və ya gəminin konstruksiyalarında dəyişiklik aparılmışdırsa, Müfəttiş qurudakı arxivə daxil edilmiş məlumatların siyahısını yoxlamaqla bununla əlaqədar olaraq yenilənmiş məlumatların da həmin arxivdə saxlandığından əmin olmalıdır. Bundan başqa, Müfəttiş arxiv mərkəzinin bağladığı xidmət müqaviləsinin qüvvədə qaldığından əmin olmalıdır. Müayinə tarixinə qədər gəmidəki qurudakı arxivdə yerləşən GİQ-ə əlavələrlə bağlı yeniləmə başa çatmamışdırsa, Müfəttiş bunu qeydə alır və növbəti dövrü müayinədə yenilənmənin aparıldığının təsdiq olunmasını tələb edir.

1.2.7. SOLAS konvensiyası, Fəsil II-1, Hissə A-1, 3-10 sayılı qaydanın aid olduğu neft tankerlərində müayinə başa çatdıqdan sonra Müfəttiş korpusun konstruksiyasının inşasında istifadə edilmiş materialların əlavə edilməsinin / təzələnməsinin GİQ-dəki materialların inventar siyahısı vasitəsilə sənədləşdirildiyindən əmin olmalıdır.

1.3. Müayinələrin nəticələri barədə hesabatın hazırlanması və müayinələrin qiymətləndirilməsi

1.3.1. Müayinə zamanı gəminin konstruktiv vəziyyəti ilə əlaqədar olaraq əldə edilmiş verilənlər və məlumatlar gəminin yük yerlərinin məqbul olub-olmadığını, konstruktiv bütövlüyünü yoxlamaq üçün təhlil olunur.

1.3.2. Uzunluğu 130 m və daha çox olan neft tankerlərinin (qüvvədə olan Yük nişanları haqqında Beynəlxalq Konvensiyada tərfi verilən) uzununa möhkəmliyi 10 yaşına çatdıqdan sonra aparılan sinif yeniləmə müayinəsində ekvivalent brusun (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) uzununa möhkəmliyi üzrə Fəs. 4, 1-ci əlavənin müəyyən etdiyi meyarlara uyğun qaydada və vəziyyətdən asılı olaraq ölçülən, yenilənən və ya möhkəmləndirilən konstruksiya elementlərinin qalınlığı əsasında qiymətləndirilməlidir.

Gəminin uzununa möhkəmliyinin konstruktiv elementlərin təzələnməsindən və ya möhkəmləndirilməsindən sonra qiymətləndirilməsi ilkin qiymətləndirmə qismində aparılmışdırsa, onun yekun nəticələri korpusun vəziyyətinə dair hesabatın bir hissəsi kimi məruzə edilməlidir.

1.3.3. Müayinə iki müayinə stansiyası tərəfindən aparılırsa, stansiyaların hər birinin müayinəsinə aid hesabat hazırlanmalıdır. Yoxlama aparılan və/və ya sınaqlar keçirilən hər bir maddələrin (təzyiq sınaqları, qalınlıq ölçmələri və s.) siyahısı və hər bir maddə üzrə nəticənin qeydə alınıb-alınmadığı növbəti müayinə başlamazdan əvvəl və ya müayinə davam edərkən müayinədə iştirak edən növbəti Müfəttişə təqdim olunur.

1.3.4. Cəmiyyət tərəfindən Mülkiyyətçiyə korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sinif yeniləmə müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi) təqdim olunur. Mülkiyyətçi həmin hesabatı gələcəkdəki müayinələr üçün istinad kimi gəmidə saxlamalıdır. Cəmiyyət korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı təsdiq etməlidir.

1.4. Müayinə ilə əlaqədar yerinə yetirilməli olan şərtlər

1.4.1. Müayinədə iştirak edən müfəttiş(lər) müayinəni apara bilsin deyə Mülkiyyətçi ilə Cəmiyyət öz aralarında müayinə nöqtələrinə münasib və təhlükəsiz çıxışın təmin olunması şərtlərini razılaşdırır. Həmin çıxış imkan və vasitələrinə dair müayinənin planlaşdırılması üzrə anketdə ətraflı məlumat verilməlidir.

Müayinədə iştirak edən Müfəttiş (lər) təhlükəsizliyin, tələb olunan çıxış imkan və vasitələrinin adekvat olmadığı qənaətinə gələrsə, müvafiq sahələrin müayinəsi aparılır.

1.5. Konstruksiyalara çıxış imkanları

1.5.1. Korpusun ümumi vəziyyətinin yoxlanmasını nəzərdə tutan müayinələr (ümumi baxışlar) ilə əlaqədar olaraq Müfəttiş(lər) korpusun strukturunun təhlükəsiz və əməli şəkildə yoxlanması üçün lazımı imkan və vasitələrlə təchiz edilməlidir.

1.5.2. Əsaslı müayinə ilə əlaqədar Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

- konstruksiyalardan keçən daimi taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- konstruksiyalardan keçən müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- səbətli avtoqaldırıclar, qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- qayıq və ya sal;
- portativ nərdivanlar;
- digər ekvivalent vasitələr.

2. İllik müayinə – korpusun konstruksiyaları

2.1. Ümumi müddəalar

2.1.1. İllik müayinə mümkün olan dərəcədə korpusun və boru xətlərinin qənaətbəxş vəziyyətdə saxlandığını yoxlamaq üçün aparılan yoxlamadan ibarət olmalı, ballast çənlərinin və müayinəyə dair hesabat faylında göstərilən sahələrin korroziya əleyhinə sisteminin təmir və texniki xidmət tarixçəsini, faktiki vəziyyətini, miqyasını nəzərə almaqla aparılmalıdır.

2.2. Yuxarı göyərtələr

2.2.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yük çənlərinin oyuqlarının, o cümlədən kipləşdirici araqatların, qapaqların, qapaqların ətrafındakı ramaların və barmaqlıqların yoxlanması;
- yük çənlərinin vurma/vakuum klapanlarının və odadavamlı ekranların yoxlanması;
- bütün yanacaq çənlərinin, neft məhsullarının qarışdığı ballast və çirkab suyu çənlərinin ventilyasiya dəliklərindəki odadavamlı ekranların yoxlanması;
- yük sistemlərinin, xam neftlə yuma, yanacaq çəni, ballast və ventilyasiya boruları sistemlərinin, o cümlədən məsafədən idarə olunan klapanların, qoruyucu klapanların və müxtəlif qoruyucu qurğuların, eləcə də ventilyasiya dirəklərinin və kollektorlarının yoxlanması;
- anbar qapılarının və pəncərələrinin, üst tikilinin və rubkanın yük sahəsinə baxan illüminatorlarının və pəncərələrinin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- əvvəlcədən göstərilmiş tək sıradan çıxma halında sükanın idarə olunma effektivliyinin qorunub saxlanması üçün zəruri mexanizmlərin istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlandığının təsdiq edilməsi;
- yük çənlərinin buxarın xaric olunması üçün ventilyasiya sisteminin, üfürmə və qaz xaricetmə sistemlərinin, digər ventilyasiya sistemlərinin yoxlanması;
- lazım gələrsə, uzunluğu 150 m və daha çox olan neft tankerlərinin korpusunun gəmi inşa qovluğuna uyğun olaraq və göstərilmiş, xüsusi diqqət tələb edən sahələri nəzərə alaraq yoxlanması.
- mümkün olduğu dərəcədə sukeçirməz keçidlərin yoxlanması.

2.3. Yükvurma nasosu şöbələri və boru xətti tunelləri

2.3.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- bütün nasos şöbələrinin arakəsmələrində və boru xətti tunellərində (əgər varsa) neft sızıntısı əlamətlərinin və ya qırılma/sınmaların olub-olmadığının, xüsusilə də həmin arakəsmələrdəki keçidlərin kipləşdirici sistemlərinin yoxlanması;
- yükvurma nasosu şöbələrindəki və boru xətti tunellərindəki (əgər varsa) bütün boru sistemlərinin yoxlanması;
- anbarın qurutma və ballast sistemlərinin funksional sınaqları.

2.4. Ballast çənləri

2.4.1. Sınıf yeniləmə müayinəsinin və ya aralıq müayinənin nəticələrinə əsasən zəruri hesab edilərsə, ballast çənləri daxildən yoxlanmalıdır.

2.4.2. Müfəttiş zəruri hesab edərsə və ya geniş miqyaslı korroziya meydana gəlmişdirsə, qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır və bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri ciddi korroziyanın mövcudluğuna dəlalət edərsə, 4 və ya 5 saylı cədvəlin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

2.4.3. Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələr yoxlanmalı və əlavə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

2.4.4. Xüsusi ballast suyu çənləri olan gəmilərdə belə çənlərin korroziya əleyhinə sistemlə təchiz olunduğu və həmin sistemin istifadəyə yararlı vəziyyətdə saxlandığı müvafiq sənədlərlə təsdiq olunmalıdır.

2.5. Qəza zamanı yedəkləmə qurğusu

2.5.1. Mülkiyyətçi və ya onun nümayəndəsi müayinədə iştirak edən Müfəttişə bəyan etməlidir ki, Cəmiyyətlə əvvəlcədən razılaşdırılmadan B bölməsi, Fəsil 9, 4-cü hissənin [3] bəndinə uyğun olaraq gəmidə quraşdırılmış avadanlıq və qurğularda heç bir dəyişiklik aparılmamışdır.

2.5.2. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- mümkün olacaq dərəcədə qəza zamanı yedəkləmə sisteminin yoxlanması;
- arxa tərəfdəki yedəkləmə qurğusunun takelajlanaraq hazır vəziyyətdə olduğunun, yedək xəttinin yedək gəmisinin burun tərəfindəki hissəsinin möhkəm dayağa bərkidildiyinin təsdiq olunması;
- yedək burazının yedəyə alınan gəmiyə bağlanan hissəsindəki marker buyunun lampasının (əgər varsa) lazımı qaydada işlədiyinin təsdiq olunması;

2.6. Tankerlərin burun hissələrinə təhlükəsiz çıxış

2.6.1. Burun hissələrinə çıxış qurğuları müvafiq tələblərə uyğun qaydada yoxlanmalıdır.

2.7. Çıxış vasitələri

2.7.1. Daxili məkanların yoxlanması zamanı məqsədəuyğun olarsa və mümkün olan dərəcədə yük yerlərinə və digər sahələrə çıxışı təmin edən vasitələrin hansı vəziyyətdə olduğu müəyyən edilməlidir.

2.8. Örtük sistemləri

2.8.1. Məqsədəuyğun olarsa, xam neft yüklənmiş çənlərdə qoruyucu örtüklərin istismara yararlı vəziyyətdə saxlandığı, eləcə də istismar müddətində aparılmış texniki xidmət və təmir işlərinə dair qeydlərin örtüklərə aid texniki qovluğa qeyd edildiyi təsdiq olunmalıdır.

3. İllik müayinə – yükləmə-boşaltma mexanizmləri

Yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

3.1.1. Mülkiyyətçi və ya onun nümayəndəsi müayinədə iştirak edən Müfəttişə bəyan etməlidir ki, Cəmiyyətlə əvvəlcədən razılaşdırılmadan təhlükəli zonalardakı müxtəlif qurğularda heç bir modifikasiya və ya dəyişiklik aparılmamışdır.

Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yükvurma nasosu şöbələrinin müəyyən edilmiş qaydada yoxlanması, xüsusilə də aşağıdakıların yoxlanması:
 - arakəsmə stəkanları (boru xətləri üçün arakəsmələrdəki keçidlər) üçün temperatur sensorları və siqnalizasiya qurğuları;
 - işıq yandıqda ventilyasiyanı işə salan sistem;
 - qaz sızmasını aşkarlayan sistem;
 - anbar suyunun səviyyəsini izləyən cihazlar və siqnalizasiya qurğuları;
- 1 iyul, 2002-ci il tarixindən sonra inşa edilmiş gəmilərdə yükvurma nasosu şöbələrinin qəza işıqlandırma sisteminin yoxlanması;
- yükvurma nasosu şöbələrində və onların yaxınlığında boş kabel, anbara həddən artıq axmış tezalısan materiallar, artıq buxar, yanar materiallar və s. kimi potensial yanğın mənbələrinin aradan qaldırıldığı və nərdivanların qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- mümkün olan dərəcədə yük, anbar suyu, ballast nasosları və təmizləyici nasosların kipkəclərində sızıntının həddən artıq olub-olmadığının yoxlanması, məsafədən idarə olunan elektrotexniki və mexaniki qurğuların lazımı qaydada işləyib-isləmədiyinin, nasos şöbəsinin anbar suyu sisteminin necə işlədiyinin və nasosların bünövrəsinin zədələnib-zədələnmədiyinin yoxlanması;
- yük yerindəki bütün zonalarda (eləcə də yükvurma nasosu şöbələrində) ventilyasiya sisteminin, o cümlədən portativ avadanlığın (əgər varsa) işlək vəziyyətdə, ventilyasiya kanallarının zədələnmədiyinin, dempferlərin işlədiyinin, barmaqlıqların təmiz olduğunun təsdiq edilməsi;

- təhlükəli zonalarda, yükvurma nasosu şöbələrində və digər sahələrdə elektrotexniki avadanlığın qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun və lazımi texniki xidmətlə təmin olunduğunun təsdiq edilməsi;
- yükvurma nasosu şöbəsinin anbar suyu sisteminin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- yük isitmə sisteminin (əgər varsa) yoxlanması;
- yükvurma qurğusunun yoxlanması və gəminin yükvurma şlanqlarının təyinatı üzrə istifadəyə uyğun və qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- gəminin arxa və burun tərəfində bütün xüsusi yükvurma/boşaltma mexanizmlərinin, qurğularının qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi və yükvurma nasosları ilə rabitənin, onların məsafədən idarəetmə sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi.

3.2. Nəzarət-ölçmə cihazları və təhlükəsizlik vasitələri

3.2.1. Müəyinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yük çənlərinin parametrlərini ölçən qurğuların, çənin doluluq səviyyəsinin yüksək olduğunu bildirən siqnalizasiyanın və daşmaya nəzarət üçün istifadə olunan klapanların yoxlanması;
- yükboşaltma xətlərində quraşdırılmış təzyiqölçənlərin lazımi qaydada işlədiyinin təsdiq edilməsi;
- gəmidə qaz sızmasını aşkarlayan lazımi cihazların olduğunun və buxar aşkarlayan boruşəkilli detektorların zəruri miqdarda təchizinin qənaətbəxş şəkildə təşkil edildiyinin təsdiq edilməsi;
- gəmidə kifayət qədər ehtiyat hissələri, münasib kalibrəmə vasitələri ilə birlikdə oksigenin konsentrasiyasının ölçülməsi üçün ən az bir (1) və tezalışan buxarın konsentrasiyasının ölçülməsi üçün də ən az bir (1) portativ NÖÇ olduğunun təsdiq edilməsi;
- ikiqat korpuslu və ikiqat dibli sahələrdə qazların konsentrasiyasının ölçülməsi üçün vasitələrin, o cümlədən lazım gələrsə, qaz nümunələrinin götürülməsi üçün daimi xətlərin yoxlanması;
- mümkün olan dərəcədə karbohidrogen qazlarını aşkarlayan sistemin yoxlanması və sınaqdan keçirilməsi;
- yükün temperaturunun ölçülməsi üçün quraşdırılmış cihazların (əgər varsa) qənaətbəxş şəkildə işlədiyinin təsdiqlənməsi.

3.3. Yük sahəsindəki yangınsöndürmə sistemləri

3.3.1. Müəyinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yük çənlərinə və yükvurma nasosu şöbələrinə aidiyyəti olan stasionar yangınsöndürmə sistemlərinin borularının və ayırıcı klapanlarının bayır tərəfdən yoxlanması;
- mümkün olan dərəcədə və lazım gələrsə, müxtəlif oyuqların örtülməsi üçün istifadə olunan, məsafədən idarə olunan vasitələrin işlək vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- Fəs. 3, 1-ci hissə, [3.4.3] bəndinin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq yük üçün müvafiq portativ odsöndürən avadanlığın yoxlanması;

Fəs. 3, 1-ci hissə, [3.4] bəndinin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq köpüklü göyertə yangınsöndürmə sistemi, su çiləyici vasitələr kimi göyertədə quraşdırılmış bütün yangınsöndürmə sistemlərinin yoxlanması.

3.4. Təsirsiz qaz sistemi

3.4.1. Müəyinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- bütün boruların, o cümlədən yuxarı göyertədən yuxarıda, yük çənləri olan sahədə ventilyasiya boruları sisteminin və bortdan dənizə su axıdan boruların, eləcə də əlaqədar komponentlərin vəziyyətini mümkün olan dərəcədə yoxlamaq, xüsusilə də korroziya əlamətlərinin, təsirsiz qaz və su borusu sistemlərindən, yaxud da təzyiq/vakuum kəsici cihazdan qaz, su və ya digər mayələrin sızdığına dəlalət edən əlamətlərin mövcudluğunu yoxlamaq üçün ümumilikdə sistemə baxış keçirilməsi;
- hər iki təsirsiz qaz üfürücüsünün lazımi qaydada işləyib-ışləmədiyinin yoxlanması;
- Skrubber şöbəsinin ventilyasiya sisteminin (əgər varsa) lazımi qaydada işləyib-ışləmədiyinin yoxlanması;
- göyertənin hidroizolyasiya sisteminin avtomatik su doldurma və boşaltma funksiyasının yoxlanması;
- göyertənin hidroizolyasiya sistemindən suyun təsirsiz qaz sistemə axıb-axmadığının, habelə əks (birtərəfli) klapanın vəziyyətinin yoxlanması;

- məsafədən və ya avtomatik idarə olunan bütün klapanların, xüsusilə də təsirsiz qazın əsas təchizat xəttində, üfürücülərdən sonra quraşdırılmış, işlənmiş qazları təcrid edən klapanın lazımı qaydada işləyib-ışləmədiyinin yoxlanması;
- təsirsiz qaz sistemi işlədiyi vaxtda qurum üfürücü qurğuların işə düşməsinə yol verməmək üçün nəzərdə tutulan bloklama funksiyasının lazımı qaydada işləyib-ışləmədiyinin yoxlanması;
- qazın təzyiqini tənzimləyən klapanın qaz üfürücüləri dayandıqda avtomatik bağlanıb-bağlamadığının yoxlanması;
- mümkün olan dərəcədə və lazım gələrsə, istismar şəraitinin simulyasiya edilməsi yolu ilə, təsirsiz qaz sisteminin növbəti vəziyyətlərə aid siqnalizatorlarının və qoruyucu qurğularının yoxlanması:
 - əsas təsirsiz qaz xəttində oksigenin konsentrasiyasının yüksək olması;
 - əsas təsirsiz qaz xəttində təzyiqin aşağı olması;
 - göyertənin hidroizolyasiya sisteminin qidalandırma xəttində təzyiqin aşağı olması;
 - əsas təsirsiz qaz xəttində, o cümlədən avtomatik dayandırma qurğularında qazın temperaturunun yüksək olması;
 - skrubberin qidalandırma xəttində, o cümlədən avtomatik dayandırma qurğularında suyun təzyiqinin aşağı olması;
 - kalibrəlmə qazlarından istifadə etməklə oksigeni ölçən portativ və stasionar analizatorlarının dəqiqliyi;
 - skrubberdə, o cümlədən avtomatik dayandırma qurğularında suyun səviyyəsinin yüksək olması;
 - təsirsiz qaz vuran üfürücülərin sıradan çıxması;
 - əsas təsirsiz qaz xəttindəki qaztənzimləyici klapanın avtomatik idarəetmə sisteminin, təzyiqin və oksigenin konsentrasiyasını fasiləsiz ölçərək qeydə alan nəzarət-ölçmə cihazlarının elektrik təchizatının kəsilməsi;
 - əsas təsirsiz qaz xəttində qazın təzyiqinin yüksək olması;
- yuxarıdakı yoxlamalar aparıldıqdan sonra mümkün olarsa, təsirsiz qaz sisteminin lazımı qaydada işləyib-ışləmədiyinin yoxlanması.

4. Aralıq müayinə – korpusun konstruksiyaları

4.1. Ümumi müddəalar

4.1.1. Yuxarı göyərtələrin müayinəsinə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- mümkün olan dərəcədə yük sistemlərinin, xam neftlə yuma, yanacaq çəni, ballast, buxar və ventilyasiya boruları sistemlərinin, eləcə də ventilyasiya dirəklərinin və kollektorlarının yoxlanması. Yoxlama nəticəsində boruların vəziyyətinə dair şübhə aranarsa, onların təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi və ya qalınlığının ölçülməsi, yaxud da bu iki tədbirin ikisinin də həyata keçirilməsi lazım gələ bilər. boruların üstündən qaynaq edilmiş lövhələrə xüsusi diqqət göstərmək lazımdır;
- yük borularının torpaqlama məqsədilə korpusla elektrik birləşməsinin olduğunun təsdiqlənməsi (tələb olunursa);
- ventilyasiya xəttinin drenaj sistemlərinin yoxlanması.

4.1.2. Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələr yoxlanmalı və əlavə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

4.2. Yaşı 5 - 10 il arasında olan gəmilər

4.2.1. Birqat korpuslu neft tankerlərində və quraşığı yük gəmilərində bütün ballast çənləri yoxlanmalıdır.

Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallarda konstruktiv bütövlüyün qorunub saxlandığını təmin etmək üçün qalınlıq ölçmələri və sınaqlar aparılmalıdır.

4.2.2. İkiqat korpuslu tankerlərdə dəniz suyu ilə dolu ballast çənlərinin Müfəttiş tərəfindən seçilən tipik nümayəndələrinə ümumi baxış keçirilir.

Ümumi baxış nəticəsində nəzərəçarpan konstruktiv defektlər aşkar edilməsə, yoxlama bərk qoruyucu örtüyün öz effektivliyini qoruyub saxladığının təsdiq edilməsi ilə məhdudlaşdırıla bilər.

4.2.3. Aşağıdakı hallarda hər növbəti illik müayinədə bir ballast çəni yoxlanmalıdır:

- gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtük çəkilməmişdir;
- yumşaq və ya yarımberk örtük çəkilməmişdir;
- çənin içində ciddi korroziya aşkar edilmişdir;
- bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və Müfəttişi qane edəcək səviyyədə təmir olunmadığı aşkar edilmişdir.

Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

4.2.4. Yuxarıdakı tələblərə əlavə olaraq, əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr də yoxlanmalıdır.

4.3. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilər

4.3.1. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [6]-da göstərilirdiyi kimi aparılan korpusun əvvəlki sinif yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və vəziyyətdən asılı olaraq dibin quru vəziyyətdə, ya da suda müayinəsinə də nəzərdə tutur.

Bununla belə, Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallar istisna olmaqla ballast və yük çənlərinin təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi və ekvivalent brusun [6.5.5] bəndinə əsasən uzununa möhkəmliyinin qiymətləndirilməsi tələb olunur.

4.4. Yaşı 15-i keçmiş gəmilər

4.4.1. Yaşı 15-i keçmiş gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [6]-da göstərilirdiyi kimi aparılan korpusun əvvəlki sinif yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və dibin quru vəziyyətdə müayinəsinə də nəzərdə tutur, bir şərtlə ki, Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallar istisna olmaqla ballast

və yük çənlərinin təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi və ekvivalent brusun [6.5.5] bəndinə əsasən uzununa möhkəmliyinin qiymətləndirilməsi tələb olunmasın.

Diblərin aralıq müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük çənlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük və ballast çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

[6.8] bəndinin tələbləri şamil olunmur.

5. Aralıq müayinə – yükləmə-boşaltma mexanizmləri

5.1. Yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

5.1.1. Yükvurma nasosu şöbələri və yük çənlərinə qonşu sahələr kimi təhlükəli zonalarda defektli, sertifikatlaşdırılmamış elektrik avadanlığına və armaturasına, razılaşdırılmamış işıqlandırma qurğularına və armaturasına, lazımi qaydada quraşdırılmamış, defektli naqillərə və ya naqillərin necə sonlandırıldığına ümumi baxış keçirilməlidir.

5.1.2. Təhlükəli zonalardakı elektrik avadanlığının, belə zonalardan keçən və ya sonlandırılan elektrik dövrələrinin izolyasiyasının elektrik müqaviməti sınaqdan keçirilməlidir. Bununla belə, sınaqlara dair lazımi qeydlərin aparıldığı hallarda gəmi heyətinin həyata keçirdiyi əvvəlki sınaqların nəticələrinin qəbul edilməsi nəzərdən keçirilə bilər.

5.1.3. Yükün isidilməsi üçün sistemin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu yoxlanaraq təsdiq edilməlidir.

5.2. Təsirsiz qaz sistemi

5.2.1. Aşağıdakı əməliyyatlar yerinə yetirilməlidir:

- skrubber, yuyucu maşınlar, üfürücülər, göyərtənin hidroizlyasiyası və əks klapınlar kimi əsas komponentlər lazım gələrsə, açıqlaraq yoxlanmalıdır;
- qaz paylayıcı xətlər və bağlayıcı klapınlar, o cümlədən qurum üfürücü qurğuları bloklayan mexanizmlər zəruri hesab edilərsə, yoxlanmalıdır;
- bütün avtomatik dayandırma qurğuları və siqnalizasiyalar yoxlanmalı, sınaqdan keçirilməlidir.

6. Sınıf yeniləmə müayinəsi – korpusun konstruksiyaları

6.1. Korpusun müayinəsinin proqramı və müayinə üçün hazırlıq

6.1.1. Aşağıdakıların hər hansı bir mərhələsinin başlamasından əvvəl Mülkiyyətçi Cəmiyyətlə birlikdə spesifik müayinə proqramı işləyib hazırlamalıdır:

- sınıf yeniləmə müayinəsi;
- yaşı 10-u keçmiş neft tankerlərinin aralıq müayinəsi.

Müayinə proqramı yazılı formatda olmalıdır. Müayinə proqramı razılaşdırılmadan müayinə başlanılmamalıdır.

Müayinə proqramının işlənilib hazırlanmasından əvvəl Mülkiyyətçi müayinələrin planlaşdırılmasına dair anketi dolduraraq Cəmiyyətə göndərməlidir.

Aralıq müayinələrdə müayinə proqramı özündə əvvəlki sınıf yeniləmə müayinəsinə dair proqramı və əlavə olaraq həmin sınıf yeniləmə müayinəsində korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı və sonrakı əlaqədar müayinə hesabatlarını ehtiva edə bilər.

Müayinə proqramı işlənilib hazırlanarkən sonuncu sınıf yeniləmə müayinəsindən sonra müayinəyə dair tələblərdə baş vermiş bütün dəyişikliklər nəzərə alınmalıdır.

6.1.2. Müayinə proqramını hazırlayarkən növbəti sənədləri toplamaq və yoxlanacaq çənləri, digər sahələri və konstruksiya elementlərini seçmək üçün onlardakı məlumatlardan istifadə etmək lazımdır:

- a) gəminin müayinə statusu və ona aid əsas informasiya;

- b) göyertədə saxlanan və [1.2.2] ilə [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən sənədlər;
- c) əsas konstruktiv çertyojlar (konstruksiya elementlərinin ən kəsiklərinin ölçülərini göstərən çertyojlar), o cümlədən yüksək möhkəmliyə malik polad materialların istifadəsinə aid məlumatlar;
- d) korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat;
- e) əvvəlki zədələnmələrin və təmirlərin tarixçəsi;
- f) həm Cəmiyyətdən, həm də Mülkiyyətçidən əldə edilən, əvvəlki əlaqədar müayinələrə və təftişlərə aid hesabatlar;
- g) son 3 il üzrə daşınmış yüklərin və ballast tədbirlərinin, o cümlədən isidilmiş vəziyyətdə daşınmış yüklərin tarixçəsi;
- h) təsirsiz qaz sistemindən istifadənin və çənlərin təmizlənməsi prosedurlarına aid məlumatlar;
- i) inşa tarixindən sonra gəminin yük və ballast çənlərinin istifadə təyinatının dəyişdirilməsinə və ya modifikasiyasına dair informasiya və digər əlaqədar məlumatlar;
- j) varsa, örtük sistemlərinin və korroziya əleyhinə sistemlərin təsviri (o cümlədən əvvəlki təsnifat nişanları);
- k) Mülkiyyətçinin heyət üzvləri tərəfindən son 3 il ərzində ümumilikdə konstruksiyalarda meydana gəlmiş çatışmazlıqların, habelə çənlərin divarlarından və borulardan sızmanın olub-olmadığının, örtük və korroziya əleyhinə sistemlərin (varsa) vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün aparılmış yoxlamalar;
- l) istismar müddətində texniki xidmətin səviyyəsinə dair informasiya, o cümlədən liman dövlətinin apardığı yoxlamalara aid olan və korpusla bağlı çatışmazlıqları, Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sisteminin korpusa texniki xidmətlə bağlı tələblərinin yerinə yetirilmədiyi halları, o cümlədən müvafiq islahedici tədbirləri göstərən hesabatlar;
- m) şübhəli sahələri və konstruksiyaların kritik əhəmiyyətə malik hissələrini müəyyən etməyə imkan verən bütün digər məlumatlar.

6.1.3. Təqdim olunacaq müayinə proqramı ən az əsaslı müayinəyə, qalınlıq ölçmələrinə və çənlərin sınaqdan keçirilməsinə dair 1, 2, 3 və 6 sayılı cədvəllərin tələblərini nəzərə almalı, həmin tələblərə cavab verməli, aidyyəti üzrə ən az aşağıdakı məlumatları ehtiva etməlidir:

- a) gəmiyə dair əsas informasiya və əsas göstəricilər;
- b) əsas konstruktiv çertyojlar (konstruksiya elementlərinin ən kəsiklərinin ölçülərini göstərən çertyojlar), o cümlədən yüksək möhkəmliyə malik polad materialların istifadəsinə aid məlumatlar;
- c) çənlərin yerləşmə sxemi;
- d) istifadəsinə, örtüklə və korroziya əleyhinə sistemlərlə qorunma dərəcəsində dair məlumatlarla birlikdə çənlərin siyahısı;
- e) müayinənin aparılmasını şərtləndirən amillər (məsələn çənlərin təmizlənməsinə, qazların uzaqlaşdırılmasına, ventilyasiyaya, işıqlandırmaya aid məlumatlar);
- f) konstruksiyalara çıxış vasitələri və üsulları;
- g) müayinə üçün avadanlıq;
- h) əsaslı müayinə aparılmalı olan çənlərin və sahələrin eyniləşdirici məlumatları (bax: [6.4]);
- i) qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan sahələrin və bölmələrin eyniləşdirici məlumatları (bax: [6.5]);
- j) sınaqdan keçirilməli olan çənlərin eyniləşdirici məlumatları (bax: [6.6]);
- k) qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın adı;
- l) müayinə edilən gəminin zədələnmə tarixçəsi;
- m) konstruksiyaların kritik sahələri və şübhəli sahələr.

6.1.4. Cəmiyyət gəmidə konstruktiv korroziyanın və kiçilmənin yol verilən maksimum səviyyələrini Mülkiyyətçiyə bildirməlidir.

6.2. Müayinənin planlaşdırılması üzrə yığıncaq

6.2.1. Müayinədən əvvəl və müayinə ərzində müvafiq hazırlıq işlərinin lazımı qaydada təşkili, eləcə də müayinədə iştirak edən müfəttişlə Mülkiyyətçinin nümayəndələri arasında yaxın əməkdaşlıq müayinələrin təhlükəsiz və effektiv şəkildə icrasının əsas şərtlərindən biridir. Gəmidə müayinənin aparıldığı müddət ərzində müntəzəm olaraq təhlükəsizlik texnikası üzrə təlimatlandırma yığıncaqları keçirilməlidir.

6.2.2. Hər hansı bir sinif yeniləmə müayinəsinə və ya aralıq müayinəyə başlamazdan əvvəl müayinənin təhlükəsiz və effektiv şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müayinə proqramında nəzərdə tutulan bütün təşkilati məsələlərin həll edildiyindən, zəruri vasitələrin mövcudluğundan əmin olmaq üçün müayinədə iştirak edən müfəttişlə mülkiyyətçinin, qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın (əgər cəlb edilmişdirsə) operatorunun və gəmi kapitanının, yaxud da kapitanın ya da Şirkətin təyin etdiyi, müvafiq ixtisas hazırlığına malik nümayəndənin iştirak etdiyi planlaşdırma yığıncağı keçirilməlidir. Həmçinin bax: [1.1.7].

Cədvəl 1: Birqat korpuslu neft tankerlərinin və quraşq yük gəmilərinin sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində əsaslı müayinəsi

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Bir şpanqout halqası①: bortdakı ballast çənlərindən (əgər varsa) birində və ya bortda olan və əsas etibarlı ilə ballast suyu çəni kimi istifadə olunan yük çənlərindən biri	Bütün şpanqout halqaları①: bortdakı ballast çənlərindən (əgər varsa) birində və ya bortda olan və əsas etibarlı ilə ballast suyu çəni kimi istifadə olunan yük çənlərindən biri	Ballast çənlərinin hər birində bütün şpanqout halqaları ① Bortdakı yük çənlərindən birində bütün şpanqout halqaları ① Bortdakı digər yük çənlərindən birində şpanqout halqalarının ① ən az 30 faizi (1)	Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki sinif yeniləmə müayinəsi ilə eyni qaydada Əlavə olaraq, Cəmiyyətin zəruri hesab etdiyi digər köndələn sahələr
Yük çənlərindən birində göyərtənin bir köndələn bəndi ②	Göyərtənin bir köndələn bəndi② : qalan ballast çənlərindən (əgər varsa) hər birində bortdakı yük çənlərindən birində mərkəzdəki yük çənlərindən ikisində		
	Hər iki köndələn arakəsmə ③: bortdakı ballast çənlərindən (əgər varsa) birində və ya bortda olan və əsas etibarlı ilə ballast suyu çəni kimi istifadə olunan yük çənlərindən biri	Bütün yük və ballast çənlərindəki bütün köndələn arakəsmələr (sahə ③)	
Bir köndələn arakəsmə ④ ballast çənlərindən birində Bir köndələn arakəsmə ④ bortdakı yük çənlərindən birində Bir köndələn arakəsmə ④ mərkəzdəki yük çənlərindən birində	Qalan ballast çənlərindən (əgər varsa) hər birində bir köndələn arakəsmə④ Bortdakı yük çənlərindən birində bir köndələn arakəsmə④ Mərkəzdəki yük çənlərindən ikisində bir köndələn arakəsmə ④		
		Göyərtədə və dibdə şpanqout ramalarının ən az 30 faizi (1)	

		⑤ Mərkəzdəki yük çənlərinin hər birində
		Əlavə olaraq digər şpanqout halqaları ①, Müfəttişin zəruri hesab etdiyi

(1) 30 faizi rəqəmə çevirərkən tam rəqəmə qədər yuvarlaqlaşdırmaq lazımdır.

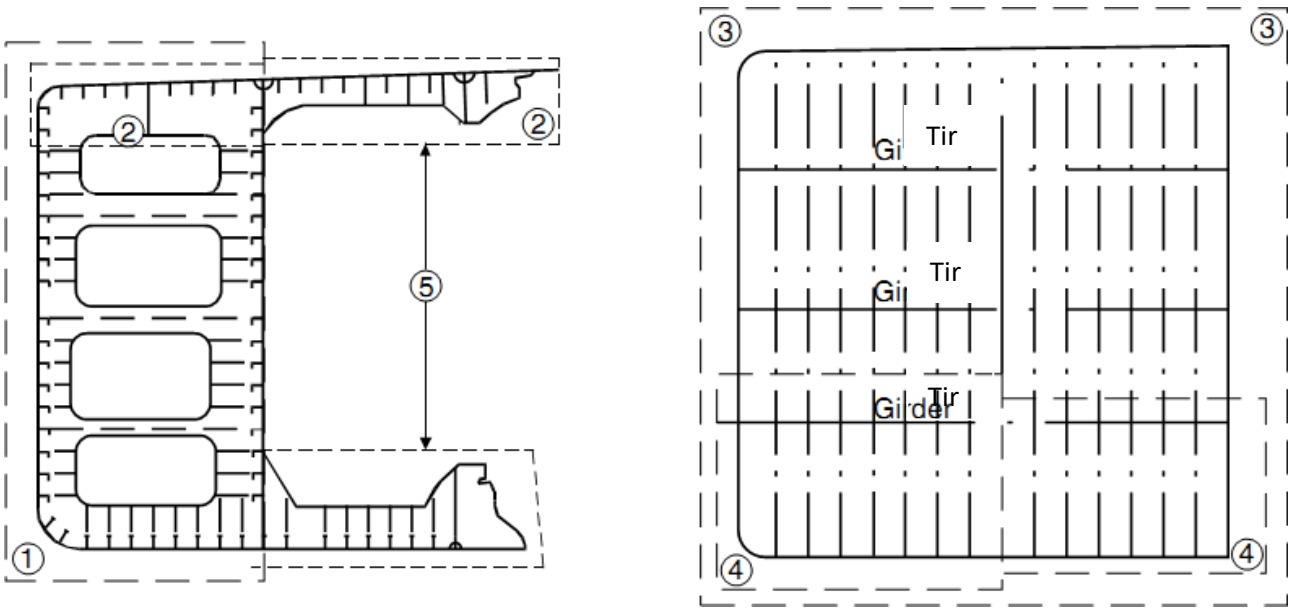
Qeyd 1: Növbəti sahələr üçün Şəkil 1 və 2-yə bax: ①, ②, ③, ④ və ⑤.

- ① Bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv şpanqout halqası.
- ② Göyərtənin bitişik konstruktiv elementləri ilə birlikdə bir köndələn bəndi
- ③ Uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütövlükdə bir ədəd köndələn arakəsmə
- ④ Uzununa bənd sistemi və bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bir köndələn arakəsmənin aşağı hissəsi
- ⑤ Bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə göyərtənin və dibin şpanqout rəması.

Şəkil 1: Əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan sahələr – Birqat korpuslu neft tankeri

Tipik en kəsiyi (nəzəri şpanqout)

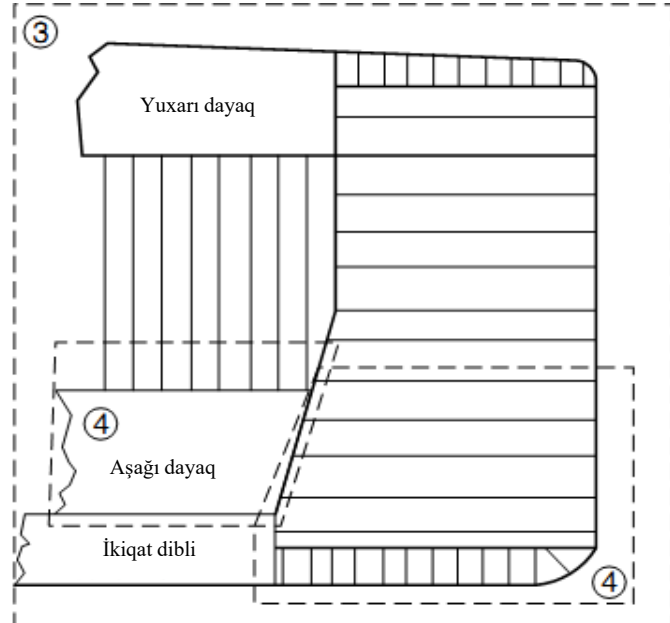
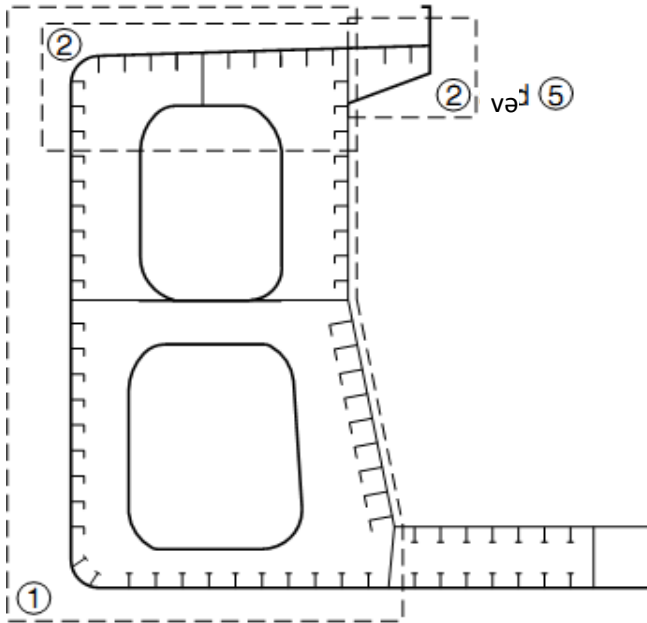
Tipik köndələn arakəsmə



Şəkil 2: Əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan sahələr – Quraşmış yük gəmisi OOC

Tipik en kəsiyi (nəzəri şpanqout)

Tipik köndələn arakəsmə



6.2.3. Aşağıda yığıncaqda müzakirə edilməli olan məsələlərin nümunə siyahısı verilir:

- gəminin hərəkət qrafiki (məsələn reyslər, doka qoyma və dokdan çıxma manevrləri, gəminin bortu körpüyə paralel vəziyyətdə dayandığı müddət, yük və ballast əməliyyatları və s.);
- qalınlıq ölçmələri üçün şərait və vasitələr (məsələn çıxış vasitələri, təmizləmə/ərpın təmizlənməsi, işıqlandırma, ventilyasiya, heyət üzvlərinin təhlükəsizliyi);
- qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- qəbul meyarları (bax: minimum qalınlıq qiymətlərinin siyahısı);
- örtüyün vəziyyəti və şübhəli sahələr/ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələr nəzərə alınmaqla əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- qalınlıq ölçmələrinin icra olunması;
- ümumi qayda olaraq və qeyri-bərabər korroziya/xoralı korroziya aşkar edildikdə nümunə göstəricilərin oxunması;
- ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrin xəritəsinin çəkilməsi;
- müayinədə iştirak edən müfəttişlərlə qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın operatorları və Mülkiyyətçinin nümayəndələri arasında müayinənin nəticələri ilə bağlı informasiya mübadiləsi.

6.3. Müayinənin əhatə dairəsi

6.3.1. İllik müayinələrin tələblərinə əlavə olaraq sinif yeniləmə müayinələri korpusun və aidiyyəti üzrə boru xətlərinin – texniki xidmətin və istismarın lazımı qaydada təşkil edilməsi, dövrü müayinələrin vaxtında aparılması şərti ilə – gəminin sinfi ilə əlaqədar təyin ediləcək yeni dövr üçün qənaətbəxş vəziyyətdə olmağını təmin etmək üçün baxışdan və sınaqdan keçirilməsini, yoxlanmasını da əhatə etməlidir.

6.3.2. Konstruktiv bütövlüyün qorunub saxlanmasını təmin etmək məqsədilə bütün yük çənləri, ballast çənləri, o cümlədən vəziyyətdən asılı olaraq dirlərərsə çənlər, nasos şöbələri, boru xətti tunelləri, kofferdamlar və yük çənlərinin ətrafındakı boş sahələr, göyərtələr və xarici korpus yoxlanmalı, yoxlamalara [6.5] və [6.6] bəndlərində tələb edilən qalınlıq ölçmələri ilə sınaqlar əlavə olunmalıdır. Yoxlama mümkün ola biləcək əsaslı korroziyanın, habelə ciddi deformasiyaların, qırıqların, zədəli yerlərin və ya digər konstruktiv çatışmazlıqların aşkar edilməsi məqsədini güdür.

6.3.3. Fə. 3, 3-cü hissə, [2.1.1] bəndində göstəriləndi kimi, dıblərin quru vəziyyətdə müayinəsi sinif yeniləmə müayinələrinin tərkib hissəsi olmalıdır. Dıblərin sinif yeniləmə müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük yerlərinin və ballast çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

6.3.4. Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük və ballast çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

6.3.5. Tələb olunarsa, yük çənlərinin korroziya əleyhinə sistemlərinin vəziyyəti yoxlanmalıdır.

Aşağıdakı hallarda hər növbəti illik müayinədə bir ballast çəni yoxlanmalıdır:

- gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtük çəkilməmişdir;
- yumşaq və ya yarımbərk örtük çəkilmişdir;
- çənin içində ciddi korroziya aşkar edilmişdir;
- bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və Müfəttişi qane edəcək səviyyədə təmir olunmadığı aşkar edilmişdir.

Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

6.4. Ümumi baxış və əsaslı müayinə

6.4.1. Hər bir sinif yeniləmə müayinəsində bütün çənlərə və sahələrə ümumi baxış keçirilməlidir.

6.4.2. 1-ci cədvəl birqat korpuslu neft tankerlərinin və quraşq yük gəmilərinin, 2-ci cədvəl isə ikiqat korpuslu neft tankerlərinin əsaslı müayinəsinə dair tələbləri müəyyən edir.

6.4.3. Müfəttiş zəruri hesab edilərsə, müayinə ediləcək çənlərə göstərilən texniki xidməti, korroziya əleyhinə sistemin vəziyyətini əsas götürərək, eləcə də aşağıdakı hallarda əsaslı müayinənin əhatə dairəsini genişləndirə bilər:

- çənlərin konstruktiv sxemləri və detalları əldə olan məlumata görə analogi gəmilərdə və ya analogi çənlərdə əvvəllər çatışmazlıqların aşkarlandığı sxemlər və detallarla eynidir;
- çənlər təsdiqlənmiş, ancaq en kəsiklərinin ölçüləri azaldılmış olan konstruksiya elementlərinə malikdir.

6.4.4. Bərk qoruyucu örtüyün Fə. 2, 2-ci hissə, [2.2.14] bəndinə əsasən qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilmiş sahələrdə 1 və ya 2 saylı cədvəldə nəzərdə tutulan əsaslı müayinələrin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər.

Cədvəl 2: İkiqat korpuslu neft tankerlərinin sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində əsaslı müayinəsi

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)				
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15	
Ballast çənlərindən birində (1) bir şpanqout rəması ①	Ballast çənlərindən birində (1)bütün şpanqout rəmaları ① Qalan ballast çənlərinin hər birində bir şpanqout rəmasının birləşmə yeri ⑥ və yuxarı hissəsi (təxminən 5 metr)	Bütün ballast çənlərində bütün şpanqout halqaları ①	Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərdəki sinif yeniləmə müayinəsi ilə eyni qaydada Əlavə olaraq, Cəmiyyətin zəruri hesab etdiyi digər köndələn sahələr	
Yük çənlərindən birində göyərtənin bir köndələn bəndi ②	Yük çənlərindən ikisində göyərtənin bir köndələn bəndi ②	Yük çənlərindən birində bütün şpanqout rəmaları ⑦ , o cümlədən göyərtənin köndələn bəndləri və fiksasiyaediciləri (əgər varsa) Qalan yük çənlərinin hər birində bir şpanqout rəması ⑦ , o cümlədən göyərtənin köndələn bəndləri və fiksasiyaediciləri (əgər varsa)		
Bir köndələn arakəsmə ④ ballast çənlərindən birində (1)	Ballast çənlərindən (1) hər birində bir köndələn arakəsmə④	Bütün yük ③ və ballast ④ çənlərində bütün köndələn arakəsmələr		
Bir köndələn arakəsmə ⑤ bortdakı yük çənlərindən birində (2) Bir köndələn arakəsmə ⑤ mərkəzdəki yük çənlərindən birində	Bir köndələn arakəsmə ⑤, bortdakı yük çəni (2) Bir köndələn arakəsmə ⑤ , mərkəzdəki yük çənlərindən ikisində			

a) Ballast çəni: forpik və axterpik çənlərindən başqa, "ballast çəni" dedikdə nəzərdə tutulur:

- mərkəzi ox boyunca yerləşən uzununa bənd su keçirirsə və buna görə də, diblərarası çən gəminin sol tərəfindən sağ tərəfinə qədər uzanan vahid bölmə şəklindədirsə, gəminin bir tərəfindəki (sol və ya sağ bort tərəf) bütün ballast bölmələri (skula hissəsindəki, bortdakı çənlər və göyərtələrarası çənlər (əgər diblərarası çəndən ayrı yerləşirlərsə)) və əlavə olaraq həm sol, həm də sağ bort tərəfdə bir diblərarası çən;
- mərkəzi ox boyunca yerləşən uzununa bənd su keçirmirsə və buna görə də, sol bort tərəfdəki diblərarası çən sağ bort tərəfdəki diblərarası çəndən ayrılırsa, gəminin bir tərəfindəki (sol və ya sağ bort tərəf) bütün ballast bölmələri (skula hissəsindəki, bortdakı çənlər və göyərtələrarası çənlər (əgər diblərarası çəndən ayrı yerləşirlərsə)).

b) Mərkəzdə çən yoxdursa (mərkəzi xətt boyunca vahid uzununa arakəsmə olan hallardakı kimi), bort çənlərinin köndələn arakəsmələri müayinə edilməlidir.

Qeyd 1: ①, ②, ③, ④, ⑤, ⑥ və ⑦ sahələri əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan sahələrdir (bax: Şəkil 3).

① Ballast çənində "şpanqout rəması" dedikdə bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bort çənində şaquli rəma dirəyi, skula hissəsindəki çənin skula dirəyi, diblərarası çəndə flor və göyərtələrarası çəndə (əgər varsa) göyərtənin köndələn bəndi nəzərdə tutulur. Forpik və axterpik çənlərində "köndələn şpanqout rəması" dedikdə bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə bütöv bir şpanqout halqası nəzərdə tutulur.

② göyərtənin köndələn bəndi, göyərtənin bitişik konstruktiv elementləri ilə birlikdə (və ya vəziyyətdən asılı olaraq çən alan zonada digər kənar konstruksiya).

③ Yük çənlərində bütöv köndələn arakəsmə, o cümlədən uzununa bənd sisteminin bitişik konstruktiv elementləri (uzununa arakəsmələr kimi), yuxarı və aşağı dayaqaların (əgər varsa) daxili konstruksiyası.

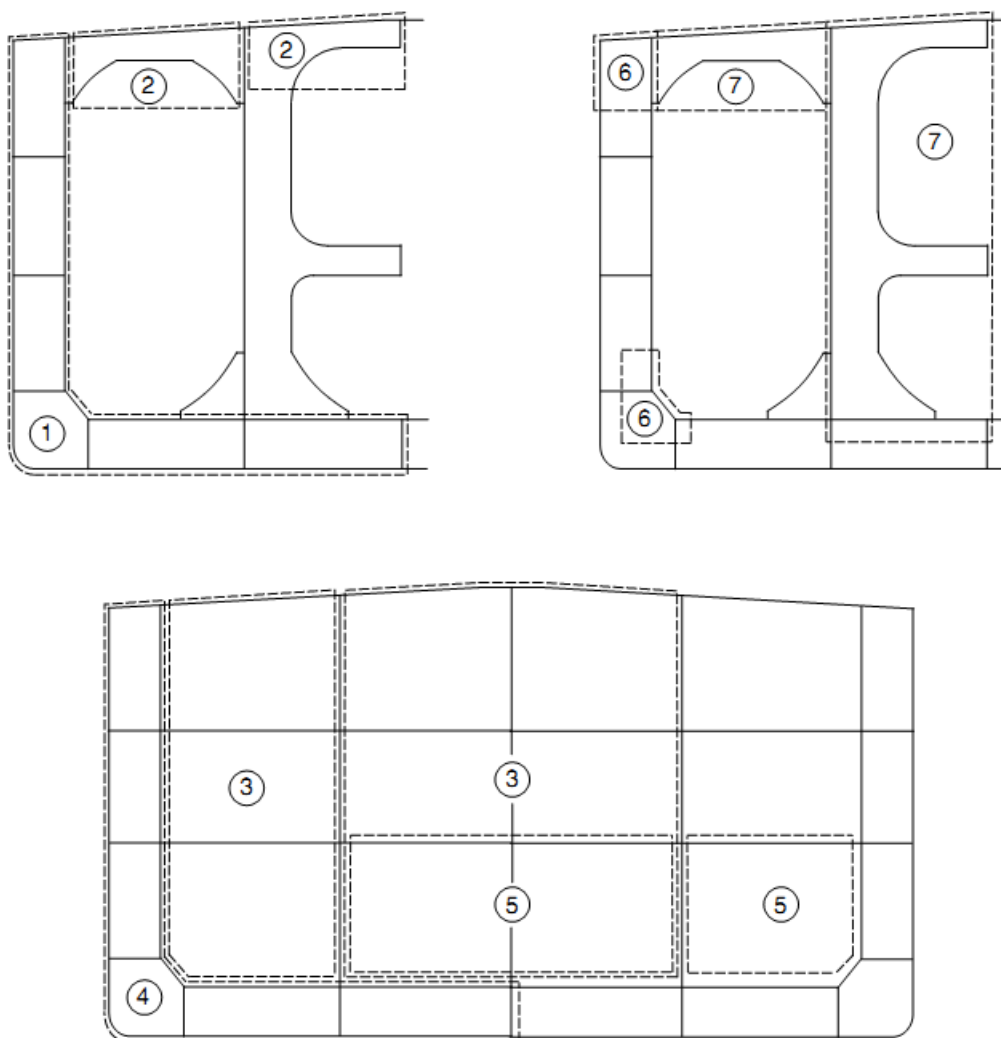
④ Ballast çənlərində bütöv köndələn arakəsmə, o cümlədən uzununa bənd sisteminin bitişik konstruktiv elementləri (uzununa arakəsmələr kimi), diblərarası çənlərdəki uzununa bəndlər, ikinci dibin döşəmə üzlüyü, skula hissəsi, daxili korpusun uzununa arakəsmələri, birləşdirici küncükləri.

⑤ Yük çənində köndələn arakəsmənin aşağı hissəsi, o cümlədən uzununa bənd sisteminin bitişik konstruktiv elementləri (uzununa arakəsmələr kimi), aşağı dayağın (əgər varsa) daxili konstruksiyası.

⑥ "Birləşmə yeri" dedikdə şpanqout rəmasının skula hissəsinin maili üzlüyünün daxili korpusun arakəsməsinə birləşdiyi yerin ətrafında olan, həm arakəsmənin, həm də ikiqat dibin küncələrindən 3 metrə qədər məsafədə yerləşən hissəsi nəzərdə tutulur.

⑦ Yük çənində "şpanqout rəması" dedikdə bitişik konstruktiv elementlərlə birlikdə göyərtənin köndələn bəndi, uzununa arakəsmənin konstruktiv elementləri və köndələn bəndləri (əgər varsa) nəzərdə tutulur.

Şəkil 3: Əsaslı müayinə və qalınlıq ölçmələri aparılmalı olan sahələr – İkiqat korpuslu neft tankeri



6.5. Qalınlıq ölçmələri

6.5.1. Sınıf yeniləmə müayinəsi çərçivəsində aparılan qalınlıq ölçmələrinə dair minimum tələblər 3 sayılı cədvəldə verilir.

6.5.2. Ciddi korroziya aşkar edilmiş sahələrdə geniş əhatəli ölçmələrin aparılmasına aid olan tələblərin birqat korpuslu neft tankerlərinə şamil olunanları 4-cü cədvəldə, birqat korpuslu neft tankerlərinə şamil olunanları isə 5-ci cədvəldə verilir. Digər tərəfdən, həmin tələblər [6.1] bəndinə əsasən əlavə olaraq müayinə proqramına daxil edilə bilər. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır.

Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır.

Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsini daha da genişləndirə bilər.

Qeyd 1: Konstruksiya və möhkəmlik üzrə ümumi qaydalar rəhbər tutularaq inşa edilmiş gəmilərin illik və aralıq müayinələrində ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələr yoxlanmalı və əlavə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

6.5.3. Dibin üzlük lövhələrində ərp aşkar edilərsə və ərpin intensivliyi (ərpə örtülən sahənin ümumi sahədə payı) 20% və ya daha çox olarsa, lövhənin faktiki qalınlığını və ərpin dərinliyini müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələri genişləndirilməlidir. Ərpin səbəb olduğu material itkisi ciddi korroziya hesab

ediləcək səviyyədədirsə və ya ərpin dərinliyi lövhənin aktual

qalınlığının üçdə birindən çoxdursa, ərpin bağlamış həmin lövhə ciddi korroziya sahəsi hesab edilir.

6.5.4. Çənlərdə bərk qoruyucu örtüyün Fəs. 2, 2-ci hissə, [2.2.14] bəndinə əsasən qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu aşkar edilmiş sahələrdə 3 saylı cədvəldə nəzərdə tutulan qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi xüsusi qaydada müəyyən oluna bilər.

6.5.5. Uzunluğu 130 m və daha çox olan, yaşı 10-u keçmiş neft tankerlərinin (qüvvədə olan Yük nişanları haqqında Beynəlxalq Konvensiyada tərfi verilən) uzununa möhkəmliyi sinif yeniləmə müayinəsində ekvivalent brusun (ekvivalent brus - gəminin bütövlükdə bir tir, brus kimi qəbul edilməsi) uzununa möhkəmliyi üzrə Fəs. 4, 1-ci əlavənin tələblərinə uyğun qaydada və vəziyyətdən asılı olaraq ölçülən, yenilənən və ya möhkəmləndirilən konstruksiya elementlərinin qalınlığı əsasında qiymətləndirilməlidir.

Cədvəl 3: Neft tankerlərində və quraşq yük gəmilərində sinif yeniləmə müayinəsi cərcivəsində aparılan qalınlıq ölçmələri

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)			
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 5 < yaş ≤ 10	2-ci sinif yeniləmə müayinəsi 10 < yaş ≤ 15	4-cü və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 15
Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr	Şübhə doğuran sahələr
Yük sahəsinin gəminin ən enli yerinə təsadüf edən hissəsində gəminin en xətti boyunca göyertənin döşəmə üzlüyünün bir bölməsi (ballast çəni (əgər varsa) və ya əsas etibarı ilə ballast məqsədilə istifadə olunan yük çəni olan zonada)	Yük sahəsində: göyertənin hər bir döşəmə lövhəsində (1) 1 nəzəri şpanqout (2)	Yük sahəsində: göyertənin hər bir döşəmə lövhəsində (1) 2 nəzəri şpanqout (2) və (3) dəyişən su kəsimi qurşağındakı bütün üzlük lövhəsi sıraları	Yük sahəsində: göyertənin hər bir döşəmə lövhəsində (1) 3 nəzəri şpanqout (2) və (3) hər bir dib lövhəsində
1-ci və 2-ci cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr	1-ci və 2-ci cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr	1-ci və 2-ci cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr	1-ci və 2-ci cədvələ uyğun qaydada əsaslı müayinəsi tələb olunan konstruktiv elementlərin ümumi qiymətləndirməsinin aparılması və korroziyanın xarakterinin qeydə alınması üçün ölçmələr
	dəyişən su kəsimi qurşağının yük sahəsindən kənardakı bütün üzlük lövhəsi sıraları	dəyişən su kəsimi qurşağının yük sahəsindən kənardakı bütün üzlük lövhəsi sıraları	Dəyişən su kəsimi qurşağındakı bütün üzlük lövhəsi sıraları, bütün uzunluqları boyunca
• Quraşq yük gəmilərində ancaq yük yerlərinin lyuk oyuqlarının sıra xəttinin xaricində yerləşən döşəmə lövhələri ölçülməlidir. • Nəzəri şpanqoutlar qalınlığın ən çox azalmasının baş verəcəyi gözlənilən və ya göyertə döşəməsindəki ölçmələrə görə ən çıx azaldığı sahələrdən seçilməlidir. • Ən az bir bölmə gəminin midel-şpanqotundan gəminin uzunluğunun yarısına bərabər (0,5L) məsafə daxilində, ballast çənlərindən birinin yerləşdiyi zonada olmalıdır.			

Cədvəl 4: Ciddi korroziya sahələrində qalınlıq ölçmələrinin genişləndirilmiş əhatə dairəsi Birqat korpusu neft tankerləri və quraşığı yük gəmiləri

DİB KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Dibin döşəmə üzlüyü	Çəndə köndələn arakəsmələr arasındakı ən az 3 sahə, o cümlədən arxadan birinci sahə Bütün sorma qısabörularının ağızlarının ətrafında və altında	Uzununa bəndlər ilə rama dirəkləri arasında hər paneldə beşnöqtəli sxem üzrə
Dibin uzununa bəndləri	Dibin üzlüyünün ölçüldüyü sahədə ən az 3 uzununa bənd	bəndin rəfinin üstündə köndələn xətt üzrə 3 ölçmə və şaquli divarında 3 ölçmə
Dibin uzununa bəndləri və küncükləri	Burun və arxa hissənin köndələn arakəsmələrində, küncüklərin başmaqlarında və çənlərin mərkəzində	Rama dirəyi funksiyasını yerinə yetirən üzlükdə şaquli xətt üzrə ayrı-ayrı nöqtələrdə ölçmələr, panelin möhkəmləndiricilərinin aralarındakı sahələrin hər birində tək ölçmə, yaxud da ən az 3 ölçmə. Yastı ucun bir kənarından digər kənarına doğru 2 ölçmə Uzununa bəndin/arakəsmənin küncüklərində beşnöqtəli sxem üzrə
Dibin köndələn bəndləri	köndələn arakəsmələrin arasında olan və dibin üzlüyündə ölçmələr aparılan sahələrin 3 bəndində, hər iki ucda və ortada	2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə. Yastı ucda tək-tək ölçmələr.
Panel möhkəmləndiriciləri	Varsa	Tək-tək ölçmə

GÖYƏRTƏ KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Göyertənin döşəməsi	Çən boyunca 2 uzununa xamıtda	Hər xamıta təsadüf edən bir üzlükdə ən az 3 ölçmə
Göyertənin uzununa bəndləri	Köndələn arakəsmələr arasındakı hər iki sahədə ən az 3 uzununa bənd	şaquli istiqamətdə bir xətt üzrə 3 ölçmə və rəfdə üç ölçmə
Göyertənin uzununa bəndi və küncükləri	Burun və arxa hissənin köndələn arakəsmələrində, küncüklərin başmaqlarında və çənlərin mərkəzində	Rama dirəyi funksiyasını yerinə yetirən üzlükdə şaquli xətt üzrə ayrı-ayrı nöqtələrdə ölçmələr, panelin möhkəmləndiricilərinin aralarındakı sahələrin hər birində tək ölçmə, yaxud da ən az 3 ölçmə. Yastı ucun bir kənarından digər kənarına doğru 2 ölçmə Uzununa bəndin/arakəsmənin küncüklərində beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertənin köndələn bəndləri	Ən az 2 bənd, ölçmələr aşırımın hər iki ucunda və ortasında aparılır	2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə. Yastı ucda tək-tək ölçmələr.
Panel möhkəmləndiriciləri	Varsa	Tək-tək ölçmə
BORTUN ÜZLÜYÜ VƏ UZUNUNA ARAKƏSMƏLƏR		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Tavan və dib lövhələrinin sıraları, stringer platformaları olan zonalardakı sıralar	Ən az 3 arakəsmələrarası sahədə hər uzununa bənd cütliyünün arasındakı üzlük lövhələri	Tək ölçmə
Bütün digər sıralar	Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd cütliyi arasındakı üzlük	Tək ölçmə
Tavan və dib lövhələrinin sıralarında uzununa bəndlər	Eyni 3 sahədə uzununa bəndlərin hər biri	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə
Bütün digər uzununa bəndlər	Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə
Uzununa küncüklər	Arakəsmələrarası eyni 3 sahədə çənin yuxarısında, ortasında və dibində ən az 3 küncükdə	Küncüüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Şpanqout ramaları və köndələn fiksasiyaedicilər	3 rama dirəyi, hər rama dirəyində ən az 3 nöqtədə, o cümlədən köndələn fiksasiyaedicilərin birləşmələri olan zonada	təxminən 2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə, üstəgəl şpanqout ramasında və köndələn fiksasiyaedicilərin yastı uclarında
KÖNDƏLƏN ARAKƏSMƏLƏR VƏ QAYTARMA ARAKƏSMƏLƏRİ		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Tavan və dib lövhələrinin sıraları, stringer platformaları olan zonalardakı sıralar	Möhkəmləndirici cütükləri arasındakı üzlükdə 3 nöqtədə: çənin eninin təxminən dördüdə birinə, ikidə birinə və üçdə	möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə

	dördünə təsadüf edən nöqtələrdə	
Bütün digər sıralar	Orta hissədəki möhkəmləndirici cütlükləri arasındakı üzlükdə	Tək ölçmə
Büzməli konstruksiyaya malik arakəsmələrdəki üzlük lövhəsi sıraları	Panelin mərkəzində qalınlığın dəyişdiyi hər sahəyə təsadüf edən üzlük sahəsində və hazır yığma birləşməni flansında	Üzlük lövhəsinin təxminən 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Möhkəmləndiricilər	Ən az üç tipik möhkəmləndirici	Möhkəmləndirici bəndin divarında - küncülüklərin birləşmələrinin arasındakı aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə (divarda, hər künclük birləşməsində köndələn xətt üzrə 2 ölçmə və aşırımın mərkəzində 1 ölçmə) Bəndin rəfində – aşırımın hər iki ucunda və ortasında tək ölçmə
Künclüklər	Çənin yuxarısında, ortasında və dibində ən az 3 künclükə	Künclüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Divarı hündür olan rama tirləri və uzununa bəndlər	Künclük başmağında və aşırımın mərkəzində tək ölçmələr	Divarda, təxminən 1 kv. metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə Yastı ucun bir kənarından digər kənarına doğru 3 ölçmə
Stringer platformaları	Bütün stringerlərin hər iki ucunda və ortasında aparılır	təxminən 1 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə, üstəgəl küncülüklərin başmaqlarının yaxınlığında və yastı uclarda tək-tək ölçmələr

Cədvəl 5: Ciddi korroziya sahələrində qalınlıq ölçmələrinin genişləndirilmiş əhatə dairəsi
İkiqat korpuslu neft tankerləri

DİB, İKİNCİ DİB VƏ SKULA KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Dib, ikinci dib və skula konstruksiyalarının üzlük lövhələri	diblərarası çənlərdə köndələn arakəsmələr arasındakı ən az 3 sahə, o cümlədən arxadan birinci sahə Bütün sorma qısaborularının ağızlarının ətrafında və altında	Uzununa bəndlər ilə florlar arasında hər paneldə beşnöqtəli sxem üzrə
Dib, ikinci dib və skula konstruksiyalarının uzununa bəndləri (brusları)	Dibin üzlüyünün ölçüldüyü sahədə ən az 3 uzununa bənd	bəndin rəfinin üstündə köndələn xətt üzrə 3 ölçmə və şaquli divarında 3 ölçmə
Dibin uzununa bəndləri, o cümlədən sukeçirməz bəndlər	Burun və arxa hissənin sukeçirməz florlarında və çənlərin mərkəzində	Uzununa bənd funksiyasını yerinə yetirən üzlükdə şaquli xətt üzrə ayrı-ayrı nöqtələrdə ölçmələr, panelin möhkəmləndiricilərinin aralarındakı sahələrin hər birində tək ölçmə, yaxud da ən az 3 ölçmə
Dibin florları, o cümlədən sukeçirməz florlar	köndələn arakəsmələrin arasında olan və dibin üzlüyündə ölçmələr aparılan sahələrin 3 florunda, hər iki ucda və ortada	2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə
Skula hissəsinin şpanqout halqası	köndələn arakəsmələrin arasında olan və dibin üzlüyündə ölçmələr aparılan sahələrin 3 florunda	Üzlük lövhəsinin təxminən 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə Flansda tək-tək ölçmələr.
Skula hissəsində sukeçirməz köndələn arakəsmə və ya qaytaran arakəsmə	arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi	Üzlük lövhəsinin təxminən 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
	arakəsmənin yuxarı 2/3 hissəsi	Üzlük lövhəsinin 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
	möhkəmləndiricilər (ən az 3)	Möhkəmləndirici bəndin divarında - aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə (divarda, aşırımın hər iki ucunda köndələn xətt üzrə 2 ölçmə və mərkəzində 1 ölçmə) Flanslarda – aşırımın hər iki ucunda və ortasında tək ölçmə
Panel möhkəmləndiriciləri	Varsa	Tək-tək ölçmə
GÖYƏRTƏ KONSTRUKSIYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Göyärtənin döşəməsi	Çən boyunca 2 köndələn xamıtda	Hər xamıta təsadüf edən bir üzlükdə ən az 3 ölçmə
Göyärtənin uzununa bəndləri	Hər iki xamıtın üçüncü uzununa bəndində, istənilən halda ən az bir uzununa bənddə	şaquli istiqamətdə bir xətt üzrə 3 ölçmə və rəfdə üç ölçmə

Göyertənin uzununa bəndi və küncükləri (adətən ancaq yük çənlərində olur).	Burun və arxa hissənin köndələn arakəsmələrində, küncüklərin başmaqlarında və çənlərin mərkəzində	Rama dirəyi funksiyasını yerinə yetirən üzlükdə şaquli xətt üzrə ayrı-ayrı nöqtələrdə ölçmələr, panelin möhkəmləndiricilərinin aralarındakı sahələrin hər birində tək ölçmə, yaxud da ən az 3 ölçmə. Flansın bir kənarından digər kənarına doğru 2 ölçmə Uzununa bəndin/arakəsmənin küncüklərində beşnöqtəli sxem üzrə
Göyertənin köndələn bəndləri	Ən az 2 bənd, ölçmələr aşırımın hər iki ucunda və ortasında aparılır	1 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə. Rəfdə tək-tək ölçmələr.
Bortun ballast çəninə şaquli rama tiri və köndələn arakəsmə (göyertədən 2 m məsafədə)	Ən az 2 şaquli rama dirəyi və hər iki köndələn arakəsmə	1 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə.
Panel möhkəmləndiriciləri	Varsa	Tək-tək ölçmə

BORTDAKI BALLAST ÇƏNLƏRİNİN KONSTRUKSİYALARI		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Bortun üzlüyü və uzununa arakəsmənin üzlüyü: üzlük lövhələrinin yuxarı sıraları və üfüqi bəndlər olan zonadakı sıraları bütün digər sıralar	Ən az 3 arakəsmələrarası sahədə (çən boyunca) hər uzununa bənd cütliüyünün arasındakı üzlük lövhələri Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd cütliüyü arasındakı üzlük	Tək ölçmə Tək ölçmə
Aşağıdakı zonalarda bortun üzlüyü və uzununa arakəsmənin uzununa bəndləri: üzlük lövhələrinin yuxarı sırası bütün digər sıralar	Eyni 3 sahədə bütün uzununa bəndlər Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə) bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə)
Uzununa künclükklər	Arakəsmələrarası eyni 3 sahədə çənin yuxarısında, ortasında və dibində ən az 3 künclükədə	Küncliüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Şaquli rama dirəyi və köndələn arakəsmələr (tavan sahəsi istisna olmaqla)^ üzlük lövhələrinin üfüqi bəndlər olan zonadakı sıraları digər sıralar	Ən az 2 şaquli rama dirəyi və hər iki köndələn arakəsmə Ən az 2 şaquli rama dirəyi və hər iki köndələn arakəsmə	2 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə hər şaquli möhkəmləndirici cütliüyünün arasında 2 ölçmə
Üfüqi bəndlər	Ən az 3 arakəsmələrarası sahədə hər bənd konstruksiyasının üzlüyü	uzununa bəndlərin hər möhkəmləndirici cütliüyünün arasında 2 ölçmə
Panel möhkəmləndiriciləri	Varsa	Tək-tək ölçmə
YÜK ÇƏNLƏRİNDƏKİ UZUNUNA ARAKƏSMƏLƏR		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Tavan və dib lövhələrinin sıraları, köndələn arakəsmələrin üfüqi stringerləri olan zonalardakı sıralar	Ən az 3 arakəsmələrarası sahədə hər uzununa bənd cütliüyünün arasındakı üzlük lövhələri	Tək ölçmə
Bütün digər sıralar	Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd cütliüyü arasındakı üzlük	Tək ölçmə

Tavan və dib lövhələrinin sıralarında uzununa bəndlər	Eyni 3 sahədə uzununa bəndlərin hər biri	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə)
Bütün digər uzununa bəndlər	Eyni 3 sahədə hər üçüncü uzununa bənd	bəndin divarında bir xətt üstündə 3 və rəfində 1 ölçmə (divar - tirin en kəsiyindəki şaquli hissə, rəf - divarın altında və üstündə yastı hissə)
Uzununa küncüklər	Arakəsmələrarası eyni 3 sahədə çənin yuxarısında, ortasında və dibində ən az 3 küncükdə	Küncüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Şpanqout ramaları və köndələn fiksasiyaedicilər	3 ramada, hər rama dirəyində ən az 3 nöqtədə, o cümlədən köndələn fiksasiyaedicilərin birləşmələri olan zonada	rama dirəklərinin təxminən 2 kv. metrlik sahəsində beşnöqtəli sxem üzrə, üstəgəl şpanqout rəflərinin rəflərində və köndələn fiksasiyaedicilərdə
Aşağı uclardakı küncüklər (şpanqout rəflərinin üzəüzündə)	Ən az üç küncük	rama dirəklərinin təxminən 2 kv. metrlik sahəsində beşnöqtəli sxem üzrə, üstəgəl küncüklərin rəflərində tək-tək ölçmələr

YÜK ÇƏNLƏRİNDƏKİ KÖNDƏLƏN SUKEÇİRMƏZ ARAKƏSMƏLƏR VƏ QAYTARMA ARAKƏSMƏLƏRİ		
Konstruktiv element	Ölçmələrin əhatə dairəsi	Ölçmə sxemi
Yuxarı və aşağı dayaq, əgər varsa	- İkinci dib/döşəmə üzlüyü ilə qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt - Üzlük lövhəsi ilə qaynaq birləşməsinin yanındakı 25 mm-lik sahədə köndələn xamıt	möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Tavan və dib lövhələrinin sıraları, üfüqi stringerlər olan zonalardakı sıralar	Möhkəmləndirici cütlikləri arasındakı üzlükdə 3 nöqtədə: çənin eninin təxminən dördüdə birinə, ikidə birinə və üçdə dördünə təsadüf edən nöqtələrdə	möhkəmləndiricilərin arasında 1 metrlik hissədə beşnöqtəli sxem üzrə
Bütün digər sıralar	Orta hissədəki möhkəmləndirici cütlikləri arasındakı üzlükdə	Tək ölçmə
Büzməli konstruksiyaya malik arakəsmələrdəki üzlük lövhəsi sıraları	Panelin mərkəzində qalınlığın dəyişdiyi hər sahəyə təsadüf edən üzlük sahəsində və hazır yığma birləşmənin rəfində	Üzlük lövhəsinin təxminən 1 kv. metrlik hissəsində beşnöqtəli sxem üzrə
Möhkəmləndiricilər	Ən az üç tipik möhkəmləndirici	Möhkəmləndirici bəndin divarında - küncülüklerin birləşmələrinin arasındakı aşırımda beşnöqtəli sxem üzrə (divarda, hər künclük birləşməsində köndələn xətt üzrə 2 ölçmə və aşırımın mərkəzində 1 ölçmə) Bəndin rəfində – hər künclük başmağında və aşırımın mərkəzində tək ölçmə
Küncülükler	Çənin yuxarisında, ortasında və dibində ən az 3 künclükdə	Künclüyün səthində beşnöqtəli sxem üzrə
Üfüqi stringerlər	Bütün stringerlərin hər iki ucunda və ortasında aparılır	təxminən 1 kv. metrlik sahədə beşnöqtəli sxem üzrə, üstəgəl küncülüklerin başmaqlarının yaxınlığında və rəflərində tək-tək ölçmələr

6.6. Çənlərin sınaqdan keçirilməsi

6.6.1. Sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində çənlərin sınaqdan keçirilməsinə dair tələblər 6 sayılı cədvəldə verilir.

6.6.2. Növbəti şərtlər yerinə yetirilərsə, kapitanın rəhbərliyi altında gəmi heyətinin yük çənlərində apardığı sınaqların nəticələri Müfəttiş tərəfindən qəbul edilə bilər:

- sınaqların keçirilməsindən əvvəl Mülkiyyətçi çənlərin dolma hündürlüklərinin, çənlərin necə doldurulduğunun və arakəsmələrin necə sınaqdan keçirildiyini müəyyən edən sınaq prosedurunun Cəmiyyətə təqdim etmişdir;
- çənin konstruktiv bütövlüyünə mənfi təsir edə biləcək sızıntı, deformasiya və ya ciddi

korroziya qeydə alınmamışdır;

- Ümumi baxışın və ya əsaslı müayinənin başa çatdığı tarixdən əvvəlki 3 ay ərzində sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində çənlər sınaqdan keçirilmiş, sınaqlar qənaətbəxş nəticə vermişdir;
- sınaqların qənaətbəxş nəticələri gəminin jurnalına daxil edilmişdir;
- Ümumi baxış və əsaslı müayinələr zamanı Müfəttiş çənlərin, onlara aidiyyəti olan konstruksiyaların içərisinin və bayır tərəfinin vəziyyətinin qənaətbəxş olduğunu qəbul etmişdir.

6.6.3. Müfəttiş zəruri hesab edərsə sınaqdan keçiriləcək çənlərin sayını artırma bilər.

6.6.4. Ballast çənlərinə ventilyasiya borularına çatana qədər maye doldurmaqla onların divarları sınaqdan keçirilməlidir.

Yük çənlərinə istismar şəraitində mayenin qalxa biləcəyi ən yüksək səviyyəyə çatana qədər maye doldurmaqla onların divarları sınaqdan keçirilməlidir.

İkiqat korpuslu neft tankerlərində mayelərin daşınması üçün nəzərdə tutulmamış dablərərsası çənlərdə və digər sahələrdə sınaqlar aparılmaya bilər, bir şərtlə ki, onların daxildən yoxlanması və ikinci dibin yoxlanması qənaətbəxş nəticə versin.

Cədvəl 6: Neft tankerlərində və quraşlıq yük gəmilərində sinif yeniləmə müayinəsi çərçivəsində çənlərin sınaqdan keçirilməsi

Gəminin yaşı (illərlə göstərilir, sinif yeniləmə müayinəsi keçirilən tarixində)	
1-ci sinif yeniləmə müayinəsi yaş ≤ 5	2-ci və sonrakı sinif yeniləmə müayinələri yaş > 5
Bütün ballast çənlərinin divarları	Bütün ballast çənlərinin divarları
Yük çənlərinin ballast çənlərinə baxan tərəfləri, boş sahələr, boru xətti tunelləri, nasos şöbələri və kofferdamlar	Yük çənlərinin bütün arakəsmələri

6.7. Yük boruları, yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

6.7.1. Göyertədə quraşdırılmış yük boru xətləri və xam neftlə yuma boruları, eləcə də yük sahəsindəki yük və ballast boru xətti sistemləri germetikliyi təmin etmək, ümumilikdə sistemin qənaətbəxş vəziyyətdə qalmasını təmin etmək üçün yoxlanmalı, işçi təzyiq altında sınaqdan keçirilməli, nəticələr müayinədə iştirak edən müfəttişi qane edəcək səviyyədə olmalıdır. Yük çənlərindəki bütün ballast borularına, ballast çənlərində və boş sahələrdə isə yük borularına xüsusi diqqət göstərilməlidir. Müfəttişlər belə boru sistemlərinin, o cümlədən onların klapanlarının və armaturasının təmir vaxtlarında açılaraq daxildən yoxlandığı bütün hallar barədə məlumatlandırılmalıdır.

Müfəttiş boru sistemlərinin sökülməsini və/və ya onların qalınlıq ölçmələrinin aparılmasını tələb edə bilər. Yük, xam neftlə yuma və ya ballast boru xətlərində təmir edilərkən, söküldükdə və ya şübhə yaranarsa hidravlik sınaqlar aparılmalıdır.

6.7.2. Yük boru xətlərindəki və yük çənlərindəki bütün qoruyucu klapanlar yoxlamaq və yenidən tənzimləmək/kökləmək üçün sökülməli, lazım gələrsə, onların kipləşdiriciləri təzələnməlidir.

6.7.3. Yükvurma nasosu şöbələrinin bütün divarlarına ümumi baxış keçirilir. Bütün valların qaz keçirməyən kippəc sistemləri yoxlanmalıdır. Borularda və nasoslardakı neft qalıqlarının axıdılması üçün istifadə edilən qurğuların və novların yoxlanması üçün yükvurma nasosu şöbəsinin döşəməsi təmiz olmalıdır.

6.8. Qəza zamanı yedəkləmə qurğusu

6.8.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- qəza zamanı yedəkləmə sisteminin yoxlanması;
- arxa tərəfdəki yedəkləmə qurğusunun takelajlanaraq hazır vəziyyətdə olduğunun, yedək xəttinin yedək gəmisinin burun tərəfindəki hissəsinin möhkəm dayağa bərkidildiyinin, başqa sözlə, sistemin istifadəyə hazır vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- yedək xəttinin yedəyə alınan gəmiyə bağlanan hissəsinin, yedək gəmiyi tərəfdəki hissəsinin, yedəkləmə şkantelinin mümkün çatışmazlıqları aşkar etmək üçün bütün uzunluğu boyunca yoxlanması. Şkantelin sukeçirməz yerdə saxlandığı və istismara yararlılığının təsdiq olunma bildiyi hallarda onun bütün uzunluğu boyunca yoxlanması tələbindən imtina olunması nəzərdən keçirilə bilər;
- korpusta bərkidildikləri detallarla birlikdə möhkəm dayaqqların, burazları istiqamətləndirən blokların və dayaq şkiqlərinin yoxlanması.

7. Sinif yeniləmə müayinəsi – yükləmə-boşaltma mexanizmləri

7.1. Yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

7.1.1. Ballast nasosları, borularda və nasoslardakı neft qalıqlarının axıdılması üçün nasosları daxildən

yoxlanmalı, əsas mühərriklər də yoxlanmalıdır. Mümkün olan dərəcədə, nasoslar işləyən vəziyyətdə də yoxlanmalıdır.

Yükvurma nasoslarına göstərilən texniki xidmətə dair qeydlər Müfəttişə təqdim olunmalıdır.

7.1.2. Xam neftlə yuma sistemi quraşdırılmışdırsa, Müfəttişi qane edəcək şəkildə onun boru xətləri, nasosları, klapanları və göyərtəyə quraşdırılmış yuma maşınları yoxlanmalı, sızıntı verib-vermədiyini müəyyən etmək üçün sınaqdan keçirilməli, habelə göyərtəyə quraşdırılmış maşınların bərkitmə qurğuları yoxlanmalıdır.

7.1.3. Yükün isidilməsi üçün sistemin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu yoxlanaraq təsdiq edilməlidir və Müfəttiş zəruri hesab edərsə, sistem təzyiq altında sınaqdan keçirilməlidir.

7.1.4. Nasosların və klapanların məsafədən idarəetmə funksiyaları, habelə klapanların avtomatik bağlanma funksiyaları işçi şəraitdə sınaqdan keçirilməlidir.

7.1.5. Yükvurma nasosu şöbələri və yük çənlərinə qonşu sahələr kimi təhlükəli zonalarda defektli, sertifikatlaşdırılmamış elektrik avadanlığına və armaturasına, razılaşdırılmamış işıqlandırma qurğularına və armaturasına, lazımi qaydada quraşdırılmamış, defektli naqillərə və ya naqillərin necə sonlandırıldığına ümumi baxış keçirilməlidir.

Təhlükəli zonalardakı elektrik avadanlığının, belə zonalardan keçən və ya sonlandırılan elektrik dövrələrinin izolyasiyasının elektrik müqaviməti sınaqdan keçirilməlidir. Bununla belə, sınaqlara dair lazımi qeydlərin aparıldığı hallarda gəmi heyətinin həyata keçirdiyi əvvəlki sınaqların nəticələrinin qəbul edilməsi nəzərdən keçirilə bilər.

7.2. Yük sahəsindəki yanğınsöndürmə sistemləri

7.2.1. Müayinə Fə. 3, 3-cü hissə, [3.8] bəndinin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq köpüklü göyertə yanğınsöndürmə sistemi, su çiləyici vasitələr kimi yük sahəsinin mühafizəsi üçün göyertədə, yükvurma nasosu şöbələrində və digər təhlükəli zonalarda quraşdırılmış bütün yanğınsöndürmə sistemlərinin yoxlanmasını da nəzərdə tutmalıdır.

7.3. Təsirsiz qaz sistemi

7.3.1. Aralıq müayinə çərçivəsində tələb edilənlərə əlavə olaraq növbəti yoxlamalar da aparılmalıdır:

a) aşağıdakıların daxilədən yoxlanması:

- təsirsiz qaz generatoru, əgər varsa;
- skrubber;
- əks klapanlar da daxil olmaqla göyertənin hidroizolyasiya sistemi;
- təzyiq/vakuüm kəsici cihaz;
- su ilə işləyən soyutma sistemi, o cümlədən skrubberdən suyu dənizə axıdan qurğu;
- bütün klapanlar;

b) Müayinə çərçivəsində bütün yoxlamalar başa çatdıqdan sonra sistemin lazımi qaydada işlədiyini yoxlamaq üçün sınaq.

BÖLMƏ 4 KİMYƏVİ MADDƏ DAŞIYAN TANKERLƏR

1. Ümumi müddəalar

1.1. Tətbiq sahəsi

1.1.1 Bu hissənin müəyyən etdiyi tələblər **kimyəvi maddə daşıyan tanker ESP** xidmət nişanı təyin edilmiş bütün özügedən gəmilərə şamil olunur. Belə bir gəminin konstruksiyası həm integrasiya edilmiş, həm də qoşma çənlər ehtiva edirsə, bu tələblər bu tələblər ancaq yük sahəsinin integrasiya edilmiş çənlər olan hissəsinə şamil olunur. Həm qaz, həm də kimyəvi maddə daşıyan, korpusunda qoşma çənlər olan quraşığı tankerlər qaz daşıyan tanker qismində müayinə olunmalıdır.

1.1.2 Bu tələblər yük sahəsindəki yük çənləri, nasos şöbələri, kofferdamlar, boru xətləri üçün tunellər, boş bölmələrə, bütün ballast çənlərinin yerləşdiyi zonalarda korpusun konstruksiyasında və boru sistemlərində aparılan müayinələrə şamil olunur. Bununla belə, bu tələblər göyörtədəki qoşma çənlərə şamil olunmur. Onlar A bölməsinin 3-cü fəslinin müvafiq müayinələr üçün müəyyən etdiyi və gəminin qalan hissələrinə şamil olunan tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

1.1.3 Tələblər yoxlamaların, qalınlıq ölçmələrinin və çən sınaqlarının minimum həcmi nəzərdə tutur. Ciddi korroziya və/və ya konstruktiv defekt aşkar edilərsə, müayinənin əhatəsi genişləndirilməli, lazım gələrsə əlavə əsaslı müayinələr aparılmalıdır.

1.1.4 Cədvəl 3-də tələb edilən hallarda istənilən növ müayinə çərçivəsində, yəni sinif yeniləmə müayinəsi, aralıq, illik və ya digər müayinələr çərçivəsində konstruksiyaların əsaslı müayinə tələb olunan hissələrində əsaslı müayinələrə paralel olaraq qalınlıq ölçmələri aparılır.

1.1.5 Müayinədə iştirak edən Müfəttiş Fə. 2, 2-ci hissədə göstəriləni kimi, əsaslı müayinənin alternativ qismində məsafədən yoxlama vasitələrindən istifadə edilməklə müayinə aparılmasını nəzərdən keçirə bilər. Məsafədən yoxlama vasitələrindən istifadə edilməklə aparılan müayinələrin nəticələri müayinədə iştirak edən Müfəttişə qane etməlidir.

1.1.6 Bütün hallarda qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi faktiki ümumi vəziyyət haqqında təsəvvür yaradacaq qədər geniş olmalıdır.

1.1.7 Bu və ya digər müayinə çərçivəsində qalınlıq ölçmələri aparılmalıdırsa:

- fə. 2, 2-ci hissə, [2.3] bəndində təsvir edilən prosedura icra olunmalıdır;
- müayinəyə başlamazdan əvvəl keçirilən və müayinənin planlaşdırıldığı yığıncaqda qalınlıq ölçmələrini aparan firma da iştirak etməlidir.

1.1.8 Maşınların müayinəsinə dair tələblər yük sahəsindəki maşınların və avadanlığın, habelə yüklərə aid xüsusi texniki xidmət sistemlərinin müayinəsinə də şamil olunur və A bölməsi, 3-cü fəslin bütün gəmilər üçün müəyyən etdiyi tələblərə əlavə mahiyyətindədir.

1.2. Göyörtədəki sənədlər

1.2.1. Mülkiyyətçi [1.2.2] və [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən və Müfəttişin yoxlaması üçün hazır saxlanmalı olan sənədləri əldə etməli, təmin etməli və vaxtaşırı yeniləməlidir. Həmin sənədlər gəminin istismarda olduğu bütün müddət ərzində göyörtədə saxlanmalıdır.

1.2.2. Göyörtədəki sənədlərə aşağıdakılardan ibarət müayinə hesabatları qovluğu daxil edilməlidir:

- konstruksiyaların müayinəsinə dair hesabatlar;
- korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sinif müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi);
- qalınlıq ölçmələrinə dair hesabatlar.

Müayinə hesabatları qovluğunun bir nüsxəsi Mülkiyyətçinin müdiriyyətində də olmalıdır.

1.2.3. Göyertədə əlavə olaraq növbəti müşayiətedici sənədlər də olmalıdır:

- vəziyyətdən asılı olaraq sinif yeniləmə müayinəsi və ya aralıq müayinəsinin aparılmasına qədər [6.1] bəndində tələb olunan müayinə proqramı;
- yük və ballast çənlərinin əsas konstruktiv çertyojları;
- əvvəlki təmirlərin tarixçəsi;
- yük və ballast tarixçəsi;
- təsirsiz qaz qurğusundan istifadənin və çənlərin təmizlənməsi prosedurlarının əhatə dairəsi;
- gəminin heyət üzvlərinin aşağıdakılara dair hesabatları:
 - konstruksiyaların aşınması/ümumilikdə defektlər;
 - arakəsmələrdə və boru sistemlərində sızıntılar;
 - örtüklərin və korroziya əleyhinə sistemlərin (əgər varsa) vəziyyəti;
- konstruksiyaların kritik əhəmiyyətə malik sahələrini və/və ya təftişi zəruri olan şübhəli sahələri müəyyən etməyə imkan verən bütün digər məlumatlar.

1.2.4. Müayinədən əvvəl Müfəttiş gəmidə olan və müayinənin aparılması üçün əsas təşkil edən qovluqları, onların tərkibindəki sənədləri yoxlayır.

1.3. Müayinələrin nəticələri barədə hesabatın hazırlanması və müayinələrin qiymətləndirilməsi

1.3.1. Müayinə zamanı gəminin konstruktiv vəziyyəti ilə əlaqədar olaraq əldə edilmiş verilənlər və məlumatlar gəminin yük yerlərinin məqbul olub-olmadığını, konstruktiv bütövlüyünü yoxlamaq üçün təhlil olunur.

1.3.2. Cəmiyyət tərəfindən Mülkiyyətçiye korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat (sinif yeniləmə müayinələrinin nəticələrinin xülasəsi) təqdim olunur. Mülkiyyətçi həmin hesabatı gələcəkdəki müayinələr üçün istinad kimi gəmidə saxlamalıdır. Cəmiyyət korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı təsdiq etməlidir.

1.3.3. Müayinə iki müayinə stansiyası tərəfindən aparılırsa, stansiyaların hər birinin müayinəsinə aid hesabat hazırlanmalıdır. Yoxlama aparılan və/və ya sınaqlar keçirilən hər bir maddələrin (təzyiq sınaqları, qalınlıq ölçmələri və s.) siyahısı və hər bir maddə üzrə nəticənin qeydə alınıb-alınmadığı növbəti müayinə başlamazdan əvvəl və ya müayinə davam edərkən müayinədə iştirak edən növbəti Müfəttişə təqdim olunur.

1.4. Müayinə ilə əlaqədar yerinə yetirilməli olan şərtlər

1.4.1. Müayinədə iştirak edən Müfəttişlər müayinəni apara bilsin deyərək Mülkiyyətçi ilə Cəmiyyət öz aralarında müayinə nöqtələrinə münasib və təhlükəsiz çıxışın təmin olunması şərtlərini razılaşdırır. Həmin çıxış imkan və vasitələrinə dair müayinənin planlaşdırılması üzrə anketdə ətraflı məlumat verilməlidir.

müayinədə iştirak edən Müfəttiş(lər) təhlükəsizliyin, tələb olunan çıxış imkan və vasitələrinin adekvat olmadığı qənaətinə gələrsə, müvafiq sahələrin müayinəsi aparılmır.

1.5. Konstruksiyalara çıxış imkanları

1.5.1. Korpusun ümumi vəziyyətinin yoxlanmasını nəzərdə tutan müayinə (ümumi baxış) ilə əlaqədar olaraq Müfəttiş korpusun strukturunun təhlükəsiz və əməli şəkildə yoxlanması üçün lazımi imkan və vasitələrlə təchiz edilməlidir.

1.5.2. Əsaslı müayinə ilə əlaqədar Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

- konstruksiyalardan keçən daimi taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- konstruksiyalardan keçən müvəqqəti taxtabəndlər/körpülər və keçidlər;
- səbətli avto qaldırıcılar, qaldırıcı mexanizmlər və mütəhərrik platformalar kimi hidravlik intiqallı oxu olan nəqliyyat vasitələri;
- qayıq və ya sal;

- portativ nərdivanlar;
- digər ekvivalent vasitələr.

1.5.3. Məsafədən yoxlama vasitələrindən istifadə edilən müayinə ilə əlaqədar Müfəttiş onun üçün məqbul ola biləcək növbəti çıxış vasitələrinin biri və ya bir neçəsi ilə təchiz edilməlidir:

- proqramlaşdırılmış, rəqəmsal idarəetməli robot-manipulyator;
- məsafədən idarə olunan aparat;
- pilotsuz uçan vasitələr/dronlar;
- Cəmiyyətin məqbul hesab etdiyi digər vasitələr.

2. İllik müayinə – korpusun konstruksiyaları

2.1. Ümumi müddəalar

2.1.1. İllik müayinə mümkün olan dərəcədə korpusun və boru xətlərinin qənaətbəxş vəziyyətdə saxlandığını yoxlamaq üçün aparılan yoxlamadan ibarət olmalı, ballast çənlərinin və müayinəyə dair hesabat faylında göstərilən sahələrin korroziya əleyhinə sisteminin təmir və texniki xidmət tarixçəsini, faktiki vəziyyətini, miqyasını nəzərə almaqla aparılmalıdır.

2.2. Yuxarı göyərtələr

2.2.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yük çənlərinin oyuqlarının, o cümlədən kipləşdirici araqaqların, qapaqların, qapaqların ətrafındakı ramaların və odadavamlı ekranların yoxlanması;
- yük çənlərinin ventilyasiya sistemlərinin, o cümlədən ifrat və ya aşağı təzyiqin yaranmasına qarşı təzyiq/vakuum tənzimləyici klapanların və köməkçi vasitələrin, habelə alovun yayılmasının qarşısını alan qurğuların yoxlanması;
- bütün yanacaq çənlərinin ventilyasiya dəliklərindəki odadavamlı ekranların yoxlanması;
- yük sistemlərinin, yanacaq çəni, ballast və ventilyasiya boruları sistemlərinin, o cümlədən məsafədən idarə olunan klapanların, qoruyucu klapanların və müxtəlif qoruyucu qurğuların, eləcə də ventilyasiya dirəklərinin və kollektorlarının yoxlanması;
- anbar qapılarının və pəncərələrinin, üst tikilinin və rubkanın yük sahəsinə baxan illüminatorlarının və pəncərələrinin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- bütün nasosların, klapanların və boru xətlərinin eyniləşdirildiyini, aydın seçiləcək qaydada işarələndiyinin yoxlanması.
- mümkün olduğu dərəcədə sukeçirməz keçidlərin yoxlanması.

2.3. Yükvurma nasosu şöbələri və boru xətti tunelləri

2.3.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- bütün nasos şöbələrinin arakəsmələrində və boru xətti tunellərində (əgər varsa) kimyəvi yüklərin sızıntısı əlamətlərinin və ya qırılma/sınmaların olub-olmadığının, xüsusilə də həmin arakəsmələrdəki keçidlərin kipləşdirici sistemlərinin yoxlanması;
- yükvurma nasosu şöbələrindəki və boru xətti tunellərindəki (əgər varsa) bütün boru sistemlərinin yoxlanması;
- anbar və ballast sistemlərinin yoxlanması, nasosların və boru xətlərinin eyniləşdirildiyinin təsdiqlənməsi.

2.4. Ballast çənləri

2.4.1. Sinif yeniləmə müayinəsinin və ya aralıq müayinənin nəticələrinə əsasən zəruri hesab edilərsə, ballast çənləri daxildən yoxlanmalıdır (bax: müvafiq olaraq [6.3.4] və [4.2.2] bəndləri)

2.4.2. Müfəttiş zəruri hesab edərsə və ya geniş miqyaslı korroziya meydana gəlmişdirsə, qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır və bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri ciddi korroziyanın mövcudluğuna dəlalət edərsə, 4 sayılı cədvəlin tələblərinə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri müayinənin başa çatdığı qeydə alınmazdan əvvəl aparılmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr yoxlanmalıdır. Əvvəlki müayinələrdə ciddi korroziyanın müəyyən edildiyi sahələrin qalınlığı ölçülməlidir.

2.5. Qəza zamanı yedəkləmə qurğusu

2.5.1. Mülkiyyətçi və ya onun nümayəndəsi müayinədə iştirak edən Müfəttişə bəyan etməlidir ki, Cəmiyyətlə əvvəlcədən razılaşdırılmadan B bölməsi, Fəsil 9, 4-cü hissənin [3] bəndinə uyğun olaraq gəmidə quraşdırılmış avadanlıq və qurğularda heç bir dəyişiklik aparılmamışdır.

2.5.2. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- mümkün olacaq dərəcədə qəza zamanı yedəkləmə sisteminin yoxlanması;
- arxa tərəfdəki yedəkləmə qurğusunun takelajlanaraq hazır vəziyyətdə olduğunun, yedək xəttinin yedək gəmisinin burun tərəfindəki hissəsinin möhkəm dayağa bərkidildiyinin təsdiq olunması;
- yedək burazının yedəyə alınan gəmiyə bağlanan hissəsindəki marker buyunun lampasının (əgər varsa) lazımi qaydada işlədiyinin təsdiq olunması;

3. İllik müayinə – yükləmə-boşaltma mexanizmləri

3.1. Yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

3.1.1. Mülkiyyətçi və ya onun nümayəndəsi müayinədə iştirak edən Müfəttişə bəyan etməlidir ki, Cəmiyyətlə əvvəlcədən razılaşdırılmadan təhlükəli zonalardakı müxtəlif qurğularda heç bir modifikasiya və ya dəyişiklik aparılmamışdır.

Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yükvurma nasosu şöbələrində və onların yaxınlığında boş kabel, anbara həddən artıq axmış tezalısan materiallar, artıq buxar, yanar materiallar və s. kimi potensial yanğın mənbələrinin aradan qaldırıldığı və nərdivanların qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- mümkün olan dərəcədə yük, anbar suyu, ballast nasosları və təmizləyici nasosların kippəclərində sızıntının həddən artıq olub-olmadığının yoxlanması, məsafədən idarə olunan elektrotexniki və mexaniki qurğuların lazımi qaydada işləyib-isləmədiyinin, nasos şöbəsinin anbar suyu sisteminin necə işlədiyinin və nasosların bünövrəsinin zədələnilib-zədələnmədiyinin yoxlanması;
- yük yerindəki bütün zonalarda (eləcə də yükvurma nasosu şöbələrində) ventilyasiya sisteminin, o cümlədən portativ avadanlığın (əgər varsa) işlək vəziyyətdə, ventilyasiya kanallarının zədələnmədiyinin, dempferlərin işlədiyinin, barmaqlıqların təmiz olduğunun təsdiq edilməsi;
- təhlükəli zonalarda, yükvurma nasosu şöbələrində və digər sahələrdə elektrotexniki avadanlığın qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun və lazımi texniki xidmətlə təmin olunduğunun təsdiq edilməsi;
- yükvurma nasosu şöbəsinin anbar suyu sisteminin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- yükvurma nasosu şöbələrindəki xilasətmə vasitələrinin istifadəyə yararlı vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- sökülüb yığıla bilən boruların və yükün təcrid edilməsi üçün lazım olan digər avadanlıq vahidlərinin mövcud və qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- lazım gələrsə, yük isitmə/soyutma sisteminin və nümunə götürmə mexanizmlərinin yoxlanması;
- yükvurma qurğusunun yoxlanması və gəminin yükvurma şlanqlarının təyinatı üzrə istifadəyə uyğun və qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun, lazım gələrsə, uyğunluq sertifikatının olduğunun və ya sınaq tarixinin üstündə qeyd edildiyinin təsdiq edilməsi;
- gəminin arxa və burun tərəfində bütün xüsusi yükvurma/boşaltma mexanizmlərinin, qurğularının qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi və yükvurma nasosları ilə rabitənin, onların məsafədən idarəetmə sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi;
- lazım gələrsə, D bölməsi, Fəs. 8, 15-ci hissənin xüsusi tələblərinin şamil olunduğu kimya sənayesi məhsulları üçün nəzərdə tutulan tədbir və vasitələrin qənaətbəxş olduğunun təsdiq edilməsi.

3.2. Nəzarət-ölçmə cihazları və təhlükəsizlik vasitələri

3.2.1. Tələb olunursa və ya quraşdırılmışdırsa, müayinə aşağıdakıları əhatə etməlidir:

- yükboşaltma xətlərində quraşdırılmış təzyiqölçənlərin lazımi qaydada işlədiyinin təsdiq

edilməsi;

- ölçmə qurğularının, çənin doluluq səviyyəsinin yüksək olduğunu bildirən siqnalizasiyanın və daşmaya nəzarət üçün istifadə olunan klapanların yoxlanması;
- yükün temperaturunun ölçülməsi üçün quraşdırılmış cihazların (əgər varsa) və əlaqədar siqnalizasiyanın qənaətbəxş şəkildə işlədiyinin təsdiq edilməsi;
- gəmidə qaz sızmasını aşkarlayan lazımi cihazların olduğunun və buxar aşkarlayan boruşəkili detektorların zəruri miqdarda təchizinin qənaətbəxş şəkildə təşkil edildiyinin təsdiq edilməsi;

3.3. Yük sahəsindəki yangınsöndürmə sistemləri

3.3.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yük çənlərinə və yükvurma nasosu şöbələrinə aidiyyəti olan stasionar yangınsöndürmə sistemlərinin borularının və ayırıcı klapanlarının bayır tərəfdən yoxlanması;
- mümkün olan dərəcədə və lazım gələrsə, müxtəlif oyuqların örtülməsi üçün istifadə olunan, məsafədən idarə olunan vasitələrin işlək vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- Fəs. 3, 1-ci hissə, [3.4.3] bəndinin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq kimyəvi maddə yükü üçün müvafiq portativ odsöndürən avadanlığın yoxlanması;
- Fəs. 3, 1-ci hissə, [3.4.2] bəndinin müəyyən etdiyi tələblərə uyğun olaraq köpüklü göyərtə yangınsöndürmə sistemi, su çiləyici vasitələr kimi göyərtədə quraşdırılmış bütün yangınsöndürmə sistemlərinin yoxlanması.

3.4. Təsirsiz qaz sistemi və təsirsiz qaz/yastıq qazı/quruducu qaz

3.4.1. Neft tankerlərindəki kimi təsirsiz qaz sistemi quraşdırılmışdırsa, Fəs.4, 3-cü hissə, [3.4] bəndinin tələbləri yerinə yetirilməlidir.

3.4.2. Qaz konteyneri dəstindən ibarət təsirsiz qaz sistemi quraşdırılmışdırsa, standart itkilərin yerini doldurmaq üçün kifayət miqdarda təsirsiz qazın və ya yastıq qazının (yastıq qazı - partlayış təhlükəsini aradan qaldırmaq üçün çəndən xaric olan materialın əvəzinə çənə doldurulan qaz) daşınması təşkil olunmalı, çənlərin boş hissələrinin monitorinqi üçün müvafiq vasitələr təmin olunmalıdır.

3.4.3. Yük sahələrinə quruducu qazın vurulması lazım gələrsə, standart itkilərin yerini doldurmaq üçün kifayət miqdarda quruducu qazın daşınması təşkil olunmalı, çənlərin boş hissələrinin monitorinqi üçün müvafiq vasitələr təmin olunmalıdır.

3.4.4. Yük çənlərinin havaqəbuledici dəliklərində quruducu reagentlərdən istifadə olunursa, gəmidə belə reagentlərin kifayət miqdarda daşınması təşkil olunmalıdır.

4. Aralıq müayinə – korpusun konstruksiyaları

4.1. Ümumi müddəalar

4.1.1. Yuxarı göyərtələrdə mümkün olan dərəcədə yük sistemləri, yanacaq çəni, ballast, buxar və ventilyasiya boruları sistemləri, eləcə də ventilyasiya dirəkləri və kollektorlar yoxlanmalıdır. Yoxlama nəticəsində boruların vəziyyətinə dair şübhə aranarsa, onların təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi və ya qalınlığının ölçülməsi, yaxud da bu iki tədbirin ikisinin də həyata keçirilməsi lazım gələ bilər. Müayinə həmçinin aşağıdakıları nəzərdə tutmalıdır:

- boru xətlərinin və qoşma çənlərin torpaqlama məqsədilə korpusla elektrik birləşməsinin olduğunun təsdiqlənməsi;
- ventilyasiya xəttinin drenaj sistemlərinin yoxlanması.

4.2. Yaşı 5 - 10 il arasında olan gəmilər

4.2.1. Ballast çənlərinin Müfəttiş tərəfindən seçilən tipik nümayəndələrinə ümumi baxış keçirilməlidir. Bu yoxlama nəticəsində nəzərəçarpan konstruktiv defektlər aşkar edilməsə, yoxlama bərk qoruyucu örtüyün öz effektivliyini qoruyub saxladığının təsdiq edilməsi ilə məhdudlaşdırıla bilər.

4.2.2. Aşağıdakı hallarda hər növbəti illik müayinədə bir ballast çəni yoxlanmalıdır:

- gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtük çəkilməmişdir;
- yumşaq və ya yarımbərk örtük çəkilməmişdir;
- çənin içində ciddi korroziya aşkar edilmişdir;
- bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və Müfəttişi qane edəcək səviyyədə təmir olunmadığı aşkar edilmişdir.

4.2.3. Yuxarıdakı tələblərə əlavə olaraq, əvvəlki müayinələrdə müəyyən edilmiş şübhəli sahələr də yoxlanmalıdır.

4.3. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilər

4.3.1. Yaşı 10 - 15 il arasında olan gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [6]-da göstərilirdiyi kimi aparılan korpusun əvvəlki sinif yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və vəziyyətdən asılı olaraq dibin quru vəziyyətdə, ya da suda müayinəsini də nəzərdə tutur. Bununla belə, müayinədə iştirak edən Müfəttiş zəruri hesab etməsə, bütün yük və ballast çənlərinin təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi tələb olunmur.

4.4. Yaşı 15-i keçmiş gəmilər

4.4.1. Yaşı 15-i keçmiş gəmilərin aralıq müayinəsinin əhatə dairəsi maddə [6]-da göstərilirdiyi kimi korpusun əvvəlki sinif yeniləmə müayinəsinin əhatə dairəsi ilə eynidir və dibin quru vəziyyətdə müayinəsini də nəzərdə tutur, bir şərtlə ki, Müfəttişin zəruri hesab etdiyi hallar istisna olmaqla ballast və yük çənlərinin [6.6] bəndinə əsasən təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi tələb olunmasın.

Diblərin aralıq müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük çənlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük və ballast çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

[6.8] bəndinin tələbləri şamil olunmur.

5. Aralıq müayinə – yükləmə-boşaltma mexanizmləri

5.1. Yük sahəsi və yükvurma nasosu şöbələri

5.1.1. Yükvurma nasosu şöbələri və yük çənlərinə qonşu sahələr kimi təhlükəli zonalarda defektli, sertifikatlaşdırılmamış elektrik avadanlığına, razılaşdırılmamış işıqlandırma qurğularına və armaturasına, lazımi qaydada quraşdırılmamış, defektli naqillərə və ya naqillərin necə sonlandırıldığına ümumi baxış keçirilməlidir.

5.1.2. Təhlükəli zonalardakı elektrik avadanlığının, belə zonalardan keçən və ya sonlandırılan elektrik dövrələrinin izolyasiyasının elektrik müqaviməti sınaqdan keçirilməlidir. Bununla belə, sınaqlara dair lazımi qeydlərin aparıldığı hallarda gəmi heyətinin həyata keçirdiyi əvvəlki sınaqların nəticələrinin qəbul edilməsi nəzərdən keçirilə bilər.

5.1.3. Yükün isidilməsi/soyudulması üçün sistemin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğu yoxlanaraq təsdiq edilməlidir.

5.1.4. Göyərtədə yük sahəsinin mexaniki sorma ventilyatorları üçün ehtiyat hissələri olmalıdır.

5.2. Təsirsiz qaz sistemi

5.2.1. Neft tankerlərindəki kimi təsirsiz qaz sistemi quraşdırılmışdırsa, Fəs.4, 3-cü hissə, [5.2] bəndinin neft tankerlərinin aralıq müayinəsinə dair tələbləri yerinə yetirilməlidir.

5.2.2. Başqa təsirsiz qaz hasil edən sistemin quraşdırıldığı gəmilərdə təsirsiz qaz generatoru, göyərtənin hidroizolyasiyası və ekvivalent əks axın sistemi, seqreqasiya cihazları kimi əsas tərkib hissələri sökülərək yoxlanmalı, onların siqnalizasiyaları sınaqdan keçirilməlidir.

Təsirsiz qaz hasil edən qurğunun ayırıcı klapanları (əgər quraşdırılmışdırsa) sökülərək yoxlanmalıdır.

5.3. Heyət üzvlərinin qorunması

5.3.1. Müayinəyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- yükləmə və boşaltma əməliyyatlarına cəlb olunmuş heyət üzvlərinin istifadə etdiyi qoruyucu paltarın qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun və saxlandığının təsdiq edilməsi;
- tələb olunan qoruyucu vasitələrin və aidiyyəti üzrə tənəffüs aparaturasının, onların hava ilə təchizatının, habelə lazım gələrsə, qəza zamanı tənəffüs sisteminin və gözün qorunması üçün vasitələrin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun, lazımi vəziyyətdə saxlandığının təsdiq edilməsi;
- ilkin tibbi yardım vasitələrinin, o cümlədən xərəklərin və reanimasiya üçün oksigen avadanlığının qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- gəminin daşıdığı yüklərlə əlaqədar olaraq padzəhr preparatlarının təchiz edilməsi üçün tədbirlər görüldüyünün təsdiq edilməsi;
- dekontaminasiya və gözlərin yuyulması üçün vasitələrin istifadəyə yararlı vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;
- gəmidə qaz sızmasını aşkarlayan lazımi cihazların olduğunun və buxar aşkarlayan adekvat boruşəkili detektorların zəruri miqdarda təchizinin qənaətbəxş şəkildə təşkil edildiyinin təsdiq edilməsi;
- yük nümunələrinin saxlanması üçün vasitələrin qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunun təsdiq edilməsi;

6. Sınıf yeniləmə müayinəsi – Korpusun konstruksiyaları

6.1. Müayinə proqramı və müayinə üçün hazırlıq

6.1.1. Aşağıdakıların hər hansı bir mərhələsinin başlamasından əvvəl Mülkiyyətçi Cəmiyyətlə birlikdə spesifik müayinə proqramı işləyib hazırlamalıdır:

- sınıf yeniləmə müayinəsi;
- yaşı 10-u keçmiş kimyəvi maddə daşıyan tankerlərinin aralıq müayinəsi.

Müayinə proqramı yazılı formatda olmalıdır.

Müayinə proqramının işlənilib hazırlanmasından əvvəl Mülkiyyətçi müayinələrin planlaşdırılmasına dair anketi dolduraraq Cəmiyyətə göndərməlidir.

Aralıq müayinələrdə müayinə proqramı özündə əvvəlki sınıf yeniləmə müayinəsinə dair proqramı və əlavə olaraq həmin sınıf yeniləmə müayinəsində korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabatı və sonrakı əlaqədar müayinə hesabatlarını ehtiva edə bilər.

Müayinə proqramı işlənilib hazırlanarkən sonuncu sınıf yeniləmə müayinəsindən sonra müayinəyə dair tələblərdə baş vermiş bütün dəyişikliklər nəzərə alınmalıdır.

6.1.2. Müayinə proqramını hazırlayarkən növbəti sənədləri toplamaq və yoxlanacaq çənləri, digər sahələri və konstruksiya elementlərini seçmək üçün onlardakı məlumatlardan istifadə etmək lazımdır:

- a) gəminin müayinə statusu və ona aid əsas informasiya;
- b) göyertədə saxlanan və [1.2.2] ilə [1.2.3] bəndlərində qeyd edilən sənədlər;
- c) əsas konstruktiv çertyojlar (konstruksiya elementlərinin en kəsiklərinin ölçülərini göstərən çertyojlar), o cümlədən yüksək möhkəmliyə malik poladın, çoxtəbəqəli və paslanmayan poladın istifadəsinə aid məlumatlar;
- d) korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat;
- e) əvvəlki zədələnmələrin və təmirlərin tarixçəsi;
- f) həm Cəmiyyətdən, həm də Mülkiyyətçidən əldə edilən, əvvəlki əlaqədar müayinələrə və təftişlərə aid hesabatlar;
- g) gəminin çənlərinin istifadəsinə, daşınan tipik yüklərə aid olan və digər əlaqədar məlumatlar;
- h) təsirsiz qaz sistemindən istifadənin və çənlərin təmizlənməsi prosedurlarına aid məlumatlar;
- i) inşa tarixindən sonra gəminin yük və ballast çənlərinin istifadə təyinatının dəyişdirilməsinə və ya modifikasiyasına dair informasiya və digər əlaqədar məlumatlar;
- j) varsa, örtük sistemlərinin və korroziya əleyhinə sistemlərin təsviri (o cümlədən əvvəlki təsnifat nişanları);

- k) Mülkiyyətçinin heyət üzvləri tərəfindən son üç il ərzində ümumilikdə konstruksiyalarda meydana gəlmiş çatışmazlıqların, habelə çənlərin divarlarından və borulardan sızmanın olub- olmadığı, örtük və korroziya əleyhinə sistemlərin (varsa) vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün aparılmış yoxlamalar;
- l) istismar müddətində texniki xidmətin səviyyəsinə dair informasiya, o cümlədən liman dövlətinin apardığı yoxlamalara aid olan və korpusla bağlı çatışmazlıqları, Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sisteminin korpusa texniki xidmətlə bağlı tələblərinin yerinə yetirilmədiyi halları, o cümlədən müvafiq islahedici tədbirləri göstərən hesabatlar;
- m) şübhəli sahələri və konstruksiyaların kritik əhəmiyyətə malik hissələrini müəyyən etməyə imkan verən bütün digər məlumatlar.

6.1.3. Təqdim edilmiş Tədqiqat Proqramı, ən azı Cədvəl 1, Cədvəl 2, Cədvəl 3 [6.6] və müvafiq olaraq [6.7.3]-də verilmiş yaxın tədqiqatlar, qalınlığın ölçülməsi, çənlərin sınağı və boru sınaqları üçün tələbləri nəzərə almalı və onlara uyğun olmalıdır, ən azı aşağıdakılar daxil olmaqla, müvafiq məlumatları özündə əks etdirməlidir:

- a) gəmi haqqında əsas məlumatlar və detallar
- b) yüksək lehimlənmiş polad (HTS), çoxlaylı polad və paslanmayan poladın istifadəsinə dair məlumatlar daxil olmaqla, əsas konstruksiya planları (eskiz cizgiləri)
- c) çənlərin planı
- d) çənlərin istifadəsi, korroziyanın qarşısının alınması və örtüyün vəziyyəti haqqında məlumatlarla birgə çənlərin siyahısı
- e) tədqiqat şərtləri (məsələn, çənlərin təmizlənməsi, qazın boşaldılması, ventilyasiya, işıqlandırma və s.)
- f) strukturlara girişlə bağlı tələblər və üsullar
- g) tədqiqatlar üçün avadanlıq
- h) [6.4]-ə uyğun olaraq yaxından (iri planda) tədqiqatlar üçün çənlər və ərazilərin təyin edilməsi
- i) [6.5]-ə uyğun olaraq qalınlığın ölçülməsi üçün seksiyalar və ərazilərin təyin edilməsi
- j) [6.6]-ya uyğun olaraq, çənlərin sınaqdan keçirilməsi üçün çənlərin və [6.7.3]-ə uyğun olaraq, boru sınağından keçirilməli olan boruların təyin edilməsi.
- k) qalınlığı ölçən şirkətin müəyyən edilməsi
- l) müvafiq gəmi ilə bağlı zədələnmə təcrübəsi
- m) kritik struktur ərazilər və lazım olduqda, şübhəli ərazilər.

6.1.4. Tədqiqat proqramına həmçinin gəmiyə tətbiq edilən struktur korroziyasının maksimum məqbul azalma səviyyələrini daxil olmalıdır. Cəmiyyət Gəmi Sahibinə bu məlumatları təqdim edir.

6.2. Tədqiqatın planlaşdırılması üçün toplantı

6.2.1. Tədqiqatdan əvvəl və tədqiqat ərzində gəmidə iştirak edən tədqiqatçılar və Gəmi sahibinin nümayəndələri arasında lazımi hazırlıq və sıx əməkdaşlıq tədqiqatın təhlükəsiz və səmərəli keçirilməsinin vacib hissəsidir. Tədqiqat zamanı mütəmadi olaraq gəmi göyərtəsində təhlükəsizlik iclasları keçirilməlidir.

Cədvəl 1 : Təkdıvarlı kimyəvi çənlərin sinfinin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı yaxından müayinə ilə bağlı tələblər

Gəminin yaxşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat, illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5< yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 10 < yaş ≤ 15	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı yaş > 15
Tək şpanqout halqası ①: - bort (yan) ballast çənində	Bütün şpanqout halqaları ①: - bort (yan) ballast çənində, və ya - qoşadibli ballast çənində (1)	Bütün şpanqout halqaları ①: • bütün ballast çənlərində • bort (yan) yük çənində Tək şpanqout halqası ①: • hər bir qalıq yük çənində	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat yaşı 10 – 15 aralığında olan gəmilər üçün olduğu üçün Cəmiyyət tərəfindən zəruri sayılan əlavə travers əraziləri
Bir göyərtə traversi ②: - yük çənində və ya göyərtədə	Bir göyərtə traversi ②: - hər bir qalıq ballast çənində və ya göyərtədə - bort (yan) yük çənində və ya göyərtədə - iki mərkəzi yük çənində və ya göyərtədə		
	Hər iki köndələn arakəsmə ③: - bort (yan) ballast çənində	Bütün köndələn arakəsmələr ③: - bütün yük çənlərində - bütün ballast çənlərində	
Bir köndələn arakəsmənin aşağı hissəsi ④: - ballast çənində - bort (yan) yük çənində - mərkəzi yük çənində (2)	Bir köndələn arakəsmənin aşağı hissəsi ④: - hər bir qalıq ballast çənində - iki mərkəzi yük çənində (2) - bort (yan) yük çənində		

- İki korpuslu ballast çəni - ikidibli çən və ikibortlu çən, eləcə də müvafiq sayıldıqda, iki göyərtəli çən deməkdir (əgər hətta bu çənlər ayrıca olarsa belə)
- Əgər mərkəzi yük çənləri quraşdırılmayıbsa (mərkəzi uzununa arakəsmə olduqda), yan çənlərdə köndələn arakəsmələr müayinə edilməlidir

Qeyd 1: ①, ②, ③ və ⑤ yaxından müayinə edilməli və qalınlıq ölçülməsinin aparılması vacib olan ərazilərdir (Bax: Şək. 1 və Şək. 2):

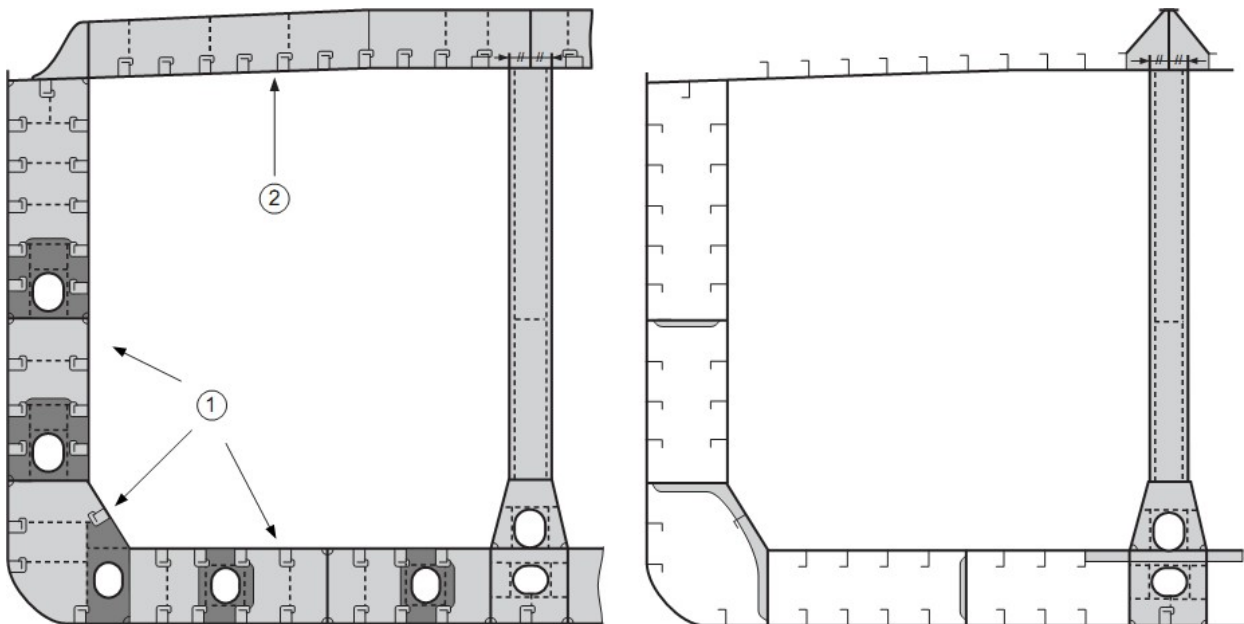
- ① Kompleks travers şpanqout halqası, yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla.
- ② Göyərtə traversi, göyərtədə yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla.
- ③ Kompleks travers arakəsməsi, tirlər sistemi və yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla.
- ⑤ Travers arakəsməsinin aşağı hissəsi, tirlər sistemi və yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla.

Şəkil 1 : Kimyəvi çənin representativ travers seksiyası – Ərazilər ① və ②

Kimyəvi çənin orta seksiyası (təxminən 10 000 DWT)

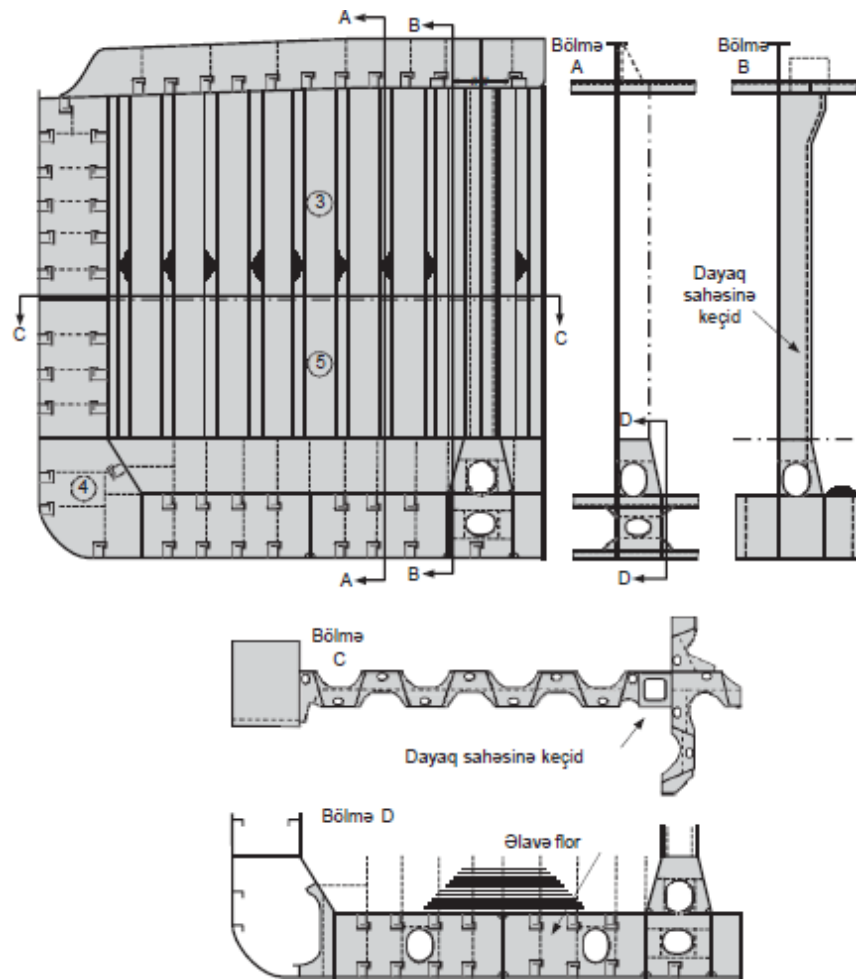
Travers seksiyası

Travers seksiyasının aralıq bölməsi



■ Qalınlaşma

Şəkil 2 : Kimyəvi çənin representativ köndələn seksiyası – Ərazilər ③, ④ və ⑤
 Kimyəvi məhlul çəninin köndələn arakəsməsi (təxminən 10 000DWT)



6.2.2. Hər hansı bir sinif yeniləmə müayinəsinə və ya aralıq müayinəyə başlamazdan əvvəl müayinənin təhlükəsiz və effektiv şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müayinə proqramında nəzərdə tutulan bütün təşkilati məsələlərin həll edildiyindən, zəruri vasitələrin mövcudluğundan əmin olmaq üçün müayinədə iştirak edən müfəttişlə mülkiyyətçinin, qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın (əgər cəlb edilmişdirsə) nümayəndəsinin və gəmi kapitanının, yaxud da kapitanın ya da Şirkətin təyin etdiyi, müvafiq ixtisas hazırlığına malik nümayəndənin iştirak etdiyi planlaşdırma yığıncağı keçirilməlidir. Həmçinin bax: Fəsil 2, Bölmə 2, [2.3.2].

6.2.3. Aşağıda yığıncaqda müzakirə edilməli olan məsələlərin nümunə siyahısı verilir:

- gəminin hərəkət qrafiki (məsələn reyslər, doka qoyma və dokdan çıxma manevrləri, gəminin bortu körpüyə paralel vəziyyətdə dayandığı müddət, yük və ballast əməliyyatları və s.);
- qalınlıq ölçmələri üçün şərait və vasitələr (məsələn çıxış vasitələri, təmizləmə/ərpın təmizlənməsi, işıqlandırma, ventilyasiya, heyət üzvlərinin təhlükəsizliyi);
- qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- qəbul meyarları (bax: minimum qalınlıq qiymətlərinin siyahısı);
- örtüyün vəziyyəti və şübhəli sahələr/ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələr nəzərə alınmaqla əsaslı müayinənin və qalınlıq ölçmələrinin əhatə dairəsi;
- qalınlıq ölçmələrinin icra olunması;
- ümumi qayda olaraq və qeyri-bərabər korroziya/xoralı korroziya aşkar edildikdə nümunə göstəricilərin oxunması;
- ciddi korroziyaya məruz qalmış sahələrin xəritəsinin çəkilməsi;
- müayinədə iştirak edən müfəttişlərlə qalınlıq ölçmələrini aparan firmanın operatorları və Mülkiyyətçinin nümayəndələri arasında müayinənin nəticələri ilə bağlı informasiya mübadiləsi.

6.3. Tədqiqatın həcmi

6.3.1. İllik tədqiqatların tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata, müvafiq texniki xidmət və istismar işləri ilə, eləcə müəyyən edilmiş müddətlərdə dövrü attestasiyaların keçirilməsi şərtlə, korpus və onunla əlaqəli boruların yeni sinfin verilmə dövrü üçün məqbul vəziyyətdə olmasını təmin etmək məqsədilə, yetərli həcmdə müayinə, sınaq və yoxlamalar daxil olmalıdır.

6.3.2. Bütün yük çənləri, ballast çənləri, o cümlədən qoşa dibli çənlər, nasos otaqları, boru tunelləri, kofferdamlar və yük çənlərini, göyertələri və xarici korpusu məhdudlaşdıran boş məkanlar müayinə edilməli və bu müayinə, [6.5] və [6.6] bəndində tələb edildiyi kimi, struktur təmliğin effektiv qalmasını təmin etmək üçün, qalınlıq və sınaqların ölçülməsi ilə müşayiət edilməlidir. Müayinənin başlıca məqsədi, əhəmiyyətli korroziya, əhəmiyyətli deformasiya, çatlar, zədələnmələr və mövcud ola bilən digər struktur zədələnmələrin aşkarlanmasıdır.

6.3.3. Fəsl. 3, 3-cü hissə, [2.1.1] bəndində göstərildiyi kimi, diblərin quru vəziyyətdə müayinəsi sinif yeniləmə müayinələrinin tərkib hissəsi olmalıdır. Diblərin sinif yeniləmə müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük yerlərinin və ballast çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

Qeyd 1: Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük yerlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

6.3.4. Tələb olunarsa, ballast çənlərinin korroziya əleyhinə sistemlərinin vəziyyəti yoxlanmalıdır. Ballast çəni sonrakı illik tədqiqatlar müayinə edilməlidir, harada ki:

- gəminin inşa edildiyi vaxtdan bəri bərk qoruyucu örtüyün çəkilməyib və ya
- yumşaq və ya yarımbərk örtük tətbiq edilib, və ya
- çənin daxilində güclü korroziya aşkar edilib, və ya
- bərk qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olmasına baxmayaraq təzələnmədiyi aşkar edilmiş.

Müfəttiş zəruri hesab edərsə qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

6.3.5. Ayrıca yük çənləri olduğu halda, tədqiqat, aşağıdakılardan ibarət olacaq:

- Yük çənlərinin xarici müayinəsi
- Yük çənlərinin dirəkləri, istiqamətləndirici klyuzlar, şponlar və korpusun yanaşı konstruksiyalarının dağılmayan nəzarət metodu ilə müayinəsi (əgər müvafiq sayılarsa)

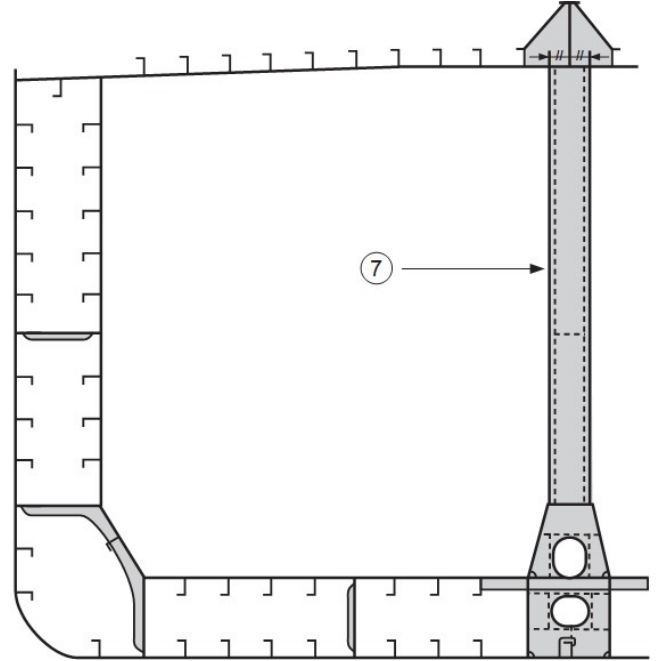
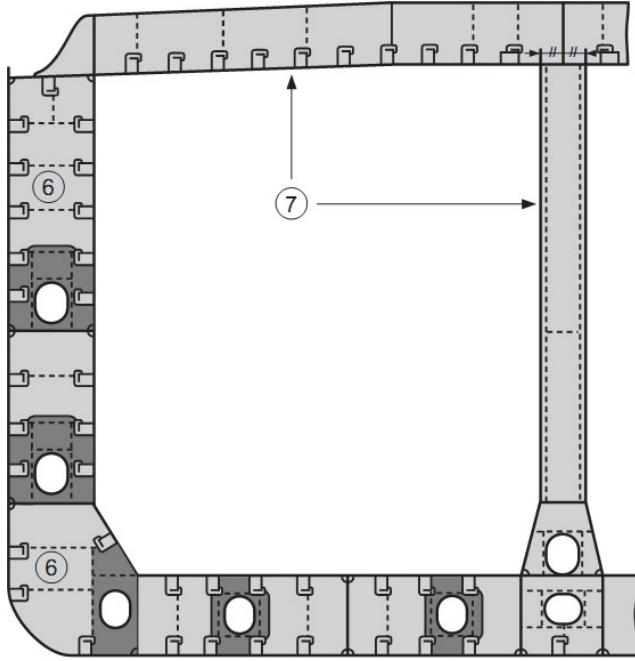
6.3.6. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi, iştirak edən müfəttişə, yük çənlərində əlaqəli olan mexanizmlərin (örtük daxil olmaqla) təyinatı üzrə uyğun gəlməsini bildirməlidir.

Şəkil 3 : Kimyəvi məhlul çəninin representativ travers seksiyası - Ərazilər ⑥ və ⑦

Kimyəvi məhlul çəninin orta seksiyası (təxminən 10 000DWT)

Köndələn seksiya

Köndələn seksiyanın aralıq bölməsi



 Qalınlaşma

Cədvəl 2: İkilaylı kimyəvi məhlul çənlərində sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı yaxından müayinə üzrə tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın vaxtında illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5 < yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 10 < yaş ≤ 15	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı yaş > 15
Tək şpanqout halqası ①: - ikilaylı ballast sisternində (1)	Bütün şpanqout halqaları ①: - bort (yan) ballast çənində, və ya - ikilaylı ballast sisternində (1) Hər bir qalıq ballast sisternində bir rama şpanqoutunun şarnir sahəsi və üst hissəsi (təxminən 3 metr)⑥	Bütün şpanqout halqaları: - bütün ballast çənlərində ① - bort (yan) yük çənində ⑦ - Tək şpanqout halqası: hər bir qalıq yük çənində ⑦	Yaşı 10 – 15 aralığında olan gəmilərdə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat Cəmiyyət tərəfindən zəruri sayılan əlavə travers sahələri
Bir göyörtə traversi ②: - yük çənində və ya göyörtədə	Bir göyörtə traversi ②: - iki yük çənində		
Bir köndələn arakəsmə ④: - ballast çənində (1)	Bir köndələn arakəsmə ④: - hər bir ballast çənində (1) b	Bütün köndələn arakəsmələr: - bütün yük çənlərində ③ - bütün ballast çənlərində ④	
Bir köndələn arakəsmə ⑤: - bort (yan) yük çənində - mərkəzi yük çənində (2)	Bir köndələn arakəsmə ⑤: - bort (yan) yük çənində - iki mərkəzi yük çənində (2)		

1. İkilaylı ballast sisterni – bu sisternlər ayrıca olsa da belə, vəziyyətdən asılı olaraq, ikidibli sistern və ikiqat bort sisterni, eləcə də ikimərtəbəli (ikigöyörtəli) sistern deməkdir.

2. Əgər mərkəzi yük çənləri quraşdırılmayıbsa (mərkəzi uzunsov arakəsmədə olduğu kimi), yan asma çənlərində köndələn arakəsmələr müayinə edilməlidir

Qeyd 1: ①, ②, ③, ④, ⑤, ⑥ və ⑦ yaxından tədqiqatlar və qalınlıq ölçmələrindən keçməlidir (Bax: Şək. 1, Şək 2 və Şək. 3).

① Ballast çənində rama şpanqoutu dedikdə, yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla, yan rezervuarda vertikal divar, bunker çənində bunker şpanqoutu, qoşa döşəməli rezervuarda döşəmə və ikimərtəbəli rezervuarda (əgər varsa) rama bimsi nəzərdə tutulur. Ön və arxa pik sisternlərində rama şpanqoutu dedikdə, konstruktiv elementlər daxil olmaqla, kompleks köndələn rama şpanqoutunun halqası nəzərdə tutulur.

② Göyörtə traversi, göyörtədə yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla. (və ya müvafiq sayıldıqda, çən istiqamətində xarici konstruksiya).

③ Yük çənlərində kompleks travers arakəsməsi, tirlər (ferma) sistemi daxil olmaqla, yanaşı konstruktiv elementlər (məs. uzununa arakəsmələr) və əgər quraşdırılıbsa, aşağı və yuxarı dayaqaların daxili konstruksiyası

④ Ballast çənlərində kompleks travers arakəsməsi, tirlər sistemi və yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla (məs. uzununa arakəsmələr, ikidöşəməli rezervuarlarda tirlər,

döşəmənin daxili örtüyü, bunker tərəfində, birləşdirici kronşteynlər)

- ⑤ Yük çənlərində travers arakəsməsinin aşağı hissəsi, o cümlədən tirlər sistemi, yanaşı konstruktiv elementlər (məs. uzununa arakəsmələr) və əgər quraşdırılıbsa, aşağı dayağın daxili konstruksiyası
- ⑥ Profil dəyişmə (keçid) ərazisi və yuxarı hissə (təxminən 3 metr), yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla. Profil dəyişmə və ya keçid ərazisi – həm arakəsmədə, həm də qoşa döşəmədə 2 metr məsafəyə qədər daxili arakəsmə və daxili dib örtüyünə malik maili bunkerin örtüyünün birləşmələrinin ətrafında rama şpanqoutunun ərazisi deməkdir.
- ⑦ Yük çənində rama şpanqoutu dedikdə, yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla, uzununa arakəsmənin struktur elementləri və əgər quraşdırılıbsa, köndələn ankerlər (tirlər) nəzərdə tutulur.

6.4. Ümumi və yaxın tədqiqatlar

6.4.1. Sinfin yenilənməsi üçün hər bir tədqiqata bütün çənlər və bütün ərazilərin ümumi tədqiqatı daxil olmalıdır.

6.4.2. Yaxın müayinələr üçün minimal tələblər Cədvəl 1 və Cədvəl 2-də verilib.

6.4.3. Paslanmayan polad çənlərin tədqiqatı, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri sayıldığı hallarda, yaxından tədqiqat ilə əlavə edilən ümumi tədqiqat qismində həyata keçirilə bilər.

6.4.4. Tədqiqatçı, zəruri saydığı hallarda, müayinə edilən çənlərin texniki xidmətini nəzərə almaqla, eləcə də aşağıdakı hallarda, yaxından müayinəni uzada bilər

6.4.4.1. Əgər rezervuarlarda mövcud məlumatlara müvafiq olaraq, oxşar ərazilərdə və ya oxşar gəmilərdə nöqsanlara malik olan konstruktiv qurğular və ya detallar varsa

6.4.4.2. Əgər rezervuarlar kiçildilmiş qabaritlərə malik təsdiqlənmiş konstruksiyalara malikdirsə

6.4.5. Möhkəm qoruyucu örtüklərin Fəs. 2, Bölmə 2, [2.2.14] bəndində qeyd edildiyi kimi, çənlərdə olan ərazilərdə yaxşı vəziyyətdə olması müəyyən edilərsə, Cədvəl 1 və Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq tələb edilən yaxın (iri planda) tədqiqatların həcmi xüsusi olaraq nəzərdən keçirilə bilər.

6.5. Qalınlıq ölçmələri

6.5.1. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı qalınlığın ölçülmələri üçün tələb olunan minimal tələblər Cədvəl 3-də verilib. Çoxsaylı polad örtük istisna olmaqla, paslanmayan polad korpus strukturu və boru kəmərlərinin qalınlığının ölçülməsindən imtina edilə bilər.

6.5.2. Ciddi korroziyaya uğramış sahələrdə genişləndirilmiş ölçmələr üçün müddəalar Cədvəl 4-də qeyd edilib və əlavə olaraq, [6.1] bəndinin tələblərinə müvafiq olaraq, tədqiqat proqramında göstərilə bilər. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri, tədqiqat tamamlanmış kimi qəbul edilənə qədər həyata keçirilə bilər.

Sinfin yenilənməsi üçün əvvəlki tədqiqatlarda aşkar edilmiş, şübhəli sahələr müayinə edilməlidir. Əvvəlki tədqiqatların gedişatında aşkar edilmiş ciddi korroziya yerlərində qalınlıq ölçmələrinin aparılması vacibdir.

Vacib hesab etdiyi hallarda, tədqiqatçı, qalınlıq ölçmələrini əlavə olaraq genişləndirə bilər.

Cədvəl 3 : Kimyəvi məhlul tankerlərinin sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı qalınlıq ölçmələri üçün tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5 < yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 10 < yaş ≤ 15	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı yaş > 15
Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər
Yük məkanı çərçivəsində gəminin bütün eni boyunca göyərtə örtüyünün tək seksiyası (ballast çəni istiqamətində, əgər varsa və ya əsasən su ballastı üçün istifadə edilən yük çəni)	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü bir köndələn seksiya (1)	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü iki köndələn seksiya (1) (2) seçilmiş dib plitələri bütün külək və su zolaqları	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü üç köndələn seksiya (1) (2) hər bir dib plitəsi
Cədvəl 1 və ya müvafiq olaraq Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq ətraflı müayinədən/tədqiqat dan keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xarakterinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 1 və ya müvafiq olaraq Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq ətraflı müayinədən/tədqiqat dan keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xarakterinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 1 və ya müvafiq olaraq Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq ətraflı müayinədən/tədqiqat dan keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xarakterinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 1 və ya müvafiq olaraq Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq ətraflı müayinədən/tədqiqat dan keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xarakterinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr
	Yük bölməsindən kənarda seçilmiş külək və su zolaqları	Yük bölməsindən kənarda seçilmiş külək və su zolaqları	Bütün külək və su zolaqları, tam uzunluq boyunca
1. Köndələn seksiyalar, daha çox azalmaların baş vermə ehtimalının olduğu yerlərdə və ya göyərtə örtüyünün ölçmələrinin nəticələrinə müvafiq olaraq seçilməlidir 2. Ən azı bir seksiya gəminin 0,5 L orta hissəsində və müvafiq sayıldıqda, ballast çəni istiqamətində olmalıdır			

**Cədvəl 4 : Əhəmiyyətli korroziya problemi olan sahələrdə genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri
Yük bölməsinin uzunluğu daxilində kimyəvi məhlul çənlərinin sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı**

DİB, DAXİLİ DİB VƏ BUNKERİN KONSTRUKSİYASI		
Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Dib, daxili dib və bunkerin konstruksiyasının örtüyü	Bütünlükdə çən boyunca ən azı 3 bölmə, o cümlədən, sorucu qıf (ağızlıq) ətrafında və altında ölçmələr	Stringerlər və mərtəbələr arasında hər bir panel üçün 5 nöqtəli sxem
Dib, daxili dib və bunkerin konstruksiyasının örtüyünün stringerləri (uzunsov tirləri)	Dib örtüyünün ölçülməsinin aparıldığı hər bir bölmədə ən azı 3 stringer	Flansa köndələn olan xətt boyunca və vertikal rama üzərində 3 ölçmə

Dib tirləri, o cümlədən sukeçirməyən	Ön və arxa sukeçirməyən döşəmələr və rezervuarların mərkəzində	Panelin hər bir möhkəmlik elementinin bir dəfə ölçülməsi və ya quraşdırıldığı halda, yastı səth üzrə ən azı 3 və 2 dəfə ölçülmə ilə tir örtüyündə tək ölçülmələrin vertikal xətti
Aşağı mərtəbələr, o cümlədən sukeçirməyən	Dib örtüyünün ölçüldüyü bölmələrdə 3 mərtəbə, hər iki tərəfdə və ortada	2 m ² ərazi üzərində 5 nöqtəli sxem
Bunker konstruksiyasında rama şpanqoutunun halqası	Dib örtüyünün ölçüldüyü bölmələrdə 3 mərtəbə	1 m ² örtük üzərində 5 nöqtəli sxem Flans üzərində tək ölçülmələr
Bunker konstruksiyasının köndələn sukeçirməyən arakəsməsi və ya fırtına arakəsməsi	• Arakəsmənin aşağı 1/3 hissəsi	1 m ² üzərində 5 nöqtəli sxem
	• Arakəsmənin yuxarı 1/3 hissəsi	2 m ² üzərində 5 nöqtəli sxem
	• möhkəmləndirici elementlər (ən azı 3)	• Rama şpanqoutu üçün sahə boyunca 5 nöqtəli sxem (hər bir tərəfdə rama şpanqoutunun eni boyunca 2 ölçmə və 1 ölçmə sahənin mərkəzində). Flans üçün tək ölçmələr hər bir tərəfdə və sahənin mərkəzində.
Panelin möhkəmləndirilməsi	Müvafiq sayıldıqda	Tək ölçmələr

GÖYƏRTƏ STRUKTURU		
Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Göyertə örtüyü	Çənin eni boyunca 2 köndələn zolaqlar	Hər plastin və hər zolaq üzrə minimum 3 ölçmə
Göyertəaltı uzunsov tirlər (stringerlər)	Ən azı bir stringer ilə 3 zolağın hər birində hər üçüncü stringer	Rama şpanqoutlarında vertikal xətt üzrə 3 ölçmə və flans üzərində 2 ölçmə (əgər quraşdırılıbsa)
Göyertə bimsləri (<i>karlings</i>) və kronşteynləri	Ön və arxa köndələn arakəsmədə, kronşteyn çıxıntıları və çənlərin mərkəzində	Hər bir panel möhkəmləndiricisi arasında tək ölçmə ilə rama şpanqoutunun örtüyündə tək ölçmələrin vertikal xətti və ya minimum 3 ölçmə Flansın eni boyunca 2 ölçmə Bimslər/arakəsmə kronşteynləri üzərində 5 nöqtəli sxem
Göyertə traversinin ramaları	Hər iki tərəfdə və sahənin ortasında ölçmələr ilə minimum 2 rama şpanqoutu	1 m ² ərazi boyunca 5 nöqtəli sxem Flans üzərində tək ölçmələr
İkikorpuslu dizayn üçün yan ballast çəmində vertikal rama şpanqoutu və köndələn arakəsmə (göyertədən 2 metr)	Minimum 2 rama şpanqoutu və hər iki köndələn arakəsmələr	1 m ² ərazi boyunca 5 nöqtəli sxem
Panelin möhkəmləndirilməsi	Müvafiq olduqda	Tək ölçmələr

YAN KORPUS VƏ UZUNSOV ARAKƏSMƏLƏR		
Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Yan korpus və uzunsov arakəsmə örtüyü: - Tavan örtüyü və dib zolaqları və horizontal stringerlər istiqamətində zolaqlar - bütün digər zolaqlar	- Ən azı 3 sahədə hər stringer cütü arasında örtük (çən boyunca) - Eyni 3 sahədə stringerlərin hər üçüncü cütü arasında örtük	Tək ölçmə
Yan korpus və uzununa arakəsmə stringerləri: - Tavan örtüyün və dib zolaqları - bütün digər zolaqlar	- Eyni 3 sahədə hər stringer - Eyni 3 sahədə hər üçüncü stringer	Ramanın eninə 3 ölçmə və flans üzərində 1 ölçmə
Stringerlər – kronşteynlər	Eyni üç sahədə çənin üst, orta və dib hissələrində ən azı 3	Kronşteyn sahəsi boyunca 5 nöqtəli sxem
İkibortlu sisternlərin vertikal rama və köndələn arakəsmələri (göyertə ərazisi istisna olmaqla):	Minimum 2 rama şpanqoutu və	Təxminən 2 m² ərazi boyunca

• horizontal tirlər istiqamətində zolaqlar • digər zolaqlar	hər iki köndələn arakəsmə • Minimum 2 rama şpanqoutu və hər iki köndələn arakəsmə	5 nöqtəli sxem • Vertikal möhkəmləndirici elementlərin hər cütü arasında 2 ölçmə
İkiqat yan çənlərdən savayı digər çənlər üçün rama şpanqoutları və köndələn tirlər	Hər rama şpanqoutunda, o cümlədən köndələn tir birləşmələri və aşağı tərəf kronşteyni istiqamətində ən azı 3 yer ilə 3 rama	Təxminən 2 m2 ərazi boyunca rama lərin 5 nöqtəli sxemi, o cümlədən rama şpanqoutları və köndələn tirlərin flanslarında
Horizontal stringerlər	Ən azı 3 sahədə hər dib stringerində örtük	Uzunsov dib stringerinin möhkəmləndirici elementlərinin hər cütü arasında 2 ölçmə
Panel möhkəmləndirilməsi	Müvafiq olduqda	Tək ölçmələr

KÖNDƏLƏN SUKEÇİRMƏYƏN VƏ MAİLİ ARAKƏSMƏLƏR		
Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Üst və alt dayaq, əgər quraşdırılıbsa	Daxili dib/göyertə örtüyü ilə qaynaq birləşməsindən 25 mm civarında köndələn zolaq Şelf təbəqəsi ilə qaynaq birləşməsindən 25 mm civarında köndələn zolaq	Uzunluğu 1 m-dən çox olan möhkəmləndirici elementlər arasında 5 nöqtəli sxem
Tavan örtüyü dib zolaqları, habelə horizontal stringerlər istiqamətində zolaqlar	3 yerdə möhkəmləndirici elementlərin cütü arasında örtük: çənin təxminən 1/4, 1/2 və 3/4 hissələri	Uzunluğu 1 m-dən çox olan möhkəmləndirici elementlər arasında 5 nöqtəli sxem
Bütün digər zolaqlar	Orta ərazidə möhkəmləndirici elementlərin cütü arasında örtük	Tək ölçmə
Büzməli arakəsmələrdə zolaqlar	Panelin mərkəzində və hazırlanmış birləşmə flansında hər dəfə ölçülər dəyişəndə örtüyün çəkilməsi	Təxminən 1 m ² örtük üzərində 5 nöqtəli sxem
Möhkəmləndiricilər	Minimum 3 standart möhkəmləndirici elementlər	Rama üçün, kronşteyn birləşmələri arasında sahə üzrə 5 nöqtəli sxem (Hər kronşteyn birləşməsində divarın eni boyunca 2 ölçmə və sahənin mərkəzində 1 ölçmə). Flans üçün hər kronşteyn çıxıntısında və sahənin mərkəzində tək ölçmələr
Kronşteynlər	Çənin üst, orta və dib hissələrində ən azı 3	Kronşteyn sahəsi boyunca 5 nöqtəli sxem
Horizontal stringerlər	Hər iki tərəf və ortada ölçmələr ilə bütün stringerlər	1 m ² ərazi boyunca 5 nöqtəli sxem, üstəgəl kronşteyn barmaqlarının yaxınlığında və flanslarda tək ölçülər
Hündür divarlar və dib stringerləri	Kronşteynin barmağında və aralığın mərkəzində ölçmələr	Rama şpanqoutu üçün, yastı şpanqout boyunca təxminən 1 m ² çox 3 ölçmə 5 nöqtəli sxem

6.5.3. Əgər aşağı örtükdə nöqtəli korroziya aşkarlanarsa və onun intensivliyi 20% və daha çox təşkil edərsə, nöqtəli korroziya və onları dərinliyi olmadan plastinin faktiki qalınlığını müəyyən etmək üçün, qalınlığın ölçülməsini genişləndirmək lazımdır. Əgər itkilər korroziyanın əhəmiyyətli diapazonunda yerləşirsə və nöqtəli korroziyanın orta dərinliyi plastinin faktiki qalınlığının 1/3 və ya daha çox hissəsini təşkil edərsə, korroziyalı plastin, ciddi korroziyaya uğramış sahə kimi nəzərə alınmalıdır.

6.5.4. Möhkəm müdafiə örtüklərinin yaxşı kimi aşkarlandığı çənlərin sahələri üçün, Cədvəl 3-ə müvafiq olaraq qalınlığın ölçülmə dərəcəsi xüsusi olaraq Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilə bilər.

6.6. Çənin sınağı

6.6.1. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat/müayinə zamanı çənin sınağı üçün tələblər Cədvəl 5-də verilib.

Cədvəl 5: Kimyəvi məhlul çənlərində sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zaman çənin sınağı üçün tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)	
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 və sonrakı yaş >5
Bütün ballast çənlərinin sərhədləri	Bütün ballast çənlərinin sərhədləri
Ballast çənlərinə, boş məkanlara, boru tunellərinə, nasos bölmələri və ya kofferdamlara yönələn yük çənlərinin sərhədləri	Bütün yük çənlərinin arakəsmələri

6.6.2. Kapitanın göstərişi altında gəmi ekipajı tərəfindən həyata keçirilən yük çəninin sınağı aşağıdakı şərtlərin yerinə yetirilməsi şərti ilə, tədqiqatçı tərəfindən qəbul edilə bilər:

- Doldurulma hündürlüyünü, doldurulan sisternləri və sınaqdan keçirilən arakəsmələri müəyyən edən sisternlərin sınaq proseduru gəmi sahibi tərəfindən təqdim edilib və cəmiyyət tərəfindən sınaqlar keçirilənə qədər nəzərdən keçirilib
- Sisternin konstruktiv təmliyinə təsir edə bilən sızmalar, deformasiyalar və əhəmiyyətli korroziyalar haqqında heç bir qeyd edilməyib
- Çənin sınaqları ümumi və ya detallı müayinənin tamamlandığı müayinə tarixinə qədər 3 ay müddətindən çox olmamaqla sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın dövrü ərzində qənaətbəxş kimi keçirilib
- Sınaqların qənaətbəxş nəticələri gəminin jurnalına daxil edilib
- Çənlərin daxili və xarici şəraitləri və onlarla əlaqəli şəraitlər tədqiqatçı tərəfindən ümumi və yaxın müayinə ərzində qənaətbəxş kimi qəbul edilib

6.6.3. Tədqiqatçı, lazım bildikdə, çənin sınağını genişləndirə bilər.

6.6.4. Ballast çənlərinin sərhədləri hava borularının üstünə qədər maye sütunu qədər sınaqdan keçirilməlidir.

Yük çənlərinin sərhədləri mayenin istismar şəraitlərində qalxdığı ən hündür nöqtəyə qədər yoxlanılmalıdır.

Qoşa dibli çənlər və maye daşınması üçün nəzərdə tutulmayan digər sahələrin sınağı, sisternin üst hissəsinin müayinəsi ilə birgə daxili qənaətbəxş müayinənin keçirilməsi şərti ilə, ötürülə bilər.

6.7. Yük boruları, yük nasos otaqları və yük çənləri

6.7.1. Göyertədə olan yük boruları, eləcə də [6.3.2] bəndində qeyd edilmiş yük və ballast boruları, tədqiqatçının mülahizəsinə əsasən hermetikliyin və vəziyyətin qənaətbəxş olmasını təmin etmək üçün, müayinə edilməli və işçi təzyiqlə bağlı sınaqdan keçirilməlidir. Ballast çənləri və boş məkanlarda yük çənləri və yük borularında xüsusi diqqəti istənilən ballast borularına yönəltmək lazımdır. Tədqiqatçılar, bu boru kəməri, klapanlar və fitinqlər daxil olmaqla, təmir işləri ərzində açılması və daxili qaydada müayinə edilə bilməsi barədə məlumatlandırılmalıdır.

Tədqiqatçı, boru kəmərinin demontajını və ya qalınlığının ölçülməsini tələb edə bilər. Yük və ya ballast borularının təmiri və ya demontajı, eləcə də şübhələr olduqda, hidravlik sınaq keçirilməlidir.

Ventilyasiya xətlərinin drenaj mexanizmlərinin öyrənilməsi vacibdir.

6.7.2. Yük boruları və ayrıca yük çənlərinin müvafiq olduqda, korpus ilə elektrik vasitəsilə korpus ilə birləşdirilməsinə əmin olmaq lazımdır.

6.7.3. Yaşı 10-dan çox olan gəmilər üçün yük çənlərindən kənarda olan seçilmiş polad boruları, ballast çənləri və boş məkanlardan, eləcə də yük çənlərindən keçən ballast borularından yük və

tullantıların drenajı üçün borular:

6.7.3.1. Seçimə əsasən qalınlığın ölçülməsindən keçməli və seçilmiş boru uzunluqları daxili müayinə üçün açılmalıdır

6.7.3.2. Maksimal işçi təzyiq üçün təzyiq testindən keçməlidir

6.7.4. Yük boruları və yük çənlərində bütün təhlükəsizlik klapanları müayinə üçün demontaj edilməli, tənzimlənməli və müvafiq olduqda, yenidən möhürlənməlidir.

6.7.5. Yük nasos bölməsinin bütün sərhədləri ümumilikdə yoxlanılmalıdır. Bütün qaz keçirməyən val kipləşdirici mexanizmləri müayinə edilməlidir. Yük nasos bölmələrinin dibi stripper mexanizmləri və novların müayinəsi üçün təmiz təqdim edilməlidir.

6.8. Qəza buksir qurğusu

6.8.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

6.8.1.1. Qəza buksir qurğusunun müayinəsi

6.8.1.2. Avadanlığın əvvəlcədən quraşdırılmış arxa buksir qurğusu və dayaq nöqtəsinə bərkidilmiş ön qoruyucu tros sarğısı ilə birgə asanlıqla əlçatan olmasının təsdiqlənməsi.

6.8.1.3. Mümkün köhnəlmə ilə bağlı bütün uzunluq boyunca tutma üçün dişli çarxa, buksir şkenteli və qoruyucu tros sarğısının müayinəsi. Əgər şkentel sukeçirməyən vəziyyətdə saxlanılsa və onun salamat vəziyyətdə olması təsdiqlənersə, bütün uzunluq boyunca şkentelin müayinə tələbindən imtina etmək mümkündür.

6.8.1.4. Dayan nöqtələri, klyuzlar və dayaq rolidlərinin onların korpus konstruksiyasına qoşmaları ilə birgə müayinə edilməsi

7. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat – Yük texnikasının elementləri

7.1. Yük bölməsi və yük nasos bölmələri

7.1.1. Ballast və təmizləyici nasoslar daxili qaydada müayinə edilməli və ilkin mühərriklərin yoxlamalarından keçməlidir. İşçi sınağın aparılması vacibdir.

Yük nasoslarının texniki xidmətinə dair qeydlər Tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

7.1.2. Əgər yuyucu sistem quraşdırılıbsa, göyərtədə quraşdırılmış boru kəmərləri, nasoslar, klapanlar və paltaryuyan maşınlar yoxlanılmalı və sızma əlamətlərinin olub-olmaması ilə bağlı sınaqdan keçirilməli, paltaryuyan maşınların göyərtədə quraşdırılmış bərkitmə/fiksasiya mexanizmləri, Tədqiqatçı üçün qənaətbəxş olana qədər yoxlanılmalıdır.

7.1.3. Yükün isitmə və soyutma sisteminin qənaətbəxş vəziyyəti yoxlanılmalı və Tədqiqatçı zəruri hesab edərsə, sistem təzyiq altında yoxlanılmalıdır.

7.1.4. Göyərtədə yük bölməsinin ventilyasiyası üçün mexaniki ventilyatorların ehtiyat hissələri mövcud olmalıdır.

7.1.5. Radiatorlar və qığılcım əleyhinə ventilyator yoxlanılmalıdır.

7.1.6. Nasos və klapanların məsafədən idarəetmə sisteminin, eləcə də avtomatik bağlayıcı klapanların istismar sınağını keçirmək vacibdir.

7.1.7. Yük nasos bölmələri və yük çənlərinə yanaşı olan zonalar kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları və kabellərin ümumi müayinəsi, nasaz və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik

avadanlıqları, təsdiqlənməmiş işıqlandırma və işıq cihazları, eləcə də düzgün quraşdırılmamış və ya nasaz, eləcə də "qapalı naqillər" kimi problemlər kimi məsələlər ilə bağlı aparılmalıdır.

Təhlükəli zonalarda birləşən və təhlükəli zonalardan keçən elektrik avadanlıqları və konturlarının elektrik izolyasiyasının müqaviməti sınaqdan keçirilməlidir; belə ki, müvafiq sınaq protokolu aparılanda, gəmi heyəti tərəfindən yerinə yetirilmiş son sınaqların nəticələrinin qəbulu imkanı nəzərdən keçirilə bilər.

7.2. Yük bölməsində yanğınla mübarizə sistemləri

7.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: yük bölməsinin müdafiəsi üçün göyərtədə quraşdırılmış istənilən növ yanğınsöndürmə sistemlərinin, yük bölməsinin və digər təhlükəli ərazilərin (məs. göyərtə köpüklə söndürmə sistemi, suçiləmə sistemi və quru toz sistemi), Fəs. 3, Bölmə 3, [3.8] bəndində qeyd edilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq yoxlanılması.

7.3. İnert qaz sistemi

7.3.1. [5.2] bəndində aralıq tədqiqat üçün verilmiş tələblərə riayət edilməlidir.

7.3.2. Əgər göyərtənin neft tankerlərində quraşdırıldığı kimi inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, neft tankerlərinin sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı üçün Fəs. 4, Bölmə 3, [7.3]-də verilən tələblərə riayət edilməlidir.

7.4. Heyətin müdafiəsi

7.4.1. [5.3] bəndində qeyd edilən tələblər riayət edilməlidir.

BÖLMƏ 5 Durulaşdırılmış Qazların daşınması üçün Gəmilər

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1 Bu bölmənin tələbləri, bütün özü hərəkət edən və aşağıdakı xidməti adlarının birinə aid olan bütün gəmilərin inşasından sonra tətbiq edilir

- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı**
- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı REGAS**
- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı REGAS STL-SPM**
- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı - FSRU**
- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı - FSU**
- **LNG bunker gəmisi.**

1.1.2. Tələblər aşağıdakılara şamil edilir:

- Durulaşdırılmış və müvafiq olduqda, təkrar buxarlandırılmış qazların daşınması və emalı ilə əlaqəli olan qurğular və avadanlıqların müayinəsi və
- Korpus konstruksiyası və onunla əlaqəli, yük çənləri, nasos bölmələri, kompressor bölmələri, kofferdamlar, boru tunelləri, boş məkanlar və yük bölmələrinin daxilində mazut çənləri və
- Bütün ballast sisternlərinin müayinəsi
- Əgər quraşdırılıbsa: təkrar buxarlandırma zonası və daimi olmayan yanalma və tək buyun boşaldılması üçün avadanlıqlar zonası

Yuxarıda qeyd edilənlər, müvafiq tədqiqatlara uyğun olaraq, Hissə A, Fəsil 3-də qeyd edilmiş, gəminin qalan hissəsinə tətbiq edilən tələblərə əlavə kimi sayılır.

1.1.3. Tələblərə çənin minimal yoxlama həcmi, qalınlığın ölçülməsi və sınaqları daxildir. Əhəmiyyətli korroziya aşkar edildə (Fəs. 2, Bölmə 2, [2.2.7]-də qeyd edildiyi kimi) və konstruksiyada nöqsanlar olduqda, müayinə genişləndirilməli və zəruri olduqda, iri miqyaslı (yaxından) əlavə müayinələri ehtiva etməlidir.

1.1.4. İstənilən müayinə növündə, məs. sinfin yenilənməsi, aralıq, illik və ya eyni iş həcmi olan digər müayinədə, Cədvəl 3-ə müvafiq olaraq tələb edildiyi kimi, irimiqyaslı müayinə tələb edildiyi ərazilərdə, qalınlığın ölçülməsi, irimiqyaslı tədqiqatlar ilə eyni vaxtda keçirilməlidir.

1.1.5. Müşayiətedici Tədqiqatçı, Fəs. 2, Bölmə 2-də verilmiş irimiqyaslı və ya yaxından tədqiqata alternativ qismində məsafədən təftiş metodlarından (RIT) istifadəsinin mümkünlüyünü nəzərdən keçirə bilər. RIT metodundan istifadə etməklə keçirilən tədqiqatlar, müşayiətedici tədqiqatçı üçün qənaətbəxş şəkildə tamamlanmalıdır.

İrimiqyaslı tədqiqat üçün RIT istifadə edildikdə, əgər RIT, tələb edilən qalınlığın ölçülməsini yerinə yetirə bilməzsə, müvafiq qalınlığın ölçülməsi üçün müvəqqəti giriş vasitələri nəzərdən keçirilməlidir.

Məsafədən nəzarət metodundan istifadə etməklə keçirilən müayinələr üçün, Tədqiqatçı üçün məqbul sayılan aşağıdakı bir və ya bir neçə giriş vasitələri nəzərə alınmalıdır:

- Pilotsuz robot qolu
- Məsafədən idarə edilən nəqliyyat vasitəsi (ROV)
- Pilotsuz uçan aparatlar/dronlar
- Fəs. 2, Bölmə 2, [2.3] bəndində ətraflı təsvir edilmiş prosedur tətbiq edilməlidir
- Qalınlıq ölçmə üzrə operator müayinənin əvvəlində keçirilən, müayinənin planlaşdırılması üzrə müzakirədə iştirak etməlidir

1.1.6. Hər hansı tədqiqatda qalınlığın ölçülməsi tələb olunursa:

- Fəs. 2, Bölmə 2, [2.3] -də göstərilən prosedur tətbiq edilməlidir

- qalınlıq ölçmə operatoru tədqiqata başlamazdan əvvəl keçirilən tədqiqat planlama görüşündə iştirak etməlidir.

2. İllik tədqiqat – Korpus elementləri

2.1. Ümumi

2.1.1. Yüklərin saxlanması və emalı sisteminin illik tədqiqatı yaxşı olar ki, yükləmə-boşaltma əməliyyatları ərzində həyata keçirilsin. Yük çənləri və ya daxili anbar ərazilərinə giriş, bir qayda olaraq tələb olunmur.

2.1.2 Qaz avadanlığının istismar jurnalında sonuncu müayinədən bəri edilmiş qeydlər, sistemin əvvəlki icra göstəricilərini yoxlamaq və müəyyən hissələrin işində hər hansı pozuntuların müəyyən edilməsini müəyyən etmək məqsədilə, yoxlanılmalıdır. Həmçinin, buxarlanma sürəti, təkrar durulaşdırma qurğularında sutka ərzində saatların sayı və inert qaz sərfiyyatını da nəzərə almaq lazımdır.

2.1.3. Yükün emal planları, dolma limiti haqqında məlumatlar, soyutma prosedurları və s. kimi müvafiq təlimatlar və informasiya materialların göyərtədə əlçatan olması yoxlanılmalıdır.

2.1.4. [2.3] bəndində təsvir edilənlər istisna olmaqla, bütün boru sistemlərinin vəziyyətinin yoxlanılması.

Qeyd 1: Hava boruları, ventilyasiya dəliklərində və ventilyatorlarda alovlanma əleyhinə ekranların müayinəsi üçün Fə. 3, Bölmə 1, [2.1.1] bəndi ilə tanış olun.

2.2. Üst göyərtələr və şübhəli zonalar

2.2.1. Bütün bunker rezervuarlarında ventilyasiya dəliklərində yangına qarşı ekranların yoxlanılması.

2.2.2. PRV, vakuum qoruyucu klapaları, ventilyasiya dirəkləri və qoruyucu ekranlar daxil olmaqla, yük, bunker, ballast və ventilyasiya sistemlərinin müayinəsi.

2.2.3. Əvvəlki tədqiqatlar müəyyən edilmiş şübhəli ərazilər müayinə edilməlidir. Əhəmiyyətli korroziyası olan sahələrin qalınlıqların ölçülməsi lazımdır və qalınlığın ölçülmə dərəcəsi, Cədvəl 4-ün tələblərinə müvafiq olaraq əhəmiyyətli korroziyası olan sahələrin səviyyəsini müəyyən etmək üçün, artırılmalıdır.

Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri illik tədqiqat tamamlanmış kimi qəbul edilənə qədər həyata keçirilməlidir.

2.3. Yüklərin emalı üçün otaqlar və boru kəmərləri

2.3.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Yük nasos otaqları, kompressor otaqları və yük idarəetmə otaqları, eləcə də praktiki baxımdan mümkün olduqda, əgər quraşdırılıbsa, boru tunellərinin yoxlanılması
- Yük maşın bölmələri və qüllə bölmələri, o cümlədən onların evakuasiya yollarının müayinəsi
- Sızma və ya çat, xüsusi olaraq, nasos və kompressor bölmələrinin arakəsmələrində bütün keçidlərin hermetikləşməsində problemlərin olması ilə bağlı nasos və kompressor bölmələrinin bütün arakəsmələrinin müayinəsi
- Qazkeçirməyən val salnikləri daxil olmaqla, arakəsmələrdə bütün mövcud qazkeçirməyən dəliklərin yoxlanılması
- Göyərtədən keçən çən çənlər və ya çən tavanları, ya da çən örtükləri üçün hermetikləşmə işlərinin yoxlanılması
- Sükan otağının qapı və pəncələrinin qaz keçirməməsinin təmin edilməsi üçün vasitələrin müayinəsi. Fiksajlanan (açılmayan) tipli olması tələb olunan zonalar daxilində bütün pəncərələr və yan

illüminatorlar qaz keçirməmə ilə bağlı yoxlanılmalıdır.

- Bütün yaşayış otaqları, xidməti otaqlar, maşın bölmələri, idarəetmə məntəqələri üçün bağlayıcı qurğular, eləcə də yük bölmələrinə və ya ön və arxa yükləmə-boşaltma qurğularına baxan üst tikililər və göyertə tikililərində təsdiqlənmiş dəliklər mütləq qaydada yoxlanılmalıdır.
- Yük və texnoloji boruların, o cümlədən genişləndirici mexanizmlərin, korpus konstruksiyasından izolyasiyası, təzyiq azaldıcı qurğular və drenaj, eləcə də, lazım olduqda, su örtüklərin müdafiəsi müvafiq sayıldıqda, yoxlanılmalıdır
- Ventilyasiya sistemlərinin, o cümlədən ventilyasiya dirəkləri və yük çənləri üçün müdafiə ekranlarının, baryerlərarası məkanların, anbar ərazilərinin, yanacaq çənləri vacibdir ballast çənlərinin yoxlanılması
- Yük çənlərinin qoruyucu klapanları və baryerlərarası məkanların və onlarla əlaqəli təhlükəsizlik və siqnalizasiya sistemlərinin yoxlanılması
- Qoruyucu klapanların açılma və bağlanması üçün təzyiq sertifikatlarının göyertədə olması və yük çənlərinin qoruyucu klapanlarının plomblanmasının təsdiqlənməsi
- Damcı toplama altıqları və ya göyertənin yükə hər hansı sızmalara qarşı müdafiəsinin yoxlanılması
- Hava şlyuzları üçün qurğuların müvafiq texniki xidmətinin təsdiqlənməsi
- Yük borularının bütün mövcud sistemlərinin korpus ilə elektrik vasitəsilə birləşməsinin təsdiqlənməsi
- Praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər metanın yandırılması üçün qurğuların vizual müayinəsi

2.4. Digər qurğular və ya cihazlar

2.4.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- İstənilən buxar və ya maye şlanqlarının təyinatı üzrə uyğun gəlməsinin və qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının, lazım olduqda, tip üzrə təsdiqlənməsi və sınaq tarixi ilə işarələnməsini təsdiqləmək
- Gəminin ön və ya arxa hissəsində yükləmə və boşaltma üçün yaradılmış hər hansı xüsusi qurğunun qənaətbəxş olmasını təsdiqləmək
- Hissə D, Fəs 9, Bölmə 1-ə müvafiq olaraq, xüsusi şəraitləri olan məhsullar üçün nəzərdə tutulmuş müddəaların, lazım olduqda, qənaətbəxş olmasını təsdiqləmək
- Zədələnmə şəraitlərində sağqalma üzrə istənilən tədbirlərin qənaətbəxş olmasını təsdiqləmək
- Əgər varsa, təsdiqlənmiş sənəddə qeyd edilmiş, sınaqlar, yoxlama və texniki xidmətlə bağlı tələblərə müvafiq olaraq, yük bölməsinin bölünməsi üçün alternativ konstruksiya və mexanizmlərin müayinəsi

2.5. Ballast çənləri

2.5.1. Lazım olduqda, ballast çənləri, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat və ya aralıq müayinəsinin nəticələrinə müvafiq olaraq, daxili müayinədən keçməlidir; bax: [6.3.7] və Cədvəl 1 (3).

2.5.2. Əgər Tədqiqatçı müvafiq hesab edərsə və əhəmiyyətli korroziya mövcud olarsa, qalınlığın ölçülməsini yerinə yetirmək vacibdir. Əgər bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri əhəmiyyətli korroziyanın aşkarlanmasını göstərsə, Cədvəl 4-də göstərilən tələblərə müvafiq olaraq, əhəmiyyətli korroziya sahələrinin uzunluğunu müəyyən etmək üçün, qalınlıq ölçmələrinin həcmi genişləndirmək lazımdır. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri illik tədqiqat tamamlanmış kimi qəbul edilənə qədər həyata keçirilməlidir.

2.6. Qəza buksir qurğuları

2.6.1. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi, Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan, Hissə B, Fəs 9, Bölmə

4, [3]-də qeyd edilən müddəalara müvafiq olaraq, göyertədə quraşdırılmış avadanlıqlar və qurğularda heç bir əhəmiyyətli dəyişikliklərin edilməməsi ilə iştirak edən Tədqiqatçıya məlumat verməlidir.

2.6.2. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, qəza buksir qurğularının yoxlanılması
- Arxa buksir qurğusunun ilkin olaraq quraşdırılmasını, ön qoruyucu sargının isə dayaq nöqtəsində bərkidildiyini təsdiqləmək
- Əgər nəzərdə tutulubsa, qəbul qurğusunun marker buyunda, işıq signalının müvafiq işləməsinin təsdiqlənməsi

3. İllik tədqiqat - Yük texnikasının elementləri

3.1. Yük ərazisi və yük nasos otaqları

3.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- qaz təhlükəli ərazilərdə və zonalarda mexaniki ventilyasiya ventilyatorlarının yoxlanılması
- bir qayda olaraq istismar zamanı yük bölməsində ərazilərin süni ventilyasiyası üçün qurğuların qənaətbəxş işləməsinin yoxlanılması və praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, təsdiqlənməsi
- yuxarıda qeyd edilənlərdən əlavə, adətən otaqların təchiz edildiyi süni ventilyasiya üçün qurğuların yoxlanılması və təsdiqlənməsi
- mümkün olduğu qədər, istismar müddətində, yüklərin emalı üçün borular və avadanlıqların, məs. yük və texnoloji borular, yük istilik mübadilə qurğuları, buxarlandırıcılar, nasoslar, kompressorlar və şlanqların müayinəsi
- adətən təchiz edilməyən otaqlar üçün nəzərdə tutulan stasionar və ya səyyar ventilyasiya qurğularının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- ESD (qəza sönmə) sisteminin yük nasoslarının və kompressorların əllə idarəetmə və avtomatik söndürülməsi ilə bağlı funksiyalarının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- yüklərin idarə edilməsi məntəqələrində qazların müəyyən edilməsi üçün təhlükəsizlik mexanizmlərinin, habelə, bölmələrin təhlükəli zonalar kimi təsnif edildiyi hallarda, alışma mənbələrinin istisnası üçün qəbul edilən tədbirlərin öyrənilməsi
- anbar, ballast və təmizləyici nasoslarda salnik kipləşdiricisinin izafi sızması problemi ilə bağlı yükün yoxlanılması (mümkün olduqda)
- partlayış təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqlarının qənaətbəxş vəziyyətdə olması və lazımı qaydada xidmət olunmasının təsdiqlənməsi
- mümkün olduğu qədər, yanacaq qismində yükədən istifadə mexanizmləri, eləcə də müvafiq cihazlar və təhlükəsizlik qurğularının öyrənilməsi
- yükün təkrar durulaşdırılması və əgər quraşdırılıbsa, soyudulması üçün avadanlıqların qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqlənməsi
- yükün emalı planları, dolma limiti haqqında məlumatlar, soyutma prosedurları və s. kimi müvafiq təlimatlar və informasiya materialların göyertədə olmasının təsdiqlənməsi

3.2. Ölçü-nəzarət cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

3.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- quraşdırılmış təzyiq manometrlərinin boşaldılma xətlərində işləməsinin təsdiqlənməsi (bax. Qeyd 1)
- yük çənində maye səviyyəsini göstərən datçiklərin işləməsinin, eləcə də yüksək səviyyə signalizasiyasının, eləcə də avtomatik söndürmə sisteminin qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi (bax. Qeyd 1)
- yükün saxlanma sisteminin temperatur göstəricisi üçün avadanlıqların və müvafiq qəza signalının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- qəza söndürmə sisteminin sınaqdan keçirilməsinin təsdiqlənməsi ilə bağlı qeydiyyat jurnalının yoxlanılması
- yük çəni, anbar və izolyasiya ərazisində təzyiq ölçmə sistemləri və onlarla əlaqəli qəza signalının

qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi (bax. Qeyd 1)

- müvafiq sayıldıqda, kondensasiya edilməyən qaz avadanlığının müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
- quraşdırılma zamanı daxil olmaqla, yükün təzyiqi və temperaturuna nəzarət mexanizmlərinin, o cümlədən termik oksidləşmə sistemi və hər hansı soyutma sisteminin yoxlanılması və onlarla əlaqəli olan təhlükəsizlik tədbirləri və qəza siqnallarının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- oksigen səviyyəsinin ölçülməsi üçün cihazlar və qazların müəyyən edilməsi üçün səyyar avadanlıqların mövcudluğu və yararlılığının təsdiqlənməsi

Qeyd 1: Bu cihazların yoxlanılması, aşağıdakı metodlardan bir və ya bir neçəsinin köməyi ilə aparılmalıdır:

- Vizual xarici müayinə
- Müxtəlif indikatorların göstəricilərinin müqayisəsi
- Faktiki yük və ya faktiki şəraitlər ilə münasibətdə göstəricilərin nəzərdən keçirilməsi
- Yük stansiyası avadanlıqlarının texniki xidməti üzrə təlimata istinadən, texniki xidmət qeydlərinin öyrənilməsi
- Ölçü cihazlarının kalibrlənmə vəziyyətinin yoxlanılması

3.3. Yük bölməsində yanğınlə mübarizə sistemləri

3.3.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yük bölməsinin müdafiəsi üçün göyərtədə quraşdırılmış istənilən növ yanğınsöndürmə sistemlərinin, yük bölməsinin və digər təhlükəli ərazilərin (məs. göyərtədə su ilə söndürmə sistemi, suçiləmə sistemi və quru toz sistemi), o cümlədən bir əsas yanğınsöndürmə nasosunun işə salınmasının sınaqdan keçirilməsi, Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4] bəndində qeyd edilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq yoxlanılması.
- Yük bölməsində qapalı yük maşın bölmələri və qapalı yük mühərrik bölməsi üçün stasionar yanğınsöndürmə sisteminin yoxlanılması və onun istismar vasitələrinin dəqiq nişanlanmasının təsdiqlənməsi
- məhdud yük miqdarlarının daşınması üçün nəzərdə tutulmuş gəmilərdə qapalı yük maşın bölmələrinin müvafiq yanğınsöndürmə sisteminin və qüllə bölmələri üçün daxili suçiləmə sisteminin yoxlanılması və onların istismar vasitələrinin dəqiq nişanlanmasının təsdiqlənməsi

3.4. Yük saxlama sistemlərin üçün ekoloji nəzarət

3.4.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Fəs. 4, Bölmə 3, [3.4] bəndində qeyd edilmiş neft tankerlərində inert qaz sistemlərinin illik müayinəsi üçün nəzərdə tutulmuş yoxlama və sınaqlar
- İnert qazdan istifadə haqqında qeydlərin öyrənilməsi yolu ilə, inert qazdan istifadənin adi itkilərin kompensasiyası üçün zəruri olan səviyyədə çox artmamasının təsdiqlənməsi
- adi itkilərin kompensasiyası üçün inert qazın yetərli miqdarının daşınması üçün tədbirlərin qəbul edilməsi və ərazilərin idarə edilməsi üçün vasitələrin nəzərdə tutulmasının təsdiqlənməsi
- yük buxarlarının qazdan təhlükəsiz ərazilərə geri axınının qayıtmasının qarşısının alınması üçün vasitələrin qənaətbəxş işçi vəziyyətdə olmasının təsdiqlənməsi
- baryerlərarası və anbar ərazilərinin inert qaz ilə emalı üzrə istənilən sistem və hava qurutma sisteminin qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- membran müdafiə sistemin üçün izolyasiya və baryerlərarası məkanların azot idarəetmə sisteminin normal işi Kapitan tərəfindən Tədqiqatçı üçün təsdiqlənməlidir

4. Arahq tədqiqatı - Korpus elementləri

4.1. Ümumi

4.1.1. Tədqiqatın planlaşdırılmasına dair toplantı, tədqiqat başlanmazdan əvvəl baş tutmalıdır.

4.2. Üst göyərtələr, yük emalı otaqları və borular

4.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Ballast, təmizləmə və ventilyasiya borularının, eləcə də ventilyasiya dirəkləri və kollektorların yük və maye azot (əgər varsa) üzrə texnoloji proseslərinin müayinəsi. Əgər müayinə

zamanı borunun vəziyyəti, ilə bağlı hər hansı şübhələr olarsa, təzyiq sınağı, qalınlığın ölçülməsi və ya hər ikisi tələb oluna bilər

- Ventilyasiya xətlərinin drenaj qurğularının yoxlanılması
- Yük borularının və ayrıca yük çənlərinin müvafiq olduqda, elektrik vasitəsilə korpus ilə birləşməsinin təsdiqlənməsi

4.3. Ballast çənləri

4.3.1. Ballast çənlərinin tədqiqatı üçün Cədvəl 1-də verilmiş tələblərə riayət edilməlidir

4.3.2. C tipli ayrıca sistemləri olan, ümumi yük gəmisinə oxşar orta gəmi seksiyalı gəmilər üçün, Cəmiyyət tərəfindən irimiqyaslı tədqiqatlar nəzərə alın bilər

5. Aralıq tədqiqatı – Yük texnikasının elementləri

5.1. Ümumi

5.1.1. Aralıq müayinənin məqsədi odur ki, avtomatik idarəetmə, siqnalizasiya və təhlükəsizliklə bağlı müvafiq sistemlər ilə yükləmə-boşaltma qurğularının işləməsinin düzgünlüyün yoxlanılması yolu ilə illik tədqiqata əlavələr olsun

5.1.2. Aralıq tədqiqatı yaxşı olar ki, gəmidə ³¹⁶qazsız şəraitdə, həyata keçirilsin. Faktiki olaraq, aralıq tədqiqatı üçün zəruri olan sınaqların həcmi, adətən elə olur ki, tədqiqat, yükləmə-boşaltma əməliyyatı ərzində həyata keçirilə bilmir.

Cədvəl 1: Durulaşdırılmış qaz daşıyıcıları üçün ballast çənlərinin aralıq tədqiqatı

Gəminin yaşı (aralıq tədqiqatı zamanı, illərlə)		
$5 < \text{yaş} \leq 10$	$10 < \text{yaş} \leq 15$	$\text{yaş} > 15$
İştirakçı tədqiqatçı tərəfindən seçilmiş representativ ballast çənlərinin ümumi tədqiqatı Bax (1), (2) və (3)	Bütün ballast çənlərinin ümumi tədqiqatı Bax. (1) və (3)	Bütün ballast çənlərinin ümumi tədqiqatı Bax. (1) və (3)
	Aşağıdakıların yaxından tədqiqatı : Representativ ballast çənində (4) və (5) bütün rama şpanqoutları və hər iki köndələn arakəsmə digər representativ ballast çənində bir rama şpanqoutunun üst hissəsi digər representativ ballast çənində bir köndələn arakəsmə (5) Bax (6), (7) və (8)	İki representativ ballast çənində (4) və (5) bütün rama şpanqoutları və hər iki köndələn arakəsmənin müayinəsi Bax (6), (7) və (8)
1. Əgər belə tədqiqat görünən struktur nöqsanları aşkar etməzsə, müayinə korroziya ilə mübarizə sisteminin effektiv qalmasının yoxlanılması ilə məhdudlaşdırıla bilər. 2. Əgər möhkəm müdafiə örtüyü, yumşaq və ya yarımmöhkəm örtük yoxdursa və ya örtüyün vəziyyəti pisdirsə, yoxlama eyni tipli digər ballast sistemlərini də əhatə edə bilər. 3. İkidibli sistemlər istisna olmaqla, möhkəm müdafiə örtüyü, yumşaq və ya yarımmöhkəm örtük yoxdursa və ya örtüyün vəziyyəti pisdirsə və ya yenilənmirsə, müvafiq sistemlər illik qaydada daxili müayinədən keçməlidir. 4. Belə vəziyyətlər ikidibli ballast sistemlərində aşkar ediləndə, müvafiq sistemlər illik qaydada daxili müayinədən keçə bilər. 5. Yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla kompleks köndələn rama şpanqoutu. 6. Kompleks köndələn arakəsmə, o cümlədən tirlər sistemi və yanaşı elementlər, eləcə də yanaşı uzununa arakəsmə strukturu. 7. [6.4.3] bəndinin tələblərinə müvafiq olaraq, irimiqyaslı tədqiqatların həcmi genişləndirilə bilər . 8. Fə. 2, Bölmə 2, [2.2.14] bəndində müəyyən edildiyi kimi, müdafiə örtüyünün yaxşı vəziyyətdə olması müəyyən edilən ballast sistemləri olan sahələr üçün, irimiqyaslı tədqiqatın həcmi xüsusi olaraq nəzərə alın bilər. 9. Ballast çənlərinə göyertəaltı, ikikorpuslu yan, ikidibli, bunker yan çənləri, ya da yuxarıda qeyd edilənlərin hər hansı kombinə edilmiş konstruksiyası, eləcə də diferent sistemni (əgər quraşdırılıbsa) daxildir.		

5.2. Yük bölməsi və yük nasos otaqları

5.2.1. Partlayış təhlükəli zonalarda və ərazilərdə (məs. yük çənlərinə yanaşı və onlardan yuxarıda olan yük texnikası üçün ərazilər) elektrik avadanlıqları və kəbellər, praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, nasaz avadanlıqlar, ləvazimatlar və kəbellərin mövcudluğu ilə yoxlanılmalı və xüsusi olaraq aşağıdakılar ilə sınaqdan keçirilməlidir:

- qoruyucu torpaqlanma (seçimə əsasən yoxlama)
- korpusların tamlığı
- kəbellərin xarici örtüyünün zədələnməsi
- təzyiq altında olan avadanlıqların və onlarla bağlı qəza siqnallarının funksional sınağı
- elektrik mühərriklərinin otaqları, yük bölmələri və s. kimi hava şlyuzları ilə qorunan otaqlarda sertifikatlaşdırılmamış təhlükəli elektrik avadanlıqlarının söndürülməsi üçün sistemlərin sınağı

5.2.2. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları və konturlarının elektrik izolyasiyasının müqaviməti ölçülməlidir. Belə ki, müvafiq sınaq protokolu aparılanda, gəmi heyəti tərəfindən yerinə yetirilmiş son sınaqların nəticələrinin qəbulu imkanı nəzərdən keçirilə bilər.

5.2.3. [5.2.1] və [5.2.2] bəndlərinin tələblərinə əlavə olaraq, tədqiqat həmçinin aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Yükün isitmə/soyutma sisteminin qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqlənməsi
- Yük ərazisinin mexaniki ventilyasiya ventilyatorlarını üçün ehtiyat hissələrin təchiz edilməsinin təsdiqlənməsi
- Korpus konstruksiyasının isitmə sisteminin qənaətbəxş iş rejimində olmasının təsdiqlənməsi
- Baryerlərarası və anbar ərazilərində sızmanın müəyyənləşdirmə sisteminin ümumi yoxlanılması və sınağı

5.3. Ölçü-nəzarət cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

5.3.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Yükün boşaldılması xətlərində, yük çənlərində, anbarlarda və izolyasiya otaqlarında quraşdırılmış təzyiq ölçmə sistemlərinin və onlar ilə əlaqəli qəza siqnallarının yoxlanılması
- Yük çənində maye səviyyə datçikləri və yüksək səviyyə siqnalizatorlarının, eləcə də avtomatik söndürmə sisteminin yoxlanılması
- Yükün saxlanma sisteminin temperatur göstəriciləri və onlarla əlaqəli qəza siqnalları üçün avadanlıqların yoxlanılması
- Vəziyyətdən və sınaq cihazları ilə müqayisədən asılı olaraq, təzyiq, səviyyə və temperaturun ölçülməsi yolu ilə, yuxarıda qeyd edilən cihazların yoxlanılması. Yük çənlərinin içində və ya qapalı anbar ərazilərində yerləşən və əlçatmaz olan datçiklər üçün imitasiya sınaqları qəbul edilə bilər. Bu sınağa siqnalizasiya və təhlükəsizlik funksiyaları daxil olmalıdır.
- Praktiki baxımdan mümkün olduqda, korroziya və zədələnmələr ilə bağlı qaz müəyyənətmə sisteminin borularının yoxlanılması. Sorma və analiz blokları arasında mümkün olduğu qədər sorma xətlərindən tamlığı yoxlanılmalıdır.
- Qaz detektorlarının kalibrənməsi və onların qaz nümunələrinin köməyi ilə yoxlanılması
- Daşınan yüklər üçün uyğun gələn iki portativ qaz analizatoru dəsti və oksigen səviyyəsinin ölçülməsi üçün uyğun cihazın təsdiqlənməsi
- Qəza söndürmə sisteminin əllə idarə edilməsinin yoxlanılması (borularda axın olmadan) və sistemin yük nasosları və kompressorlarının dayanma ilə nəticələnməsinin yoxlanılması

5.3.2. Lazım olduqda, yanacaq qismində yükün istifadə mexanizmləri öyrənilməlidir. Praktiki baxımdan mümkün olduqda, əgər sorucu ventilyasiya düzgün işləmirsə qazın maşın bölməsinə ötürülməsinin dayandırılması və əsas qaz yanacaq klapanının maşın bölməsində məsafədən bağlana bilməsi yoxlanılmalıdır.

Yükün yanacaq qisminə yandırılması üçün təhlükəsizlik cihazları və sistemləri [5.3.1]-ə müvafiq olaraq yoxlanılmalıdır.

5.4. İnert qaz sistemi

5.4.1. Əgər neft tankerlərinin bortunda quraşdırılmış sistemə bənzər olan inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, neft tankerlərinin aralıq tədqiqatı üçün Fəs. 4, Bölmə 3, [5.2] bəndində qeyd edilən tələblərə riayət edilməlidir

5.4.2. Maye azotun aşağı temperaturlarda saxlanması hallarında, maye qazın sızmasında korpusun konstruksiyasının müdafiəsi üçün qurğu və onun ilə əlaqəli qurğuları öyrənmək vacibdir

5.5. Heyətin müdafiəsi

5.5.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- hər birinin heyətə qazla dolu otağa daxil olmasına və işləməsinə imkan verən iki tam müdafiə avadanlığı dəstinin təmin edilməsi və lazımı qaydada yerləşdirilməsinin təsdiqlənməsi
- istənilən xüsusi hava kompressoru və aşağı təzyiq hava xətti üçün qurğuların müvafiq sayıldığında, zəruri sıxılmış hava təchizatı ilə təmin edilməsinin təsdiqlənməsi
- daşınan məhsullar üçün, xərəklər və oksigen reanimasiyası üçün avadanlıqlar, eləcə də antidotların (zəhərlənmə əleyhinə dərmanların) (əgər varsa), təmin edilməsinin təsdiqlənməsi
- qəza təxliyəsi məqsədləri üçün uyğun gələn, tənəffüs və gözlərin müdafiəsi üçün vasitələrin nəzərdə tutulmasının təsdiqlənməsi
- infeksiya əleyhinə vasitələr və gözlərin yuyulması üçün vasitələrin işləməsinin təsdiqlənməsi
- yaşayış yerləri daxilində müvafiq qaydada layihələndirilmiş və təchiz edilmiş xüsusi məkan ərazi vasitəsilə müvafiq sayıldığında heyətin böyük məhsul tullantısının təsirlərinə qarşı müdafiə edilməsi üzrə tədbirlərin öyrənilməsi

6. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat – Korpus elementləri

6.1. Tədqiqat üçün hazırlıq

6.1.1. Gəmi sahibi, çənin yaxından tədqiqatı, qalınlığının ölçülməsi və sınağı üçün konstruksiyalara girişin təmin edilməsi üçün vasitələr daxil olmaqla, tədqiqatların təhlükəsiz və praktiki keçirilməsi üçün zəruri vasitələri təqdim etməlidir. Fəs. 2, Bölmə 2, [2.3], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.5], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.6], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.7] və Fəs. 2, Bölmə 2, [2.9] bəndlərində təsvir edilən, qalınlığın ölçülməsi, tədqiqat şərtləri, konstruksiyalara giriş, müayinə üçün avadanlıqlar və dənizdə, eləcə də müvafiq olaraq lövbər dayanacağında müayinə ilə bağlı bütün digər müddəalara da riayət edilməlidir.

6.2. Tədqiqat proqramı

6.2.1. Cəmiyyət ilə birgə gəmi Sahibi tərəfindən sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat üçün xüsusi tədqiqat proqramının işlənib hazırlanması tövsiyə olunur.

6.2.2. Tədqiqat proqramına iri miqyaslı tədqiqat və qalınlığın ölçülməsi, eləcə də [6.6] çən sınaqları üçün Cədvəl 2 və Cədvəl 3-ün minimal tələblərini nəzərə almaqla, tədqiqat, konstruksiya və avadanlıqlara giriş ilə bağlı şərtlərin daxil edilməsi tövsiyə olunur.

6.3. Tədqiqatın həcmi

6.3.1. Tədqiqatın planlaşdırılmasına dair toplantı, tədqiqat başlanmadan əvvəl baş tutmalıdır.

6.3.2. İllik tədqiqatların tələblərinə əlavə olaraq, sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqata [6.3.4] bəndində tələb olunduğu kimi korpus və onunla əlaqəli boruların qənaətbəxş şəkildə olması və təyin edilməli yenisinif dövrü üçün təyinat, eləcə də müəyyən edilmiş müddətlərdə keçirilən dövrü müayinələrə uyğun gəlməsini təmin etmək üçün, yetərli səviyyədə müayinə, sınaq və yoxlamalar daxil olmalıdır.

6.3.3. Bütün yük çənləri, ballast çənləri, o cümlədən qoşa dibli çənlər, nasos otaqları, boru tunelləri, kofferdamlar və yük çənlərini, göyertələri və xarici korpusu məhdudlaşdıran boş məkanlar müayinə edilməli və bu müayinə, [6.5] və [6.6] bəndində tələb edildiyi kimi, struktur tamlığının effektiv qalmasını təmin etmək üçün, qalınlıq və sınaqların ölçülməsi ilə müşayiət edilməlidir. Müayinənin başlıca məqsədi, əhəmiyyətli korroziya, əhəmiyyətli deformasiya, çatlar, zədələnmələr və mövcud ola bilən digər struktur zədələnmələrin aşkarlanmasıdır.

6.3.4. Yuxarıda qeyd edilən ərazilərdə bütün boru sistemləri tədqiqatçının hermetikliyinin və vəziyyətin qənaətbəxş olmasına əmin olması üçün yoxlanılmalı və istismar sınaqlarından keçirilməlidir.

6.3.5. Boş məkanlara çevrilən ballast sisternlərinin tədqiqat həcmi, xüsusi olaraq ballast sisternlərinə təqdim edilən tələblər ilə əlaqədar olaraq nəzərdən keçirilməlidir.

Qeyd 1: Avtomatik hava borusu başlıqlarının tədqiqatı üçün Fə. 3, Bölmə 3, Cədvəl 1 bəndinə istinad edin.

6.3.6. Fə. 3, 3-cü hissə, [2.1.1] bəndində göstəriləndi kimi, diblərin quru vəziyyətdə müayinəsi sinif yeniləmə müayinələrinin tərkib hissəsi olmalıdır. Diblərin sinif yeniləmə müayinələrinin aidiyyəti üzrə tələblərinə uyğun şəkildə müayinəsində yük yerlərinin və ballast çənlərinin aşağı hissələrinə ümumi baxış və vəziyyətdən asılı olaraq onların əsaslı müayinəsi, müvafiq qalınlıq ölçmələri aparılır (artıq aparılmamışdırsa).

6.3.7. Qeyd 1: Yüngül ballasta təsadüf edən su kəsimi xəttindən aşağıdakı hissələr yük yerlərinin və ballast suyu çənlərinin aşağı hissələri hesab edilir.

6.3.8. Əgər varsa, ballast çənlərinin korroziyadan müdafiə sistemi müayinə edilməlidir.

İkidibli sisternlər istisna olmaqla, qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və yenilənmədiyi ballast sisternləri üçün, yumşaq və yarımmöhkəm örtüyün çəkildiyi və ya inşaat müddətindən möhkəm müdafiə örtüyünün çəkilmədiyi müvafiq sisternlər illik əsaslar ilə yoxlanılmalıdır. Lazım olduqda, Tədqiqatçı tərəfindən qalınlığın ölçülməsi aparılmalıdır. Əgər ikidibli ballast çənlərində möhkəm qoruyucu örtüyün dağılması və yenilənməməsi aşkar edilərsə, əgər yumşaq və yarımmöhkəm örtüyün çəkilməsi və ya inşaat müddətindən möhkəm müdafiə örtüyünün çəkilməzsə, müvafiq çənlər illik dövriliklə yoxlanıla bilər. Tədqiqatçı zəruri hesab etdiyi hallarda qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır.

Əgər ikidibli ballast çənlərində möhkəm müdafiə örtüyünün dağılması aşkarlanarsa və əgər o yenilənmərsə, əgər yumşaq və ya yarıyumşaq örtük çəkilibsə və ya əgər tikildiyi andan möhkəmmüdafiə örtüyü çəkilməyibsə, müvafiq çənlər illik dövrilik ilə yoxlanıla bilər. Əgər Tədqiqatçı zəruri hesab edərsə və ya əsaslı korroziya mövcud olarsa, qalınlığın ölçülməsini yerinə yetirmək vacibdir.

6.3.9. Ballast çənlərində möhkəm qoruyucu örtük yaxşı vəziyyətdə olarsa, irimiqyaslı tədqiqatları və qalınlıq ölçmələri xüsusi olaraq nəzərdən keçirilə bilər.

Cədvəl 2 Durulaşdırılmış qaz daşıyıcılarının sinfinin yenilənməsi üçün tədqiqatda ballast çənlərinin irimiqyaslı tədqiqatı üçün tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)		
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5 < yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 və sonrakı yaş > 10
Standart ballast sisternində üst tərəf, bunker tərəf və ikiqat korpus tərəfi tipli bir rama şpanqoutu (1)	İkikorpuslu yan çən və ya göyertəlti çən sayılan ballast çənində bütün rama şpanqoutları (iki gövdəli yan çən və ya üst çən olmalıdır). Əgər belə çənlər quraşdırılmayıbsa, digər ballast çəni seçilməlidir (1)	Bütün ballast çənlərində bütün rama şpanqoutları (1)
	Hər bir qalıq ballast çənində bir rama şpanqoutu(1)	
Bir köndələn arakəsmə (3), ballast çənində	Hər bir ballast çənində bir köndələn arakəsmə (2)	Bütün köndələn arakəsmələr bütün ballast çənlərində (2)
1. Kompleks köndələn rama şpanqoutu, yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla. 2. Kompleks köndələn arakəsməsi, tir sistemi və yanaşı elementlər, eləcə də yanaşı uzunsov arakəsmə konstruksiyası daxil olmaqla 3. Köndələn arakəsmənin aşağı hissəsi, tirlər sistemi və yanaşı konstruktiv elementlər daxil olmaqla. Qeyd 1: Ballast çənlərinə göyertəlti, ikikorpuslu yan, ikidibli, bunker yan çənləri, ya da yuxarıda qeyd edilənlərin hər hansı kombinə edilmiş konstruksiyası, eləcə də diferent sisterni (əgər quraşdırılıbsa) daxildir.		

6.4. Ümumi və irimiqyaslı tədqiqatlar

6.4.1. Sinfin yenilənməsi üçün hər bir tədqiqatda mazut, sürtgü yağı və içməli su rezervuarları istisna olmaqla, bütün rezervuarlar və məkanla üçün ümumi müayinə keçirilməlidir Belə ki, mazut, sürtgü yağı və içməli su rezervuarları üçün Fəs. 3, Bölmə 3, Cədvəl 2-də qeyd edilən tələblərə riayət edilməlidir.

6.4.2. Sinfin yenilənməsi üçün hər tədqiqata yük çənləri və ballast çənlərinin vəziyyətinin müəyyən edilməsi yetərli səviyyədə olan irimiqyaslı müayinələr daxil olmalıdır. İrimiqyaslı tədqiqatlar üçün minimal tələblər ballast çənləri üçün Cədvəl 2-də və yük çənləri üçün [6.7.3]-də təqdim edilib.

6.4.3. Tədqiqatçı müayinə edilən rezervuarların texniki xidmətini, korroziyanın qarşısının alınması sisteminin vəziyyətini nəzərə almaqla, habelə aşağıdakı hallarda, irimiqyaslı tədqiqatı genişləndirə bilər:

- Xüsusi olaraq, oxşar çənlər və ya gəmilərdə mövcud məlumatlara əsasən nöqsanlara məruz qalan konstruktiv elementlərə və ya detallara malik çənlərdə
- kiçildilmiş ölçüləri olan təsdiqlənmiş konstruksiyalara malik çənlərdə

6.4.4. Möhkəm müdafiə örtüklərinin Fəs. 2, Bölmə 2, [2.2.14] bəndində müəyyən edildiyi kimi yaxşı vəziyyətdə olması müəyyən edildiyi rezervuarlarda sahələr üçün Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq tələb edilən irimiqyaslı tədqiqatların həcmi, xüsusi olaraq Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilə bilər

Ümumi yük gəmisində olduğu kimi orta seksiyalı, C tipli ayrıca çənlərə malik gəmilər üçün, ballast çənlərinin irimiqyaslı tədqiqatının səviyyəsi xüsusi olaraq Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilə bilər.

Qeyd 1: Avtomatik hava borusu başlıqlarının müayinəsi üçün Fəs. 3, Bölmə 3, Cədvəl 1-ə istinad edilməlidir.

6.5. Qalınlıq ölçmələri

6.5.1. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatda qalınlıq ölçmələri üçün minimal tələblər Cədvəl 3-də verilib.

6.5.2. Tədqiqatçı müvafiq saydığı hallarda qalınlığın ölçülməsini genişləndirə bilər. Əgər qalınlıq ölçmələri əhəmiyyətli korroziya göstərsə, Cədvəl 4-də qeyd edilən tələblərə müvafiq olaraq əhəmiyyətli korroziya sahələrinin səviyyəsini müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin miqyasını genişləndirmək lazımdır.

6.5.3. Möhkəm müdafiə örtüklərinin Fəs. 2, Bölmə 2, [2.2.14] bəndində müəyyən edildiyi kimi yaxşı vəziyyətdə olması müəyyən edildiyi rezervuarlarda sahələr üçün Cədvəl 3-ə müvafiq olaraq tələb edilən irimiqyaslı tədqiqatların həcmi, xüsusi olaraq Cəmiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilə bilər.

6.5.4. Ümumi yük gəmisində olduğu kimi orta seksiyalı, C tipli ayrıca çənlərə malik gəmilər üçün, qalınlıq ölçmələrinin səviyyəsi, Tədqiqatçının məmnunluğu üçün çənin üst örtüyünə qədər genişləndirilə bilər.

6.5.5. Köndələn seksiyalar ən geniş kiçilmələrin baş vermə ehtimalının olduğu və ya göyərtə örtüyünün ölçmələrindən aşkar edildiyi hallarda seçilməlidir.

Cədvəl 3: Durulaşdırılmış qaz daşıyıcılarında sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zaman qalınlıq ölçmələri üçün tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5 < yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 10 < yaş ≤ 15	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı yaş > 15
Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər
Ballast çəni istiqamətində gəminin ortasında 0.5L civarında gəminin tam eni üçün göyərtə örtüyünün bir seksiyası , əgər varsa	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü Ballast çəni istiqamətində gəminin ortasında 0.5L civarında gəminin tam eni üçün bir köndələn seksiya, əgər varsa	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü iki köndələn seksiya (1) bütün külək və su zolaqları	Yük meydançasında: hər bir göyərtə örtüyü üç köndələn seksiya (1) hər bir dib plitəsi hava borusu kilinin örtüyü və daxili detallar
Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq əsaslı müayinədən keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xüsusiyyətlərinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq əsaslı müayinədən keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xüsusiyyətlərinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq əsaslı müayinədən keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xüsusiyyətlərinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr	Cədvəl 2-yə müvafiq olaraq əsaslı müayinədən keçməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya xüsusiyyətlərinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydiyyatı üçün ölçmələr
	Yük bölməsindən kənarda seçilmiş külək və su zolaqları	Yük bölməsindən kənarda seçilmiş külək və su zolaqları	Bütün külək və su zolaqları, tam uzunluq boyunca
1. gəminin orta hissəsində ən azı bir seksiya tutumu 0.5 l olan ballast sisterninə malik olmalıdır (əgər varsa)			

Cədvəl 4: Əhəmiyyətli korroziya ərazilərində qalınlıq ölçmələrinin səviyyəsi üçün tələblər

Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Örtük	Şübhəli ərazi və yanaşı plitələr	1 m2 örtükdən yuxarı 5 nöqtəli sxem
Möhkəmləndiricilər	Şübhəli ərazi	Rama şpanqoutu və flansın eninə xətt üzrə 3 ölçmə

6.6. Çənin sınağı

6.6.1. Ballast çənləri və yük ərazisində su ballastı üçün istifadə edilən “diptanklar” təzyiq sınağından keçməlidir. Mazut çənləri üçün nümunə çənləri təzyiq sınağından keçməlidir.

6.6.2. Tədqiqatçı, lazım bildikdə, çənin sınağını genişləndirə bilər.

6.6.3. Mazut rezervuarları üçün sınaq maye təzyiqinin istismar şəraitlərində qalxdığı maksimal nöqtəyə qədər maye təzyiqi ilə həyata keçirilməlidir. Mazut rezervuarlarının sınağı xüsusi olaraq, Kapitan tərəfindən rezervuar sərhədlərinin xarici müayinəsi və təzyiq altında sınağın qənaətbəxş nəticələr ilə tələblərə uyğun olaraq aparılması haqqında təsdiqləməsindən sonra nəzərdən keçirilə bilər.

6.7. Yük çəninin konstruksiyası

6.7.1. Bütün yük çənlərinin daxili təmizlənməsi və yoxlanılmalıdır.

6.7.2. Əlçatan olduqda, izolyasiya edilməmiş yük çənlərinin xarici səthini və ya hər hansı buxar izolyasiyası və ya qoruyucu baryerə malik yük çənlərinin izolyasiyasının xarici səthini müayinə etmək lazımdır. Rezervuara və onun başmaq, dayaq və şpon pazları şəklində izolyasiyasına izolyasiyasına xüsusi diqqət yetirmək lazımdır. İzolyasiyanın qismən və ya tam ləğv edilməsi, Tədqiqatçı zəruri hesab etdikdə, rezervuarın və ya izolyasiyanın özünün vəziyyətinin yoxlanılması üçün tələb oluna bilər.

Əgər yük çənləri soyuq vəziyyətdə olan zaman, cihazlarla birgə səfər qeydləri izolyasiya sisteminin təhlükəsizliyinə dair yetərli sübutlar vermədiyi halda, qurğunun vəziyyəti izolyasiyanı tam olaraq yoxlamağa imkan vermirsə, yan çənlər, ikidibli sistemlər və kofferdamların ətraf konstruksiyaları yük çənləri soyuq ləkələrin olub-olmaması ilə bağlı yoxlanılmalıdır.

6.7.3. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri sayıldıqda, qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

B və C tipli ayrıca yük çənlərində və korroziyanın inkişaf edə biləcəyi yerlərdə, irimiqyaslı müayinə keçirilməlidir.

6.7.4. Dağılmayan nəzarət yük çənlərinin müayinəsinə əlavə sayılmalıdır; bununla belə, Tədqiqatçının zəruri saydığı qaynaq tikişləri daxil olmaqla, əsas konstruktiv elementlərin, çən korpusu və yüksək gərginliyə malik detalların təhlükəsizliyinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Belə ki, C tipli rezervuarlar üçün, bu o demək deyil ki, dağılmayan nəzarətdən tam olaraq imtina etmək olar.

Xüsusi olaraq, aşağıdakı bəndlər, yüksək gərginliyə malik sahələr sayılır:

- Yük çənlərin dirəkləri və yırğalanma, ya da yellənməyə qarşı qurğular
- Rama şpanqoutları və ya möhkəmləndirmə halqaları
- İkiləli çənlərin xarici örtüyünün Y birləşməsi və uzunsov arakəsməsi
- Fırtına arakəsməsinin sərhədləri
- Korpus örtüyü ilə dam və orta hissələrin birləşmələri
- Nasoslar, qüllələr, nərdivanlar və s. üçün fundamentlər

- Boru birləşmələri

6.7.5.B tipli ayrıca çənlər üçün dağılmayan nəzarət dərəcəsi yük çəninin konstruksiyası üçün xüsusi olaraq işlənib hazırlanmış proqrama uyğun gəlməlidir.

6.7.6. Bütün yük çənlərinin hermetikliyi müvafiq prosedurun köməyi ilə yoxlanılmalıdır. Gəmi qaz analizatorunun effektivliyinin təsdiqlənməsi şərti ilə göyərtə altında ayrıca rezervuarların hermetikliyinin yoxlanılması üçün bu avadanlıqdan istifadə etməyə imkan verilir.

6.7.7. Əgər [6.7.1]-[6.7.6] bəndlərində nəzərdə tutulan yoxlamaların nəticələri və ya səfər qeydlərinin öyrənilməsi yük çəninin konstruktiv təmliyi ilə münasibətdə şübhələr doğursa, hidravlik və ya hidropnevmatik sınaqlar keçirmək lazımdır.

A və B tipli ayrıca çənlər və daxili çənlər üçün sınaq təzyiqi MARVS dəyərindən az olmamalıdır.

C tipli ayrıca rezervuarlar üçün sınaq təzyiqi MARVS dəyərindən 1.25 dəfə az olmamalıdır.

6.7.8. Gəminin 10 yaşı olanda, sinfin yenilənməsi üçün hər tədqiqatda C tipli ayrıca yük çənləri:

- MARVS dəyərindən 1.25 dəfəyə qədər hidravlik və ya hidropnevmatik sınağı, daha sonra, [6.7.4] bəndinə müvafiq olaraq, dağılmayan sınağından keçməli və ya
- Gəmi sahibi tərəfindən Cəmiyyətə qəbul üçün təqdim edilən, rezervuar konstruksiyası üçün xüsusi hazırlanmış proqrama müvafiq olaraq əsaslı dağılmayan nəzarətdən keçməlidir. Əgər dağılmayan nəzarət üzrə xüsusi proqram mövcud deyilsə, [6.7.4] bəndində qeyd edildiyi kimi, yüksək gərginlikli zonalarda qaynaq tikişlərində səthi çatların olmasına diqqət yetirilməlidir. Qeyd edilən sahələrdən hər birində qaynaq birləşmələrinin uzunluğunun ən azı 10%-i sınaqdan keçirilməlidir. Bu sınaq vəziyyətdən asılı olaraq həm xarici, həm də daxili qaydada aparılmalıdır. Tələb olunan dağılmayan nəzarətin keçirilməsi üçün lazım olduqda izolyasiya ləğv edilə bilər.

Anbar sahəsində atmosferə nəzarətin daim dəstəkləndiyi halda, rezervuarların və onların dayaqlarının xarici müayinəsinin həcmi Tədqiqatçının göstərişinə əsasən azaldıla bilər.

6.7.9. İmkan daxilində, anbar əraziləri və korpusun izolyasiyası (əgər nəzərdə tutulubsa), sisternlərin köməkçi baryerləri və dayaq konstruksiyaları vizual olaraq yoxlanılmalıdır. Sisternlərin köməkçi baryeri təzyiq/vakuum testi, vizual müayinə və ya hər hansı digər məqbul metodun köməyi ilə effektivlik baxımından yoxlanılmalıdır.

6.7.10. Membran, yarım membran və daxili izolyasiyalı rezervuar sistemləri üçün yoxlama və sınaqlar konkret rezervuar sistemi üçün təsdiqlənmiş metoda uyğun olaraq xüsusi hazırlanmış proqramlara əsasən həyata keçirilməlidir.

Membran müdafiə sistemləri üçün birinci və ikinci baryerlərin hermetikliyi ilə bağlı sınaqlar Cəmiyyət tərəfindən təsdiqlənmiş qəbul meyarları və sistem ixtiraçıların prosedurlarına müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir. Aşağı diferensial təzyiq testləri yükün saxlanma sisteminin effektivliyinə nəzarət üçün istifadə edilə bilər; lakin, onlar, ikinci baryerin hermetikliyinin məqbul sınağı sayılmır.

Yapışdırılmış köməkçi baryerləri olan membran müdafiə sistemləri üçün, əgər layihəçilərin təyin etdiyi nominal dəyərlər keçilərsə, termografik və ya akustik-emissiya sınaqları kimi əlavə sınaqların və əlavə tədqiqatların keçirilməsi tələb olunur.

6.7.11. Bütün qaz keçirməyən arakəsmələr və qaz keçirməyən şaxta salniklərinin effektivliyi yoxlanılmalıdır.

6.7.12. Ayrıca yük çənlərinin korpus ilə elektrik vasitəsilə birləşdirildiyinə əmin olmaq lazımdır.

6.7.13. Yük çənlərinin təzyiq boşaldıcı klapanları müayinə, tənzimləmə, funksionallığın və hermetizasiyanın yoxlanılması üçün açıq olmalıdır. Əgər yük çənləri əsas və ya nəzarət klapanlarında qeyri-metal membranları olan qoruyucu klapanlar ilə təchiz edilibsə, bu qeyri-metal membranlar

yeniləri ilə əvəz edilməlidir. Əgər ayrıca müəyyən edilə bilən qoruyucu klapanların fasiləsiz kapital təmir və təkrar sınaqlarının müvafiq uçuotu aparılırsa, durulaşdırılmış qaz və buxar üçün istifadə edilən qoruyucu klapanların standart ölçüsü və tipi daxil olmaqla, klapanların standart nümunəsinin açılması, daxili müayinəsi və sınağına əsasən istismara qəbul haqqında məsələ nəzərdən keçirilə bilər; bu şərtləki, qeydiyyat jurnalında, sinfin yenilənməsi üçün əvvəlki tədqiqatın aparıldığı andan etibarən yerdə qalan klapanların təmir və sınaqdan keçirilməsi haqqında məlumatlar daxil olmalıdır.

6.8. Üst göyərtələr, yüklərin emalı üçün otaqlar və borular

6.8.1. Yük və texnoloji emal, maye azot (əgər varsa), ballast, təmizləmə və ventilyasiya sistemləri üçün borular Tədqiqatçı tərəfindən yoxlanılmalı və lazım olduqda açılmalıdır. Boruların vəziyyətini müəyyən etmək üçün lazım olduqda izolyasiya ləğv edilməlidir. Əgər vizual müayinə zamanı boruların tamlığı ilə bağlı şübhələr yaranarsa, boru üçün yol verilən maksimal təzyiqdən (MARVS) 1.25 dəfə çox olan təzyiq ilə sınaq aparmaq lazımdır. Təkrar montajdan sonra, bütün boru sistemləri hermetikliyə görə təkrar yoxlanılmalıdır.

Yük borularının sistemlərinin korpus ilə elektrik vasitəsilə birləşdirildiyinə əmin olmaq lazımdır.

6.8.2. Yük borularında təzyiq boşaldıcı klapanlar funksional yoxlamadan keçməlidir. Klapanların təsadüfi seçimi yoxlama və tənzimləmə üçün açıq olmalıdır.

6.8.3. Yük nasos bölməsi, kompressor bölməsi və idarəetmə otağının bütün sərhədləri ümumilikdə yoxlanılmalıdır. Val qurğusunun qaz keçirməyən kipləşdirici mexanizmləri yoxlanılmalıdır. Yük nasos və yük kompressor bölmələrinin dibi təmizləyici qurğular və novlara baxış üçün təmiz təqdim edilməlidir.

6.8.4. Təzyiq/vakuum boşaldıcı klapanlar, dağıdıcı diafraqma və baryerlərarası məkanlarda və ya anbar ərazilərində təzyiqin boşaldılması üçün digər qurğular yoxlanılmalı və lazım olduqda, onların konstruksiyasına müvafiq olaraq, açılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

Ventilyasiya xətlərinin drenaj qurğuları öyrənilməlidir

6.9. Qəza buksir qurğuları

6.9.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Qəza-buksir qurğusunun yoxlanılması
- Avadanlığın əvvəlcədən quraşdırılmış arxa buksir qurğusu və dayaq nöqtəsinə bərkidilmiş ön qoruyucu tros sarğısı ilə birgə asanlıqla əlçatan olmasının təsdiqlənməsi
- Mümkün köhnəlmə ilə bağlı bütün uzunluq boyunca tutma üçün dişli çarxa, buksir şkenteli və qoruyucu tros sarğısının müayinəsi. Əgər şkentel sukeçirməyən vəziyyətdə saxlanılırsa və onun salamat vəziyyətdə olması təsdiqlənərsə, bütün uzunluq boyunca şkentelin müayinə tələbindən imtina etmək mümkündür.
- Dayan nöqtələri, klyuzlar və dayaq roliklərinin onların korpus konstruksiyasına qoşmaları ilə birgə müayinə edilməsi

7. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat - Yük texnikasının elementləri

7.1. Yük ərazisi, yük nasos otaqları, yük kompressor otaqları

7.1.1. Ballast və təmizləyici nasoslar daxili müayinədən və ilkin mühərriklərin yoxlamasından keçməlidir. İşçi sınağın keçirilməsi vacibdir.

Yük nasoslarının texniki xidmətinə dair qeydlər Tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

7.1.2. Yük nasos bölmələri, yük kompressor bölmələri, yük çənlərinə yaxın və onların üzərində yerləşən ərazilər kimi təhlükəli zonalarda yerləşən elektrik avadanlıqları və kabellər müayinə edilməli, mümkün olduqda, aşağıdakıları xüsusilə nəzərə almaqla, sınaqdan keçirilməlidir:

- qoruyucu torpaqlama (seçimə əsasən yoxlama)
- korpusların tamlığı
- kablərin xarici örtüyünün zədələnməsi
- təzyiq altında yerləşən avadanlığın və onunla bağlı qəza siqnallarının funksional sınağı
- elektrik mühərrikləri, yük idarəetmə otaqları və s. kimi otaqlarda hava şlyuzları ilə qorunan ərazilərdə yerləşən sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz elektrik avadanlıqlarının söndürülməsi üçün sistemlərin sınağı.

7.1.3. Elektrik avadanlıqları və təhlükəli zonalarda konturların elektrik izolyasiyasının müqavimətini ölçmək lazımdır. Bu ölçmələr yalnız gəmi qazsız və ya qəza vəziyyətlərində olduqda aparılmalıdır. Sınaqların müvafiq uçotunun aparıldığı hallarda, gəmi heyəti tərəfindən son göstəricilərin qəbulu haqqında məsələ nəzərdən keçirilə bilər.

7.1.4. Ötürücü və ya soyuducu qurğu və ya yükədən yanacaq qismində istifadə edən qurğular olduqda, yük nasosları, kompressorlar, radiatorlar, kondensatorlar və təzyiq altında texnoloji çənlər sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat (bax. Fəs. 4, Bölmə 3) zamanı analoji avadanlıq üçün tələb olunan eyni həcmdə müayinə edilməlidir.

7.1.5. [7.1.1]-[7.1.4] bəndlərinin tələblərinə əlavə olaraq, müayinəyə həmçinin aşağıdakılar daxildir:

- yük ərazisinin mexaniki ventilyasiya ventilyatorlarını üçün ehtiyat hissələrin təchiz edilməsinin təsdiqlənməsi
- korpus konstruksiyasının isitmə sisteminin qənaətbəxş iş rejimində olmasının təsdiqlənməsi
- baryerlərarası və anbar ərazilərində sızmanın müəyyənləşdirmə sisteminin ümumi yoxlanılması və sınağı
- qaz analizatoru borularının sisteminin korroziya və zədələnmə ilə bağlı yoxlanılması; mümkün olduqda, sorucu və analiz bloklarının nöqtələri arasında sorucu boruların tamlığının yoxlanılması
- baryerlərarası məkanlar və anbar ərazilərindən suyun ləğvi üçün sistemlərin müayinəsi və sınağı
- yüklər, inert qaz və anbar sularının ötürülməsi üçün boru sistemlərinin bölünməsi üçün istifadə edilən şlanqlar və barabanlar kimi daşınan avadanlıqların müayinəsi

7.1.6. Yük nasosları, kompressorlar, təzyiq altında texnoloji çənlər, maye azot rezervuarları, radiatorlar və digər komponentlər, o cümlədən, yükləmə-boşaltma əməliyyatları və metanın yandırılmasında istifadə edilən ilkin mühərriklər Hissə A, Fəsil 3 tələblərinə müvafiq olaraq müayinə edilməlidir.

7.2. Yük bölməsində yangınsöndürmə sistemləri

7.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: yük bölməsinin müdafiəsi üçün göyərtədə quraşdırılmış istənilən növ yangınsöndürmə sistemlərinin, yük bölməsinin və digər təhlükəli ərazilərin (məs. göyərtə köpüklə söndürmə sistemi, suçiləmə sistemi və quru toz sistemi), Fəs. 3, Bölmə 3, [3.8] bəndində qeyd edilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq yoxlanılması.

7.3. İnert qaz sistemi

7.3.1. Əgər neft tankerinin bortunda quraşdırılmış inert qaz sistemi kimi eyni sistem quraşdırılıbsa, Fəs. 4, Bölmə 3, [7.3]-də göstərilən tələblərə riayət etmək lazımdır.

7.3.2. Maye azotun aşağı temperaturda saxlandığı hallarda qurğunu və onunla əlaqəli, maye azot sızmasından korpus konstruksiyasını qorumaq üçün nəzərdə tutulan qurğuları öyrənmək lazımdır.

7.4. Heyətin müdafiəsi

7.4.1. [5.5] bəndində verilən tələblərə riayət edilməlidir.

8. Durulaşdırılmış təbii qazı (LNG) partiyalarla daşıyan gəmilərin ilk yüklü səfəri

8.1.

8.1.1 Durulaşdırılmış təbii qazı (LNG) partiyalarla daşıyan durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı xidməti adının verildiyi gəmilər üçün ilk yüklü səfərdən əvvəl və sonra müayinə üçün tədqiqat tələbləri Hissə D, Fəs 9, Bölmə 1, [6.2.4] bəndinə müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

9. Təkrar buxarlanma qurğusunun quraşdırılması

9.1. Tətbiq

9.1.1. Bu maddənin tələbləri aşağıdakı xidməti adların verildiyi özü hərəkət edən gəmilərə şamil edilir

- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı REGAS**, və ya
- **durulaşdırılmış qaz daşıyıcısı REGAS STL-SPM**

Bu tələblər təkrar buxarlandırma üçün qurğuya və bu qurğuya yanaşı olan əraziyə şamil edilir.

Yük çənləri, ya da idarəetmə stansiyaları kimi təkrar buxarlandırma qurğuları üçün nəzərdə tutulan elementlər üçün bu bölmənin digər maddələri ilə tanış olmaq lazımdır.

9.2. İllik tədqiqat

9.2.1. Ümumi

Təkrar buxarlandırma üçün qurğunun illik tədqiqatını bu qurğu istismar edilən zaman yükboşaltma əməliyyatları ərzində keçirmək tövsiyə olunur.

Sistemin əvvəlki xüsusiyyətlərini yoxlamaq və müəyyən hissələrin işin hər hansı pozuntuların olmasını müəyyən etmək üçün son tədqiqatdan başlayaraq təkrar buxarlandırma üçün qurğunun istismar sənədlərini (körpü və yük jurnalları) öyrənmək lazımdır.

9.2.2. Qaz və ya qaz təhlükəli ərazilər ilə əlaqədar olan avadanlıqlar

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- sorucu baraban(lar) və onların kipləşdirici vasitələrinin müayinəsi (əgər tətbiq edilərsə)
- təkrar buxarlandırma üçün nəzərdə tutulan sahələrin müayinəsi
- xüsusi ayrılmış otaqlara hava çəpərləri və dəliklərin bağlayıcı mexanizmlərinin təkrar buxarlanma ilə bağlı (əgər tətbiq edilərsə) yoxlanılması
- genişləndirici qurğular, korpusun konstruksiyasının izolyasiyası, təzyiq tənzimləmə klapanları, giriş-çıxış klapanları, drenaj qurğuları və yüksək təzyiq kollektorlarının müayinəsi
- qoruyucu klapanların, onların hermetikliyinin və onlarla bağlı təhlükəsizlik və siqnalizasiya sistemlərinin yoxlanılması
- göyərtədə qoruyucu klapanların açılma-bağlanma təzyiqinə dair sertifikatın olmasının təsdiqlənməsi
- praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, yüksək təzyiq nasoslarının yoxlanılması (salnik sızmaları və vibrasiya əlamətləri)
- buxarlandırıclar və onların fitinqlərinin xarici müayinəsi
- radiatorların xarici müayinəsi
- təkrar buxarlanma zonasında göyərtə və bölmələrin yüklərin sızmasından müdafiəsi üçün damcı altlıqlarının toplanması və ya izolyasiyasının yoxlanılması
- yük borularının bütün mövcud sistem və komponentlərinin (yük sorucu barabanları, buxarlandırıclar, yüksək təzyiq nasosları) korpus ilə elektrik baxımından birləşdirilməsinin təsdiqlənməsi

9.2.3. Ölçü-nəzarət cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: manometrlərin, tənzimləyici klapanların, ölçü blokunun, temperatur və vibrasiya göstəriciləri üçün avadanlıqların yoxlanılması. Yüksək təzyiq nasoslarının nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik qurğularına xüsusi diqqət yetirmək lazımdır.

Təkrar buxarlandırma avadanlıqlarında quraşdırılmış və qaz ilə əlaqədə olan cihazlar və müvafiq qəza siqnallarının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi.

Qaz müəyyən etmə üçün stasionar avadanlıqların lazım olduqda müayinəsi və sınağı.

Avtomatik qəza söndürmə sisteminin sınaqdan keçməsinin təsdiqlənməsi ilə bağlı göyertə jurnalının yoxlanılması. Avtomatik söndürmə sisteminin qənaətbəxş işləməsinin təsdiqlənməsi.

9.2.4. Digər mexanizmlər və ya cihazlar

Tədqiqata aşağıdakıların təsdiqlənməsi daxil olmalıdır:

- Gəmidə müvafiq təlimatlar və revaporizasiya (təkrar buxarlanma) qurğusunun prosedurları mövcuddur

- Təkrar buxarlanmaya nəzarət stansiyası qənaətbəxş işlək vəziyyətdədir.

Qaz sızmasına qarşı su çiləmə sistemi Fə. 3, Bölmə 1, [3.4] də verilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq tədqiq edilməlidir.

Su axını sistemi, əgər quraşdırılıbsa, boru kəmərləri və paylayıcı klapanlar daxil olmaqla yoxlanılmalıdır. Nasosun işə salınması sınaqdan keçirilməlidir.

9.3. Aralıq tədqiqat

9.3.1. Ümumi

Aralıq müayinənin məqsədi odur ki, avtomatik idarəetmə, siqnalizasiya və təhlükəsizliklə bağlı müvafiq sistemlər ilə təkrar buxarlandırma qurğularının işləməsinin düzgünlüyün yoxlanılması yolu ilə illik tədqiqata əlavələr olsun.

9.3.2. Qaz və ya qaz təhlükəsi olan ərazilərlə əlaqədə olan avadanlıqlar

Buxarlandırıcıların texniki xidmət qeydləri nəzərdən keçirilməlidir. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi təqdirdə, qalınlığın ölçülməsi, təzyiq testi və ya açılma və mümkün qədər daxili müayinə tələb oluna bilər. Quraşdırıldığı halda, dağılma diafraqmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Sorğuya həmçinin aşağıdakılar daxildir:

a) mümkün olduğu qədər, təmizləmə və havalandırma boru sistemlərinin və yükün və prosesin yüksək təzyiqli manifoldlarının yoxlanılması. Müayinə zamanı boru kəmərinin vəziyyətinə dair hər hansı bir şübhə yaranarsa, təzyiq testi, qalınlığın ölçülməsi və ya hər ikisi tələb oluna bilər.

b) ventilyasiya xəttinin drenaj qurğularının tədqiqi

c) yük borularının və revaporizasiya komponentlərinin korpusa elektrikle birləşdirilməsinin təsdiqi

d) yüksək təzyiqli nasosların qaldırıcı qurğusunun təsadüfi sınağı

e) Tədqiqatçı tərəfindən zərurət yarandıqda, yük sorma barabanının (barabanlarının) qalınlığının ölçülməsi

d) [5.2]-yə uyğun olaraq elektrik avadanlıqlarının müayinəsi.

9.3.3. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır :

təzyiqölçənlərin, tənzimləyici klapanların, maye səviyyə ölçənlərin, temperatur və vibrasiya göstəricilərinin və əlaqəli siqnalların yoxlanılması.

Yuxarıda qeyd olunan alətlər təzyiqi, səviyyəni və temperaturu mümkün qədər dəyişdirməklə və sınaq alətləri ilə müqayisə etməklə sınaqdan keçirilməlidir. Simulyasiya edilmiş testlər əlçatan olmayan sensorlar üçün qəbul edilə bilər. Testə həyəcən siqnalları və təhlükəsizlik funksiyaları daxildir.

Fövqəladə söndürmə sistemi standart prosedurlara uyğun olaraq sınaqdan keçirilməlidir (quru sınaq).

Əl ilə idarə olunan fəvqəladə söndürmə sistemi, sistemin revaporizasiya qurğusunun dayandırılmasına səbəb olacağını yoxlamaq üçün operativ sınaqdan keçirilməlidir.

9.3.4. Digər qurğular və cihazlar

Drençer sistemi Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə sınaqdan keçirilməlidir.

9.4. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

9.4.1. Ümumi

İllik müayinələrin tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata təkrar buxarlanma qurğusunun müvafiq texniki xidmət və istismar, eləcə də müvafiq tarixlərdə həyata keçirilən dövrü tədqiqatları nəzərə almaqla, təyin edilməli yeni sinif dövrü üçün qənaətbəxş vəziyyətdə olmasını təmin etmək üçün, yetərli qədər müayinə, sınaq və yoxlamaları özünə daxil etməlidir.

9.4.2. Yük sorucu baraban

Aşağıdakı tələblər tətbiq edilir:

- Yük sorucu baraban(ları) təmiz təqdim edilməli və daxili qaydada yoxlanılmalıdır.
- Ölçətan olduqda, izolyasiya edilməmiş yük sorma barabanlarının xarici səthi və ya qurğunun izolyasiyasının xarici səthi hər hansı buxar və ya qoruyucu maneə ilə birgə yoxlanılmalıdır. Anbar qurğusu və dayaqların izolyasiyasına xüsusi diqqət yetirilməlidir. İzolyasiyanın qismən və ya tamamilə sökülməsi qurğunun vəziyyətini və ya izolyatorun özünü yoxlamaq üçün tələb oluna bilər.
- Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə, qalınlığın ölçülməsi və ya dağıdıcı olmayan sınaq tələb oluna bilər.
- Yük sorucu barabanlarının sıxlığı müvafiq prosedurla yoxlanılmalıdır.
- a) - e) bəndlərindəki yoxlamaların nəticələri və ya istismar sənədlərinin tədqiqi qurğunun konstruktiv bütövlüyü ilə bağlı şübhə doğurduqda, hidravlik və ya hidropnevmatik sınaq aparılmalıdır. Test təzyiqi MARVS dəyərindən 1,25 dəfə az olmamalıdır.
- Gəminin yaşı 10-a çatdıqda, hər alternativ yenilənmə üçün tədqiqatda, yük sorucu barabanları aşağıdakılardan birindən keçməlidir: [6.7.8]-ə uyğun olaraq hidravlik sınaqdan keçirilməli, sonra dağıdıcı olmayan sınaqdan keçirilməli və ya hərtərəfli dağıdıcı olmayan sınaqdan keçirilməlidir..
- Mümkün olduğu qədər, yük sorucu barabanların dayaq strukturları vizual olaraq yoxlanılmalıdır.
- Onların fitinqləri, klapanları və qoruyucu qurğuları, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi kimi, vizual yoxlama və müvafiq olaraq təzyiq testi üçün açılmalıdır.

9.4.3. Qaz ilə və ya qaz təhlükəsi olan ərazilərdə əlaqədə olan avadanlıqlar

Yük və texnoloji boru kəmərləri, təmizləmə, ventilyasiya sistemləri yüksək təzyiqli manifoldlar Tədqiqatçının razı qalması üçün yoxlanılmalıdır. Boruların vəziyyətini müəyyən etmək üçün lazım olduqda izolyasiya çıxarılır. Vizual müayinə boru kəmərlərinin bütövlüyünə dair şübhə doğurarsa, boru kəməri üçün MARVS-dən 1,25 dəfə yüksək təzyiq testi aparılmalıdır. Yenidən yığıldıqdan sonra, bütün boru sistemləri sızma üçün sınaqdan keçirilməlidir.

Başlanğıc nasoslar daxil olmaqla, yüksək təzyiqli nasoslara texniki xidmət qeydləri və jurnallar Tədqiqatçının ixtiyarına verilməlidir. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi kimi, yüksək təzyiq nasosları vizual müayinə üçün açılmalı və onların hissələri və komponentləri təzyiq sınağından keçirilməlidir. Qaldırıcı cihaz sınaqdan keçirilməlidir.

Yüksək təzyiq nasosunun girintisinin və buxarlandırıcı boşluqların dibi tıxacların və təmizləmə cihazlarının müayinəsi üçün təmiz təqdim edilməlidir.

Təzyiq boşaldıcı klapanları yoxlama üçün açılmalı, tənzimlənməli, funksiyası yoxlanılmalı və kipləşdirilməlidir. Giriş/çıxış klapanları, təzyiq tənzimləyici klapanlar və boşaltma klapanları daxil olmaqla klapanların düzgün işləməsi sınaqdan keçirilməlidir.

Buxarlandırıcıların texniki xidmət qeydləri nəzərdən keçirilməlidir. Tədqiqatçı zəruri hesab edildiyi təqdirdə tələb edə bilər:

- Təmiz təqdim edilməli olan buxarlandırıcıların xarici və daxili müayinəsi

- Vizual yoxlama və təzyiq sınaqları üçün onların fitinqlərinin, klapanlarının və təhlükəsizlik cihazlarının açılması
 - Qalınlığın ölçülməsi və ya təzyiq testi
 - Yük borularının və revaporizasiya komponentlərinin korpusa elektriclə bağlanması təsdiqi.
- Əgər quraşdırılıbsa, buxarlandırıcının qırılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi kimi, buxarlandırıcıların istilik dəyişdiriciləri vizual müayinə üçün açılmalı və müvafiq olaraq onların hissələri və komponentləri təzyiq sınağından keçirilməlidir. Siqnalların və təhlükəsizlik cihazlarının sınağı da daxil olmaqla, iş testi də aparılmalıdır. Elektrik avadanlıqları [7.1.2] və [7.1.3] bəndlərinə uyğun olaraq tədqiq edilməlidir.

9.4.4. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: təzyiqölçənlərin, nəzarət klapanlarının, ölçmə cihazının, maye səviyyəsini ölçən cihazların, temperatur və vibrasiya göstəricilərinin və əlaqəli siqnalların yoxlanılması. Yüksək təzyiqli nasosların cihaz və təhlükəsizlik cihazlarına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Yuxarıda göstərilən cihazlar təzyiq, səviyyə və temperaturun dəyişdirilməsi və sınaq alətləri ilə müqayisə edilərək sınaqdan keçirilməlidir. Simulyasiya edilmiş sınaqlar əlçatan olmayan sensorlar üçün qəbul edilə bilər. Testə həyəcən siqnalları və təhlükəsizlik funksiyaları daxildir. Təcili söndürmə sistemi sınaqdan keçirilməlidir.

9.4.5. Digər qurğular və ya cihazlar

Qaz sızmasına qarşı su çiləyici sistem quraşdırıldıqda, Fəs 3, Bölmə 3, [3.8] də verilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq yoxlanılmalıdır.

Yanğına qarşı su basma (*drençer*) sistemi üçün:

- Müvafiq nasoslar tədqiqatçının mülahizəsinə əsasən açılmalı və yoxlanılmalıdır
- İşçi sınaq aparılmalıdır.

10. STL-SPM

10.1. Tətbiq

10.1.1. Bu maddənin tələbləri REGAS STL-SPM maye qaz daşıyıcısı xidməti adının verildiyi özü hərəkət edən gəmilərə şamil edilir. Bu tələblər daimi olmayan yanılma və ya tək buya qoşulma və yükün boşaldılması üçün qurğuya və bu quraşdırmanın aparıldığı sahəyə şamil edilir.

10.1.2. Havalandırma və ya yanğına mübarizə kimi STL-SPM qurğusuna həsr olunmuş elementlər üçün bu Bölmənin yuxarıdakı Maddələrinə istinad edilir.

10.2. İllik tədqiqat

10.2.1. Ümumi

Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyini barədə məlumat verməlidir.

Qurğunun əvvəlki performansını yoxlamaq və bəzi hissələrin istismarda hər hansı bir pozuntu göstərüb-göstərmədiyini müəyyən etmək üçün sonuncu sorğudan sonra istismar sənədi (jurnal) yoxlanılmalıdır.

10.2.2. Boru kəməri və çevik rayzer

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- xarici örtük və son fitinqlər daxil olmaqla, asanlıqla əldə edilə bilən hissələrin xarici müayinəsi
- boruların və onların birləşmələrinin, aksesuarların, o cümlədən qaz havalandırma sistemlərinin, əyilmə məhdudlaşdırıcıları, sıxaclar və dayaqların yoxlanılması. Boşalmış tutqaclar və ya birləşmələrin olmadığını təsdiqi

- qaz klapanlarının müayinəsi.

10.2.3. STL-SPM bölməsi, yükləmə-boşaltma və birləşdirici sistemlər

İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- bucurqadlar, ağırlıq kompensatoru və şkiqlər, kanat bələdçiləri, şpillər, kəndir, lyuk sistemi, kilidləmə mexanizmi, cəld buraxma qurğusu, salnik qurğuları, zəncir stoporları, istiqamətləndirici roliklər, dayaq roliki və qapaqlar daxil olmaqla, onların qənaətbəxş olmasını yoxlamaq üçün, qurğunun komponentlərinin ümumi müayinəsi..
- heç bir deformasiyanın və ya qırıqların əmələ gəlmədiyini yoxlamaq üçün qurğuya dəstək verən və ona bitişik olan korpus konstruksiyalarının yoxlanılması. Dəniz suyu ilə fasilələrlə təmasda olan magistralın aşağı hissəsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.
- fəvqəladə xilasetmə marşrutunun praktiki olduğunu və bloklanmadığını təsdiqləmək
- aşağı lyuk qapaqlarının, mümkün qədər salnik qurğuların, dəstəkləyici və kilidləmə cihazlarının vizual müayinəsi.

10.2.4. Fırlanğıc sistemi

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- cihaz və təhlükəsizlik cihazları ilə qaz, elektrik və/və ya hidravlik fırlanğıcların xarici müayinəsi
- sızma drenaj sistemi daxil olmaqla boru sistemlərinin yoxlanılması
- konnektorların müayinəsi
- quraşdırıldıqda, idarəetmə qolunun müayinəsi
- qoruyucu vasitələrin sınaqları
- dayaq strukturunun tədqiqi.

10.2.5. Digər müddəalar

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- təzyiq manometrləri, nəzarət klapanları, temperatur və vibrasiya indikasiya avadanlıqlarının yoxlanılması
- STL-SPM üçün cihazlar və əlaqəli həyəcan siqnallarının qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi
- müvafiq sayıldıqda, kondensasiya edilməyən qaz avadanlığının müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
- ventilyasiya xəttinin drenaj qurğularının və magistral strukturun tədqiqi
- asanlıqla atılan panellərin yoxlanılması və onların təmiz saxlanması yoxlanılması
- qəza və avtomatik söndürmə sistemlərinin sınaqdan keçirildiyini və onların qənaətbəxş olduğunu təsdiqləmək üçün jurnalların yoxlanılması

10.3. Aralıq tədqiqatı

10.3.1. STL-SPM-dən irəli gələn yük çənlərinin tələbləri

Jurnalların nəzərdən keçirilməsi temperatur, təzyiq, qaz sızmasının aşkarlanması kimi nəzarət və müşahidə məlumatlarına xüsusi diqqət yetirilməklə aparılmalıdır.

Tədqiqatçı tərəfindən zərurət yaranarsa, yük çənləri daxili müayinədən keçirilə bilər.

10.3.2. Cihazlar, təhlükəsizlik mexanizmləri və digərləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: təzyiqölçənlərin, tənzimləyici klapanların, maye səviyyə ölçənlərin, temperatur və vibrasiya göstəricilərinin və əlaqəli siqnalların yoxlanılması.

Yuxarıda qeyd olunan alətlər təzyiqi, səviyyəni və temperaturu mümkün qədər dəyişdirməklə və sınaq alətləri ilə müqayisə etməklə sınaqdan keçirilməlidir. Simulyasiya edilmiş testlər əlçatan olmayan sensorlar üçün qəbul edilə bilər. Testə həyəcan siqnalları və təhlükəsizlik funksiyaları daxildir.

Fəvqəladə söndürmə sistemi standart prosedurlara uyğun olaraq sınaqdan keçirilməlidir (quru sınaq).

Mümkünsə, mümkün qədər tez kəsilmə/ayırma sınağı (boru kəmərlərində axın olmadan) aparılmalıdır.

Drenaj nasosları, o cümlədən qəza nasosu istismar sınaqlarından keçməlidir.

10.4. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

10.4.1. Ümumi

İllik müayinələrin tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata STL-SPM qurğusunun müvafiq texniki xidmət və istismar, eləcə də müvafiq tarixlərdə həyata keçirilən dövrü tədqiqatları nəzərə almaqla, təyin edilməli yeni sinif dövrü üçün qənaətbəxş vəziyyətdə olmasını təmin etmək üçün, yetərli qədər müayinə, sınaq və yoxlamaları özünə daxil etməlidir.

Uzaqdan və ya avtomatik idarəetmə vasitələri, həyəcan siqnalları və təhlükəsizlik cihazları onların qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu nümayiş etdirmək üçün sınaqdan keçirilməlidir.

10.4.2. STL-SPM-dən irəli gələn yük çənlərinin tələbləri

[6.7] bəndində təfərrüatları verilmiş tədqiqatlar aralıq doldurma səviyyələrində (yəni, nasos qülləsi və onun dayaqlarının yuxarı və aşağı hissələrinə xüsusi diqqət yetirilməklə, ayrıca yük çəni üçün) mümkün sürüşmələr nəzərə alınmaqla aparılmalıdır.

10.4.3. Boru kəmərləri və çevik rayzer

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- çevik boru ucun fitinqindəki havalandırma dəliklərində vakuum sınağı
- Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə təzyiq testi
- xarici örtüyün müayinəsi. Borunun bir hissəsini gizlədən avadanlığın sökülməsi, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə tələb oluna bilər
- mümkün olduğu qədər daxili müayinə
- qaz ventilyasiya klapanları yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməli və Tədqiqatçı tərəfindən zərurət yaranarsa, daxili müayinə üçün açılmalıdır.

10.4.4. STL-SPM bölməsi, yükləmə-boşaltma və birləşdirici sistemlər

Komponentlərin vəziyyətini yoxlamaq üçün, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən açılma ilə onların müayinəsi aparılmalıdır. Nəzarət və təhlükəsizlik cihazları sınaqdan keçirilməlidir. Bələdçilər və çarxlar köhnəmə baxımından yoxlanılmalıdır.

Lyuk qapaqlarının qənaətbəxş işləməsi yoxlanılmalıdır.

Qalınlığın ölçülməsi və ya digər qeyri-dağıdıcı sınaqlar, lazım gəldikdə, Tədqiqatçı tərəfindən tələb oluna bilər.

10.4.5. Fırlanğıc sistemləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Fırlanğıcların daxili müayinəsi
- Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə təzyiq testi
- Fırlanğıc sınaqları, lazım gələrsə, başlanğıc və istismar momentlərinin ölçülməsi aparılmalıdır.

10.4.6. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: təzyiqölçənlərin, tənzimləyici klapanların, maye səviyyə ölçənlərin, temperatur və vibrasiya göstəricilərinin və əlaqəli siqnalların yoxlanılması.

Yuxarıda qeyd olunan alətlər təzyiqi, səviyyəni və temperaturu mümkün qədər dəyişdirməklə və sınaq alətləri ilə müqayisə etməklə sınaqdan keçirilməlidir. Simulyasiya edilmiş testlər ölçətan olmayan sensorlar üçün qəbul edilə bilər. Testə həyəcan siqnalları və təhlükəsizlik funksiyaları daxildir.

Fövqəladə söndürmə sistemi standart prosedurlara uyğun olaraq sınaqdan keçirilməlidir (quru sınaq).

Mümkünsə, mümkün qədər tez kəsilmə/ayırma sınağı (boru kəmərlərində axın olmadan) aparılmalıdır.

Drenaj nasosları, o cümlədən qəza nasosu istismar sınaqlarından keçməlidir.

10.5. Dib tədqiqatı

10.5.1. Dibin tədqiqatın praktiki baxımdan mümkün olduqda aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- sualtı buyun dərinliyin korpus örtüyünün vizual müayinəsi
- açılma, bağlanma və bərkidilmə daxil olmaqla, aşağı lyukun vizual müayinəsi və istismar sınağı

BÖLMƏ 6 RO-RO yük gəmiləri, PCT daşıyıcıları, Sərnişin gəmiləri, RO-RO sərnişin gəmiləri

1. Ümumi

1.1.

1.1.1. Bu Bölmənin tələblər aşağıdakı xidmət adalarının birinin təyin edildiyi özü hərəkət edən gəmilərə onların inşasından sonra tətbiq olunur:

- **Ro-ro yük gəmisi**
- **PCT gəmisi**
- **Sərnişin gəmisi**
- **ro-ro sərnişin gəmisi.**

1.1.2. Bu tələblər, uyğun tədqiqatlara müvafiq olaraq, Hissə A, Fəsil 3-də qeyd edilən tələblərə əlavə sayılır.

2. Ro-ro yük gəmiləri və PCT gəmiləri - İllik tədqiqat

2.1. Yük qapıları və daxili qapılar

2.1.1. Bu bəndin tələbləri bu gəmilərdə quraşdırılmış bütün yük qapıları və daxili qapılara aiddir.

2.1.2. Yük qapıları və daxili qapıların əhatə dairəsi üçün aşağıdakı təriflər tətbiq edilir :

- **Stopor mexanizmi:** qapının öz rəzələri ətrafında fırlanmasının qarşısını alaraq onu bağlı saxlamaq üçün istifadə edilən cihaz
- **Dəstəkləyici mexanizm:** xarici və ya daxili yükləri qapıdan bərkidici qurğuya və bərkidici qurğudan gəminin konstruksiyasına ötürmək üçün istifadə edilən cihaz və ya bərkidici qurğudan başqa, məsələn, rəzə, stopor və ya yükləri qapıdan gəminin strukturuna ötürən digər stasionar cihaz
- **Kilidləmə mexanizmi:** mühafizə cihazını qapalı vəziyyətdə kilidləyən cihaz.

2.1.3. Yük və daxili qapıların bağlanması üçün əməliyyat prosedurlarının saxlanması və müvafiq yerlərdə asılması yoxlanılmalıdır.

Tələb olunduqda, İstismar və Texniki Xidmət Təlimatının təsdiqi və hər hansı dəyişikliyin yoxlanılması, bildirilmiş təmir və əməliyyat işçiləri tərəfindən lazımi şəkildə təsdiqlənməsi yoxlanılmalıdır.

Son tədqiqatdan sonra ön, daxili, yan korpus və arxa qapılarda təsdiqlənməmiş heç bir dəyişiklik edilmədiyi təsdiqlənməlidir.

2.1.4. Aşağıdakılar daxil olmaqla, konstruksiya elementləri, o cümlədən onları qaynaq işləri yoxlanılmalıdır:

- örtük, ilkin struktur və köməkçi möhkəmləndirici elementlər
- rəzəli qollar, rəzələr və podşipniklər, dayaq podşipniklər
- bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazlarının gövdə və yan qapı dayaqları
- açılışları və bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazlarını əhatə edən qabıq örtüyü.

Sökülmə tələb olunmayan rəzələr, podşipniklər və dayaq podşipnikləri üçün boşluqlar ölçülməlidir. Funksional sınaq qənaətbəxş olmadıqda, boşluqların ölçülməsi üçün sökülmə tələb oluna bilər. Sökülmə aparılırsa, rəzə sancaqlarının və podşipniklərin NDT ilə birlikdə vizual müayinəsi aparılmalıdır. Təhlükəsizlik, dəstək və kilidləmə cihazlarının boşluqları OMM-də göstərildiyi hallarda ölçülməlidir.

2.1.5. Qaynaq da daxil olmaqla, aşağıda sadalanan bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazlarının yaxından tədqiqi aparılmalıdır:

- silindr bərkidici sancaqlar, dayaq möhkəmlilik braketləri, ehtiyat möhkəmlilik braketləri

(quraşdırıldığı yerlərdə) və onların qaynaqlı birləşmələri

- rəzə sancaqları, dayaq möhkəmlilik braketləri, ehtiyat möhkəmlilik braketləri (quraşdırıldığı yerlərdə) və onların qaynaqlı birləşmələri
- kilidləmə qarmaqları, bərkidici sancaqlar, dayaq möhkəmlilik braketləri, ehtiyat möhkəmlilik braketləri (quraşdırılmış yerlərdə) və onların qaynaqlı birləşmələri
- kilidləmə ştiftləri (fiksatorlar), dayaq möhkəmlilik braketləri, ehtiyat möhkəmlilik braketləri (quraşdırıldığı yerlərdə) və onların qaynaqlı birləşmələri
- yerləşdirmə və dayandırıcı qurğular və onların qaynaqlı birləşmələri.

2.1.6. Salnik qurğularının (qablaşdırma materialı, rezin kipləşdiricilər, qablaşdırma üçün saxlayıcı çubuqlar və ya kanalları) yaxından vizual yoxlaması aparılmalıdır. Şlanqların hermetiklik sınağı üçün [2.1.8] ilə tanış olun.

2.1.7. Anbar quyuları, drenaj boruları və geri klapanlar daxil olmaqla drenaj qurğuları vizual olaraq yoxlanılmalıdır; sabit təzyiqli su çiləmə sistemlərinin istifadə olunduğu qapalı avtomobil və “ro-ro” məkanları və xüsusi kateqoriyalı otaqlar üçün drenaj qurğularının tıxanmasının qarşısını almaq üçün vasitələrin təmin edilməsinin qənaətbəxş olmasının təsdiqlənməsi. Daxili və xarici qapılar və avtomobilin göyərtəsi arasında anbar sisteminin sınağı aparılmalıdır.

2.1.8. Tələb olunan və/ya bortda mövcud olan avadanlıqlara uyğun olaraq funksional sınaqlar aşağıdakı kimi aparılmalıdır.

a) qapılar tam açılma və bağlanma əməliyyatı zamanı yoxlanılmalıdır; Bu əməliyyat zamanı rəzə qolları və rəzələrin düzgün işləməsi, ox podşipniklərinin düzgün bağlanması və qapının açıq vəziyyətdə bağlanması üçün cihazların düzgün işləməsi yoxlanılmalıdır.

b) tam açılma və bağlanma əməliyyatı zamanı bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazları yoxlanılmalıdır; aşağıdakı elementlər yoxlanılmalıdır:

- açılma/bağlanma sistemi və qoruyucu/kilidləmə cihazları yalnız düzgün ardıcılıqla işləyə biləcək şəkildə bir-birinə bağlı olmalıdır.
- bərkidici mexanizmlərin mexaniki kilidi
- hidravlik mayenin itməsi zamanı bərkidici qurğular, hidravlik tiplidirsə, kilidlənmiş qalır.

c) naviqasiya körpüsündə və digər uzaqdan idarəetmə stansiyalarında qapıların açıq/qapalı vəziyyətinin və bərkidici/kilidləmə cihazlarının göstəriciləri yoxlanılmalıdır; Hidravlik sistemin digər hidravlik sistemlərdən təcrid olunması, idarəetmə panellərinə giriş, bildiriş lövhələri və xəbərdarlıq göstərici işıqları kimi digər təhlükəsizlik cihazları yoxlanılmalıdır.

d) şlanqın hermetikliyinin yoxlanılması və ya salnik mexanizmlərinin ekvivalent sınağı aparılmalıdır

e) İndikator sisteminin iş sınağı, o cümlədən aşağıdakıların yoxlanılması həyata keçirilməlidir:

- naviqasiya körpüsündə və əməliyyat panelində vizual göstəricilər və səsli siqnallar
- lampanın sınaq funksiyası, uğurlu işləmə, göstərici sistemi üçün enerji təchizatı
- sensorların düzgün vəziyyəti və onların su, buzlaşma və mexaniki zədələrdən qorunması
- indikator sistemi üçün enerji təchizatının fəvqəladə mənbədən və ya digər təhlükəsiz enerji təchizatı ilə təmin edildiyinin və qapıları idarə etmək üçün enerji təchizatından asılı olmadığının təsdiqi

f) daxili qapılar üçün su sızmasının aşkarlanması sisteminin və ön qapı ilə daxili qapı arasındakı sahənin (mövcud olduqda) funksional sınağı aparılmalı və naviqasiya körpüsü və mühərrikin idarəetmə otağının panelinin (müvafiq olduqda) səsli siqnalların düzgün işləməsi müəyyən edilməlidir

g) televiziya müşahidə sistemi naviqasiya körpüsündə və mühərrik idarəetmə otağının monitorlarında müvafiq göstərici ilə yoxlanılmalıdır;

h) qapıların açılması, bağlanması və bərkidilməsi üçün elektrik avadanlıqları yoxlanılmalıdır.

2.1.9. Vizual müayinə və funksiya sınaqdan sonra və ya çatlar və ya deformasiyalar aşkar edildikdə, tədqiqatçı tərəfindən dağıdıcı olmayan sınaqlar və ya qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

2.2. Daxili platformalar və körpücüklər

2.2.1. Daxili hərəkət edən platformalar və panellər (daxili qapılar kimi nəzərdən keçirilən və [2.1]) bəndində qeyd edilənlər istisna olmaqla), habelə əlaqəli avadanlıqlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- Qurğunun ümumi müayinəsi, polad kabellərin vəziyyətinə xüsusi diqqət yetirilir
- Platformaların/körpücükələrin və mexaniki dayanacaqların və qıfılların düzgün işləməsinin təsdiqi
- Mümkün olduqə qədər həyəcan siqnalları və təhlükəsizlik cihazlarının yoxlanılması.

2.3. Yangından mühafizə, yangının aşkarlanması və söndürülməsi

2.3.1. Fə. 3, Bölmə 1, [3.4]-də bütün gəmilərin illik tədqiqatı üçün tələb olunan yangından mühafizə, yangı aşkarlama və yangınsöndürmə tədbirlərinin araşdırılması çərçivəsində, “ro-ro” yük bölmələri ilə bağlı xüsusi qurğulara diqqət yetirilməlidir, məsələn:

- yangın aşkarlama sistemləri və həyəcan siqnalları
- sabit yangınsöndürmə qurğuları (qaz, su püskürtmə və ya köpük sistemləri)
- müxtəlif dəliklərin bağlanması üçün nəzərdə tutulmuş idarəetmə vasitələri
- məkanlarda və girişlərdə portativ yangınsöndürənlər
- ventilyasiya və müvafiq təhlükəsizlik cihazları (körpüdə uzaqdan idarəetmə daxil olmaqla)
- təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları
- yük, avtomobil və “ro-ro” məkanlarında yangından mühafizə vasitələrinin, o cümlədən öz hərəkəti üçün çənlərində sıxılmış hidrogen və ya təbii qaz ilə mühərrikli nəqliyyat vasitələri daşıyan avtonəqliyyat daşıyıcı gəmiləri üçün yangın təhlükəsizliyi tədbirlərinin yoxlanılması və
- öz hərəkəti üçün çənlərində sıxılmış hidrogen və ya təbii qazla avtomobil daşıyan avtonəqliyyat daşıyıcı gəmiləri üçün qaz yanacağının aşkarlanması üçün uyğun daşıyan qazdetektorlarının yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi.

3. “Ro-Ro” yük gəmiləri və PCT daşıyıcıları - Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1. Korpus və daxili qapılar

3.1.1. [2]-də tələb olunduğu kimi illik tədqiqatın tələblərinə əlavə olaraq, ön, daxili, yan gövdə və arxa qapıların qənaətbəxş vəziyyətdə olduğunu və uyğunluqda qala biləcəyini yoxlamaq üçün kifayət qədər yoxlama, sınaq və yoxlamalar aparılmalıdır. İstismar və Texniki Təlimata (OMM) və ya istehsalçının tövsiyələrinə uyğun olaraq lazımi texniki qulluq və istismar işləri ilə, müvafiq tələblərə uyğun olaraq, növbəti yenilənməyə qədər beş illik müddət üçün müəyyən edilmiş tarixlərdə aparılan dövrü tədqiqatlar.

3.1.2. Qapıların yoxlanılması, strukturun və hava keçirməzliyinin effektiv qalması üçün tətbiq olunan tələblərə uyğunluğunu yoxlamaq üçün qalınlığın ölçülməsi və sınaqlarla tamamlanmalıdır. Müayinənin məqsədi mövcud ola biləcək korroziya, əhəmiyyətli deformasiya, sınıqlar, zədələr və ya digər struktur pozulmalarını müəyyən etməkdir.

3.1.3. Struktur quruluşların yaxından vizual təftişi, tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi kimi, dağıdıcı olmayan sınaqlar və/və ya qalınlıq ölçmələri ilə tamamlanmalıdır.

3.1.4. [2.1.4] və [2.1.5]-də sadalanan elementlərinin tədqiqi, o cümlədən qaynaqla birlikdə bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazlarının yaxından tədqiqi aparılmalıdır.

Qeyri-dağıdıcı sınaq və qalınlıq ölçmələri, tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən dərəcədə, qaynaq da daxil olmaqla, bərkidici, dəstəkləyici və kilidləmə qurğularında aparılmalıdır. Hər hansı bir çat aşkar edildikdə, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən ətraf ərazidə və oxşar əşyalar üçün NDT ilə müayinə aparılmalıdır.

3.1.5. Rəzələr, sükan məntəqəsi və dayaq üçün boşluqların ölçülməsi aparılmalıdır. Əgər OMM-də

və ya istehsalçının tövsiyəsi ilə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, “ro-ro” yük gəmilərində boşluqların ölçülməsi, boşluqların ölçülməsi üçün sökülmənin lazım olduğu representativ ox podşipnikləri ilə məhdudlaşdırıla bilər.

Sökülmə aparılırsa, rəzə sancaqlarının və ox podşipniklərinin NDT ilə birlikdə vizual müayinəsi aparılmalıdır.

3.1.6. Drenaj qurğularının geri dönməyən klapanları söküldükdən sonra yoxlanılmalıdır.

3.1.7. Rəzə qollarının, bərkidici, dayaq və kilidləmə cihazlarının maksimum qalınlığının azalması ilkin konstruksiyalar üçün adi prosedura uyğun aparılmalıdır, lakin tikilmiş qalınlığın və ya korroziyaya qarşı maksimum icazənin 15%-dən çox olmamalıdır. Cəmiyyətin, hansı azdırsa. Bəzi dizaynlar Cəmiyyətin xüsusi nəzərdən keçirilməsini tələb edə bilər.

3.1.8. Şlanq sınağı və ya ekvivalenti ilə salnik mexanizmlərinin effektivliyinin yoxlanılması həyata keçirilməlidir.

3.2. Daxili platformalar və körpücüklər

3.2.1. Şkiqlərin, oxların, kablərin vəziyyəti və platformaların və körpücüklərin quruluşu yoxlanılmalıdır.

Elektrik mühərrikləri və/yaxud hidravlik idarə olunan avadanlıqlar Fəş 3, Bölmə 3,

[2] -də təfərrüatlı şəkildə verilmiş maşın qurğularında sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatda əhatə dairəsinə uyğun olaraq tədqiq edilməlidir.

3.3. Yanğından mühafizə, yanğının aşkarlanması və söndürülməsi

3.3.1. Yanğından mühafizə, yanğının aşkarlanması və söndürülməsi tədbirlərinin tədqiqatı çərçivəsində Fəş. 3, Bölmə 3, [3.8], [2.3.1]-də göstərilənlər kimi bütün gəmilərin sinif yenilənməsi üçün tələb olunan tədqiqatı “ro-ro” yük yerləri ilə bağlı xüsusi tənzimləmələrə diqqət yetirilməlidir.

4. Sərnişin gəmiləri - illik tədqiqat

4.1. Hermetik arakəsmələr

4.1.1. Hermetik arakəsmələr və qurğuların tədqiqatına aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- praktiki olaraq mümkün olduqda forpik və su keçirməyən arakəsmələrin tədqiqi və onların su keçirməyən bütövlüyünün pozulmamasının təsdiqi
- su keçirməyən qapıların yerini göstərən naviqasiya körpüsündə verilmiş diaqramı və onların açıq/qapalı vəziyyəti üçün müvafiq göstəriciləri yoxlamaq
- sukeçirməyən qapıların yerli və uzaqdan (naviqasiya körpüsündən) idarə edilməsinin işinin, xüsusilə də, pərdə divarının hər tərəfindən idarə olunmasının sınaqdan keçirilməsi.
- tələb olunduqda və ya quraşdırıldıqda səsli siqnallar və ya vizual siqnallar və idarəetmə tutacaqları
- əsas və qəza enerji mənbələrinin sıradan çıxması zamanı su keçirməyən qapıların işinin təsdiqi
- bildirişlərin müvafiq yerlərdə vurulmasının təsdiqi.

4.2. Korpus örtüyündə dəliklər

4.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxildir:

- arakəsmə göyertəsinin altındakı bort illüminatorların örtüklərində yan çəngəllərin və onların tıxaclarının, eləcə də skupperlərin, sanitar tullantıları və analoji dəliklər və digər girişlərin və atqıların bağlanması üçün qurğuların yoxlanılması
- Maşın şöbələrində əsas və köməkçi dəniz giriş və atqılarını bağlamaq üçün klapanların asanlıqla əldə edilməsinin və klapanların vəziyyətini göstərən göstəricilərin tələb olunduqda və ya təchiz edildiyinin təsdiqi
- keçid zolağına girişin və arakəsmə göyertəsinin altında quraşdırılmış yük limanlarının effektiv

şəkildə bağlana biləcəyinin və hər hansı kül və ya zibil qutularının daxili uclarının effektiv örtüklə təchiz olunduğunun təsdiqi.

4.3. Digər müddəalar

4.3.1. Müvafiq pilləkənlər və nərdivanlar da daxil olmaqla, sərnişin və ekipaj otaqlarından fəvqəladə xilasetmə yollarının açıq saxlanması yoxlanılmalıdır.

5. Sərnışin gəmiləri - Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat

5.1.

5.1.1. İşıq mayakının yerdəyişməsində və ağırlıq mərkəzinin uzununa mövqeyində hər hansı dəyişiklikləri yoxlamaq üçün yüngül çəkili tədqiqat aparılmalıdır. Təsdiq edilmiş dayanıqlıq məlumatı ilə müqayisədə, işıq gəmisinin yerdəyişməsində 2%-dən çox kənaraçıxma və ya uzununa ağırlıq mərkəzinin perpendikulyarlar arasındakı uzunluğun 1%-dən çox kənaraçıxması aşkar edildikdə və ya gözlənilən halda gəmi yeni təmayül (kren) sınağına təqdim edilməlidir..

5.1.2 Əgər quraşdırılıbsa, İşıq Təxliyə Sistemi (LLL) və onun enerji mənbələrinin vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

6. “Ro-Ro” sərnışin gəmiləri- İllik və sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatlar

6.1.

6.1.1. Ro-ro sərnışin gəmisinin illik tədqiqı və sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatın əhatə dairəsinə, [2] və [4]-də illik tədqiqat və [3] və [5]-də sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatda ətraflı göstərilədiyi kimi, **ro- ro yük gəmisı** və **sərnışin gəmisı** üçün xidməti adlar üçün tələb olunan tədqiqatların həcmi daxil edilməlidir.

6.1.2. [6.1.1]-ə əlavə olaraq, həm illik tədqiqat, həm də sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat üçün xüsusi kateqoriyalı məkanlarda xilasetmə vasitələrinin, habelə yangından mühafizə, aşkarlama və söndürmə vasitələrinin vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

BÖLMƏ 7 ÜMUMİ YÜK GƏMİLƏRİ

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri, 500 GT və daha yuxarı, ümumi yük gəmisi və ya balker gəmisi (əlavə ESP xidmət xüsusiyyəti olmadan) xidmət adı verilmiş, bütün özü hərəkət edən, xüsusi taxta yonqar daşıyan gəmilərə və xüsusi sement daşıyan gəmilərə şamil edilir.

Bu Bölmənin tələbləri yük sahəsinin uzunluğuna və yük anbarının hündürlüyündən yuxarı göyertəyə qədər uzanan qoşa yan üzlü, ikitərəfli konstruksiyalı ümumi quru yük gəmilərinə şamil edilmir.

Qeyd 1: Həmçinin ikiqat konstruksiyalı, lakin bir neçə çərçivə boşluğuna malik tək qatı olan gəmilərdə xüsusi diqqət yetirilə bilər, məsələn. yük anbarının giriş ərazisində və ya ön öndə olan yük anbarının ön tərəfindəki ön hissə korpusu ərazisində.

Hibrid yük saxlama qurğuları olan gəmilərdə, məs. bir tərəfli, digərləri isə iki tərəfli korpusu olan bəzi yük anbarlarına, bu bölmənin tələbləri yalnız bir tərəfli qatı olan yük anbarı bölgəsi ərazisində struktura tətbiq edilməlidir.

1.1.2 Tələblər yük anbarları, koferdamlar, boru tunelləri, boş ərazilər və yük zonası daxilində mazut çənləri və bütün ballast çənləri yolunda gövdə strukturunun və boru kəmərlərinin sistemlərinin tədqiqinə şamil edilir. Bu tələblər müvafiq tədqiqatlara əsasən Hissə A, Fəsil 3-də verilmiş gəminin qalan hissəsinə tətbiq olunan tələblərə əlavə sayılır.

1.1.3 Tələblər minimum müayinə həcmi, qalınlığın ölçülməsini və çən sınaqlarını ehtiva edir.

Əhəmiyyətli korroziya olduqda (Fəs. 2, Bölmə 2, [2.2.7]-də müəyyən edildiyi kimi) və/yaxud struktur qüsurları aşkar edildikdə, tədqiqat genişləndirilməli və lazım gəldikdə əlavə yaxından tədqiqatlar daxil edilməlidir.

1.1.4 İstənilən növ tədqiqatda, məsələn, sinif yenilənməsi, aralıq, illik və ya eyni miqyasda olan digər tədqiqatlarda, Cədvəl 5-də tələb olunduğu hallarda, tələb olunan ərazilərdə strukturların qalınlığının ölçülməsi yaxından tədqiqat ilə eyni vaxtda aparılmalıdır.

1.1.5 Fəs. 2, Bölmə 2-də müəyyən edildiyi kimi, yaxın məsafədən müşahidəyə alternativ olaraq, Uzaqdan Təftiş Texnikalarının (RIT) istifadəsinə icazə vermək üçün iştirak edən tərəfindən nəzərə alınabilir. RIT-dən istifadə etməklə aparılan tədqiqatlarda iştirak edən Tədqiqatçının razı qalması üçün tamamlanmalıdır. RIT yaxından tədqiqat üçün istifadə edildikdə, bu bölmədə göstəriləndiyi kimi müvafiq qalınlıq ölçmələri üçün müvəqqəti giriş vasitələri təmin edilməlidir (əgər belə RIT də tələb olunan qalınlıq ölçmələrini həyata keçirə bilmirsə).

Uzaqdan yoxlama texnikasından istifadə etməklə aparılan tədqiqatlar üçün Tədqiqatçı üçün məqbul olan aşağıdakı giriş vasitələrindən biri və ya bir neçəsi təmin edilməlidir:

- pilotsuz robot qolu
- uzaqdan idarə olunan aparat (ROV)
- pilotsuz uçuş aparatları/dronlar
- Cəmiyyət üçün məqbul olan digər vasitələr.

1.1.6 Hər hansı tədqiqatda qalınlığın ölçülməsi tələb olunursa, Fəs. 2, Bölmə 2, [2.3] -də göstərilən əməliyyat proseduru tətbiq edilməlidir.

Qeyd 1: “Xüsusi nəzərə alınmalı” və ya “xüsusi nəzərə alınan” (yaxın tədqiqat və qalınlıq ölçmələri ilə əlaqədar olaraq) - örtük altındakı strukturun faktiki orta vəziyyətini təsdiqləmək üçün kifayət qədər yaxından yoxlama və qalınlıq ölçmələrinin aparılması deməkdir.

1.2. Hesabat və tədqiqatların qiymətləndirilməsi

1.2.1. Gəminin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi hesabatı (sınfın yenilənməsi üçün tədqiqatların nəticələrinin ümumiləşdirilməsi) Cəmiyyət tərəfindən gələcək tədqiqatlarda istinad üçün gəminin bortunda yerləşdirməli olan Gəmi sahibinə verilir. Korpusun vəziyyətinin qiymətləndirilməsi hesabatı Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilir.

Qeyd 1: Bu hesabat yük sahəsinin bütün uzunluğuna və yük anbarının bütün hündürlüyünə yuxarı göyertəyə qədər uzanan iki qat örtüklü ümumi quru yük gəmilərinə şamil edilmir.

2. İllik tədqiqat

2.1. Ümumi

2.1.1. Əvvəlki tədqiqatlar müəyyən edilmiş şübhəli ərazilər müayinə edilməlidir. Cədvəlin tələblərinə uyğun olaraq əhəmiyyətli korroziyaya məruz qalan ərazilərin qalınlığının ölçülməsi aparılmalı və əhəmiyyətli korroziyaya məruz qalan ərazilərin həcmi müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin həcmi artırılmalıdır.

Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri illik tədqiqat tamamlanmış kimi qəbul edilənə qədər həyata keçirilməlidir.

2.1.2. Hava borularının, ventilyatorların və ventilyatorların alov ekranlarının tədqiqi üçün Fəs. 3, Bölmə 1, [2.1.1] ilə tanış olun.

2.1.3. **OPEN-HATCH** əlavə sinif adının verildiyi gəmilər üçün:

- anbarın suqurutma sistemlərinin və boşaldıcı limanların, əgər onlar quraşdırılıbsa, hər ay ekipaj tərəfindən yoxlanılır və Cəmiyyət tərəfindən illik yoxlama üçün gəmi jurnalında qeyd olunursa, onların funksionallıq və iş vəziyyətinin təsdiqi.
- Fəs 3, Bölmə 1, [3.4.2], d) bəndində verilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq üstü açıq yük anbarları üçün su püskürtmə sisteminin müayinəsi.

Cədvəl 1: Ümumi yük gəmilərinin yük anbarlarının illik tədqiqatı

Gəminin yaşı (illik tədqiqat keçiriləndə, illərlə)	
10 < yaş ≤ 15	yaş > 15
Bir ön və bir arxa yük bölməsi və onların əlaqəli tvindek ərazilərinin ümumi tədqiqatı	Bütün yük bölmələri və onların əlaqəli tvindek ərazilərinin ümumi tədqiqatı
Bax (2)	Korpus çərçivələrinin aşağı hissəsinin vəziyyətini müəyyən etmək üçün kifayət qədər uzunluqda, çərçivələrin ən azı 25% -ni, o cümlədən yan çərçivənin uzunluğunun təxminən aşağı üçdə birini yan örtük və yan çərçivənin sonu, eləcə də ön aşağı yük bölməsində bitişik gövdə örtüyü və digər seçilmiş aşağı yük yerində Bütün yük anbarlarında bütün boru kəmərlərinin və keçidlərin, o cümlədən xarici boru kəmərlərinin yoxlanılması Bax: (1), (2) və (3)
1. Tədqiqatın bu səviyyəsi düzəldici tədbirlərə ehtiyacı aşkar etdikdə, sorğu bütün korpus çərçivələrinin və həmin yük anbarlarının bitişik korpus örtüklərinin və əlaqəli tvindek ərazilərini (tətbiq edildiyi halda) yaxından tədqiqini, eləcə də bütün qalan yük anbarlarının və tvindek boşluqlarının (tətbiq edildiyi halda) kifayət qədər həcmnin yaxından tədqiqini əhatə edəcək şəkildə genişləndirilməlidir. 2. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya geniş korroziya olduqda qalınlıq ölçüləri aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri əhəmiyyətli korroziya aşkar edildiyini göstərsə, Cədvəl 6.-yə uyğun olaraq əhəmiyyətli korroziya sahələrinin miqyasını müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin həcmi artırılmalıdır. 3. Yük anbarlarında qoruyucu örtük, müvafiq olaraq, yaxşı vəziyyətdə aşkar edildikdə, yaxından müşahidənin həcmi xüsusi olaraq nəzərə alın bilər.	

2.2. Lyuk qapaqları və kominqlər

2.2.1. Lyuk qapaqlarının illik müayinəsi Fə. 3, Bölmə 1, [2.3] -in tələblərinə uyğun aparılmalıdır. Bu tələblərə əlavə olaraq, lyuk qapağı və lyukun kominqs örtüklərinin və onun möhkəmləndirici elementlərinin yaxından tədqiqi aparılmalıdır.

2.3. Yük anbarları

2.3.1. Cədvəl 1-də verilən tələblərə riayət edilməlidir.

2.4. Ballast çənləri

2.4.1. Ballast çənləri sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat və ya aralıq tədqiqatın nəticələrinə uyğun olaraq zəruri olduqda daxili müayinəyə məruz qalmalıdır; bax: [4.2.7] və Cədvəl 3, (3) bəndi.

2.4.2. Tədqiqatçı zəruri hesab etdikdə və ya geniş korroziya mövcud olduqda, qalınlıq ölçülərini aparmaq lazımdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri əhəmiyyətli korroziya aşkarlandığını göstərsə, qalınlığın ölçülmə dərəcəsi Cədvəl 6-a uyğun olaraq əhəmiyyətli korroziya sahələrinin dərəcəsini müəyyən etmək üçün artırılmalıdır. İllik tədqiqatın başa çatmasının təsdiqindən əvvəl bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri yerinə yetirilməlidir.

3. Aralıq tədqiqatı

3.1. Ümumi

3.1.1. Tədqiqatın planlaşdırılmasına dair toplantı, tədqiqat başlanmadan əvvəl baş tutmalıdır.

3.2. Yaşı 15 və ya daha az olan gəmilər

3.2.1. Cədvəl 2-də verilmiş yük bölmələri üçün tədqiqat tələblərinə riayət edilməlidir.

3.2.2. Ballast çənlərinin tədqiqi ilə bağlı Cədvəl 3-də verilmiş tələblərə riayət edilməlidir.

3.3. Yaşı 15-dən çox olan gəmilər

3.3.1. Yaşı 15-dən yuxarı olan gəmilərin aralıq tədqiqinin əhatə dairəsi yük uzunluğu sahəsində hər bir dib plitəsi, habelə quru vəziyyətdə və ya suda dibin tədqiqatı ilə (müvafiq hallarda) qalınlıq ölçmələri istisna olmaqla, [4]-də ətraflı göstərildiyi kimi, korpusun əvvəlki sinif yenilənməsi üzrə tədqiqatın əhatə dairəsi.

Bununla belə, [4.6]-da göstərilən çənlərin sınaqdan keçirilməsi, avtomatik hava borularının başlıqlarının tədqiqi və mazut, sürtgü yağı və içməli su çənlərinin daxili müayinəsi, əgər iştirak edən tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilmədikdə, tələb olunmur.

Bu aralıq tədqiqatı sinif dövrünün ikinci illik tədqiqatında başlanıla bilər və üçüncü illik tədqiqatda başa çatmaq üçün növbəti il ərzində davam etdirilə bilər.

Cədvəl 2 : Ümumi yük gəmilərinin yük anbarlarının aralıq tədqiqatı

Gəminin yaşı (aralıq tədqiqatı zamanı, illərlə)	
$5 < \text{yaş} \leq 10$	$10 < \text{yaş} \leq 15$
Bir ön və bir arxa yük anbarının və onlarla əlaqəli tvindək ərazilərinin ümumi tədqiqatı. Əvvəlki müayinələrdə şübhəli kimi aşkar edilmiş ərazilər [2.1.1]-də göstərilən müddəalara uyğun olaraq tədqiq edilməlidir.	Bütün yük anbarları və onlarla əlaqəli tvindək ərazilərinin ümumi tədqiqatı. Əvvəlki müayinələrdə şübhəli kimi aşkar edilmiş ərazilər [2.1.1]-də göstərilən müddəalara uyğun olaraq tədqiq edilməlidir. Bax: (1)
(1) Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya geniş korroziya mövcud olduqda, qalınlığın ölçülməsi aparılmalıdır. Bu qalınlıq ölçmələrinin nəticələri əhəmiyyətli korroziyanın aşkar edildiyini göstərsə, Cədvəl 6-ya uyğun olaraq əhəmiyyətli korroziya sahələrinin həcmi müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin həcmi artırılmalıdır. Bu genişləndirilmiş qalınlıq ölçmələri tədqiqat başa çatmış hesab edilməzdən əvvəl aparılmalıdır.	

Cədvəl 3: Ümumi yük gəmilərində ballast çənlərinin aralıq tədqiqatı

Gəminin yaşı (aralıq tədqiqatı zamanı, illərlə)	
$5 < \text{yaş} \leq 10$	$10 < \text{yaş} \leq 15$
Tədqiqatçı tərəfindən seçilmiş representativ ballast çənlərinin ümumi tədqiqatı, Bax: (1), (2) və (3)	Bütün ballast çənlərinin ümumi tədqiqatı , Bax: (1) və (3)
Əvvəlki müayinələrdə şübhəli kimi aşkar edilmiş ərazilər [2.1.1]-də göstərilən müddəalara uyğun olaraq tədqiq edilməlidir	Əvvəlki müayinələrdə şübhəli kimi aşkar edilmiş ərazilər [2.1.1]-də göstərilən müddəalara uyğun olaraq tədqiq edilməlidir
(1) Əgər belə ümumi tədqiqat heç bir görünən struktur qüsurları aşkar etməzsə, müayinə korroziyadan qorunma sisteminin effektivliyini yoxlamaqla məhdudlaşdırıla bilər. (2) Ballast çənlərində pis örtük vəziyyəti, yumşaq və ya yarımmöhkəm örtük, korroziya və ya digər qüsurlar aşkar edildikdə və ya inşa vaxtından möhkəm qoruyucu örtük tətbiq edilmədikdə, müayinə eyni tipli digər ballast çənlərinə də şamil edilməlidir. (3) Möhkəm qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və yenilənmədiyi, yumşaq və ya yarımmöhkəm örtüyün çəkildiyi və ya möhkəm qoruyucu örtüyün inşa vaxtından çəkilmədiyi ikiqat dibli çənlərdən başqa, ballast çənlərində konstruksiyası ilə əlaqədar olaraq, müvafiq çənlər yoxlanılmalı və illik tədqiqatlarda zəruri hesab edilən qalınlıq ölçmələri aparılmalıdır. Möhkəm qoruyucu örtüyün belə qırılması yumşaq və ya yarımmöhkəm örtük vurulmuş və ya möhkəm qoruyucu örtük vurulmamış ikiqat dibli ballast çənlərində aşkar edildikdə, həmin çənlər, illik tədqiqatlarda yoxlanıla bilər. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya geniş korroziya mövcud olduqda, qalınlığın ölçülməsi aparılmalıdır.	

4. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

4.1. Tədqiqat üçün hazırlıq

4.1.1. Gəmi sahibi, çənin yaxından tədqiqatı, qalınlığının ölçülməsi və sınağı üçün konstruksiyalara girişin təmin edilməsi üçün vasitələr daxil olmaqla, tədqiqatların təhlükəsiz və praktiki keçirilməsi üçün zəruri vasitələri təqdim etməlidir. Fəs. 2, Bölmə 2, [2.3], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.5], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.6], Fəs. 2, Bölmə 2, [2.7] və Fəs. 2, Bölmə 2, [2.9] bəndlərində təsvir edilən, qalınlığın ölçülməsi, tədqiqat şərtləri, konstruksiyalara giriş, müayinə üçün avadanlıqlar və dənizdə, eləcə də

müvafiq olaraq lövbər dayanacağında müayinə ilə bağlı bütün digər müddəalara da riayət edilməlidir.

4.2. Tədqiqatın həcmi

4.2.1. Tədqiqatın planlaşdırılmasına dair toplantı, tədqiqat başlanmazdan əvvəl baş tutmalıdır.

4.2.2. İllik tədqiqatların tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata [4.2.4] bəndində tələb olunduğu kimi korpus və onunla əlaqəli boruların qənaətbəxş şəkildə olması və təyin edilməli yenisinif dövrü üçün təyinata, eləcə də müəyyən edilmiş müddətlərdə keçirilən dövrü müayinələrə uyğun gəlməsini təmin etmək üçün, yetərli səviyyədə müayinə, sınaq və yoxlamalar daxil olmalıdır.

4.2.3. Bütün anbarları, ballast sisternləri, o cümlədən ikidibli sisternlər, borular, kofferdamlar və yük bölmələri, göyertə və xarici korpusu məhdudlaşdıran məkanlar müayinədən keçməli və bu müayinə, struktur tamlığın effektiv qalmasını təmin etmək üçün [4.5] və [4.6] bəndlərində tələb olunduğu kimi, qalınlıq ölçmələri və sınaqlar ilə müşayiət edilməlidir. Müayinənin məqsədi mövcud olan bilən əhəmiyyətli korroziya, çatlar, zədələnmələr və ya digər struktur deformasiyaların aşkar edilməsidir.

4.2.4 Hermetikliyin və vəziyyətin qənaətbəxş qalmasını təmin etmək üçün yuxarıda göstərilən boşluqlardakı bütün boru sistemləri yoxlanılmalı və iş təzyiqinə görə tədqiqatçının razılığı ilə sınaqdan keçirilməlidir.

4.2.5 Boş yerlərə çevrilmiş ballast çənlərinin tədqiqat həcmi ballast çənlərinə olan tələblərlə əlaqədar olaraq Cəmiyyət tərəfindən xüsusi nəzərə alınmalıdır.

Qeyd 1: Avtomatik hava borusu başlıqlarının tədqiqı üçün Fəs. 3, Bölmə 3, Cədvəl 1 ilə tanış olun.

4.2.6 Fəs. 3, Bölmə 3, [2.1.1] -də göstərildiyi kimi, quru vəziyyətdə olan bir dib tədqiqatı, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın bir hissəsidir.

Yük anbarlarının və ballast çənlərinin aşağı hissələrinin ümumi və yaxından çəkilişləri və qalınlığının ölçülməsi, əgər əvvəllər yerinə yetirilməmişdirsə, müvafiq tələblərə uyğun olaraq aparılmalıdır.

Yük anbarlarının və ballast çənlərinin aşağı hissələri yüngül ballast su xəttinin altındakı hissələr hesab edilir.

4.2.7. Əgər varsa, ballast çənlərinin korroziyadan müdafiə sistemi müayinə edilməlidir.

Möhkəm qoruyucu örtüyün pis vəziyyətdə olduğu və yenilənmədiyi, yumşaq və ya yarı bərk örtük vurulduğu və ya tikildiyi vaxtdan bərk qoruyucu örtük çəkilmədiyi, ikiqat dibli çənlər istisna olmaqla, ballast çənləri üçün, sözügedən tanklar illik fasilələrlə yoxlanılmalıdır. Qalınlıq ölçmələri tədqiqatçı tərəfindən lazım olduqda aparılmalıdır.

Möhkəm qoruyucu örtüyün belə qırılması iki dibli ballast çənlərində aşkar edildikdə və otəzələnmədikdə, yumşaq və ya yarı möhkəm örtük vurulduqda və ya tikildiyi vaxtdan bərk qoruyucu örtük çəkilmədikdə, çənlərdə sual illik fasilələrlə araşdırıla bilər. Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə və ya geniş korroziya mövcud olduqda, qalınlığın ölçülməsi aparılmalıdır.

4.2.8. Çənlərdə möhkəm qoruyucu örtüyün yaxşı vəziyyətdə olduğu aşkar edildikdə, yaxından aparılan tədqiqatların həcmi və qalınlığın ölçülməsi xüsusi olaraq nəzərə alın bilər.

4.2.9. OPEN-HATCH (açıq lyuklu) əlavə xidməti adının verildiyi gəmilər üçün:

- Yük anbarının susuzlaşdırma sistemlərinin düzgün işləməsini yoxlamaq üçün onların yoxlanılması və tam sınaqdan keçirilməsi
- Açıq yük anbarlarının tam yoxlanılması
- Üstü açıq yük anbarları üçün su püskürtmə sistemi üçün müvafiq nasosların tədqiqatçı tərəfindən tələb olunduğu kimi istismar sınağı və daxili müayinəsi.

4.3. Lyuk qapaqları və kominqlər

4.3.1. Fəs. 3, Bölmə 3, [2.2.2] -də sadalanan tələblər bütün gəmilər üçün uyğun olmalıdır.

4.3.2. [4.3.1]-ə əlavə olaraq, müvafiq olaraq Cədvəl 4 və Cədvəl 5-də verilmiş tələblərə uyğun olaraq yaxından tədqiqat və qalınlığın ölçülməsi aparılmalıdır.

Struktur baxımından daxili hissələrə çıxışı olmayan təsdiqlənmiş dizaynlyük anbarlarının lyuk qapaqları nəzərə alınmaqla, lyuk qapağı konstruksiyalarının əlçatan hissələrinin yaxından tədqiqi/qalınlığının ölçülməsi aparılmalıdır.

4.4. Ümumi və yaxın (irimiqyash) tədqiqatlar

4.4.1. Bütün yük anbarlarının, çənlərin və ərazilərin ümumi tədqiqi, hər bir sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı keçirilməlidir. Belə ki, mazut, sürtgü yağı və içməli su rezervuarları üçün Fəs. 3, Bölmə 3, Cədvəl 2-də qeyd edilən tələblərə riayət edilməlidir.

4.4.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlarda yaxından tədqiqatları üçün minimum tələblər Cədvəl 4-də verilmişdir.

Tədqiqat apararı yerlərin saxlanması, korroziyaya qarşı qorunma sisteminin vəziyyətini və otaqların oxşar məkanlarda və ya oxşar yerlərdə qüsurları olan konstruktiv quruluşlara və ya detallara malik olması nəzərə alınmaqla, zərurət yarandığı halda, tədqiqatçı mövcud məlumatlara əsasən gəmilərin yaxından tədqiqatını genişləndirə bilər.

Möhkəm qoruyucu örtüklərin yaxşı vəziyyətdə olduğu aşkar edilən məkanlar üçün Cədvəl 4-ə uyğun olaraq yaxından tədqiqatını həcmi xüsusi nəzərə alın bilər.

Qeyd 1: Avtomatik hava borusu başlıqlarının tədqiqi üçün Fəs. 3, Bölmə 3, Cədvəl 1 -ə istinad edilməlidir.

4.5. Qalınlıq ölçmələri

4.5.1. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı qalınlığın ölçülməsinə dair minimum tələblər Cədvəl 5-də verilmişdir.

4.5.2. Tədqiqatçı, zərurət olduqda qalınlığın ölçülərini genişləndirə bilər. Qalınlıq ölçüləri əhəmiyyətli korroziyaya işarə etdikdə, Cədvəl 6-da verilmiş tələblərə uyğun olaraq əhəmiyyətli korroziya sahələrinin miqyasını müəyyən etmək üçün qalınlıq ölçmələrinin həcmi artırılmalıdır.

4.5.3. Möhkəm qoruyucu örtüklərin yaxşı vəziyyətdə olduğu aşkar edilən məkanlar üçün Cədvəl 5-ə uyğun olaraq qalınlıq ölçmələrinin həcmi xüsusi nəzərə alın bilər.

4.6. Çənlərin sınağı

4.6.1. Yük uzunluğu sahəsində su ballastı üçün istifadə olunan ballast çənlərinin və dərin çənlərin bütün sərhədləri təzyiqlə sınaqdan keçirilməlidir. Mazut çənləri üçün nümunə çənləri təzyiq sınağından keçməlidir.

4.6.2. Tədqiqatçı, lazım bildikdə, çənin sınağını genişləndirə bilər.

4.6.3. Mazut çənlərinin sınağı xidmət şəraitində mayenin qalxacağı ən yüksək nöqtəyə qədər maye başlığı ilə aparılmalıdır. Mazut çənlərinin sınağı çənlərin sərhədlərinin qənaətbəxş xarici müayinəsi və təzyiq sınağının tələblərə uyğun olaraq qənaətbəxş nəticələrlə aparıldığını bildirən kapitanın təsdiqi əsasında xüsusi olaraq nəzərdən keçirilə bilər.

Cədvəl 4: Ümumi yük gəmilərinin sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı yaxından tədqiqatı ilə bağlı tələblər

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 yaş ≤ 5	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 5 < yaş ≤ 10	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 10 < yaş ≤ 15	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı yaş > 15
Bir irəli və bir arxa yük anbarında seçilmiş korpus çərçivələri və əlaqəli tvindek əraziləri ①	Bütün yük anbarlarında seçilmiş korpus çərçivələri və əlaqəli tvindek əraziləri ①	İrəli aşağı yük anbarında olan bütün korpus çərçivələri və qalan yük anbarlarının hər birində mərmə çərçivələrinin 25%-i və yuxarı və aşağı uç əlavələri və bitişik korpus örtükləri daxil olmaqla tvindek əraziləri ①	Bütün yük anbarlarında və tvindek ərazilərində boşluqlarında yuxarı və aşağı uç əlavələri və bitişik mərmə örtükləri daxil olmaqla bütün korpus çərçivələri ①
Seçilmiş bir yük anbarının köndələn arakəsmə hissəsi ②	Hər bir yük bölməsində bir köndələn arakəsmə ② Bir yan ballast çənində ön və arxa köndələn arakəsmələr, möhkəmləndirmə sistemi də daxil olmaqla ②	Bütün yük çənlərinin köndələn arakəsmələri ② Ballast çənlərində bütün köndələn arakəsmələr, o cümlədən möhkəmləndirmə sistemi ②	② - ⑥ sayılı ərazilər, yaşı 10-15 olan gəmilər üçün sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı üçün
	Hər tiptən olan (məsələn, üst tərəf, bunker tərəfi, yan çən və ya ikiqat dibli çən) iki nümunəvi ballast çəninin bir köndələn rəması, əlaqəli örtük və çərçivə ilə. ③	Hər bir ballast çənində əlaqəli örtük və çərçivə ilə bütün köndələn rəma şpanqoutları ③	
Bütün yük anbarlarının qapaqları və kominqləri (örtük və möhkəmləndirici elementlər) ④	Bütün yük anbarlarının qapaqları və kominqləri (örtük və möhkəmləndirici elementlər) ④	Bütün yük anbarlarının qapaqları və kominqləri (örtük və möhkəmləndirici elementlər) ④	
	Yük anbarı lyukları arasındakı lyuk açılışlarının xətti	Yük anbarı lyukları arasındakı lyuk açılışlarının xətti daxilində	

	daxilində bütün göyertə örtüklərinin və alt göyertə strukturunun seçilmiş sahələri ⑤	bütün göyertə örtüklərinin və alt göyertə strukturunun seçilmiş sahələri ⑤
	Daxili dib örtüyü üçün seçilmiş ərazilər ⑥	Daxili dib örtüyünün bütün əraziləri ⑥

Qeyd 1: ①, ②, ③, ④, ⑤ və ⑥ sayılı ərazilər üçün Şək 1, Şək 2, Şək 3 və Şək. 4 ilə tanış olun.

① Yük anbarının köndələn çərçivələri.

② Yük anbarının köndələn arakəsmə örtükləri, möhkəmləndirici elementləri və tirləri.

③ Ballast çənlərində rama şpanqoutu və ya su keçirməyən eninə arakəsmə.

④ Yük saxlama lyuklarının qapaqları və kominqslər. Struktur olaraq daxili hissələrə çıxışı olmayan təsdiqlənmiş dizaynly yük anbarlarının lyuk qapaqları nəzərə alınmaqla, lyuk qapağı konstruksiyalarının əlçatan hissələrinin yaxından tədqiqi/qalınlığının ölçülməsi aparılmalıdır.

⑤ Yük saxlama lyukları arasında lyuk açılışlarının xətti daxilində göyertə örtüyü və alt göyertə quruluşu.

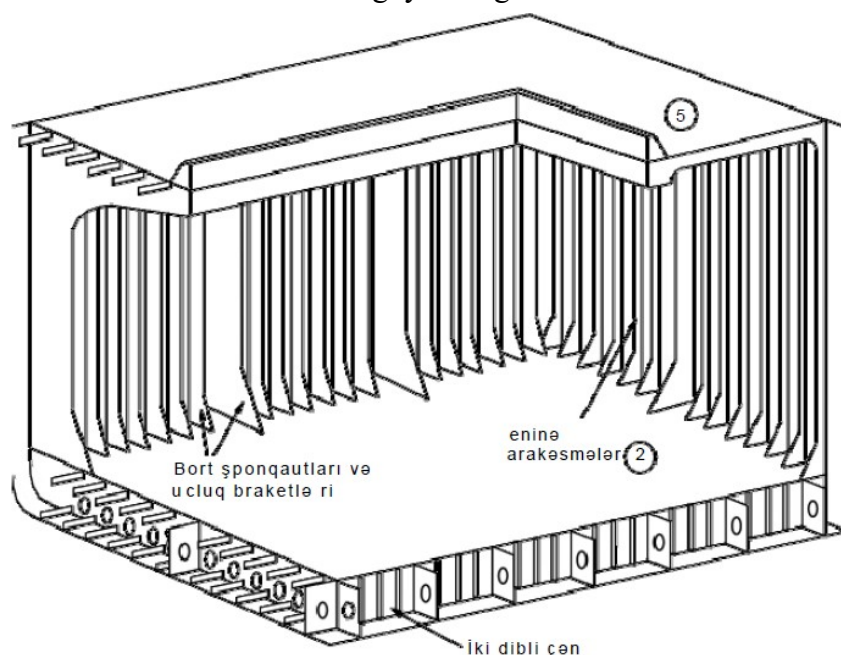
⑥ Daxili alt örtük.

Qeyd 2: Yük anbarlarının eninə arakəsmələrinin yaxından tədqiqi aşağıdakı səviyyələrdə aparılmalıdır:

- bilavasitə daxili dıbdən yuxarıda və müvafiq olaraq, tvindeklərin üstündə
- tvindeklər olmayan anbarlar üçün arakəsmələrin orta hündürlüyü
- bilavasitə əsas göyertə örtüyünün və tvindek örtüyünün altında.

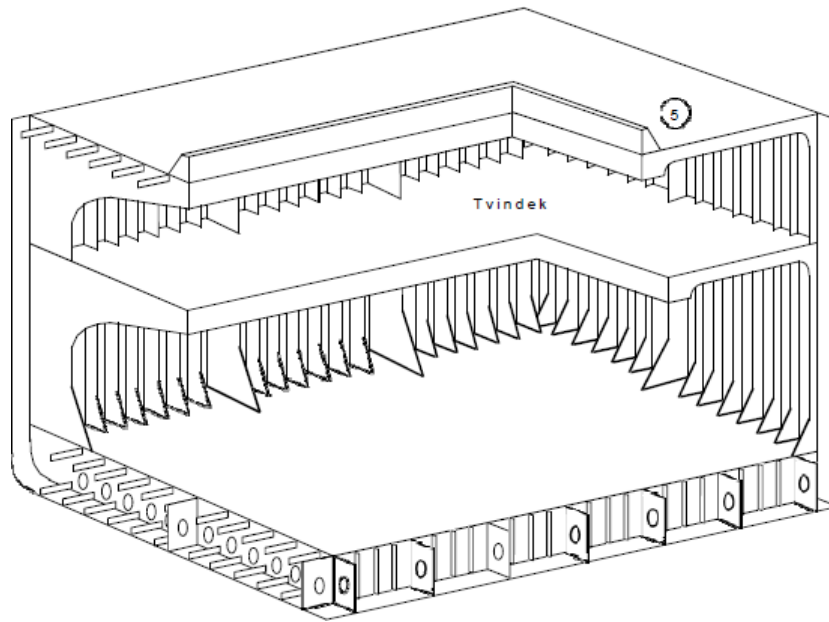
Şəkil 1 : Yaxından tədqiqat üçün nəzərdə tutulan ərazilər və ümumi yük gəmilərinin yaxından qalınlıq ölçmələri

Tək göyertəli gəmi



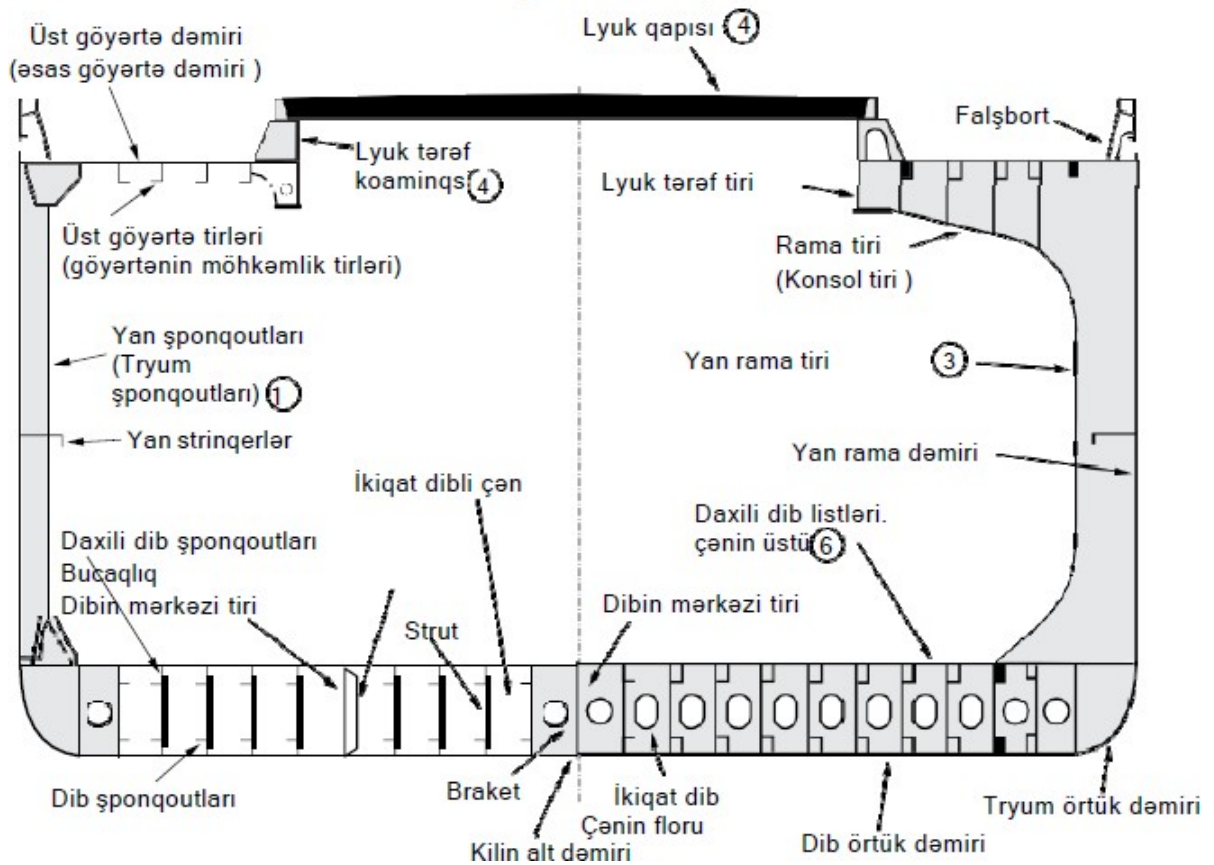
Şəkil 2 : Yaxından tədqiqat üçün nəzərdə tutulan ərazilər və ümumi yük gəmilərinin yaxından qalınlıq ölçmələri

Tvindek gəmi



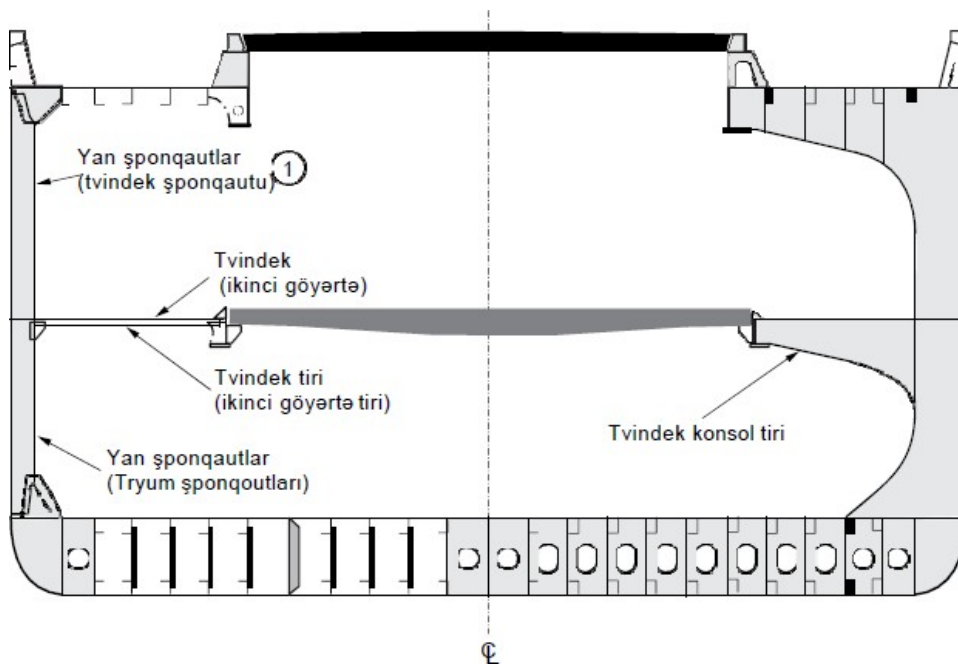
Şəkil 3 : Yaxından tədqiqat üçün nəzərdə tutulan ərazilər və ümumi yük gəmilərinin yaxından qalınlıq ölçmələri

Tək göyörtəli gəmi



Şəkil 4 : Yaxından tədqiqat üçün nəzərdə tutulan ərazilər və ümumi yük gəmilərinin yaxından qalınlıq ölçmələri

Tvindek gəmi



Cədvəl 5 : Yaxından tədqiqat üçün nəzərdə tutulan ərazilər və ümumi yük gəmilərinin yaxından qalınlıq ölçmələri

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)			
Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.1 $yaş \leq 5$	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.2 $5 < yaş \leq 10$	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.3 $10 < yaş \leq 15$	Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat №.4 və sonrakı $yaş > 15$
Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər	Şübhəli ərazilər
	0,5 L (1) gəminin ortasındakı yük məkanı yolunda göyərtə örtüyünün bir köndələn seksiyası	İki müxtəlif yük yeri yolunda 0,5 L gəminin ortasında iki köndələn seksiya (1) Yük uzunluğu sahəsində, hər bir göyərtə örtüyü, yük lyukunun açılışlarının xəttinin xaricində	Yük uzunluğu zonası daxilində: gəminin ortasında minimum üç köndələn seksiya 0,5 L (1) hər bir göyərtə örtüyü yük lyukunun dəliklərinin kənar xətti hər bir dib plitəsi, o cümlədən anbarın aşağı döngəsi tunel kili və ya boru tunelinin örtülməsi və daxili hissələri
	Cədvəl 4-ə uyğun olaraq yaxından tədqiq edilməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya nümunələrinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydə alınması üçün ölçülməsi.	Cədvəl 4-ə uyğun olaraq yaxından tədqiq edilməli olan konstruksiya üzvlərinin korroziya nümunələrinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydə alınması üçün ölçülməsi.	Cədvəl 4-ə uyğun olaraq yaxından tədqiq edilməli olan konstruksiya elementlərinin korroziya nümunələrinin ümumi qiymətləndirilməsi və qeydə alınması üçün ölçülməsi.
		Yük bölməsinin daxilində bütün külək və su zolaqları	Bütün külək və su zolaqları, tam uzunluq boyunca
		Yük bölməsinin xaricində bütün külək və su zolaqları	

(1) Ən böyük azalmaların baş verməsi ehtimal edilən və ya göyərtə örtüyünün ölçmələri nəticəsində aşkar edildiyi yerlərdə eninə bölmələr seçilməlidir.

Qeyd 1: Qalınlığın ölçülməsi yerləri, yük və ballast tarixini, qoruyucu örtüklərin təşkili və vəziyyətini nəzərə alaraq, korroziyaya ən çox məruz qalma ehtimalı olan ərazilərdən ən yaxşı nümunə götürülməsini təmin etmək üçün seçilməlidir.

Qeyd 2: Uzunluğu 100 metrədən az olan gəmilər üçün 10-15 yaş arası gəmilər üçün tələb olunan

eninə hissələrin sayı birə, 15 yaşdan yuxarı gəmilər üçün isə eninə hissələrin sayı ikiyə endirilə bilər.

Cədvəl 6 : Ciddi korroziya ərazilərində qalınlıq ölçmələrinin səviyyəsi üçün tələblər
Ümumi yük gəmilərinin sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı

Struktur komponent	Ölçmə dərəcəsi	Ölçmə sxemi
Örtük	Şübhəli ərazi və yanaşı plitələr	1 m2-dən çox örtük üzərində 5 nöqtəli sxem
Möhkəmləndiricilər	Şübhəli ərazi	Rama şpanqoutu və flansın eninə xətt üzrə 3 ölçmə

BÖLMƏ 8 DİGƏR XİDMƏTİ ADLAR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1. Bu Bölmənin tələbləri aşağıdakı xidməti adlardan birinə aid edilən və aşağıda göstərilən Maddələrdə verilmiş gəmilərə şamil edilir.

- **Konteyner gəmisi və ya konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş gəmi**, Maddə [2]
- **mal-qara gəmisi**, Maddə [3]
- **FLS tankeri**, Maddə [4]
- Dibdərirləşdirmə qurğuları, məs. dibdərirləşdirici, özüboşaldıcı dibdərirləşdirici, bunker qurğusu, açılan korpuslu dibdərirləşdirici, açılan korpuslu özüdaşıyan dibdərirləşdirici, Maddə [5]
- Buksir, xilasetmə buksiri, eskort buksiri, Maddə [6]
- **təchizat gəmisi**, Maddə [7]
- **yanğınsöndürmə gəmisi**, Maddə [8]
- **neft toplama çəni**, Maddə [9]
- **lövbar daşıyan gəmi**, Maddə [10]
- **kabel quraşdırma gəmisi**, Maddə [11]
- **yüqəaldırma gəmisi**, Maddə [12]
- **dalgıç dəstəyi**, məs. **dalgıç dəstəyi-inteqrasiya edilmiş və ya dalgıç dəstəyi-səyyar**, Maddə [13]
- **balıqçılıq gəmisi**, Maddə [14]
- **rezerv xilasetmə gəmisi**, Maddə [15]
- **yaxta və çarter yaxtası**, Maddə [16].
- **Yarımbatırılan yük gəmisi**, Maddə [17].
- **dalgıç sistemləri**, Maddə [18]
- **borudüzücü gəmilər**, Maddə [19].

1.1.2. Bu tələblər, müvafiq tələblərə uyğun olaraq, Hissə A, Fəsil 3-də verilən tələblərə əlavə sayılır.

1.1.3. Aşağıdakı xidməti adlardan birinin verildiyi dalgıç sistemlərinin tədqiqi üçün tələblər Maddə [18]-də verilib:

- **Dalgıç sistemi – inteqrə edilmiş**
- **Dalgıç sistemi – səyyar**
- **Hiperbarik qəbul qurğusu**

2. Konteyner gəmisi və ya konteynerlərin daşınması üçün təchiz edilmiş gəmi

2.1. İllik tədqiqat

2.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- tələb olunduqda və ya təchiz olunduqda konteynerlərin yerləşdirilməsi üçün təlimatların və alətlərin mövcudluğunun təsdiqi
- gəminin konstruksiyasına və ya lyuk qapaqlarına qaynaqlanmış konteyner dayaqclarının müayinəsi
- əgər quraşdırılıbsa, dəlik tipli konstruksiyaların müayinəsi.

2.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

2.2.1. Yenilənmə prosesində aşağıdakılar daxildir:

- gəminin konstruksiyasına və ya lyuk qapaqlarına qaynaqlanmış konteyner dayaqclarının yoxlanılması, mümkün çatların və deformasiyaların yoxlanılması
- dəlikli konstruksiyaların və əlaqəli elementlərin tədqiqi, mümkün çatların, deformasiyaların və ya korroziyanın yoxlanılması.

2.2.2. **Konteyner gəmisinin** xidməti adının verildiyi gəmilər üçün yuxarı tərəflərdə kesson tirinin və ya ekvivalent konstruksiyasının müayinəsi aparılır. Köndələn seksiyalara aid olanlara əlavə olaraq qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

3. Mal-qara daşıyan gəmilər

3.1. İllik tədqiqat

3.1.1. Tədqiqata aşağıdakıların ümumi müayinəsi daxil olmalıdır:

- mal-qara üçün boşluqlar və müvafiq lyuk örtükləri (Fəs. 3, Bölmə 1, [2]-yə uyğun olaraq tədqiq ediləcək)
- havalandırma vasitələri, o cümlədən əsas daşıyıcılar
- heyvandarlıq sahələrində, keçid və giriş yollarında əsas, qəza və portativ işıqlandırma sistemləri
- drenaj sistemi
- yem və şirin su sistemləri
- yanğınsöndürmə cihazları, lazım olduğu və mümkün olduğu qədər işləmə sınağı ilə (Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4]-ə uyğun olaraq)
- təxliyə vasitələri, onlar təmiz və maneəsi saxlanılması şərti ilə.

3.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.2.1. Havalandırma, işıqlandırma və müvafiq enerji təchizatı ilə bağlı avadanlıqlar Fəs. 3, Bölmə 3 -də göstərilirdiyi kimi, oxşar avadanlıq üçün tələb olunan həcmdə sinbin yenilənməsi üçün tədqiqata təqdim edilməlidir.

3.2.2. Drenaj, yem və şirin su sistemləri, o cümlədən boru kəmərləri və nasoslar, Fəs. 3, Bölmə 3 -də göstərilirdiyi kimi, sinfin yenilənməsi tədqiqatında oxşar avadanlıq üçün tələb olunan dərəcədə tədqiq edilməlidir.

3.2.3. İçməli su çənləri Fəsdə verilən dövriliyə uyğun olaraq daxili müayinədən keçirilməlidir. 3, Bölmə 3, Cədvəl 2.

3.2.4. Yanğınsöndürmə sistemləri hərtərəfli yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

4. FLS tankeri

4.1. İllik tədqiqat - Korpus elementləri

4.1.1. Üst göyərtələr

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- aralıqlar, qapaqlar, kominqlər və ekranlar daxil olmaqla yük çənlərinin açılışlarının yoxlanılması
- yük çəninin təzyiq/vakuum klapanlarının və alov ekranlarının müayinəsi
- bütün bunkerlərin, yağlı ballastların və yağlı çənlərin havalandırma dəliklərindəki alov ekranlarının yoxlanılması
- yük, bunker, ballast və ventilyasiya boru sistemlərinin, o cümlədən uzaqdan idarəetmə klapanları, təhlükəsizlik klapanları və müxtəlif qoruyucu qurğuların, həmçinin havalandırma dirəklərinin və başlıqların yoxlanılması
- yük sahəsinə baxan təkər evinin qapı və pəncərələrinin, üst tikililərdə və göyərtənin kənarlarında olan pəncərələrin qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- nasosların, klapanların və boru kəmərlərinin müəyyən edilməsinin və fərqləndirici şəkildə işarələnməsinin təsdiqi.

4.1.2. Yüklə nasos otaqları və boru tunelləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- nasos otağının bütün arakəsmələrinin və boru tunellərinin (əgər varsa) kimyəvi yüklə sızması və ya sınıq əlamətlərinə və xüsusən də nasos otağının arakəsmələrindəki keçidlərin salniklərinə nəzarət edilməsi
- yüklə nasosu otaqlarında və boru tunellərində (əgər varsa) bütün boru sistemlərinin vəziyyətinin yoxlanılması
- anbar və ballast qurğularının tədqiqi və nasosların və boru kəmərlərinin müəyyən edilməsinin təsdiqi.

4.2. İllik tədqiqat - Yüklə texnikası elementləri

4.2.1. Yüklə sahəsi və yüklə nasos otaqları

Sahibkar və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçı bəyan etməlidir ki, Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan təhlükəli zonalar da ki müxtəlif qurğularda təhlükəsizliyə xələl gətirə biləcək heç bir dəyişiklik və ya düzəliş edilməmişdir.

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yüklə nasosu otaqlarında və ya onun yaxınlığında potensial alışma mənbələrinin, məsələn, boş dişli mexanizm, anbarda həddindən artıq məhsul, həddindən artıq buxar, tezalışan materiallar, aradan qaldırıldığına və giriş pilləkənlərinin qənaətbəxş zavod vəziyyətində olduğuna təsdiqi
- yüklə, anbar, ballast və soyma nasoslarının, mümkün olduğu qədər, vəzi sızdırmazlığının həddindən artıq sızması üçün yoxlanılması, elektrik və mexaniki uzaqdan idarəetmə və söndürmə cihazlarının düzgün işləməsinin və nasos otağının anbar sisteminin işinin və nasosun özüllərinin salamatlığının yoxlanılması
- yüklə sahəsindəki bütün boşluqların (yüklə nasosu otağı daxil olmaqla) havalandırma sisteminin, o cümlədən portativ avadanlıqların, əgər varsa, işlək olmasının, kanalların bütöv olmasının, dempferlərin işlək olmasının və ekranların təmiz olmasının təsdiqi
- təhlükəli zonalarda, yüklə nasosu otaqlarında və digər otaqlarda elektrik avadanlıqlarının qənaətbəxş vəziyyətdə olması və lazımı qaydada saxlanılmasının təsdiqi
- yüklə nasosu otağının anbar sisteminin uzaqdan işləməsinin qənaətbəxş olmasının təsdiqi
- yükün istilik sisteminin müayinəsi
- yüklərin daşınması təşkilinin yoxlanılması və gəminin yüklə şlanqlarının təyinatına uyğun və qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- ön və ya arxadan yükləmə/boşaltma üçün hazırlanmış hər hansı xüsusi qurğunun qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

4.2.2. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tələb olunduqca və ya quraşdırıldıqda aşağıdakı elementlər daxil edilməlidir:

- yüklə çəni ölçmə cihazlarının, yüksək səviyyəli siqnalların və daşmaların idarə edilməsi ilə bağlı klapanların müayinəsi
- yüklə boşaltma xətlərində quraşdırılmış təzyiqölçənlərin düzgün işləməsinin təsdiqi
- tələb olunan qaz aşkarlama vasitələrinin göyertədə olmasının və hər hansı tələb olunan buxar aşkarlama borularının təchizatı üçün qənaətbəxş tədbirlərin görülməsinin təsdiqi
- yükün temperaturunu ölçmək üçün nəzərdə tutulmuş cihazların, əgər varsa, qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi.

4.2.3. Yanğınsöndürmə sistemləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yüklə çənləri və yüklə nasos otaqları ilə bağlı sabit yanğınsöndürmə sistemlərinin boru kəmərlərinin və ayırıcı klapanların xarici müayinəsi
- müxtəlif dəliklərin bağlanması üçün uzaq vasitələrin işlək olmasının mümkün olduğu qədər və lazım gəldikdə təsdiqi
- daşınacaq kimyəvi yüklə üçün müvafiq portativ yanğınsöndürmə avadanlığının Fə. 3, Bölmə

1, [3.4.3] -də verilmiş müvafiq tələblərə uyğun ekspertizası

- Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4.2] -də verilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq göyərtədə quraşdırılmış istənilən növ yangınsöndürmə sistemlərinin yoxlanılması, məsələn, göyərtə köpüyü, su çiləyicisi və s.

4.2.4. İnert qaz sistemi

Neft tankerlərinin göyərtəsində quraşdırıldığı kimi inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, Fəs. 4, Bölmə 3, [3.4]-ə -də verilən tələblərə əməl edilməlidir.

4.3. Aralıq tədqiqat- Korpus elementləri

4.3.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yük, təmizləmə, yüklərin yuyulması, bunker, ballast, buxar və ventilyasiya boruları sistemlərinin, eləcə də ventilyasiya dirəklərinin və başlıqların mümkün qədər yoxlanılması. Müayinə zamanı boru kəmərinin vəziyyətinə dair hər hansı bir şübhə yaranarsa, təzyiq testi, qalınlığın ölçülməsi və ya hər ikisi tələb oluna bilər.
- əgər varsa, yük borularının korpusa elektrikle bağlanması təsdiqi
- havalandırma xəttinin drenaj qurğularının tədqiqi.

4.4. Aralıq tədqiqat- Yüklərin texnikası elementləri

4.4.1. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları

Yük nasos bölmələri və yük çənlərinə yanaşı olan zonalar kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları və kəməllərin ümumi müayinəsi, nasaz və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları, təsdiqlənməmiş işıqlandırma və işıq cihazları, eləcə də düzgün quraşdırılmamış və ya nasaz, eləcə də “qapalı naqillər” kimi problemlər kimi məsələlər ilə bağlı aparılmalıdır.

Təhlükəli zonalarda birləşən və təhlükəli zonalardan keçən elektrik avadanlıqları və konturlarının elektrik izolyasiyasının müqaviməti sınaqdan keçirilməlidir; belə ki, müvafiq sınaq protokolu aparılanda, gəmi heyəti tərəfindən yerinə yetirilmiş son sınaqların nəticələrinin qəbulu imkanı nəzərdən keçirilə bilər.

4.4.2. Yüklərin isitmə sistemi

Yükün istilik sisteminin qənaətbəxş vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

4.4.3. İnert qaz sistemi

Aralıq tədqiqatın başa çatma tarixinə yaşı 10-dan yuxarı olan gəmilər üçün neft tankerlərinin göyərtəsində quraşdırıldığı kimi inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, Neft tankerlərinin aralıq tədqiqatı üçün Fəs 4, Bölmə 3, [5.2] tələblərinə əməl edilməlidir.

4.5. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat - Korpus elementləri

4.5.1. Borular

Yük, ballast, təmizləmə və ventilyasiya sistemləri üçün boru kəmərləri Tədqiqatçının razı qalması üçün yoxlanılmalıdır. Bu elementlərin sökülməsi və ya qalınlığının ölçülməsi tələb oluna bilər. Yük və ya ballast boru kəmərlərinin təmiri və ya sökülməsi zamanı, ya da şübhə yarandıqda, hidravlik sınaq aparılmalıdır.

Havalandırma xəttinin drenaj tənzimləmələri yoxlanılmalıdır.

Mümkün olduqda, yük borularının korpusa elektrikle birləşdirilməsi yoxlanılmalıdır.

4.5.2. Təhlükəsizlik klapanları

Yük boru kəmərlərində və yük çənlərindəki bütün təhlükəsizlik klapanları yoxlama üçün sökülməli, tənzimlənməli və lazım olduqda yenidən bağlanmalıdır.

4.5.3. Yüklərin nasos otaqları

Bütün yük nasosu otağının sərhədləri ümumi yoxlanılmalıdır. Bütün qaz keçirməyən valların salnik mexanizmləri yoxlanılmalıdır. Yük nasosu otaqlarının dibi təmizləmə qurğularının və novların müayinəsi üçün təmiz təqdim edilməlidir.

4.6. Sınfın yenilənməsi üçün tədqiqat - Yük texnikası elementləri

4.6.1. Nasoslar

Ballast və təmizləmə nasosları daxili təftiş edilməli və ilkin mühərriklər yoxlanılmalıdır. İşçi sınaq aparılmalıdır.

Yük nasoslarına texniki qulluq qeydləri tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

4.6.2. Yuyucu sistem

Yuyucu sistem quraşdırılıbsa, boru kəmərləri, nasoslar, klapanlar və göyərtəyə quraşdırılmış paltaryuyan maşınlar sızma əlamətlərinə görə yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməli və göyərtəyə quraşdırılmış paltaryuyan maşınların anker qurğuları tədqiqatçının razı qalması üçün yoxlanılmalıdır.

4.6.3. Yük isitmə sistemi

Yükün isitmə sisteminin görünən qənaətbəxş vəziyyəti, məsələn, sıxma, boru kəmərlərinin xarici vəziyyəti yoxlanılmalı və tədqiqatçı tərəfindən lazım gələrsə, sistem təzyiq sınağından keçirilməlidir.

4.6.4. Məsafədən idarəetmə mexanizmləri

Nasosların və klapanların fəvqəladə uzaqdan idarə etmə və avtomatik bağlanma klapanların işçi sınağı aparılmalıdır.

4.6.5. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları

Yük nasosu otaqları və yük çənlərinə bitişik ərazilər kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqlarının və kəbellərinin ümumi müayinəsi qüsurlu və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları, təsdiq edilməmiş işıqlandırma və qurğular, düzgün quraşdırılmamış və ya qüsurlu və ya çıxılmaz naqillər üçün aparılmalıdır.

Təhlükəli zonalarda birləşən və ya oradan keçən elektrik avadanlıqlarının və sxemlərinin elektrik izolyasiya müqaviməti yoxlanılmalıdır; lakin, sınaqların düzgün qeydinin aparıldığı hallarda, gəmi personalı tərəfindən həyata keçirilən son sınaq göstəricilərinin qəbul edilməsi nəzərə alın bilər.

4.6.6. Yanğınsöndürmə sistemləri

Tədqiqata Fəs. 3, Bölmə 3, [3.8]-də göstərilən yük sahəsinin, yük nasosu otağının və digər təhlükəli yerlərin mühafizəsi üçün göyərtədə quraşdırılmış istənilən növ yanğınsöndürmə sistemlərinin, məsələn, göyərtə köpüyü, su çiləyicisi və s. Fəs. 3, Bölmə 3, [3.8] -də verilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq yoxlanılması daxil olmalıdır.

4.6.7. İnert qaz sistemi

Neft tankerlərinin göyərtəsində quraşdırıldığı kimi, inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, Fəs. 4, Bölmə 3, [5.2]-də verilən tələblər, aralıq tədqiqat üçün və Fəs. 4, Bölmə 3, [7.3]-də verilən tələblər neft tankerlərinin sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatı ilə əlaqədardır.

5. Dibqazma maşınları

5.1. İllik tədqiqat

5.1.1. Tədqiqata gəminin xidməti adına müvafiq olaraq, görə quraşdırılıbsa və ya tələb olunursa, aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- **Özü hərəkət edən dibdaşıyıcı qurğu ("split hopper unit") və açılan korpuslu dibdərinləşdirici qurğusu ("split hopper dredger")** üçün Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən demontaj və sonrakı yoxlamalar daxil olmaqla, üst strukturların rəzələri və blokları, göyərtə rəzələri, hidravlik domkratlar və əlaqəli boru sistemləri və siqnalizasiyaların praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər vizual müayinəsi,

- **Dibdərirləşdirici, özüdaşıyan dibdaşıyıcı və açılan korpuslu dibdərirləşdirici qurğusu üçün**
- Sorucu boru kəmərlərinin və yükqaldırıcı sistemlərin struktura qoşulmalarının mümkün qədər vizual müayinəsi və dibdərirləşdirmə texnikası otaqlarında boru kəmərlərinin korroziya və sızma olmaması üçün xarici müayinəsi
- Elektrik cərəyanvurmaları, fırlanan mexanizmlər, yanğın və partlayış təhlükələrindən qorunma ilə əlaqədar dib qazma ərazisi və əlaqəli avadanlıqların vəziyyətinin yoxlanılması.

5.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

- 5.2.1. Tədqiqata gəminin xidməti adına müvafiq olaraq, gərə quraşdırılıbsa və ya tələb olunursa, aşağıdakılar daxil olmalıdır:
- özüdaşıyan dibdaşıyıcı, dibdaşıyıcı qurğu üçün alt qapılar və ya ventillərin və petlə, idarəedici ştanq, hidravlik sistemlər kimi aksesuarların vizual yoxlanılması və Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə demontajı,
 - Özü hərəkət edən dibdaşıyıcı qurğu ("split hopper unit") və açılan korpuslu dibdərirləşdirici qurğusu ("split hopper dredger") üçün Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən demontaj və sonrakı yoxlamalar daxil olmaqla, üst strukturların rəzələri və blokları, göyertə rəzələri, hidravlik domkratlar və əlaqəli boru sistemləri və siqnalizasiyaların praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər vizual müayinəsi,
 - Dibdərirləşdirici, özüdaşıyan dibdaşıyıcı və açılan korpuslu dibdərirləşdirici qurğusu üçün
 - Sorucu boru kəmərlərinin və yükqaldırıcı sistemlərin struktura qoşulmalarının mümkün qədər vizual müayinəsi və dibdərirləşdirmə texnikası otaqlarında boru kəmərlərinin korroziya və sızma olmaması üçün xarici müayinəsi
 - Elektrik cərəyanvurmaları, fırlanan mexanizmlər, yanğın və partlayış təhlükələrindən qorunma ilə əlaqədar dib qazmanın ərazisi və əlaqəli avadanlıqların vəziyyətinin yoxlanılması.

6. Buksir, xilasedici buksir, mühafizə gəmisi

6.1. İllik tədqiqat

- 6.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: Buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının quraşdırıldığı halda ümumi xarici müayinəsi və mümkün olduğu qədər qarmaqdan açılma üçün qurğu.
- 6.1.2. [6.1.1]-ə əlavə olaraq, **xilasedici buksir** üçün Hissə E, Fəs.1, Bölmə 3, [4]-də tələb olunduğu kimi xüsusi avadanlığın mövcudluğu və qənaətbəxş vəziyyəti yoxlanılmalıdır.
- 6.1.3. **Birləşdirilmiş buksir-barj** üçün birləşmə sisteminin əlçatan hissələrinin müayinəsi aparılmalıdır.
- 6.1.4. 4 Hissə E, Fəs.1, Bölmə 3, [2.7.4]-ə aid olan buksir bucurqadının təcili buraxma sistemləri ilə təchiz edilmiş buksirlər üçün illik tədqiqata daxil edilməlidir.:
- 6.1.4.1. İstehsalçı tərəfindən təqdim edilmiş tədqiqatlar üçün sənədləşdirilmiş təlimatlara istinad edərək buksir bucurqadının təcili boşaltma/buraxma sisteminin işinin təsdiqi. Bucurqadın təcili boşaltma sisteminin yük olmadan işləməsi yoxlanılmalıdır. Praktiki olduqda, qəza boşaltma sisteminin işə salınması bucurqad əyləcinin müşahidəsi ilə təsdiqlənə bilər.
- 6.1.4.2. Mümkün və əgəlabatan olduğu qədər qəza halların boşaltma sistemi ilə bağlı həyəcan siqnallarının funksiyasının yoxlanılması
- 6.1.4.3. Qənaətbəxş vəziyyətdə qaldığını təsdiqləmək üçün qəza-buraxılış sisteminin vəziyyətinin vizual müayinəsi
- 6.1.4.4. Elektrik enerjisinin kəsilməsi zamanı və bu məqsədlə əlavə enerji mənbələrinin təşkil olunduğu halda dartma kəmərinin qəzalılı buraxılış vasitələrinin yoxlanılması, enerji mənbələrinin vizual yoxlanılması və istismar sınağı.
- 6.1.4.5. Fövqəladə vəziyyətin söndürülmə sisteminin performans imkanlarının və istismar təlimatlarının sənədləşdirildiyini və bucurqadın quraşdırıldığı gəminin göyertəsində mövcud olmasını

yoxlamaq.

6.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

6.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının konstruksiyaya, o cümlədən strukturun müvafiq möhkəmləndirilməsinə qoşulma vəziyyətinin yoxlanılması;
- buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının xarici vəziyyətinin yoxlanılması; mümkün olduqda, qarmaqdan çıxarma qurğusunun yüksüz sınağı aparılmalıdır.

6.2.2. **Xilasetmə buksiri** üçün, [6.2.1] bəndinə əlavə olaraq, tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Hissə E, Fəs.1, Bölmə 3, [4]-də tələb olunduğu kimi xüsusi avadanlıqların yoxlanılması və iş sınağı.
- Buksir troslarının qənaətbəxş vəziyyətinin mütəxəssis tərəfindən yoxlanılması. Gəmi sahibi tərəfindən Tədqiqatçıya hesabat təqdim edilməli və gəmidə saxlanılmalıdır.

6.2.3. **Birləşdirilmiş buksir-barja** üçün, tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən qalınlıq ölçmələri və dağıdıcı olmayan sınaqlarla tamamlanan birləşmə sisteminin komponentlərinin vizual müayinəsi aparılmalıdır. Əlaqədar uzaqdan idarəetmə, təhlükəsizlik və siqnalizasiya cihazlarının yoxlanılması daxil olmaqla, qoşulma/ayrılma sınağı aparılmalıdır.

6.2.4. Əlavə xidmət xüsusiyyəti ilə təchiz edilmiş gəmilər üçün **standart nominal dartı gücü** = $[T_{BP}/9,81] \cdot t$, tədqiqat Hissə E, Fəs.1, Əlavə 1, [9-da müəyyən edildiyi kimi yeni dartı gücünü daxil etməlidir.].

6.2.5. Hissə E, Fəs.1, Bölmə 3, [2.7.4]-ə aid olan buksir bucurqadının qəza buraxma sistemləri ilə təchiz edilmiş buksirlər üçün illik tədqiqat tələbləri, müvafiq olaraq istehsalçı tərəfindən müvafiqqaydada sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat üçün əlavə təlimatlarla birgə yerinə yetirilməli və izlənilməlidir.

Qəza halları sisteminin tam funksionallığı tədqiqatçının razı qalması üçün sınaqdan keçirilməlidir. Sınaq ya dartma sınağı zamanı və ya müvafiq yük üçün sertifikatlaşdırılmış buksir gəmisinin göyərtəsinin və ya sahilin güclü nöqtəsinə yük tətbiq etməklə aparıla bilər.

Qəza buraxılma sistemi həm normal enerji vəziyyətində, həm də elektrik kəsilməsi vəziyyətində maksimum nominal yükün 30%-dən azına və ya gəmi dayaqqlarının çəkilməsinin 80%-nə bərabər olan buksirləmə xətti yükü ilə sınaqdan keçirilməlidir.

Fövqəladə vəziyyətdə boşaltma sistemi həm normal enerji vəziyyətində, həm də tədqiqatçının razı qalması üçün elektrik kəsilməsi vəziyyətində maksimum nominal yükün 30%-dən azına və ya gəmi dayaqqlarının çəkilməsinin 80%-nə bərabər olan dartma xətti yükü ilə sınaqdan keçirilməlidir.

7. Təchizat gəmisini

7.1. Ümumi

7.1.1. İllik tədqiqat, aralıq tədqiqat və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat üçün əlavə tədqiqat elementləri yalnız **HNLS** və ya **WELLSTIM**-in əlavə xidmət xüsusiyyətləri ilə təyin edilmiş xidmət adları ilə təchiz edilmiş gəmilərə şamil edilir.

7.2. İllik tədqiqat - Korpus elementləri

7.2.1. Üst göyərtələr

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- kipləşdiricilər, qapaqlar, kominqlər və ekranlar da daxil olmaqla yük çənlərinin dəliklərinin

yoxlanılması

- yük çəninin təzyiq/vakuum klapanlarının və alov ekranlarının müayinəsi
- bütün bunkerlərin, yağlı (neft) ballastların və yağlı çənlərin havalandırma dəliklərindəki alov ekranlarının yoxlanılması
- yük, bunker, ballast və ventilyasiya boru sistemlərinin, o cümlədən uzaqdan idarəetmə klapanları, təhlükəsizlik klapanları və müxtəlif qoruyucu qurğuların, həmçinin havalandırma dirəklərinin və başlıqların yoxlanılması
- yük sahəsinə baxan sükan məntəqəsinin qapı və pəncərələrinin, üst tikililərdə və göyertə korpusunun uclarında yan tərəflər və pəncərələrin qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- nasosların, klapanların və boru kəmərlərinin müəyyən edilməsinin və fərqləndirici şəkildə işarələnməsinin təsdiqi.

7.2.2. Yük nasos otaqları nasos tunelləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- nasos otağının bütün arakəsmələrinin və boru tunellərinin (əgər varsa) neft və ya kimyəvi məhsulun sızması və ya sınıq əlamətlərinə və xüsusilə nasos otağının arakəsmələrindəki keçidlərin salnik mexanizmləri ilə təmin edilməsinə nəzarət edilməsi
- yük nasosu otaqlarında və boru tunellərində (əgər varsa) bütün boru sistemlərinin vəziyyətinin yoxlanılması
- anbar və ballast qurğularının tədqiqi və nasosların və boru kəmərlərinin müəyyən edilməsinin təsdiqi.

7.3. İllik tədqiqat - Yük texnikası elementləri

7.3.1. Yük bölməsi və yük nasos otaqları

Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən verdiyi razılığı olmadan təhlükəli zonalar da daxil olmaqla müxtəlif qurğularda təhlükəsizliyə xələl gətirə biləcək heç bir dəyişiklik və ya dəyişiklik edilməməsi bəyan edilməlidir.

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yük nasosu otaqlarında və ya onun yaxınlığında potensial alışma mənbələrinin, məsələn, boş mexanizm, anbarda həddindən artıq məhsul, həddindən artıq buxar, yanan materiallar və s.-nin aradan qaldırıldığı və giriş pilləkənlərinin qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- yük, anbar, ballast və təmizləmə nasoslarının, mümkün olduğu qədər, salnik sızdırmazlığının həddindən artıq sızması üçün yoxlanılması, elektrik və mexaniki uzaqdan idarəetmə və söndürmə cihazlarının düzgün işləməsinin və nasos otağını anbar sisteminin işinin yoxlanılması və nasosun özlülərinin salamat olmasının yoxlanılması.
- yük sahəsindəki bütün ərazilərin (yük nasosu otaqları daxil olmaqla) ventilyasiya sisteminin, o cümlədən portativ avadanlıqların, əgər varsa, işlək olmasının, kanalların bütöv olmasının, damperlərin işlək olmasının və ekranların təmiz olmasının təsdiqi
- təhlükəli zonalarda, yük nasos otaqlarında və digər yerlərdə elektrik avadanlığının qənaətbəxş vəziyyətdə olması və lazımi qaydada saxlanılmasının təsdiqi
- yük nasosu otağının anbar sisteminin uzaqdan işləməsinin, əgər quraşdırılıbsa, qənaətbəxş olduğunun təsdiqi
- yükün istilik sisteminin müayinəsi
- yüklərin daşınması təşkilinin yoxlanılması və gəminin yük şlanqlarının təyinatına uyğun və qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi.

7.3.2. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Tədqiqata tələb olunarsa və ya təchiz olunarsa aşağıdakı elementlər daxil olmalıdır:

- yük çəni ölçmə cihazlarının, yüksək səviyyəli siqnalların və daşqınların idarə edilməsi ilə bağlı klapanların müayinəsi
- yük boşaltma xətlərində quraşdırılmış təzyiqölçənlərin düzgün işləməsinin təsdiqi
- tələb olunan qaz aşkarlama vasitələrinin göyertədə olmasının və hər hansı tələb olunan buxar aşkarlama borularının təchizatı üçün qənaətbəxş tədbirlərin görülməsinin təsdiqi

- yükün temperaturunu ölçmək üçün nəzərdə tutulmuş cihazların, əgər varsa, qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi.

7.3.3. Yangınsöndürmə sistemləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yük çənləri və yük nasos otaqları ilə bağlı sabit yangınsöndürmə sistemlərinin boru kəmərlərinin və kəsici klapanların xarici müayinəsi
- müxtəlif açılışların bağlanması üçün uzaqdan idarəetmə vasitələrinin işlək olmasının mümkün olduğu qədər və uyğun olduqda təsdiqi
- daşınacaq yüklər üçün müvafiq portativ yangınsöndürmə avadanlığının Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4.3]-də verilmiş müvafiq tələblərə uyğun yoxlanılması

- Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4.2] -də verilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq göyörtədə quraşdırılmış istənilən növ yangınsöndürmə sistemlərinin, məsələn, göyörtə köpüyü, su çiləyicisi və s.-nin yoxlanılması.

7.4. Aralıq tədqiqat- Korpus elementləri

7.4.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yük, təmizləmə, bunker, ballast, buxar və ventilyasiya boruları sistemlərinin, habelə havalandırma dirəklərinin və başlıqların yoxlanılması. Müayinə zamanı boru kəmərinin vəziyyətinə dair hər hansı bir şübhə yaranarsa, təzyiq testi, qalınlığın ölçülməsi və ya hər ikisi tələb oluna bilər.
- boru kəmərlərinin korpusa elektrikle bağlanması təsdiqi
- ventilyasiya xəttinin drenaj qurğularının yoxlanılması.

7.5. Aralıq tədqiqat- Yük texnikası elementləri

7.5.1. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları

Yük nasosu otaqları və yük çənlərinə bitişik ərazilər kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqlarının və kəməllərinin ümumi müayinəsi qüsurlu və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları, təsdiq edilməmiş işıqlandırma və qurğular, düzgün quraşdırılmamış və ya qüsurlu və ya çıxılmaz naqillər üçün aparılmalıdır.

Təhlükəli zonalarda birləşən və ya oradan keçən elektrik avadanlıqlarının və sxemlərinin elektrik izolyasiya müqaviməti yoxlanılmalıdır; lakin, sınaqların düzgün qeydinin aparıldığı hallarda, gəmi personalı tərəfindən həyata keçirilən son sınaq göstəricilərinin qəbul edilməsi nəzərə alın bilər.

7.5.2. Yük isitmə sistemi

Yük isitmə sisteminin qənaətbəxş vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

7.6. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat – Korpus elementləri

7.6.1. Borular

Yük, ballast, təmizləmə və ventilyasiya sistemləri üçün boru kəmərləri Tədqiqatçının razı qalması üçün yoxlanılmalıdır. Bu əşyaların sökülməsi və ya qalınlığının ölçülməsi tələb oluna bilər. Yük və ya ballast boru kəmərlərinin təmiri və ya sökülməsi zamanı və ya şübhə yarandıqda hidravlik sınaq aparılmalıdır. Havalandırma xəttinin drenaj tənzimləmələri yoxlanılmalıdır.

Yük borularının korpusa elektrikle birləşməsini yoxlamaq lazımdır.

7.6.2. Təhlükəsizlik klapanları

Yük boru kəmərlərində və yük çənlərindəki bütün təhlükəsizlik klapanları yoxlama üçün sökülməli, tənzimlənməli və lazım olduqda yenidən kipləşdirilməlidir.

7.6.3. Yük nasos otaqları

Bütün yük nasosu otağının sərhədləri ümumilikdə yoxlanılmalıdır. Bütün qaz keçirməyən valların salnik mexanizmləri yoxlanılmalıdır. Yük nasos otaqlarının dibi təmizləyici qurğularının və novların müayinəsi üçün təmiz təqdim edilməlidir.

7.6.4. Çənin sınağı

Maşın bölmələri, kardan valı tunellərinə, əgər quraşdırılıbsa, quru yük yerlərinə, yaşayış və xidmət sahələrinə bitişik yük çəni sərhədlərinin təzyiq sınağından keçirildiyinin təsdiqi.

Tədqiqatçı tərəfindən zərurət yaranarsa, çənin sınaqları genişləndirilə uzadıla bilər.

7.7. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat - Yük texnikası elementləri

7.7.1. Nasoslar

Ballast və təmizləmə nasosları daxili təftiş edilməli və işəgötürənlər yoxlanılmalıdır. İşçi sınaqlar aparılmalıdır.

Yük nasoslarına texniki xidmət qeydləri tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

7.7.2. Yük isitmə sistemi

Yükün isitmə sisteminin görünən qənaətbəxş vəziyyəti, məsələn, sıxaqlama, boru kəmərlərinin xarici vəziyyəti yoxlanılmalı və tədqiqatçı tərəfindən lazım gələrsə, sistem təzyiq sınağından keçirilməlidir.

7.7.3. Məsafədən idarəetmə mexanizmləri

Nasoslar və klapanların qəza uzaqdan idarə edilməsinin və avtomatik bağlanan klapanların işləmə sınağı aparılmalıdır.

7.7.4. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları

Yük nasosu otaqları və yük çənlərinə bitişik ərazilər kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqlarının və kabləllərinin ümumi müayinəsi qüsurlu və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları, təsdiq edilməmiş işıqlandırma və qurğular, düzgün quraşdırılmamış və ya qüsurlu və ya çıxılmaz naqillər üçün keçirilməlidir.

Təhlükəli zonalarda birləşən və ya oradan keçən elektrik avadanlıqlarının və sxemlərinin elektrik izolyasiya müqaviməti yoxlanılmalıdır; lakin, sınaqların düzgün qeydinin aparıldığı hallarda, gəmi personalı tərəfindən həyata keçirilən son sınaq göstəricilərinin qəbul edilməsi nəzərə alın bilər.

7.7.5. Yanğınsöndürmə sistemləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: yük sahəsinin, yük nasosu otağının və digər təhlükəli yerlərin mühafizəsi üçün gəmidə quraşdırılmış istənilən növ yanğınsöndürmə sistemlərinin, məsələn, göyertə köpüyü, su çiləyici, quru toz sistemləri və s. Fəss 3, Bölmə 3, [3.8]-də verilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq müayinə edilməsi.

8. Yanğınsöndürmə gəmisini

8.1. İllik tədqiqat

8.1.1. Gəminin yanğından müdafiəsi

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- konstruksiyaların yanğından mühafizəsi üzrə tədbirlərin ümumi ekspertizası
- özünü qoruyan su püskürtmə sistemi ilə təchiz edilmiş gəmilər: mümkün qədər və görünən şəkildə bütün hissələrin, özünü qoruyan su çiləmə sisteminin və göyertə səthlərindən suyun drenajı üçün skupperlərin və boşaldıcı limanların ümumi müayinəsi
- özünü qoruyan su püskürtmə sistemi ilə təchiz olunmayan gəmilər: poladdan qapalı illüminator və jaluzlərin ümumi müayinəsi.

8.1.2. Su monitorinq sistemi

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- su monitorinq sisteminin bütün hissələrinin ümumi müayinəsi (nasoslar, boru sistemi, klapanlar və digər fitinqlər)
- yerli əllə idarəetmə də daxil olmaqla, sistemin düzgün işləməsinin yoxlanılması
- su monitorlarının özüllərinin ümumi müayinəsi və yerli əllə idarə olunmasının yoxlanılması.

8.1.3. Sabit və portativ köpük sistemləri

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- sistemlərin ümumi müayinəsi
- köpük konsentratlarının ya İstehsalçı, ya da onunla razılaşdığı təşkilat tərəfindən vaxtaşırı sınaqdan keçirildiyinin təsdiqi
- Köpük monitorlarının əsaslarının ümumi müayinəsi və yerli əllə idarə olunmasının yoxlanılması
- Stasionar köpük sistemləri üçün Fə. 3, Bölmə 1, [3.4.2], bənd e) istinad edilməlidir.

8.1.4. Maşın qurğuları, nəzarət otağı və digər qurğular

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yangınsöndürmə sistemləri üçün köməkçi mexanizmləri olan yerlərin ümumi müayinəsi, qurğulara, boru sistemlərinə və alətlərə xüsusi diqqət yetirilir; alətlərin və təzyiq altında işləyən qablar və onların fitinqlərinin yoxlanılması, əgər varsa
- idarəetmə məntəqəsinin ümumi müayinəsi və bütün rabitə və uzaqdan idarəetmə vasitələrinin, ventilyasiya sisteminin yoxlanılması
- yangınsöndürmə üçün dəniz suyunun çəkilməsi sisteminin, müvafiq uzaqdan və yerli idarəetmənin və boru sistemlərinin, o cümlədən korroziyaya qarşı müvafiq qorunmanın ümumi müayinəsi
- yangınsöndürmə sistemləri üçün elektrik qurğularının ümumi xarici müayinəsi, xüsusən də siqnalizasiya və projektorlar nəzərə alınmaqla
- digər yangınsöndürmə tədbirlərinin yoxlanılması
- yangınsöndürənlərin geyimlərinin yoxlanılması, onların müvafiq yerlərdə saxlanması təsdiqi, hava kompressorunun və digər avadanlıqların yoxlanılması.

8.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

8.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Su ilə yangınsöndürmə sistemlərinin tam sınaqdan keçirilməsi, o cümlədən tədqiqatçının tələb etdiyi müvafiq nasosların daxili müayinəsi;
- Stasionar köpük yangınsöndürmə sistemlərinin Tədqiqatçının mülahizəsinə əsasən qismən sınaqdan keçirilməsi
- özünümüdafiə stasionar su püskürtmə sistemlərinin sınağı, çiləmə başlıqlarının işə salınması, o cümlədən tədqiqatçının tələb etdiyi müvafiq nasosların daxili müayinəsi;
- yangınsöndürmə sistemlərinə aid olan maşınların əsas hərəkətvericilərinin və tənəffüs aparatlarının hava şüşələrinin doldurulması üçün hava kompressorunun müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
- yangınsöndürmə sistemlərini və axtarış işıqlarını enerji ilə təmin edən elektrik generasiya qurğusunun müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
- projektorların sınağı.

9. Yağ toplama gəmisi

9.1. İllik tədqiqat

9.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- istismar kitabçasının mövcudluğunun təsdiqi
- kipləşdiriciləri, qapaqlar, kominqlər və ekranlar da daxil olmaqla yük çənlərinin dəliklərinin yoxlanılması
- nəzarət, ölçmə, siqnalizasiya və təhlükəsizlik cihazları daxil olmaqla yük, ballast və havalandırma boru sistemlərinin ümumi müayinəsi
- ventilyasiya sistemləri, yangından mühafizə, yangın aşkarlama və yangınsöndürmə sistemləri, nasosların və boru sistemlərinin vəziyyəti və hər hansı yağ sızması əlamətləri ilə bağlı yük nasosu otağının ümumi müayinəsi;
- təhlükəli ərazilərdə, yük nasosu otaqlarında və digər yerlərdə elektrik avadanlıqlarının, əgər quraşdırılıbsa, qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi; Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya bu avadanlığa lazımı şəkildə qulluq edildiyini bildirməlidir.

- quru toz yangınsöndürmə vasitələrinin, o cümlədən, əgər quraşdırılıbsa, stasionar və ya yarımstasionar köpüklü söndürmə sisteminin ümumi müayinəsi; Gəmi sahibi köpük konsentratlarının istehsalçı və ya onunla razılaştığı təşkilat tərəfindən vaxtaşırı sınaqdan keçirildiyini təsdiq etməlidir.
- müvafiq siqnallar, daşınan qaz aşkarlama avadanlığı və neftin alışma nöqtəsinin ölçülməsi avadanlığı daxil olmaqla, stasionar yük qaz aşkarlama sisteminin mövcudluğunun və qənaətbəxş vəziyyətinin təsdiqi.

Hər hansı inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, bu cür qurğuların illik tədqiqatına dair tələblər Fə. 4, Bölmə 3, [3.4] tətbiq olunur.

9.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

9.2.1. Borular

Yük, ballast, təmizləmə və ventilyasiya boruları Tədqiqatçının razı qalması üçün yoxlanılmalıdır. Sökülmə və ya qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər. Sızdırmama və ya işçi sınaqlar aparılmalıdır. Yük və ya ballast boru kəmərlərinin təmiri və ya sökülməsi zamanı və ya şübhə yarandıqda hidravlik və ya hidropnevmatik sınaq aparılmalıdır.

Havalandırma xəttinin drenaj tənzimləmələri yoxlanılmalıdır.

Yük borularının korpusa elektriklə bağlandığını yoxlamaq lazımdır.

9.2.2. Təhlükəsizlik klapanları

Yük boru kəmərlərində və yük çənlərindəki təhlükəsizlik klapanları yoxlama üçün sökülməli, tənzimlənməli və lazım olduqda yenidən bağlanmalıdır.

9.2.3. Nasoslar

Ballast və təmizləmə nasosları daxili qaydada təftiş edilməli və əsas mühərriklər yoxlanılmalıdır. İşçi sınaq aparılmalıdır. Yük nasoslarına texniki xidmət qeydləri Tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

9.2.4. Yük nasos otaqları

Yük nasos otağının sərhədləri ümumi olaraq yoxlanılmalıdır. Qaz keçirməyən val salnik cihazları yoxlanılmalıdır. Yük nasosu otaqlarının dibi təmizləyici qurğularının və novların müayinəsi üçün təmiz şəkildə təqdim edilməlidir.

9.2.5. Çənin sınağı

Mühərrik otaqlarına bitişik neft toplama çəninin sərhədlərinin, əgər varsa, təzyiq sınağından keçirildiyinin təsdiqi.

Tədqiqatçı tərəfindən zəruri sayılırsa, çənin sınaq proseduru genişləndirilə bilər.

9.2.6. Təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqları

Yük nasosu otaqları və yük çənlərinə bitişik ərazilər kimi təhlükəli zonalarda elektrik avadanlıqlarının və kəməllərinin ümumi müayinəsi qüsurlu və sertifikatlaşdırılmamış təhlükəsiz tipli elektrik avadanlıqları, təsdiq edilməmiş işıqlandırma və qurğular, düzgün quraşdırılmamış və ya qüsurlu və ya çıxılmaz naqillər üçün aparılmalıdır.

Təhlükəli zonalarda birləşən və ya oradan keçən elektrik avadanlıqlarının və sxemlərinin elektrik izolyasiya müqaviməti yoxlanılmalıdır; lakin, sınaqların düzgün qeydinin aparıldığı hallarda, gəmi personalı tərəfindən həyata keçirilən son sınaq göstəricilərinin qəbul edilməsi nəzərə alın bilər.

9.2.7. Yangınsöndürmə sistemi

Stasionar köpüklü yangınsöndürmə sistemlərinin qismən sınağı, əgər quraşdırılıbsa, tədqiqatçının mülahizəsinə əsasən aparılmalıdır.

9.2.8. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

Müvafiq həyəcan siqnalları, səyyar qaz aşkarlama avadanlığı və neftin alovlanma nöqtəsinin ölçülməsi avadanlığı daxil olmaqla stasionar yük qazının aşkarlanması sistemi sınaqdan keçirilməlidir.

9.2.9. İnert qaz sistemi

Əgər hər hansı inert qaz sistemi quraşdırılıbsa, bu cür qurğuların sınaqması üçün Fəs. 4, Bölmə 3, [7.3] -də verilmiş tələblər tətbiq edilir.

10. Lövbər quraşdırma gəmisi

10.1. İllik tədqiqat

10.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- baraban, son flanslar, reduktor mexanizmlər və əyləclər daxil olmaqla bucurqadın vizual müayinəsi
- məftil tıxacının vizual müayinəsi (məsələn, lövbər zəncirinin stroporu, karmfork), arxa roulslar, istiqamətləndirici ştiftlər
- naqıl uzunluğunun vizual müayinəsi (polad tros və ya lövbər zənciri)
- avadanlıq özüllərinin, o cümlədən strukturun müvafiq möhkəmləndirilməsinin vizual müayinəsi
- hidravlik və elektrik sistemlərinin ümumi ekspertizası
- vibrasiya, sızma, zərbə və ya yapışma nöqtələrini aşkar etmək, fəvqəladə dayanma və həyəcan siqnallarını yoxlamaq üçün yük olmadan bucurqadın funksional testi
- yük olmadan əyləc sisteminin funksional testi
- qəza halları üçün təcili boşaltma sisteminin ümumi müayinəsi və mümkün qədər sınaqdan keçirilməsi
- lövbər quraşdırma əməliyyatı üçün təlimatın yoxlanılması və ya planlaşdırılması
- Gəmisinin xidmət kitabçalarına baxış keçirilməlidir. Əsas məqsəd aşağıdakıları yoxlamaqdır:
- avadanlığın dövrü sınaqları müvafiq standartlara uyğun olaraq aparılması
- avadanlıq və ya komponentlərin son təmiri, texniki xidməti və ya dəyişdirilməsinin müvafiq standartlara uyğun olaraq həyata keçirilməsi
- Təcili sürətli buraxma sisteminin sınaqdan keçirildiyini göstərən göyörtə qeydlərinin yoxlanılması.

10.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

10.2.1. İllik tədqiqatın tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata minimum olaraq aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- zəruri hallarda, demontaj etməklə avadanlıqların vəziyyətinin yoxlanılması
- zəruri hallarda, demontaj etməklə, təhlükəsizlik cihazlarının idarə edilməsi
- məftilin uzunluğunun (polad məftil və ya zəncirli kabel) yoxlanılması və ölçülərin götürülməsi
- zəruri hesab edilən bucurqadın statik yük sınağı
- mümkün qədər qəza tez açılma sisteminin sınaqdan keçirilməsi
- kritik komponentlərin korroziya, aşınma, həddindən artıq yüklənmə, yorğunluq və digər mümkün deqradasiya rejimləri ilə bağlı bütövlüyünün vizual və digər müvafiq üsullarla yoxlanılması
- gəmi strukturu ilə ən son (kök) birləşmənin tədqiqı.

11. Kabel çəkmə gəmisi

11.1. İllik tədqiqat

11.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Şkiqlərin, barabanların və dartıcıların konstruksiyaya birləşmələrinin ümumi müayinəsi
- yanğınsöndürmə avadanlığının (əgər quraşdırılıbsa) kabel saxlama yerlərində və iş yerlərində ümumi müayinəsi.

11.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

11.2.1. [11.1.1]-də qeyd olunan avadanlıq, onun vəziyyətini yoxlamaq üçün tədqiqatçı tərəfindən zəruri satıldıqda, demontaj edilməlidir. Şkivlər və kabel baraban oxlarının boşluqlarına əmin olmaq lazımdır.

11.2.2. Yanğınsöndürmə avadanlığı bütün gəmilər üçün sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatda oxşar avadanlıq üçün tələb olunan dərəcəyə qədər müayinə üçün təqdim edilməlidir (bax: Fə. 3, Bölmə 3).

12. Yükqaldırma

12.1. Ümumi

12.1.1. Bu maddənin tələbləri Gəmilərdə və Dəniz Bölmələrindəki Yükqaldırma Avadanlıqların Sertifikatlaşdırılması üçün Qaydalarında və ya Dənizdə İstismar Sistemlərinin Təsnifatında müəyyən edilmiş tələblərə əlavədir (hansı tətbiq olunursa).

12.2. İllik tədqiqat

12.2.1. Tədqiqata, aşağıdakı qaydada yükqaldırma avadanlıqlarının yoxlanılması və sınağı daxil olmalıdır:

- gəmidə aşağıdakı sənədlərin mövcudluğunun yoxlanılması:
 - texniki təlimat
 - planlı texniki xidmət sistemi
- elektrik kabellərinin ümumi müayinəsi
- qaldırıcı əməliyyat mövqeyində əsas və alternativ ikitərəfli rabitə sisteminin funksional sınaqdan keçirilməsi
- qaldırıcı avadanlığın konstruktiv quruluşunun və özüllərinin yoxlanılması
- hidravlik qurğuların sınaqdan keçirilməsi
- qaldırıcı avadanlıq sertifikatında göstərilən qaydalara və ya tələblərə uyğun olaraq yük sınaqları.

12.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

12.3.1. Qaydalarda verilən tələblər yenilənmə tədqiqatı üçün tətbiq edilir.

Bundan əlavə, qaldırıcı avadanlıq sertifikatında göstərilən qaydalara və ya tələblərə uyğun olaraq yük sınaqları aparılmalıdır.

13. İntegrasiya edilmiş dalğic dəstəyi və portativ dalğic dəstəyi

13.1. İllik tədqiqat

13.1.1. Dalğic sistemi olan məkanların tədqiqinə aşağıdakılar daxildir:

- Qeyri-daimi dalğic sistemləri üçün sistemin konfigurasiyasına uyğun olaraq, **funksional dalğic dəstəyi** və ya **səyyar dalğic dəstəyi** xidməti adının Təsnifat Sertifikatında göstərildiyinin yoxlanılması,
- Aşağıdakı sistem sənədlərinin bordda mövcudluğunun yoxlanılması:
 - dalğic avadanlıqlarına dair texniki təlimat
 - planlaşdırılmış texniki xidmət sistemi
 - oksigen ölçmə avadanlığın tip təsdiqləmə sertifikatları
- Yüksək təzyiq kameraları və dalğic zəng idarəetmə sisteminin konstruktiv tənzimlənməsinin və bünövrələrinin ölçülərinin yoxlanılması
- Dalğic avadanlıqlarının bərkidilməsinin yoxlanılması
- Əsas elektrik enerjisi mənbəyinin, qəza halları üçün elektrik enerjisi mənbəyinin və birindən digərinə keçidin funksional sınaqları. Siqnalın və göstəricilərin qənaətbəxş işləməsinin yoxlanılması
- Elektrik kabellərinin ümumi müayinəsi

- Dalğıc yerində, məsələn, dalğıcılar, kameralar, idarəetmə otaqları, buraxılış nöqtəsi və digər mühüm yerlər arasında əsas və alternativ ikitərəfli rabitə sisteminin funksional sınaqları
- Tənəffüs qaz qurğularının sınaqdan keçirilməsi:
 - qaz balonlarının anbarının ümumi müayinəsi
 - təsdiq edilmiş prosedura uyğun olaraq tənəffüs qazı boru sisteminin təmizliyinin yoxlanılması
 - qaz anbarı üçün qapalı otaqların məcburi ventilyasiyasının düzgün işləməsinin təsdiqi
 - oksigen qurğusunun həddindən artıq təzyiqindən mühafizə vasitələrinin yoxlanılması
 - oksigen ölçən avadanlıqların siqnallarının yoxlanılması
 - qaz balonları olan ərazidə lövhələrin yoxlanılması
- Avtomatik yanğın aşkarlama və siqnalizasiya sisteminin ümumi müayinəsi
- Dalğıc avadanlıqları olan daxili məkanlar üçün nəzərdə tutulmuş uyğun stasionar yanğınsöndürmə sisteminin yoxlanılması
- Yanğınsöndürənlərin xüsusi təchiz olunmuş sıxılmış hava ilə tənəffüs aparatları və ikitərəfli portativ rabitə aparatları və təcili nəfəs maskaları da daxil olmaqla, tam və saz vəziyyətdə olduğunu və silindrlərin, o cümlədən ehtiyat silindrlərin, hər hansı tələb olunan fərdi tənəffüs aparatının tam və saz olduğunu, tənəffüs aparatlarının lazımi şəkildə doldurulduğunu təsdiq etmək.
- Bitişik boşluqlarla sərhədləri təşkil edən arakəsmələrdə yerləşən qapıların qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- Konstruksiyaların yanğından mühafizəsini təşkil edən arakəsmələr, göyərtələr, qapılar və arxa hissələr kimi görünən hissələrin ümumi müayinəsi, onların bütövlüyünə və izolyasiya materialının bütövlüyünə lazımi diqqətin yetirilməsi.

13.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

13.2.1 Dalğıc sistemi olan ərazilərdə sınfin yenilənməsi üçün tədqiqata illik tədqiqatın tələblərinə əlavə olaraq aşağıdakılar daxildir:

- a) tənəffüs qazı qurğularının sınaqdan keçirilməsi, yəni tənəffüs qazı anbarı üçün qapalı otaqların bütün möhürləyici qurğularının qaz keçirmə qabiliyyətinin yoxlanılması
- b) bitişik ərazilərdə sərhədləri təşkil edən arakəsmələrdə yerləşən qapıların öz-özünə bağlanan sistemlərinin funksional sınaqları
- c) mümkün qədər kalibrəmə qazı vasitəsilə oksigen ölçmə avadanlığının düzgünlüyünün yoxlanılması
- d) müvafiq olaraq inqston girişinin qoruyucu strukturunun yoxlanılması.

14. Balıqçılıq gəmisi

14.1. İllik tədqiqat

14.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- zədələnməyə, korroziyaya və ya itkiyə məruz qalan ərazilərin, məsələn, arxa trap, torların işçi sahəsinin yolunda üst göyərtə, dirəklər, körpülər, bucurqadlar və traul qövsələrinin gövdə konstruksiyalarına birləşmələrinin (yan traulerlər üçün) ümumi müayinəsi
- ekipajın gəminin üzərinə düşməsindən mühafizə tədbirlərinin ümumi müayinəsi, məsələn, fırtına leyerləri, arxa trapın ya 15. xınlığında mühafizə vasitələri və s.

14.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

14.2.1. Yaşı 10 və daha çox olan balıq ovu gəmiləri üçün sürətli itkiyə meyilli konstruksiya elementlərinin qalınlığının ölçülməsi, məsələn, arxa trap, torların işçi sahəsinin yolunda hava göyərtəsi, torların gövdə konstruksiyasına birləşmələri, dirəklər, körpülər, bucurqadlar və traul qövsələri (yan traulerlər üçün).

15. Rezerv və xilasetmə gəmisi

15.1. İllik tədqiqat - Xilasetmənin təşkili, sağ qalanların yerləşdirilməsi və təhlükəsizlik avadanlıqları

15.1.1. Hissə E, Fəsil 10-da verilmiş tələblərə uyğun olaraq xilasetmə avadanlığı və qurğularının, sağ qalanların yerləşdirilməsi, təhlükəsizlik avadanlığının, fərdi qulluq və tibbi vasitələrin ümumi müayinəsi aparılmalıdır.

15.2. İllik tədqiqat - Buksir qurğuları

15.2.1. Quraşdırılmış buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının və mümkün olduğu qədər, qarmaqdan çıxarma qurğusunun ümumi xarici müayinəsi aparılmalıdır.

15.3. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat - Xilasetmənin təşkili, sağ qalanların yerləşdirilməsi və təhlükəsizlik avadanlıqları

15.3.1. Hissə E, Fəsil 10-da verilmiş tələblərə uyğun olaraq xilasetmə avadanlıqları və qurğularının, sağ qalanların yerləri, təhlükəsizlik avadanlıqları, fərdi qulluq və tibbi vasitələrin ümumi müayinəsi aparılmalıdır.

Xilasetmə və təhlükəsizlik avadanlıqlarının sınağı, müvafiq hallarda həyata keçirilməlidir.

15.4. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat – Buksir qurğuları

15.4.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının konstruksiyaya, o cümlədən strukturun müvafiq möhkəmləndirilməsinə qoşulma vəziyyətinin yoxlanılması
- Buksir qarmağı və ya buksir bucurqadının xarici vəziyyətinin yoxlanılması; mümkün olduqda, qarmaqdan çıxarma qurğusunun yüksüz sınağı aparılmalıdır.

16. Yaxta və çarter yaxtası

16.1. Aralıq tədqiqatı

16.1.1. Korpus və gəmi avadanlığının aralıq tədqiqatı üçün tədqiqat tələbləri Fəs. 3, Bölmə 2 və sayılı sənəddə, Yaxtaların Təsnifatı və Sertifikatlaşdırılması Qaydalarında əks edilib.

Uzunluğu 24 m-dən az olan yaxtanın xidməti adı ilə təyin edilmiş gəmilər üçün maşın və sistemlərin aralıq tədqiqatı üzrə tələblər Fəs. 3, Bölmə 1, [3] bəndində göstərilmişdir.

16.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

16.2.1. Bütün yaxtalar üçün sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat tələbləri Fəs. 3, Bölmə 3 bəndində qeyd edilib.

16.2.2. Əlavə tədqiqat tələbləri C, W və ya A əlavə xidmət xüsusiyyətinə malik yaxtalar üçün -də verilmişdir.

17. Yarımdalma yük gəmisi

17.1. İllik tədqiqat

17.1.1. Tədqiqata müvafiq hallarda aşağıdakı elementlərin ümumi müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi daxil olmalıdır:

- açıq göyörtədə və üzmə qüllələrində batırılmış hissələrin maksimum su altında oturma qədər su keçirmə qabiliyyəti
- ballast sistemi, o cümlədən:
 - çən səviyyəsinin ölçü cihazları
 - mərkəzi ballast stansiyasında məsafədən idarə edilən klapanlar və mövqe statusunun göstəricisi

- məsafədən idarə edilən nasoslar və mərkəzi ballast stansiyasında status göstəricisi
- daşqın çəninin siqnalları
- hava borusu və fitinqlər
- təzyiqli ballast çənləri üçün həddindən artıq təzyiqin qarşısını almaq üçün vasitələr
- Planlı Texniki Xidmət Sistemində uyğun olaraq digər müayinə və sınaqlar
 - Mərkəzi ballast idarəetmə sistemi ilə əlaqə vasitələri:
- ballast nasos otağı
- körpü
- müvafiq olduqda, dinamik stabilləşməyə nəzarət stendi
 - Nümunəvi sualtı oturma qədər, oturma nişanının avtomatik ölçmə sistemi
 - gəminin korpusunda maksimum sualtı oturma qədər oturma nişanları
 - borda stabillik proqramı, o cümlədən:
- yük üzən kimi hesab edildikdə xüsusi prosedur
- çən səviyyəsinin ölçülməsi sistemi ilə interfeys
 - suya batırılma üzrə əməliyyat kitabçası
 - gəmi sənədləri və jurnalları
 - naviqasiya və rabitə avadanlıqları, görüntü və yaşayış üçün əlverişlilik (əgər ikinci dərəcəli müşahidə məntəqəsi quraşdırılıbsa).

17.2. Aralıq tədqiqatı

17.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Sualtı sahənin yoxlanılması və qalınlığın ölçülməsi, Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilir
- Zərurət olduqda, qalınlığın ölçülməsi və dağıdıcı olmayan müayinə də daxil olmaqla, üzmə qüllələrinin daxili əlaqəsi kimi strukturun kritik sahələrinin yoxlanılması. Bağlantı boltla bağlandıqda, iştirak edən tədqiqatçının məqbul saydığı qədər, yetərli sayda boltlar sökülməlidir.
- Mümkün olduqda, üzmə qüllələrində nümunəvi ballast çənlərinin daxili müayinəsi və zəruri hesab edilən qalınlığın ölçülməsi.

Qeyd 1: Belə müayinələr heç bir görünən struktur qüsurları aşkar etmədikdə, müayinə korroziyadan qorunma sisteminin effektiv qalmasının yoxlanılması ilə məhdudlaşdırıla bilər.

17.3. Sınfın yenilənməsi üçün tədqiqat

17.3.1. İllik tədqiqatın tələblərinə əlavə olaraq, yenilənmə üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- İştirak edən tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildiyi halda, yay yük vaterliniyasının üzərində Yay su xəttinin üstündəki sualtı korpusun müayinəsi və qalınlığının ölçülməsi.
- Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən üzmə qüllələri və ya digər kritik sahələr kimi strukturun kritik sahələrinin yoxlanılması və qalınlığının ölçülməsi, o cümlədən, tələb olunarsa, dağıdıcı olmayan müayinə
- Nümayəndə sualtı layihəyə batırma əməliyyatının sınaqdan keçirilməsi.

18. Dalgıç sistemləri

18.1. Tədqiqatlar

18.1.1. Tədqiqat tələbləri üçün, Dalgıç Sistemlərinin Təsnifat Qaydalarının 4-cü Fəslə ilə tanış olun.

19. Borudüzücü gəmi

19.1. İllik tədqiqat

19.1.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Hissə E, Fəs.12, Bölmə 1-də müəyyən edildiyi kimi istismar kitabçasının borda mövcudluğunun yoxlanılması
- Borudüzmə avadanlığının konstruktiv quruluşunun və bünövrələrinin ölçülərinin yoxlanılması.

19.2. Sınfın yenilənməsi üçün tədqiqat

19.2.1. İllik tədqiqatın tələblərinə əlavə olaraq, sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil

olmalıdır:

- boru düzüülüŖü avadanlıqlarının sınaq proqramına uyğün olan yük sınaqları.

BÖLMƏ 9 AŞAĞI ALIŞMA NÖQTƏLİ MAYE VƏ YA QAZ YANACAQLARINDAN İSTİFADƏ EDƏN GƏMİLƏR

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. Bu Bölmənin tələbləri, Fəs. 4, Bölmə 5 ilə əhatə edilən gəmilərdən başqa, bütün özü hərəkət edən, qaz və ya digər aşağı alışma nöqtələri olan yanacaqlardan, mühərrikin əsas hərəkətverici/köməkçi enerji istehsalı qurğuları və əlaqəli sistemləri üçün yanacaq kimi istifadə edən və ya aşağıdakı əlavə xidməti xüsusiyyətlərinin birinə təyin edilmiş gəmilərə aiddir.

- **LNG yanacağı, CNG yanacağı, LPG yanacağı, metanol yanacağı, amonyak yanacağı and LFP yanacağı**

Qeyd 1: bu əlavə xidmət xüsusiyyətləri həmişə Fəs.1, Bölmə 2, [4.13]-də müəyyən edilən **ikili yanacaq sisteminin** tək yanacağı ilə tamamlanmalıdır

- **Yanacaq elementi**

1.1.2. Bu tələblər, Fəs. 3, Bölmə 1, [3.2.1], Fəs. 3, Bölmə 3, [3.1.1], Fəs. 3, Bölmə 3, [3.2.3], və Fəs. 3, Bölmə 6-da göstərilən tələblərə əlavə sayılır.

Bu tədqiqat tələbləri, yanğından mühafizə, yanğınla mübarizə qurğuları və heyətin müdafiəsi üçün avadanlıqları əhatə etmir.

2. İllik tədqiqat - Korpus elementləri

2.1. Ümumi

2.1.1. Yanacaq anbarının, yanacaq bunker sisteminin və yanacaq təchizatı sisteminin tədqiqat zamanı aşağıdakı tələblər yoxlanılmalıdır.

2.1.2. Qaz aşkarlama sistemlərinin, yanacaq/qaz təchizatı sistemlərinin və s. düzgün işləməsi üçün jurnallar və əməliyyat qeydləri yoxlanılmalıdır. Təkrar durulaşdırma qurğusu, mümkün olduqda, qaz məşəl qurğusunun iş saatlarının sayı, qaynama dərəcəsi və azot sərfiyyatı (membran saxlamasistemləri üçün), qaz aşkarlama sənədləri ilə birlikdə nəzərə alınmalıdır.

2.1.3. İstehsalçı/inşaatçının yanacaq saxlama yaşı, yanacaq bunkeri və yanacaq təchizatı və yanacağın istifadəsi üçün əlaqəli sistemlərə aid əməliyyatları, təhlükəsizlik və texniki xidmət tələblərini və peşə sağlamlığı təhlükələrini əhatə edən təlimatları və bələdçilərinin gəmidə olması təsdiqlənməlidir.

2.2. Qazla əlaqəli otaqlar, yanacağın hazırlanması, yanacaq ötürmə otaqları və boru kəmərləri

2.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- sızma olduqda, gəmi konstruksiyasının qorunması üçün daşınan və stasionar damcı qablarının və izolyasiyanın müayinəsi
- Təhlükəli ərazilərdə elektrik birləşmələrinin, o cümlədən quraşdırıldığı hallarda, bağlanmış kəmərlərin yoxlanılması.

2.3. Yanacaq saxlama, bunkerləmə və təchizat sistemləri

2.3.1. Aşağıdakı tələblər tətbiq olunduğu qədər yoxlanılmalıdır. İzolyasiyanı çıxarmaq lazım

olmasa da, hər hansı bir pisləşmə və ya nəmlik hallarının sübutu araşdırılmalıdır.

2.3.2. Yanacaq saxlanması üçün tədqiqata aşağıdakılar daxildir:

- əgər quraşdırılıbsa və əlçatandırsa, ikinci maneə də daxil olmaqla saxlama çənlərinin xarici müayinəsi
- yanacaq anbarının ümumi müayinəsi
- çənin birləşmə sahəsinin daxili müayinəsi
- çən və boşaldıcı klapanların xarici müayinəsi
- çənlərin monitoring sisteminin qənaətbəxş işləməsinin yoxlanılması
- quraşdırılmış anbar signallarının və bölmənin drenaj vasitələrinin yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
- quraşdırılmış əsas çən klapanının uzaqdan və lokal bağlanması sınaqdan keçirilməsi.

2.3.3. Yanacaq bunkerləmə sistemi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxildir:

- bunker stansiyalarının və yanacaq bunker sisteminin yoxlanılması
- yanacaq bunkerinə nəzarət, monitoring və söndürmə sistemlərinin qənaətbəxş işinin yoxlanılması.

2.3.4. İş şəraitində yanacaq təchizatı sistemi üçün, tədqiqata mümkün olduğu qədər aşağıdakılar daxildir:

- yanacaq təchizatı sisteminin nəzarət, monitoring və söndürmə sistemlərinin qənaətbəxş işinin yoxlanılması
- hər bir mühərrik bölməsi üçün əsas yanacaq klapanının uzaqdan və lokal bağlanmasının sınaqdan keçirilməsi.

3. İllik tədqiqat - Qaz yanacaq texnikasının elementləri

3.1. Nəzarət, monitoring və təhlükəsizlik sistemləri

3.1.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yanacaq anbarı, yanacaq bunkerı və yanacaq təchizatı avadanlığı və ya komponentləri və ya əlaqəli sistemlər, o cümlədən göstəricilər və həyəcan siqnalları olan bölmələrdə qaz aşkarlama və digər sızma aşkar edən avadanlıqların qənaətbəxş işlək vəziyyətdə olmasının təsdiqi
- qaz aşkarlama sistemlərinin yenidən kalibrlənməsinin istehsalçının tövsiyələrinə uyğun olaraq həyata keçirildiyinin yoxlanılması.
- mümkün olduğu qədər yanacaq təchizatı və bunkerləmə sistemlərinin nəzarət, monitoring və avtomatik söndürmə sistemlərinin qənaətbəxş işinin yoxlanılması
- ESD sistemi ilə mühafizə olunan maşın bölmələrinin bağlanması praktik cəhətdən mümkün olduğu qədər istismar sınağı.

3.2. Yanacaq ötürmə boruları, maşın və avadanlıqlar

3.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- mümkün olduğu qədər boru kəmərlərinin, şlanqların, qəza söndürmə klapanlarının, relyef klapanlarının, yanacağın saxlanması, yanacaq bunkerı və yanacaq təchizatı üçün maşın və avadanlıqların, məsələn, havalandırma, sıxma, soyutma, durulaşdırma, isitmə, soyutma və ya digər üsullarla idarə edilməsinin yoxlanılması (yanacağın ötürülməsi istisna olmaqla).
- inertləşdirmə üçün vasitələrin yoxlanılması
- sistemin fəvqəladə dayandırılması zamanı nasoslar və kompressorların mümkün qədər dayandırılmasının təsdiqi.

3.3. Ventilyasiya sistemləri

3.3.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- ventilyasiya sisteminin, o cümlədən quraşdırıldığı halda, portativ ventilyasiya avadanlığının müayinəsi, yanacaq anbarı, yanacaq bunkeri və yanacaq təchizatı qurğuları və ya komponentləri və ya əlaqəli sistemləri, o cümlədən hava tıxacları, nasos otaqları, kompressor otaqları, yanacaq hazırlama otaqları, yanacaq klapan otaqları, idarəetmə otaqları və qaz yandırma avadanlığının yerləşdiyi məkanlar üçün aparılmalıdır.
- diferensial təzyiq və quraşdırılmış təzyiq itkisi kimi həyəcən siqnallarının, mümkün olduğu qədər istismar sınağı.

3.4. Təhlükəli ərazilər

3.4.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- elektrik avadanlığının və arakəsmələrin/göyertə keçidlərinin, o cümlədən təhlükəli ərazilərdə giriş-çığışların, onların nəzərdə tutulan xidmət və quraşdırma sahəsinə davamlı uyğunluğunun yoxlanılması.

4. Aralıq tədqiqat

4.1. Ümumi

4.1.1. İllik tədqiqatların tətbiq edilən tələblərinə əlavə olaraq, aralıq tədqiqata həmçinin aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- qaz detektorlarının, temperatur sensorlarının, təzyiq sensorlarının, səviyyə göstəricilərinin və yanacaq təhlükəsizliyi sisteminə daxil olan digər avadanlıqların qənaətbəxş iş vəziyyətini təsdiqləmək üçün təsadüfi sınaqdan keçirilməsi
- nasazlıqlar zamanı yanacaq təhlükəsizliyi sisteminin düzgün reaksiyasının yoxlanılması.

5. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat - Korpus elementləri

5.1. Ümumi

5.1.1. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: illik tədqiqatların, müayinələrin, sınaqların və yanacaq qurğularının lazımi qaydada təyin edilməsi şərtilə, yeni sinif dövrü üçün qənaətbəxş vəziyyətdə olmasını və təyinatına uyğun olmasını təmin etmək üçün kifayət qədər həcmdə yoxlamalar, sınaqlar və yoxlamalar; texniki xidmət və istismara və müəyyən edilmiş tarixlərdə aparılan dövrü tədqiqatlar.

5.2. Yanacağın ötürülməsi və borular

5.2.1. Yanacaq və maye azot qurğularının havalandırılması, sıxılması, soyudulması, durulaşdırılması, qızdırılması, saxlanması, yandırılması və ya başqa üsullarla idarə edilməsi və s. üçün yanacaq anbarı, yanacaq bunkeri və yanacaq təchizatı üçün bütün boru kəmərləri yoxlanılmalıdır.

5.2.2. Boru kəmərlərindən izolyasiyanın çıxarılması və müayinə üçün açılması tələb oluna bilər.

5.2.3. Şübhəli hesab edilən hallarda, boru kəməri üçün icazə verilən maksimum boşaltma klapan parametrlərinin (MARVS) 1,25 mislinə qədər hidrostatik sınaq aparılmalıdır.

5.2.4. Yenidən yığıldıqdan sonra bütün boru kəmərləri sızma üçün yoxlanılmalıdır.

5.2.5. Suyun keçirilməsi mümkün olmadıqda və sistemi işə salmazdan əvvəl, boru kəmərlərini qurutmaq mümkün olmadıqda, tədqiqatçı alternativ mayeləri və ya alternativ sınaq vasitələrini qəbul edə bilər.

5.3. Yanacaq klapanları

5.3.1. Bütün qəza söndürmə klapanları, yoxlama klapanları, blok və boşaltma klapanları, əsas qaz klapanları, məsafədən işləyən klapanlar, yanacaq anbarlarında, yanacaq bunkerlərində və yanacaq təchizatı boru sistemlərində təzyiq boşaldıcı klapanlar üçün izolyasiya klapanları yoxlanılmalı və işlək vəziyyətdə olması təsdiq edilməlidir.

5.3.2. Tədqiqat məqsədilə təsadüfi seçimə əsasən müəyyən klapanlar açılmalıdır.

5.4. Təzyiq boşaldıcı klapanları

5.4.1. Yanacaq saxlama çəninin təzyiq boşaldıcı klapanları

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yanacaq saxlama çənləri üçün təzyiq relyef klapanlarının yoxlanılması, tənzimlənməsi və funksional sınağı üçün açılış
- əgər çənlər əsas və ya pilot klapanlarda qeyri-metal membranlı boşaldıcı klapanlarla təchiz olunubsa, belə qeyri-metal membranların dəyişdirilməsi.

5.4.2. Yanacaq təchizatı və bunkerləmə boru kəmərlərinin təzyiqini azaltma klapanları

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- yanacaq təchizatı və bunkerləmə boruları üçün təzyiq boşaldıcı klapanlarının yoxlanılması, tənzimlənməsi və funksional sınağı üçün açılma
- ayrı-ayrılıqda müəyyən edilə bilən təzyiq boşaldıcı klapanlarının davamlı əsaslı təmiri və yenidən sınaqdan keçirilməsinin müvafiq qeydləri aparıldıqda, istifadədə olan durulaşdırılmış qaz və ya buxar boşaldıcı klapanın hər bir ölçü və növü daxil olmaqla, klapanların reprezentativ nümunəsinin açılması, daxili müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi əsasında qəbula diqqət yetiriləcək; bu şərtlər ki, yerdə qalan klapanların əvvəlki sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın təsdiqlənməsindən sonra əsaslı təmir edilməsi və sınaqdan keçirilməsini sübut edən uçot jurnalı olmalıdır.

5.4.3. Təzyiq/vakuum boşaldıcı klapanları

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Təzyiq/vakuum boşaldıcı klapanlar, dağıdıcı diafraqma və baryerlərəarası məkanlarda və ya anbar ərazilərində təzyiqin boşaldılması üçün digər qurğular yoxlanılmalı və lazım olduqda, onların konstruksiyasına müvafiq olaraq, açılmalı, sınaqdan keçirilməli və təkrar tənzimlənməlidir.

5.5. Yanacaq saxlama çənləri

5.5.1. Yanacaq saxlama çənləri təsdiq edilmiş tədqiqat planına uyğun olaraq yoxlanılmalıdır.

5.5.2. Mayeləşdirilmiş qaz yanacağının saxlama çənləri tədqiqat/təftiş planı əsasında yoxlanılmalıdır ki, bu planda maye qaz yanacağının saxlanması sistemlərinin tədqiqi ilə bağlı tələbləri Fə. 4, Bölmə 5, [6.7] və Fə. 4, Bölmə 5, [6.8.4], aşağıda qeyd olunanlar istisna olmaqla, də müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olmalıdır:

- çən izolyasiyası və çən dirək qurğuları vizual olaraq yoxlanılmalıdır. Əgər struktur bütövlüyü ilə bağlı şərtlər şübhə doğurarsa, dağıdıcı olmayan sınaqlar tələb oluna bilər.
- C tipli vakuumla izolyasiya edilmiş müstəqil yanacaq saxlama çənlərinin giriş dəlikləri olmadan yoxlanılmasına ehtiyac yoxdur. Əgər quraşdırılıbsa, vakuum monitoring sistemi yoxlanılmalı və sənədlər nəzərdən keçirilməlidir.

6. Sınfın yenilənməsi üçün tədqiqat - Qaz yanacaq texnikasının elementləri

6.1. Yanacaq boşaltma üçün avadanlıqlar

6.1.1. Yanacaq nasosları, kompressorlar, texnoloji təzyiq qablar, inert qaz generatorları, istilik dəyişdiriciləri və yanacaqda işləmək üçün istifadə olunan digər komponentlər Hissə A, Fəsil 3 və ya müvafiq olaraq Fəsl. 4, Bölmə 3, [7.3] bəndinin tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılmalıdır

6.2. Elektrik avadanlıqları

6.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- elektrik naqilləri və dirəklərinin fiziki vəziyyəti, mahiyyət etibarilə təhlükəsiz, partlayışa davamlı və ya elektrik avadanlıqlarının artan xüsusiyyətləri daxil olmaqla, elektrik avadanlıqlarının yoxlanılması
- təzyiq altında işləyən avadanlıqların və əlaqədar siqnalizasiyaların funksional sınaqları
- təhlükəli ərazilərdə istifadə üçün sertifikatlaşdırılmamış elektrik avadanlıqlarının enerjisizləşdirilməsi sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi
- Təhlükəli zonalarda və ərazilərdə dayandırılan və ya oradan keçən konturun/dövrənin elektrik izolyasiya müqaviməti sınağı aparılmalıdır.

6.3. Təhlükəsizlik sistemləri

6.3.1. Qaz detektorları, temperatur sensorları, təzyiq sensorları, səviyyə göstəriciləri və yanacaq təhlükəsizliyi sisteminə daxil olan digər avadanlıqlar, qənaətbəxş iş vəziyyətini təsdiqləmək üçün sınaqdan keçirilməlidir.

6.3.2. Yanacaq təhlükəsizliyi sisteminin xəta hallarına düzgün reaksiya verməsi yoxlanılmalıdır.

6.3.3. Təzyiq, temperatur və səviyyəni göstərən avadanlıqlar istehsalçının tələblərinə uyğun olaraq kalibrlənməlidir.

ƏLAVƏ 1 UZUNUNA MÖHKƏMLİYİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1. Bu Əlavədə göstərilən meyarlar Fə. 4, Bölmə 3, [1.3.2] ilə tələb olunduğu kimi gəminin korpus tirinin uzununa möhkəmliyinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilməlidir.

1.1.2. Gəminin uzunlamasına möhkəmliyinin qiymətləndirilməsinin etibarlı hesab edilməsi üçün, uzununa daxili elementlər və korpus örtükləri arasında künc qaynaq tikişləri sağlam vəziyyətdə olmalıdır ki, uzununa daxili elementlərin korpus örtükləri ilə tamlıq qorunsun.

2. Uzununa möhkəmliyin qiymətləndirilməsi

2.1. Köndələn seksiya əraziləri

2.1.1. Gəmi gövdəsinin tirinin göyertə flansının (göyertənin örtüyü və göyertənin uzununa itləri) və alt flansının (alt gövdə örtüyü və alt uzununa tirləri) köndələn seksiya sahələri sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı ölçülmüş, yenilənmiş və ya möhkəmləndirilmiş qalınlıqdan istifadə etməklə hesablanmalıdır.

2.1.2. Əgər göyertənin və ya alt flansın seksiya sahələrinin azalması onların müvafiq icraçı sahəsinin 10%-dən çox olarsa (yəni, gəminin inşa edildiyi ilkin seksiya ərazisi), aşağıdakı tədbirlərdən biri həyata keçirilməlidir:

- göyertə və ya alt flansları yeniləmək və ya möhkəmləndirmək üçün faktiki seksiya sahəsi icraçı ərazinin 90%-dən az olmamaq şərtlə; və ya
- [2.3]-də göstərilən hesablama metodunu tətbiq etməklə, müvafiq olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı ölçülmüş, yenilənmiş və ya möhkəmləndirilmiş qalınlıqdan istifadə etməklə gəminin gövdəsinin tirinin köndələn seksiyasının faktiki bölmə modullarını (Z_{act}) hesablamaq.

2.2. Köndələn əsas müqavimət momenti

2.2.1. [2.1.2] b) bəndinə müvafiq olaraq gəminin tir kimi nəzərdən keçirilən korpusunun köndələn kəsiyinin faktiki əsas müqavimət momenti (Z_{act}) Hissə B, Fə. 6, Bölmə 2, [4.2]-də müəyyən edilmiş yeni tikililər üçün tələb olunan əsas müqavimət momentinin ($Z_{R, MIN}$ və Z_R , hansı daha böyükdürsə) 90%-dən az olmamalıdır.

2.3. Əsas müqavimət momentinin hesablama meyarları

2.3.1. Gəminin tir kimi nəzərdən keçirilən korpusunun köndələn kəsiyinin modullarını hesablayanda Hissə B, Fə. 6, Bölmə 1, [2] bəndinin tələbləri tətbiq edilməlidir.

3. Qalınlıq ölçmələrinin nümunəvi metodu

3.1. Qiymətləndirmənin səviyyəsi

3.1.1. Uzunlamasına möhkəmlik gəminin ortasında 0,4L daxilində, içərisində çənlər olan korpus tirinin uzunluğuna görə qiymətləndirilməlidir və çənlərin ballast çənləri və yük çənlərini ehtiva etdiyi halda, gəmilər arasında 0,4L-dən çox uzana bilən bitişik çənlər üçün gəminin ortasında 0,5L daxilində qiymətləndirilməlidir.

3.2. Qalınlıq ölçmələrinin seçim üzrə götürülməsi

3.2.1. Köndələn seksiyalar elə seçilməlidir ki, qalınlıq ölçüləri mümkün qədər korroziv mühitdə müxtəlif çənlər üçün aparılsın (məs. isitmə boruları ilə təchiz edilmiş yük çənləri, dəniz suyu ilə doldurulmasına icazə verilən yük çənləri və digər yük çənlərinin olduğu ümumi yastı səthi bölüşən ballast çənləri). İstilik boruları ilə təchiz edilmiş yük çənləri və dəniz suyu ilə doldurulmasına icazə verilən yük çənləri ilə ümumi yastı müstəvini bölüşən ballast çənləri mövcud olduqda seçilməlidir.

3.2.2. Nümunə götürüləcək köndələn seksiyaların kəsiklərin minimal sayı cari sinifin yenilənməsi üçün tədqiqat tələblərinə uyğun olmalıdır. Köndələn kəsiklər ən böyük qalınlıq azalmalarının baş verməsi ehtimal edilən və ya Fəs 4, Bölmə 3, Cədvəl 5-də tələb olunan göyərtə və dib örtük ölçüləri nəticəsində aşkar edilən yerlərdə yerləşdirilməli və lokal olaraq yenilənmiş və ya gücləndirilmiş ərazilərdən təmizlənməlidir.

3.2.3. Yük sahəsi daxilində ölçülməsi tələb olunan hər bir göyərtə örtüyü və/yaxud dib örtüyünün plitəsində cari sinifin yenilənməsi üçün tədqiqat tələblərinə uyğun olaraq ən azı iki nöqtə üzrə ölçülməlidir.

3.2.4. Ölçüləcək hər bir köndələn seksiyada göyərtənin və döşəmənin 0,1 D (burada “D” gəmi göyərtəsinin nəzəri hündürlüyü deməkdir) daxilində, rama və üz plitəsində hər bir uzununa tir və bims ölçülməlidir və hər plitə uzununa tirlər arasında olan bir nöqtədə ölçülməlidir.

3.2.5. [3.2.4]-də göstərilənlərdən başqa, hər bir köndələn/eninə kəsikdə ölçülməli uzununa elementlər üçün, hər bir uzununa tir və bims rama və səth plitəsində ölçülməlidir və hər bir plitə, ən azı hər bir zolaqda bir nöqtə olmaqla ölçülməlidir.

3.2.6. Hər bir komponentin qalınlığı hər bir komponentin eninə kəsiyi üzrə bütün ölçmələrin orta hesabla alınması yolu ilə müəyyən edilməlidir.

3.3. Əlavə ölçmələr

3.3.1. Bu Əlavədə verilən uzununa möhkəmlik tələbləri baxımından eninə bölmələrdən bir və ya bir neçəsinin çatışmaz olduğu aşkar edildikdə, qalınlığın ölçülməsi üçün eninə kəsiklərin sayı elə artırılmalıdır ki, 0,5 L gəminin ortasında hər bir çəndən nümunə götürülsün. 0,5 L bölgəsinin qismən daxilində olan, lakin ondan kənara çıxan çən boşluqlarından nümunə götürülməlidir.

3.3.2. Əlavə qalınlıq ölçmələri həmçinin hər bir təmir olunan sahənin bir ön və bir arxa köndələn seksiyasında təmir olunan sahə ilə həmsərhəd olan sahələrin də bu Əlavənin tələblərinə uyğun olmasını təmin etmək üçün, zəruri həcmdə yerinə yetirilməlidir.

3.4. Təmir metodları

3.4.1. Bu Əlavəyə uyğun olaraq həyata keçirilən yenilənmə və ya möhkəmləndirmənin həcmi [3.4.2]-ə uyğun olmalıdır.

3.4.2. Yenilənmiş və ya gücləndirilmiş konstruksiya elementinin minimum davamlı uzunluğu, yolda olan əsas elementlər arasındakı məsafənin iki qatından az olmamalıdır. Bundan əlavə, hər bir dəyişdirilməli elementin irəli və arxa tərəfində birləşdirici elementin (plitələr, möhkəmləndirici elementlər, tir ramaları və flanslar və s.) dayaq birləşməsinin yolunda qalınlığın azalması, əhəmiyyətli korroziya diapazonu daxilində olmamalıdır (hər bir konkret element ilə əlaqəli yol verilən 75% azalma). Döşəmə birləşməsindəki qalınlıq fərqləri aşağı qalınlığın 15% -dən çox olduqda, keçid konusu təmin edilməlidir.

3.4.3. Kəmərlərin quraşdırılması və ya konstruksiya elementlərinin dəyişdirilməsi ilə bağlı

alternativ təmir üsulları xüsusi nəzərə alınmalıdır. Kəmərlərin quraşdırılmasını nəzərə alaraq, aşağıdakı şərtlərlə məhdudlaşdırılmalıdır:

- uzununa möhkəmliyi bərpa etmək və ya artırmaq;
- möhkəmləndiriləcək göyərtənin və ya döşəmə örtüyünün qalınlığının azalması, əhəmiyyətli korroziya diapazonu daxilində olmamalıdır (göyərtə örtüyü ilə bağlı icazə verilən azalmanın 75%-i)
- qayışların birləşdirilməsi daxil olmaqla düzülmə və yerləşmə Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş standartda uyğundur.
- qayışlar gəminin ortasında tam 0,5 L uzunluğunda davamlıdır; və
- arxa qaynaqlarında fasiləsiz künc qaynağı tikişi və əridilmiş qaynaq tikişi, qayışın enindən asılı olaraq isə, kəsmə/yarıq qaynaq tikişlərindən istifadə olunur. Tətbiq olunan qaynaq prosedurları Cəmiyyət üçün məqbul olmalıdır.

3.4.4. Dəyişdirmə sahələrinə bitişik və quraşdırılmış kəmərlər ilə birgə, mövcud konstruksiya uzununa bükülmə müqavimətini və uzununa elementlər və korpus örtüyü arasında qaynaqların vəziyyətini nəzərə alaraq, tətbiq olunan yüklərə tab gətirə bilməlidir.

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ TƏDQİQATLAR

FƏSİL 5 ƏLAVƏ SİNİF ADLARI/SİMVOLLARI İLƏ ƏLAQƏDAR TƏDQİQATLARIN
ƏHATƏ DAİRƏSİ

BÖLMƏ	1	ÜMUMİ
BÖLMƏ	2	CASPIAN LLOYD XİDMƏTİ ADLARI
BÖLMƏ	3	TEXNİKANIN MÖVCUDLUĞU
BÖLMƏ	4	AVTOMATLAŞDIRILMIŞ TEXNİKA
BÖLMƏ	5	KOMPLEKS GƏMİ SİSTEMLƏRİ
BÖLMƏ	6	MONİTORİNG AVADANLIQLARI
BÖLMƏ	7	ÇİRKLƏNMƏNİN QARŞISININ ALINMASI
BÖLMƏ	8	SOYUDUCU QURĞULAR
BÖLMƏ	9	BUZDA NAVİQASIYA ÜÇÜN QURĞULAR
BÖLMƏ	10	DİGƏR XİDMƏTİ ADLAR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu fəsilin məqsədi gəminin göyərtəsində quraşdırılmış, əlavə sinif adı ilə əhatə olunan xüsusi avadanlıq və sistemlərin tədqiqlərinin əhatə dairəsi haqqında detalları təqdim etməkdir. Fəs.1, Bölmə 2, [6]-da digər hal nəzərdə tutulmayıbsa, bu tədqiqatların əhatə dairəsi müvafiq əlavə sinif qeydinin saxlanması üçün yerinə yetirilməli olan tələbləri təmin edir.

1.1.2 Bu xüsusi tələblər Hissə A, Fəsil 3 və Hissə A, Fəsil 4-də qeyd olunanlara əlavə sayılır. Bu tədqiqatlar, Fəs 2, Bölmə 2-də təsvir olunduğu kimi mümkün qədər eyni tipli, yəni illik, aralıq və ya sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlarla eyni vaxtda fəsilələrlə aparılmalıdır.

1.1.3 Avadanlıq və sistemlər, həmçinin Fəs. 2, Bölmə 2, [6] -da göstərilən hallardan biri baş verdikdə, təsadüfi müayinə üçün təqdim edilməlidir.

1.1.4 Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat üçün xüsusi tələblər verildikdə, onlar Fəs. 3, Bölmə 3, [1.1.7] bəndinə uyğun olaraq illik tədqiqat tələblərinə əlavə edilir və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın tamamlanmasından sonra həyata keçirilməlidir.

1.1.5 Əlavə sinif qeydlərinin təyin edilməsi üçün gəmilər Fəs2, Bölmə 1, [2] və Fəs. 2, Bölmə 1, [3] -də göstəriləndiyi kimi müvafiq olaraq yeni və mövcud qurğuların sinifə qəbul edilməsi üçün tədqiqata təqdim edilməlidir.

2. Əlavə tədqiqatları nəzərə alan əlavə xidməti adlar

2.1.

2.1.1. Bu fəsildə təfərrüatlı təsvir edilən xüsusi tələblər, gəmiyə təyin edilmiş əlavə sinif adları ilə əlaqələndirilir. Gəminin birdən çox əlavə sinif adı olduqda, hər bir əlavə sinif adı ilə əlaqəli xüsusi tələblər ziddiyyət təşkil etmədiyi halda tətbiq edilir.

2.1.2. Cədvəl 1 hansı əlavə sinif qeydlərinin xüsusi tələblərə aid olduğunu və onların hansı Bölmədə və ya Maddədə göstərildiyini göstərir.

Cədvəl 1: Spesifik tədqiqat tələblərinin tətbiq edildiyi əlavə sinif adları

Əlavə sinif adı	Bu Fəsilə aid olan Bölmə və ya Maddə	Bu spesifik tələblərin təsir etdiyi tədqiqatların növü	Qeydlər
CASPIAN LLOYD –HULL Caspian Lloyd SIS CASPIAN LLOYD-MACH SIS	Fəs. 5, Bölmə 2	sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat illik auditlər	
Maşın və avadanlıqların mövcudluğu: AVM – APS AVM - DPS AVM - IPS AVM - FIRE	Fəs. 5, Bölmə 3	illik tədqiqat sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat	

Avtomatlaşdırılmış maşın sistemləri: AUT-UMS AUT-CCS AUT-PORT AUT-IMS	Fəsl. 5, Bölmə 4	illik tədqiqat sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat	
Kompleks gəmi sistemləri: SYS-NEQ SYS-NEQ-1 SYS-COM SYS-IBS SYS-IBS-1	Fəsl. 5, Bölmə 5	illik tədqiqat sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat	
Monitorinq avadanlıqları: MON-HULL MON-SHAFT MON-ICE L(i), MON-ICE G	Fəsl. 5, Bölmə 6	illik tədqiqat sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat arxa valın tədqiqatı	

Əlavə sinif xidməti adı	Bu fəsilə aid olan Bölmə və ya Maddə	Bu spesifik tələblərin təsir etdiyi tədqiqatların növü	Qeydlər
Çirklənmənin qarşısının alınması: CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER AWT-A, AWT-B, AWT-A/B BWE BWT GWT NDO-x days NOX-x% OWS-x ppm SOX-x% EGCS-SCRUBBER SEEMP ULEV CEMS	Fəs. 5, Bölmə 7	İllik tədqiqat Aralıq tədqiqat Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat	
Soyuducu qurğular: REF-CARGO REF-CONT REF-STORE	Fəs. 5, Bölmə 8	İllik tədqiqat sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat	
Buz mühitində naviqasiya: ICE ICE CLASS IA SUPER, ICE CLASS IA, ICE CLASS IB, ICE CLASS IC, ICE CLASS ID YOUNG ICE 1, YOUNG ICE 2	Fəs. 5, Bölmə 9	sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat	
Digər xidməti adlar: ACCESS BATTERY SYSTEM BIORISK MANAGED, BIORISK SECURED CARGOCONTROL CBRN, CBRN-WASHDOWN COLD DI COLD (H t_{DH}, E t_{DE}) COLD CARGO COMF-NOISE-SIS, COMF-NOISE-Pax-SIS, COMF-NOISE-Crew-SIS COMF-VIB-SIS, COMF-VIB-Pax-SIS, COMF-VIB-Crew-SIS COMF+-SIS COVENT CYBER MANAGED, CYBER SECURE DYNAPOS ECFP ELECTRIC HYBRID GRABLOADING GRAB [X] HABITABILITY HEADING CONTROL HEL	Fəs. 5, Bölmə 10	Fəs. 5, Bölmə 10-da müvafiq Maddələrə müvafiq olaraq tətbiq edildiyi kimi	

HYBRID MECHANICAL PROPULSION OAS OHS SPM STRENGTHBOTTOM VCS EFP-M, EFP-AMC			
---	--	--	--

BÖLMƏ 2 CASPIAN LLOYD XİDMƏTİ ADLARI

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. Bu Bölmənin tələbləri Fəs.1, Bölmə 2, [6.2]-də təsvir edildiyi kimi, **Caspian Lloyd** sistemi ilə əlaqəli aşağıdakı sinif adlarının birinin təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

CASPIAN LLOYD-HULL
CASPIAN LLOYD-HULL SIS
CASPIAN LLOYD -MACH SIS

2. CASPIAN LLOYD-HULL SIS

2.1. Ümumi

2.1.1. Hissə F, Fəs.1, Bölmə 1-də göstərildiyi kimi, **Caspian Lloyd SIS** əlavə sinif adı Fəs 1, Bölmə 2, [6.2.2] və Fəs.1, Bölmə 2, [6.2.3] bəndinin tələblərinə cavab verən gəmilərin layihələndirmə mərhələsində və ya inşasından sonra təyin edilir və istismar müddəti ərzində qorunub saxlanılır.

2.1.2. **Caspian Lloyd SIS** əlavə sinif adı aşağıdakıları əks etdirmək məqsədilə gəmiyə təyinedilir:

- Hissə B, Fəs 7, Əlavə 1 və ya Hissə B, Fəs. 7, Əlavə 2 və ya Hissə B, Fəs. 7, Əlavə 3- də müvafiq olaraq müəyyən edildiyi kimi, korpus strukturları üçün struktur üçölçülü analizi aparılmışdır.
- tədqiqat zamanı aparılan yoxlamaların nəticələrindən və qalınlıq ölçmələrindən istifadə edilməklə, bir qayda olaraq sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı korpus konstruksiyasının vəziyyəti vaxtaşırı qiymətləndirilir. Bu qiymətləndirmənin nəticələri Gəmi sahibinə təqdim olunur.

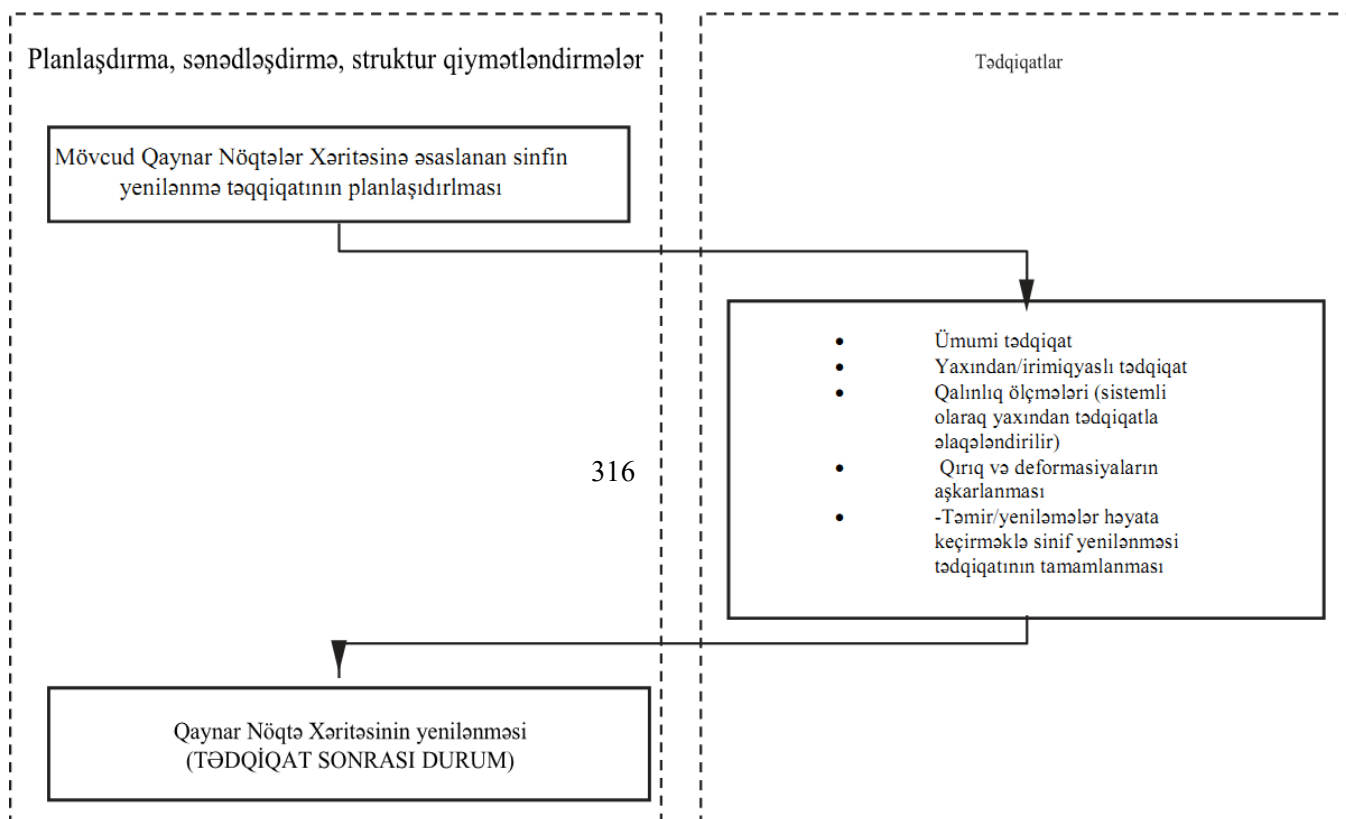
2.1.3. Aşağıda qeyd edilənlər göyərtdə mövcud olmalıdır:

- sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat hesabatı
- hər sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatdan sonra yerinə yetirilmiş dövrü struktur təkrar qiymətləndirilmələrinin nəticələri
- struktur təmir işləri və yeniləmələrlə bağlı Cəmiyyətin tələbləri
- strukturun aktiv ərazi ("qaynar nöqtələr") xəritəsi

2.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

2.2.1. **Caspian Lloyd SIS** xidməti adının yenilənməsi üçün tədqiqat sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatla eyni vaxtda aparılmalıdır. Hazırlanacaq sənədlər, aparılacaq tədqiqatlar və sınağın yenilənməsi üçün tədqiqatla əlaqədar struktur yenidən qiymətləndirmə Şəkil 1-də göstərilən blok- sxemdə ümumiləşdirilmişdir.

**Şəkil 1 : Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat ilə bağlı nəzərə alınmalı tədbirlər
(Caspian Lloyd SIS)**



2.2.2. Müvafiq gəmi üçün tələb olunan sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın əhatə dairəsinə əlavə olaraq, aparılan tədqiqatlar, əvvəlki aktiv ərazi xəritəsi nəticəsində, qalınlıq ölçmələri və yorğunluqdan yaranan sınıqlarının aşkarlanması üçün xüsusi tədqiqatlar nəzərə alınmaqla Cəmiyyət tərəfindən əlavə qalınlıq ölçmələri və tədqiqatlar tələb oluna bilər.

2.2.3. Yeniləmə sorğusu Cəmiyyəti qane edəcək şəkildə tamamlandıqdan sonra, “sorğudan sonra” aktiv ərazi xəritəsi hazırlanır və Cəmiyyətə təqdim olunur.

3. CASPIAN LLOYD-HULL

3.1. Ümumi

3.1.1. Hissə F, Fəs.1, Bölmə 2-də göstərildiyi kimi, **CASPIAN LLOYD-HULL** əlavə sinif adı gəmiyə dövrü və düzəliş xarakterli texniki xidmət, habelə korpus konstruksiyalarının və avadanlığının dövrü və vaxtaşırı yoxlanılması (bundan sonra Təftiş və Texniki Xidmət Planı (qıs.ing.“İMP”) adlandırılacaq) gəmidə ekipaj və gəmi sahibinin ofislərində həyata keçirilir.

Xidməti adın təyin edilməsi Hissə B, Fəs. 7, Əlavə 1 və ya Hissə B, Fəs. 7, Əlavə 2 və ya Hissə B, Fəs. 7, Əlavə 3-də müəyyən edildiyi kimi korpus konstruksiyaları üçün strukturun üçölçülü analizinin aparılmasını nəzərdə tutur.

Təftiş və Texniki Xidmət Planının yerinə yetirilməsi Cəmiyyət tərəfindən korpus konstruksiyasının vaxtaşırı yoxlanılması yolu ilə, bir qayda olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı müəyyən edilmiş qəbul meyarlarına uyğun olaraq yoxlanılır və aşağıdakılar əsasında həyata keçirilir:

- Təftiş və Texniki Xidmət Planının faktiki icrasından toplanmış məlumatlar

- sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı aparılan yoxlamaların, qalınlıq ölçülərinin və digər yoxlamaların nəticələri.

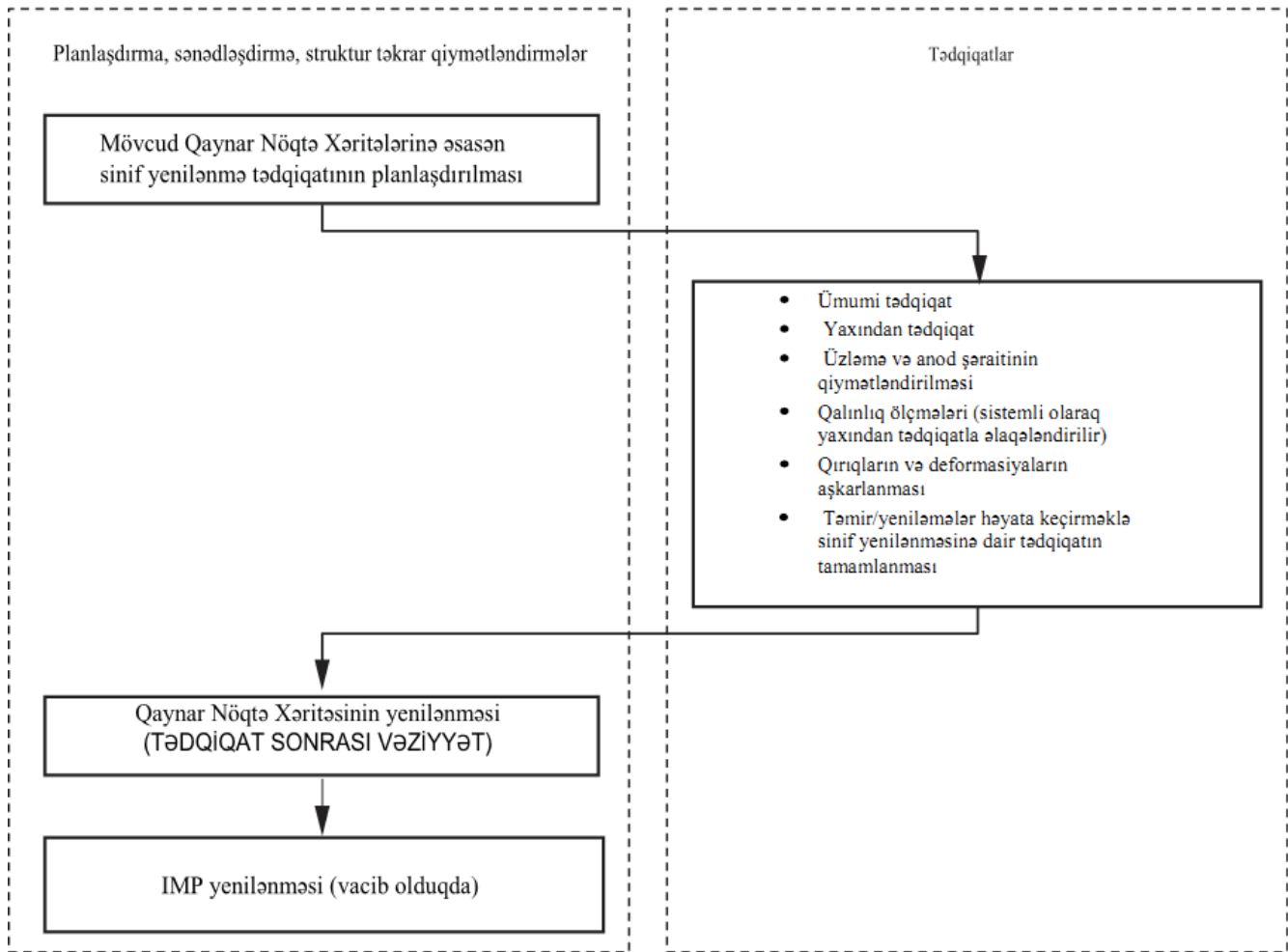
3.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.2.1. Müvafiq gəmi üçün tələb olunan sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın həcminə əlavə olaraq (Bax: Şək. 2) aşağıdakılar həyata keçirilməlidir.

- örtük və anodların vəziyyətinin qiymətləndirilməsi
- Cəmiyyət tərəfindən əlavə qalınlıq ölçüləri və tədqiqatlar tələb oluna bilər
- əvvəlki aktiv sahə xəritəsi nəticəsində yorğunluqdan yaranan sınıqlarının aşkarlanması üçün xüsusi tədqiqat.

3.2.2. Yenilənmə tədqiqatı Cəmiyyəti qane edəcək şəkildə tamamlandıqdan sonra, “tədqiqatdan sonra” aktiv sahə xəritəsi hazırlanmalı və Cəmiyyətə təqdim edilməli, habelə Təftiş və Texniki Xidmət Planı ehtiyac olduqda yenilənməlidir.

Şəkil 2 : Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat ilə bağlı görülməli tədbirlər (CASPIAN LLOYD - HULL)



3.3. Xidməti adın təxirə salınması və geri götürülməsi

3.3.1. **CASPIAN LLOYD-HULL** xidməti adının saxlanması, sinfin saxlanması ilə eyni prinsiplərə əsaslanır: tədqiqatlar onların son tarixləri ilə aparılmalı və mümkün sinif şərtləri (qeydiyyatla bağlı) onların məhdudiyyət tarixlərinə əsasən aparılmalıdır. Sinfin dayandırılması avtomatik olaraq **CASPIAN LLOYD-HULL** xidməti adının təxirə salınmasına səbəb olur.

3.3.2. Müxtəlif hadisələr **CASPIAN LLOYD-HULL** adı ilə bağlı sinif şərtinin qoyulmasına və ya adın özünün dayandırılmasına səbəb ola bilər. Bəzi hallar aşağıda verilmişdir.

- Gəminin vəziyyəti sinif üçün tələb olunan minimum səviyyədən aşağıdır (məsələn, korpusun konstruksiyasının ölçülərinin korroziya sərhədindən aşağı olması). Görüləcək tədbirlər ya dərhal təmir, ya da sinif üçün sinif şərtlərinin qoyulması (məqbul sayılarsa) və **CASPIAN LLOYD -HULL** adının dayandırılmasıdır. Bununla belə, sinif şərtinin kiçik önəm daşdığı hallarda, ad təxirə salına bilməz.
- Gəminin vəziyyəti **CASPIAN LLOYD-HULL** adı üçün minimum səviyyədən aşağıdır, lakin, eyni zamanda sinif səviyyəsindən yuxarıdır (məsələn, korpus strukturunun ölçüləri xidməti ad üçün məqbul olan korroziya sərhədindən aşağıdır, lakin, eyni zamanda korroziya sərhədindən yuxarıdır). Görüləcək tədbir ya dərhal təmir, ya da **CASPIAN LLOYD-HULL** adı üçün sinif şərtlərinin qoyulması ilə bağlıdır (sinif üçün sinif şərtləri olmadan).
- Təftiş və Texniki Xidmət Planına əməl olunmur (məsələn, plana uyğun olaraq proqramlaşdırılmış əməliyyatların yerinə yetirilməsində gecikmələr və ya yoxlama və ya texniki xidmətin həcmi tam yerinə yetirilməməsidir).

Görülməli tədbirlər aşağıdakılardır:

- uyğunsuzluq önəmsiz xarakter daşıyarsa və ya müstəsna haldırsa, tələblərin dərhal yerinə yetirilməsi və ya sinif şərtinin qoyulması;
- və ya uyğunsuzluq əhəmiyyətli xarakter daşıyarsa və ya təkrarlanırsa, **CASPIAN LLOYD-HULL** adının dayandırılması.
- İMP-nin tətbiqində qüsurlar və ya çatışmazlıq aşkar edilmişdir. Görüləcək tədbirlər həm strukturun/örtüyün/avadanlığın təmiri (yuxarıda ilk iki nümunə), həm də İMP-nin tətbiqi (yuxarıda üçüncü nümunə) üçün qeyd edilənlər ilə eynidir.
- Gözlənilməz qüsurlar və ya çatışmazlıq aşkar edildikdə və ya qəza baş verib, yəni, bu texniki xidmətin göstərilməməsi və ya İMP-nin tətbiq edilməməsi nəticəsində baş verməyib. Görüləcək tədbirlər strukturun/örtüyün/avadanlığın təmiri üçün qeyd edilənlərlə eynidir (yuxarıda ilk iki nümunə).

3.3.3. **CASPIAN LLOYD-HULL** xidməti adının geri götürülməsi müxtəlif hallarda qərarlaşdırıla bilər

- **CASPIAN LLOYD-HULL** xidməti adının təkrar dayandırılması
- **CASPIAN LLOYD-HULL** xidməti adının müəyyən müddətdən artıq (məs 3 ay) dayandırılması
- Sinif adının müddətinin başa çatması və ya ləğv edilməsi.

4. **CASPIAN LLOYD -MACH SIS**

4.1. **Ümumi**

4.1.1. **CASPIAN LLOYD-MACH SIS** əlavə sinif adı, Fəs.1, Bölmə 2, [6.2.6]-da göstərilirdi kimi, Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3 tələblərinə uyğun olaraq təyin edilir. Bu maddə, sözügedən xidməti adın saxlanması üçün tələbləri tənzimləyir.

4.1.2. Risk təhlilinə əsaslanan Texniki Xidmət Planı dinamik olmalı və davamlı təkmilləşdirmə prosesini nəzərdə tutmalıdır. Operator, Texniki Xidmət Planını müvafiq qaydada tənzimləmək üçün gəminin istismar müddəti ərzində avadanlığın tarixi məlumatlarını toplamalı, təhlil etməli, nəzərdən keçirməli və onlara reaksiya verməlidir.

4.2. **İllik audit və təsdiqləyici tədqiqatlar**

4.2.1. İllik gəmi auditı və təsdiqedicə tədqiqatlar illik tədqiqat ilə birlikdə və Fəs 2, Əlavə 1, [5.2] bəndinin tələblərinə uyğun olaraq aparılmalıdır.

Bu auditin və təsdiqedicə tədqiqatların əhatə dairəsinə PMS avadanlıqları ilə yanaşı xidmət adın əhatə etdiyi gəmi elementləri də daxildir.

4.3. **Texniki Xidmət Planının təkrar təsdiqlənməsi**

4.3.1. Hər beş ildə bir dəfə, [4.3.2]-də sadalanan sənədləri əldə etdikdən sonra, Cəmiyyət, Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [2.2.2]-də qeyd edilən texniki xidmət planını yenidən təsdiq etmək üçün, risk təhlilinin davamlı təkmilləşdirmə prosesini nümayiş etdirən elementlərin sənədlərinin texniki baxışını həyata keçirir.

Risk təhlilinin yenilənməsi sənədləşdirilmədiyi təqdirdə, Cəmiyyət, texniki xidmət planını yenidən təsdiqləmək üçün təqdim edilmiş sənədlər əsasında risk təhlilini yeniləyə bilər.

4.3.2. Aşağıdakı sənədlər yoxlama üçün Cəmiyyətə təqdim edilməlidir:

- Mərkəzləşdirilmiş Etibarlı Texniki Xidmət (RCM) tədqiqatının davamlı təkmilləşdirilməsi/tənzimlənməsi üçün metodologiya

Qeyd 1: RCM tərfi üçün Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [1.2] ilə tanış olun.

- Sonuncu Texniki Xidmətin təsdiqlənməsindən sonra RCM tədqiqat sənədlərində hər hansı düzəliş və ya yeniləmə üçün Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [2.1.1] ilə tanış olun
- Sonuncu Texniki Xidmətin təsdiqlənməsindən sonra sistemlərin layihələndirilməsində hər hansı dəyişiklik üçün Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [2.1.2] ilə tanış olun
- Sonuncu Texniki Xidmətin təsdiqlənməsindən sonra gəmidə hər hansı dəyişiklik

- Sonuncu Texniki Xidmətin təsdiqlənməsindən sonra hər hansı dəyişiklik və onun təsdiqlənməsi, cümlədən, Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [2.1.3] də təsvir edilən məlumatlar
- Son Texniki Xidmət Planı təsdiqindən bəri mövcud tarixi məlumatlar ilə, Hissə F, Fəs.1, Bölmə 3, [2.1.4] ilə tanış olun.

4.3.3. Əgər sinif sertifikatının yenilənməsi üçün **CASPIAN LLOYD-MACH SIS** adının qorunub saxlanması məqsədilə Texniki Xidmət Planı təkrar təsdiqləməzsə, **CASPIAN LLOYD -MACH SIS** xidməti adı, **CASPIAN LLOYD-MACH** xidməti adına konvertasiya ediləcək.

BÖLMƏ 3 MAŞIN VƏ AVADANLIQLARIN MÖVCUDLUĞU

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri Fəs.1, Bölmə 2, [6.3]-də təsvir edilən aşağıdakı maşın və avadanlıqların mövcudluğu ilə bağlı əlavə xidməti adların birinin təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

AVM-APS

AVM-DPS

AVM-IPS

AVM-FIRE

2. İllik tədqiqat

2.1.

2.1.1 Hər bir illik tədqiqatda Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan, xidməti adlara təsir edən sistemlərə heç bir dəyişiklik edilmədiyini bəyan etməlidir.

3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1.

3.1.1. Xidməti adlara təsir edən sistemlərin qənaətbəxş işləməsini müəyyən etmək üçün hər bir sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı sınaq aparılmalıdır. Bu sınaq adətən dəniz sınaqları zamanı həyata keçirilir.

BÖLMƏ 4 AVTOMATLAŞDIRILMIŞ MAŞIN VƏ AVADANLIQLAR SİSTEMİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.4] bəndində təsvir edilmiş avtomatlaşdırılmış maşın və avadanlıqlar sistemləri ilə əlaqəli əlavə sinif adlarının təyin edildiyi gəmilərə şamil edilir:

AUT-UMS

AUT-CCS

AUT-PORT

AUT-IMS

2. İllik tədqiqat

2.1.

2.1.1. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan əhəmiyyətli dəyişikliklər edilmədiyini bildirməlidir.

2.1.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- son tədqiqatdan sonrakı dövrdə avtomatlaşdırma sistemlərinin düzgün işləməsini yoxlamaq üçün mühəndis jurnalının yoxlanılması və eyni dövr ərzində baş vermiş nasazlıqların və ya nöqsanların təkrarlanmaması üçün görülən tədbirlər.
- əsas ölçmə, monitoring, siqnalizasiya və avtomatik söndürmə cihazlarının düzgün işləməsinin və kalibrənməsinin təsadüfi yoxlanılması daxil olmaqla, qeydin əhatə etdiyi idarəetmə sistemlərinin ümumi müayinəsi;
- yanğın detektorlarının yoxlanılması
- anbar daşqın/subasma siqnallarının yoxlanılması
- cari sınaq seçilən yoxlama metodu ilə də həyata keçirilə bilər.

3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1.

3.1.1 Maddə [2]-də illik tədqiqat üzrə tələblərə riayət edilməlidir.

Gəm Sahibi ilə razılaşdırılmaqla və əvvəlki tədqiqatların əməliyyat məlumatlarına və təcrübəsinə əsaslanaraq, əlavə müayinələr, yoxlamalar və sınaqlar proqramı hazırlanmalıdır. Bu proqrama alətlərin kalibrənməsinin yoxlanılması, mexanizmlərin nəzarət və təhlükəsizlik funksiyalarının sınaqdan keçirilməsi və söndürülmə testi daxil olmalıdır. Gəmi sahibi bütün bu yoxlamalar və sınaqların aparıldığına dair sübut təqdim etməli və bu, Tədqiqatçı tərəfindən təsadüfi seçimə əsasən yoxlanılır. Bundan əlavə, dəniz səfərlərinə yararlılıq sınaqları zamanı hərəkət mexanizmlərinin idarəetmə sisteminin düzgün işləməsi yoxlanılmalıdır.

BÖLMƏ 5 KOMPLEKS GƏMİ SİSTEMLƏRİ

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri Fəs. 1, Bölmə 2, [6.5] bəndində təsvir edilən kompleks gəmi sistemləri ilə əlaqəli aşağıdakı əlavə sinif adlarının təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

SYS-NEQ

SYS-NEQ-1

SYS-COM

SYS-IBS

SYS-IBS-1

2. İllik tədqiqat

2.1. Bütün xidməti adlar

2.1.1. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan müvafiq qurğularda əhəmiyyətli dəyişikliklərin edilmədiyini bəyan etməlidir.

Son tədqiqatdan sonrakı dövrdə sistemlərin düzgün işləməsini yoxlamaq və eyni dövrdə baş vermiş hər hansı nasazlıqların və ya nöqsanların təkrarlanmaması üçün görülən tədbirləri yoxlamaq üçün jurnalların yoxlanılması aparılmalıdır.

2.2. SYS-NEQ və SYS-NEQ-1 xidməti adları

2.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

a) ümumi:

- görmə sahəsi, pəncərə siliciləri və yuma sistemi, sükan-idarəetmə otağının işıqlandırılması və isitmə/soyutma sistemləri və naviqatorların təhlükəsizliyi üçün tədbirlərlə bağlı körpünün planının ümumi müayinəsi

b) hərəkət və sükan idarəetmə vasitələri:

- sükan otağından müxtəlif uzaqdan idarəetmə vasitələrinin düzgün işləməsini təsdiqləmək üçün sükan mexanizminin sınağı
- mümkün olduğu qədər, pərlərin hərəkətinə nəzarət də daxil olmaqla, təchiz olunmuş yerdə hərəkətə nəzarətin sınaqdan keçirilməsi
- sükan bucağı, irəli/arxa mövqe, pərlərin sürəti və ya addımı kimi müvafiq göstəricilərin yoxlanılması

c) naviqasiya avadanlıqları:

- radarların qənaətbəxş iş şəraitinin sınaqdan keçirilməsi
- ARPA-nın körpü tərəfində mövcud funksiyaların və toqquşmaların qarşısının alınması sisteminin sınaqdan keçirilməsi
- mövqe fiksasiya sisteminin sınağı
- giroskopik sisteminin sınağı
- müvafiq dərinlik şkalasından istifadə edərək exolot ölçmə cihazının sınaqdan keçirilməsi
- mümkün olduğu qədər digər mövcud həyəcan siqnallarının sınağı (səs avadanlığı, özünü yoxlayan cihaz və s.)

d) rabitə:

- müvafiq iş yerindən fərdi nəzarət cihazının sınağı

- müxtəlif rabitə sistemlərinin yoxlanılması (daxili rabitə, VHF radiotelefon quraşdırılması, NAVTEX)
- e) körpünün təhlükəsizliyi və siqnalizasiya sistemi (**SYS-NEQ-1 xidməti adı**)
- mümkün olduğu qədər, monitoring sistemini və əlaqədar siqnal/xəbərdarlığı ötürmə sistemini sınaqdan keçirmək.

2.3. SYS-COM adı

2.3.1. İllik tədqiqata transmissiya vasitələrinin (aparat və proqram təminatı) aşağıdakı qaydada yoxlanılması daxildir:

- a) Komponentlərin istifadəsində ətraf mühit şəraitlərinin təsdiqlənmiş parametrlər ilə uyğunluğu (temperatur, enerji mənbəyi və s.)
- b) Aparat təminatı (kabellər, antenaların yerləşməsi, konsolun yerləşməsi) və proqram təminatının (məs. proqram təminatının versiyası, proqram təminatının reyestri, yığılmış proqram təminatının uyğunluğu, insan-maşın interfeysi və s.) bordda düzgün quraşdırılmasının yoxlanılması
- c) aşağıdakıların düzgün işləməsinin müvafiq test vasitəsilə yoxlanılması:

- müxtəlif iş stansiyaları arasında daxili əlaqə, təsadüfi olaraq verilənlərin mövcudluğunu yoxlamaq
- sahillə xarici əlaqə; gəmidən sahilə və sahildən gəmiyə belə xarici rabitənin son qeydləri nəzərə alın bilər.

d) yeniləmə siyasətlərinin təsvirinə dair hesabatın, böhranın idarə edilməsi üzrə təlimatın, təhlükəsizlik risklərinin idarə edilməsi prosesi hesabatın yoxlanılması.

2.4. SYS-IBS və SYS-IBS-1 xidməti adları

2.4.1. İllik tədqiqata IBS sisteminə daxil olan müxtəlif iş stansiyalarının vəziyyətinin, eləcə praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, aşağıdakıların yoxlanılması daxil olmalıdır:

- a) əsas IBS funksiyaları; bu münasibətdə, müvafiq sayıldığı halda [2.2.1]-də qeyd edilmiş müayinələr və sınaqlar aparılmalıdır
- b) Sistem və enerji təchizatının bərpasından sonra sistemlərin bərpası üçün tələb olunan keçid və qəza qidalanma mənbələri
- c) Seçimə əsasən sükan-idarəetmə məntəqəsində siqnalizasiya və monitoring sistemi

3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1. Bütün adlar

3.1.1. İllik müayinə üçün [2]-də qeyd edilmiş tələblərə riayət etmək vacibdir. Müayinələr, yoxlamalar və sınaqlar üzrə əlavə proqram gəmi sahibi ilə razılaşdırmaqla və operativ məlumatlar, eləcə də əvvəlki tədqiqatların təcrübəsinə əsasən işlənib hazırlanmalıdır. Bu proqrama cihazların kalibrlənməsinin yoxlanılması və qurğunun idarə edilməsi və təhlükəsizliyinin sınaq funksiyaları daxil olmalıdır. Hərəkət sınaqlarının gedişatında sistemlərin seçim üzrə sınaqları üzrə əlavə proqram həyata keçirilir. Gəmi sahibi , aparat və proqram təminatında istənilən düzəlişlərin tam olaraq sənədləşdirilməsi və lazımı qaydada qeydiyyata alınmasını təsdiq etməlidir.

BÖLMƏ 6 MONİTORİNG AVADANLIQLARI

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. Bu Bölmənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.6]-da təsvir olunduğu kimi, korpus və arxa val monitorinqi avadanlığı ilə bağlı aşağıdakı əlavə sinif adlarından birinin verildiyi gəmilərə şamil edilir::

MON-HULL

MON-SHAFT

MON-ICE L(i)

MON-ICE G

2. MON-HULL

2.1. İllik və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

2.1.1. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən tədqiqatçıya korpusun monitorinq avadanlığı bu yaxınlarda nümunəvi yük sxemindən istifadə etməklə kalibrləndiyini bildirməlidir.

3. MON-SHAFT

3.1. Arxa valın tədqiqi

3.1.1. Ümumi

Yağla yağlanmış və ya su ilə yağlanmış arxa val podşipnikləri ilə təchiz edilmiş və **MON-SHAFT** sinif adı ilə təyin edilmiş gəmilər üçün, və Fəsl. 2, Bölmə 2, [5.5.3]-də göstərilən tələblərə, habelə [3.1.2] və [3.1.3]-də göstərilən əlavə tədqiqat tələblərinə uyğun olaraq, monitorinq məlumatlarının icazə verilən hədlər daxilində olduğu müəyyən edilir və müvafiq sorğular üçün yerdə qalan tələblərə əməl edilməsi şərti ilə, həm tam, həm də dəyişdirilmiş tədqiqatlar zamanı arxa valın geri çəkilməsinə ehtiyac yoxdur.

3.1.2. Yağ ilə yağlanan arxa val podşipnikləri ilə bağlı tələblər

Dəyişdirilmiş və kompleks tədqiqatlara dair tələblərin əhatə dairəsi Fəsl. 2, Bölmə 2, [5.5.3] də müəyyən edilmişdir.

Arxa val podşipnikinin temperatur göstəricilərinin qeydləri yoxlanıldıqda və şübhələr yarandıqda, tədqiqatçı ölçmə cihazlarının düzgünlüyünün yoxlanılmasını tələb edə bilər.

3.1.3. Su ilə yağlanan arxa val podşipnikləri ilə bağlı tələblər

Tətbiq olunan sorğu tələbləri çərçivəsində Fəsl. 2, Bölmə 2, [5.5.3], uyğun olduqda, dəyişdirilmiş tədqiqat zamanı aşağıdakı əlavə tələblər yerinə yetirilməlidir:

- arxa podşipnik klirenslərinin yoxlanılması
- endoskopik qeydlərin və nəticələrin müayinəsi
- suyun nasos və filtrasiya sisteminin xarici müayinəsi və bu cür avadanlıqların qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi
- suyun təhlili qeydlərinin araşdırılması (xlorid tərkibi və antifriksiya materialı və ya digər hissəciklərin olması)
- həyəcan siqnallarının (axın və s.) və bloklama sisteminin yoxlanılması.

4. MON-ICE L(i) və MON-ICE G

4.1. İllik tədqiqat

4.1.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya aşağıdakıları bildirməlidir:

- buz yükünün monitorinq sisteminin bütün komponentləri əsas funksiyaları təmin edə bilər
- buz yükünün monitorinqi avadanlığı kalibrləmə müddəti və proseduru üçün İstehsalçının bəyannaməsinə uyğun olaraq kalibrlənmişdir.

BÖLMƏ 7 ÇİRLƏNMƏNİN QARŞISININ ALINMASI

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. Bu Bölmənin tələbləri Fəs.1, Bölmə 2, [6.8]-də təsvir olunduğu kimi, çirklənmənin qarşısının alınması sistemləri ilə bağlı aşağıdakı əlavə sinif adlarından birinin verildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

- **CLEANSHIP**
- **CLEANSHIP SUPER**
- **AWT-A**
- **AWT-B**
- **AWT-A/B**
- **BWE**
- **BWT**
- **GWT**
- **NDO-x days**
- **NOX-x%**
- **OWS-x ppm**
- **SOX-x%**
- **EGCS-SCRUBBER**
- **SEEMP**
- **CEMS**
- **ULEV**

2. Dənizdə çirklənmənin qarşısının alınması

2.1. İlk illik tədqiqat

2.1.1. Boşaltma müddətinin olmamasının təsdiqi

İlk illik tədqiqat zamanı Tədqiqatçı, Gəmi sahibi tərəfindən Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 3-ə müvafiq olaraq keçirilmiş sınaq və ölçmələrin nəticələrini toplayır. Bu nəticələr **NDO-x day** xidməti adlarına əlavə edilmiş boşaltma ədədlərini təsdiqləmək və ya dəyişdirmək üçün istifadə olunur.

2.1.2. Audit

Hissə F, Fəsil 9 ilə tələb olunduğu kimi prosedurların göyərtədə auditi Kapitan və ekipajın çirklənmənin qarşısının alınması üzrə gəminin göyərtə prosedurları ilə tanış olduğunu müəyyən etmək və bunu yoxlamaq üçün tədqiqatçı tərəfindən həyata keçirilir. Hissə F, Fəsil 9-da qeyd olunan tullantı/boşaltma haqqında qeydləri lazımı qaydada doldurulmalıdır.

2.2. İllik tədqiqat

2.2.1. Ümumi

Tədqiqata praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- quraşdırmanın planlara uyğun olmasının təsdiqi. Dəyişikliklər edilibsə, bu dəyişikliklərin təsdiq edilmiş sənədlərə uyğunluğunun yoxlanılması (çirklənmənin qarşısının alınması sistemləri ilə bağlı bütün əlavə sinif adları üçün)
- IOPP sertifikatının etibarlı olmasının təsdiqi (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER və OWS-x ppm**)
- çirkab sutəmizləyici qurğunun, zibil təmizləyici qurğunun, yağ filtrləmə avadanlığının, quraşdırılıbsa, zibil yandırma qurğularının, doğrayıcılar və üyüdücülərin, quraşdırılıbsa, təhlükəli

tullantıların bərpası qurğusunun (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER** üçün) ən vacib komponentlərinin ümumi müayinəsi.

- saxlama çənlərinin ümumi müayinəsi, o cümlədən yaxşı vəziyyətdə olan çənlərin daxili səthlərinin korroziyadan qorunmasının yoxlanılması (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER** üçün)
 - neft və tullantı suları üçün standart atqı birləşmələrinin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER, AWT-A, AWT-B, AWT-A/B və NDO-x days** üçün)
 - Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 2 və Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 3 -də tələb olunduğu kimi avadanlıq və sistemlərin xarici müayinəsi və istismar sınaqları (çirklənmənin qarşısının alınması sistemləri ilə bağlı bütün əlavə sinif qeydləri üçün).
 - təhlükəli tullantıların zibilin idarə olunması planında göstərildiyi kimi düzgün şəkildə yığılmasının təsdiqi (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER və NDO-x day** üçün).
- Bəzi çirklənmənin qarşısının alınması sistemi üçün [1.1.1], tədqiqata həmçinin, mümkün olduğu qədər aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- çirkab suda dezinfeksiyaedicinin düzgün konsentrasiyasının müəyyən edilməsi (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER, AWT-A, AWT-B, AWT-A/B və GWT** üçün)
- çirkab suda digər kimyəvi maddələrin mümkün konsentrasiyasının müəyyən edilməsi (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER, AWT-A, AWT-B, AWT-A/B və GWT** üçün).

2.2.2. Sənədlərin yoxlanılması

Aşağıdakı sənədlər, lazım olduqda, növbəti 12 ay üçün nəzərdən keçirilməlidir:

- Yağ uçot kitabı (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER və OWS-x ppm**)
- Zibil uçot kitabı (**CLEANSHIP və CLEANSHIP SUPER**)
- Beynəlxalq səfərlərdən sonra ballastların dəyişdirilməsi haqqında sənədlər (**BWE və BWT**)
- Ballast sularının uçot kitabı (**BWE və BWT**)
- Kanalizasiya və təsərrüfat sularının boşaldılmasının/dənizə axıdılmasının uçot kitabı (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER, GWT və AWT-A, AWT-B, AWT-A/B**)
- Emissiyalar sənədi (**CLEANSHIP SUPER, NOX-x% və SOX-x%**)
- Gəmi sahibi tərəfindən Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 4, [2.3.1]-də hər hansı çirklənmənin qarşısının alınması sisteminə müvafiq olaraq, tullantı sularına dair keçirilən sınaqların nəticələri [1.1.1] (**AWT-A, AWT-B, AWT-A/B**).

2.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

2.3.1. İllik tədqiqatlar üçün [2.2]-də verilmiş tələblərə əməl edilməlidir. Bundan əlavə, çirklənmənin qarşısının alınması sistemləri ilə bağlı bütün əlavə sinif qeydləri üçün aşağıdakılar yerinə yetirilməlidir:

- iş şəraitində kanalizasiya təmizləyici qurğunun və ya quraşdırılıbsa AWT qurğusunun, zibil təmizləyici qurğunun, yağ filtri avadanlığının, quraşdırılıbsa zibil yandırıcıları, doqrayıcı və üyüdücülərin, əgər quraşdırılıbsa, təhlükəli tullantıların emal qurğusu ən vacib komponentlərinin düzgün funksiyalarının nümayişi.
- həyəcən siqnallarının düzgün işləməsinin müəyyən edilməsi.

3. Havanın çirklənməsinin qarşısının alınması

3.1. İllik tədqiqat

3.1.1. Ozon dağıdıcı maddələr (**CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER**)

- a) Səlahiyyətli təşkilat tərəfindən sistemin və avadanlığın vəziyyətinin illik yoxlanılması proseduru müəyyən edilməlidir. Cəmiyyət tərəfindən təsdiq edilmiş proqnozlaşdırıcı texniki xidmət sxemi olduqda, bu yoxlamanın müddəti uzadıla bilər.
- b) Aşağıdakılara imkan verən həftəlik yoxlama və texniki xidmət proseduru müəyyən edilməlidir:
 - konturların sıxlığını qənaətbəxş vasitələrlə yoxlamaq (məsələn, çəki ölçmə və ya gəmi təzyiqinə nəzarət)
 - mümkün sızmanın yerini müəyyən etmək
 - zəruri düzəliş tədbirlərini həyata keçirmək.

NOx Texniki Məcəlləsində qeyd olunan prosedurlara uyğun olaraq gəminin göyərtəsində həyata keçirilən bütün əməliyyatları əks etdirən qeyd jurnalları gəmidə saxlanmalı və hər müdaxilədən sonra yenilənməlidir. Jurnalara xüsusilə aşağıdakı qeydlər daxil edilməlidir:

- sızma və düzəliş tədbirinin olması
- çıxarılan maddənin həcmi və saxlama yerinin göstərilməsi
- doldurulan maddənin həcmi
- sərf edilən maddənin həcmi
- atılan maddənin həcmi.

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- sistemlərin ozon parçalayıcı maddələr ilə illik və həftəlik yoxlanılması üçün yuxarıda göstərilən prosedurların gəmidə mövcud olmasının yoxlanılması
- ozon təbəqəsini dağıdan maddələr üçün qeydlər jurnalında müvafiq qeydlərin aparılmasının təsdiqi

- sızma detektorlarının və müvafiq səsli və vizual siqnalların düzgün işləməsinin sınağı

c) Ozon-dağıdıcı maddələrin qeydləri kitabına baxış.

3.1.2. NOx emissiyaları (CLEANSHIP SUPER, NOX-x%)

- Gəmidə NOx emissiya limitlərinə uyğunluğun təmin edilməsinə dair prosedurlar NOx Texniki Məcəlləsində verilmişdir.
- İllik tədqiqat zamanı NOx emissiyasına nəzarət prosedurunun göyərtədə mövcud olduğu təsdiq edilməlidir
- NOx emissiya sənədləri.

3.1.3. SOx emissiyaları (CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER, SOX-x%)

Mazutun satınalma sifarişlərində kükürdün maksimum miqdarını qeyd etmək və bunkerin çatdırılması zamanı kükürdün faktiki tərkibini yoxlamaq üçün prosedurlar müəyyən edilməlidir.

Faktiki kükürd tərkibi seçimə əsasən sınaq və analizlər ilə yoxlanıldığı halda, prosedurlar Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilən tanınmış standartla uyğun aparılmalıdır.

Yanacağın idarə edilməsi prosedurları gəminin sertifikatlaşdırılmış gəmi idarəetmə sisteminin bir hissəsi kimi müəyyən edilməli və onlara əməl edilməlidir.

Satınalma sifarişləri və aparılan yoxlamaların növü, o cümlədən nəticələr haqqında qeydlər göyərtədə saxlanılmalıdır.

Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- SOx emissiyasına nəzarət üçün mazutların müəyyən edilməsi, sifarişi və yoxlanılması üçün yuxarıda göstərilən prosedurların göyərtədə mövcudluğunun yoxlanılması
- mazutda kükürdün miqdarına dair qeydlərin göyərtədə mövcudluğunun təsdiqi
- emissiya qeydləri (işlənmiş qaz təmizləmə (EGC) sistemi təchiz edildikdə).

3.1.4. Gəmidə zibil yandırma qurğusu (CLEANSHIP, CLEANSHIP SUPER)

Əgər quraşdırılıbsa, illik tədqiqata aşağıdakı elementlər daxil olmalıdır :

- Zibil yandırma zavodlarının xarici müayinəsi və bu cür avadanlıqların qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi
- Bölmədən kənarda yerləşən həyəcan siqnallarının, işlənmiş qaza nəzarət cihazlarının və fəvqəladə dayanmanın sınağı.

3.1.5. İşlənmiş qaz təmizləmə sistemi -Skrubber (EGCS-SCRUBBER)

Əgər quraşdırılıbsa, illik tədqiqata aşağıdakı elementlər daxil olmalıdır:

- işlənmiş Qaz Təmizləmə Sistemlərinin, emissiyaların monitorinqi və yuyulma suyunun monitorinqi sistemlərinin düzgün işləməsi ilə bağlı jurnalların yoxlanılması
- təsdiq edilmiş İstismar və Texniki Xidmət Təlimatının göyərtədə olmasının təsdiqi
- hər bir sistem blokunun Alətlər, Nəzarət, Monitorinq və Təhlükəsizlik avadanlığının

qənaətbəxş işləməsinin təsdiqi

- fəvqəladə söndürmə və ya baypas klapanlarının, uzaqdan işləyən klapanların və işlənmiş qazların emalı və ya paylanması ilə əlaqəli maşın və avadanlıqların yoxlanılması və mümkün olduğu qədər sistemin təcili dayandırılmasının sınaqdan keçirilməsi
- bütün çənlərin, boru kəmərlərinin, şlanqların, nasosların, süzgəclərin, separatorların, filtrasiya qurğularının, dozalaşdırma sistemlərinin və yuyulma suyunun emalı, reduksiyaedicinin vurulması və ya işlənmiş qaz qalıqlarının toplanması ilə bağlı avadanlığın müayinəsi və funksional sınağı
- damcı qabları, daşma qurğuları, şəxsi heyət və ya gəminin mühafizəsi üçün quraşdırılmış qoruyucu və ya izolyasiyanın yoxlanılması
- İşlənmiş Qaz Təmizləmə Sistemlərinin istismarı və ya monitorinqi ilə bağlı elektrik avadanlıqlarının müayinəsi
- Fərdi Mühafizə Vəsitələrinin (PPE) və qurğuların göyərtədə mövcud olmasının və yaxşı şəraitdə saxlanılmasının təsdiqi
- Bünövrələr və əlavələr daxil olmaqla, bütün komponentlərin, o cümlədən skrubberqurğularının, izolyasiyanın və s.-nin xarici müayinəsi
- İşlənmiş qaz ventilyatorları, su təmizləyici nasoslar, quru daşıma konveyerləri, ventilyasiya pərləri kimi bütün fırlanan və irəli-geri hərəkət edən komponentlərin düzgün işləməsinin təsdiqi
- İşlənmiş qaz, suyun təmizlənməsi və ya quru idarəetmə sistemlərində uzaqdan idarə olunan və ya avtomatik idarə olunan bütün klapanların düzgün işləməsinin yoxlanılması
- İşlənmiş qazların təmizlənməsi sisteminin iş şəraitində yoxlanılması. Çox rejimli SOx skrubberləri, mümkün qədər bütün iş rejimlərində sınaqdan keçirilməlidir.

3.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.2.1. [3.1]-də illik tədqiqatlar ilə bağlı tələblərə riayət edilməlidir. Əlavə olaraq, aşağıdakıların həyata keçirilməsi tələb olunur:

- **CLEANSHIP SUPER, NOX-x% və SOX-x% üçün**, emissiya analizatorlarının (əgər quraşdırılıbsa) işləməsi və kalibrlənməsinin təsdiqi
- İşlənmiş Qaz Təmizləmə Sistemi, (**EGCS-SCRUB- BER**), əlaqəli sistemlər və monitorinq avadanlıqları üçün, aşağıdakı tədbirlərin görülməsi də tələb olunur:
 - Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən bütün yuyucu suyun, su təmizləyici nasosların və azaldıcı dozalaşdırma nasoslarının, o cümlədən açılışların müayinə üçün vizual yoxlanılması
 - İşlənmiş qaz, suyun təmizlənməsi və dozalaşdırma sistemlərindəki bütün baypas, qarışdırma, izolyasiya, söndürmə və ya nəzarət klapanlarının vizual yoxlanılması
 - Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən bütün mexaniki, hidravlik və pnevmatik idarəetmə ötürücülərinin və onların enerji sistemlərinin vizual müayinəsi və sınaqdan keçirilməsi
 - Avtomatik funksiyaların, monitorinq və siqnalizasiya sistemlərinin, təhlükəsizlik sistemlərinin düzgün işləməsini yoxlamaq üçün idarəetmə sistemlərində dok sınaqları, o cümlədən təmin edildiyi təqdirdə sistem funksiyalarının ləğv edilməsi, işlənmiş qazların təmizlənməsi sistemləri ilə əlaqəli təyin edilmiş mexanizmlərin əl ilə idarə edilməsi və avtomatik dəyişdirilməsi
 - Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 2 və Hissə F, Fəs. 9, Bölmə 3-də -də tələb olunduğu kimi avadanlıq və sistemlərin xarici müayinəsi və istismar sınaqları (çirklənmənin qarşısının alınması sistemləri ilə bağlı bütün əlavə sinif adları üçün).

3.3. Ultra-aşağı emissiya gəmisi (ULEV)

3.3.1. Hər illik və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı aşağıdakılar yoxlanılmalıdır:

- Quraşdırılıbsa, NOx Nəzarət Diagnostikası (NCD) və Hissəciklərə Nəzarət Diagnostikası (PCD) sistemlərinin düzgün işləməsi
- ULEV rejimində əməliyyatlarla bağlı mühərriklərin vəziyyətinin qeydə alınmasının düzgün işləməsi

- ULEV əlavə sinif adının əhatə etdiyi mühərriklərdə Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan heç bir dəyişiklik edilməməsinin təsdiqi. Mühərrikin dəyişdirilməsi və ya modifikasiyası zamanı mühərrikin istehsalçısı tərəfindən başqa cür əsaslandırılmamış və sənədləşdirilməmişsə, Hissə F, Fəs.11, Bölmə 26-ya müvafiq olaraq sınaq tələb oluna bilər.

3.4. Davamlı Emissiya Monitoring Sistemi (CEMS)

3.4.1. Hər illik və sinifin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı aşağıdakılar yoxlanılmalıdır:

- monitoring edilməli və qeyd edilməli olan tullantıların atılması və hava emissiyası parametrlərinin müntəzəm olaraq peyk rabitə sistemi vasitəsilə sahiləki gəmi sahibinin obyektinə ötürülməsinin təsdiqi
- sorğu əsasında belə məlumatların Tədqiqatçıya təqdim edilməsinin təsdiqi.

4. Gəmidə Enerji Effektivliyinin İdarəetmə Planı (SEEMP)

4.1. Aralıq və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlar

4.1.1. Göyərtədə yoxlama

Göyərtədə yoxlamalara aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- a) enerji tədbirlərinin həyata keçirilməsinin lazımi qaydada qeydə alınmasının yoxlanılması
- b) məlumatların ölçülməsi üçün prosedurların lazımi qaydada yerinə yetirildiyini və ölçmə cihazlarının düzgün saxlandığını və ya kalibrlənməsini nümunə götürmə texnikası ilə yoxlama
- c) planlaşdırma mərhələsində müəyyən edilmiş EEOI və digər EnPI-lərin, əgər varsa, gəminin istismarının son 6 ayı ərzində toplanmış məlumatlardan düzgün hesablanması və qeydə alınmasının yoxlanılması
- d) SEEMP-nin bordda olmasının və qeyd kitablarının yenilənməsinin yoxlanılması.

BÖLMƏ 8 SOYUDUCU QURĞULAR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.9]-də təsvir edildiyi kimi, soyuducu avadanlıqlar ilə bağlı aşağıdakı əlavə sinif adlarından birinin verildiyi gəmilərə tətbiq olunur:

REF-CARGO

REF-CONT

REF-STORE

eləcə də aşağıdakı xüsusi xidməti adlar:

-PRECOOLING

-QUICKFREEZE

-AIRCONT

2. İllik tədqiqat

2.1. Ümumi

2.1.1. Soyuducu qurğuların (qurğuların və yerlərin) illik tədqiqatı, qurğunun iş vəziyyətində, mümkün olduqda isə soyuducu otaqlarda yük boşaldılma əməliyyatları zamanı və ya yüksüz aparılmalıdır.

2.1.2. Soyuducu qurğunun quraşdırılma jurnalı (və ya digər oxşar sənəd) son tədqiqatdan sonra qeydləri yoxlamaq və soyuducu maddənin qeyri-adi istehlakını, xarab və ya qüsurlu əşyaları yoxlamaq üçün Tədqiqatçıya təqdim edilməlidir.

2.1.3. Soyuducu otaqlara bitişik göyərtələr, arakəsmələr və ya gəmi yanları soyuq nöqtələrin olmamasını yoxlamaq üçün mümkün qədər müayinə edilməlidir.

2.1.4. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçı Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan sinif adlarına təsir göstərə biləcək qurğularda əhəmiyyətli dəyişikliklər edilmədiyini bəyan etməlidir.

2.2. Soyuducu qurğular

2.2.1. Soyuducu maşınlar və əlaqəli köməkçi qurğular, o cümlədən kompressorlar, kondensatorlar, nasoslar və boru kəmərləri xaricdən və işlək vəziyyətdə yoxlanılmalıdır. İzolyasiya edilmiş hissələrin izolyasiyası mümkün rütubət və ya aşınma əlamətləri üçün yoxlanılmalıdır. Sistemin sıxlığı müəyyən edilməlidir.

2.2.2. Elektrik qurğusu ümumi şəkildə yoxlanılmalı və qurğunun izolyasiya müqaviməti tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə yoxlanılmalıdır.

2.2.3. Gəminin elektrik qurğusundan asılı olmayaraq, soyuducu qurğunu elektrik enerjisi ilə təmin edən generatorlar Fəsl. 3, Bölmə 1, [3.3] -də də göstərilirdiyi kimi yoxlanılmalıdır.

2.3. Soyuducu məkanlar

2.3.1. Aşağıdakıların vəziyyətini müəyyən etmək üçün soyuducu otaqlar ümumi şəkildə yoxlanılmalıdır:

- izolyasiya örtüyü; sökülə bilən panellər və ya örtüklər tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edilən izolyasiyanın yoxlanılması üçün sökülə bilər.
- lyuk qapaqları, qapılar, giriş panelləri (o cümlədən kipləşdiricilər və bərkidici qurğular) və havalandırma kanallarının damperləri
- hava spiralları, kulerlər, ventilyatorlar, hava kanalları, duzlu su boru sistemləri və əlaqədar avadanlıqlar; şəbəkələrin təmizliyi
- anbar quyuları
- ventilyatorların və digər fırlanan mexanizmlərin, məkan daxilində hava dövrəni üçün batenslərin mühafizəsi.

2.4. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

2.4.1. Soyuducu otaqlarda, hava kanallarında və qurğunun digər elementlərində temperaturun ölçülməsi üçün istifadə olunan termometrlər və onların dəqiqliyi yoxlanılmalıdır. Tədqiqatçı bir və ya bir neçə termometrin və bir və ya bir neçə avtomatlaşdırma qurğusunun kalibrlənməsinin onun iştirakı ilə yoxlanılmasını tələb edə bilər və ya bu mümkün olmadıqda, ona kalibrləmə sertifikatı təqdim edilə bilər.

2.4.2. Əgər tələb olunarsa və ya quraşdırılıbsa, aşağıdakı siqnalizasiya və təhlükəsizlik cihazları da yoxlanılmalıdır:

- Siqnalizasiya və təcili söndürmə cihazları
- Əgər varsa, CO₂ detektorları
- Soyuducuda sızma detektorları
- Şəxsi heyətin iş yerlərində işləməsinin qarşısının alınması və təxliyyə imkanları ilə əlaqədar məkanlara giriş.

2.5. AIRCONT xidməti adı

2.5.1. Bu maddənin tələbləri **AIRCONT** xidməti adının verildiyi qurğulara şamil edilir. Bu tələblər [2.1] - [2.4]-də verilən tələblərə əlavə sayılır.

2.5.2. İdarə olunan atmosfer sisteminin qənaətbəxş olmasını yoxlamaq üçün qurğu vizual olaraq yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir. Tədqiqat aşağıdakı elementlər daxil edilməlidir:

- Səyahət jurnallarının, idarə olunan atmosfer zonasının hava sızdırmazlığının qeydlərinin və alətlərin kalibrlənməsinin yoxlanılması
- məsul zabitlər tərəfindən tam və lazımi qaydada təsdiq edilmiş istismar və təhlükəsizlik təlimatının gəmidə mövcudluğunun təsdiqi
- klapanlar və rəzələr, təzyiq/vakuum klapanları, qapı kilidləri, bitişik məkanların ventilyasiyası, xəbərdarlıq bildirişləri də daxil olmaqla, idarə olunan atmosfer zonasının möhürləmə mexanizmlərinin yoxlanılması
- nəzarət edilən atmosfer zonalarının hava keçirməməsi üçün nominal təzyiq sınağı. Tədqiqatdan əvvəl bir ay ərzində gəmi heyəti tərəfindən sınaqlar, kapitanın yazılı hesabatı əsasında, hava keçirməzliyini təsdiq edən vizual yoxlamadan keçmək qəbul edilə bilər.
- qaz təchizatı avadanlığının, o cümlədən idarəetmə, siqnalizasiya, bloklamalar və təhlükəsizlik qurğularının istismarı və performans sınağı
- ventilyasiya qurğularının yoxlanılması və sınaqması, o cümlədən ventilyatorların zəruri hesab edilməsi
- elektrik təchizatı mexanizmlərinin yoxlanılması

- qaz analizatorlarının yoxlanılması, analiz avadanlığı və kalibrləmə
- nisbi rütubət sensorlarının yoxlanılması və kalibrlənməsi
- daimi və daşınan qaz monitorinqinin, o cümlədən kalibrləmənin və personalın təhlükəsizlik avadanlığının yoxlanılması.

3. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1. Ümumi

3.1.1. Müəyyən elementlərin açıq vəziyyətdə yoxlanılmasını təmin etmək üçün qurğu istismardan kənar tədqiq edilməlidir.

3.1.2. Bu yoxlamalar başa çatdıqdan sonra, soyuducu otaqlar üçün ətraf mühitin temperaturundan ən aşağı nominal temperaturuna qədər soyuduqda, qurğu yoxlanılmalıdır. Qurğunun sabit hava temperaturunu saxlamaq qabiliyyəti və “defrost” (buz əritmə) əməliyyatı yoxlanılmalıdır.

3.2. Soyuducu qurğu

3.2.1. Aşağıdakı müayinələrin aparılmasına imkan verə bilən dərəcədə, bu avadanlıqların demontaj edilməsi tələb olunur:

- pistonlu kompressorlar: silindrlər, klapanlar, dirsəkli val, birləşdirici millər, porşenlər, podşipniklər və təhlükəsizlik cihazlarının müayinəsi
- vintli kompressorlar, turbokompressorlar və nasoslar: aşınmaya məruz qalan hissələr; əgər jurnal kitabçası qeydləri və işçi sınaq avadanlıqların düzgün işlədiyini göstərsə, avadanlığın açılmasına ehtiyac olmaya bilər.

3.2.2. Nasoslar, kompressorlar və ventilyatorların icraçı mühərrikləri, avadanlıqların sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı üçün oxşar avadanlıqlarla bağlı Fə 3, Bölmə 3, [3] bəndin də tələb olunan dərəcədə yoxlanılmalıdır.

3.2.3. Kondensatorlar və soyuducular boru plastinləri, boruların və son qapaqların müayinəsi üçün açılmalıdır.

Kondensatorlar nominal iş təzyiqinin 1,2 qatına qədər təzyiq sınaqdan keçirilməlidir.

3.2.4. İzolyasiya edilmiş hissələrin (məsələn, boru kəmərləri və hermetik kameralar kimi) izolyasiyasının belə hissələrin və izolyasiyanın özünün vəziyyətini müəyyən etmək üçün təsadüfi olaraq sökülməsi tələb oluna bilər.

3.2.5. Qurğunun elektrik cihazları yoxlanılmalı və izolyasiya sınaqları yoxlanılmalıdır.

3.2.6. Gəminin elektrik qurğusundan asılı olmayaraq, soyuducu qurğunu elektrik enerjisi ilə təmin edən generatorlar Fə 3, Bölmə 3, [3.6] -də göstərildiyi kimi yoxlanılmalıdır.

3.2.7. Kondensator sirkulyasiya nasoslarına dəniz birləşmələri açılmalı və boru kəmərləri yoxlanılmalıdır.

3.2.8. Digər avadanlıqlar, məsələn, soyuducu sistemlərindəki yağ separatorları, filtrlər və dehidratorlar, Tədqiqatçının razılığı ilə yoxlanılmalıdır.

3.3. Soyuducu ərazilər

3.3.1. Soyuducu otaqlardakı üzlük və izolyasiyanın vəziyyətinin yoxlanılması üçün onların qismən çıxarılması tələb oluna bilər. Daha sonra izolyasiya altında olan korpus hissəsinin vəziyyəti, tirlərin, ətrəsləri, qarmaqlar və spirallar/soyuducu dirəklərinə vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

3.3.2. Hava soyuducuları və spiralları, müayinə edilməli nominal iş yükündə təzyiq sınağından

keçirilməli və təmirdən sonra hidravlik sınaq zamanı 1,2 dəfə belə təzyiqdə yoxlanılmalıdır.

3.3.3. Hava soyuducu ventilyatorları [3.2.2]-də tənzimləndiyi kimi yoxlanılmalı və onların hərəkət mexanizmləri sınaqdan keçirilməlidir.

3.3.4. Soyuducu otaqlarda elektrik qurğusu yoxlanılmalı və elektrik avadanlıqları yoxlanılmalıdır.

3.3.5. Dondurma və isitmə sistemləri tədqiqatçının razılığı ilə yoxlanılmalıdır.

3.4. Nəzarət-ölçü cihazları və təhlükəsizlik mexanizmləri

3.4.1. Təzyiq boşaldıcı klapanlar və təhlükəsizlik diskləri yoxlanılmalıdır. Boşaltma boru kəmərləri bütövlük və maneəsiz axın baxımından yoxlanılmalıdır.

3.5. AIRCONT xidməti adı

3.5.1. Bu tələblər, **AIRCONT** xidməti adının verildiyi qurğulara şamil edilir. Bu tələblər [3.1] - [3.4]-də verilmiş tələblər ilə münasibətdə əlavə sayılır.

3.5.2. Hava kompressorları, təzyiqli kameralar və digər avadanlıqlar, maşın və avadanlıqlarının yenilənməsi üçün oxşar avadanlıqlar üçün Fəs. 3, Bölmə 3, [3]də tələb olunan dərəcədə yoxlanılmalıdır.

3.5.3. Hər bir nəzarət edilən atmosfer zonası hava keçirməzlik sınağına məruz qalmalıdır.

BÖLMƏ 9 BUZDA NAVIQASIYA ÜÇÜN QURĞULAR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.10] bəndində təsvir edilmiş buz mühitində naviqasiya ilə əlaqəli aşağıdakı əlavə sinif adlarının birinin verildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

ICE CLASS IA SUPER

ICE CLASS IA

ICE CLASS IB

ICE CLASS IC

ICE CLASS ID

YOUNG ICE 1

YOUNG ICE 2

ICE

2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

2.1. Qalınlıq ölçmələri

2.1.1. Hissə F, Fəsil 8, Cədvəl 1-in tələblərinə uyğun olaraq, buz mühitində naviqasiya üçün möhkəmləndirmə tətbiq edilən sahələrdə əlavə sistematik qalınlığın ölçülməsi tələb olunur.

2.2. Kinqston qutuları

2.2.1. Quru vəziyyətdə dib tədqiqatı zamanı sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat (bax: Fəsl. 3, Bölmə 3, [2.1]) ilə eyni vaxtda aparılacaq, buzlaşmadan qorunan kinqston qutuları ilə bağlı xüsusi cihazlar, məsələn, qızdırıcı spirallar və soyuducu suyun axıdılması üçün borular yoxlanılmalıdır.

Cədvəl 1 :

Gəminin yaşı (sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat vaxtı, illərlə)		
yaş ≤ 5	5 < yaş ≤ 10	yaş > 10
	Seçilmiş plitələr	Bütün plitələr
		Seçilmiş daxili ramalar, möhkəmləndirici elementlər və stringerlər

1. Ümumi**1.1.**

1.1.1 Bu Bölmənin tələbləri, Fəs.1, Bölmə 2, [6.14] bəndində verilmiş aşağıdakı əlavə sinif adlarının birinin verildiyi gəmilərə şamil edilir:

STRENGTHBOTTOM

GRABLOADING və **GRAB [X]**

SPM

DYNAPOS

VCS

COVENT

CARGOCONTROL

COLD DI

COLD (H_{TDH}, E_{tdE})

COLD CARGO

HABITABILITY, COMF-NOISE-SIS, COMF-NOISE-Pax-SIS, COMF-NOISE-Crew-SIS,

COMF-VIB-SIS, COMF-VIB-Pax- SIS, COMF-VIB-Crew-SIS, COMF+-SIS

ACCESS

OHS

HEL

BATTERY SYSTEM

OAS

CBRN, CBRN-WASHDOWN

ELECTRIC HYBRID

CYBER MANAGED, CYBER SECURED

HEADING CONTROL

ECFP-1, ECFP-2, ECFP-3

BIORISK MANAGED, BIORISK SECURED

HYBRID MECHANICAL PROPULSION

EFP-M, EFP-AMC

2. STRENGTHBOTTOM**2.1. Quru dokun müayinəsi**

2.1.1. Dib örtüyünün gücləndirilmiş sahəsi və onunla əlaqəli daxili konstruksiyalar mümkün deformasiyalar, çatlar və digər zədələnmələr ilə bağlı vizual müayinə edilməlidir. Lazım olduqda, qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

3. Qreyferleyükləmə və Qreyfer

3.1. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

3.1.1. Daxili dib örtüyünün möhkəmləndirilmiş sahəsi, bunker çəninin maili örtüyünün aşağı hissəsi və köndələn altlıq alt örtüyü və müvafiq olaraq bitişik əlaqəli strukturlar mümkündəformasiyalar, qırıqlar və ya digər zədələr üçün vizual olaraq yoxlanılmalıdır. Lazım olduqda, qalınlıq ölçmələri tələb oluna bilər.

4. SPM

4.1. İllik tədqiqat

4.1.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi barədə məlumat verməlidir.

4.1.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- qənaətbəxş vəziyyətini yoxlamaq üçün qurğunun bütün komponentlərinin ümumi müayinəsi (ön zəncir stoporları, ön lövbər klyuzları, dayaq rolikinin istiqamətləndirici rolikləri, bucurqadlar və qapaqlar)
- heç bir deformasiya və ya sınıqların əmələ gəlmədiyini yoxlamaq üçün, qurğuya dəstək verən və ona bitişik olan korpus konstruksiyalarının yoxlanılması.

4.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

4.2.1. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- qənaətbəxş vəziyyətini yoxlamaq üçün qurğunun bütün komponentlərinin ümumi müayinəsi (ön zəncir stoporları, ön lövbər klyuzları, dayaq rolikinin istiqamətləndirici rolikləri, bucurqadlar və qapaqlar)
- heç bir deformasiya və ya sınıqların əmələ gəlmədiyini yoxlamaq üçün, qurğuya dəstək verən və ona bitişik olan korpus konstruksiyalarının yoxlanılması.

Tədqiqatçı tərəfindən zəruri hesab edildikdə, qalınlığın pisləşməsinin ölçülməsi və ya qırıqların və ya digər qüsurların yoxlanılması üçün dağıdıcı olmayan sınaqlar tələb oluna bilər.

5. DYNAPOS

5.1. İllik tədqiqat

5.1.1. Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıyı qane edəcək FMEA-nı təsdiq edən sınaqları nəzərə alaraq sınaq proqramı təqdim etməlidir.

Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi barədə məlumat verməlidir.

5.1.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- son müayinədən sonrakı dövrdə sistemlərin düzgün işləməsini yoxlamaq üçün jurnalların yoxlanılması və eyni dövrdə baş vermiş hər hansı nasazlıqların və ya nasazlıqların təkrarlanmaması üçün görülən tədbirlər.
- dayaq qurğularının görünən hissələrinin, o cümlədən onların əsas hərəkətvericilərinin ümumi müayinəsi
- elektrik enerjisi sisteminin və kommutatorların ümumi müayinəsi
- nəzarət, monitoring və siqnalizasiya cihazlarının ümumi müayinəsi
- müxtəlif həyəcan siqnallarının və müvafiq ehtiyat sistemlərin və keçid rejimlərinin simulyasiyası ilə təsadüfi sınaq daxil olmaqla, quraşdırmanın işləyən testi
- DP sisteminin Qaydaların müvafiq hissələrinə uyğun saxlanıldığını və yaxşı işlək vəziyyətdə olduğunun təsdiqi
- **DYNAPOS AM/AT-R** və ya **DYNAPOS AM/AT-RS** əlavə sinif qeydi ilə verilmiş gəmilər üçün

təyin edilmiş gəmi ilə əlaqəli tək uğursuzluqlardan sonra DP gəmisinin mövqeyini saxlamaq qabiliyyətini sənədləşdirmək üçün bütün vacib sistem və komponentlərin sınağı. avadanlıq sinfi və FMEA və əməliyyat kitabçasını təsdiq etmək. Minimum olaraq, mövqe və ətraf mühitə istinad sistemlərinin, itələyici qurğuların, enerji istehsal və paylama sistemlərinin, mövqe idarəetmə vasitələrinin və UPS-lərin nasazlıqlarının sınaqları aparılmalıdır. Belə sınaqlar DP sistemi işlək vəziyyətdə dənizdə aparılmalıdır. Bu sınaqların nəticələri qeyd edilməli və gəmidə saxlanmalıdır.

Qeyd 1: **DDPS** adının verildiyi gəmilər üçün Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.6] və Hissə F, Fəs.11, Bölmə 6, [11] istinad edilir: dənizdə aparılacaq sınaqlar Tədqiqatçının iştirakı olmadan gəmi heyəti tərəfindən aparıla bilər və Tədqiqatçı tərəfindən elektron qaydada nəzərdən keçiriləcəkdir.

- DP sistem sınaqlarının aparıldığı və nəticələrin qeyd edildiyi və göyörtədə saxlandığının təsdiqi

5.1.3. Hər dəfə DP gəmisinin təhlükəsizliyinə təsir edən nasazlıq aşkar edildikdə və aradan qaldırıldıqda və ya qəza baş verdikdə və ya dəyişikliklərin əhəmiyyətli təmiri aparıldıqda araşdırma aparılmalıdır.

Belə araşdırmadan sonra, zəruri hallarda, Qaydaların tətbiq olunan müddəalarına tam uyğunluğu nümayiş etdirmək üçün sınaqlar aparılmalıdır.

Aparılan sınaqların növü və nəticələri qeyd edilməli və gəmidə saxlanmalıdır.

5.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

5.2.1. Ümumiyyətlə, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat [5.2.3] - [5.2.6]-da təsvir edilən yoxlamalardan ibarətdir. Bununla belə, sistem İstehsalçıların texniki xidmət prosedurları nəzərə alınmaqla, Gəmi sahibi tərəfindən hazırlanmış sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın konkret proqramı tədqiqatdan əvvəl Cəmiyyətə təqdim edilməlidir.

5.2.2. Gəmi sahibi proqram təminatında edilən hər hansı dəyişikliyin tam olaraq sənədləşdirilməsini və lazımı şəkildə qeydə alınmasını təsdiq etməlidir.

5.2.3. Sükan qurğuları, elektrik qurğularının və elektrik enerji generatorlarının icraçı mühərrikləriməşin və avadanlıqların sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatında oxşar avadanlıqlar üçün Fəs. 3, Bölmə 3, [3]-də tələb olunan dərəcədə yoxlanılmalı və sınaqdan keçirilməlidir.

5.2.4. Quru vəziyyətdə olan dib tədqiqatı zamanı sinfin yeniləşdirilməsi üçün tədqiqat (bax. Fəs. 3, Bölmə 3, [2.1]) ilə eyni vaxtda aparılmalı olan sükan qurğuları ümumi şəkildə yoxlanılmalıdır. Digər yoxlamalar, məsələn, boşluqların (klirenslərin) ölçülməsi, istiqamətləndirmə qurğusunun və ya dəyişən addım sisteminin (əgər varsa), hermetiklik cihazlarının yoxlanılması, daxili dişli çarxların və podşipniklərin mümkün korlanmasının aşkar edilməsi üçün sürtgü yağının analizinin nəticələrinin yoxlanılması kimi yoxlamalar aparılmalıdır. Yuxarıdakı müayinələr qənaətbəxş olmadıqda, daxili hissələrin sökülməsi tələb oluna bilər.

5.2.5. Sensorlar və mövqe istinad sistemləri onların düzgünlüyünü yoxlamaq üçün sınaqdan keçirilməlidir. Müvafiq siqnalizasiya sistemini və çevirmə məntiqini yoxlamaq üçün sensorların nasazlığı simulyasiya edilməlidir. Müxtəlif istinad sistemlərinə keçid yoxlanılmalıdır.

5.2.6. Bütün sistemlərin və komponentlərin tam sınağı və təyin olunmuş avadanlıq sinfi ilə bağlı tək uğursuzluqlardan sonra vəziyyəti saxlamaq qabiliyyəti həyata keçirilməlidir. Aparılan testlərin növü və nəticələri qeyd edilməli və gəmidə saxlanmalıdır. Əməliyyat sınaqlarına aşağıdakılar daxildir:

- hər bir itələyici qurğunun müxtəlif yüklərdə, meydançalarda və sürətlərdə sınaqdan keçirilməsi və monitoring cihazlarının yoxlanılması
- müxtəlif mövcud rejimlərdə (avtomatik, yarı avtomatik, mexaniki) təkan idarəetmə vasitələrinin sınağı və müxtəlif rejimlər arasında keçid
- zəruri hallarda simulyasiya edilmiş şərtlərdən istifadə edərək müxtəlif siqnalların və təhlükəsizlik sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi
- enerji təchizatının nasazlığının yoxlanılması və belə hallarda nəzərdə tutulmuş işləməsinin

yoxlanılması

- müvafiq siqnalizasiya və monitorinq cihazları ilə gəmini nəzərdə tutulmuş vəziyyətdə saxlamaq və istiqaməti saxlamaq üçün sistemin imkanlarını yoxlamaq üçün yekun sınaq. Sistemin dəqiqliyi yoxlanılmalı və sürüşmənin qiymətləndirilməsi üçün əvvəlki nəticələrlə müqayisə edilməlidir.
- enerji idarəetmə sisteminin sınaqdan keçirilməsi.

6. VCS

6.1. İllik tədqiqat

6.1.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi barədə məlumat verməlidir.

6.1.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- bütün sistemin planirovkasının yoxlanılması üçün istismar üzrə təlimatın yoxlanılması və göyertədə quraşdırılmış faktiki sistemə uyğunluğun təsdiqlənməsi
- qənaətbəxş vəziyyətini yoxlamaq üçün, sistemin komponentlərinin, o cümlədən buxar boruları (kollektor və şlanqlar daxil olmaqla), yük çəninin ölçü cihazları, yük çəninin səviyyə siqnalizasiyaları, buxar təzyiq siqnalizasiyaları və buxar balanslaşdırıcısının (əgər varsa) ümumi yoxlanılması.

6.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

6.2.1. İllik tədqiqat üçün [6.1]-də verilmiş tələblərə riayət olunmalıdır. Əlavə olaraq, aşağıdakılar həyata keçirilməlidir:

- kollektor və şlanqlar daxil olmaqla, buxar borusunun təzyiq altında sınaqdan keçirilməsi
- Nəzarət-ölçü cihazlarının yoxlanılması və sınağı (yük çəninin ölçü cihazları, yük çəninin səviyyə siqnalizasiyaları, buxar təzyiq siqnalizasiyaları)
- buxar balanslaşdırma avadanlığının (əgər varsa) təftişi və sınağı
- sistemin cari sınağı.

7. COVENT

7.1. İllik tədqiqat

7.1.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Müfəttişə Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi barədə məlumat verməlidir.

7.1.2. İllik tədqiqata ventilyasiya boruları və ventilyatorlar kimi sistemin komponentlərinin ümumi müayinəsi daxil edilməlidir.

7.2. Sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat

7.2.1. İllik tədqiqat üçün [7.1]-də verilmiş tələblərə riayət edilməlidir. Əlavə olaraq, aşağıdakılar həyata keçirilməlidir:

- Avadanlığın sınfin yenilənməsi üçün tədqiqat üçün oxşar avadanlıqlar üçün Fəs. 3, Bölmə 3, [3]-də tələb edildiyi eyni səviyyəyə qədər sistemin komponentlərinin təftişi
- sistemin cari sınağı.

8. YÜKƏ NƏZARƏT (CARGOCONTROL)

8.1. İllik tədqiqat

8.1.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Müfəttişə Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi barədə məlumat verməlidir.

8.1.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- əməliyyatların məsafədən idarə edilməsi və nəzarət altında saxlanması zəruri olan parametrlər üçün təqdim edilən ölçülər/siqnalizasiyalar ilə münasibətdə, onların qənaətbəxş vəziyyətinin

yoxlanılması üçün, avadanlıqların elementlərinin ümumi müayinəsi

- cari sınaq seçilən yoxlama metodu ilə də həyata keçirilə bilər.

8.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

8.2.1. [8.1] bəndində illik tədqiqat üçün verilmiş tələblərə riayət edilməlidir. Əlavə olaraq, aşağıdakılar həyata keçirilməlidir:

- sistemin komponentlərinə qoşulmuş Nəzarət-ölçü cihazlarının yoxlanılması və sınağı
- sistemin ümumi istismar sınağı.

9. COLD DI, COLD (H t_{DH}, E t_{DE})

9.1. Ümumi

9.1.1. Bu Maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.12] bəndində müəyyən edilmiş aşağıdakı əlavə sinif adlarının verildiyi gəmilərə şamil edilir:

COLD DI

COLD (H t_{DH}, E t_{DE})

9.2. İllik tədqiqat

9.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Aşağıdakı sənədlərin gəmi göyertəsində olması:
- **COLD DI** əlavə sinif adı verildə:
- buzlaşmaya qarşı prosedurlar
- **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** əlavə sinif adı verildə:
- buzlaşmaya qarşı prosedurlar
- Buzlaşma ilə yüklənmə şəraitləri daxil olmaqla, stabililiklə bağlı təlimat
- Elektromontaj işləri

(COLD DI və COLD (H t_{DH}, E t_{DE}) üçün):

- Körpünün qızdırılan pəncərələri və yük idarəetmə məntəqəsinin qızdırılan pəncərələri üçün qurğuların, bütün qəza lyukları və göyertəyə çıxan bütün əsas qapıların buzlaşmadan müdafiə sistemləri, göyertədə bunker borularının qızdırılması, şpinqat borularının qızdırılması, fitin qızdırılması, antenalar və oxşar avadanlıqların qızdırılması
- Xilasetmə qayığının mühərrikinin qızdırılması üçün enerji təchizatı sistemi üçün hər bir xilasetmə qayığının yanında quraşdırılmış rozetkaların ümumi xarici müayinəsi
- Seçimə əsasən göstəricilər və siqnalizasiyalar daxil olmaqla, buzlaşma əleyhinə sistemlərin sınağı
- Praktiki baxımdan mümkün olduğu qədər, HVAC, maşın bölməsi və qəza generator bölməsi üçün hava qəbulu borularına havanın buraxılması üçün bölmədə olan konturda ventilyasiyanın ardıcılığını yoxlamaq
- Avadanlıqların quraşdırılması:
- maşın bölmələri üçün ventilyasiya sisteminin təsadüfi olaraq ümumi xarici müayinə və sınaqdan keçirilməsi **COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**
- Buzdan təmizləmə tədbirlərinin ümumi xarici müayinəsi:
- dəniz girişləri, dənizdən yuxarı atqılar (su xəttinin üstündə və ballast su xəttinin altından 1 m-ə qədər), havalandırma başlıqları (**COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**) üçün)
- quraşdırıldığı hallarda hava boruları və onların avtomatik bağlanma cihazları, zondlama boruları və daşqın boruları (suyun təkrar dövriyyəsi üçün çənlərin və su ballast çənlərinin soyudulması üçün), açıq ərazilərdə boru kəmərləri sistemləri, o cümlədən “ro-ro” yerləri, su çiləmə xətləri, açıq göyertə skupperləri, yuyucu xətlər və drenaj xətləri (**COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- qabıq örtüyünə bitişik və ballast su xəttinin tam və ya qismən yuxarisında yerləşən su ballast çənləri üçün nəzərdə tutulmuş buzdan təmizləyici qurğuların praktiki mümkün olduğu qədər ümumi tədqiqatı (**COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün)
- mümkün olduğu qədər, donmağa məruz qalan digər çənlər (məsələn, şirin su, mazut çənləri) üçün təmin edilən buzdan təmizləmə mexanizmlərinin ümumi müayinəsi **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün)
- yük qoruyucu klapanları üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi isitmə tənzimləmələrinin ümumi tədqiqatı

(**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün)

- göstəricilər və həyəcan siqnalları daxil olmaqla, təsadüfi olaraq buzdan təmizləmə sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün).
- Digər avadanlıqları:
- gəminin normal istismarı zamanı ekipajın daxil ola biləcəyi gəmi sahələrinin (manevr sahəsi, yükləmə-boşaltma sahəsi, göyertələrə, keçidlərə, traplara, piyada keçidlərinə giriş-çıkış yerinin ətrafındakı ərazi) buzdan təmizlənməsinə imkan vermək üçün açıq göyertədə buzdan təmizləmə sisteminin (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün) ümumi xarici müayinəsi
- göyertədə quraşdırılmış avadanlığın (köpük monitorlar, şlyup-balkalar, xilasedici qayıqlar, xilasetmə jiletləri üçün şkaflar, bucurqadlar, küləklər, kranlar, digər göyertə mexanizmləri) və helikopter meydançasının və ona girişin (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**) mühafizəsi üçün xüsusi tədbirlərin ümumi yoxlanılması
- fərdi mühafizə və evakuasiya avadanlıqlarının nominal temperaturuna uyğun olan ümumi müayinəsi (**COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- yük klapanlarında və əlaqədar alətlərdə quraşdırılmış xüsusi mühafizənin ümumi müayinəsi, məsələn, brezentlər (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- açıq göyertələrdə sirkulyasiyanı asanlaşdırmaq üçün müvafiq barmaqlıqların və pilləkənlərin (o cümlədən, xilasetmə qayıqlarına və bucurqad sahələrinə girişlərin), habelə sığorta troslarının (əgər varsa) ümumi müayinəsi (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- nəzərdə tutulduqda göyertə mexanizmlərinin hidravlik yağ sistemi üçün istilik qurğusunun ümumi müayinəsi (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- Yaşayış yerlərində 20°C-nin təmin edilməsi üçün hazırlanmış tənzimləmələrin və rütubət nəzarət etmək üçün hazırlanmış tənzimləmələrin ümumi müayinəsi, HVAC qurğusu (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**)
- əl ilə buzdan təmizləmə əməliyyatları üçün kifayət qədər əl alətlərinin və ya oxşar avadanlığın gəmidə mövcud olduğunun və əsas göyertədə buzun yığılmasından qorunan yerlərdə saxlanmasının yoxlanılması (**COLD DI** və **COLD (H t_{DH}, E t_{DE})** üçün)
- nominal temperatura uyğun olan naviqasiya və rabitə avadanlığının ümumi müayinəsi (**COLD (H t_{DH}, E t_{DE})**).

9.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

9.3.1. İllik tədqiqat üçün [9.2]-də verilmiş tələblərə əməl edilməlidir. Bundan əlavə, göstəricilər və həyəcan siqnalları da daxil olmaqla buzdan təmizləmə sistemlərinin sınağı aparılmalıdır.

10. COLD CARGO

10.1. Ümumi

Bu Maddənin tələbləri, Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.13]-də qeyd edildiyi kimi, **COLD CARGO** əlavə sinif adının verildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

10.2. İllik tədqiqat

10.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- istilik sisteminin ümumi müayinəsi
- nəzərdə tutulan qızdırıcılar üçün buxar/termik neft borularının izolyasiyasının ümumi müayinəsi
- qızdırıcılara xidmət edən klapanlar üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi isitmə tənzimləmələrinin və izolyasiyanın ümumi tədqiqatı
- temperatur ölçən/nəzarət cihazlarının və həyəcan siqnallarının ümumi müayinəsi və yoxlanılması
- yük çənlərinə bitişik su ballast çənləri üçün nəzərdə tutulmuş buzdan təmizləmə qurğularının ümumi müayinəsi
- göstərişlər və həyəcan siqnalları daxil olmaqla, təsadüfi olaraq buzdan təmizləmə sistemlərinin sınaqdan keçirilməsi

- isitmə zamanı çənlərdə maye yük üçün nəzərdə tutulmuş dövrüyyə qurğularının ümumi müayinəsi.

10.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

10.3.1. İllik tədqiqat üçün [11.2]-də verilmiş tələblərə əməl edilməlidir. Bundan əlavə, göstəricilər və həyəcan siqnalları daxil olmaqla, bütün buzlanma sistemlərinin sınağı aparılmalıdır.

11. HABITABILITY, COMF-NOISE-SIS, COMF-VIB-SIS, COMF+-SIS, COMF- NOISE-Pax-SIS, COMF-NOISE-Crew- SIS, COMF-VIB-Pax-SIS, COMF-VIB- Crew-SIS

11.1. Ümumi

11.1.1. Səs-küy və vibrasiya mühitinə təsir göstərə biləcək modifikasiyalar, dəyişikliklər və ya təmirdən sonra gəminin əlavə sinif qeydlərini saxlamaq üçün Sahibkar Cəmiyyətə tədqiqata vermək üçün məlumat verməlidir.

11.2. İllik tədqiqat

11.2.1. Gəmi Sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin ilkin razılığı olmadan heç bir əhəmiyyətli dəyişikliyin edilmədiyi, ələlxüsə aşağıdakılarla bağlı məlumat verməlidir:

- ekipaj və ya sərnəşinlərin yerləşdiyi yerlərdə aparılan dəyişikliklər/təmirələr
- HVAC/kanal marşrutunun dəyişdirilməsi
- mexanizmlərin modifikasiyası, əsas təmir işləri
- hər hansı dəyişiklik, təmir və ya zədələrin siyahısı.

11.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

11.3.1. Gəminin ümumi aşınması vibrasiya və səs-küyün artmasına səbəb ola bilər. Əlavə sinif qeydləri zamanı liman və dəniz şəraitində səs-küy və vibrasiya ölçüləri, o cümlədən izolyasiya və təsir səs-küyü ölçüləri daxil olmaqla tədqiqat aparılmalıdır.

Ölçmələr gəminin növündən asılı olaraq ilkin tədqiqat ölçmə nöqtələri ilə müqayisədə məhdudlaşdırıla bilər:

- yük gəmiləri üçün ilkin tədqiqat ölçmə məntəqələrinin 30%-i
- sərnəşin gəmiləri üçün ilkin tədqiqat ölçmə məntəqələrinin 30%-i (sərnəşin kabinələri istisna olmaqla) və sərnəşin kabinələrindəki ilkin tədqiqat ölçmə məntəqələrinin 10%-i.

HABITABILITY kimi əlavə sinif qeydi olduqda, liman və dəniz şəraitində səs-küyün ölçülməsi, izolyasiya və təsir səsinin ölçülməsi [11.2.1]-də göstəriləndi kimi yalnız əhəmiyyətli dəyişikliklər olduqda aparılmalıdır.

12. Daimi giriş vasitələri (ACCESS)

12.1. İllik tədqiqat, aralıq tədqiqat və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

12.1.1. Ümumi şərtlər

Daimi giriş vasitələrinin aşağıdakı hissələrinin vizual müayinəsi **ACCESS** adının təyin olunduğu məkanların tədqiqi ilə birlikdə aparılmalıdır:

- korroziya əlamətləri üçün vizual müayinə
- markalanmanın qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması (məsələn, zolaq, oxlar, sürüşməyən səthlər)
- daimi giriş vasitəsinin quraşdırıldığı yerin işıqlandırılmasının yoxlanılması
- relslərin, dayaqların, tutacaqların və digər qoruyucu relslərin qənaətbəxş vəziyyətinin yoxlanılması.

13. Dəniz Yükləmə-Boşaltma Sistemləri (OHS)

13.1. Tətbiq

13.1.1. Bu maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.33]-də müəyyən edildiyi kimi **OHS** əlavə sinif adının verildiyi gəmilərə şamil edilir.

13.2. Dövri tədqiqatlar

13.2.1. Tədqiqat tələbləri və dövri tədqiqatlar üçün Dənizdə Əməliyyat Sistemlərinin Təsnifatının 4-cü Bölməsi ilə tanış olun.

14. Helideck (HEL)

14.1. Tətbiq

14.1.1. Bu maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.22]-də müəyyən edildiyi kimi **HEL** əlavə sinif adının verildiyi gəmilərə şamil edilir.

14.2. İllik tədqiqatlar

14.2.1. Cəmiyyət belə hesab edir ki, helikopterin eniş zonasının vəziyyətində heç bir dəyişiklik və ya pisləşmənin olmadığını təsdiq etmək üçün dövri tədqiqatlar zamanı ən azı aşağıdakı məsələlər araşdırılmalıdır:

- a) Helikopter meydançasının fiziki xüsusiyyətlərinin ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - Ölçülmüş ölçülər
 - Bəyən edilmiş D dəyəri
 - Göyertə forması və
 - Göyertə quruluşunun miqyaslı çertyojları.
- b) Maneəldən qorunan səthlərin qorunmasının ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - minimum 210° Maneəsiz Sektor (OFS) səthi
 - 150° Məhdud Maneə Sektoru (LOS) səthi və
 - əhəmiyyətli maneələrə münasibətdə minimum 180° enən 5:1 qradiyent səthi.

Qeyd 1: Bu səthlərdən biri və ya bir neçəsi, məsələn, bitişik qurğunun və ya gəminin yaxınlığına görə pozulubsa, əməliyyat məhdudiyyətlərinə səbəb ola biləcək hər hansı mümkün mənfi təsiri müəyyən etmək üçün qiymətləndirmə aparılmalıdır.

- c) Nişanlama və işıqlandırmanın ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - helikopter meydançasının perimetrinin adekvat işıqlandırılması
 - adekvat helikopterin eniş nöqtəsini işarələyən işıqlandırma ("H" və TD/PM Dairə işıqlandırılması) və ya proyektor işığı
 - status işıqları (gündüz və gecə əməliyyatları üçün)
 - helikopter meydançasının nişanları
 - üstünlük təşkil edən maneə boya sxemləri və işıqlandırma, və
 - proyektor işığı daxil olmaqla, ümumi quraşdırma işıqlarının səviyyələri.

Qeyd 2: Helikopter meydançasının qeyri-adekvat işıqlandırması mövcud olduqda, Helikopter Meydançasının Məhdudiyyət Siyahısına (HLL) "yalnız gün işığında əməliyyatlar" qeyd edilməlidir.

- d) Göyertə səthinin ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - səthi sürtünmə
 - helikopter meydançası (müvafiq olaraq)
 - drenaj sistemi
 - göyertə kənarının perimetri təhlükəsizlik şəbəkəsi
 - bağlama nöqtələri və
 - bütün çirkləndiricilərin təmizlənməsi (vertolyot meydançası işarələrinin qənaətbəxş şəkildə tanınmasını və helikopter meydançasının sürtünmə səthinin qorunmasını təmin etmək üçün).

- e) Ətraf mühitə təsirlərin yoxlanılmasına aşağıdakılar daxildir:
 - yad obyektin zədələnməsi
 - işlənmiş qaz emissiyaları, isti və soyuq havaya buraxılan qaz emissiyaları və fiziki turbulentlik generatorları səbəbindən hava keyfiyyətinin pisləşməsi
 - quşlara nəzarət
 - havanın keyfiyyətinin qiymətləndirilməsində ətraf mühitə əhəmiyyətli təsir göstərən hər hansı bitişik helikopter meydançası/quraşdırma və məşəllər.
- f) Xilasetmə və yanğınsöndürmə vasitələrinin ümumi müayinəsinə daxildir:
 - əsas və tamamlayıcı media növləri, kəmiyyətləri, tutumları və sistemləri
 - Fərdi Mühafizə Vasitələri (PPE) və qəza qutusu.
- g) Rabitə və naviqasiya sistemlərinin ümumi tədqiqinə aşağıdakılar daxildir:
 - aeronaviqasiya radioları
 - helikopterin adına və yan identifikasiyasına uyğun gələn radio/telefon (R/T) zəng işarəsi sadə və unikal olmalıdır.
 - İstiqamətsiz Mayak (NDB) və ya ekvivalent (lazım olduqda) və radio jurnalı.
- h) Yanacaq doldurma qurğularının ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - yanacaq sistemi, ventilyasiya, yanğından mühafizə və aşkarlanması
 - nasos və təyyarənin birləşdirilməsi təhlükəsizlik sistemləri.
- i) Əlavə əməliyyat və yükdaşıma avadanlığının ümumi müayinəsinə aşağıdakılar daxildir:
 - flüqer
 - meteoroloji məlumatlar (avtomatlaşdırılmış vasitə ilə qeydə alınır)
 - Helikopter Meydançasının Hərəkət Sisteminin qeydi və hesabatı (mümkün olduqda)
 - sərnişin brifinq sistemi
 - tıxaclar
 - şvartov trosları və sərnişinlər, baqaj və yüklər üçün tərəzilər.

15. AKKUMULYATOR SİSTEMİ (BATTERY SYSTEM)

15.1. Ümumi

15.1.1. Bu maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.36]-da müəyyən edildiyi kimi, **BATTERY SYSTEM** əlavə sinif adının verildiyi gəmilərə şamil edilir.

15.2. İllik tədqiqat

15.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- batareya blokunun /akkumulyatorun ümumi müayinəsi
- akkumulyatorun monitoring sisteminin ümumi müayinəsi
- akkumulyatorun dəstək sisteminin ümumi müayinəsi
- akkumulyatorun ümumi müayinəsi, o cümlədən batareya yerləri ilə bağlı təhlükəsizlik tədbirlərinin və funksiyalarının vizual yoxlanışı, məsələn, batareyanın quraşdırılması, havalandırma, yanğın təhlükəsizliyi tədbirləri və siqnalizasiya
- elektrolit səviyyəsinin və pH səviyyəsinin yoxlanılması
- İstehsalçının spesifikasiyasına uyğun olaraq akkumulyator sisteminin sağlamlıq vəziyyətinin (SOH) yoxlanılması və akkumulyatorun tutumunun müntəzəm olaraq qeydə alınmasının və İstehsalçı tərəfindən müəyyən edilmiş parametrlərə uyğunluğunun yoxlanılması.
- təsadüfi olaraq akkumulyatorun ilə əlaqəli sensor və həyəcən sınağı

- batareya paketlərinin izolyasiyasının ölçülməsinin həyata keçirilməsi
- İstehsalçının spesifikasiyasına uyğun olaraq və Tədqiqatçını qane edəcək şəkildə akkumulyatorun bəzi xüsusi hissəsinin (məsələn, akkumulyator elementləri, BMS) dəyişdirildiyi və ya düzəliş edildiyi zaman əlavə yoxlamalar.

15.3. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat

15.3.1. [15.2.1]-də illik tədqiqat üçün verilmiş tələblərə riayət edilməlidir.

Əlavə olaraq:

- indikator və həyəcan siqnallarının hərtərəfli sınağı aparılmalıdır
- elementlərin dəyişdirilməsinin izlənməsi yoxlanılmalıdır
- proqram modifikasiyasının izlənməsi yoxlanılmalıdır
- Batareyanın tutumu (Sağlamlıq Vəziyyəti - SOH) testi aşağıdakı hallarda müşahidə edilməlidir:
 - batareyanın istismarı zamanı yanan və ya zəhərli qazların buraxılması müəyyən edilmişdir (məsələn, qurğuşun-turşu akkumulyatorları üçün hidrogen)
 - batareyanın itməsi gəminin manevr qabiliyyətini təhlükə altına qoya bilər.

16. Ofşor Daxilolma Sistemi (OAS)

16.1. Tətbiq

16.1.1. Bu Maddənin tələbləri, Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.38]-də təyin edildiyi kimi, OAS əlavə sini adının təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

16.2. Dövri tədqiqatlar

16.2.1. Tədqiqat tələbləri və dövri tədqiqatlar üçün Ofşor Daxilolma Sistemlərinin Sertifikatlaşdırılması, NI 629 Bölmə 9 ilə tanış olun.

17. Kimyəvi, bioloji, radioloji və ya atom təhlükələri

17.1. Ümumi

17.1.1. Bu Maddənin tələbləri Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.39]-də təsvir edilmiş CBRN müdafiəsi ilə əlaqəli aşağıdakı əlavə xidməti adlardan birinin verildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

CBRN

CBRN-WASHDOWN

17.1.2. Hər bir tədqiqatda Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan sinif qeydlərinə təsir edə biləcək qurğularda əhəmiyyətli dəyişikliklər edilmədiyini bəyan etməlidir.

17.2. İllik tədqiqat

17.2.1. CBRN əməliyyat kitabçası Tədqiqatçının ixtiyarına verilməlidir və tədqiqat üçün əsas kimi istifadə edilə bilər.

Son tədqiqatdan sonrakı dövrdə sistemlərin düzgün işləməsini yoxlamaq və eyni dövrdə baş vermiş nasazlıqların və nasazlıqların təkrarlanmaması üçün görülən tədbirləri yoxlamaq üçün jurnalların müayinəsi aparılmalıdır. .

17.2.2. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Mümkünsə, hava kilidlərinin, təmizləmə stansiyalarının və CBRN mühafizə qurğularının yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi
- CBRN aşkarlama sisteminin yoxlanılması, hər bir detektorun yoxlama nömrəsi və yeri

- Sitadel və sığınacaq sərhədlərindəki hər bir açılışın işlək vəziyyətdə bağlanan cihazla təchiz olunduğunun və müvafiq şəkildə işarələndiyinin yoxlanılması
- CBRN idarəetmə stansiyasında uzaqdan göstərici, siqnalizasiya və idarəetmə funksiyalarının yoxlanılması
- Havalandırmanın geri dönməyən cihazlarının yoxlanılması
- Su tutucuların və ya ekvivalent cihazların hava girişinə qarşı yoxlanılması
- Kanallar, filtrlər və amortizatorlar daxil olmaqla CBRN ventilyasiya sisteminin yoxlanılması
- **CBRN-WASHDOWN** əlavə sinif adının təyin edildiyi gəmilər üçün: Boru kəmərləri, klapanlar və ucluqlar daxil olmaqla, əvvəlcədən islatma və yuyucu sistemin yoxlanılması.

17.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

17.3.1. CBRN əməliyyat kitabçası Tədqiqatçıya təqdim edilməlidir və tədqiqat üçün əsas kimi istifadə edilə bilər.

Son tədqiqatdan sonrakı dövrdə sistemlərin düzgün işləməsinə yoxlamaq və eyni dövrdə baş vermiş hər hansı nasazlıqların və nöqsanların təkrarlanmaması üçün görülən tədbirləri yoxlamaq üçün jurnalların müayinəsi aparılmalıdır.

17.3.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Dayağın, sığınacağın, hava kilidinin və təmizləmə məntəqəsinin sərhədlərinin qaz sızdırmazlığının yoxlanılması. Bu məqsədlə sınaqdan keçirilmiş boşluqlar bütün dəliklər bağlı olaraq təzyiq altında saxlanılmalı və hava təchizatı təcrid olunmalıdır. Daha sonra sınaqdan keçirilmiş məkanda təzyiqin 10 dəqiqə saxlanıla bilməsi yoxlanılmalıdır.
- Kollektiv mühafizə ventilyasiya sistemi işlək vəziyyətdə dayağın həddindən artıq təzyiq səviyyəsinin yoxlanılması. Tələb olunan həddindən artıq təzyiq ən azı 30 dəqiqə saxlanılmalıdır. Test CBRN filtrləri əvəzinə model (maket) filtrlərlə həyata keçirilə bilər. Bu sınaq əsas enerji mənbəyindən qidalanan ventilyasiya sistemi ilə həyata keçirilə bilər. Təcili enerji mənbəyi ilə qidalanan havalandırma sisteminin düzgün işləməsi də yoxlanılmalıdır.
- Mühərrik korpusunun və əlaqədar təchizatı və buraxılış kanallarının qaz keçirməməsinin yoxlanılması, xüsusi hava təchizatı olan mühərriklər üçün
- CBRN şəraitində kondisioner qabiliyyətinin yoxlanılması.
- CBRN aşkarlama sisteminin işləmə sınağı. Hər bir xətt sistem təchizatçısının müəyyən etdiyi vasitələrlə detektor səviyyəsindən sınaqdan keçirilməlidir.
- **CBRN-WASHDOWN** əlavə sinif qeydi ilə təyin edilmiş gəmilər üçün, bütün xarici səthlərin düzgün örtülməsinin yoxlanılması, su drenajının yoxlanılması və bölmə klapanının uzaqdan işləməsinin yoxlanılması daxil olmaqla, əvvəlcədən islatma və yuyucu sistemin işləmə sınağı.

18. ELECTRIC HYBRID (ELEKTRİK HİBRİD)

18.1. Ümumi

18.1.1. Bu maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.40]-da müəyyən edildiyi kimi **ELECTRIC HYBRID** əlavə xidməti sinif adının verilmiş olduğu gəmilərə şamil edilir.

18.2. İllik tədqiqat

18.2.1. Tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- monitoring sistemlərinin düzgün işləməsinin yoxlanılması
- həyəcan siqnallarının və defoltların və əlaqəli funksiyaların düzgün işləməsinin və ya digər gəmi sistemləri ilə əlaqənin yoxlanılması
- müxtəlif iş rejimlərində ESS-nin ayrılması və zərurət yarandıqda mənbədən gözləmə rejiminin avtomatik başlaması

- akkumulyator bölməsinin yanğın aşkarlanması sınağı
- akkumulyator bölməsinin qaz aşkarlama sisteminin sınaqdan keçirilməsi
- Fə. 3, Bölmə 1, [3.4] -də verilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq akkumulyator bölməsinin yanğınsöndürmə sisteminin yoxlanılması
- ümumi texniki xidmət üçün əlçatanlığın və əgər varsa, batareyanın əsaslı təmiri üçün cihazların təmin edilməsinin yoxlanılması.

18.2.2. [18.2.1] tələblərinə əlavə olaraq, **PM** rejimi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır

- mümkün olduğu qədər artan yük addımları. ESS şəbəkəyə enerji çatdırmalı, yük addımlarını kompensasiya etməkdir. Davamlı yük olduqda, yük tədricən işləyən dizel mühərrikinə ötürülməlidir. Yük dizel mühərrikləri arasında bərabər bölünməlidir (bax: Hissə C, Fə. 2, Bölmə 4, [2.2.5])
- mümkün olduğu qədər ehtiyat rejimdə olan əsas generasiya dəstinin yükdən asılı işə salınması ilə əlavə artan yük addımları.

18.2.3. [18.2.1] tələblərinə əlavə olaraq, **PB** rejimi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır

- bir generatorun sıradan çıxması və ESS-nin avtomatik qoşulması
- bir generatorun və ESS avtonomiyasının ölçülməsinin nasazlığı (generator tərəfindən dayaq blokunun işə salınması)
- ESS-nin sıradan çıxması və ya ESS-nin aşağı yüklənməsi halında mənbə üzrə avtomatik işə salınması.

18.2.4. [18.2.1] tələblərinə əlavə olaraq, **ZE** rejimi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır

ESS-nin sıradan çıxması və ya ESS-nin aşağı yüklənməsi halında mənbə tərəfindən avtomatik işə salınması.

18.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

18.3.1. [18.2.1]-də illik tədqiqat üçün verilən tələblərə əlavə olaraq aşağıdakı tələblərə riayət edilməlidir:

- müxtəlif rejimlərdə enerji təchizatının keyfiyyətinin yoxlanılması
- Fə. 3, Bölmə 3, [3.8] -də verilən müvafiq tələblərə uyğun olaraq yanğınsöndürmə sisteminin yoxlanılması.

18.3.2. [18.3.1] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, **PM** rejimi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: ən azı 6 saat ərzində normal iş şəraitində ESS-nin düzgün işləməsinin yoxlanılması ilə akkumulyatorların tutumunun təsdiqi; lakin, müvafiq qeydlər aparıldıqda, gəmi personalı tərəfindən aparılan son qeydlərin qəbul edilməsinə fikir verilə bilər. 6 saatlıq müddətin sonunda ESS-nin yüklənməvəziyyəti 80%-dən az olmamalıdır. Bu dövrə uyğun yük təhlili əyrisi məlumat üçün təqdim edilməlidir. Bu sənəd göyərtədə ümumi elektrik istehsalını, əsas generasiya dəstlərinin elektrik istehsalını və ESS elektrik istehsalını (yükləmə və boşaltma dövrləri ilə) ətraflı təsvir edir.

18.3.3. [18.3.1] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, **ZE rejimi** üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır: ESS özünüidarəetməsinin ESS aşağı yük səviyyəsinə qədər ölçülməsi ilə yükləmə-boşaltma sınağı.

18.3.4. [18.3.1] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, **PB** və **ZE** rejimləri üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

ESS yükləmə/şarj testi, yükləmə cərəyanının və batareyaların tam yüklənməsi üçün vaxtın qiymətləndirilməsi ilə (yük balansı ilə müəyyən edilmiş şərtlərdə tam boşalmadan dərhal sonra tam şarj olmaq üçün).

19. CYBER MANAGED və CYBER SECURE

19.1. Ümumi

19.1.1. Bu Maddənin tələbləri, Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.44]-də təsvir edilən kibertəhlükəsizlik ilə əlaqəli aşağıdakı əlavə sinif adlarının verildiyi gəmilərə aid edilir:

- **CYBER MANAGED**
- **CYBER SECURE**

Tədqiqatlar sisteməlik olaraq kibereyestrə qeyd edilməlidir: tarix, iştirakçılar, aparılan testlər, nəticələr və nəticələr.

19.2. İllik tədqiqatlar

19.2.1 Sənədlər

Qaydalarda sadalanan təsdiq edilmiş sənədlərdə hər hansı dəyişikliyin edilməsi barədə Kibertəhlükəsizlik üzrə Məsul şəxs tərəfindən Cəmiyyətə bəyanat verilib.

19.2.2 Tədqiqatlar

Mövcud olan testlər prinsipə Kibertəhlükəsizlik üzrə Məsul Şəxsin məsuliyyəti altında aparılır. Test sübutları Tədqiqatçı tərəfindən nəzərdən keçirilməlidir.

19.3. Aralıq tədqiqatlar

19.3.1. Yenilənməli sənədlər

Yalnız Səviyyə 3 avadanlıqları ilə əlaqədar olaraq, aşağıdakı sənədlər yenilənməlidir:

- Kiber Risklərin Təhlili
- Kiber Məlumat Arxivi (sistemin identifikasiyası hissəsi).

19.3.2. Təqdim edilməli sənədlər

Aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

- Kiberreyestr
- Kibertəlimat, dəyişdirildikdə
- Kibertədqiqatlar Təlimatı, dəyişdirildikdə.

19.3.3. Tədqiqatlar

Tədqiqatçı Kiber Təhlükəsizliyə Məsul Şəxs tərəfindən təqdim edilən test hesabatlarının təsdiq edilmiş Kiber Tədqiqat Təlimatına uyğun olduğunu yoxlayır.

19.4. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlar

19.4.1. Yenilənməli sənədlər

Aşağıdakı sənədlər yenilənməlidir:

- Kiberrisklərin təhlili.

Yalnız Səviyyə 3 və 3 avadanlıqları ilə əlaqədar olaraq, aşağıdakı sənədlər yenilənməlidir:

- Kiber məlumat arxivi (sistem identifikasiya hissəsi).

19.4.2. Təqdim edilməli sənədlər

Aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

- Kiberreyestr
- Kiber Təlimat, dəyişdirildikdə
- Kiber Tədqiqat Təlimatı, dəyişdirildikdə.

19.4.3. Tədqiqatlar

Tədqiqatçı, Kibertəhlükəsizliyə Məsul Şəxs tərəfindən təqdim edilən test hesabatlarının təsdiq edilmiş Kiber Tədqiqat Təlimatına uyğun olmasını yoxlayır.

20. Kursun idarə edilməsi

20.1. Ümumi

20.1.1. Bu tələblər Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.46] bəndində təsvir edilmiş **HEADING CONTROL-DS** və ya **HEADING CONTROL-IS** əlavə xidmət adlarından birinin verildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

20.2. İllik tədqiqat

20.2.1. Hər illik tədqiqatda Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən Tədqiqatçıya Cəmiyyətin əvvəlcədən razılığı olmadan, qeydlərə təsir edən sistemlərdə heç bir dəyişiklik edilmədiyinibildirməlidir.

20.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

20.3.1. Hər bir sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı qeydlərə təsir edən sistemlərin qənaətbəxş işləməsinə müəyyən etmək üçün sınaq aparılmalıdır. Bu sınaq adətən Hissə F, Fəs.11, Bölmə 28, [5.2] bəndində təsvir edilmiş dəniz sınaqları ərzində həyata keçirilməlidir.

21. Konteyner gəmilərində yüklərin yanğından gücləndirilmiş mühafizəsi

21.1. Ümumi

21.1.1

Bu Maddənin tələbləri, Fəs.1, Bölmə 2, [6.14.48] bəndində müəyyən edilmiş aşağıdakı əlavə xidməti adlardan birinin verildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

ECFP-1

ECFP-2

ECFP-3

21.2. İllik tədqiqat

21.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- a) Yanğınsöndürənlərin geyimlərinin, tənəffüs aparatlarının və portativ termal görüntü kamerasının yoxlanılması və onların müvafiq yerlərdə saxlanmasının təsdiqi
- b) Tənəffüs aparatları üçün sıxılmış havanın tələb olunan təchizatının təmin edilməsinin təsdiqi və hava kompressorları və hava boruları sistemi üçün tənzimləmələrin yoxlanılması

21.2.2. [21.2.1]-in tələblərinə əlavə olaraq, **ECFP-2** və ya **ECFP-3** xidməti adlarının verildiyi gəmilər üçün, tədqiqata aşağıdakılar daxildir:

- a) Göyərtədə yük saxlama sahəsini əhatə edən su monitorları
 - su monitorinq sisteminin bütün hissələrinin ümumi müayinəsi (nasoslar, boru sistemi, klapanlar və digər fitinqlər)
 - lokal əllə idarəetmə də daxil olmaqla, sistemin düzgün işləməsinin yoxlanılması
 - su monitorlarının əsaslarının ümumi müayinəsi.
- b) Fəs. 3, Bölmə 1, [3.4.2] d) bəndinə verilmiş müvafiq tələblərə uyğun olaraq lyuk qapağının altındakı su püskürtmə sisteminin müayinəsi.
- c) Yük anbarları üçün yanğın əleyhinə su basma sistemi:
 - boru kəmərləri, başlıqlar və paylayıcı klapanlar daxil olmaqla sistemin yoxlanılması
 - yük anbarının dəniz suyunun səviyyəsi sensorlarının işlək olmasının və yüksək və yüksək səviyyəli həyəcan siqnallarının qənaətbəxş olduğunun təsdiqi
 - drenaj qurğularının tədqiqi
- d) Ümumilikdə yaşayış blokunun mühafizəsi üçün su püskürtmə sisteminin, eləcə də göyərtə səthlərindən suyun axıdılması üçün novlar və yağış şpiqatlarının mümkün qədər və görünən bütün hissələrinin yoxlanılması
- e) Yerləşdirmə blokunun ventilyasiya girişlərinin uzaqdan bağlanması vasitələrinin və yük anbarının güc ventilyasiyası üçün pultların işlək vəziyyətdə olmasının yoxlanılması.

21.3. Sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat

21.3.1. [21.2.1] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

a) Tənəffüs aparatlarının hava şüşələrinin doldurulması üçün hava kompressorunun icraçı mühərriklərinin hərəkətvericilərinin müayinəsi və sınağı

21.3.2. [21.3.1] və [21.2.2] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, **ECFP-2** və ya **ECFP-3** adlarının verildiyi gəmilərin sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatına aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Aşağıdakı sistemlər üçün müvafiq nasosların tədqiqatçı tərəfindən tələb olunduğu kimi istismar sınağı və daxili müayinəsi:
- göyərtədə yük saxlama sahəsini əhatə edən su monitorları
- lyuk qapağının altındakı su püskürtmə sistemi
- yük anbarları üçün su basma sistemi
- yaşayış blokunun mühafizəsi üçün su püskürtmə sistemi
- Yerləşdirmə blokunun ventilyasiya girişlərinin uzaqdan bağlanması vasitələrinin və yük anbarının güc ventilyasiyası üçün uzaqdan idarəetmə vasitələrinin sınaqdan keçirilməsi

22. Bioloji risklərin idarə edilməsi

22.1. Ümumi

22.1.1. Bu Maddədə qeyd edilən tələblər Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.50] bəndində müəyyən edildiyi kimi, **BIORISK MANAGED** və ya **BIORISK SECURED** əlavə sinif adlarının verildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

Hər bir tədqiqatda Gəmi sahibi və ya onun nümayəndəsi iştirak edən tədqiqatçıya, Cəmiyyətə təqdim edilən son versiyadan sonra, Baş Qaldıran Bioloji Risklərin İdarəetmə Planına heç bir dəyişiklik və ya yenilənmənin edilmədiyini bildirməlidir.

22.2. BIORISK MANAGED

22.2.1. İllik və sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqat

İllik və sınıfın yenilənməsi üçün tədqiqatlara aşağıdakılar daxildir:

- Baş Qaldıran Bioloji Risklərin İdarəetmə Planının mövcud olduğunun yoxlanılması
- Gəmidə Baş Qaldıran Bioloji Risklərin İdarəetmə Planında tələb olunan fərdi mühafizə vasitələrin və tibbi ləvazimatların reyestrinin olmasının yoxlanılması
- Baş verənlərin İdarə Olunması Planında tələb olunan posterlər, işarələrin və işarələrin gəmidə mövcud olduğunun yoxlanılması
- Xəstəliyin İdarə Edilməsi planında tələb olunan əməliyyat qeydlərinin mövcudluğunun yoxlanılması.

22.3. BIORISK SECURED

22.3.1. İllik tədqiqat

[22.2.1] bəndində **BIORISK MANAGED** üçün verilən tələblərə əlavə olaraq, illik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- göyərtədə bədən istiliyinə nəzarət vasitəsinin mövcudluğunun yoxlanılması
- göyərtədə bir tam qapalı xərəyə və bir tam qapalı əlil arabasının mövcudluğunun yoxlanılması
- karantin zonası üçün rabitə vasitələrinin göyərtədə mövcudluğunun yoxlanılması.

22.3.2. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

[22.3.1] bəndində illik tədqiqatla bağlı verilən tələblərə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Karantin zonası və yaşayış yerləri və normal idarə olunan idarəetmə məntəqələri üçün ventilyasiya qurğularının funksional sınaqdan keçirilməsi. Hava filtrasıya və ya alternativ hava dezinfeksiya sistemi işlədiyi halda havalandırma sisteminin düzgün işləməsi yoxlanılmalıdır.
- Karantin zonasına girişin monitorinqi vasitələrinin funksional sınaqdan keçirilməsi
- Bədən istiliyinə nəzarət vasitələrinin funksional sınaqları.

23. Hibrid mexaniki mühərriki

23.1. Ümumi

23.1.1. Bu Maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.49] bəndində təyin edilmiş **HYBRID MECHANICAL PROPULSION (hibrid mexaniki mühərriki)** əlavə xidməti adının təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

23.2. İllik tədqiqat

23.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- həyəcən siqnalları və defoltların və əlaqəli funksiyaların düzgün işləməsi və ya digər gəmi sistemləri ilə əlaqənin təsdiqi
- dizel mühərriki rejimindən elektrik mühərriki rejiminə əl ilə keçidin sınağı (“PTI Tam elektrik” rejimi və əgər varsa, “PTI Booster” rejimi)
- elektrik mühərrik rejimindən dizel mühərriki rejiminə əl ilə keçidin sınağı
- müxtəlif idarəetmə mövqeləri arasında idarəetmənin ötürülməsi sınağı.

23.3. Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat

23.3.1. [23.2.1] bəndinin tələblərinə əlavə olaraq, sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata aşağıdakılar daxil olmalıdır:

- Elektrik mühərrik rejimindən dizel mühərrikinə avtomatik keçidin sınağı.

24. Gücləndirilmiş yangından mühafizə

24.1. Ümumi

24.1.1. Bu maddənin tələbləri Fəsl.1, Bölmə 2, [6.14.18]-də müəyyən edilmiş **EFP- M** və ya **EFP-AMC** əlavə sinif adlarının təyin edildiyi gəmilərə tətbiq olunur.

24.2. İllik tədqiqat

24.2.1. İllik tədqiqata aşağıdakı qaydada tətbiq olunan izolyasiyanın qənaətbəxş vəziyyətdə olmasının yoxlanılması daxil edilməlidir:

- 220 °C-dən yuxarı isti səthlərin gözlənilə biləcəyi mühərriklərin, qazanların, buxar, termal yağ və işlənmiş qaz xətlərinin, səsboğucuların, işlənmiş qaz qazanlarının və turbomühərriklərin və ya digər avadanlıqların səthləri normal iş şəraitində mühərriklər və ya müvafiq avadanlıqlarla düzgün izolyasiya edilmişdir
- temperaturu 60°C-dən çox olan və işçi heyətinin iş zamanı təmasda ola biləcəyi səthlər müvafiq şəkildə qorunmalı və ya izolyasiya edilməlidir.

Hər hansı şübhələr olduqda, tədqiqatçı, Hissə F, Fəsl.11, Bölmə 15 [5]-nin tələblərinə müvafiq olaraq, istilik təsvirinin analizinin keçirilməsini tələb edə bilər.

HİSSƏ A
TƏSNİFAT VƏ TƏDQİQATLAR

FƏSİL 6	MÖVCUD GƏMİLƏR ÜÇÜN RETROAKTİV TƏLƏBLƏR	
BÖLMƏ	1	Ümumi
BÖLMƏ	2	Quru yüklər, filiz və qarışıq yük daşıyıcıları
BÖLMƏ	3	“RO-RO” Sərnişin Gəmiləri
BÖLMƏ	4	Yük Gəmiləri
BÖLMƏ	5	Dəniz Siniflərinin olduğu gəmilər
ƏLAVƏ	1	Quru yük daşıyıcıları və digər gəmi tipləri üçün texniki retroaktiv tələblər

BÖLMƏ 1 Ümumi

1. Ümumi

1.1.

1.1.1. Bu Fəsil SOLAS qaydalarının, IACS Vahid Tələblərinin və ya Administrasiyadan təqdim edilən xüsusi qaydaların həyata keçirilməsindən irəli gələn mövcud gəmilərə tətbiq olunan retroaktiv qaydalar və tələbləri tənzimləyir.

1.1.2. Bu tələblər həm inşa xüsusiyyətlərinə, həm də tədqiqat obyektlərinə aiddir. Tələblər gəmilərə təyin edilmiş xidmət qeydlərinə uyğun olaraq aşağıdakı Bölmələrdə verilmişdir.

Bu Fəsilə həmçinin **ESP balker gəmisi** xidməti adının təyin edildiyi gəmilərə aid olan, retroaktiv IACS Vahid Tələblərinin mətnini özündə əks etdirən istinad üçün Əlavə də var.

Bir qayda olaraq, **BC-A**, **BC-B** və ya **BC-C** əlavə xidmət xüsusiyyətləri ilə bağlı tələblər, 1 iyul 2003- cü il tarixindən əvvəl və ya 1 iyul 2003-cü il tarixində və ya ondan sonra inşa üçün müqavilə bağlanmış, lakin uzunluğu 150 m-dən az olan **ESP balker gəmisi** xidməti adına malik gəmilərə şamil edilmir.

1.2. Retroaktiv qaydalar və tələblərin siyahısı

1.2.1. Cədvəl 1 bu retroaktiv tələbləri ümumiləşdirir və onların tətbiq oluna biləcəyi xidmətadlarının hansı Bölmədə verildiyini göstərir.

Cədvəl 1 : Retroaktiv qayda və tələblərin xülasəsi

Xidməti ad	Fəsil 6-da Bölmə	Gəminin tədqiqat elementləri və ya müvafiq xüsusiyyətlər
ESP balker gəmisi	Fəs. 6, Bölmə 2	• Ön öndə iki yük anbarı arasında köndələn arakəsmələrin ölçüləri • Əsas yük anbarının icazə verilən yüklənməsi • Zədələnməyə qarşı müqavimət • Ön yük anbarında illik tədqiqat əvəzinə aralıq tədqiqat • Yük anbarlarına suyun daxil olmasının aşkarlanması • Yük lyukunun qapağının bərkidilmə mexanizmləri • Yan korpus çərçivələri və möhkəmlik braketləri üçün yenilənmə meyarları • İstənilən boş yük anbarı ilə üzmə məhdudiyyəti
ESP balker gəmisi filiz daşıyıcı gəmi ESP qarışıq yük gəmisi/OBO ESP qarışıq yük gəmisi/OOC ESP	Fəs. 6, Bölmə 2	• Yükləmə şərtləri, yükləmə təlimatları və yükləmə alətləri • Açıq ön göyərtədə kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi • Ön göyərtə armaturları və avadanlıqları üçün möhkəmliyə tələblər • Anbar, ballast və quru kosmik su səviyyəsinin detektorları • nasos sistemlərinin mövcudluğu
ro-ro sərnəşin gəmisi	Fəs. 6, Bölmə 3	- Yüksək stabillik və sukeçirməzliyin tamlığı

ümumi yük gəmisi balker gəmisi (ESP olmadan) refrijerator gəmisi mal-qara gəmisi açıq göyərtə gəmisi	Fəs. 6, Bölmə 4	Açıq ön göyərtədə kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi Ön göyərtə fitinqləri və avadanlıqları üçün möhkəmliyə dair tələblər
buz sinfinə aid olan gəmilər	Fəs. 6, Bölmə 5	ICE CLASS IA SUPER, ICE CLASS IA, ICE CLASS IB, ICE CLASS IC əlavə xidmət adlarının aparılması

1. Ön yük anbarlarının tələbləri

1.1. Tətbiq

Bu retroaktiv qayda **ESP balker gəmisi** xidməti adının verildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

- birtərəfli örtük konstruksiyalı, bax: Qeyd 1
- uzunluğu 150 metr və daha çox olan
- səpələnmə sıxlığı 1,78 t/m³ olan möhkəm səpələnən yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulan
- 1 iyul 1998-ci ilə qədər inşa üçün müqavilə imzalanmış və bu tarixdən sonra bağlanmış və Hissə D, Fəs. 4, Bölmə 3-də qeyd edilən yeni binalar üçün tətbiq edilən tələblərə müvafiq olaraq inşa edilməyən.

Qeyd 1: Birtərəfli birlaylı balker gəmisi SOLAS conf. 4/25 Res.6 sənədində təyin edildiyi kimi, 1 yanvar 2000-ci ilə qədər inşa edilmiş balker gəmilərində bir-birindən 760 mm-dən az məsafədə, eləcə də 1 yanvar 2000-ci il və bu tarixdən sonra inşa edilmiş balker gəmilərində bir-birindən 1000 mm-dən az məsafədə yerləşən, bir və ya bir neçə yük anbarının yalnız yan korpus və ya iki sukeçirməyən sərhədlər (onlardan biri yan korpus olmaqla) ilə məhdudlaşması deməkdir.

Sukeçirməyən sərhədlər arasındakı məsafə yan korpusa perpendikulyar ölçülməlidir (ist.: IMO MSC Res.89(71)).

1.1.2. Bunlar aşağıdakılar ilə əlaqəlidir:

- [1.3]-də təfərrüatlı göstərildiyi kimi, iki əsas yük anbarı arasında eninə büzməli yük anbarının ölçüləri.
- [1.4]-də təfərrüatlı göstərildiyi kimi, su altında qalan eyni anbarı ilə əsas yük anbarının icazə verilən yüklənməsi.
- [1.5]-də təfərrüatlı göstərildiyi kimi, su altında qalan yük anbarının zədələnməyə qarşı sabitliyi.

1.2. İcra üçün qrafik

1.2.1. Bu tələblər, aşağıdakı limit tarixlərinə qədər yerinə yetirilməlidir:

- 1 iyul 1998-ci il tarixində yaşı 20 və ya daha çox olan gəmilər üçün, ilk aralıq tədqiqatın bitmə tarixinə və ya ilk sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın bitmə tarixinə qədər, 1 iyul 1998-ci il tarixindən sonra, hansının birinci gəldiyindən asılı olaraq
- yaşı 15 və daha çox olan, lakin yaşı 20-dən az olan gəmilər üçün 1 iyul 1998-ci il tarixindən etibarən, ilk dəfə 1998-ci il iyulun 1-dən sonra, lakin 2002-ci il iyulun 1-dən gec olmayaraq keçirilməli olan ilk sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə qədər.
- 1998-ci il iyulun 1-də yaşı 10 və daha çox, lakin yaşı 15-dən az olan gəmilər üçün növbəti aralıq tədqiqatın və ya gəminin 15 yaşına çatdığı tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə qədər, lakin ən gec gəminin 17 yaşına çatdığı tarixə qədər
- Yaşı 5 və daha çox olan, lakin yaşı 1998-ci il iyulun 1-də 10 ildən az olan gəmilər üçün, 1 iyul 2003-cü il tarixindən sonra növbəti aralıq tədqiqatın və ya gəminin 10 yaşına çatdığı tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə qədər (hansı birinci baş verərsə)
- 1 iyul 1998-ci il tarixində 5 yaşından az olan gəmilər üçün, gəminin 10 yaşına çatdığı tarixə qədər.

1.2.2. 1 iyul 2003-cü il tarixindən sonra başa çatdırılmış aralıq və ya sinif yeniləmə üçün tədqiqatın 1 iyul 2003-cü il tarixinədək tamamlanması, uyğunluğu təxirə salmaq üçün istifadə edilə bilməz.

Bununla belə, aralıq tədqiqatın 1 iyul 2003-cü il tarixinə qədər başa çatdırılması, 1 iyul 2003-cü il tarixindən keçdiyi müddəti qəbul etmək olar.

1.3.İki əsas yük anbarı arasında şaquli büzməli eninə sukeçirməz arakəsmələrinölçüləri

1.3.1. İki əsas yük anbarı arasında şaquli büzməli eninə sukeçirməz arakəsmənin xalis ölçüləri Fəs. 6, Əlavə 1, [2]-də verilmiş metoda uyğun olaraq qiymətləndirilməlidir.

Bu tələblərdə “bərabər yükləmə vəziyyəti” dedikdə, ən yüksək və ən aşağı doldurma əmsalı arasındakı nisbət iki əsas yük anbarı üçün 1,20-dən çox olmayan, müxtəlif yük sıxlıqları üçün düzəldilməsi nəzərdə tutulur.

1.3.2. Qalınlıq ölçmələri strukturun ümumi vəziyyətini müəyyən etmək və Fəs. 6, Əlavə 1, [2] -də verilmiş tələblərə uyğunluğu yoxlamaq üçün şaquli büzməli köndələn su keçirməyən arakəsmənin mümkün təmir və ya möhkəmləndirilməsinin həcmi müəyyən etmək üçün lazımdır.

Qalınlıq ölçmələri və ölçülərin qiymətləndirilməsi [1.2.1]-də müəyyən edilmiş son tarixdə ilkin qiymətləndirmə üçün, bundan sonra isə hər bir sonrakı aralıq tədqiqatda (10 yaşdan yuxarı gəmilər üçün) və yuxarıda göstərilən tələblərə davamlı uyğunluğu yoxlamaq məqsədilə hər növbəti sinifin yenilənməsi üçün tədqiqat zamanı aparılmalıdır.

1.3.3. Fəs. 6, Əlavə 1, [2] də tətbiq olunan bükülmə meyarları nəzərə alınmaqla, arakəsmənin möhkəmliyinin qiymətləndirilməsində Şək 1 və Şək 2-də göstərilən kritik səviyyələrdə qalınlığın azalmasının müəyyən edilməsi vacibdir.

1.3.4. Qalınlıq ölçmələri [1.3.5]-də göstərilən səviyyələrdə aparılmalıdır. Hər bir ayrıca şaquli büzmənin ölçülərini müvafiq qaydada ölçmək üçün, hər bir büzməli flansın, rama şpanqoutunun, vertikal bucaqlıq (bax. Fəs. 6, Əlavə 1, Şək 4 və Fəs. 6, Əlavə 1, Şək 5) və horizontal bucaqlığın (bax. Fəs. 6, Əlavə 1, Şək 6, Fəs 6, Əlavə 1, Şək 7 və Fəs 6, Əlavə 1, Şək 8) [1.3.5]-də göstərilən səviyyələrinhər biri daxilində ölçülməsi vacibdir.

1.3.5. Qalınlıq ölçmələrinin aparılacağı yerlər müəyyən edilmiş a, b və c səviyyələrinin hər biri üçün aşağıda qeyd edildiyi kimidir:

- Səviyyə a – aşağı altlığı olmayan arakəsmələr (Bax: Şək. 1)
 - büzməli flansların və şpanqoutların orta eni, vertikal bucaqlıqların xəttindən təxminən 200 mm yuxarıda
 - quraşdırılmış yerlərdə, büzməli flanslar arasındakı horizontal bucaqlıqların ortası
 - vertikal bucaqlıqların ortası
 - Səviyyə b - aşağı altlığı olan arakəsmələr (Bax: Şək. 2)
 - büzməli flansların və şpanqoutların orta eni, vertikal bucaqlıqların xəttindən təxminən 200 mm yuxarıda
 - quraşdırılmış yerlərdə, büzməli flanslar arasındakı horizontal bucaqlıqların ortası
 - vertikal bucaqlıqların ortası
 - Səviyyə c - aşağı altlığı olan və olmayan arakəsmələr (Bax: Şək. 1 və Şək. 2)
 - büzməli flansların və şpanqoutların orta eni, büzmənin təxminən orta hündürlüyündə
- Qalınlığın horizontal səviyyələr daxilində dəyişdiyi yerlərdə daha nazik plitələr ölçülməlidir.

1.3.6. Zəruri hallarda, polad yenilənməsi və/ya möhkəmləndirmələr Fəs. 6, Əlavə 1, [2.6]-də verilən tələblərə cavab verməlidir.

1.4. Eyni anbarı su basanda ən qabaqcıl yük anbarının icazə verilən yüklənməsi

1.4.1. Ön yük anbarında yüklənmə su basmış vəziyyətdə yol verilən anbar yükündən artıq olmamalıdır. Hesablama metodu Fəs. 6, Əlavə 1, [4]-də göstərilmişdir.

Həç bir halda subasma vəziyyətində yol verilən anbar yükü bütöv vəziyyətdə olan nominal yükündən çox qəbul edilməməlidir.

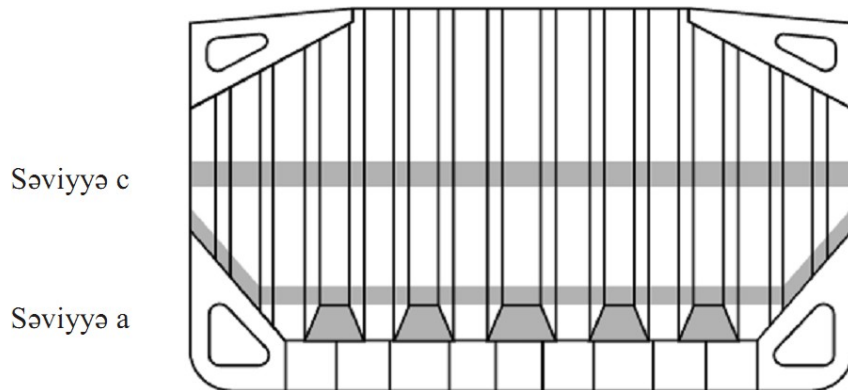
1.5. Zədələnmələrə qarşı müqavimət

1.5.1. Quru yük daşıyıcıları [1.3.1] və [1.4.1] - də qeyd olunan tələblərə riayət etməklə yanaşı, yay yükləmə səviyyəsinə qədər yükləndikdə, ön yük bölməsinin istənilən yükləmə şərtlərində su basmasına tab gətirməli və [1.5.2]-də göstərildiyi kimi, tarazlığın qənaətbəxş vəziyyətində su üzərində qalmalıdır.

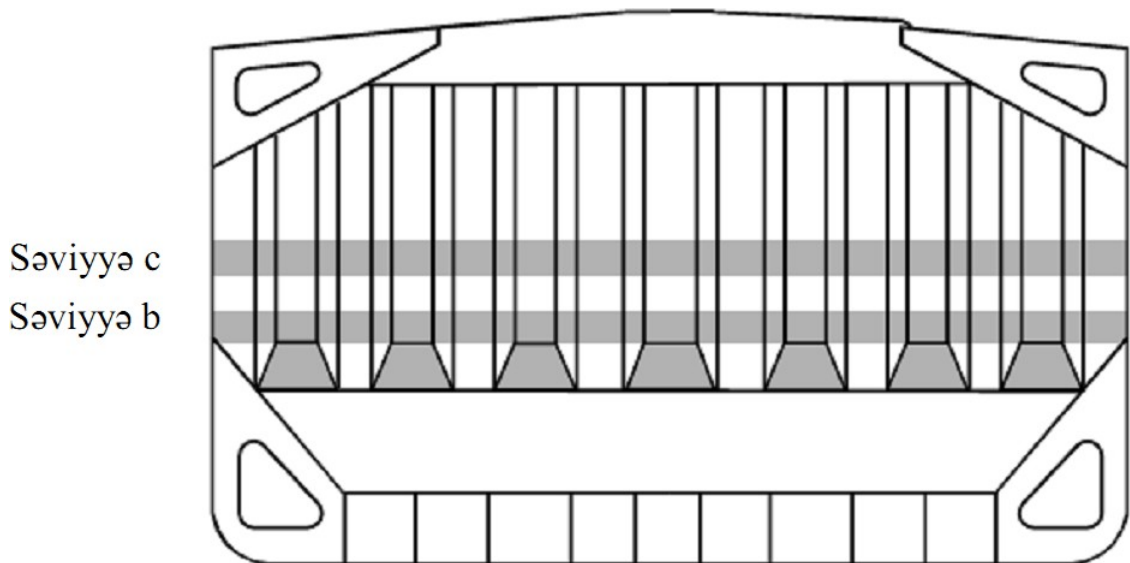
1.5.2. Subasmadan sonra tarazlıq tələbi Hissə B, Fəs. 3, Əlavə 4-də göstərilən tarazlıq tələbinə cavab verməlidir. Güman edilən subasma yalnız yük anbarının su basmasını nəzərə almalıdır. Yükün tutduğu su basmış anbarın həcmi üçün müəyyən bir yükə aid olan keçiricilik qəbul edilmədiyi halda, yüklənmiş anbarın keçiriciliyi 0,90, boş anbarın keçiriciliyi isə 0,95 kimi qəbul edilməlidir və anbarın qalan boş həcmi üçün keçiricilik 0,95 kimi qəbul edilir.

1.5.3. Hissə B, Fəs. 3, Əlavə 4-ün tələblərinə riayət etməklə, azaldılmış suüstü borta təyin edilmiş quru yük daşıyıcıları [1.5.1] tələblərinə riayət edən kimi nəzərdən keçiriləcək.

Şəkil 1: Aşağı altlığı olmayan yük bölməsinin köndələn arakəsmənin qalınlıq ölçmə əraziləri



Şəkil 2 : Aşağı altlığı olan yük bölməsinin köndələn arakəsmənin qalınlıq ölçmə əraziləri



2. Yükləmə alətləri və yükləmə təlimatları

2.1. Yükləmə alətləri

2.1.1. Aşağıdakı xidməti adlardan birinin verildiyi quru yük, filiz and qarışıq yük gəmiləri:

- **ESP balker gəmisi**
- **ESP filiz daşıyıcı gəmi**
- **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP**
- **qarışıq yük gəmisi/OOC ESP**

uzunluğu 150 m və yuxarı olan, inşası üçün müqavilə 1 iyul 1998-ci il tarixinədək bağlanmış, onların istismara verilməsindən və ya 1 yanvar 1999-cu ildən gec olmayaraq (hansı tarix daha gec olarsa) Cəmiyyətin tələblərini təmin edən müvafiq tipli təsdiq edilmiş yükləmə qurğusu ilə təchiz edilməlidir.

2.2. Yükləmə təlimatları

2.2.1. Müqaviləyə əsasən 1 iyul 1998-ci ilə qədər inşa edilmiş, uzunluğu 150 metr və daha çox olan, **ESP balker gəmisi** xidmət adı verilmiş bütün təkbortlu balker gəmiləri 1 iyul 1999-cu ilə qədər və ya istismara verildiyi tarixə qədər, hansının daha gec baş verməsindən asılı olaraq, gəmi, yükün yüklənməsindən başlayaraq bərabər şəraitlərdə və müvafiq sayıldıqda, qismən yükləmə şəraitlərində və alternativ şəraitlərdə, tam yükqaldırma səviyyəsinə çatana qədər yüklənəndə, standart yükləmə ardıcılığı üzrə yükləmə üzrə təsdiqlənmiş təlimat ilə təmin edilməlidir. Həmçinin, bu şəraitlər üçün standart boşaldılma ardıcılığı da daxil edilməlidir.

Belə yükləmə və boşaldılma ardıcılığına hazırlıq üçün təlimat Fəs. 6, Əlavə 1, [7] qeyd edilib.

3. Ön göyərtənin fitinq və avadanlıqları, açıq ön göyərtədə kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə bağlı tələblər

3.1. Tətbiq və tələblər

3.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ESP balker gəmisi**
- **balker gəmisi BC-A ESP**
- **balker gəmisi BC-B ESP**
- **balker gəmisi BC-C ESP**
- **filiz daşıyıcı gəmi ESP**
- **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP**
- **qarışıq yük gəmisi/OOC ESP,**

1 yanvar 2004-cü ilə qədər inşa üçün müqavilə imzalanmış, uzunluğu 100 metr və daha çox olan.

3.1.2. Bu retroaktiv qayda tələbləri ön alt çıxıntı daxilində yerləşən avadanlıqlar - hava boruları, ventilyasiya boruları və onların bağlayıcı mexanizmlərinin fasiləsiz dalğa güclərinə müqavimət göstərməsi üçün möhkəmlik tələblərini təmin edir.

Onlar yalnız taran arakəsməsinin qarşısındakı ərazilərə, eləcə də gəminin arxa hissəsində bu xətti keçən ərazilərə xidmət göstərən açıq göyərtədə hava boruları, ventilyasiya boruları və onların bağlayıcı mexanizmlərinə aid edilir.

Ön göyərtənin fitinq və avadanlıqları üçün bu tələblərə riayət edilməsinə aid olan müddəalar Hissə C, Fəs. 1, Bölmə 10-da [9.1.9] verilib.

Bu retroaktiv qaydalar həmçinin taran arakəsməsinin qarşısındakı ərazilərə, eləcə də gəminin arxa hissəsində bu xətti keçən ərazilərə çıxmağa imkan verən açıq göyərtədə kiçik lyuklara aid edilir. Onlar açıq ön göyərtədə quraşdırılmış kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə əlaqəlidir. Açıq ön göyərtədə quraşdırılmış kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə əlaqəli bu tələblərə riayət edilməsi ilə bağlı müddəalar Hissə B, Fəs. 8, Bölmə 8 [3]-də verilib.

Qeyd 1: 1 iyul 2007-ci ilə qədər inşa üçün müqavilə imzalanmış gəmilər üçün aşağıdakıları yerinə yetirmək vacibdir:

- Lyukların qəza çıxışı üçün nəzərdə tutulmuş bərkidici mexanizmləri, lyuk qapağının hər iki tərəfində hərəkətə gətirilən tezaçılan tipli olmalıdır (məs. lyuk qapağının bağlanması və açılması üçün mərkəzi qapanma mexanizmi qismində birtərəfli işləyən təkrar tutqacları olmalıdır). [1.2.1]-də müəyyən edilmiş və 1 iyul 2007-ci ildən sonra ilk sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı tarixinə qədər (həminin daha gec baş verməsindən asılı olaraq).

Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın 1 iyul 2007-ci il tarixinə qədər tamamlanması, 1 iyul 2007-ci il tarixindən sonra son tarix ilə, uyğunluğu təxirə salmaq üçün istifadə edilə bilməz.

Qeyd 2: Bu tələblər yük çəninin ventilyasiya sistemləri və çənlərin inert qaz sistemlərinə tətbiq edilmir.

3.2. İcra üçün qrafik

3.2.1. [3.1.1]-də qeyd edilən gəmilər, aşağıdakı tarixlərə qədər Hissə B, Fəs. 8, Bölmə 8, [3] və Hissə C, Fəs. 1, Bölmə 10, [9.1.9]-n müddəalarına riayət etməlidir:

- İlk aralıq tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 15 və ya daha çox olan gəmilər üçün
- İlk dəfə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 10 olacaq gəmilər üçün
- 1 yanvar 2004-cü il tarixində 10 yaşına çatan və 10 yaşdan daha az olan gəmilər üçün.

3.2.2. 1 yanvar 2004-cü il tarixə qədər, 1 yanvar 2004-cü ildən sonrakı son tarix ilə aralıq və ya sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın tamamlanması uyğunluğun təxirə salınması üçün istifadə edilə bilməz. Belə ki, 1 yanvar 2004-cü ildən əvvəlki dövrü əhatə edən aralıq tədqiqatının 1 yanvar 2004-cü ilə qədər tamamlanması qəbul edilə bilər.

4. Balker gəmilərində yük lyukunun qapağının bərkidilməsi üçün mexanizmlər

4.1. Tətbiq və tələblər

4.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ESP balker gəmisi**
- **balker gəmisi BC-A ESP**
- **balker gəmisi BC-B ESP**
- **balker gəmisi BC-C ESP,**

və 2003-cü il noyabr düzəlişlər və ya sonrakı buraxılışlara müvafiq olaraq, 2003-cü fevral buraxılışı, Bölmə B, Fəs. 9, Fəs. 7, [1] -Bölmə B, Fəs. 9, Fəs. 7, [7] uyğun olaraq inşa edilməyən gəmilər.

4.1.2. Onlar, ponton tipli lyuk qapağı istisna olmaqla, tam və ya qismən ön hissədə 0.25 l hədlərində olan 1 və 2 saylı yük bölməsinin lyukları üçün stoporlara və lyukun polad qapağının bərkitmə mexanizmlərinə aiddir.

Yük lyukunun qapağının bərkitmə mexanizmləri üçün bu tələblərə uyğunluqla bağlı müddəalar Fəs. 6, Əlavə 1, [6]-da verilib.

4.2. İcra üçün qrafik

4.2.1. [4.1.1]-də qeyd edilən gəmilər, aşağıdakı tarixlərə qədər Fəs. 6, Əlavə 1, [6] müddəalarına riayət etməlidir:

- İlk aralıq tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 15 və ya daha çox olan gəmilər üçün
- İlk dəfə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 10 olacaq gəmilər üçün
- 1 yanvar 2004-cü il tarixində 10 yaşına çatan və 10 yaşdan daha az olan gəmilər üçün.

4.2.2. 1 yanvar 2004-cü il tarixə qədər, 1 yanvar 2004-cü ildən sonrakı son tarix ilə aralıq tədqiqat və ya sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın tamamlanması uyğunluğun təxirə salınması üçün istifadə edilə bilməz. Belə ki, 1 yanvar 2004-cü ildən əvvəlki dövrü əhatə edən aralıq tədqiqatının 1 yanvar 2004-cü ilə qədər tamamlanması qəbul edilə bilər.

5. Təkbortlu balker gəmiləri və təkbortlu OBO (filiz) daşıyıcılarında yan karkaslar və möhkəmlik braketinin yenilənmə meyarları

5.1. Tətbiq və tələblər

5.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakılara tətbiq edilir:

- əsasən quru yükləri toplu şəkildə daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş yük yerlərində tək göyertəli, göyertəlti çənlər və bunker çənləri ilə inşa edilmiş **ESP balker gəmisi** xidməti adı olan gəmilərin birtərəfli yan korpusu ilə məhdudlaşan yük anbarlarının yan korpus ramaları və möhkəmlik braketləri,
 - Fəs.1, Bölmə 2, [4.3.4]-də müəyyən edildiyi kimi, **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP** xidməti adı olan gəmilərin birtərəfli korpusu əhatə edilən yük bölmələrinin birtərəfli korpus ramaları və möhkəmlik braketləri (lakin, Qaydaların 1 aprel 1998-ci il nəşrinin Hissə II, Fəsil 8, Bölmə 8-03 və ya sonrakı nəşrlərinin müvafiq tələblərinə uyğun inşa edilməyən tək yan korpusun konstruksiyasında).
- Əgər yuxarıda müəyyən edilmiş hər hansı gəmi bir və ya bir neçə anbarda yuxarıdakı tərifə cavab vermirsə, geriye qüvvədə olan qayda tələbləri bu fərdi anbarlara şamil edilmir.

5.1.2. Bu tələblər, Fəs. 6, Əlavə 1, [5] müddəalarına müvafiq olaraq, yan karkaslar və möhkəmlik braketinin bəndləri və flansları üçün poladın yenilənməsi üçün meyarları və qəbul edilməli digərtədbirləri (gücləndirmə və örtülmə) müəyyən edir.

Yan ramaların gücləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər həmçinin Fəs. 6, Əlavə 1, [5.4.2]-də müəyyən edilib.

Yekun elementlər metodu və ya kəmiyyət analizi və ya birbaşa hesablama üzrə digər prosedurlar, bu tələblərin bilavasitə tətbiq edilə bilmədiyi, yan konstruksiyalar və ya karkasın qeyri-adi yerləşməsi kimi hallar istisna olmaqla, bu tələblərə riayət edilməsi üçün alternativlər qismində istifadə edilə bilməz.

Belə olduğu hallarda, analiz meyarları və möhkəmliyin yoxlanılması ilə bağlı meyarlar Cəmiyyətin Qaydalarına uyğun olmalıdır.

5.2. İcra üçün qrafik

5.2.1. Fəs. 6, Əlavə 1, [5] müvafiq olaraq tələb edildikdə, poladın yenilənməsi, gücləndirilməsi və ya örtülməsi (boyanması) **ESP balker gəmisi** xidməti adı işarələnmiş gəmilər üçün sonrakı aralıq tədqiqat və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlara müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

- İlk aralıq tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 15 və ya daha çox olan gəmilər üçün
- İlk dəfə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 10 olacaq gəmilər üçün
- 1 yanvar 2004-cü il tarixində 10 yaşına çatan və 10 yaşdan daha az olan gəmilər üçün.

5.2.2. **ESP balker gəmisi** xidməti adı ilə çalışan gəmilər üçün 1 yanvar 2004-cü il tarixinə qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixindən sonrakı müddətdə aralıq və ya sinfin yenilənməsi tədqiqatın tamamlanması tələblərin yerinə yetirilməsinin təxirə salınması üçün istifadə edilə bilməz. Belə ki, 1 yanvar 2004-cü ildən əvvəlki dövrü əhatə edən aralıq tədqiqatının 1 yanvar 2004-cü ilə qədər tamamlanması qəbul edilə bilər.

5.2.3. Fəs. 6, Əlavə 1, [5] müvafiq olaraq tələb edildikdə, poladın yenilənməsi, gücləndirilməsi və ya örtülməsi (boyanması) **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP** xidməti adı işarələnmiş gəmilər üçün sonrakı aralıq tədqiqat və sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatlara müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

- İlk aralıq tədqiqatın son tarixi və ya bu tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata qədər, 1 iyul 2005-cü il tarixədək yaşı 15 və ya daha çox olan gəmilər üçün
- İlk dəfə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra, 1 iyul 2005-ci il tarixədək yaşı 10 olacaq gəmilər üçün
- 1 iyul 2005-ci il tarixində 10 yaşına çatan və 10 yaşdan daha az olan gəmilər üçün.

5.2.4. **Qarışıq yük daşıyıcısı/OBO ESP** xidməti adına malik gəmilər üçün, 1 iyul 2005-ci il tarixinə qədər aralıq və ya sinif yenilənmə üçün tədqiqatın başa çatdırılması, 1 iyul 2005-ci il tarixindən sonra uyğunluğun təxirə salınması üçün istifadə edilə bilməz. Bununla belə, aralıq tədqiqatın 1 iyul 2005-ci il tarixinə qədər başa çatdırılması, 1 iyul 2005-ci il tarixindən keçdiyi müddəti qəbul etməkolar.

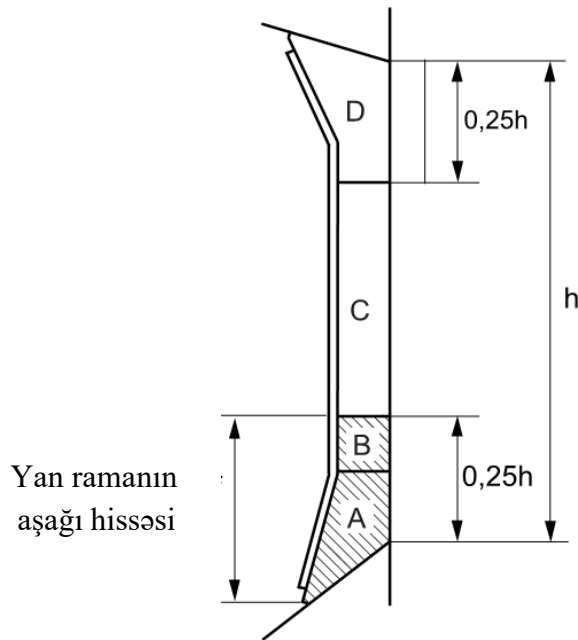
5.3. Yan karkaslar və korpusun möhkəmlik braketlərinin ölçülməsi üçün tələblər

5.3.1. Fəs. 6, Əlavə 1, [5] bəndinin tələblərinə uyğunluğun yoxlanılması üçün, yan karkaslar və möhkəmlik braketinin bəndləri və flansları üçün poladın mümkün yenilənmə dərəcəsinin və digər tədbirlərin müəyyən edilməsi və konstruksiyanın ümumi vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün ölçülmələrin aparılması vacibdir.

5.3.2. Poladın yenilənməsi, qumla emalı və boyanın çəkilməsi məqsədləri üçün, şəkil 3-də qeyd edildiyi kimi, A, B, C və D kimi dörd zona müəyyən edilib.

A və V zonaları ən kritik zonalar sayılır.

Şəkil 3: Yan korpus ramaları və möhkəmlik braketləri zonası



5.3.3. Nöqtəli korroziya, boya örtüyünün qovuqlarının altında aşkarlana bilər ki, bunun üçün müayinədən əvvəl qovuqları ləğv etmək lazımdır. Nöqtə və ya çuxur korroziyasının qalan qalınlığını ölçmək üçün, kiçik datçikdən istifadə etmək lazımdır (3-5 mm diametrli). Alternativ olaraq, ölçmələri aparan şirkət, nöqtə və çuxur korroziyasının dərinliyini ölçmək və yerdə qalan qalınlığı hesablamaq üçün nöqtəli korroziya datçikindən istifadə etməlidir.

Sahəyə əsaslanan qiymətləndirmə, Fəs. 6, Əlavə 1, [5.4.4] bəndində qeyd edilmiş metodu nəzərdə tutur və Şəkl 4-də müəyyən edilmiş intensivliyə əsaslanır.

Əgər sahədə nöqtəli korroziyanın intensivliyi 15%-dən çoxdursa (Bax: Şəkl. 4), nöqtəli korroziyanın dərəcəsini yoxlamaq üçün qalınlığın ölçülməsini aparmaq vacibdir. Bu 15% yalnız plastinin bir tərəfində nöqtəli və ya çuxurlu korroziyaya əsaslanır.

Korroziya “yaraları” yuxarıda qeyd edildiyi kimi aşkar görünəndə, (15%-dən çox olanda), diametri 300 mm və daha çox olan sahə (və ya əgər bu rəmsəyində və ya yan örtükdə, bunker çəninin örtüyündə və ya yan rəmsəyində bərkidilmiş üst çənin örtüyündə, ekvivalent düzbucaqlı sahə), daha çox korroziyaya uğramış hissə, təmiz metal olana qədər təmizlənməlidir, korroziyanın qalınlığı təmizlənmiş sahə çərçivəsində 5 ən dərin korroziya yarası metodu ilə ölçülməlidir.

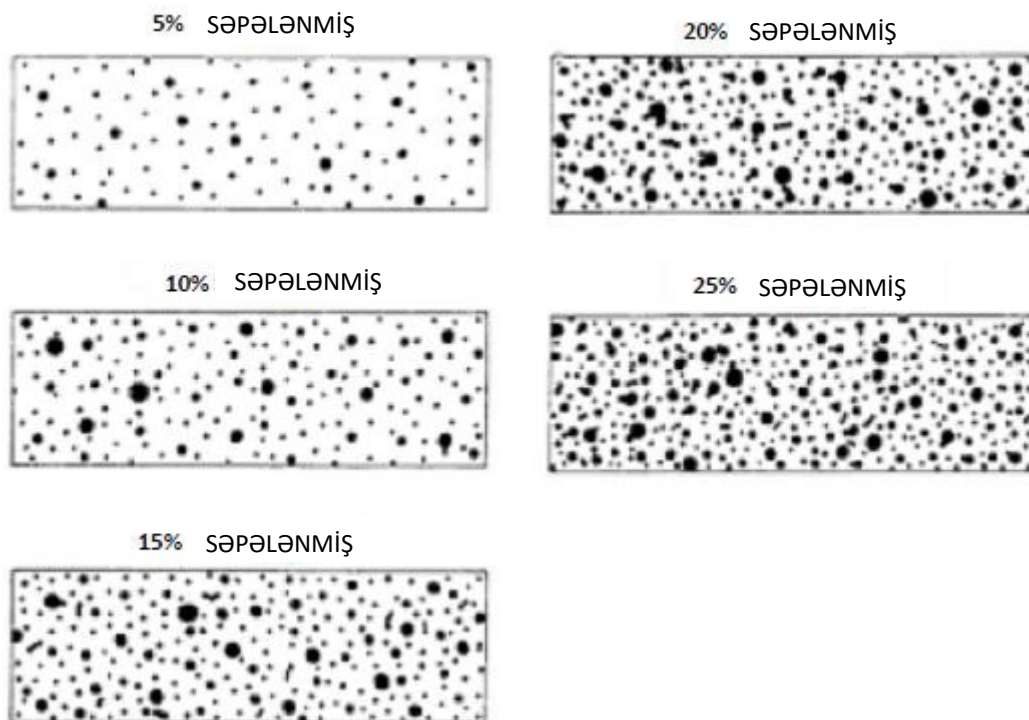
Bu nöqtələrdən hər hansı birində ölçülmüş ən nazik qalınlıq, qeydiyyata alınmalı qalınlıq kimi nəzərə alınmalıdır.

İstənilən korroziya nöqtəsi və ya çuxurunda minimal yol verilə bilən qalınlıq aşağıdakılara bərabərdir:

- Yük bölməsinin rəmsəyinin yan divarları və flanslarında nöqtəli və ya çuxurlu korroziya üçün icraçı qalınlığının 75%-i
- Hər bir tərəfdən 30 mm eninə qədər yük bölməsinin yan rəmsəyində bərkidilmiş yan örtük, bunker çəni və üst çənin örtüyündə nöqtəli və ya çuxurlu korroziya üçün icraçı qalınlığının 70%-i

5.3.4. Ölçülməsi tələb olunan yan şpanqoutların sayı, gəminin yaşına uyğun olan sinfin yenilənməsi üçün tədqiqat və ya aralıq tədqiqata bərabər olmalıdır. Hər bir zona üçün, aşağıda göstəriləndiyi kimi, qalınlığın reprezentativ ölçülmələri həyata keçirilməlidir.

Şəkil 4 : Nöqtəli korroziyanın intensivliyinə dair diaqramlar (5% - 25% intensivlik)



Cəmiyyət, əgər konstruktiv elementlər istehsal prosesində qalınlıq ilə müqayisədə qalınlığın azalmasını göstərmirsə və örtük "yeni kimdirsə" (yəni heç bir dağılma və ya paslanma əlamətləri yoxdur), qalınlığın ölçülməsinə xüsusi diqqət ayır bilər

Meyarlara yaxın olan ölçülərin göstəricilərinə aşkar edəndə, ölçülməli anbar şpanqoutlarının sayı artırılmalıdır.

Əgər hazırkı Maddəyə [5] müvafiq olaraq, yenilənmə və digər tədbirlər anbarda yerləşən ayrı-ayrı ramalara tətbiq edilmədirsə, həmin anbarda olan bütün ramalar ölçülməlidir.

Balker gəmilərində yan karkas ramaları üçün bir çox hazırlanma metodlarından istifadə edilir. Bunlardan bəzilərinə korpusun yan ramalarında ön plastinlər (T şəkilli seksiyalara), bəzilərinə flans plastinləri, bəzilərinə isə bims plastinləri olur. Ön plastinlər və flans seksiyalarının istifadəsi, ölçülmə məqsədləri üçün analoji kimi hesab edilir; bu mənada ki, həm divar plitəsi və ön plitə, ya da divar və flans plastinini ölçmək vacibdir. Əgər bims plastinindən istifadə edilərsə, bims plastininin divarı adı qaydada ölçülməlidir və lazım olduqda, xüsusi seksiya modulu nəzərə alınmalıdır.

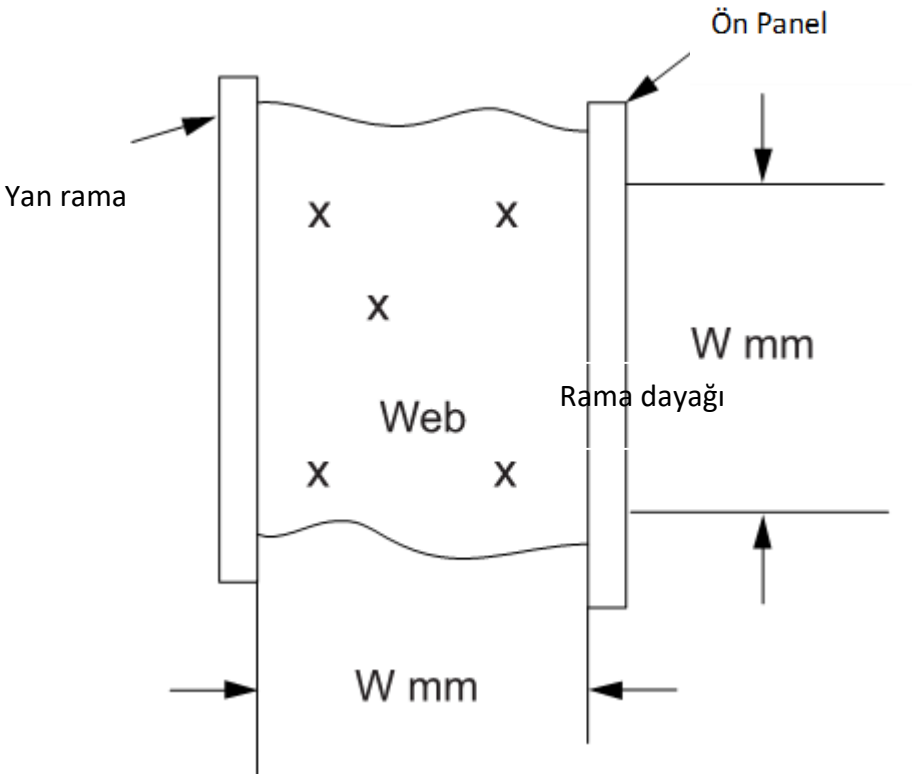
5.3.5. A, B və D zonaları üçün divar plastininin ölçülmə sxemi beşnöqtəli olmalıdır (Bax: Şək. 5). 5 nöqtədən ibarət şablon divarın bütün dərinliyi boyunca və vertikal boyunca eyni ərazidə yerləşməlidir. Ölçülmə haqqında hesabat orta dəyəri əks etdirməlidir.

5.3.6. C zonasında divarın vəziyyətindən asılı olaraq, C zonası üçün divarın örtüyünün qalınlığı, C zonasının uzunluğu boyunca 3 göstəricinin götürülməsi və onların yuvarlaqlaşdırılması yolu ilə ölçülməlidir. Orta göstərici yol verilə bilən qalınlıq ilə müqayisə edilməlidir. Əgər divarın plastinində ümumi korroziya mövcuddursa, bu sxem, [5.3.5] bəndində qeyd edildiyi kimi beşnöqtəli sxemə qədər genişləndirilməlidir.

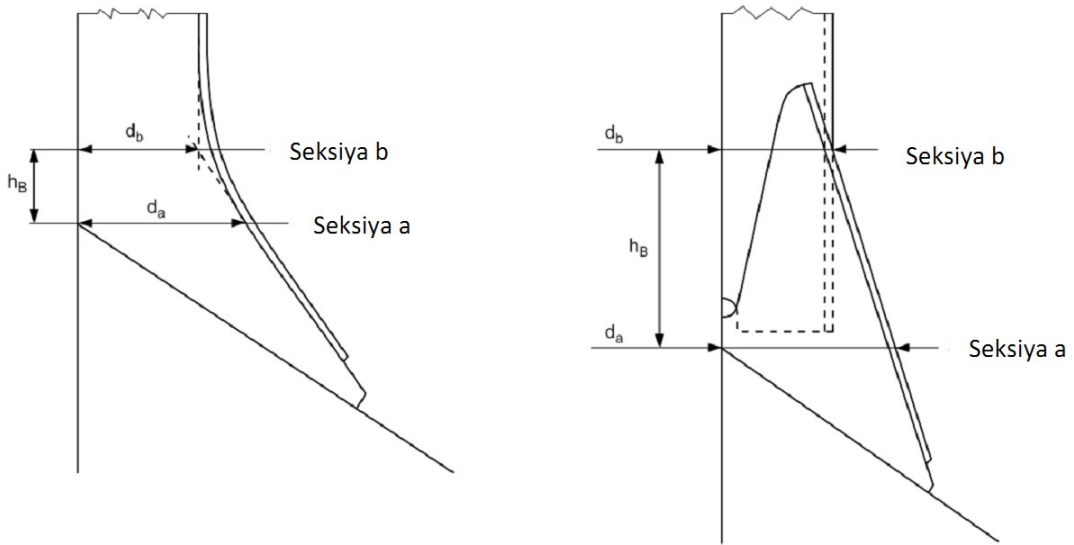
5.3.7. Əgər aşağı möhkəmlik brakətinin uzunluğu və ya dərinliyi Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3, [2.2.6] bəndinin tələblərinə uyğun gəlmirsə, ölçmələr Fəsil 6, Əlavə 1, [5.5.5] bəndində tələb olunan faktiki seksiya modulunu hesablamaq üçün a) və b) seksiyalarında götürülməlidir (Bax: Şək. 6). Hər birseksiya üçün, flans/ön paneldə ən azı 2 göstərici götürülməlidir. A) və b) seksiyalarına müvafiq olaraq,

əlavə edilmiş korpus örtüyünün ən azı bir göstəricisi ramanın hər bir tərəfindən (yəni öndən və arxadan) götürülməlidir.

Şəkil 5 : Bütöv divar plastinində standart 5 nöqtəli sxem



Şəkil 6: a) və b) seksiyaları



- d_a : Aşağı möhkəmlik braketinin şpanqout divarının dərinliyi, tREN, S dəyərinin müəyyən edilməsi üçün
 d_b : Şpanqout divarının qalınlığı
 h_B : Aşağı möhkəmlik braketinin uzunluğu.

6. Anbar, ballast və quru ərazidə su səviyyə datçikləri

6.1. Tətbiq və tələblər

6.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ESP balker gəmisi**
- **BC-A ESP balker gəmisi**
- **BC-B ESP balker gəmisi**
- **BC-C ESP balker gəmisi**
- **ESP filiz daşıyıcı gəmi**
- **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP**
- **qarışıq yük gəmisi/OOC ESP,**

1 iyul 2004-cü il tarixdən əvvəl inşa edilmiş, 500 GT və ya daha yuxarı.

6.1.2. Onlar su səviyyə datçiklərinin quraşdırılması ilə əlaqədardır.

Bu tələblərə uyğunluq üçün müddəalar Hissə C, Fəs.1, Bölmə 10, [6.12.1] və Hissə C, Fəs.1, Bölmə 10, [6.6.3], d) bəndində verilib.

6.2. İcra üçün grafik

6.2.1. [6.1.1]-də qeyd edilən gəmilər, Hissə C, Fəs.1, Bölmə 10, [6.12.1] və Hissə C, Fəs.1, Bölmə 10, [6.6.3], d) bəndinin müddəalarına illik, aralıq və ya 1 iyul 2004-cü il tarixinə həyata keçirilməli gəmi

sinfinin yenilənməsi üçün tədqiqatdan (hansı daha tez olarsa) gec olmamaqla riayət etməlidirlər.

7. Nasos sistemlərinin əlçatanlığı

7.1. Tətbiq və tələblər

7.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ESP balker gəmisi**
- **BC-A ESP balker gəmisi**
- **BC-B ESP balker gəmisi**
- **BC-C ESP balker gəmisi**
- **ESP filiz daşıyıcı gəmi**
- **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP**
- **qarışıq yük gəmisi/OOC ESP**

500 GT və daha yuxarı, 1 iyul 2004-cü ildən əvvəl inşa edilmiş.

7.1.2. Onlar nasos sistemlərinin mövcudluğu ilə əlaqəlidir.

Bu tələblərə uyğunluq üçün müddəalar Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 10, [6.6.3], e) bəndində verilib.

7.2. İcra üçün qrafik

7.2.1. [7.1.1]-də qeyd edilən gəmilər 1 iyul 2004-cü il tarixindən sonra, lakin istənilən halda, 1 iyul 2007-ci ildən gec olmamaqla həyata keçirilməli ilk aralı və ya sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın tarixindən gec olmamaqla, Hissə C, Fəsil 1, Bölmə 10, [6.6.3], e) bəndinə riayət etməlidirlər.

8. Boş yük bölməsi ilə üzmə ilə bağlı məhdudiyyət

8.1. Tətbiq və tələblər

8.1.1. Bu retroaktiv qayda **ESP balker gəmisi** və ya **qarışıq yük gəmisi/OBO ESP** kimi xidməti adların təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir:

- birtərəfli örtük konstruksiyasına malik
- uzunluğu 150 metr və daha çox olan
- alternativ yük bölməsinin yüklənmə şəraitlərində sıxlığı 1,78 t/m³ olan səpələnən yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulan
- 1 iyul 1998-ci ilə qədər inşa üçün podrat müqaviləsi imzalanmış və ya 1 iyul 1999-cu ildən əvvəl inşa edilmiş

8.1.2. Belə gəmilər, əgər hər hansı yük bölməsinin daşmaya qarşı müqavimətinə dair Qaydaların 1 aprel 1998-ci il tarix buraxılışının Hissə II, Fəsil 8, Bölmə 8-03, 8-032-2, 8-037-3 və 8-033-4 bölmələrində və ya sonrakı redaksiyalarında qeyd edildiyi kimi və [5] bəndində qeyd edildiyi kimi, birtərəfli örtüklü konstruksiyaya dair balker gəmilərinin bortunun konstruksiyasına aid retroaktiv tələbləri qarşılanmadıqda, 10 yaşına çatandan sonra, tam yüklənmə rejimində yük bölməsində yükün maksimal yol verilən çəkisinin 10%-dən çox yüklənməklə, dəniz səfərlərinə çıxmamalıdırlar.

Bu tələb üçün tam yüklənmə ilə bağlı tətbiq edilən möhkəm müvafiq təyin edilmiş suüstü borda (*vaterliniya*) gəminin dedveytinin 90%-nə bərabər və ya onu ötən yükdür.

8.1.3. Bu tələblərə müvafiq olaraq, sıxlığı 1.78 t/m³ olan səpələnən yüklərin daşınmasına tətbiq edilən

istənilən məhdudiyyətlər, yükləmə üzrə təlimatda qeyd edilməlidir.

8.1.4. [8.1.3] bəndinin tələblərinin tətbiq edildiyi gəmi, gəminin ortasında yan örtükdə, sol və sağ bortda, tərəfləri 500 mm və göyərtə xəttinin altında hündürlüyü 300 mm olan bütöv üçbucaq şəklində, korpusun rəngi ilə təzadlı olan rəndə daimi nişana malik olmalıdır.

BÖLMƏ 3 “RO-RO” sərnişin gəmiləri

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. 1 iyul 1997-ci ilə qədər inşa edilmiş **RO-RO sərnişin gəmisi** kimi xidməti adın verildiyi gəmilər [2] bəndində göstərilən bütün tələblərə riayət etməlidir.

2. Yüksək stabillik və sukeçirməzliyin təhlili

2.1.

2.1.1. [1.1.1] bəndində qeyd edilən gəmilər, 1991-ci il iyun tarixində, Dənizdə Təhlükəsizlik Komitəsinin 59-cu sessiyasında qəbul edilmiş Rezolyusiyanın (MSC/Circ.574) A.265(VIII) bölməsinə əsasən sadələşdirilmiş metoddan istifadə edən zaman “ro-ro” tipli mövcud sərnişin gəmilərinin sağqalma xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi üçün Hesablama Prosedurunun Əlavəsində müəyyən edilən A/A_{max} dəyərində müvafiq olaraq, Cədvəl 1-də qeyd edilmiş müəyyən edilən uyğunluq tarixindən sonra, sinfin yenilənməsi üçün ilk tədqiqatdan gec olmamaqla, D, Fəs.12, Bölmə 3, [2.3] bəndinin müddəalarına riayət etməlidir.

Cədvəl 1: A/A_{max} dəyərində uyğun uyğunluq tarixi

A/A_{max} dəyəri	Uyğunluq tarixi
$A/A_{max} < 85\%$	1 oktyabr 1998
$85\% \leq A/A_{max} < 90\%$	1 oktyabr 2000
$90\% \leq A/A_{max} < 95\%$	1 oktyabr 2002
$95\% \leq A/A_{max} < 97,5\%$	1 oktyabr 2004
$A/A_{max} \geq 97,5\%$	1 oktyabr 2005

2.1.2. [2.1.1] bəndinin müddəalarına baxmayaraq, [1.1.1] bəndində qeyd edilmiş, 400 nəfər və daha çox insanın daşınması üçün sertifikatlaşdırılmış gəmilər, gəminin L uzunluğun hədlərinin istənilən yerinə zədələnmənin baş verdiyini ehtimal etməklə, Cədvəl 2, Cədvəl 3 və a) bəndində sadalanan ən gec müəyyən edilmiş riayəttə tarixindən gec olmamaqla, hissə D, Fəs.12, Bölmə 3, [2.3.12] bəndinin müddəalarına riayət etməlidir.

Cədvəl 2: A/A_{max} dəyərində müvafiq olaraq uyğunluq tarixi

A/A_{max} dəyəri	Uyğunluq tarixi
$A/A_{max} < 85\%$	1 oktyabr 1998
$85\% \leq A/A_{max} < 90\%$	1 oktyabr 2000
$90\% \leq A/A_{max} < 95\%$	1 oktyabr 2002
$95\% \leq A/A_{max} < 97,5\%$	1 oktyabr 2004
$A/A_{max} \geq 97,5\%$	1 oktyabr 2010

Cədvəl 3 : Daşınmasına icazə verilən adamların sayın müvafiq olaraq uyğunluq tarixi

Adamların sayı (N.)	Uyğunluq tarixi
$N \geq 1500$	1 oktyabr 2002
$1000 \leq N. < 1500$	1 oktyabr 2006
$600 \leq N. < 1000$	1 oktyabr 2008
$400 \leq N. < 600$	1 oktyabr 2010

- Gəminin yaşı 20-yə bərabər və ya daha çox olarsa və gəminin yaşı, kilin qoyulma tarixindən və ya gəminin analoji inşa tarixindən, ya da gəminin “RO-RO” tipli sərnişin gəmisinə çevrildiyi tarixdən hesablanarsa,

BÖLMƏ 4 YÜK GƏMİLƏRİ

1. Ön göyərtənin fitinq və avadanlıqları, açıq ön göyərtədə kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə bağlı tələblər

1.1. Tətbiq və tələblər

1.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ümumi yük gəmisi**
- **balker gəmisi** (əlavə ESP servis funksiyası olmadan)
- **refrijerator gəmisi**
- **mal-qara gəmisi**
- **üzən dok (dok gəmisi),**

1 yanvar 2004-cü il tarixinə qədər inşa üçün podrat müqaviləsi imzalanmış, uzunluğu 100 metr və daha çox olan

Qeyd 1: Bu tələblər həmçinin meşə məhsullarının ixtisaslaşmış daşıyıcılarına (taxta yonqarları daşıyanlar istisna olmaqla) və ixtisaslaşmış sement daşıyıcılarına tətbiq edilir

1.1.2. Bu retroaktiv qayda tələbləri ön alt çıxıntı daxilində yerləşən avadanlıqlar - hava boruları, ventilyasiya boruları və onların bağlayıcı mexanizmlərinin fasiləsiz dalğa güclərinə müqavimət göstərməsi üçün möhkəmlik tələblərini təmin edir.

Bu retroaktiv qayda tələbləri ön alt çıxıntı daxilində yerləşən avadanlıqlar - hava boruları, ventilyasiya boruları və onların bağlayıcı mexanizmlərinin fasiləsiz dalğa güclərinə müqavimət göstərməsi üçün möhkəmlik tələblərini təmin edir.

Onlar yalnız taran arakəsməsinin qarşısındakı ərazilərə, eləcə də gəminin arxa hissəsində bu xətti keçən ərazilərə xidmət göstərən açıq göyərtədə hava boruları, ventilyasiya boruları və onların bağlayıcı mexanizmlərinə aid edilir.

Ön göyərtənin fitinq və avadanlıqları üçün bu tələblərə riayət edilməsinə aid olan müddəalar Hissə C, Fəs. 1, Bölmə 10-da [9.1.9] verilib.

Bu retroaktiv qaydalar həmçinin taran arakəsməsinin qarşısındakı ərazilərə, eləcə də gəminin arxa hissəsində bu xətti keçən ərazilərə çıxmağa imkan verən açıq göyərtədə kiçik lyuklara aid edilir.

Onlar açıq ön göyərtədə quraşdırılmış kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə əlaqəlidir.

Açıq ön göyərtədə quraşdırılmış kiçik lyukların möhkəmliyi və bərkidilməsi ilə əlaqəli bu tələblərə riayət edilməsi ilə bağlı müddəalar Hissə B, Fəs. 8, Bölmə 8 [3]-də verilib.

Qeyd 1: 1 iyul 2007-ci ilə qədər inşa üçün müqavilə imzalanmış gəmilər üçün aşağıdakıları yerinə yetirmək vacibdir:

- Lyukların qəza çıxışı üçün nəzərdə tutulmuş bərkidici mexanizmləri, lyuk qapağının hər iki tərəfində hərəkətə gətirilən tezaçılan tipli olmalıdır (məs. lyuk qapağının bağlanması və açılması üçün mərkəzi qapanma mexanizmi qismində birtərəfli işləyən təkər tutqacları olmalıdır). [1.2.1]-də müəyyənləndirilmiş və 1 iyul 2007-ci ildən sonra ilk sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatı tarixinə tarixinə qədər (həminin daha gec baş verməsindən asılı olaraq).

Sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın 1 iyul 2007-ci il tarixinə qədər tamamlanması, 1 iyul 2007-ci il tarixindən sonra son icra müddəti ilə, uyğunluğu təxirə salmaq üçün istifadə edilə bilməz.

Qeyd 2: Bu tələblər yük çəninin ventilyasiya sistemləri və çənlərin inert qaz sistemlərinə tətbiq edilmir.

1.2. İcra üçün qrafik

1.2.1. [1.1.1]-də göstərilən gəmilər aşağıdakı tarixlərə qədər Hissə B, Fəs. 8, Bölmə 8, [3] və Hissə C, Fəs. 1, Bölmə 10, [9.1.9] müddəalarına riayət etməlidirlər:

- İlk aralıq tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra sinfin yenilənməsi üçün tədqiqata qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixədək yaşı 15 və ya daha çox olan gəmilər üçün
- İlk dəfə sinfin yenilənməsi üçün tədqiqatın son tarixinə və ya bu tarixdən sonra, 1 yanvar 2004-cü il

tarixədək yaşı 10 olacaq gəmilər üçün

- 1 yanvar 2004-cü il tarixində 10 yaşına çatan və 10 yaşdan daha az olan gəmilər üçün.

1.2.2. 1 yanvar 2004-cü il tarixinə qədər, 1 yanvar 2004-cü il tarixindən sonrakı müddətlə aralı və ya sinfin yenilənməsi tədqiqatın tamamlanması tələblərin yerinə yetirilməsinin təxirə salınması üçün istifadə edilə bilməz. Belə ki, 1 yanvar 2004-cü ildən əvvəlki dövrü əhatə edən aralıq tədqiqatının 1 yanvar 2004-cü ilə qədər tamamlanması qəbul edilə bilər.

2. Balkər gəmilərindən fərqli olan tək yük bölməli yük gəmilərində su səviyyəsinin datçikləri

2.1. Tətbiq və tələblər

2.1.1. Bu retroaktiv qaydanın tələbləri normal olaraq, aşağıdakı xidməti adlardan birinə aid olan gəmilərə tətbiq edilir:

- **Ümumi Yük gəmisi** (bax: aşağıdakı Qeyd 1)
- **Balkər gəmisi** (əlavə ESP servis funksiyası olmadan)
- **Refrijerator gəmisi**
- **Konteyner gəmisi,**
- **“RO-RO” karqo gəmisi** (bax: aşağıdakı Qeyd 2)
- **Mal-qara gəmisi**
- **Dok gəmisi** (bax: aşağıdakı Qeyd 2)
- **Maye Qaz gəmisi** (LPG tipli) (bax: aşağıdakı Qeyd 2)
- **Təchizat gəmisi** (bax: aşağıdakı Qeyd 2)

və

- ümumi tonnajı 500 ums bərabər və ya daha çox olan
- uzunluğu 80 metrədən az (və 1 yanvar 2007-ci ilə qədər inşa edilibsə) və ya 100 metr (1 iyul 1998-ci ilə qədər inşa edilibsə),
- Suüstü bortun altında bir yük bölməsi və ya suüstü bortun altında yük bölmələri ilə (hansı ki, ən azından bu göyertəyə qədər bir sukeçirməyən arakəsmə ilə bölünməyib).

Qeyd 1: Bu tələblər həmçinin ixtisaslaşmış sement daşıyıcılarına, ixtisaslaşmış meşə məhsulları daşıyıcılarına, ixtisaslaşmış taxta yonqar, eləcə də tir və şalban daşıyıcılarına eyni şərtlər ilə tətbiq edilir

Qeyd 2: Bu növ gəmilərin tətbiq sahəsi xüsusi olaraq nəzərdən keçirilməlidir.

2.1.2. Bu tələblər belə ərazi və ya ərazilərdə su səviyyəsinin datçiklərinin quraşdırılması ilə bağlıdır.

2.1.3. Hazırkı Maddəyə əsasən tələb olunan su səviyyəsi datçikləri, ən azından daxili döşəmədən suüstü borta qədər vertikal keçən yük bölməsinin hər bir tərəfində sukeçirməyən yan bölmələri olan gəmilərdə və ya Fəs. 6, Bölmə 2, [6]-ya uyğun gələn gəmilərdən quraşdırmaq vacib deyil.

2.2. İcra üçün qrafik

2.2.1. [2.1.1]-də qeyd edilən gəmilər, 31 dekabr 2009-cu ildən gec olmamaqla, Fəs. 6, Əlavə 1, [8] müddəalarına riayət etməlidirlər.

BÖLMƏ 5 Buz sinfinə aid gəmilər

1. Ümumi

1.1. Tətbiq

1.1.1. 1 noyabr 1986-cı il tarixində və ya daha sonra, lakin, 1 sentyabr 2003-cü il tarixindən əvvəl, kil hissəsinin əsası qoyulmuş və ya eyni inşa mərhələsində olan, **IB və ya IC buz sinifləri** kimi əlavə sinif adlarının təyin edildiyi gəmilər [2.1.1] bəndində göstərilən tələblərinə riayət etməlidirlər.

1.1.2. **IA SUPER** və ya **IA** buz sinifləri kimi əlavə sinif adlarının aid olduğu və 1 sentyabr 2003-cü ilə qədər kil hissəsinin bünövrəsi qoyulmuş və ya analoji gəmilər, [2.1.2]-də qeyd edilən tələblərə cavab verməlidir.

1.1.3. **IA SUPER** və ya **IA**, ya da **IB və ya IC** buz sinifləri kimi əlavə sinif adlarının aid olduğu və 1 iyul 2007-ci ilə qədər inşa edilmiş gəmilər, [3]-də qeyd edilən tələblərə cavab verməlidir.

2. Buz siniflərinin saxlanması üçün tələblər

2.1.

2.1.1. [1.1.1]-də qeyd edilən gəmilər, **IB və ya IC kimi əlavə buz siniflərinə aid adlarını qoruyub saxlamaq üçün Qaydaların 2000-ci il iyun buraxılışının Hissə F, Fəs.8, Bölmə 1, [3.1] bəndinin müddəalarına riayət etməlidirlər.**

Qeyd 1: 2000-ci il iyun ayında dərc edilmiş BV Qaydaları, Hissə F, Fəs.8, Bölmə 1, [3.1] bəndinin formulunda gəminin su basımı ilə bağlı məhdudiyyət düsturun yalnız möhkəmlik braketində verilən hissəsinə tətbiq edilir (F_3 form-faktoruna yox). Gəminin tam su basımı F_3 faktorunda istifadə edilməlidir.

2.1.2. [1.1.2]-də qeyd edilən gəmilər, **IA SUPER və ya IA kimi əlavə buz siniflərinə aid adlarını qoruyub saxlamaq üçün Qaydaların 2000-ci il iyun buraxılışının Hissə F, Fəs.8, Bölmə 1, [3.1.3] bəndinin müddəalarına riayət etməlidirlər (aşağıdakı tarixlərdə).**

- 1 yanvar 2005 və ya
 - Gəminin istismara verilmə tarixindən sonra 20 il keçibsə, 1 yanvar 2005 (hansı daha gec baş verərsə)
- Mövcud gəmi üçün Hissə F, Fəs.8, Bölmə 1, [3.1.3] bəndində hesablama metodu üçün zəruri olan, korpusun fl formasının bir sıra parametrlərinin dəyərlərini əldə etmək çətindir, aşağıdakı alternativ formullardan istifadə etmək olar

$$R_{CH} = C_1 + C_2 + C_3 (H_F + H_M)^2 (B + 0,658 H_F) + C_4 L H_F^2 + C_5 \left(\frac{LT}{B^2} \right)^3 \frac{B}{4}$$

$$\text{with } 5 \leq \left(\frac{LT}{B^2} \right)^3 \leq 20$$

- **IA BUZ SİNFİ** üçün
 C_1 və C_2 sıfır kimi götürülür.
- **IA SUPER BUZ SİNFİ** üçün

Bimsi olmayan gəmidə C_1 və C_2 aşağıdakı qaydada hesablanmalıdır:

$$C_1 = f_1 \frac{BL}{2\frac{T}{B} + 1} + 1,84(f_2B + f_3L + f_4BL)$$

$$C_2 = 3,52(g_1 + g_2B) + g_3\left(1 + 1,2\frac{T}{B}\right)\frac{B^2}{\sqrt{L}}$$

ICE CLASS IA SUPER üçün

Bulbşəkilli ön hissəsi olan gəmi üçün, C_1 və C_2 aşağıdakı kimi hesablanmalıdır:

$$C_1 = f_1 \frac{BL}{2\frac{T}{B} + 1} + 2,89(f_2B + f_3L + f_4BL)$$

$$C_2 = 6,67(g_1 + g_2B) + g_3\left(1 + 1,2\frac{T}{B}\right)\frac{B^2}{\sqrt{L}}$$

f_i və g_i dəyərləri Cədvəl 1-də verilib.

Cədvəl 1: f_i və g_i dəyərləri

f_1 10,3 N/m ²	g_1 = 1530 N
f_2 =45,8 N/m	g_2 = 170 N/m
f_3 = 2,94 N/m	g_3 = 400 N/m ^{1,5}
f_4 = 5,8 N/m ²	

$$C_3 = 460 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{s}^2)$$

$$C_4 = 18,7 \text{ kg}/(\text{m}^2 \cdot \text{s}^2)$$

$$C_5 = 825 \text{ kg}/\text{s}^2$$

3. Buz sinfinin oturma nişanları

3.1.

3.1.1. [1.1.3]-də göstərilən gəmilər Hissə F, Fəs.8, Bölmə 1, Şəx 2-də göstərildiyi kimi, əgər UIWL yay yükləmə xətti, 2007-ci ilin iyul ayından sonra, quru dokda ilk planlaşdırılmış dib tədqiqatından gec olmayaraq, gəminin ortasında yol verilən maksimum buz sinfinin oturma nişanı və xəbərdarlıq üçbucağı və buz sinfi çəkiliş nişanı ilə təchiz edilməlidir.

Qeyd 1: Üst buz su vaterliniyası (UIWL) gəminin buzda işləməsi üçün nəzərdə tutulmuş su xətlərininən yüksək nöqtələrinin sərhədi olmalıdır. Bu xətt qırıq bir xətt ola bilər.

ƏLAVƏ 1 BALKER VƏ DİGƏR GƏMİ TİPLƏRİ ÜÇÜN RETROAKTİV TEXNİKİ TƏLƏBLƏR

1. Ümumi

1.1.

1.1.1 Hazırkı Əlavəyə Fəs. 6, Bölmə 2-də sadalanan mövcud gəmilərə retroaktiv qaydada tətbiq edilən texniki tələblər daxildir.

2. İki ön yük bölmələri arasında köndələn sukeçirməyən vertikal novşəkilli arakəsmələrin tirlərinin ölçülərinin qiymətləndirilməsi

2.1. Tətbiq və təriflər

2.1.1. Bu tələblər Fəs. 6, Bölmə 2, [1.1.1]-də əks edilmiş gəmilərə tətbiq edilir.

2.1.2. Bu tələblərdə, bərabər yüklənmə şəraiti, iki ön yük bölməsi üçün ən böyük və ən kiçik dolma əmsalları arasında nisbət, yükün müxtəlif sıxlığı üçün düzəliş etməklə, 1.20-ni keçmədiyi yüklənmə şəraiti deməkdir.

2.1.3. İki ön yük bölməsi arasında köndələn arakəsmələrin tirlərinin xalis ölçüləri [2.2]-də qeyd edilən yüklərdən, [2.3]-də qeyd edilən əyilmə momenti və [2.4]-də qeyd edilən möhkəmlik meyarlarından istifadə etməklə hesablanmalıdır.

Lazım olduqda, [2.6]-yə müvafiq olaraq, poladın yenilənməsi və ya gücləndirilməsi tələb edilir.

2.2. Yük modeli

2.2.1. Ümumi

Arakəsmələrə təsir göstərən yüklər kimi nəzərdən keçirilməli olan yüklər, ön yük bölməsinin daşmasının səbəb olduğu yüklənmələr ilə yük ağırlıqlarının kombinasiyası ilə yaradılan yüklənmələrdir. Arakəsmələrin tirlərinin yoxlanılması üçün yüklənmə üzrə təlimatda qeyd edilən yüklənmə şəraitlərindən asılı olaraq, daşmanın səbəb olduğu yüklənmələr və yükün səbəb olduğu nisbətən daha ciddi yüklənmə kombinasiyalarından istifadə etmək lazımdır.

- Bərabər yüklənmə şəraitləri
- Bərabər olmayan yüklənmə şəraitləri

Bərabər yüklənmə şəraitləri üçün çoxportlu yükləmə və boşaltma əməliyyatları ilə əlaqəli olan detalların qeyri-bərabər yükləmə şəraitlərini bu tələblərə uyğun olaraq nəzərə almaq vacib deyil.

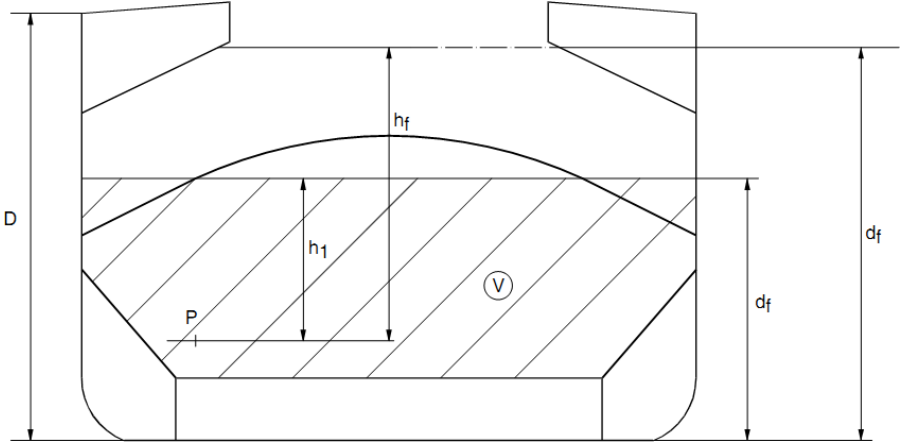
2.2.2. Arakəsmənin novşəkilli daşma başlığı

Daşma başlığı h_f (Bax: Şək. 1) aşağıdakılara bərabər olan baza xəmindən metr d_f məsafəsində yerləşən səviyyəyə qədər hesablanma nöqtəsindən gəminin vertikal mövqeyində vertikal boyunca metrle ölçülmüş məsafədir:

- D - ümumilikdə
 - B tipli suüstü bort ilə ən azı 50000 t dedveyti (yükqaldırma qabiliyyəti) olan gəmilər üçün $0.95D$
- D - gəminin orta hissəsində sərbəst bort göyərtəsində qədər baza xəmindən metrle olan məsafə (Bax: Şək. 1).

Yük gəmisinin verilmiş Tr oturumunda istismar edilən gəmilər üçün yük gəmisinin ən aşağı yol verilən T oturumundan az olduqda, hər iki yuxarıda göstərilən hal üçün daşma başlığı $(T - Tr)$ kimi azaldıla bilər.

Şəkil 1: Su basmış yük bölməsində arakəsməyə düşən təzyiqin hesablanması



V = Yükün həcmi
 P = Hesablama nöqtəsi

2.2.3. Daşan anbarda təzyiq: səpələnən yüklə yüklənmiş anbar

d_1 və d_f , d_1 dəyərlərindən asılı olaraq, aşağıdakılar üzrə m ilə verilmiş baza xəttindən məsafə olmaqla, iki nümunəni nəzərdən keçirmək lazımdır (Bax: Şək. 1)

$$d_1 = \frac{M_c}{\rho_c l_c B} + \frac{v_{LS}}{l_c B} + (h_{HT} - h_{DB}) \frac{b_{HT}}{B} + h_{DB}$$

harada ki:

M_c : Yüklə kütləsi, t ilə, ön yüklə anbarda

p_c : Açıq yüklə sıxlığı, t/m³ ilə

l_c : Ön yüklə anbarının uzunluğu, m

B : Orta hissədə gəminin eni, m ilə

v_{LS} : Daxili dıbdən yuxarı dıb altlığıının həcmi (m³ ilə)

h_{HT} : Baza xəttindən gəmilərin ortasında bunker çənlərinin hündürlüyü (m ilə)

h_{DB} : Qoşa dıbin hündürlüyü, m ilə

b_{HT} : Gəmilərin ortasında bunker çənlərinin eni, m ilə.

a) $d_f \geq d_1$ olduqda

Baza xəttindən d_1 və d_f arasındakı məsafədə yerləşən arakəsmənin hər bir nöqtəsində təzyiq $p_{c,f}$ (kN/m² ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p_{c,f} = \rho g h_f$$

harada ki:

p : dəniz suyunun sıxlığı, t/m³ ilə

g : Qravitasiyanın sürətlənməsi, 9,81 m/s² bərabər

h_f : 2.2.2. bənddə əks olunmuş Daşma başlığı

Baza xəttindən d_1 aşağıda yerləşən arakəsmənin hər bir nöqtəsində təzyiq $p_{c,f}$ (kN/m² ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p_{c,f} = \rho g h_f + [\rho_c - \rho (1 - \text{perm})] g h_1 \tan^2 \gamma$$

harada ki:

ρ, g, h_f - yuxarıda qeyd edildiyi kimi

p_c - Açıq yüklə sıxlığı, t/m³

perm: Filiz üçün 0,3 götürülməli yüklə nüfuz etmə qabiliyyəti (dəmir filiz müvafiq açıq yüklə sıxlığı, 3,0 t/m³kimi götürülə bilər)

h_1 : Hesablama nöqtəsindən yuxarıda qeyd edildiyi kimi baza xəttindən d_1 məsafəsində yerləşən səviyyəyə qədər vertikal məsafə (m ilə) (Bax: Şək. 1)

$$\gamma : \gamma = 45^\circ - (\phi / 2)$$

Φ : Yüklə təbii eniş bucağı (dərəcələr ilə) dəmir filiz üçün adətən 35° kimi götürülə bilər.

Büzməyə təsir edən $F_{c,f}$ gücü (kN ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$F_{c,f} = s_1 \left[\rho g \frac{(d_f - d_1)^2}{2} + \frac{\rho g (d_f - d_1) + (p_{c,f})_{le}}{2} (d_1 - h_{DB} - h_{LS}) \right]$$

Harada ki,

s_1 : Büzmələr arasında məsafə, m ilə (Bax: Şək. 2)

p, g, d_1, h_{DB} : Yuxarıda verildiyi kimi

d_f : [2.2.2] verildiyi kimi

$(p_{c,f})_e$: Büzmənin aşağı hissəsində təzyiq (kN/m^2 ilə)

h_{LS} : Daxili dibdə aşağı altlığın hündürlüyü (m ilə)

b) $d_f < d_1$ olduqda

Baza xəttindən d_1 və d_f arasındakı məsafədə yerləşən arakəsmənin hər bir nöqtəsində təzyiq $p_{c,f}$ (kN/m^2 ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p_{c,f} = \rho_c g h_1 \tan^2 \gamma$$

harada ki:

ρ_c, g, h_1, γ : yuxarıda, a) bəndində verildiyi kimi

Baza xəttindən d_1 dəyərindən aşağı məsafədə yerləşən arakəsmənin hər bir nöqtəsində təzyiq $p_{c,f}$ (kN/m^2 ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p_{c,f} = \rho g h_f + [\rho_c h_1 - \rho (1 - \text{perm}) h_f] g \tan^2 \gamma$$

harada ki:

$\rho, g, h_f, \rho_c, h_1, \text{perm}, \gamma$: Yuxarıda, a) bəndində qeyd edildiyi kimi

Büzməyə təsir edən $F_{c,f}$ gücü (in kN) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$F_{c,f} = s_1 \left[\rho_c g \frac{(d_1 - d_f)^2}{2} \tan^2 \gamma \right] + s_1 \left[\frac{\rho_c g (d_1 - d_f) \tan^2 \gamma + (p_{c,f})_e}{2} (d_f - h_{DB} - h_{LS}) \right]$$

harada ki:

$s_1, \rho_c, g, \gamma, (p_{c,f})_e, h_{LS}$: a) bəndində qeyd edildiyi kimi

d_1, h_{DB} : [2.2.3]- də verildiyi kimi

d_f : [2.2.2] - də verildiyi kimi.

2.2.4. Su basan anbarda təzyiq: boş anbar

Arakəsmənin hər bir nöqtəsində, daşma başlığının h_f səbəb olduğu hidrostatik təzyiq p_f nəzərə alınmalıdır.

Büzməyə təsir edən F_f gücü (kN ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir::

$$F_f = s_1 \rho g \frac{(d_f - h_{DB} - h_{LS})^2}{2}$$

harada ki:

s_1, ρ, g, h_{LS} : [2.2.3], a) bəndində verildiyi kimi

h_{DB} : [2.2.3] -də verildiyi kimi

d_f : [2.2.2]-də verildiyi kimi.

2.2.5. Su basmayan yük bölməsində təzyiq

Arakəsmənin hər bir nöqtəsində p_c (kN/m² ilə) təzyiqi aşağıdakı qaydada ifadə edilir:

$$p_c = \rho_c g h_1 \tan^2 \gamma$$

ρ_c, g, h_1, γ : [2.2.3], a) bəndində verildiyi kimi.

Büzməyə təsir göstərən F_c gücü (kN ilə), aşağıdakı qaydada ifadə edilir:

$$F_c = s_1 \rho_c g \frac{(d_1 - h_{DB} - h_{LS})^2}{2} \tan^2 \gamma$$

harada ki:

$\rho_c, g, s_1, h_{LS}, \gamma$: [2.2.3], a) bəndində verildiyi kimi

d_1, h_{DB} : [2.2.3]-də verildiyi kimi.

2.2.6. Bərabər yükləmə şəraitlərində yekun təzyiq

Arakəsmə strukturlarının hər bir nöqtəsində arakəsmə ölçüləri üçün nəzərə alınmalı yekun təzyiq p (kN/m² ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p = p_{c,f} - 0,8 p_c$$

Büzməyə təsir göstərən yekun güc F (kN ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$F = F_{c,f} - 0,8 F_c$$

2.2.7. Qeyri-bərabər yükləmə şəraitlərində yekun təzyiq

Arakəsmə strukturlarının hər bir nöqtəsində arakəsmə ölçüləri üçün nəzərə alınmalı yekun təzyiq p (kN/m² ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p = p_{c,f}$$

Büzməyə təsir göstərən yekun F gücü (kN ilə), aşağıdakı qaydada ifadə edilir: $F = F_{c,f}$

Əgər ön yük anbarı bərabər olmayan yüklənmə şəraitində yüklənə bilməzsə, arakəsmənin ölçüləri üçün nəzərə alınmalı hasilə edilən təzyiq aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$p = p_f$$

və büzməyə təsir göstərən yekun F gücü (kN ilə), aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$F = F_f$$

2.3. Arakəsmə büzmələrində əyilmə momenti və kəsmə gücü

2.3.1. Ümumi

Kütləvi büzmələrdə əyilmə momenti M və kəsmə qüvvəsi Q [2.3.2] və [2.3.3]-də verilmiş düsturlardan istifadə etməklə hasil edilir. M və Q dəyərləri [2.4]-dəki yoxlamalar üçün istifadə edilməlidir.

2.3.2. Əyilmə momenti

Arakəsmə büzmələri üçün nominal əyilmə momenti M (kN ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

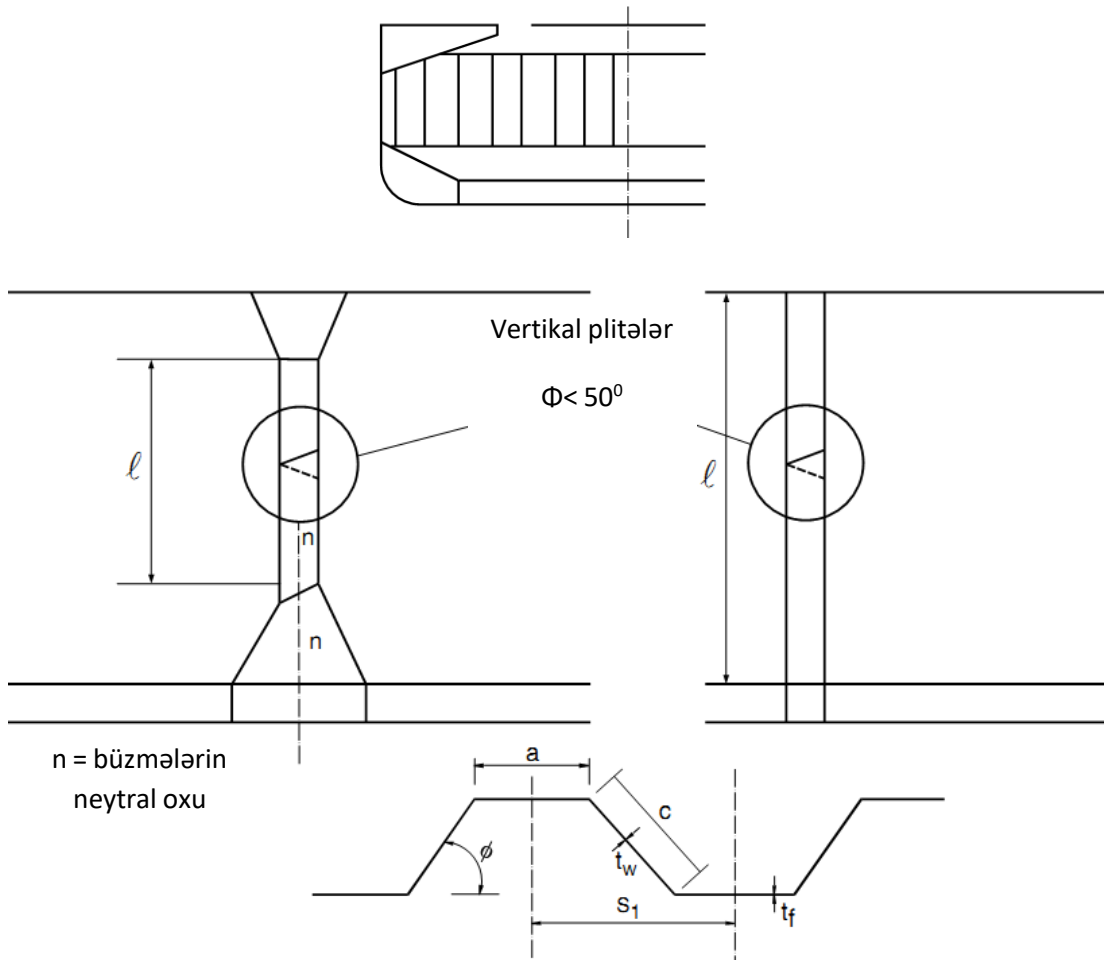
$$M = \frac{F\ell}{8}$$

harada ki:

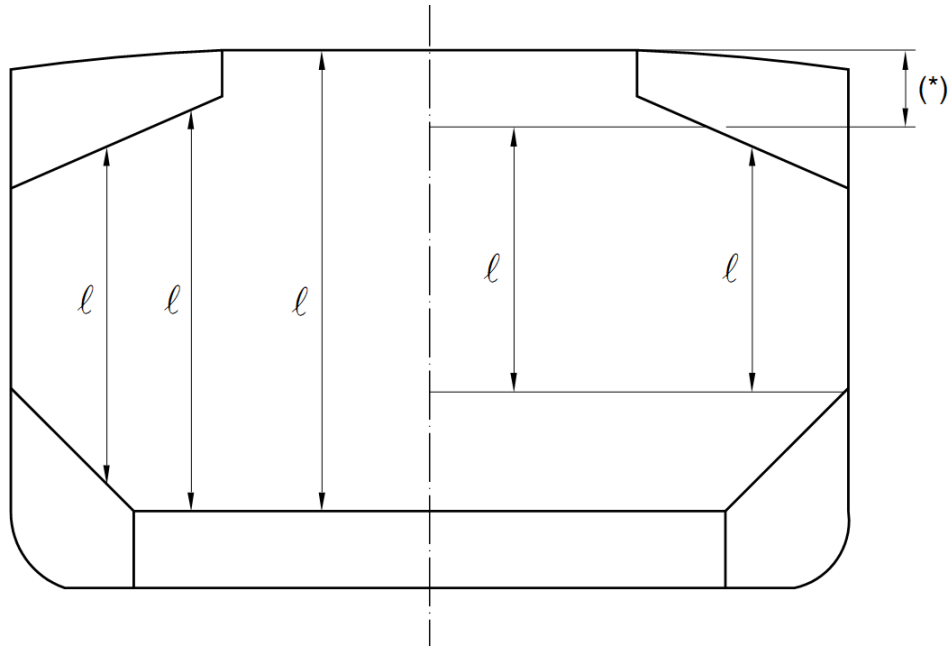
F : Yekun güc (kN ilə), [2.2.6] və ya [2.2.7]-də verildiği kimidir

ℓ : Büzmə radiusu Şəkl. 2 və Şəkl. 3-ə müvafiq olaraq götürülməlidir.

Şəkil 2 : Vertikal büzməli arakəsmənin parametrləri



Şəkil 3 : Büzmə radiusunun müəyyən edilməsi



(*): l dəyərinin təyini üçün, üst poddonun daxili tərəfi diametral xətt üzrə göyertədən aşağıdakına bərabər olan məsafədən kənara çıxmamalıdır:

- Büzmələrin dərinliyindən üç dəfə çox
- Düzbucaqlı formalı poddon üçün büzmənin dərinliyindən iki dəfə çox

2.3.3. Kəsmə gücü

Araşma büzməsinin aşağı tərəfindən kəsmə gücü Q (kN ilə) aşağıdakı ilə ifadə edilir:

$$Q = 0,8 F$$

harada ki:

F : [2.2.6] yaxud [2.2.7]-də verildiyi kimi

2.4. Güc meyarı

2.4.1. Ümumi

Aşağıdakı meyarlar şaquli büzməli köndələn arakəsmələrə tətbiq edilir (Bax: Şək. 2).

Lokal xalis panelin qalınlığı üçün tələblər [2.4.8]-də verilib.

Əlavə olaraq, [2.4.2] və [2.4.5] bəndlərində verilən meyarlara riayət edilməlidir.

Əgər Şək 2-də göstərilən büzmə bucağı 50° -dən azdırsa, daşma yükləri olan zaman arakəsmənin ölçü stabilliyini qoruyub saxlamaq üçün, büzmənin ölçü stabilliyini qoruyub saxlamağa kömək etmək üçün, şahmat qaydasında yerləşən vertikal bucaqlıqların horizontal cərgəsi büzmənin dərinliyinin təxminən ortasında quraşdırılmalıdır (Bax: Şək. 2). Vertikal bucaqlıqlar büzmələrə ikiqat bütöv qaynaq vasitəsilə qaynaq edilir, amma yan korpusa qaynaq edilmir.

[2.4.2] və [2.4.3] bəndlərinin tətbiqində nəzərə alınmalı büzmələrin aşağı hissəsinin qalınlığı, daxili dibdən (əgər alt dayaq quraşdırılmayıbsa) və ya alt dayaqın üst hissəsindən ən azı $0,15 l$ olan məsafədə saxlanmalıdır.

[2.4.2] və [2.4.4] bəndlərinin tətbiqində nəzərə alınmalı büzmələrin orta hissəsinin qalınlığı, göyertədən (əgər üst dayaq quraşdırılmayıbsa) və ya üst dayaqın al hissəsindən ən azı $0,3 l$ olan məsafədə saxlanmalıdır.

2.4.2. Əyilməyə və kəsmə gərginliyinə qarşı müqavimət

Əyilməyə qarşı müqavimət aşağıdakı əlaqəyə uyğun olmalıdır :

$$10^3 \frac{M}{0,5 Z_{le} \sigma_{a,le} + Z_m \sigma_{a,m}} \leq 1,0$$

harada ki:

M : Əyilmə momenti (kN ilə)m, [2.3.2] -də verildiyi kimi

Z_{le} : [2.4.3] bəndinə müvafiq olaraq, büzmələrin aşağı hissəsində hesablanmalı yarım addım

büzmənin əsas müqavimət momenti, sm^3 ilə

Z_m : [2.4.4] bəndinə müvafiq olaraq, büzmələrin orta hissəsində hesablanmalı yarım addım

büzmənin əsas müqavimət momenti, sm^3 ilə

$\sigma_{a,le}$: Yol verilən gərginlik, (N/mm² ilə), [2.4.5] bəndində verildiyi kimi, büzmələrin aşağı hissəsi üçün

$\sigma_{a,m}$: Yol verilən gərginlik, (N/mm² ilə), [2.4.5] bəndində verildiyi kimi, büzmələrin orta hissəsi üçün.

Heç bir halda, əyilməyə qarşı müqavimətin hesablanması üçün, Z'_{le} aşağıda təyin edildiyi kimi, Z_m dəyəri, $1,15Z_{le}$ və $1,15Z'_{le}$ dəyərlərinin ən azından çox kimi qəbul edilməməlidir.

Əgər effektiv vertikal bucaqlıqlar quraşdırılıbsa, hansı ki:

- əyilmir
- birtərəfli qaynaq tikişi və ya ekvivalent ilə büzmələrə və aşağı dayağın üst hissəsinə qaynaq edilib
- 45° minimal eniş ilə quraşdırılıb, onların aşağı küncü isə dayağın yan örtüyü ilə eyni xətt üzərində yerləşir;

Və ya əgər effektiv horizontal bucaqlıqlar quraşdırılıbsa, hansı ki:

- dayağın yan örtüyü ilə eyni xətt üzərində quraşdırılır
- ən azından flanslar üçün nəzərdə tutulan material xüsusiyyətlərinə malikdir

Z_{le} əsas müqavimət momenti (sm^3 ilə), aşağıdakıları nəzərə almaqla, (sm^3 ilə), Z'_{le} dəyərindən çox olmamaqla götürülməlidir

$$Z'_{le} = Z_g + 10^3 \frac{Q h_g - 0,5 h_g^2 s_1 p_g}{\sigma_a}$$

Z_g - [2.4.4] bəndinə müvafiq olaraq, şaquli və ya üfüqi bucaqlıqların yuxarı sonunda hesablanmalı yarım addım büzmənin əsas müqavimət momenti, sm^3 ilə, müvafiq olduqda

Q - [2.3.3]-də verildiyi kimi kəsmə gücü, kN-la,

h_g

- şaquli və ya üfüqi bucaqlıqların hündürlüyü, metrə, müvafiq olduqda, (bax Şəkil 4, Şəkil 5, Şəkil 6, Şəkil 7 və Şəkil 8

S_1

- [2.2.3]-nin, a bəndində verildiyi kimi

P_g

- [2.2.6] və [2.2.7]-də müəyyən olunduğu kimi, şaquli və ya üfüqi bucaqlıqların orta sahəsində hesablanan nəticə təzyiqi kN/m² ilə, müvafiq olduqda

σ_a

- Yol verilən gərginlik, N/mm² ilə, [2.4.5] bəndində verildiyi kimi

τ gərginlikləri Q kəsmə gücünün kəsmə sahəsinə bölünməsi ilə əldə edilir. Kəsmə sahəsi büzmə divarları və flanslar arasındakı mümkün qeyri-perpendikulyarlığı nəzər almaq üçün azaldılmalıdır. Bir qayda olaraq, azaldılmış kəsmə sahəsi köndələn seksiya divarının sahəsinin ($\sin$) vurulması yolu ilə əldə edilə bilər; burada α , divar və flanslar arasındakı bucağı bildirir.

Əsas müqavimət momenti və kəsmə sahəsinə hesablayanda, panellərin xalis qalınlığından istifadə etmək lazımdır.

Büzmələrin əsas müqavimət momenti [2.4.3] və [2.4.4] bəndlərində göstərilən tələblərə əsasən hesablanır.

2.4.3. Büzmələrin aşağı hissəsində əsas müqavimət momenti

Əsas müqavimət momenti [2.4.6] bəndində verilmiş dəyəri ötməyən b_{ef} effektiv flans eninə malik kompressiya flansı ilə hesablanmalıdır.

Əgər büzmənin divarı aşağı hissədə dayağın üst hissəsinin aşağısında (və ya daxili divardan aşağı) yerləşən lokal möhkəmlilik brakətləri ilə dəstəklənmirsə büzmələrin əsas müqavimət momenti büzmə divarlarının 30% effektivliyini nəzərə almaqla hesablanmalıdır.

• [2.4.2] bəndində təyin edildiyi kimi effektiv vertikal bucaqlıqların quraşdırılması şərtilə (Bax: Şək. 4 və Şək. 5), aşağı hissədə büzmələrin modullarını hesablayanda (Şək. 4 və Şək. 5-də verilmiş çarpaz seksiya 1), birləşdirici flans panellərinin ərazisi (sm² ilə) növbəti dəyərə (2,5 a t_f dəyərindən çox götürülməməli) qədər artırıla bilər:

$$2,5 a \sqrt{t_f t_{sh}} \sqrt{\frac{\sigma_{Fsh}}{\sigma_{Ffl}}}$$

harada ki:

a : Büzmə flansının eni (m ilə) (Bax: Şək. 2) t_{sh}

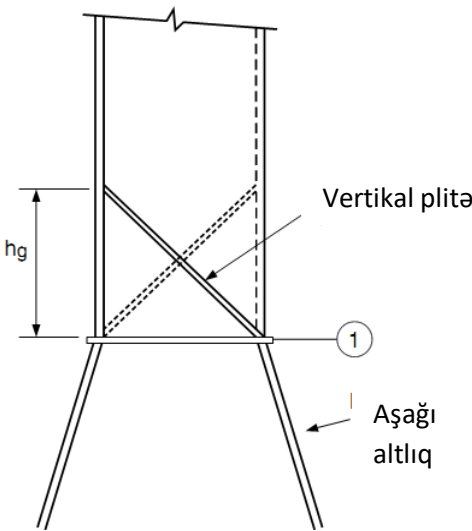
: Vertikal bucaqlığın xalis qalınlığı, mm ilə

t_f : Xalis flans qalınlığı, mm ilə

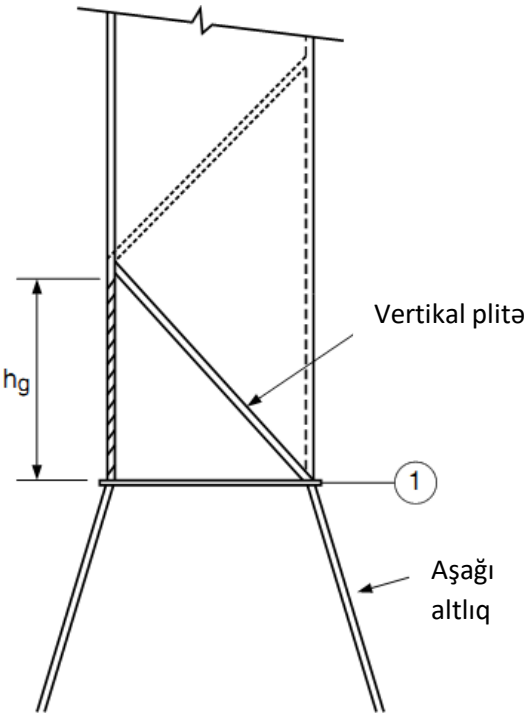
σ_{Fsh} : Minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə), vertikal bucaqlıq üçün istifadə edilən material üçün

σ_{Ffl} : Minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə), büzməli flanslar üçün istifadə edilən material üçün.

Şəkil 4 : Simmetrik vertikal bucaqlıqlar



Şəkil 5 : Asimmetrik vertikal bucaqlıqlar



- [2.4.2] bəndində təyin edildiyi kimi effektiv horizontal bucaqlıqların quraşdırılması şərtilə (Bax: Şək. 6, Şək 7 və Şək. 8), aşağı hissədə büzmələrin modullarını hesablayanda (Şək 6, Şək. 7 və Şək 8-də verilmiş çarpaz seksiya 1), birləşdirici flans panellərinin ərazisi (sm^2 ilə) növbəti $7 h_g t_{gu}$ dəyərinə qədər artırıla bilər, harada ki:

h_g : Horizontal bucaqlıqların hündürlüyü, m ilə, Bax: Şək. 6, Şək 7 və Şək. 8, $s_{gu} / 0,7$ dəyəridən çox götürülməməlidir

s_{gu} : Horizontal bucaqlıqların eni, mm ilə

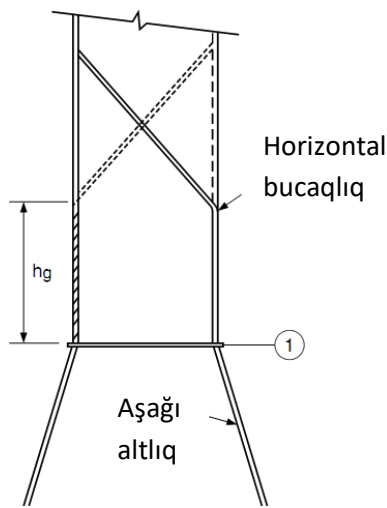
t_{gu} : Xalis horizontal bucaqlığın qalınlığı, mm ilə, t_f dəyəridən çox götürülməməlidir.

t_f : Xalis flans qalınlığı, mm ilə, ilkin vəziyyətə əsasən.

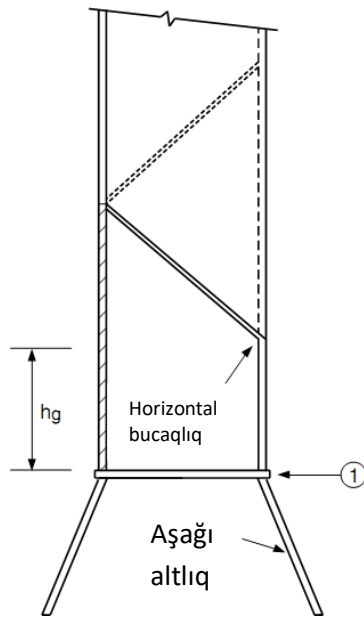
- Əgər büzmə divarları horizontal müstəviyə ən azı 45° bucaq altında yerləşən altlığın üst maili plitəsinə qaynaq edilibsə, büzmənin müqavimət momenti büzmə divarlarının tam funksional olmasını nəzərə almaqla hesablanıla bilər. Əgər effektiv horizontal bucaqlıqlar quraşdırılıbsa, büzmənin əsas müqavimət momentini hesablayanda, flans panellərinin ərazisi, yuxarıda b) bəndində göstəriləndiyi kimi artırıla bilər. Yalnız vertikal bucaqlıqlara üstünlük verilməməlidir.

45° -dən az olan bucaqlar üçün divarın effektivliyi 0° üçün 30% və 45° üçün 100% arasında xətti interpolasiya vasitəsilə əldə edilə bilər.

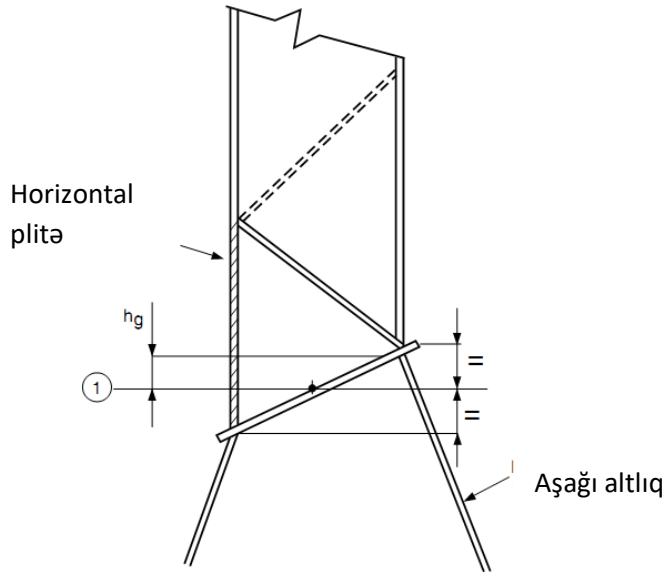
Şəkil 6 : Simmetrik horizontal/vertikal bucaqlıqlar



Şəkil 7 : Asimmetrik horizontal/vertikal bucaqlıqlar



Şəkil 8 : Asimmetrik horizontal/vertikal bucaqlıqlar Altlığın mailli üst paneli



2.4.4. Aşağı tərəf istisna olmaqla, çarpaz sekiyalarında büzmələrin əsas müqavimət momenti
Əsas müqavimət momenti effektiv sayılan büzməli divarlar və [2.4.6]-da göstəriləndən böyük olmayan effektiv flans eninə malik kompressiya flansını nəzərə almaqla hesablanmalıdır.

2.4.5. Yol verilən stress yoxlaması

σ və τ normal və kəsmə gərginlikləri, aşağıdakı düsturla ifadə edilən, σ_a və τ_a , yol verilən dəyərlərini (N/mm² ilə) ötməməlidir.

$$\sigma_a = \sigma_F$$

$$\tau_a = 0,5 \sigma_F$$

harada ki:

σ_F : Materialın minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə).

2.4.6. Büzmələrin kompressiya flansının effektiv eni

Büzmə flansının effektiv eni b_{ef} (m ilə) aşağıdakılar ilə ifadə edilir:

$$b_{ef} = C_e a$$

harada ki:

$$\begin{aligned} \beta &> 1,25 & C_e &= \frac{2,25}{\beta} - \frac{1,25}{\beta^2} \\ \beta &\leq 1,25 & C_e &= 1 \end{aligned}$$

üçün

$$\beta = 10^3 \frac{a}{t_f} \sqrt{\frac{\sigma_F}{E}}$$

- t_f : Xalis flans qalınlığı, mm ilə
 a : [2.4.2] bəndində verildiyi kimi
 σ_F : Materialın minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə)
 E : Elastiklik modulları, (N/mm² ilə), polad üçün 206000 N/mm² bərabər kimi qəbul edilməlidir.

2.4.7. Yerdəyişmə zamanı sabitliyin itirilməsinin yoxlanılması

Sabitlik analizi büzmə tərəfində divarlar rama şpanqoutları üçün yerinə yetirilməlidir.

Yerdəyişmə gərginliyi τ , aşağıdakı qaydada əldə edilmiş τ_C kritik dəyərini keçməməlidir (N/mm ilə)

$$\tau_C = \tau_E$$

$$\text{for } \tau_E \leq \frac{\tau_F}{2} \quad \tau_C = \tau_F \left(1 - \frac{\tau_F}{4\tau_E} \right)$$

$$\text{for } \tau_E > \frac{\tau_F}{2} \quad \tau_F = \frac{\sigma_F}{\sqrt{3}}$$

üçün

harada ki:

σ_F : Materialın minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə)

$$\tau_E = 0,9 k_t E \left(\frac{t}{1000c} \right)^2$$

$$k_t = 6,34$$

- E : Elastiklik modulları, (N/mm² ilə) [2.4.6]-da verildiyi kimi
 t : Büzməli şpanqoutun xalis qalınlığı, mm ilə
 c : Büzməli şpanqoutun eni (m ilə), (Bax: Şək. 2).

2.4.8. Lokal xalis plitənin qalınlığı

Araçsmənin lokal xalis plitəsinin qalınlığı, (t, mm ilə) aşağıdakı düstur ilə verilir:

$$t = 14,9 s_w \sqrt{\frac{p}{\sigma_F}}$$

harada ki:

s_w : Plastinin qalınlığı (m ilə) , hansının daha çox böyük olmasından asılı olaraq, büzməli flans və ya divarın eninə bərabər götürülməlidir (Bax: Şək. 2)

p : [2.2.6] və [2.2.7] bəndində təyin edildiyi kimi, nəticədə yaranan təzyiq (kN/m² ilə) örtüyün hər layının aşağı hissəsindədir; bütün hallarda, ən aşağı layın xalis qalınlığı, aşağı dayaq, ya da aşağı dayaq quraşdırılmayıbsa, vertikal bucaqlığın üst hissəsində nəticədə yaranan təzyiq ilə müəyyən edilməlidir (əgər vertikal və ya horizontal bucaqlıq/panellər quraşdırılıbsa).

σ_F : Materialın minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə).

Yığma büzmələri olan arakəsmələr üçün, flans və divarların qalınlıqları fərqlidirsə, daha ensiz örtüyün qalınlığı, aşağıdakı düsturu nəzərə almaqla, mm ilə, ən azı t_n olmalıdır:

$$t_n = 14,9 s_n \sqrt{\frac{p}{\sigma_F}}$$

harada ki:

s_n : Ən dar üzlüyün eni (m ilə)

Daha enli örtüyün xalis qalınlığı (mm ilə), aşağıdakı dəyərlərin maksimumundan az olmamalıdır:

$$t_w = 14,9 s_w \sqrt{\frac{p}{\sigma_F}}$$

$$t_w = \sqrt{\frac{440 s_w^2 p}{\sigma_F} - t_{np}^2}$$

harada ki:

t_{np} : Qalınlıq, mm ilə, daha ensiz üzlüyün faktiki xalis qalınlığından az və ya ona bərabər olan, aşağıdakından çox olmayan:

$$14,9 s_w \sqrt{\frac{p}{\sigma_F}}$$

2.5. Lokal detallar

2.5.1. Ümumi

Müvafiq olduqda, yerli detalların dizaynı büzməli arakəsmə qüvvələrinin və momentlərinin sərhəd strukturlarına, xüsusən də ikiqat dibli və çarpaz göyörtəli strukturlara ötürülməsi məqsədi ilə, Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olmalıdır.

Xüsusilə, [2.4.3]-də müəyyən olunduğu kimi, möhkəmləndirmə məqsədləri üçün quraşdırılmış horizontal və vertikal bucaqlıqların qalınlığı və sərtliyi [2.2]-dəki yük modeli əsasında Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olmalıdır.

Başqa cür tələb olunmadığı hallarda, qaynaq birləşmələri və materialları Cəmiyyətin tələblərinə uyğun olaraq ölçülməli və seçilməlidir.

2.6. Poladın yenilənməsi

2.6.1. Ümumi

Yeniləmə/gücləndirmə aşağıdakı tələblərə və [3]-də olan təlimatlara uyğun olaraq həyata keçirilməlidir.

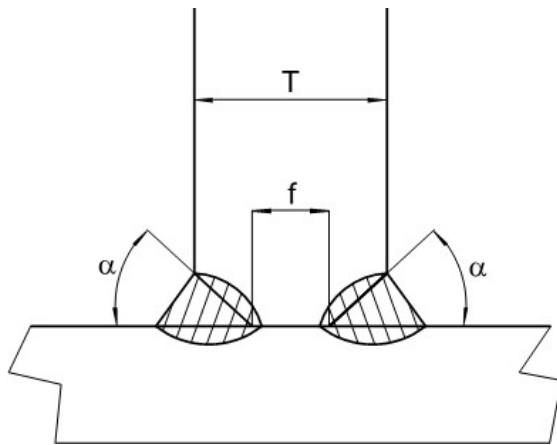
2.6.2. Ölçülmüş qalınlığın ($t_{net} + 0,5$) mm-dən az olduğu yerlərdə poladın yenilənməsi tələb olunur; burada t_{net} [2.4.2]-də verilmiş əyilmə qabiliyyətinin və kəsmə gərginliklərinin hesablanması üçün istifadə olunan qalınlıqdır və ya [2.4.8]-də verildiyi kimi lokal xalis panelin qalınlığıdır. Alternativ olaraq, gücləndirici ikiqat zolaqlardan istifadə etmək olar; bu şərtlə ki, xalis qalınlıq, rama şpanqoutunun tam divarı üçün kəsmə gücü (bax: [2.4.5] and [2.4.7]) və ya rama şpanqoutunun flans panelləri üçün lokal təzyiq tələbləri ilə (bax: [2.4.8]) ilə müəyyən edilməsin.

Poladın yenilənməsi tələb olunduğu hallarda, altlığın aşağı rəfinə (və ya altlıq quraşdırılmayıbsa, daxili dibinə) arakəsmə birləşmələri ən azı dərinədən əritmə qaynaqları ilə aparılmalıdır (Bax: Şək. 9).

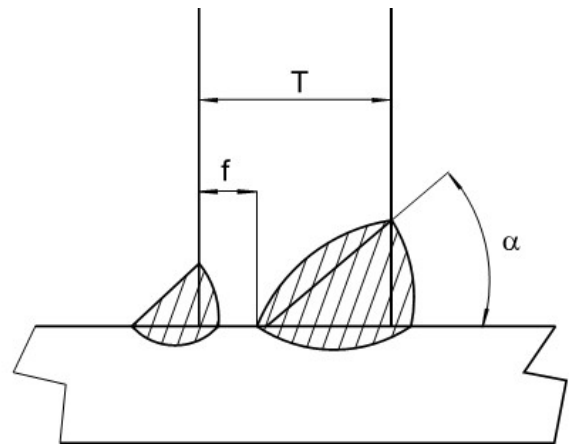
Ölçülmüş qalınlıq ($t_{net} + 0,5$) mm və ($t_{net} + 1,0$) mm diapazonunda olduqda, polad yenilənməsinə alternativ olaraq, örtük (örtük İstehsalçısının spesifikasiyasına uyğun olaraq tətbiq olunur) və ya illik ölçmələr götürülə bilər.

2.6.3. Poladın yenilənməsi və ya möhkəmləndirilməsi tələb olunduqda, yenilənmiş və ya möhkəmləndirilmiş hissələr üçün minimal qalınlıq ($t_{net} + 2,5$) mm artırılmalıdır.

Şəkil 9 : Vertikal və horizontal bucaqlıqların dərinədən əridilən qaynaq işləri



Kütləşmiş haşiyə (f): 3 mm-dən T/3 mm qədər
60° qədər



Haşiyə bucağı (α): 40° -dən

2.6.4. 0,1 l qədər büzmələrin aşağı tərəfindən uzanan vertikal plitələri olan horizontal bucaqlıqlar və ya gücləndirilmiş ikili zolaq (arəkəsmə büzmələrində və altlıq tərəfin üzlüyündə) aşağıdakı hallarda quraşdırılmalıdır:

$$\frac{\sigma_{Fs} t_{st}}{\sigma_{Ffl} t_{fl}} \leq 0,8$$

harada ki:

σ_{Ffl} : Minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə) büzməli flanslar üçün istifadə edilən material üçün

σ_{Fs} : Minimal yuxarı deformasiya gərginliyi, (N/mm² ilə) aşağı altlıq tərəfin üzlüyü üçün istifadə edilən material üçün (ya altlıq quraşdırılmayıbsa, döşəmələr)

t_{fl} : Flans qalınlığı, mm ilə, [2.6.2]-də göstərilən meyarlar əsasında məqbul hesab edilən və ya poladın yenilənməsi tələb olunduqda, [2.6.3]-də göstərilən meyarlara uyğun olaraq doldurulmuş qalınlıq. Lokal təzyiq tələbləri (bax: [2.4.8]) ilə diktə edilən yuxarıdakı flans qalınlığının bu məqsədlə nəzərə alınmasına ehtiyac yoxdur.

t_{st} : İcraçı qalınlıq, mm ilə, aşağı altlıq tərəfin örtüyü (və ya əgər altlıq quraşdırılmayıbsa, döşəmələr).

Əgər horizontal bucaqlıqlar quraşdırılıbsa, onların materialı büzməli flansların materialı ilə eyni olmalıdır. Horizontal bucaqlıqlar aşağı altlığın rəf panelinə və ya altlıq quraşdırılmadıqda, daxili dibə ən azı dərin əridilmə qaynağının köməyi ilə aparılmalıdır (Bax: Şək. 9).

Horizontal bucaqlıqların quraşdırılması və ya yenilənməsi tələb edilən yerlərdə, onların büzməli və aşağı altlıq rəfinin paneli (və ya altlıq quraşdırılmadıqda daxili dibi) ilə birləşmələri ən azı dərinədən əridilmə qaynaqları (Bax: Şək. 9) ilə aparılmalıdır.

3. İki əsas yük anbarı arasında eninə su keçirməyən şaquli büzməli arakəsmənin yenilənməsi / möhkəmləndirilməsinə dair təlimat

3.1.

3.1.1 Ən son iki yük anbarı arasında eninə su keçirməyən şaquli büzməli arakəsmənin yenilənməsi və ya möhkəmləndirilməsi zərurəti Cəmiyyət tərəfindən hər bir halda [2]-də verilmiş meyarlardan istifadə etməklə, ən son ölçü göstəriciləri və tədqiqatın nəticələri ilə birlikdə müəyyən ediləcək.

3.1.2 Qaydaların tələblərinə əlavə olaraq, [2]-də verilmiş meyarlar əsasında eninə büzməli arakəsmənin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları nəzərə alacaqdır:

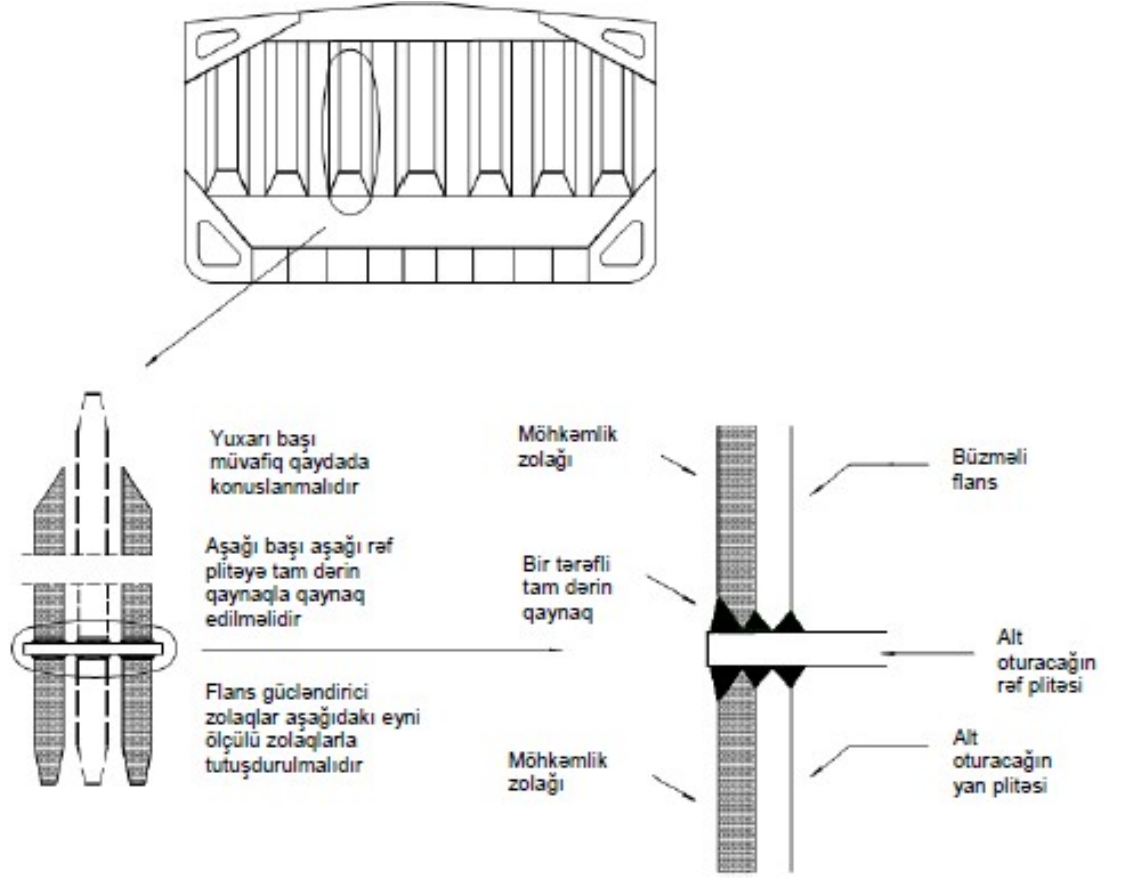
- Fəss. 6, Bölmə 2, [1.3] -ə uyğun olaraq alınan qalınlıq ölçmələri əsasında ayrıca şaquli büzmələrin kəsikləri möhkəmləndirmə/yenilənmə üçün qiymətləndiriləcəkdir (onların aşağı ucunda, orta dərinlikdə və aşağı 70%-də plitənin qalınlığının dəyişdirilməsi ilə). Bu mülahizələr [2.4.2] və [2.6] bəndlərinə uyğun gəlmək şərti ilə, horizontal və vertikal bucaqlıqların təchizatını və onların verdiyi faydaları nəzərə alacaq.
- hər bir hal üçün azalma və tənzimləmələr nəzərə alınmaqla, [2.6]-ya uyğun olaraq icazə verilən azalma səviyyələri müəyyən ediləcək və müvafiq tədbirlər görülməkdir.

3.1.3. Yenilənmə tələb olunduqda, onun həcmi planlarda aydın şəkildə göstərilməlidir. Hər bir yenilənmə zonasının şaquli məsafəsi [2]-də verilmiş meyarlar nəzərə alınmaqla müəyyən edilməli və ümumiyyətlə gəminin mərkəzi xəttində ölçülən büzmənin yuxarı və aşağı ucu arasındakı şaquli məsafənin 15%-dən az olmamalıdır.

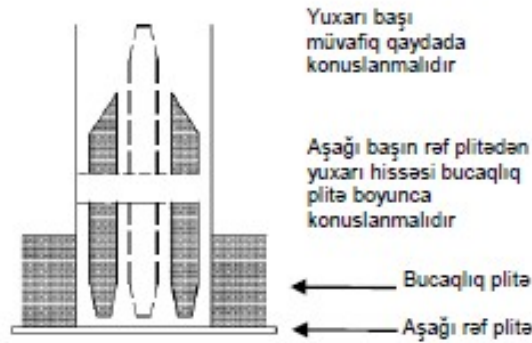
3.1.4. Möhkəmləndirmə zolaqların əlavə edilməsi ilə əldə edildikdə, möhkəmləndirici zolaqların uzunluğu azaldılmış örtüyün bütün dərinliyi boyunca uzanmaq üçün yetərli olmalıdır. Ümumiyyətlə, zolaqların eni və qalınlığı [2]-də verilmiş meyarlara uyğun olmaq üçün yetərli olmalıdır. Zolaqların materialı büzməli örtüklə eyni olmalıdır. Zolaqlar mövcud arakəsmə örtüyünə davamlı qaynaq tikişləri ilə yapışdırılmalıdır. Zolaqlar tədqiqatçının razı qalması üçün adi qaynaq təcrübəsinə uyğun olaraq uyğun şəkildə daralmalı və ya uc hissələrdə birləşdirilməlidir.

3.1.5. Möhkəmləndirici zolaqların daxili dibinə və ya aşağı altlığın rəf plitələrinə birləşdirildiyi yerlərdə, tam əritmə ilə bir tərəfli qaynaqdan istifadə edilməlidir. Möhkəmləndirici zolaqlar büzməli flansa quraşdırıldıqda və aşağı altlığın rəfinə qoşulduqda, onlar, bir qayda olaraq, altlığın yan örtüyünə qaynaqlanmış və büzməli flansın eninə bərabər olan minimum uzunluğa malik olan eyni naxışlı zolaqlarla düzəldilməlidir.

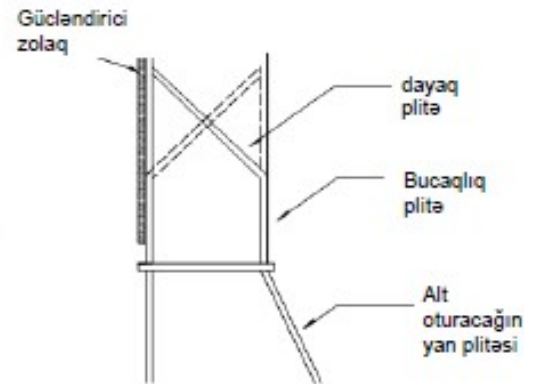
Şəkil 10 : Vertikal büzməli arakəsmənin gücləndirilməsi



Gücləndirici zolaqlar dayaq plitə ilə



Gücləndirici zolaqların plitəyə qaynaq edilməsi



Gücləndirici zolaqlar dayaq plitə və bucaqlıq plitə ilə

3.1.6. Şəkil 10 struktur gücləndirmənin ümumi sxemini təsvir edir. Belə gücləndirmə aparılanda, aşağıdakılar həyata keçirilir:

- Kvadrat və ya trapesiyaşəkilli büzmələr, [2] bəndində göstərilən tələblərin təmin edilməsi üçün yetərli olan sayda, hər bir büzmə flansında quraşdırılmış plastinşəkilli zolaqlar ilə gücləndirilməlidir.
- Hər bir büzməli flansda quraşdırılmış zolaqların sayı, [2] bəndində göstərilən tələblərin təmin edilməsi üçün yetərli olmalıdır.
- Dayaq plastini həm bütöv, həm də qaynaq edilmiş şarnir (horizontal bucaqlıq) ilə yığma kimi quraşdırıla bilər.
- Əgər quraşdırılıbsa, horizontal bucaqlıq, büzməli künclərdə gərginliyin konsentrasiyasını azaltmaq üçün, büzməli flans ilə eyni xəttə şelf plastininə qaynaq edilməlidir. Horizontal bucaqlıqlar, büzmələnməmiş flanslar və aşağı maili aralıq plastinləri arasında keyfiyyətli düzlənməni təmin etmək vacibdir. Bütün birləşmələrdə, dərinəndən əridilən qaynaqdan istifadə etmək lazımdır. Qaynağın başlanması və dayandırılması büzmə küncələrindən mümkün qədər aralı olmalıdır.
- Dayaq plastinləri, bir tərəfi tam əridilmə ilə qaynaq tikişlərinin köməyi ilə altlıqlara bərkidilməlidir.
- Dayaq plastinləri və horizontal bucaqlıqlar arakəsmənin ilkin qalınlığına bərabər olan və ya onu keçən qalınlığa malik olmalıdır. Horizontal bucaqlıqlar, büzmələnməmiş flansın eninin yarısına bərabər olan minimal hündürlüyə malik olmalıdır (vertikal hissədə). Dayaq plastini və horizontal bucaqlıq flans kimi eyni materialdan hazırlanmalıdır.

4. Eyni yük bölməsinin daşmasında ön yük bölməsinin yol verilən yüklənməsinin qiymətləndirilməsi

4.1. Tətbiq və təriflər

4.1.1. Bu tələblər balker gəmilərinə tətbiq edilir:

- birtərəfli örtük konstruksiyalı
- uzunluğu 150 metr və daha çox olan
- səpələnmə sıxlığı 1,78 t/m³ olan möhkəm səpələnən yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulan
- 1 iyul 1998-ci ilə qədər inşa üçün müqavilə imzalanmış və bu tarixdən sonra bağlanmış və Hissə D, Fəs. 4, Bölmə 3-də qeyd edilən yeni binalar üçün tətbiq edilən tələblərə müvafiq olaraq inşa edilməyən.

4.1.2. Ən ön yük anbarında yükləmə, [4.2]-də verilmiş yüklərdən və [4.3]-də verilmiş ikiqat dibinin kəsmə qabiliyyətindən istifadə etməklə [4.4]-ə uyğun olaraq hesablanan su basmış vəziyyətdə yol verilən anbar yükündən artıq olmamalıdır.

Həç bir halda, su basmış vəziyyətində yol verilən yükləmə yükü bütöv vəziyyətdə olan nominal yükündən çox qəbul edilməməlidir.

4.2. Yük modeli

4.2.1. Ümumi

Əsas yük anbarının ikiqat dibinə təsir edən yüklər, xarici dəniz təzyiqləri ilə verilən yüklər və yük ağırlıqlarının birinci yük anbarının özünün su basması nəticəsində yaranan yüklərin birləşməsidir.

Yükləmə təlimatına daxil edilmiş yükləmə şərtlərindən asılı olaraq, yüklə bağlı yüklərin və daşqın yüklərinin ən ağır kombinasiyalarından istifadə edilməlidir:

- bərabər yükləmə şəraiti
- bərabərə olmayan yükləmə şərtləri
- polad prokat məhsulları kimi qablaşdırılmış yük şəraiti.

Hər bir yükləmə şərti üçün icazə verilən saxlama həddi hesablanarkən daşınacaq maksimum açıq yükün sıxlığı nəzərə alınmalıdır.

4.2.2. Daxili dibin daşma başlığı

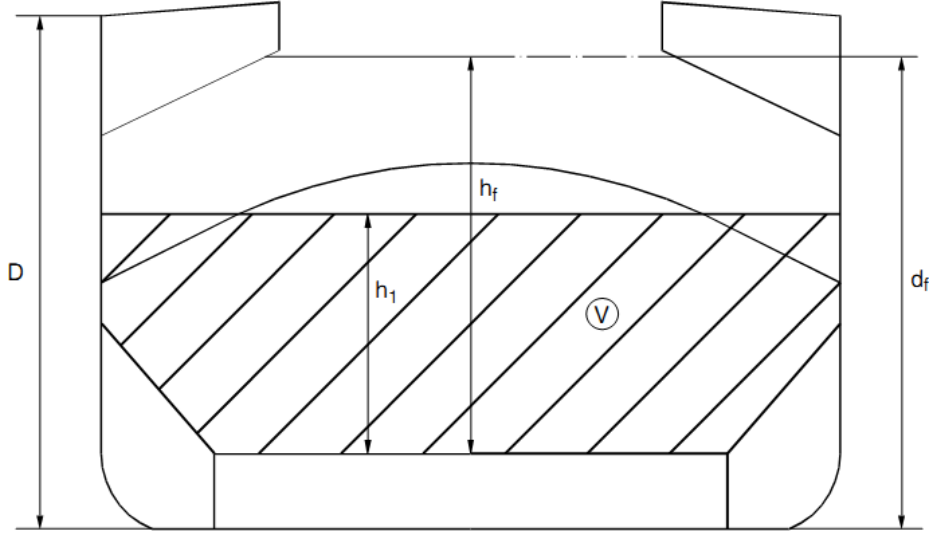
Daşqın başlığı h_f (Bax: Şək. 11) gəmi şaquli vəziyyətdə, daxili dibdən, baza xəttindən d_f (m ilə) məsafədə yerləşən, aşağıdakı səviyyəyə qədər şaquli olaraq ölçülən məsafədir (m ilə). :

- D , ümumi

- $0,95 D$, dedveyti 50,000 tondan az olan, B tipli suüstü bortlu gəmilər üçün,

D – burada əsas xəttədən gəminin ortasında yan tərəfdən sərbəst bort göyertəsinə qədər olan məsafədir (m ilə) (Bax: Şək. 11).

Şəkil 11 : Su basmış yük anbarında daxili dibə düşən təzyiqin hesablanması



$$V = \text{Yükün həcmi}$$

4.3. Ön yük bölməsinin qoşa dibinin yerdəyişmə qabiliyyəti

4.3.1. Ümumi

Ön yük bölməsinin qoşa döşəməsinin C yerdəyişmə gücü hər bir tərəfdə yerdəyişmə gücünün cəmi kimi müəyyən edilir:

- Hər bir aralığa yanaşı olan iki döşəmənin və ya aralıq quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmənin möhkəmliyinin yarısından az hər iki bunkerə yanaşı olan bütün döşəmələr (Bax: Şək. 12)
- Hər iki aralığa yanaşı olan bütün ikidibli dib stringerləri və ya aralıq quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmələr

Kənara çıxan və sərhəd altlığı və ya bunkerin dib stringerinə bilavasitə qoşulmayan və bitən dib stringerləri və ya döşəmələrin möhkəmliyi yalnız bir tərəf üçün qiymətləndirilməlidir.

Qeyd 1: Nəzərə alınmalı döşəmələr və dib stringerləri bunkerlər və aralıqlar (əgər aralıqlar quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmələr) ilə yaradılan anbar sərhədlərinin içində yerləşir. Bunkerin yan dib stringerləri və döşəmələri bilavasitə arakəsmə altlıqlarının (və ya aralıq quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmələr) daxili dib birləşməsinin alt hissəsində daxil edilmir.

Qeyd 2: Qoşa dibin geometriyası və ya konstruktiv yerləşməsi yuxarıdakı ehtimalların Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən uyğun gəlmirsə, qoşa dibin C yerdəyişmə bacarığı Hissə B, Fə. 7, Əlavə 1-ə müvafiq olaraq mümkün olduğu qədər həyata keçirilməli olan birbaşa hesablamaların köməyi ilə həyata keçirilməlidir.

Yerdəyişmə gücünü hesablayanda döşəmələr və stringerlərin xalis qalınlığından istifadə edilməlidir. Xalis qalınlıq t_{net} , (millimetrlə verilir) aşağıdakı formula müəyyən edilir:

$t_{net} = t - t_c$ harada ki:

t : Döşəmələr və stringerlərin icraçı qalınlığı, mm ilə

t_c : Bütövlükdə 2 mm-ə bərabər olan korroziyanın azaldılması; Cəmiyyət tərəfindən irəli sürülən ehtimalın əsaslandırılması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi şərtilə, daha aşağı t_c dəyəri qəbul edilə bilər.

4.3.2. Döşəmənin yerdəyişmə möhkəmliyi

Sf1 bunkerlərinə yanaşı olan döşəmə paneli hissəsində döşəmənin yerdəyişmə möhkəmliyi (kN ilə ölçülür) və ən xarici (mərkəzdən ən uzaq) bölmədə (yəni, bunkerə hamısından daha yaxın olan bölmədə) dəliklər hissəsində döşəmənin yerdəyişmə möhkəmliyi aşağıdakı ifadələr ilə müəyyən edilir:

$$S_{f1} = 10^{-3} A_f \frac{\tau_a}{\eta_1}$$

$$S_{f2} = 10^{-3} A_{f,h} \frac{\tau_a}{\eta_2}$$

harada ki:

A_f : Bunkerlərə yanaşı olan döşəmə panelinin seksiya ərazisi, mm² ilə

$A_{f,h}$: ən xarici (mərkəzdən ən uzaq) bölmədə (yəni, bunkerə hamısından daha yaxın olan bölmədə) dəliklər hissəsində döşəmə panellərinin xalis seksiya ərazisi, mm² ilə

τ_a : Yol verilə bilən yerdəyişmə gücü (N/mm² ilə) aşağıdakı düstura bərabər götürülməlidir:

$$\tau_a = \frac{\sigma_F}{\sqrt{3}}$$

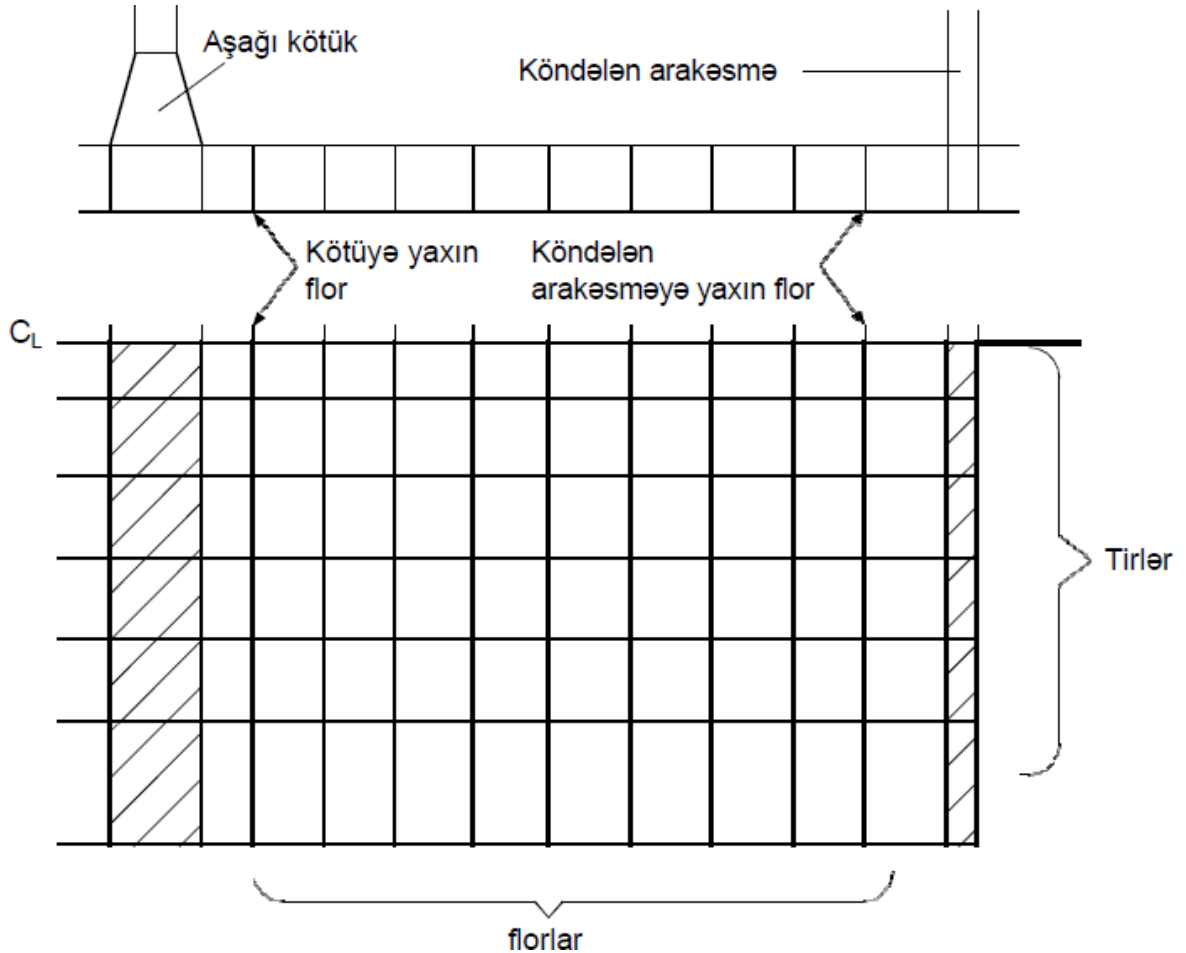
σ_F : Materialın minimal üst axıcılıq gərginliyi (N/mm² ilə)

η_1 : $\eta_1 = 1,10$

η_2 : $\eta_2 = 1,20$

Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən, əgər onu qane edə bilən zirehləndirmə mexanizmləri quraşdırılıbsa, η_2 1,10 dəyərinə qədər azaldıla bilər.

Şəkil 12 : Qoşa dib konstruksiyası



4.3.3. Dib stringerinin yerdəyişmə möhkəmliyi

S_{g1} bunkerlərinə yanaşı olan stringer paneli hissəsində stringerin yerdəyişmə möhkəmliyi (kN ilə ölçülür) və ən xarici (mərkəzdən ən uzaq) bölmədə (yəni, aralığa və ya aralıq yoxdursa, köndələn arakəsməyə hamısından daha yaxın olan bölmədə) dəliklər hissəsində stringerin yerdəyişmə möhkəmliyi S_{g2} (kN ilə ölçülür) aşağıdakı ifadələr ilə müəyyən edilir:

$$S_{g1} = 10^{-3} A_g \frac{\tau_a}{\eta_1}$$

$$S_{g2} = 10^{-3} A_{g,h} \frac{\tau_a}{\eta_2}$$

harada ki:

A_g : Altlıqlara yanaşı olan stringer panelinin seksiya ərazisi, mm^2 ilə (və ya aralıqlar quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmələr)

$A_{g,h}$: ən xarici (mərkəzdən ən uzaq) bölmədə (yəni, aralığa, aralıq quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsməyə hamısından daha yaxın olan bölmədə) dəliklər hissəsində döşəmə panellərinin xalis seksiya ərazisi, mm^2 ilə

τ_a : Yol verilə bilən yerdəyişmə gərginliyi, (N/mm^2 ilə) , [4.3.2] bəndində verildiyi kimi

η_1 : $\eta_1 = 1,10$

η_2 : $\eta_2 = 1,15$

η_2 = Cəmiyyəti qane edə bilən müvafiq gücləndiriciləri quraşdırıldıqda, Cəmiyyətin mülahizəsinə əsasən 1.10-a qədər azaldıla bilər

4.4. Yol verilən anbar yüklənməsi

4.4.1. Yol verilə bilən anbar yükü W , (t ilə) aşağıdakı düsturla ifadə edilir:

$$W = \rho_c V \frac{1}{F}$$

harada ki:

F : Ümumilikdə 1,05 bərabər (yumşaq polad məhsullar üçün, $F = 1,0$)

ρ_c : Yükün sıxlığı, (t/m^3 ilə) tökmə yüklər üçün bax: [4.2.1]; polad məhsullar üçün, ρ_c poladın sıxlığı kimi götürülməlidir

V : Yükün h_1 səviyyəsində tutduğu həcm (m^3 ilə) aşağıdakı düsturla ifadə edilir:

$$h_1 = \frac{X}{\rho_c g}$$

harada ki:

X : Açıq yüklər üçün, X_1 və X_2 dəyərinin aşağı dəyəri aşağıdakılar ilə ifadə edilir:

$$X_1 = \frac{Z + \rho g(E - h_f)}{1 + \frac{\rho}{\rho_c}(\text{perm} - 1)}$$

$$X_2 = Z + \rho g(E - h_f \text{perm})$$

Qeyd 1: Polad məhsullar üçün, X , $\text{perm} = 0$ istifadə etməklə, X_1 dəyərinə bərabər kimi götürülə bilər

ρ : Dəniz suyunun sıxlığı, t/m^3

g : $9,81 \text{ m/s}^2$, qravitasiyanın sürətlənməsi

E : $E = d_f - 0,1 D$

d_f və D [4.2.2] bəndində verildiyi kimi

h_f : Daşma başlığı, m ilə, [4.2.2] bəndində verildiyi kimi

perm : Yükün nüfuz etmə qabiliyyəti, hər filiz üçün 0,3 kimi götürülməlidir (dəmir filiz üçün müvafiq açıq yükün sıxlığı ümumilikdə $3,0 \text{ t/m}^3$ götürülə bilər)
 Z : Z_1 və Z_2 dəyərinin ən azı:

$$Z_1 = \frac{C_h}{A_{DB,h}}$$

$$Z_2 = \frac{C_e}{A_{DB,e}}$$

aşağıdakı ilə:

C_h : İkiqat dibin kəsmə qabiliyyəti (kN ilə) [4.3]-də müəyyən edildiyi kimi, hər mərtəbə üçün kəsmə gücü S_{f1} və S_{f2} (bax: [4.3.2]) və hər bir tir üçün daha kiçik olanı nəzərə alaraq, kəsmə gücü S_{g1} və S_{g2} (bax: [4.3.3])

C_e : İkiqat dibin kəsmə qabiliyyəti (kN ilə) [4.3]-də müəyyən edildiyi kimi, hər mərtəbə üçün kəsmə gücü S_{g1} və S_{g2} (bax: [4.3.2]) və hər bir tir üçün, S_{g1} və S_{g2} (bax: [4.3.3]) kəsmə gücünün daha kiçik olanını nəzərə alaraq

$$A_{DB,h} : A_{DB,h} = \sum_{i=1}^{n-1} S_i B_{DB,i}$$

$$A_{DB,e} : A_{DB,e} = \sum_{i=1}^{n-1} S_i (B_{DB} - s)$$

n : Altlıqlar arasında döşəmələrin sayı (və ya aralıqlar quraşdırılmayıbsa, köndələn arakəsmələr)

S_i : Hər döşəməsinin sahəsi, m ilə

$B_{DB,i}$:

- Yerdəyişmə gücü S_{f1} ilə verilən döşəmələr üçün (bax: [4.3.2]): $B_{DB,i} = B_{DB} - s$
- Yerdəyişmə gücü S_{f2} ilə verilən döşəmələr üçün (bax: [4.3.2]): $B_{DB,i} = B_{DB,h}$

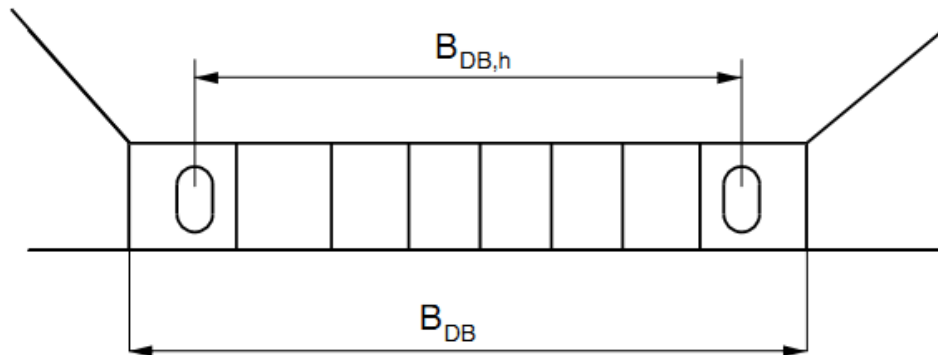
harada ki:

$B_{DB,h}$ məsafə sayılırsa (m ilə) iki dəlik arasında məsafə nəzərə alınır (Bax: Şək. 13)

B_{DB} : Bunkerlər arasında ikiqat dibin eni (m ilə). (Bax: Şək. 13)

s : Bunkerlərə bitişik ikiqat dibli uzununa tirlər arasında aralıq (m ilə).

Şəkil 13 : Ölçülər, B_{DB} və $B_{DB,h}$



5. Qaydaların 1 aprel 1998-ci il nəşrinin Hissə II, Fəsil 8, Bölmə 8-03-ə və sonrakı buraxılışlara uyğun olaraq inşa edilməyən bir tərəfli balker gəmisi və bir tərəfli OBO daşıyıcılarında yan korpus çərçivələri və möhkəmlilik braketləri üçün yenilənmə meyarları

5.1. Tətbiq və simvollar

5.1.1. Bu retroaktiv qayda aşağıdakılara tətbiq edilir:

- əsasən açıq quru yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulan tək göyörtə, göyörtəaltı çənlər və yük bölmələrində bunker çənləri ilə inşa edilmiş ESP balker gəmisi xidməti adının verildiyi gəmilərin tək korpusu ilə məhdudlaşdırılan yük anbarlarının yan şpanqoutları və möhkəmlilik braketləri,
- Fəsil 1, Bölmə 2, [4.3.4]-də təyin edilmiş, qarışıq yük gəmisi/OBO ESP xidməti adına malik tək bortlu, lakin birtərəfli örtük konstruksiyalı, Qaydaların 1 aprel 1998-ci il tarixli buraxılışının Hissə II, Fəsil 8, Bölmə 8-03 bəndində və ya sonrakı redaksiyalarda tətbiq edilən tələblərə müvafiq olaraq inşa edilməyən gəmilərin yük anbarlarının yan şpanqoutları və möhkəmlilik braketləri

5.1.2 Simvollar

t_M : mm ilə ölçülmüş qalınlıq

t_{REN} : Yenilənmənin tələb olunduğu qalınlıq. Bax: [5.3.1]

$t_{REN,d/t}$: d/t nisbətinə əsaslanan qalınlıq meyarı. Bax: [5.3.2]

$t_{REN,S}$: Gücə əsaslanan qalınlıq meyarı. Bax: [5.3.3]

t_{COAT} : $t_{COAT} = 0,75 t_{S12}$

t_{S12} : Yan rəmə şpanqoutları və aşağı və yuxarı tərəf möhkəmlilik braketləri üçün Cədvəl 1-də təyin edilmiş qalınlıq, mm ilə

t_{AB} : İcraçı qalınlıq, mm ilə
 t_C : Cədvəl 2-də təyin edildiyi kimi.

5.2. Buz möhkəmləndirilmələrinə malik gəmilər

- 5.2.1. Balker gəmiləri buz sinfinin xidməti adına uyğun olaraq gücləndiriləndə, hazırkı Maddəyə uyğunluq haqqında məsələnin nəzərdən keçirilməsində aralıq ramalar nəzərə alınmamalıdır.
- 5.2.2. Buz gücləndirmə adına uyğunluq üçün tələb olunan əlavə konstruksiyanın yenilənmə qalınlığı Cəmiyyətin tələblərinə əsaslanmalıdır.
- 5.2.3. Əgər buz sinfi adının ləğv edilməsi tələb olunursa, [5.3.2], b) bəndi və [5.4.2]-də tələb olunan möhkəmlik braketləri istisna olmaqla, əlavə buz gücləndirmə strukturu hazırkı Maddəyə müvafiq olaraq, köməkçi kimi nəzərdən keçirilməməlidir.

5.3. Yenilənmə üçün meyarlar

5.3.1. Ümumi

Yan karkasların və möhkəmlik braketinin bəndləri, ölçülmüş qalınlıq (t_M) aşağıda qeyd edildiyi kimi (t_{REN}) qalınlığına bərabər və ya az olanda, dəyişdirilməlidir

- t_{REN} : Ən çoxu:
- $t_{COAT} - t_C$
 - $0,75 t_{AB}$
 - $t_{REN,d/t}$ (yalnız Zona A və B-yə aiddir) [5.3.2] də müəyyən edildiyi kimi
 - $t_{REN,S}$ [5.3.3]-də tələb edildiyi və [5.5.4]-də təyin edildiyi kimi

Meyarlar [5.3.4] və [5.3.5] bəndlərində verilib.
Çərçivə və möhkəmlik braketləri üçün meyarlar [5.3.6] bəndində verilib.

Cədvəl 1 : t_{S12} dəyərləri, mm ilə

Ad	Qalınlıq t_{S12}
Yan şpanqout divarları	$C_L (7,0 + 0,03 L_1)$
Aşağı tərəf möhkəmlik braketləri	Aşağıdakı dəyərlərdən ən çoxu: $C_L (7,0 + 0,03 L_1) + 2$ yan şpanqaut divarının icraçı qalınlığı
Yuxarı tərəf möhkəmlik braketləri	Aşağıdakı dəyərlərdən ən çoxu: $C_L (7,0 + 0,03 L_1)$ yan şpanqaut divarının icraçı qalınlığı
Qeyd 1: C_L : Əmsalı aşağıdakına bərabərdir: Ön yük anbarı ərazisində yan ramalar üçün 1.15 Digər yük anbarları ərazisində yan ramalar üçün 1.0 L_1 : Gəminin uzunluğu, m ilə, Hissə B, Fəs 1, Bölmə 2, [2]-də təyin edilib	

Cədvəl 2 : t_c dəyərləri, mm ilə

Gəminin L uzunluğu, metrlə	Anbar 1-dən savayı anbarlar		Anbar № 1	
	Aralıq və üst möhkəmlik braketləri	Aşağı möhkəmlik braketləri	Aralıq və üst möhkəmlik braketləri	Aşağı möhkəmlik braketləri
≤ 100	2,0	2,5	2,0	3,0
150	2,0	3,0	3,0	3,5
≥ 200	2,0	3,0	3,0	4,0
Qeyd: Aralıq gəmi uzunluqları üçün t_c dəyəri yuxarıdakı dəyərlər arasında xətti interpolyasiya vasitəsilə əldə edilir.				

5.3.2. d/t nisbətinə əsaslanan qalınlıq meyarları

Aşağıdakı b) və c) bəndlərini nəzərə almaqla, $t_{REN,d/t}$ aşağıdakı düstur ilə verilir:

$$t_{REN,d/t} = \frac{d}{R}$$

harada ki:

d : Divarın qalınlığı, mm ilə

R : Əmsal aşağıdakı kimi verilib:

- çərçivələr:

65 k^{0,5} simmetrik flans birləşməli çərçivələr üçün

55 k^{0,5} asimmetrik flans birləşməli çərçivələr üçün

- aşağı möhkəmlilik brakətləri (bax: aşağıda a) bəndi):

87 k^{0,5} simmetrik flans birləşməli çərçivələr üçün

73 k^{0,5} asimmetrik flans birləşməli çərçivələr üçün

k : Əmsal Hissə B, Fəs. 4, Bölmə 1, [2.3] k = 1 adi korpus konstruksiya poladı üçün verilib

Heç bir halda aşağıdakı integrə edilmiş möhkəmlilik brakətləri üçün $t_{REN,d/t}$ onların dəstəklədiyi ramalardan az qəbul etməməlidir.

- Aşağı möhkəmlilik brakətləri

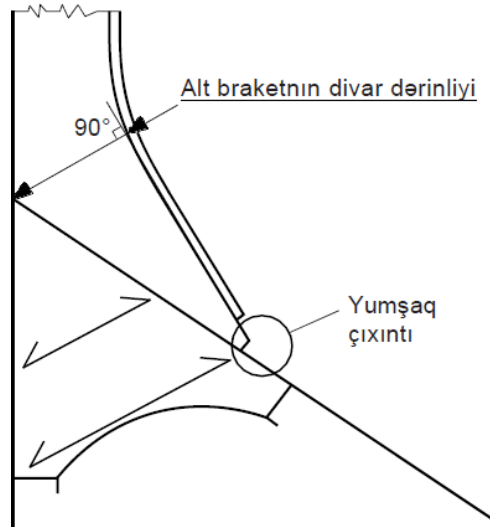
Aşağı möhkəmlilik brakətləri flansla olmalı və ya üz paneli quraşdırılmalıdır. Bax: [5.3.6].

Aşağı möhkəmlilik brakətinin divarının qalınlığını hesablayanda, aşağıdakı bəndlər tətbiq edilir:

- Aşağı möhkəmlilik brakətinin divar dərinliyi bunker çəninin köndələn arakəsmə hissəsi ilə yan korpus panelinin kəsişməsindən aşağı möhkəmlilik brakətinin üz panelinə perpendikulyar olaraq ölçülə bilər (bax: Şəx 14)

- Möhkəmləndirici elementlər aşağı möhkəmlilik braketi panelinə quraşdırıldıqda, divar dərinliyi yan korpusla bərkidici elementlər arasında, gücləndirici elementlər arasında və ya ən kənar bərkidici ilə möhkəmlilik brakətinin üz paneli arasında olan məsafə kimi götürülə bilər.

Şəkil 14 : $t_{REN,d/t}$ dəyərinin təyin edilməsi üçün aşağı möhkəmlik braketinin divar dərinliyinin təyini

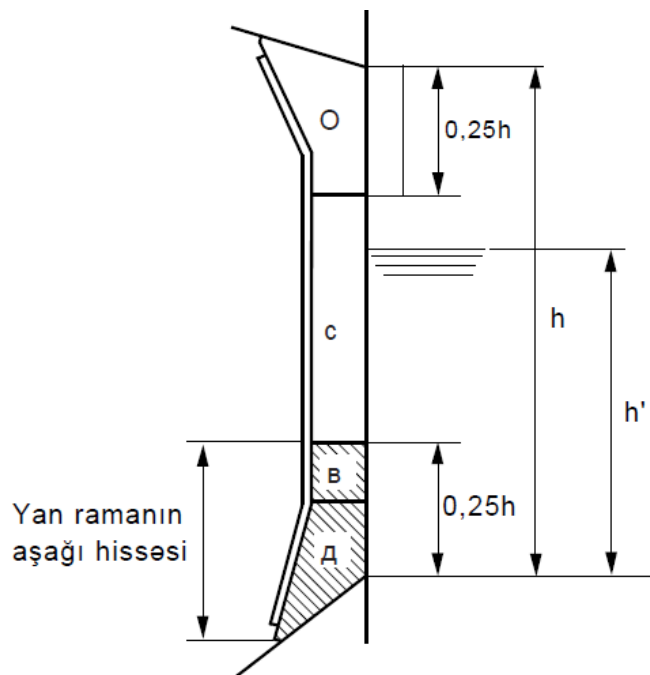


b) Möhkəmlik braketinin alternativ

Yan ramaların b) seksiyasında t_M dəyəri $t_{REN,d/t}$ dəyərindən aşağı olarsa, bərkidici bucaqlıqlar [5.4.2] bəndinə uyğun olaraq, rama şpanqoutunun yan çərçivələrin qalınlıq nisbətinə tələbləri üçün alternativ kimi quraşdırıla bilər; burada, [5.3.1] bəndinə müvafiq olaraq, $t_{REN,d/t}$ dəyəri t_{REN} dəyərinin müəyyən edilməsində nəzərə alınmaya bilər.

t_M dəyəri B Şək 15-ə müvafiq olaraq, B zonasına əsaslanmalıdır.

Şəkil 15: Yan ramaların aşağı hissəsi və zonaları



c) Bilavasitə zərbə əleyhinə arakəsmənin arxasında

Aşağı möhkəmlik braketini daxil olmaqla, bilavasitə zərbə əleyhinə arakəsmənin arxasında yerləşən, divarın t_{AB} icraçı qalınlığı $1,65t_{REN,S}$ dəyərindən çox olan zaman, onların inersiya momentinin yan korpusun arzuolunmaz elastikliyi qarşısını almaq üçün yetərli olması üçün ölçüləri genişləndirilmiş yan şpanqoutlar üçün $t_{REN,d/t}$ qalınlıq dəyəri aşağıdakı düstura əsasən əldə edilən $t'_{REN,d/t}$ dəyəri kimi qəbul edilə bilər:

$$t'_{REN,d/t} = \sqrt[3]{t_{REN,d/t}^2 \cdot t_{REN,S}}$$

Harada ki, $t_{REN,S}$ [5.5.4] bəndindən əldə edilir.

5.3.3. Kəsilmə gücünün yoxlanılmasına əsaslanan qalınlıq meyarları

t_M dəyəri yan ramaların aşağı hissəsində (Şək. 15-də göstərilirdiyi kimi) t_{COAT} dəyərinə bərabər və ya daha azdırsa, $t_{REN,S}$ dəyəri [5.5.4] bəndinə müvafiq olaraq müəyyən edilməlidir.

5.3.4. Ramalar və aşağı möhkəmlik braketinin yenilənmiş divarlarının qalınlığı

Poladın yenilənməsi tələb olunduqda, yenilənmiş divarların qalınlığı, ən azı t_{AB} , $1,2t_{COAT}$ və ya $1,2t_{REN}$ dəyərlərinə bərabər olmalıdır (hansı daha böyükdürsə).

5.3.5. Digər tədbirlər üçün meyarlar

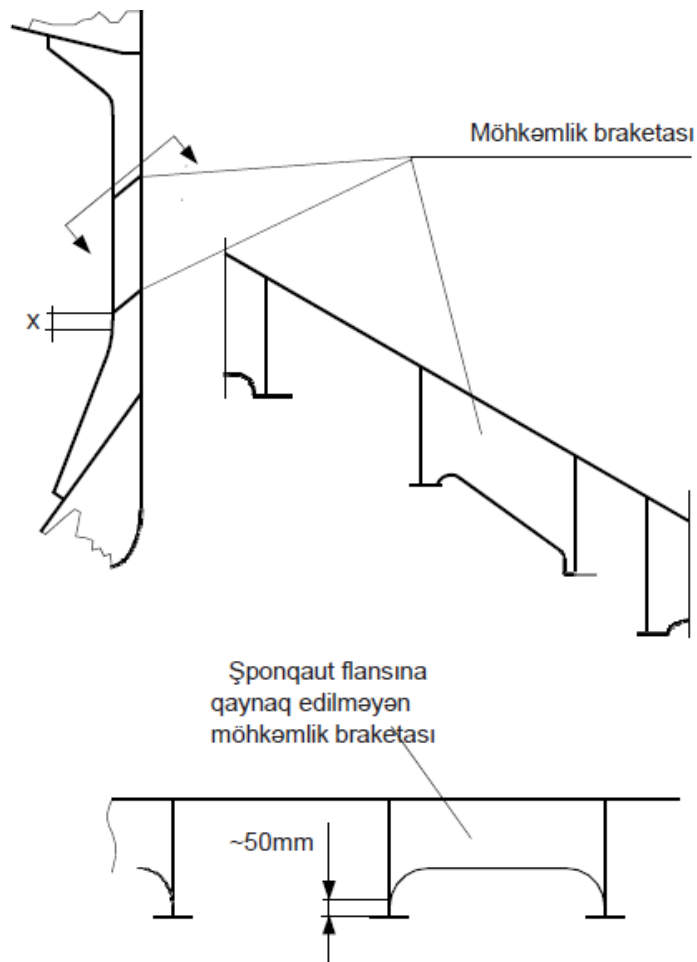
$t_{REN} < t_M \leq t_{COAT}$ olarsa, aşağıdakı elementlərin hamısından ibarət olan tədbirlər həyata keçirilməlidir:

- Qum emalı və ya bərabər proses və örtüyün (boyanın) çəkilməsi (bax: [5.4.1])
 - Şəkil 15-də göstərilirdiyi kimi, A, B, C və D yan rama zonalarının hər hansı birində yuxarıda qeyd edilmiş vəziyyət baş verərsə, bərkidici bucaqlıqların quraşdırılması tələb olunur. Flanslar ilə birləşdirilməyən bərkidici bucaqlıqlar, yumşaq çıxıntıya malik olmalı, möhkəmlik braketinin çıxıntısı və rama flansı arasındakı məsafə isə 50 mm-dən çox olmamalıdır (Bax: Şək. 16)
 - Sınıfın yenilənməsi və aralıq tədqiqatlarında örtüyün “yeni kimi” vəziyyətində saxlanılması (yəni dağılmalar və ya korroziya olmadan)
- Əgər konstruktiv elementlər icraçı qalınlıq ilə müqayisədə qalınlığın azaldılmasını göstərmirsə, örtük isə “yeni kimi” vəziyyətindədirsə (dağılma və ya korroziya yoxdursa), yuxarıda qeyd edilən tədbirlər, ləğv edilə bilər.

Ölçülmüş rama şpanqoutlarının qalınlığı t_M

$t_{REN} < t_M \leq t_{COAT}$ və örtük YAXŞI vəziyyətdə olduqda, yuxarıda a) bəndində tələb olunduğu kimi qumla emal və üzləmə yuxarıda müəyyən edildiyi kimi “yeni kimi” vəziyyətdə aşkarlanmasa belə, ondan imtina edilə bilər; bir şərtlə ki, möhkəmlik braketləri quraşdırılsın və möhkəmlik braketlərinin qaynaqlanması zamanı zədələnmiş örtük təmir edilsin.

Şəkil 16 : Bərkidici bucaqlıqlar



x : Şərnirdən olan məsafə 200 mm-dən çox deyil.

5.3.6. Ramalar və möhkəmlilik braketləri üçün meyarlar (əyilmənin yoxlanılması)

Əgər aşağı uc möhkəmlilik braketləri layihələndirmə mərhələsində flanslar ilə təchiz edilməyibsə, flanslar elə quraşdırılmalıdır ki, [5.5.5] bəndində qeyd edilmiş əyilmə üzrə möhkəmlilik tələblərinə uyğun gəlsin. Möhkəmlilik braketini flansının tam eni, ram flansının tam enə çatdığı nöqtənin hədudlarından kənara çıxmalıdır. Bunkerdə müvafiq dayaq konstruksiyasını təmin etmək vacibdir, möhkəmlilik braketini isə dayaq konstruksiyası ilə uyğunlaşdırılmalıdır.

Əgər aşağı möhkəmlilik braketinin uzunluğu və ya dərinliyi Hissə D, Fə. 4, Bölmə 3, [2.2.6] bəndində qeyd edilən tələblərə uyğun gəlmirsə, [5.5.5] bəndinə müvafiq olaraq əyilmə üzrə möhkəmliyi yoxlamaq və həmin bənddə qeyd edilmiş tələblərə uyğun olaraq, ramalar və ya möhkəmlilik braketinin əvəzlənməsi və ya gücləndirilməsini həyata keçirmək lazımdır.

Hissə D, Fə. 4, Bölmə 3, [2.2.6] bəndinin tələblərinə müvafiq olaraq möhkəmlilik braketinin geometriyasında dəyişiklik olarsa, əyilmənin yoxlanılması tələb olunmur.

5.4. Digər tədbirlər

5.4.1. Qalınlığın ölçülməsi, poladın yenilənməsi, qum emalı və boyama

Poladın yenilənməsi, qum püskürməsi və üzlənməsi məqsədilə Şəx 15-də göstərilədiyi kimi dörd A, B, C və D zonaları müəyyən edilmişdir. Yenilənmə aparılarkən, Hissə D, Fə. 4, Bölmə 3, [7.1]-də verildiyi kimi yeni tikililərin yük anbarları üçün yenilənmiş konstruksiyalar üçün verilmiş səth hazırlığı və üzlənmə tələb olunur.

Hər bir zona üçün reprezentativ qalınlıq ölçmələri aparılmalı və [5.3]-dəki meyarlara uyğun olaraq qiymətləndirilməlidir.

B zonası müxtəlif plitə qalınlıqlarından ibarət olduqda, bu maddənin [5] tələblərinin tətbiqi üçün daha kiçik qalınlıqdan istifadə edilməlidir.

Ayrı möhkəmlik braketlərində, [5.3]-də göstərilən meyarlar A və ya B zonaları üçün təmin edilmədikdə, poladın yenilənməsi, qum emalı və örtük, həm A, həm də B zonaları üçün tətbiq edilməlidir.

Ayrı-ayrı möhkəmlik braketləri olduqda, [5.3]-də göstərilən meyarlar A və ya B zonaları üçün təmin edilmədikdə, müvafiq olaraq, bu zonaların hər biri üçün polad yenilənməsi, qum emalı və üzləmə işləri aparılmalıdır.

[5.3]-ə uyğun olaraq C zonası üçün polad yenilənməsi tələb olunduqda, bu, həm B və həm də C zonaları üçün edilməlidir. [5.3] bəndinə uyğun olaraq C zonası üçün qum emalı və örtük tələb olunduqda, bunlar B, C və D zonaları üçün həyata keçirilməlidir.

[5.3]-ə uyğun olaraq, D zonası üçün polad yenilənməsi tələb olunduqda, bunu yalnız bu zona üçün etmək lazımdır. [5.3]-ə uyğun olaraq D zonası üçün qumlama və örtük tələb olunduqda, bu, həm C, həm də D zonaları üçün edilməlidir.

Əgər “yeni kimi” vəziyyətdə (yəni xarab və paslanmadan) aşkar olunarsa, Cəmiyyət tərəfindən əvvəllər yenilənmiş və ya yenidən örtülmüş zonalara xüsusi diqqət yetirilə bilər.

Qəbul edildikdə, [5.3]-dəki yenilənmə qalınlığı meyarlarına əsasən, ümumi olaraq, Fəs. 4, Bölmə 2, [1.1.7]-ə müvafiq olaraq tələblərinə uyğun olaraq örtük tətbiq edilməlidir.

[5.3]-dəki tələblərə uyğun olaraq məhdud sayda yan çərçivələr və möhkəmlik braketinin uzunluğunun bir hissəsinin örtülməsini tələb etdiyi göstəriləndikdə, aşağıdakı meyarlar tətbiq edilir:

- Üzlənməli hissəyə aşağıdakılar daxildir:

- yan çərçivələrin və möhkəmlik braketinin şpanqout və üz lövhəsi,
- yan korpus, bunker çəni və üst çən korpusunun səthi, tətbiq olunduğu halda, yan çərçivənin şpanqoutundan 100 mm-dən az olmayan enində.

- Epoksid örtüyü və ya oxşar üzlənmə tətbiq edilməlidir.

Bütün hallarda, üzlənəcək bütün səthlər örtük tətbiq etməzdən əvvəl qumla emal edilməlidir.

Çərçivələrin və ya möhkəmlik braketinin flansları retroaktiv qaydanın tələblərinə uyğun olaraq yeniləndikdə, kənara çıxan enin qalınlığa nisbəti Hissə D, Fəs. 4, Bölmə 3, [2.2.4] və Hissə D, Fəs. 4, Bölmə 3, [2.2.5] -ə uyğun olmalıdır.

5.4.2. Zirehləndirmə tədbirləri

Zirehləndirmə tədbirləri, yan ramaların aşağı hissəsində və boşluğunun ortasında bərkidici bucaqlıqlar vasitəsilə aparılır (Bax: Şək. 16). Məhdudlaşdırıcı möhkəmlik braketləri hər iki ramada yerləşə birlər, amma aşağı və orta möhkəmlik braketləri ramaların əvəzləyici cütləri arasında eyni xətt üzərində quraşdırılmalıdır.

Bərkidici bucaqlıqların qalınlığı, onların birləşdiyi yan şpanqout divarının icraçı qalınlığından az olmamalıdır.

Bərkidici möhkəmlik braketinin yan korpus ramaları və korpus örtüyü ilə birləşdirilməsi üçün ikiqat aramsız qaynaq üsulundan istifadə edilməlidir.

Əgər yan ramalar və yan korpus yüksək möhkəmliyə malik poladdan (HSS), normal möhkəmliyə malik poladdan (NSS) hazırlanmış bərkidici möhkəmlik braketləri qəbul edilə bilər; bu şərtlə ki, qaynaq üçün istifadə edilən elektrodlar, konkret HSS markası üçün tələblərə uyğun gəlsin, bərkidici bucaqlıqların qalınlığı isə, şpanqout divarının materialından asılı olmayaraq, şpanqout divarının qalınlığına bərabər olsun.

5.4.3. Qaynaq tikişinin qalınlığı

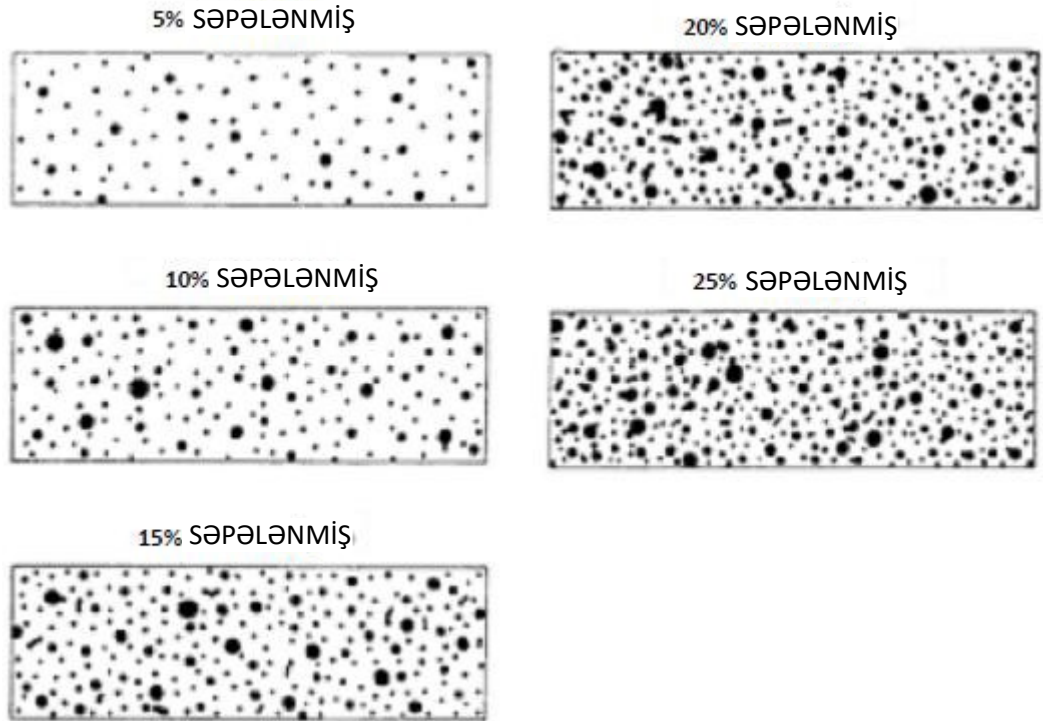
Poladın yenilənməsi halında qaynaq birləşmələri Hissə D, Fəsil 4, Bölmə 3 [8] bəndinə uyğun olmalıdır.

5.4.4. Nöqtəli və çuxurlu korroziya

Əgər sahədə nöqtəli korroziyanın intensivliyi 15%-dən çoxdursa (Bax: Şək. 17), nöqtəli korroziyanın dərəcəsini yoxlamaq üçün qalınlığın ölçülməsini aparmaq vacibdir. İstənilən korroziya nöqtəsi və ya çuxurunda minimal yol verilə bilən qalınlıq aşağıdakılara bərabərdir:

- Yük bölməsinin ramalarının yan divarları və flanslarında nöqtəli və ya çuxurlu korroziya üçün icraçı qalınlığının 75%-i
- Hər bir tərəfdən 30 mm eninə qədər yük bölməsinin yan rəmasına bərkidilmiş yan örtük, bunker çəni və üst çənin örtüyündə nöqtəli və ya çuxurlu korroziya üçün icraçı qalınlığının 70%-i

Şəkil 17 : Nöqtəli korroziya intensivliyinin diaqramları (5% - 25% intensivlik)



5.4.5. **Bir və ya daha çox yük anbarlarında bütün ramaların yenilənməsi**

Retroaktiv qaydaların tələblərinə müvafiq olaraq, bir və ya bir neçə anbarda bütün ramaların yenilənməsi tələb olunanda, retroaktiv qaydaların tələblərinə riayət olunma əvəzinə, Qaydaların 1 aprel 1998-ci il tarixli buraxılışı, Hissə II, Fəsil 8, Bölmə 8-03 tətbiq edilən qaydaları ilə uyğunluq qəbul edilə bilər, bu şərtlə ki:

- Bu qaydalar, ən azı, anbar(lar)ın bütün ramaların tətbiq edilsin
- Yeni gəmilərin yan ramaları üçün boya tələblərinə riayət edilsin
- Yan ramaların əsas müqavimət momenti Qaydaların müvafiq tələblərinə müvafiq olaraq hesablanmalıdır.

5.4.6. **Zədələnmiş ramaların yenilənməsi**

Bu Maddə [5]-ə artıq uyğun gələn zədələnmiş ramanın bərpası hallarında, aşağıdakı tələblər tətbiq edilir:

- Hazırkı Maddəyə uyğun olaraq qəbul edilmiş şərtlər, minimal olaraq bərpa edilməlidir
- Lokallaşdırılmış zədələr üçün, yenilənmənin uzadılması Cəmiyyətin standart praktikasına müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

5.5. **Möhkəmliyin yoxlanılması ilə bağlı meyarlar**

5.5.1. Bir qayda olaraq, yüklərin hesablanması və hər bir anbarın arxa, orta və ön şpanqoutlarının möhkəmliyinin yoxlanılması həyata keçirilməlidir. Aralıq mövqelərdə ramalar üçün tələb olunan ölçülər, yuxarıda qeyd edilən ramalar üçün əldə edilmiş nəticələr arasında xətti interpolasiya vasitəsilə əldə edilməlidir.

Əgər anbar daxilində yan ramaların ölçüləri dəyişirsə, tələb edilən ölçülər həm də eyni ölçülərə malik olan hər bir rama qrupunun orta raması üçün hesablanmalıdır. Aralıq mövqelərdə ramalar üçün tələb olunan ölçülər hesablanmış çərçivələr üçün əldə edilmiş nəticələr arasında xətti interpolasiya ilə əldə edilməlidir.

5.5.2. **Yük modeli**

Aşağıdakı yük şəraitləri nəzərə alınmalıdır:

- bərabər ağır yük (sıxlıq $> 1.78 \text{ t/m}^3$)
- bərabər yüngül yük (sıxlıq $< 1.78 \text{ t/m}^3$)
- qeyri-bərabər ağır yük (əgər yol verilərsə).

Çoxportlu yükləmə-boşaltma şəraitləri nəzərə alınmamalıdır.

a) Güclər

Yan çərçivələrin a) və b) bölmələrində (Şəkl 18-də göstəriləndiyi kimi, aşağı möhkəmlik braketi aralı olduqda b) bölməsi aşağı möhkəmlik brakentinin yuxarisında olur) möhkəmliyin yoxlanılması üçün nəzərə alınmalı $P_{fr,a}$ və $P_{fr,b}$ gücləri (kN ilə), aşağıdakı kimi ifadə edilir:

$$P_{fr,a} = P_s + \max (P_1, P_2)$$

$$P_{fr,b} = P_{fr,a} \frac{h - 2h_b}{h}$$

P_s : Tərpənməz suyun gücü(kN ilə)

Yan şpanqoutun şpasiyasının üst tərəfi h (Bax: Şək. 15) yük vaterlinisyasından aşağı olduqda:

$$P_s = sh \left(\frac{p_{s,u} + p_{s,l}}{2} \right)$$

Yan şpanqoutun şpasiyasının üst tərəfi h (Bax: Şək. 15) yük vaterliniyasına bərabər və ya yuxarı olduqda:

$$P_s = sh' \left(\frac{p_{s,l}}{2} \right)$$

P_1 : Qarşıdan gələn dalğada dalğa gücü (kN ilə) aşağıdakı formulla müəyyən edilir :

$$P_1 = sh \left(\frac{p_{1,u} + p_{1,l}}{2} \right)$$

P_2 : Yandan gələn dalğada dalğa gücü (kN ilə) aşağıdakı formulla müəyyən edilir

$$P_2 = sh \left(\frac{p_{2,u} + p_{2,l}}{2} \right)$$

h : Yan şpanqoutun şpasiyası(m ilə) Şək 15-də müəyyən edilib

h_B : Aşağı möhkəmlik braketinin uzunluğu (m ilə) Şək 18-də müəyyən edilib

h' : Yan şpanqoutun şpasiyasının aşağı hissəsi h (Bax: Şək. 15) və yük vaterliniyası arasında məsafə (m ilə)

s : Şpanqoutlar arasında məsafə, in m

$p_{s,u}$: Tərpənməz suyun təzyiqi(kN/m² ilə),Yan şpanqoutun şpasiyası h yuxarı hissəsində(Bax: Şək. 15)

$p_{s,l}$: Tərpənməz suyun təzyiqi(kN/m² ilə),Yan şpanqoutun şpasiyası h aşağı hissəsində (Bax: Şək. 15)

$p_{1,u}$: Aşağıda, b) bəndində təyin edilmiş dalğa təzyiqi (kN/m² ilə) yan şpanqoutun şpasiyasının h yuxarı hissəsi üçün və P_1 gücünə müvafiq olan

$p_{1,l}$: Aşağıda, b) bəndində təyin edilmiş dalğa təzyiqi (kN/m² ilə) yan şpanqoutun şpasiyasının h aşağı hissəsi üçün və P_1 gücünə müvafiq olan

$p_{2,U}$: Aşağıda, b) bəndində təyin edilmiş dalğa təzyiqi (kN/m² ilə) yan şpanqoutun şpasiyasının h yuxarı hissəsi üçün və P_2 gücünə müvafiq olan
 $p_{2,L}$: Aşağıda, b) bəndində təyin edilmiş dalğa təzyiqi (kN/m² ilə) yan şpanqoutun şpasiyasının h aşağı hissəsi üçün və P_1 gücünə müvafiq olan

b) Dalğa təzyiqləri
 • Dalğa təzyiqi p_1

Su xəttinin səviyyəsində və yuxarıda olan dalğa təzyiqi p_1 (kN/m² ilə) aşağıdakı formulla müəyyən edilir:

$$p_1 = 1,50 \left[p_{11} + 135 \frac{B}{2(B + 75)} - (1,2(T - z)) \right]$$

harada ki:

$$P_{11} = 3 k_s C + k_f$$

Su xəttindən yuxarıda olan dalğa təzyiqi p_1 (kN/m² ilə) aşağıdakı formulla müəyyən edilir:

$$p_1 = p_{1wl} - 7,50 (z - T)$$

• Dalğa təzyiqi p_2

Su xəttindən aşağıda olan dalğa təzyiqi p_2 (kN/m² ilə) aşağıdakı formulla müəyyən edilir:

$$p_2 = 13,0 \left[0,5B \frac{50c_r}{2(B + 75)} + C_B \frac{0,5B + k_f}{14} \left(0,7 + 2 \frac{z}{T} \right) \right]$$

Vaterliniyadan yuxarı olan dalğa təzyiqi p_2 (kN/m² ilə) aşağıdakı formulla ifadə edilir:

$$p_2 = p_{2wl} - 5,0 (z - T)$$

harada ki:

p_{1wl} : Vaterliniyada p_1 dənizin dalğa təzyiqi

p_{2wl} : Vaterliniyada p_2 dənizin dalğa təzyiqi

L : Perpendikulyar uzunluq (m ilə) Hissə B, Fəs.1, Bölmə 2, [3.1]-də verildiyi kimi

B : Ən böyük nəzəri en (m ilə), Hissə B, Fəs.1, Bölmə 2, [3.4]-də verildiyi kimi

C_b : Dolma əmsalı, Hissə B, Fəs.1, Bölmə 2, [2.1] -də verildiyi kimi

T : Maksimal nominal oturma (m ilə), Hissə B, Fəs.1, Bölmə 2, [3.7] -də verildiyi kimi

C : Əmsal aşağıdakı kimi verilib:

$$90 \text{ m} \leq L \leq 300 \text{ m} \quad \text{üçün} \quad C = 10,75 - \left(\frac{300 - L}{100} \right)^{1,5}$$

$$L > 300 \text{ m} \quad \text{üçün} \quad C = 10,75$$

C_r : Əmsal aşağıdakı formulla ifadə edilir:

$$C_r = \left(1,25 - \left(0,025 \frac{2k_r}{\sqrt{GM}}\right)\right)k$$

k : Əmsal aşağıda formulla ifadə edilir:

- Yan kili k olmayan gəmilər üçün $= 1,2$
- Yan kili k olan gəmilər üçün $k = 1,0$

k_r : Krenin fırlanma radiusu. Əgər faktiki dəyər mövcud deyilsə, k_r aşağıdakı formula bərabər götürülür:

- köndələn seksiyada kütlənin bərabər paylanmasına malik gəmilər üçün (məsələn, alternativ ağır yüklərin yüklənməsi və ya bərabər yüngül yüklərin yüklənməsi)
 $k_r = 0,39 B$

- Köndələn seksiyada kütləsi qeyri-bərabər paylanan gəmilər üçün (məs. bərabər ağır yükün paylanması):
 $k_r = 0,25 B$

GM : Əgər faktiki GM dəyəri mövcud deyilsə:

$$GM = 0,12 B$$

z : Əsas xətdən yük nöqtəsinə vertikal məsafə (m ilə)

k_s : Əmsal aşağıdakı kimi verilib:

- L arxa hissəsində:

$$k_s = C_B + \frac{0,83}{\sqrt{C_B}}$$

- L arxa tərəfindən $0,2 L - 0,6 L$ arasında:

$$k_s = C_B$$

- L ön tərəfində:

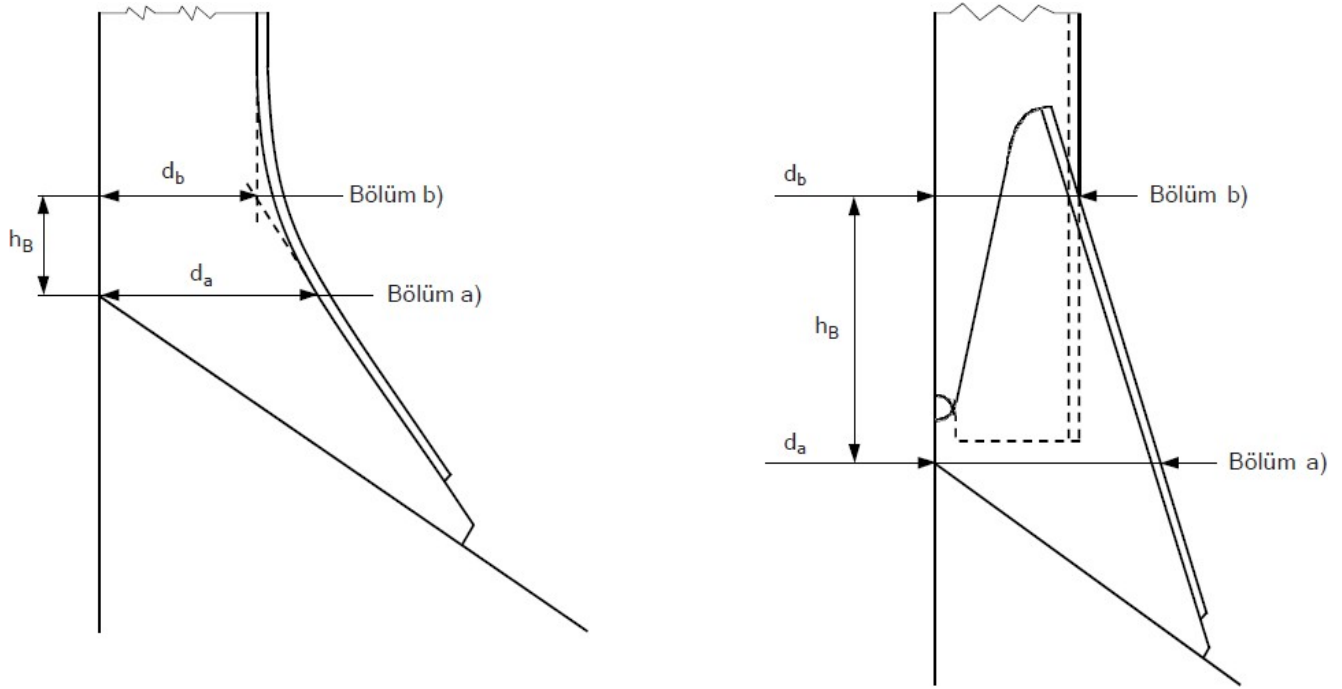
$$k_s = C_B + \frac{1,33}{C_B}$$

Müəyyən edilmiş nöqtələr arasında, k_s xətti şəkildə interpolasiya edilməlidir

k_f : Əmsal aşağıdakı kimi verilib:

$$k_f = 0,8 C$$

Şəkil 18 : a) və b) seksiyaları



5.5.3. Yol verilən gərginliklər

Yan korpusların ramaları və möhkəmlik brakətlərində yol verilən normal və yerdəyişmə gərginlikləri σ_a və τ_a , N/mm² ilə aşağıda göstərilədiyi şəkildə verilib:

$$\sigma_a = 0,90 R_{eH}$$

$$\tau_a = 0,40 R_{eH}$$

Harada ki, R_{eH} , materialın in N/mm² ilə ölçülən minimal dəyişkənlik gərginliyidir.

5.5.4. Yerdəyişmə möhkəmliyinin yoxlanılması

Əgər Şəkil 15-də qeyd edildiyi kimi, yan ramaların aşağı hissəsində t_M dəyəri t_{COAT} dəyərinə bərabər və ya ondan daha azdırsa, yerdəyişmə möhkəmliyinin yoxlanılması aşağıdakılara müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

$t_{REN,S}$ qalınlığı (mm ilə), aşağıdakıları nəzərə almaqla, a) və b) seksiyalarında (Bax: Şək. 18 və [5.5.2]) yerdəyişmə möhkəmliyinin yoxlanılmasından əldə edilən $t_{REN,Sa}$ və $t_{REN,Sb}$ qalınlıqlarının daha böyük dəyərini təşkil edir, lakin $0,75 t_{S12}$ aşmamalıdır

- a) seksiyasında

$$t_{REN,Sa} = \frac{1000 k_s P_{fr,a}}{d_a \sin \phi \tau_a}$$

- b) seksiyasında

$$t_{REN,Sb} = \frac{1000 k_s P_{fr,b}}{d_b \sin \phi \tau_a}$$

harada ki:

k_s : Kəsici gücün paylanma əmsalı, 0,6-a bərabər götürülməlidir

$P_{fr,a}$, $P_{fr,b}$: [5.5.2], a) bəndində təyin edilmiş təzyiq gücü

d_a : Möhkəmlik braketi divarının dərinliyi, mm ilə, a) seksiyasında (Bax: Şək. 18)

d_b : Çərçivə divarının dərinliyi, mm ilə, b) seksiyasında (Bax: Şək. 18). Ayrı-ayrı möhkəmlik braketləri olduqda, d_b mümkün çıxıntıları çıxarmaqla, minimal şpanqout dərinliyi kimi qəbul edilməlidir.

Φ : Rama şpanqoutu və korpus paneli arasında bucaq

τ_a : Yol verilə bilən yerdəyişmə gərginliyi, (N/mm² ilə) [5.5.3]-də təyin edildiyi kimi.

5.5.5. Öyilmə gücünün yoxlanılması

Aşağı möhkəmlik braketinin uzunluğu və ya dərinliyi Hissə D, Fəs, 4, Bölmə 3, [2.2.6] -də tələblərə cavab vermədikdə, a) və b) seksiyalarında möhkəmlik braketinin və yan çərçivələrin faktiki seksiya modulu, (sm³ ilə) aşağıdakılardan az olmamalıdır:

- a) seksiyasında

$$Z_a = \frac{1000 P_{fr,a} h}{m_a \sigma_a}$$

- b) seksiyasında

$$Z_b = \frac{1000 P_{fr,a} h}{m_b \sigma_a}$$

harada ki:

$P_{fr,a}$: [5.5.2], a) bəndində təyin edilmiş təzyiq gücü

h : Yan şpanqoutun şpasiyası (m ilə), Şək 15-də təyin edildiyi kimi

σ_a : Yol verilən normal gərginlik, (N/mm² ilə) [5.5.3]-də təyin edildiyi kimi

m_a, m_b : Öyilmə momentinin əmsalları, Cədvəl 3-də təyin edildiyi kimi.

Möhkəmlik braketinin faktiki əsas müqavimət momenti və yan ramaları, ölçülmüş qalınlığa əsasən qoşulmuş panelə paralel olan oxa nisbətə hesablanmalıdır. İlk hesablamalar üçün, alternativ qalınlıq dəyərlərindən istifadə edilə bilər, bu şərtlə ki, onlar aşağıdakılardan az olmamalıdır:

- t_{REN} – divarın qalınlığı üçün
- flans və qoşma üzlük üçün Cəmiyyət tərəfindən yol verilən yenilənmə meyarı üçün minimal qalınlıqlar.

Bərkidilmiş üzlüyün eni, h aralığının ortasında korpusun uzununu boyunca ölçülmüş şpanqoutun addımına bərabərdir.

Əgər a) və b) seksiyalarında faktiki müqavimət modulları Z_a və Z_b dəyərlərindən azdırsa, şpanqout və möhkəmlik braketləri, 1,2 Z_a və müvafiq olaraq 1,2 Z_b az olmayan faktiki müqavimət modulları əldə edilənə qədər yenilənməli və ya gücləndirilməlidir.

Belə olduğu halda, flansın yenilənməsi və ya gücləndirilməsi, Şək 15-də təyin edildiyi kimi, yan ramaların aşağı hissəsi boyunca aparılmalıdır.

Cədvəl 3 : Əyilmə momentinin əmsalları, m_a və m_b

	m_a	m_b		
		$h_B \leq 0,08h$	$h_B = 0,10h$	$h_B \geq 0,125 h$
Qeyri-bərabər yükləmə şəraitlərində istismar üçün təsdiqlənmiş gəmilərin boş anbarları	10	17	19	22
Digər hallar	12	20	22	26
Qeyd 1: “Qeyri-bərabər yükləmə şəraiti” dedikdə, müxtəlif yük sıxlıqlarında düzəliş etməklə, hər bir anbar üçün qiymətləndirilmiş ən böyük və ən kiçik dolma əmsalları arasında nisbətin 1.20 dəyərini keçdiyi yükləmə şəraiti nəzərdə tutulur. Qeyd 2: h_B , möhkəmlik brakətinin uzunluğunun aralıq dəyərləri üçün m_b əmsalı cədvəl dəyərləri arasında xətti interpolyasiya vasitəsilə əldə edilir.				

6. Bölmə B, Fəs. 9, Fəs. 7-yə müvafiq olmamaqla inşa edilmiş balker gəmilərinin yük lyuklarının qapaqlarının bərkidici mexanizmləri

6.1. Tətbiq

Bu retroaktiv qayda aşağıdakı xidməti adlardan birinə təyin edilən gəmilərə tətbiq edilir:

- **ESP balker gəmis**
- **balker gəmis BC-A ESP**
- **balker gəmis BC-B ESP**
- **balker gəmis BC-C ESP,**

və 2003-cü il noyabr düzəlişlər və ya sonrakı buraxılışlara müvafiq olaraq, 2003-cü fevral buraxılışı, Bölmə B, Fəs. 9, Fəs. 7, [1] -Bölmə B, Fəs. 9, Fəs. 7, [7] uyğun olaraq inşa edilməyən gəmilər.

6.1.2. Onlar, ponton tipli lyuk qapağı istisna olmaqla, tam və ya qismən ön hissədə 0.25 l hədlərində olan 1 və 2 saylı yük bölməsinin lyukları üçün stoporlara və lyukun polad qapağının bərkitmə mexanizmlərinə aiddir.

6.2. Bağlayıcı mexanizmlər

Bağlayıcı mexanizmlərin gücü aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- a) Panel lyuklarının qapaqları, kominqs (lyukun ətrafındakı rama) boyunca və qapaq elementləri arasında müvafiq qayd

- b) ada yerləşdirilmiş müvafiq mexanizmlərin (boltlar, pazlar və ya oxşar) köməyi ilə bərkidilməlidir.

Yerləşmə və onların arasındakı məsafə lyuk qapağının tipi və ölçüsündən, eləcə də bərkidici mexanizmlər arasında qapaq haşiyələrinin möhkəmliyindən asılı olaraq, atmosfer təsirlərindən müdafiənin effektivliyinə lazımi diqqət yetirməklə müəyyən edilməlidir.

- c) Hər bir bərkidici qurğunun xalis köndələn kəsım ərazisi aşağıdakı formul üzrə sm^2 ilə əldə edilmiş dəyərdən az olmamalıdır:

$$A = 1,4 S_s \left(\frac{235}{R_{eH}} \right)^f$$

harada ki:

S_s : Bərkidici mexanizmlər arasında məsafə, 2 metrədən az olmamaqla götürülməlidir

R_{eH} : İstehsal üçün istifadə edilən, Hissə B, Fəş. 4, Bölmə 1, [2]-də təyin edilən poladın minimal axıcılıq gərginliyi (N/mm^2 ilə ifadə edilir) Hissə B, Fəş. 4, Bölmə 1, [2]-də təyin edilən R_m minimal dağılma gərginliyinin 70%-dən çox olmayaraq götürülməlidir.

F : Götürülən əmsal aşağıdakılara bərabərdir:

- $R_{eH} > 235 \text{ N/mm}^2$ üçün 0,75
- $R_{eH} \leq 235 \text{ N/mm}^2$ üçün 1,00

Yaylar və boltların xalis diametri ərazidə 5 m^2 -dən çox olan lyuklar üçün 19 mm-dən az olmamalıdır.

- c) Qapaq və kominqs və köndələn birləşmələr arasında bərkidici mexanizmlərin köməyi ilə hermetikliyin təmin edilməsi üçün yetərli olan sıxlaşdırma xəttinin təzyiqi qorunub saxlanmalıdır.

5 N/mm səviyyəsini keçən sıxlaşdırma xəttinin təzyiqləri üçün, A xalis köndələn kəsiyinin ərazisi birbaşa proporsional olaraq artırılmalıdır. Sıxlaşdırma xəttinin təzyiqi müəyyən edilməlidir.

- d) Lyukun qapağının kənarlarının möhkəmliyi bərkidici mexanizmlər arasında müvafiq hermetikliyin qoruyub saxlanması üçün yetərli olmalıdır.

Kənar elementlərin I inersiya momenti aşağıdakı formula əsasən sm^4 ilə əldə edilmiş dəyərdən az olmamalıdır:

$$I = 6 p_L S^4$$

harada ki:

p_L : Sıxlaşdırıcı xəttin təzyiqi, 5 N/mm -dən az olmamaqla götürülməlidir, N/mm ilə

S_s : Bərkidici mexanizmlər arasında məsafə, metr ilə .

- e) Bərkidici mexanizmlər etibarlı konstruksiyaya malik olmalı və kominqslərə, göyertələrə və ya lyukların qapaqların etibarlı şəkildə bərkidilməlidir. Hər bir qapaq üzərindəki ayrıca bərkidici mexanizmlər təxminən bərabər möhkəmlik xarakteristikalarına malik olmalıdır.

- f) Milşəkilli plankalar quraşdırıldıqda, elastik şaybalar və ya yastıqçalar yerləşdirilməlidir.

- g) Hidravlik planka quraşdırıldıqda, hidravlik sistem sıradan çıxdığı halda, onun mexaniki baxımdan bloklanmış şəkildə qalmasını təmin etmək üçün, etibarlı vasitə nəzərdə tutulmalıdır.

6.3. Stoporlar

6.3.1. 1 və 2 saylı lyuk qapaqları stoporlar vasitəsilə 175 kN/m^2 təzyiqdən irəli gələn köndələngüclərinə qarşı effektiv şəkildə bərkidilməlidir.

6.3.2. 2 saylı lyuk qapaqları stoporlar vasitəsilə 175 kN/m^2 təzyiqdən irəli gələn və ön hissəyə təsir göstərən, uzununa güclərə qarşı effektiv şəkildə bərkidilməlidir.

6.3.3. 1 sayılı lyuk qapaqları stoporlar vasitəsilə 230 kN/m^2 təzyiqdən irəli gələn və ön hissəyə təsir göstərən, uzununa güclərə qarşı effektiv şəkildə bərkidilməlidir.

Bu təzyiq əgər yarımçən quraşdırılıbsa, 175 kN/m^2 qədər azaldıla bilər.

6.3.4. Stoporlar və onların dayaq konstruksiyalarında olan, stoporun qaynaq tikişinin hündürlüyündə hesablanmış ekvivalent gərginlik yol verilə bilən $0,8 R_{eH}$ dəyərini keçməməlidir.

6.4. Materiallar və qaynaq

6.4.1. Bu maddənin tələblərinə cavab vermək üçün stoporlar və ya bərkidici mexanizmlər quraşdırılıbsa, qaynaq elektrodları daxil olmaqla, Materiallar və Qaynaq standartına cavab verən materiallardan istehsal olunmalıdır.

7. Yükləmə/boşaltma ardıcılıqlarına dair təlimat

7.1.

7.1.1. Standart ardıcılıqların minimal yol verilən sayı aşağıdakı kimidir:

- Bir bərabər tam yüklənmə şəraiti
- Bloklarla yükləmə və ya ikiportlu boşaltma kimi müvafiq sayılan birhissəli yükləmə şəraiti
- Əgər gəmi alternativ anbarın yüklənməsi üçün təsdiqlənibsə, alternativ anbarın bir tam yüklənmə şəraiti

7.1.2. Gəmi sahibi/operator mümkün olduqda, konkret port üçün və ya tipik ola bilən faktiki yükləmə/boşaltma ardıcılıqlarını seçməlidirlər.

7.1.3. Ardıcılıq göyərtə yükləmə avadanlığından istifadə etməklə hazırlana bilər. Seçilmiş yükləmə şəraitləri yükün yüklənməsinin başlanmasından tam yükqaldırma qabiliyyəti (*dedveyt*) əldə edilənə qədər addım-addım yaradılmalıdır. Hər dəfə yükləmə avadanlığı öz mövqeyini yeni anbara dəyişəndə yeni addım müəyyən edilir. Hər bir addım sənədləşdirilməli və Cəmiyyətə təqdim edilməlidir. Birqayda olaraq, yükləmə avadanlığının tabulyaqramı məqbul sayılır. Bu, faktiki əyilmə momentlərini və yerdəyişmə güclərini yoxlamağa və yol verilən dəyərlərin keçilməsinin qarşısını almağa imkan verir. Bundan əlavə, yükləmə zamanı, hər bir anbarın lokal möhkəmliyi də nəzərə alın bilər.

7.1.4. Hər bir yükləmə şəraiti üçün bütün addımlar daxil edilməlidir. Bu xülasə, hər bir addım üçün zəruri məlumatları qeyd edir:

- Müxtəlif mərhələlərdə hər bir anbara doldurulan yükün miqdarı
- Müxtəlif mərhələlərdə hər bir ballast çənindən boşaldılan ballastın miqdarı
- Hər bir addımın sonunda sakit suda maksimal əyilmə momenti
- Hər bir mərhələsinin sonunda gəminin diferenti və oturumu

7.1.5. Yükləmə və boşaltma əməliyyatlarının təsdiqlənmiş standart ardıcılıqları müvafiq yükləmə/boşaltma təlimatına daxil edilə və ya hər hansı əlavə qismində təqdim edilə bilər. Yükləmə/boşaltma üzrə təsdiqlənmiş standart təlimatların surətləri gəminin göyərtəsində yerləşməlidir.

8. Balkər gəmilərindən başqa tək anbarlı yük gəmilərində su səviyyə datçikləri

8.1. Tətbiq

8.1.1. Bu retroaktiv qayda Fəs. 6, Bölmə 4, [2.1.1] bəndində göstərilən gəmilərə tətbiq edilir.

8.2. Su səviyyə datçikləri

8.2.1. Su səviyyə datçiklərinin funksiyası:

- Yük bölməsində daxili dib üzərində suyun səviyyəsi ən azı 0.3 m və digər hallarda, belə səviyyə, yük bölməsinin orta dərinliyinin 15%-dən çox olmayan səviyyəsinə çatanda, naviqasiya körpüsündə səs və vizual həyəcan signalını verməli və;
- Anbarın arxa hissəsində və ya daxili dibin nominal su xəttinə paralel olmadığı ən aşağı hissəsinin üzərində quraşdırılır. Daxili dibin üzərində divarlar və ya qismən sukeçirməyən arakəsmələr quraşdırıldıqda, Cəmiyyətə əlavə detektorların quraşdırılması lazım ola bilər.

8.2.2. Yük bölməsində qoşa dib ilə təchiz edilməyən gəmilər üçün, su səviyyə datçikləri:

- Yük bölməsində dib üzərində suyun səviyyəsi ən azı 0.3 m və ya mərkəzi ox xətti üzrə döşəmə hündürlüyünə çatanda (həminin daha hündür olmasından asılı olaraq) və digər hallarda, belə səviyyə, yük bölməsinin orta dərinliyinin 15%-dən çox olmayan səviyyəsinə çatanda, naviqasiya körpüsündə səs və vizual həyəcan signalını verməli və;
- Anbarın arxa hissəsində və ya dibin nominal su xəttinə paralel olmadığı ən aşağı hissəsinin üzərində quraşdırılır. Dərinliyin üzərində divarlar və ya qismən sukeçirməyən arakəsmələr quraşdırıldıqda, Cəmiyyətə əlavə detektorların quraşdırılması lazım ola bilər.

Tel: + 99412 465 18 41
E-mail: info@caspianlloyd.az
Caspian Lloyd – Bütün hüquqlar
qorunur